This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Dette er en digital kopi af en bog, der har været bevaret i generationer på bibliotekshylder, før den omhyggeligt er scannet af Google som del af et projekt, der går ud på at gøre verdens bøger tilgængelige online.

Den har overlevet længe nok til, at ophavsretten er udløbet, og til at bogen er blevet offentlig ejendom. En offentligt ejet bog er en bog, der aldrig har været underlagt copyright, eller hvor de juridiske copyrightvilkår er udløbet. Om en bog er offentlig ejendom varierer fra land til land. Bøger, der er offentlig ejendom, er vores indblik i fortiden og repræsenterer en rigdom af historie, kultur og viden, der ofte er vanskelig at opdage.

Mærker, kommentarer og andre marginalnoter, der er vises i det oprindelige bind, vises i denne fil - en påmindelse om denne bogs lange rejse fra udgiver til et bibliotek og endelig til dig.

Retningslinjer for anvendelse

Google er stolte over at indgå partnerskaber med biblioteker om at digitalisere offentligt ejede materialer og gøre dem bredt tilgængelige. Offentligt ejede bøger tilhører alle og vi er blot deres vogtere. Selvom dette arbejde er kostbart, så har vi taget skridt i retning af at forhindre misbrug fra kommerciel side, herunder placering af tekniske begrænsninger på automatiserede forespørgsler for fortsat at kunne tilvejebringe denne kilde.

Vi beder dig også om følgende:

- Anvend kun disse filer til ikke-kommercielt brug
  Vi designede Google Bogsøgning til enkeltpersoner, og vi beder dig om at bruge disse filer til personlige, ikke-kommercielle formål.
- Undlad at bruge automatiserede forespørgsler
  Undlad at sende automatiserede søgninger af nogen som helst art til Googles system. Hvis du foretager undersøgelse af maskinoversættelse, optisk tegngenkendelse eller andre områder, hvor adgangen til store mængder tekst er nyttig, bør du kontakte os. Vi opmuntrer til anvendelse af offentligt ejede materialer til disse formål, og kan måske hjælpe.
- Bevar tilegnelse
  Det Google-"vandmærke" du ser på hver fil er en vigtig måde at fortælle mennesker om dette projekt og hjælpe dem med at finde yderligere materialer ved brug af Google Bogsøgning. Lad være med at fjerne det.
- Overhold reglerne
  Uanset hvad du bruger, skal du huske, at du er ansvarlig for at sikre, at det du gør er lovligt. Antag ikke, at bare fordi vi tror, at en bog er offentlig ejendom for brugere i USA, at værket også er offentlig ejendom for brugere i andre lande. Om en bog stadig er underlagt copyright varierer fra land til land, og vi kan ikke tilbyde vejledning i, om en bestemt anvendelse af en bog er tilladt. Antag ikke at en bogs tilstedeværelse i Google Bogsøgning betyder, at den kan bruges på enhver måde overalt i verden. Erstatningspligten for krænkelse af copyright kan være ganske alvorlig.

Om Google Bogsøgning

Det er Googles mission at organisere alverdens oplysninger for at gøre dem almindeligt tilgængelige og nyttige. Google Bogsøgning hjælper læsere med at opdage alverdens bøger, samtidig med at det hjælper forfattere og udgivere med at nå nye målgrupper. Du kan søge gennem hele teksten i denne bog på internettet på `http://books.google.com`

B 1,424,982

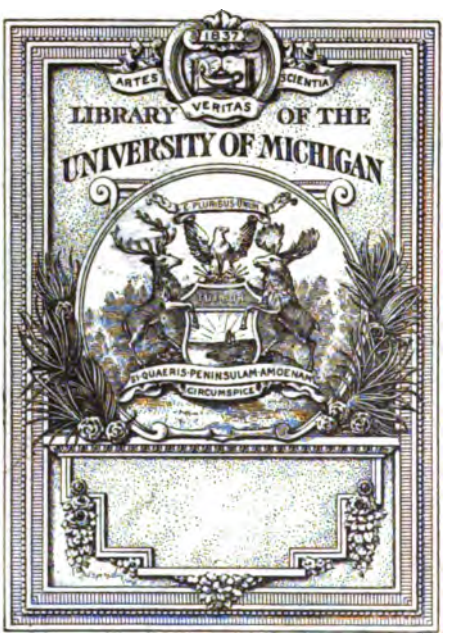
1837
ARTES
SCIENTIA
VERITAS
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
E PLURIBUS UNUM
SI QUAERIS PENINSULAM AMOENAM
CIRCUMSPICE

839.F8
H76
Q6

HOLGER DRACHMANN

SAMLEDE POETISKE SKRIFTER

ELLEVTE BIND

HOLGER DRACHMANN

SAMLEDE POETISKE SKRIFTER

FOLKEUDGAVE

ELLEVTE BIND

KJØBENHAVN OG KRISTIANIA
GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

FORLAGETS BOGTRYKKERI
1908

VØLUND SMED

MELODRAMA

EFTERAARET 1894

195365

Opført første Gang paa det kgl. Theater
den 13. Marts 1898.

TIL

DEN UNGE KUNST

INDHOLD

SAA SYNGER DEN GRAANEDE SKJALD.

VØLUND TAGER SIG VIV.
ADSKILLELSEN.
VØLUND PAA HOLMEN.
I KONGSGAARDEN.

SAA KVÆDER DEN LIDEN FILT.

SAA SYNGER DEN GRAANEDE SKJALD

Saa synger den graanede Skjald —
ikke fordi han vil,
mindre fordi han skal,
mest fordi han ej kan andet.

Og mens han synger, staar i Vaade Landet:

Strengen er af Guld.

Imens han synger, staar i Vaade Landet:
Friheden lagt øde,
de store Helte døde,
Smaakravlet ovenpaa;

Dan sover sødt i Højen,
Mark bær' de golde Straa;
synge gør han, Skjalden,
og lytte gør de faa.

Hvi skulde det være andet —
nu staar i Vaade Landet,
og *dér* faar det at staa!

Strengen er af Guld.

Saa synger han, den graanede Skjald,
og sætter sin Harpe mod Jord,
sætter den haardt mod de golde Straa,
og griber den gyldne Snor;

griber den snoede Gyldenstreng,
fatter det flunkende Guld;

visned' ere hans Hovedhaar,
hans Barm er saa ung og fuld.

Visned' ere hans Hovedhaar
med Løvets tidlige Falden —
saa er der just for hans Harpe Brug
og Plads for hans Kunst i Hallen.

Træd ind, træd ind, du graanede Skjald,
og tag iblandt Oldinger Sæde,
og syng om Alverdens ingenting
til Kongens og Stodderens Glæde! —

Saa sidder han dér, den graanede Skjald,
og sætter sin Harpe mod Jord,
sætter den haardt mod sin Sidemands Taa,
og griber den gyldne Snor;

griber den snoede Gyldenstreng,
fatter det flunkende Guld —
han skulde mimre med Oldingerøst,
han synger af Barmen fuld.

Han skulde kvæde om Kejserens Skæg,
til Kongens og Dronningens Pris —
han synger, at Landet i Vaade er stedt
og Friheden ligervis.

Han synger, at nu er det Trællenes Tid
og Øjentjenernes Stund,
at nu er Smaakravlet oven paa,
mens Heltene faar deres Blund;

at Lavmaal lønnes med Ærespost
og Forræderi med Guld —
han glemmer sit graanede Hovedhaar,
hans Barm er saa ung og fuld.

Han kryster i Favnen sin Harpes Bul
og tvinger den talende Streng —
men ikke til Pris for det Prinsekuld,
som mylrer fra Fyrsternes Seng.

Med opspilet Øje og Næsebor
han vejrer den kommende Dag,
hvor de, der er smeddet i Baand som han selv,
skal slaa deres Lænker i Kvag.

Han retter sin stive, værkende Ryg,
han glemmer de Smerter, han led:
han hugger sin Smerte i Guld-Runer ind
om Vølunds kvalfulde Sved.

Han skriger det ud — over Landets Nød,
over Sump, over Friheds Forlis:
i Fangeluft smægter som Vølund Smed
de Tusinder ligervis!

Man flænsed dem Kødet, man stjal deres Blod,
deres Kærligheds Ret, deres Kunst,
og tvang dem at smedde paa Nidungs Holm
blandt Kullenes giftige Dunst!

Man mente Vølund uskadeliggjort —
men lur den lammede Mand:
han hugger til Plukfisk de Junkere smaa
og krænker en Frøken af Stand!

Og aksler sin Kærligheds Fjederham —
i Skrudet saa svøber han sig:
Hervør-Alvide! Lanserne frem!
til Valhal, til Valhal, med Dig! . . . .

Saa synger han ud, den graanede Skjald,
og sætter sin Harpe mod Jord —
alle de Oldinger hummed sig bort
uden at mæle et Ord.

Øde er Hallen, Støv over alt,
udenfor smaaskvulper Vandet;
udenfor hændes der ingenting —
dér staar i Vaade Landet.

Strengen er af Guld.

PERSONERNE

VØLUND, KUNSTFÆRDIG SMED
SVARTALF, } HANS TO SVENDE
LYSALF, }
KONG NIDUNG, HERSKER OVER THY-LAND
BØDVILD, HANS DATTER
GRIMUR, } HANS TO SØNNER
GRAMUR, }
REJGIN, KONGENS HIRDMAND
RAGNVALD, JARL
THYRSE, JARL
KONGS-SKJALDEN

HERVØR-ALVIDE, VALKYRIE

DVÆRGKONGE
DVÆRGDRONNING
SMAAPIGER
ALFER
DVÆRGE
VALKYRIER.

Kongens Mænd, Huskarle, Terner; Gæster med Følge; Alfer, Dværge, Smaapiger; Valkyrier, Einherier, Guder og Jætter i Kamp; Luftsyner.
Handlingen foregaar i Thy-Land — paa den Tid, man selv tænker sig.

VØLUND TAGER SIG VIV

Landskab med store, rolige Linjer; hist og her Stenblokke, en Elv med blinkende Smaafald drager sig gennem Bakkerne. De grønne Skrænter, bevoksede med Fyr, Ege og Birk, staar i Foraarets fejreste Flor.

Vølund kommer med sine to Svende, Lysalf og Svartalf; de ere rejseklædte med Spyd i Haanden, bærer Bylter, som de nu lægger fra sig under en Skrænt.

Vølund — ikke høj, men rank og akselbred, selvsikker og godlidende, hvasse, klare Øjne, der ser paa Verden med stærk Villen og rolig Forstaaelse. Lysalf — ganske ung, spæriemmet, smuk, smidig, oprømt. Svartalf — noget ældre, kroget, bredbrystet, med fremvældende Øjne, der synes at bore Tingene ud af deres Gemme og give dem til Pris for Munddens tvære Smil.

VØLUND.

Saa vidt er vi faren —
videre ville vi ej gaa.
Hvad tykkes Dig, Svartalf,
er Pladsen ilde valgt?

SVARTALF.

Pladsen er god nok —
til at rejse sig Hus,
rive det ned igen,
drage skuffet videre.

VØLUND ler.

Ilde er Du i Hu;
ej er det noget nyt —
nyere blev det,
ifald Du var tilfreds.

SVARTALF.

Tilfreds er Svartalf,
hvor Du ham sætter:
giv ham blot Tang i Haand,
noget at smedde,
Mad i Vom,
noget at le ad.

VØLUND oprømt.

Saa spejl dit Ansigt
i Kilden her —

og se, om den ej
giver Grund til Latter!
peger ud og op over.
Trindt om Vaaren
vugger sig i Vellyst,
suger Sødmen
af Livets Bryster;
alt er i Uro,
véd ej over hvad,
alting jubler —
kun *Du* er ikke glad!

Birken byder
sit jomfru-svaje Legem
undseelig stolt
til den stærke Brise,
sænker sit lyse,
vældende Haar
over de Drømme,
hun knap tør nære —
paa Højene favner sig
Blomst mod Blomst,
Fuglene parre sig
helt ind i Himlen —
og Solen tæller
sine lykkelige Børn,
og studser ved at træffe
dit Smil, det tvære!
Se Dig ud, Svartalf!
gør som din Herre:
spejl dig i Vaaren —
bliv glad!

SVARTALF.

Har *jeg* begæret
at skue Lyset?
Blev *jeg* mon spurgt,
da min Fader, Dværgen,
lagde sine Klæder
over Finnepigen
og skjulte hendes Afsky
under sin Latter?
Er det, at parre sig,
Jubelen værd —

hvi blev det, at bære mig,
Kvinden saa svært?
Hun var en Bondes
hofte-brede Datter,
længtes vel at svale
en Helts Blod —
men Helte vokser nu
ikke paa Træer:
Dværge og Trælle
blev Flertal paa Jorden;
og *vi* skulde juble,
fordi vi saa' Lyset,
vi, som med Fødslen
fik Skyggens Forbandelse!

VØLUND.

Altid knurrer Du
som umæt Hund:
gav jeg Dig ej Føden?
Finge Du ej i Nemme
ved mit Mesterskab
Kunsten at smedde?

SVARTALF.

Herre, Du er Mester —
hvor længe, véd Du ej.
Kender Du Dagen over,
hvad Natten vil bringe?
Heltemod har Du
som Fædres Arv,
dertil Forstand
som faa.
Og dog kan dit Mod
knækkes i et Nu
som Kvas under Fod,
din Forstand ødes
under vilde Smerter —
gaar Skæbnen Dig imod.
Største Mand paa Jorden
er i Skæbnens Næve
som skørt Glar —
og om Du end spares
for Sygdom og Bratdød,
for Vold paa dit Liv
af snigende Fjende:

Kræfternes Svinden,
Alderens Usseldom,
det er den Udsigt
Mennesket har!

VØLUND.

Daarligt at grunde
for den, som staar oprejst,
over Stunden, hvor han kryber
kan hændes paa fire.
Bade maa vi Brystet
i Vaarens Bølger,
før Vintren lukker
med Is alle Sunde.
Men Du — Du føler
en Vellyst i at farve
med Essens Sod
den ravklare Himmel;
og medens Blomsten
holder Dig sit Bæger
med Smil under Næsen,
at kende Duften —
saa tænker Du paa Aadslet,
der stinker under Jorden!

vender sig fra ham.

Lysalf, hvad gør Du?

LYSALF som har løst Bylterne op og er beskæftiget med at rejse Telt af Huder over de tre Spyd.

Telt jeg rejser
af Rejse-Bylter
for Solbrand,
for Middagsfred,
for mødige Mænd.

Har vi da fanget
i Skyggen Hvile,
da fælder vi Træ
til Hus og Bo.

VØLUND strækker sig i Skyggen, hvor Kilden risler; dens Væld høres som en svag Musik.

Altid kaster Svartalf
Brand i mit Bryst,
faar mig til at gruble
paa unyttig Sag.

Hvad tykkes *Dig*, Lysalf,
om Livet? —

LYSALF. Herre!
Herligt er Livet,
det, jeg ej gav mig selv
og heller ej agter
at tage selv.

En Vaardag, som denne,
mødtes Svend og Mø:
væn var hun,
og hun smilte til ham —
kæk var han,
og han tog hendes Smil
som god Velkomst,
den, hun ej nænned
at tage tilbage —
og heller ej mægted:
thi hun var alt hans.

Sødeligt sov de
bag Bakkens Hælding,
hvor Birkens Susen
dyssed dem i Slummer,
mens Fuglene dæmped
de spæde Stemmer,
og Blomsterne ømmed sig
tyst under Trykket
af de unge Lemmer.

I Aftensvalen
vaagned de og fandt
som Mand og Viv sig.

Da gik han bort —
og borte blev han.
Hun tog sig til Hjertet,
følte det røre
med dobbelt Liv sig.
Og ind i Højen
til Alferne gik hun,
bad, at faa være

til jeg blev født,
mente at maatte
skjule sin Skam —
og følte sig baaren
paa Hænder med Ære.
De pusled hende
med varsomme Hænder,
de Puslinger smaa;
redte det Leje,
hvor Lyset jeg saa'.
Da smilte min Moder,
dengang jeg skreg —
og siden den Stund
vi græd ej, vi to.

Thi Vaarens Lyst,
hvoraf jeg er runden,
de unge Favntag,
som gav mig Liv,
de varme Længsler
er bleven tilbage....
hvi skulde jeg klage
for jeg blev til?

VØLUND rejser sig med et Sæt.
Hvor er din Moder?
jeg vil hende kende.

LYSALF.
Hun sover —

VØLUND.
Sover? —

LYSALF.
Smaablomstens Søvn,
hvor Grønsværet dækker
med friske Spirer
den duftende Muld
hvert løbende Aar.

VØLUND.
Til Kvinde staar min Hu —
Skade, hun er død!

SVARTALF.
Heldigt, hun er død —
Mands Fordærv er Kvinde.

VØLUND griber en Økse, som han drager frem fra Teltet.

Nu Haand paa Værket, Svende!
Længe nok har vi pratet,
og Dagen lider.

Hus vil vi højne,
Bo vil vi bygge —
thi her er godt at være.

Bestiger Højen, hvor en Trægruppe staar, begynder at hugge løs paa en af Stammerne; Svendene følger ham.

Hvad hedder Landet? —
naa, hug væk! —
hvad hedder Landet,
hvortil vi er dragne?

LYSALF.

Kong Nidungs Rige, Herre!

VØLUND.

Og hvad Slags Mand? —

SVARTALF.

I Navnet ligger Manden,
Manden i Navnet.

VØLUND ler.

Saa giver vi ham Banesaar
som denne Træbul.

SVARTALF.

Vogt Dig, Herre,
for den krogede Gren!
Stammen hævner sig
medens den styrter.

Træet styrter; Vølund springer til Side; en Lysning fremkommer i Krattet; i denne Lysning ser man en ung Kvinde, som ligger og sover, med rød Kappe over sig, udslaget lyst Haar, højt Bryst, Hjælm og Spyd ved Siden.

VØLUND støttende sig til Økxen, betragter hende ufravendt.

Sjælden saa' jeg
vænere Syn —
tys! væk hende ikke!
Hvor dybt hun drager
den sunde Aande
af det høje Jomfrubryst! —

SVARTALF.

Sjælden saa' jeg
dybere Søvn —
undtagen hos ruset Mand.

Har Træets Bragen
ej vækket hende,
Du styrrer ej Søvnen
med fagre Ord.

VØLUND.

Sig, Lysalf, var vel
din Moder skønnere? —

LYSALF.

I Sønnens Øjne
er Moderen skønnest —

SVARTALF vrængende.

Og hver en Kvinde
for brunstig Elsker
en Dejlighed!

VØLUND slaar ham.

Ti, Hund! og og skjul Dig
i Teltet hist
under Dyrehud.

SVARTALF trækker sig knurrende tilbage.

Fordærv — Fordærv.
Nu er Vølund smeddet
i Lænker, hans Kunst ej
mægter sprænge.

LYSALF.

Herligt — herligt:
Vølund vil stige
til Kunstens Højde,
som Sukket stiger
til Himlens Guldport
fra denne Kvindes
hvælvede Bryster.

Der mangled ham *dette*:
og nu er det sket!

SVARTALF stikker Hovedet frem fra Teltet, vrængende.

En Dievorte —
nu fik han den sét!

VØLUND har nærmet sig den sovende, staar bøjet over hende, i stum Beundring, medens Kildens Risten atter former sig til Musik. Han løfter Hovedet, ser fra hende omkring paa Landskabet, udbryder.

Jeg hører Røster
tone gennem Luften;

forstærket har Jorden
Blomsterduften;
forynget, forfrisket
efter Vinterdvale
gyder sig Livets Strøm
mellem Høje og Dale,
styrter brat af Sted,
standser, drager sit Vejr —
og maaler sit Skønheds Udspring
med den sovende her!

Jeg selv er ung —
syntes jeg end stundom,
at jeg var for gammel for Livet.

Men har jeg Magten faaet
af naadige Guder
til at mestre Metallet,
det, der undflyr Sinkens Haand —
er saa vidt jeg naaet,
hvor de fleste standser:
Et mangled mig at kende,
Ilden bag vakte Sanser,
Ur-Gløden i den Esse,
hvor Skæbnen smedder
af Guld og hærdet Staal
Mand og Kvindes Billed
i et — i et
mens Hjertets ædle Sved
driver draabevis ned
mod Alderens, mod Dødens
slugende Kølevand!
Kvinde har jeg favnet —
følte mig ej større derved.
Nu kender jeg Evigheds-Ilden
og Hjertets ædle Sved.

Lægger sig paa Knæ og griber den sovende Kvindes Haand.

Sig, søger mon din Søvn
en Genstand for dybe Drømme,
saa nævn mig et Navn —
men nævn mig først dit!

DEN SOVENDE KVINDE.

Alvide — Hervør,
Hervør — Alvide!

VØLUND.

Er Du tryllebunden?

DEN SOVENDE KVINDE.

Ja — til jeg vækkes!

VØLUND.

Og *ham*, Du søger? ....

DEN SOVENDE KVINDE langsomt løftende Hovedet, idet Kappen glider til Side og et blændende Bryst, faste, hvide Arme og et rundt Knæ afdækkes.

Vølund søger min Søvn! —

VØLUND.

Vølund er det, som vækker Dig!

Kysser hende.

LYSALF udbryder.

Hus vil højnes,
Bo vil bygges,
Kærlighed kranser
Mands og Kvindes Tag!

SVARTALF.

Kommen er Kælenskab,
Frihed er fløjet:
styrte vil Stuen
med Krans og Tag!

ADSKILLELSEN

Under Skrænten (til venstre) ligger Vølunds Hus. Der er to Døre; den ene, som er lukket, fører ind til Beboelsesrummet; den anden staar aaben og viser Smedeessen, hvor Vølund ses at arbejde med de to Svende; Ilden flammer og kaster sit Skær over blanke Metalgenstande. Fra Huset op over Skrænten fører en Sti mellem spredte Stenblokke; mange Blomster og blomstrende Buske; fra Skrænten hælder en kroget Eg skærmende frem over Husets Bjælke-Tag. Til højre Side en rislende Elv med en Planke-Bro over. Her begynder den tætte Skov. Det er en Sommereftermiddag, stille, varm. Inde fra Essen høres Lysalf at synge, medens Hammerslagene falder i Takt til Sangen.

LYSALF.

Disse djærve Hammerslag
fjerner fra vor Tærskel Sorgen,

holder Tanken paa i Morgen
borte fra vor Arbejdsdag:
gløder Jernet, skal der smeddes,
flammer Luen, skal den nyttes,
om dit Værk skal ærligt skøttes,
Mester! brug din Dag i Dag!

ALVIDE aabner Døren, træder ud, skyder atter Døren i bag sig, lytter til Sangen alt imedens hun plukker af de Blomster, som tæt beklæder Skrænten lige op mod Hus-Væggen.

LYSALF.

Guld er gævt i fri Mands Eje,
Jern gør Helten dobbelt stærk:
men hvad kan et Syn opveje
af et lødigt Mesterværk?
Guld kan ranes af en Røver,
Rust kan æde blankest Staal;
rig er den, som Kunsten øver
med et Mesterskab som Maal.

VØLUND afbryder.

Rig er den,
som har en Skat,
der er i hans Eje
aarle og silde ....

ALVIDE smiler, fjerner sig nogle Skridt.

LYSALF højere.

Hamre, smedde, mejsle, nitte —
stærk, hvo som paa Værket tror
uden tvivlende at fritte
hos sin Viv, sin Ven, sin Bror!
Mester, Du har Hamren taget,
Du — kun Du maa staa for Slaget,
klæde Heltene i Brynje,
klæde Hallen billed-skøn,
klæde med de slagne Kæmper
Valens Græsgang sommergrøn.

ALVIDE ser pludseligt i Vejret, med løftet Hoved, kaster de Blomster, hun holder i Haanden, stiger hurtigt op ad Skrænten — bliver et Øjeblik staaende, som tvivlraadig, gaar saa langsomt op over og ud.

Hammerslagene ophører; Vølund kommer frem, tørrer sig Sveden af Brynet, støtter den store Hammer mod Dørkarmen — bøjer sig ind mod Nabodøren, aabner, kigger — kalder sagte Alvide! ....

VØLUND stærkere.

Hind — min hvide Hind!
er Du sprunget til Skovs —
bi! jeg fanger Dig ....

Iler ad Stien op over Skrænten, ser sig spejdende omkring og hurtigt ud.

SVARTALF kommer trevent frem i Dørabningen fra Essen, slænger sin Hammer.

Bisselæ'r i Sko-Remmene —
sjældent har han Stunder;
Essens Ild er ikke
hedere end hans Hu!

LYSALF følger efter; de træder begge udenfor.

Daarlig Kunst,
hvor Blodet ikke brænder;
klejnmodig Mand,
som ej længes mod sin Viv.
Var hun mindre fager,
hans Hu stod dog til hende:
skøn er Alvide —
og Vølund er ej blind.

SVARTALF knurrende.

Har han ej Natten for sig? . . . .

LYSALF smilende.

Vel er Natten Elskovs
haandgangne Terne —
men ej hun faar betjent
sit Herskab Døgnet over;
de Favntag, Natten skænker,
dør ikke ud med Søvnen —
vaagne de kalder sig
ved Længslens hundred Navne.

SVARTALF haanlig.

Bedre jeg lider mig
Skovens brunstige Hjort,
som buser frem blandt Hinderne —
og skynder sig bort;
som slukker stolt sin Lyst
og la'er Kone-Flokken vanke,
og ikke skænker Hun-Dyret
mer end en Parrings Tanke.

LYSALF.

Daarligt Du ligner
Mand og Mand-Dyr sammen:
Elskov til Kvinde
gemmer den reneste Lyst;
højere Tanker fødes
ikke i Heltehjerte,
end dér, hvor Helten hviler
ved sin Elskedes hvide Bryst.

SVARTALF ler.

Helt og Hjort maa lyde
samme daarende Lov:
hvad der er rent i Kammerset
er rent vel i Skov!

LYSALF bestemt.

Ordet jeg gentager:
den *reneste* Lyst —
den, Du aldrig hused
bag dit haarede Bryst.

SVARTALF har sat sig ned paa Hug, ridser med Fingrene i Gruset, ser spottende op paa Lysalf.

Lysalf, jeg ligger,
som Du, om Natten
paa Lejet af Mos
under Essens Sod og Aske —
men ikke som Du
under taabelige Syner.
Tænke gør jeg
paa Menneske-Ynglen,
grine gør jeg
ad deres Lader,
de Daarer, som ælter
i Skarn til Anklen —
og laver sig Guder
af dette Ler,
og op-forgylder
den Skygge, de kaster,
og aldrig nævner
ved Navnet Tingen,
men kalder sig Helte
og Skabningens Herrer —
og ter sig som Skovdyr,
naar ingen det seer.

Saaledes ligger jeg,
savlende stille
af indeklemt Latter —
mens Lysalf sover
og drømmer om Vølunds
reneste Lyst
ved Hervør-Alvides

det hvideste Bryst.
Ha, ha, ha!

LYSALF.

Skadefro ler Du ....

SVARTALF.

Hvad er der, du Lille?
Véd Du, at Væggen,
som skiller fra Kammerset
Svendenes Leje —
véd Du, at Skellet
er hult og tyndt?

Lyttende ligger jeg,
spidser mit Øre,
saa saare Natten
sin Leg har begyndt ....

LYSALF bøjer sig ned, holder sin Haand for hans Mund.

Ti nu! ....

SVARTALF gør sig fri.

Jeg tier —
men Parret ikke;
Væggen forraader —
Planken bær' Bud ....
men ser jeg om Dagen
min Husbonds Viv,
at liste sig om
som Kat saa kælen
og dertil blufærdig
slaa Øjet ned —
og ser jeg vor Husbond
med Panden i Folder
at rette alvorligt
paa Ambolten Jernet,
mens Kinden perler
af Kunstnersved —
og hører jeg Vølund
i høje Toner
at tale om Kunsten,
om lyse Guder,
som hvisker ham Raad
over Nattens Leje —
mens tidt han sparker mig

bort i Krogen,
fordi ad hans Alvor
jeg Ansigter skær' ....

da ler jeg Lysalf,
jeg kan ej la'e vær'.

Ha, ha, ha!

LYSALF har staaet og leget med en snoet Guld-Ring i Form af en Slange; skyder den af sin Arm, hæver den mod Solen, betragter den.

Et herligt Arbejd,
Vølund værdigt!
Lyse Guder
har indblæst ham Gnisten,
som glimrer i disse
hvasse Slangeøjne,
imens han om Natten
hviled sin røde
Mund mod Alvide-
Hervørs Barm —
den jomfrufaste,
den elskovsbløde!

Vender sig mod Svartalf.

Svartalf, jeg ligger,
som Du, om Natten
paa Lejet af Mos
under Sod og Aske —
men ikke som Du
under sodede Tanker.

Hænger Armringen fra sig paa en Busk.

Nys, da Du sov,
mens Sommernatten bredte
sin gylden-skære Favn
over Jordens stille Vugge
— hvor Tvillingpar ved Tvillingpar
paa Bolstrene hviler —
da hørte jeg min Herre
over Lejet at sukke.
Sligt Suk blev besvaret —
som væne Viv besvarer
sin Husbonds stærke Glæde,
glad ved at dele med ham,
hvad Dagen ikke ser!

Da gik jeg mig ud for Døren —
jeg kunde ej sove mer.

Ved Elven hist jeg fjæled
mig ned i skønne Tanker,
hist hvor i Fyrrens Træbul
ogsaa et Hjerte banker.

I Sten, i Vand, i Træklods
der skælved en fælles Glæde,
mens Maanens Hælvt paa Himlen
for Lyst var nær at græde.

Og dette Graad-Smil sitred
og faldt over Husets Væg,
hvor Egekæmpen rysted
af Undren sit lav-graa Skæg.

SVARTALF drillende.
Du har vel til Mjød-Bollen nippet —
og drukket den ud i Tanker!
Ruset Svend fanger Syner,
naar Tindingen ham banker.

LYSALF uden at lade sig afbryde.
Da saa' jeg et Syn,
en Pusling-Skare,
Svende og Møer,
bitte, bitte smaa.
De stimed hen til Huset,
steg paa hverandres Skulder,
kigged ind ad Gluggen,
lo ved hvad de saa'.
De klapped i hvide Smaahænder
— det lød som Regn paa Blade —
eja, hvor de var glade,
de Puslinger smaa!

Og valmue-røde Blomster
mod Gluggen ind de rækked,
og kvad et Besværgelseskvæde —
det lød som Græsstraa knækked.

Da bar det bort fra Huset
hen imod Elvens Leje,

hvor over udyb Sandbund
Vandet har fredede Veje.

Dér hvor jeg selv mig fjæled,
vendte sig Puslingskaren,
traadte en Dans saa let som
hen over Mosset Haren.

Og pludseligt holdt de inde —
Husets Dør sig aabned,
frem skred Vølund, den stærke,
med sin granvoksne Kvinde.

Nøgne begge at skue,
som under Lejets Skindfell,
blege i Halvmaanens Lue,
søvngænger Mand og Viv.

SVARTALF.

Svend! dine Syner begynder
at krible mig under Huden.
Du siger: begge foruden
Klæder . . . det gad jeg se!

LYSALF.

Som Askur og Embla,
som første Par paa Jorden,
traadte de ud i Natten
favnet af Dæmringens Skær:
hun lænet imod hans Skulder,
hans Arm om den svaje Midje,
den vigende hvælvede Hofte
hans senede Lænd saa nær.

Og over den blændende Skulder
skred Guldhaarets brusende Vipper,
som modnet Korn over Vangen,
som Elvedrag over Klipper,
og skjulte de toppede Vover,
Brysternes sølvblanke Pragt,
dér, hvor Undseelsen sover,
naar Elskov ganger paa Vagt. —

Der laa en Viljens Klogskab
over hendes Pande;

der drømte om hendes Læber
en Ømhed uden Navn;
hvert Fjed, hun traadte, var afmaalt —
dog syntes jeg se et Hav-Dyb
af stormende Længsler brydes
med Kyskheden i hendes Favn.

SVARTALF.

Bliv ved! — ret saa! . . .

LYSALF.

Frem skred de begge,
Side om Side,
søvngænger-sikkert,
med aabne Øjne,
men uden at se —
hen imod Elven,
som blinked i Maaneskær.

Dér gled hun fra ham
ned over Mosset,
som krølled sig sammen
i afmægtig Kappestrid
under de skumbløde,
myge Lemmer —
og Bad hun tog sig;
ligesaa han. —

Lun var Sommernatten,
ingen Dug var dalet,
men som Dugdraaber trilled,
som Skyens Taarer,
Vandets Perler ned over
Parrets herlige Lemmer,
dengang de rejste sig begge,
styrket af Tvættet.

Og paa sit Fang det brede
tog han sin fagre Kvinde,
slutted hendes Blødhed
ind, hvor hans Arm er haardest,
læned det skønne Ansigt
op mod sin skæggede Hage,
saa' hende dybt og længe
i Øjnene ind.

Dér sad de,
som to lysende
menneske-lignende Stenblokke,
ned over hvilke
Elven i Smaafald risler,
mens trindtom Skoven
knap tør drage Aande,
for ej at styrre
Askur og Emblas Fred!

Og Vølund hvisked —
men ingen kælen Tale
trængte sig til mit Øre
dér hvor jeg lyttende sad:
om Magt til at mestre Guldet
skønt i hendes Billed —
om Indsigt i Jern at smedde
for vaaben-kære Mænd —
om Lykke i at føre
frelst gennem Livets Farer
sin Kærlighed til Alvide
frem mod den slugende Død —
derom de lyse Guder
i Sommernatten han bad ....

men Hervør-Alvide smiled
paa Skødet, hvor hun sad!

SVARTALF rejser sig, vranten.
Og det er det hele? ....
Tager sin Hammer op.
Jeg tænkte, der kom noget saftigt —
tænkte, de Puslinger spilled
det høje Par et Puds? ....
Gaar ind.
Ej gider jeg høre paa Dig —
aldrig forstaar vi hinanden! —

LYSALF smiler.
Jeg tænker — ser Du — med Hjertet:
Du med Bugen og Panden!

Gaar ind; Armringen er bleven hængende paa Birken; han lukker Døren til Smedien efter sig.

Frem over Broen, som fører over Elven, kommer Kong Nidungs to Sønner, Grimur og Gramur; de bærer i Haanden Bue og Pile, i Bæltet har de Kniv.

GRIMUR forrest, lister sig frem.

Dér er den fremmedes Hus ....
at Træl skal bo og bygge
her i min Faders Rige
uden at vare os ad! ....

GRAMUR.

Og uden at svare os Skat! ....

GRIMUR er krøbet hen til Huset, kigger forsigtigt ind gennem Gluggen i Smedien.

Nej dog, for Skatte! ....

GRAMUR støder ham til Side.

Lad se! ....

GRIMUR puffer ham.

Dit Fjog, Du!
ser Du ej Svendene hans ....
mon vi kan magte dem? —

GRAMUR hæver Bue og Pil.

Skyde dem, kunde vi,
ind gennem Gluggen,
uden at ses —

GRIMUR.

Og sæt han saa kom! ....
Nyssens jeg fanged
et Glimt at se
af hans brede Ryg ....
Rejgin maa hjælpe os!

GRAMUR.

Flere der fordres
end Rejgin og vi ....
Fa'r maa herhid
med hele sin Hird!

GRIMUR.

Bødvild og Fa'r
er alt paa Vejen —
og hist kommer Rejgin!

GRAMUR har opdaget Armringen, griber den fra Busken.

Og *her* er Guldet! ....

GRIMUR.

Nej, *jeg* fandt Huset ....

GRAMUR.

Og *jeg* fik Ringen ....

De brydes om Ringen, falder om paa Jorden.

REJGIN kommer, væbnet med Spyd og Sværd.

Ravneunger!
rives I om Guldet ....

det tilhører Kongen
som Fund i Jorden!

GRAMUR.

Det hang paa Busken —

GRIMUR rækker Tunge ad ham.

Og *jeg* fandt Huset —

REJGIN.

Hvem huser derinde? —

GRIMUR.

En udlændig Træl —
og *jeg* har fundet ham ....

REJGIN.

Følg mig, Junkere,
fluks til Kongen!

Gaar tilbage over Broen med de to Drenge, som stedse puffer til hinanden, saa at han ruskende maa ave dem.

Oppe paa Skrænten ses Vølund og Alvide i den dalende Sol. Han holder hende fast ind til sig; hun læner Hovedet mod hans Skulder, de stiger langsomt, Trin for Trin, ned ad den slyngede Sti — og træder hen frem for Huset. Dér gør hun sig lempelig fri for hans Arm.

ALVIDE.

Vølund — min Husbond ....

Fjerner sig.

VØLUND.

Nu — mit Hjerte ....?

Nærmer sig.

ALVIDE.

Tales maa vi ved —
men ej under Kærtegn længer.

VØLUND udbreder Armene smilende.

Du taalte dem dog længe —
trættedes ej til nu ....

ALVIDE.

Hører Du paa mig, Vølund? ....

VØLUND leende.

Hellere ser jeg paa Dig —
saadan som Solens Rødmen
strejfer din dunede Kind.

ALVIDE.

Snart er Solen dalet —
og Hervør langt herfra.

VØLUND studsende.

Hervør og Alvide
de bliver vel her tilsammen? ....

ALVIDE.

Frivillig kom jeg til Dig —
og tvungen drager jeg bort.

VØLUND ser vist paa hende.

Tvinge Dig kan din Husbond ....

ALVIDE ryster paa Hovedet.

Ingen Magt paa Jorden ....

VØLUND nærmere, hvast.

Kvinde, Du tænker paa Uraad ....

ALVIDE.

Mand — Du tænker som Mand!

VØLUND brænder sit Blik fast ind i hendes — vender sig fortrydelig, med korslagte Arme.

Gaa — hvorfra Du er kommen!

ALVIDE roligt, smilende.

Saadan har selv jeg sagt.

VØLUND vender sig atter, heftigt.

Først skal Du føle mit Favntag:
end er Du i min Magt!

ALVIDE gør et hurtigt Skridt tilbage, knejsende.

Prøv mig voldeligt tage —
Du fatter om tveægget Kniv!

VØLUND stirrer i blandet Udtryk af dyb Smerte og Harme paa hende — hæver Hænderne, knuger dem om Panden.

Og dette Skov-Dyr — Alvide —
jeg kaldte min elskede Viv!

ALVIDE.

Du fanged dit Vildt i Skoven —
blev det ej tamt paa dit Skød?
Hvem siger, mit Dagværk er endt med
at koge din Nadvergrød?
Der findes vel mangen Alvide,
som blev ved dit Skød og din Gryde —
der findes en eneste Hervør,
som højere Lov maa lyde!

VØLUND besværligt, for at mestre Ordene.

Der findes en Mand paa Jorden,
som troed sig klog og rig —
til kort kom hans Kløgt og Rigdom
ved en eneste Kvinde-Svig.

ALVIDE.

Det siger den Mand, fordi hun
ej fulgte som Hund ham i Hælen —

o Vølund! til kort kom din Manddom!
den viste sig altfor kælen.

VØLUND har samlet og behersket sig, siger vemodig, men dog bestemt.

Mand kan ej Skønhed modstaa —
saa følger der huslig Trætte;
men har han sprængt sine Lænker,
hans Fjed bliver atter lette;
han gaar til sin ensomme Gerning,
han vokser i Skoven derved:
hans Værktøj fanger hans Kærtegn —
God Kvæld! og far Du i Fred!

Gaar langsomt imod Døren ind til Smedien; vender sig endnu en Gang — ser Alvide staaende dér ubevægelig, stirrende ned for sig med bølgende Bryst. Han iler hen imod hende med udbredte Arme.

ALVIDE ser op, smiler.

Vølund! —

VØLUND omfavner hende.

Alvide! —

ALVIDE efter et Ophold.

Du tapre, stærke Vølund,
Du store — kløgtige — Daare:
elsker Du da saa saare
at favne mit hvide Liv? —

VØLUND.

Nys jeg sagde
om Natten Dig alt,
hvad der for mig
som det højeste gjaldt:
smedde, mens Jernet gløder,
smedde Dig ind i min Tanke,
hvorunder Heltenes Hjerte
vaabendækket kan banke!

Klæder jeg Helten i Brynje,
giver jeg Staal ham i Haand,
da føler han Hjertet hildet
i Hervør-Alvides Baand:
men som hun er kysk i sin Gløden
stormvejr-stor i sin Aand,
saa sender han Fjender til Valhal
ved Hervør-Alvides Haand!

ALVIDE kryster ham til sig, og udbryder.

Dér — dér rammer Du Sagen —
uden at vide det selv:

før Sol gaar bort er jeg dragen
fra Hus, fra Skov, fra Elv.
Lysalf faar Nadvergrød koge,
Svartalf faar bære Vand;
ene maa sove og vaage
paa Lejet min elskede Mand!

Slipper ham; stærkt triumferende — idet hun breder Armene ud mod den røde Aftenhimmel, der gløder mere og mere, indtil Solen er ganske skjult bag Bakkerne.

Paa Al-Faders Bud
blev jeg i Tryllesøvn bunden —
af den navnkundige Vølund
vakt blev jeg funden —
fryded hans ildfulde Sanser,
føjed Klenod til Klenod —
men baaren jeg blev under Panser,
født med udødeligt Mod!

Paa Kvindevis
gav i din Haand jeg min Ære —
lydig, føjelig
vilde den elskede Mand jeg være —
dag-tinget Trællekvinds Gerning
tog jeg mig paa med Lyst —
min Stolthed blev idel Ømhed:
den smelted til Glød mod dit Bryst!

Thi kær er mig Helten,
som klæder Valen
med blodrøde Liljers
bristende Blad —
og kær er Helten,
som Vaaben smedder
til kæmpende Flokkes
favndybe Rad!
Var Du ej, Vølund, den Mand, som Du var:
aldrig jeg Vand til din Nadvergrød bar!
Aldrig!

VØLUND.

Min stolte Alvide —
stor er jeg bleven
ved Dig, hos Dig:
hvi drager Du fra mig? —
jeg fatter det ej.

ALVIDE.

Jeg drager — jeg drages!
Fredsæle Dages
frydefuldt Ordskifte,
Favntag og Kys —
de baader ej begge:
ej Mand, ej Viv!

Frihed er Løsnet —
Kampen er Liv!

Raaber.

Lysalf, Lysalf!
mit Skjold — mit Spyd!

LYSALF bringer ilsomt Skjold og Lanse.

VØLUND.

Jeg undres — jeg ængstes ....
hvem har jeg huset
ind om min Bo —
hvem har jeg holdt her
i Armene to —
hvem har mit Hjerte jeg givet,
hvem tog det for hele Livet,
hvem bærer det fra mig i Skilsmissens Stund?

ALVIDE svinger Spydet højt over Hovedet; fjerne Lurtoner høres.

Lyt! .... denne Lyd!
Val-Luren blæses;
Blod staar i Søstrenes Spor,
det damper som Dug over Enge ....
hej! Duft i mit Næsebor —
jeg kommer, jeg kommer!

Baggrunden fyldes af unge Kvinder, i straalende Vaaben, med udslagne Haar, opkiltret som til Ridt.

Tøved jeg Eder for længe —
fandt I vel Hervør for kælen:
han bærer Skyld for min Dvælen,
som jeg bærer Brand fra hans Lyst.

Men vildere brænder det inde
i Valhalla-Møernes Bryst!

KVINDERNE svinger deres Vaaben og opløfter et højt Raab.

Hervør — Hervør!

ALVIDE knæsende, som voksede hun fra Jorden, med opspilede Næsebor, svingende Spydet.

I har mig — jeg kommer —
jeg farer med Jer,
klemmer mig ind i Jer Flok
blandt Jere friske Lemmer,
fugtig' af Slagets Skrammer ....
Verden staar i Flammer —
did vil vi køle vor Lyst.

Blodrød vælter sig
Solen under Lide,
Skumringen stunder,
lyse Guder hverver
Helte til at stride —
vi stinger dem med Spydet
den svedige Side,
mærker dem med Odden
den aarespændte Pande —
i Dødens Gab de drukned:
i Valhal vil de lande!

Skriger.

Jeg kommer!

VØLUND bøjer Knæ.

Valkyrier — Valkyrie!

ALVIDE.

Til Guders Hird
hverves herlige Helte —
frem, frem at stride,
Side om Side:
ond Tid,
sur Tid,
Sumpens Tid,
Lumskhed, Lavhed, Nid og Svig,
Volds-Tid, Drabs-Tid — Sol gaar under —
Ragnarok,
lyse Guders Skumring stunder,
og et Skrig af Rædsel ryster
Himlens Hvælv, mens Ædderstrømme
vælter frem fra Jordens Vunder ....

Vender sig imod ham.

Vølund! — farvel —
signet den Tid, vi kendtes! — farvel!
Rejs Dig! vær Mand!

glem mine Favntag — glem ej at smedde
Vaaben til Mænd!
Træffer dig ondt — saa husk vore Favntag.
Vølund, farvel —
bukker Du under, Du blir en Ejnherie —
Ragnarok stunder — vi mødes igen!

VALKYRIERNE skriger.

Hervør!

Hun har talt hurtigere og hurtigere, i fuldstændig Ekstase; river sig løs fra Vølund, som har omklamret hendes Knæ; iler op paa Højen, omringes af Kvinderne; Solen gaar ned. Idet dens Lys slukkes, høres der som et stærkt Vejrs Susen — et øjeblikkeligt Mørke falder paa — *Alvide* og *Kvinderne* er forsvundne.

Den blide Sommeraftens Skumring ligger atter over Landskabet.

VØLUND har rejst sig — staar maalløs og stirrer ud mod Baggrunden — vender sig langsomt, med bøjet Hoved — opdager Lysalf, som har holdt sig ærbødig fjernet, vinker ham til sig.

Lysalf — kom hid!

Støtter sig ved hans Skulder.

Du saa' — Du hørte? . . . . .

LYSALF stille og inderlig.

Ja, Herre — alt.

VØLUND grundende.

Valkyrie . . . . Hervør!

LYSALF frisk.

Signet den stolte, hvis Valg paa Dig faldt!

VØLUND smertelig.

Dødelig Mand
maa dyrt betale
Gudebørns Gunst —
evigt bliver Savnet!

Sætter sig paa en Græsbænk udenfor Husdøren, støtter Hagen i Haanden.

Burde heller' favnet
frille-god Terne —
hun glemmes igen!

LYSALF.

Tys! Fra det fjerne
Hervør kunde høre!

VØLUND ryster vemodig-smertelig paa Hovedet.

Døv paa det Øre
er den, som fra Valen
henter til Valhal
skrammede Mænd!

Efter et Ophold, hvorunder Lysalf fjerner sig.

Svunden er min Sol-Dag —
Skumringen faldt.

Du var mig for meget —
Du var mig alt!

LYSALF kommer frem igen fra Huset bærende en Voks-Model, som han trykker Vølund i Haanden.

I Glædens Dage,
Ansigt til Ansigt,
begyndte Du at forme
Alvides Billed —
nu ender vi det, Herre,
i Erindringens Kvæld,
og støber det i Guld
ved Sol-Gryets Væld!

VØLUND griber Voksbilledet, betragter det — siger med løftet Hoved.

Velan! vi nytter
de sidste Glimt af Dagen,
for at fange de Glimt af Skønhed,
vi ikke længe ser.
Kunstnerens Hjerteblod rinder —
med Haanden fast og sikker
han graver sin Længsel ind i
det bløde Voks og Ler.

Komme vil, kan hændes,
Timer end mere beske
hvor Savn og Smerte stinger
ham Hjertets bløde Ler:
da tager han i sin Armod
fra Krogen frem et Billed —
det er i Guld sin Længsel
han opstanden ser!

Arbejder, med Ryggen vendt mod Elven.

LYSALF har forgæves søgt Armringen paa Busken.

Herre, har I taget
Ringen her fra Træet? . . . .

VØLUND arbejdende.

Stille! . . . . jeg er ved Knæet —
det undflyr min Haand.

LYSALF.

Ringen — Herre — Ringen? —
det snoede Slangebaand?

Søger.

Her er vel aldrig Tyve
paa dette fredsæle Sted? . . . .

Gaar ind i Smedien.

VØLUND stedse arbejdende; Skumringen falder stærkere — han bøjer sig dybt fremover for at kunne se.

Tyve? — Skæbnen er Ransmand,
den pønser paa alskens Fortræd;
stjal den min bedste Glæde,
den tager vel Guldbaandet med! ....

Rejgin med *Grimur* og *Gramur* og en Del af Kong Nidungs Hird har listet sig frem over Broen — tæt ind paa Vølund, uden at han opdager dem. Pludselig kaster de Strikker over hans Skuldre og Arme og river ham ned paa Jorden.

De slaar Kreds om ham.

GRIMUR.

Er Trællen forsvarlig bunden? ....

Bøjer sig ned over Vølund.

GRAMUR.

Føl efter Guld i hans Kjortel! ....

GRIMUR.

Bi! skal jeg prikke ham lidt!

Drager sin Kniv.

Vølund sender ham med et Spark langt væk. *Grimur* løber hylende til Broen, hvor nu *Kong Nidung* kommer frem med *Bødvild*, Resten af Hirden og Huskarle, der bærer Spyd og Blus.

Fakkernes Skær falder over Kongens gustne Ansigt, dybtliggende urolige Øjne, stride Skæg — og over Bødvilds stolte, hovmodige Træk.

KONG NIDUNG frem.

Hvem er Du, Træl?
nævn Navn og Hjemsted —

Til Rejgin.

Strikkerne holder vel? ....

VØLUND tier.

GRIMUR.

Hans Ben skal bindes —
som Hest han sparker ....

KONG NIDUNG løfter sit Spyd.

Hveden er Du kommen —
hvi stjal Du dig hid i mit Land?
Hvorfra tog Du de Skatte,
man siger Du ejer?

VØLUND tier.

REJGIN med opløftet Spyd.

Saa svar nu Kong Nidung! ....

VØLUND rejser sig halvt over Ende; ser fast og hvast paa Kongen.

Er Du Kong Nidung?
det maatte først siges.
Nu tror jeg det godt.

Ej er jeg Træl,
men fri Mand
— selv da Du bandt mig —
navnkundig Smed,
Vølund jeg hedder.

Af Stenens Aare
drog jeg ved min Kunst
Jern-Ærts, Guld-Ærts —
smelted og smedded —
med Fred er jeg kommen,
intet ondt har jeg voldt —
hvi holder Du mig bunden?
hædre mig burde Du!

KONG NIDUNG.
Tvi, saa Du taler! ....

Peger paa Døren ind til Smedien, hvorfra Hammerslag høres. Døren rives op af de bevæbnede — — man ser Ilden flamme paa Rustninger, Guld og Sølv; den kaster sit Skær ud over Jorden, hvor *Vølund* ligger. *Lysalf* og *Svartalf* styrter frem med opløftede Hammere. De gribes og afvæbnes.

KONG NIDUNG træder frem for Døren med *Bødvild*.
Ej dog, for Skatte! ....
Hvad mener Du, Bødvild:
den Mand er farlig,
som mønstrer saa meget?

BØDVILD haanlig.
Saa gør ham ufarlig! —

KONG NIDUNG til *Rejgin*.
Spænd ham i Fjeren,
slut ham i Bøje!

REJGIN.
Overhændig stærk
og dertil smidig
synes mig Fangen.
Den Fugl maa sættes
i Bur af Jern ....

BØDVILD maalende Vølund.
For at file sig ud
en Dag — og hævne sig ...?

VØLUND stirrer paa hende.
Ja!

BØDVILD møder hans Blik — efter et lille Ophold.
Ufarlig tykkes mig
Trællen, hvis Knæled

skæres isønder —
og brugbar dog
til kunstfærdig Dont!

GRIMUR drager sin Kniv.

Bødvild, maa *jeg*? ....

GRAMUR ligeledes.

Fa'r, lad *mig* skære! ....

KONG NIDUNG.

Som Bødvild siger,
saaledes sker det!

VØLUND til Bødvild.

Er Du en Kvinde,
som raader til sligt? ....

BØDVILD.

Er Du en Træl,
som ræddes for Kniv? —

Haanlig.

Vi tager jo ikke
dit usle Liv!

VØLUND.

Se mig i Øjet —
og husk mit Blik!

Paa et Vink af *Kongen* slutter Hirden Kredsen tæt om *Vølund*; *Grimur* og *Gramur* kaster sig over ham med deres Knive.

BØDVILD udenfor Kredsen.

Skriger han ikke? —
saa skrig dog — skrig!

Efter et Ophold.

Ofte saa jeg Træl
mindre lig en Mand —
sjælden saa jeg Mand —
for Bødvild mere farlig ....

Raaber.

skær dybere! —

VØLUND PAA HOLMEN

Det indre af Nidungs Smedie ude paa Sævar-Holmen i Fjorden. Paa et Leje af Kvas, Løv og Huder ligger *Vølund*. Lige overfor ham ulmer nogle Gløder paa Essen — nedenfor hvilken *Lysalf* og *Svartalf* ligger sovende. Det svage Skær af den hendøende Ild strejfer Vølunds mørke Ansigt, omrammet af sodet Haar og Skæg. Med Møje rejser han sig halvt og famler efter sine Krykker. Gennem Hornruden paa Baggrundens Væg, ved Siden af den lave Dør, begynder Dagningen at give sig til Kende.

VØLUND.

Mørk var denne Høst-Nat,
som de mange, mange —
og tungt kom Tankerne
til mit Leje trædende,
stilled sig hos mig
i Kreds og lo:
træffer vi nu Vølund
som Diebarn grædende? ....

Raaber.

Svartalf, vaagn op!

SVARTALF knurrende.

Sove vil jeg, Herre!
Træl behøver Søvn —

VØLUND fortsættende sin Enetale.

Græder Du for Vorten,
som brat toges fra Dig?
famler dine Fingre
mod Bryset det hvide? —
Diebarn, Diebarn,
aner din Mælketørst,
hvad Mennesket paa Jorden
af Kvaler maa lide? ....

Kalder.

Lysalf, kom her!

LYSALF springer op.

Herre, her er jeg!
skal Bælgen jeg drage? —

VØLUND.

Drage skal Du Bælgen
mens Vandet bruser
i Fjorden og Elven
som gal Mands Tanker —
som vaagne Nætters Drømme,

der kastes mod hinanden
og pidskes fra hinanden
til Skum, til Skum.

LYSALF.

Herre, giv Tid kun!
snart vil Dagen lyse —

VØLUND.

Lyse vil hun, Dagen,
over nye Pinsler,
dem, hun ej aatte
i Gaar at faa fuldbragt —

LYSALF.

Lyse vil Dagen
over nye Værker,
dem, hun i Gaar
med Smil forlod.

Gaar til Døren, drager Bolten fra, og aabner.

Kaste vil hun Roser
over Elvens Hvirvler,
kranse Vølunds Tinding
bedækket af Sod.

Det svage Gry falder ind i Smedien.

VØLUND skærmer for sine Øjne; *Lysalf* lukker atter Døren.

Svide gør Smedens
dag-sky Øjne,
Sod har blindet
hans klare Blikke;
hvad der ham rester
af Legems Evner:
Liv kan det kaldes,
men Lyst er det ikke.

Lyst var det, dengang
dit Liv jeg krysted,
Hervør-Alvide,
Alvide-Hervør!
Lyst, da min grove
Haand blev et Rosenblad,
da den berørte
din fine Skulder.

Dagningen kom
som en Tyv over Lejet,
dér hvor vi hviled

kærlig — o kærlig;
hvisked forgæves:
vaagn op, vaagn op!
og listed sig bort
og smiled derude.

Lyst var det, dengang
din Fod, den spæde,
min Mund berørte
med Morgenkys:
Fodfingre bløde,
som Knopper paa Kviste,
henrykt jeg talte dem
alle ti.
Og Knæet, det blanke,
barnlige runde:
rødmende drog det sig
bort for min Haand!

Skriger.

Mine Knæled er søndret,
mit Rygben værker:
her ligger jeg slaget,
Alvide, Alvide!
i Vanmagts Baand!

Kaster sin Krykke mod *Svartalf*.

Svartalf, vaagn op!
drag Bælgene — Dyr!
Smedde vil Vølund
fra Dagen gryr:
smedde vil jeg Planer
som Hævnen saa søde —
smedde Skændslen ind i
den lyse Morgenrøde!

SVARTALF rejser sig, skudrende, ryster sig som en Hund.
Liflige Ord for Svartalfs Øre —
VØLUND til *Lysalf*.
Se, hvor den Træl som en Hund sig ryster!
SVARTALF.
Til Hel med hvide Tanker — til Hel med Kvindebryster!
Tid for laadne Svende til Armene at røre!

Griber Lænken til Blæsebælgen, gør en stor Ild.

VØLUND har ved *Lysalfs* Hjælp rejst sig, faar Krykkerne anbragt under Armene, og arbejder sig Essen, hvor han staar og stirrer ind i Ilden.

Som Ilden dér
er Menneskets Liv:
Guders Aande
blæser paa Funken —
den flammer i Vejret,
griber omkring sig
med griske Fingre,
vil mestre alt,
vil Døden besejre —
da synker den ned,
og dør med et Gisp!

LYSALF.

Herre, forjag
de mørke Tanker! . . . .

VØLUND.

Du har dem lyse,
fordi Du er karsk!

Bliv vanfør som jeg,
og se hvor de skumrer!

LYSALF.

Set har jeg slagen Mand,
mattet af Blodtab,
rejse sig fra Valen,
naar Natten var faldet;
han søgte sig Fristed,
bøded sine Vunder
det bedste, han orked; —
enarmet slog han,
da Luren atter gjalded.

VØLUND griber en Hammer.

Saa fløjter min Dompap —
Ørnen har endnu Klo!

Slaar løs paa det Jern, som *Svartalf* har i Tangen: Gnisterne flyver vidt om.

LYSALF griber sin Hammer, synger til Slagene.

Disse djærve Hammerslag
fjerner fra vor Tærskel Sorgen,
holder Tanken paa i Morgen
borte fra vor Arbejdsdag . . . .

VØLUND standser.

Syng drøveligt, Dreng!
syng som Livet er vorden.

Kald ej med Kvidder tilbage,
hvad der er haabløst svunden!

SVARTALF.

Fløjt Mester efter Munden —
sligt var Du vant ved!

LYSALF.

Drag Bælgen, Svartalf;
Ilden slukner ellers.

VØLUND slænger Hammeren.

Lad slukne — lad slukne,
lad svinde — lad dø....

LYSALF.

Ikke, Herre, klynke!
husk paa den stolte Mø! —

VØLUND farer sig med Haanden til Nakken.

Lysalf, disse Smerter!....
nede fra Ryggen kommer de,
kryber over mit Hoved
som Ondtvejr over et Hus —
ødet har de min Hjernes
Højenlofts-Hus:
Alt er Forvirring herinde
som Dagen paa en Rus!

LYSALF.

Herre, jeg véd en Læge-Urt...

VØLUND ler vildt.

Dreng, jeg véd en Kniv! —
den skar mine Sener i sønder,
flænged Nervernes Staalvæv,
graved sig dybt i min Livsrod
— uden at dræbe mig helt!
Havde den fundet mit Hjerte,
da skreg ej mit Hjerte nu,
mellem ulidelig Vanmagt
og vanmægtig Hævnlyst delt!

Søger tilbage til Lejet, kaster sig ned; ved Ildens aftagende Skær ser man ham famle omkring sig.

LYSALF følger deltagende efter ham, sætter sig i hans Nærhed.

Vølund, jeg véd en Læge-Urt —

SVARTALF med et Grin, idet han slipper Bælgen og ligeledes sætter sig; Ildens svage Ulmen oplyser de tre Ansigter med deres forskellige Mienespil.

Lysalf véd altid Godtraad
— og oftest for sent!

LYSALF.

Urten hedder Taalmodighed
— den trives i stor Mands Sind,
jo vildere Skæbnens Stormkast
sætter mod Husgavlen ind.

SVARTALF.

Den Urt er for Kærlinger Husraad,
naar Tandværk dem plager,
for Bondens Hors, naar bovlamt
det krummer sig over hans Ager.

VØLUND.

Vidste frugtsommelig Kvinde,
hvad Livet var værd,
hun hængte sig i sit Hosebaand,
hun stod ikke Veerne ud!
Men altid tænker sig Kvinden:
den Orm, jeg føder til Verden,
den bliver ej som *de andre* —
det bliver et Lykke-Barn!

SVARTALF.

Ej, lille Fa'r, nu faar Du
Forstanden omsider paa Gled.

LYSALF.

Forstanden er kun en Skosvend
hos Herskabet Kærlighed!

VØLUND bitter.

Kærlighed!
Du tager det fede Ord
let i Munden, Dreng;
Du, som hvornaar Du vil,
med Terne kan gantes!
Grimt bliver Ordet
og harsk i Smagen,
naar Mand er unyttig
for Kvindes Favn!

LYSALF med et alvorligt Blik.

Er Favntag — o Herre —
da hele dit Savn?

VØLUND tier.

SVARTALF.

Hej — hej — hej!
nu tier Vølund,
men Svartalf svarer:

Hvi lider Helten,
som overmandet
smægter i Fangenskab
tynget af Lænker? —

mod Kvinde han længes,
paa Kvinde han tænker!

Hvi kedes en Viking,
naar Strøm gaar imod
og Sejlet langs Masten
i Vindstille dvasker
og intet Skumskvæt
for Stævnen plasker? —

som Vilddyr i Bure
hans Tanker stænges:
han kedes, fordi han
mod Kvinde længes!

Det hele Mand-Køn
— som ikke netop
i Blodbadets Hede
Lanserne favner —
det hele Mand-Køn
længes og lider,
fordi det Kvindernes
Selskab savner!

Ha — ha — ha!

Saa kedes og Vølund,
fordi han maa ligge
ene paa Lejet
og klø sine Haser
bedækket med Ar —
den hærdede Herre,

den mandige Mester,
den Daarernes Daare,
den Narrenes Nar!

VØLUND.

Sandt siger Du, Svartalf! . . . . .
hvad svarer Du, Lysalf? —

LYSALF tier.

SVARTALF dristigere.

Hvi lokker han ikke
hid sig en Skare
af Kongsgaardens Terner —
Frille-Frø?
Sikkert hans Lænders
Kraft vil bevise:
man lammed ej ganske
hans Smedde-Mod!

VØLUND vendt mod Lysalf.

Hvi gør jeg det ikke? —
saa svar nu Du!

LYSALF bestemt.

Fordi din Hu
staar til Hervør-Alvide!

SVARTALF.

Som aldrig kommer —

LYSALF skarpt.

Det véd ej *Du!*

Vendt imod *Vølund*, indtrængende, tillidsfuld.

Kærlighed!
hvor rummer det dog Verden,
det varmende Ord —
som den hede Kilde,
der pibler gennem Sandet,
bryder sine Diger,
overskyller Dalen —
en eneste Sø,
hvis Bølger aldrig stilles,
o Herre!

Slig underfuld Kilde
klækker ud alt stort paa Jorden,
alt nævneværdigt ædelt —
lever det end Skyggens Liv!

Ej grønnedes Græs,
ej sang der en Fugl,
ej finge den fri Mand dristige Tanker,
ej trøstedes Fangen i Fænglets Nat,
ej svaledes Kvinden i Barslens Ild —
var der ej Kærligheds Kilde til!

Og Du vil klage,
Du, som elsker og længes,
elsker og haaber
paa Gensynets Sødme —
gik end til Gensynet
Vejen gennem Dødens Port,
der drejer sig lydløst
paa høje Hængsler —
Du vil klage!

Nej — Vølund véd,
hvad Favntag er værd:
hvad Blussen i Blodet,
hvad Skælven i Hjertet,
hvad overbrydende
Sundheds Brænding
opfanget, sluppet,
grebet og krystet
af ømmeste, blødeste Kvindearme —
hvad Vaarnattens vældige Elskov er værd!

Men bedre Du véd
— i Høstnattens Kulde —
hvad der er mere
stolt end den stolteste
Stor-Rus, Du tog Dig
paa Sommerens Bolstrer:
fjernet i Rummet,
adskilt i Tiden
fra den, Du attraar
med mer' end Sanseild —
knægtet af Nidung
paa Niddinge-Holmen,
skændet af Bøddelkniv
martret af Smerter,
pinefuld Nutid

og uvis Fremtid —
Et er Du vis paa:
din Længsels Styrke,
din Attraas Renhed,
den, som skal hæve Dig
højt her fra Holmen,
højt over Bødler,
højt over Vølunds
eget nedbrudte
Legem — thi Sjælen
vinker Dig stigende
op til Alvide,
som kalder paa Kæmper
til Ragnarok!

VØLUND griber hans Haand med et fast Greb, ser vist paa ham — siger nikkende

Sandt! — sandt!
Du kvæder ej dér
nyt for mig —
men nævner mig Tankerne
ny i min Nød!

Holder inde, afbrudt af Smerter; siger efter en Stund

Jeg var en Pilt,
sorgløs og tryg;
intet ondt havde jeg gjort,
intet frygted jeg,
for Mennesker mindst —
jeg tænkte mig dem alle som jeg selv.

SVARTALF ler.

VØLUND.

Svartalf ler — Svartalf har Ret!

LYSALF.

Uret har Svartalf
nu som altid —

VØLUND heftig.

Naar Mand er vokset
fra Drenge-Brogen,
da skal han snøre
sit Bælte som Mand:
da skal han vide,
at hver den, han møder,
til mere ondt
end godt er i Stand!

SVARTALF ler.

Aldrig blir Du ældre
end Du var før dit Vanheld —
gammel maa man fødes
for at tiltro alle ondt!

VØLUND heftigere.

Fejlen er min Faders,
Vade Rise!
han avled mig i Lyst —
burde avlet mig i Nag!

Nu har ondt mig rammet!
ondt føder Mistro;
paa intet stoler jeg
fra hin Skændslens Dag!

LYSALF.

Det er Mørket herinde,
som gør din Hu saa skummel!
Kom, vi vil lede Dig
udenfor paa Holmen —
mellem de vaade Stammer
vil vi lede Dig til Stranden,
hvor de vilde Fugle venter
at se Høstens Sol staa op.

VØLUND.

At se de vilde Fugle
— som *alle* har Vinger —
vente paa Solens Komme
— den Sol, som *kan* sig hæve:
drøveligt Syn for Fangen,
som vingestækket smægter.
Jeg hader de frie Fugle! .....

Famler under sit Leje og drager en Genstand frem.

LYSALF.

Herre, hvad har Du dér?

VØLUND.

De frie, vilde Fugle,
som ruged paa Holmens Strand:
jeg raned dem Dun og Fjedre,
jeg arme, forkrøblede Mand.
Jeg slæbte mig ud i Skoven
og lagde mig dér paa Lur:

hver Fugl, som har bygget sin Rede,
jeg plyndred ham i hans Bur.

Breder en paabegyndt Fjederham ud for Lysalf.

LYSALF.

En Fjederham, snilde Mester! .....

VØLUND ryster paa Hovedet.

En Ham, som lidet du'r .....

SVARTALF spottende.

Kan hænds Du vil flyve til Valhal,
og spørge om nyt fra din Viv? —
til Bens kan Du did ikke drage,
det voldte de Drenges Kniv!

LYSALF strengt, til Svartalf.

Tæm nu din onde Tunge; .....

VØLUND.

Svartalf har Ret i sin Haan:
thi Værket vil *ikke* lykkes,
de Masker vil ikke sig føje,
som holder Dunene sammen;
de Vinger vil ikke sig strække,
Slagkraften ikke sig fjere;
tung blir den sluttende Trøje,
som skulde Krøblingen bære
let gennem Luften den blaa —
slap bliver Fuglehammen ....

Kaster den til Side.

LYSALF.

Du sætter ej *alting* derpaa!
det gjorde Du hidtil som Kunstner —

VØLUND bitter.

— dengang jeg var helt en Mand!
Nu er hverken Fugl eller Fisk jeg —
et Skaldyr ved Nidungs Strand.

Lægger sig tilbage, med Armene under Nakken; udenfor høres en Hagel- og Stormbyge rase gennem Holmens Skov og Bruset af Brændingen mod Fjordens Strande. Lyset fra Dagningen svinder; det bliver mørkt.

LYSALF.

Lyset svinder atter;
Herre, tag Dig Hvil —
Du trænger til Søvn
fra den søvnløse Nat!

VØLUND vaander sig under et Anfald af Smerter.

Det onde Vejr
kommer op, kommer op

— og Smerterne med —
men ingen Sol ....

SVARTALF.

Saa lad os sove —
til Baaden lander
med Opsynsmanden
og Davregrød —
sove fra Klager
om Smerter og Nød —
kan hændes drømme
om Drab og Død!

Strækker sig og snorker.

VØLUND.

Lad Sol blive nede,
hvi skal den lyse
for Stakler, som kender
kun sulte og fryse!
Af hundred sulter
de ni Gange ti —
kun Skarns-Folk og Nidding
gaar Ram forbi.
At være god,
at gøre sin Gerning
rent ud ad Vejen
uden selvisk
at krænke andre —
hvad taabelig Handling:
som om man kunde
Verdensløbets
Krumhed forandre!

De, som sidder
med Magten inde
— være sig Mand, Dreng eller Kvinde —
til dem kommer Solen,
den Tøjte, som skinner
for Folk, hvem den guld-beslaaede finder.

Naar meget Du har,
skal mere Dig gives;
bær' Du kun Tigger-Brog:
af skal de rives!
Ved Svig, som brygges

i tomme Hjærner.
vil Magten tjenes,
at stor den kan tykkes:
Lumpenhed roses —
naar blot den lykkes!

Sligt lærer Du aldrig,
mens Dagen rinder
fredeligt stille
i Medgangs Stund,
mens Kysset endnu
fra sidste Møde
spiller i Spøg om
din krusede Mund.

Men rammer Dig Vanheld
fra Baghold brat —
Du lærer det alt
i en Fængselsnat!

Stønner dybt.

LYSALF.

Herre, tag mit Liv!
kunde det blot tjene Dig! . . .

VØLUND.

Dit Liv, min stakkels Dreng?
Ej dit, men vel andres,
kunde tjene min Hævn . . . .

vidste jeg blot Udvej!

Helst fløj jeg bort,
langt, langt herfra —
men hvorhen? til hvem?
Lever hun end?
har hun ej sveget mig? —
og vilde hun mig favne,
saa ussel jeg er?

Ak, de Gude-fødte
blev vel som Lykken selv:
Helte vil de have,
men skyer en Krøbling!

Alt er mørkt og Forvirring,
vildsomme mine Tanker,
Livet forvredet
som de filtrede Masker
paa Fjederhammen dér! . . . .

Sover udmattet ind.

LYSALF bøjer sig over ham, hvisker.

Han sover dybt. —

Højere.

Nu hjælpe mig, I Venner!
Høj-Folk og Alfe-Folk,
som Kunststykket kender,
hvordan man en Fjederham
fra Vrang til Rette vender!

Højt.

Herfrem af Jeres Smuthul
med dugfriske Kinder!
herfrem at kvæge Vølund
med vaarlyse Minder —
kom, Smaafolk, kom! — —

Baggrunden aabnes; det er den lyse Sommernat udenfor Vølunds Hus. Pualinger myrer frem fra alle Sider; *Dværgkongen* og *Dværgdronningen*; de sætter sig til Rette paa Græsbænken udenfor Huset; *Alfer* og nydelige *Smaapiger* danser omkring dem, omvundne med Blomsterlænker — dæmpet Latter, Spøg, Travlhed — alt udtrykt gennem sagte Musik — og alt holdt fjernt — som en Drøm, men lyst, let, muntert — Modsætning til Nidungs mørke, tunge Smedie.

MELLEM-SPIL

ALFE-LEG

DVÆRGDRONNING støder til Dværgkongen.

Naa, Fatter, saa styr Dig —
kan Du ej sidde stille,
gamle Tosse, Du,
fordi Smaapiger danser? —
aldrig blir Du sindig,
Gedebukke-Skæg!
trods rindende Øjne
og hundrede Aar,

altid i Tanker
Du Kuldbøtter slaar .....
Gæk!

DVÆRGKONGE leende, gnubbende sig.

Gaa væk!
Du kildrer mig i Siden —
jeg tænker mig blot Tiden,
da *Du* viste Ben
og aldrig til at kysse
og klappe var sen .....

DVÆRGDRONNING vil kysse ham.

Kom bare, lille Fatter! ....

DVÆRGKONGE.

Saa smaat!

DVÆRGDRONNING.

Naar blev *Du* kræsen? ...

DVÆRGKONGE.

Den første Gang, jeg kendte:
Du bar Skæg under Næsen!

SMAAPIGERNE ler.

EN AF SMAAPIGERNE mens de andre danser.

Myggedans igennem Luften,
knap saa let som vor at kende:
Duggens stille Øjne brænde,
og igennem Blomsterduften,
lutter Længsel, lutter Ømhed,
snor vor lette Kæde sig.
Saadan gennem Sommernatten,
ej af nogen Tyngsel bunden,
svævende i Dæmringsstunden,
slynger Elskovslængslen sig.
Vølund, Vølund, fangne Mand;
grib vor Kæde — hold den an!

DVÆRGKONGE.

Hørte Du det, Mutter? —

DVÆRGDRONNING.

Tys!

DVÆRGKONGE.

Er vor Ven i Fare stedt?

DVÆRGDRONNING.

Han er Mandfolk — just som Du,
ømmer under Smerter sig,
skriger op ved slet Behandling,

vil bestandig Lækkerbidsken,
har hos Hervør haft det godt,
mener nu, hun aldrig kommer
med den gode Tid tilbage —
gumler paa sin Tvivl, sit Nag,
som en fangen Rotte gumler
paa en oret Hvedekage!

DVÆRGKONGE.

Ved mit Skæg! Du kan ha' Ret —
skønt det er uhyre dumt
at jeg siger Dig det, Mutter!

DVÆRGDRONNING stryger ham over Kinden.

Fatter! var Forstanden blot
lige god med Hjertelaget ....!

DVÆRGKONGE fortrydelig.

Naa, lad vær' ...!

DVÆRGDRONNING.

Kom, kom, Du Gamle!
Du har dog til Brud mig taget
dengang jeg var ung og springsk,
nu faar Du beholde mig
som jeg er — og som jeg taler —
mene Dig det godt, det gør jeg!

DVÆRGKONGE.

Blot I Kvindfolk faar jer Vilje
og beholder sidste Ordet ....
aa, jeg er just ej saa dum!
Men Du dækker godt mig Bordet,
sørger altid for min Livret,
pusler mig min Sovepude,
gnider Gigten af mit Knæ .....
ak ja, det gaar ned ad Bakke;
Du er ikke ung og springsk,
og *jeg* er — et gammelt Kræ,
som faar ta' med Dig til Takke,
Du, som „mener" mig det godt,
bare Du faar Lov at snakke!

DVÆRGDRONNING kærtegner ham.

Lille Fa'r, vi faar vel hjælpe
paa vor Ven, den fangne Vølund,
for vor egen Lysalfs Skyld!

DVÆRGKONGE.

Men hvad vil Du, jeg skal gøre? —
og hvor er han? — vis mig ham!

Dværgdronningen giver Smaapigerne og Alferne et Vink; de frembærer en Dukke — paa en naivbarnlig Maade forestillende Vølunds Skikkelse — og bringer den til Sæde lige over for Konge og Dronning.

DVÆRGKONGE.

Er *det* Vølund? Naa, lad gaa.
Anderledes tyktes han mig
— mere diger, mindre klejn —
da jeg sidste Gang ham saa'.

DVÆRGDRONNING.

Fangenskab gør ikke fager,
Sorg og Savn gør ikke trind,
alle ændres vi med Tiden,
dels i Sind og dels i Skind.

DVÆRGKONGE betænksom, lægger sit Scepter paa Næsen.

Skal vi gi' ham lidt at spise? —
Firben-Steg med Fluer spækket —
eller Faarekylling-Suppe? ....

DVÆRGDRONNING smiler.

Næppe stiller det hans Sult.
Længes gør han, stakkels Mand,
imod Sol og Lys og Frihed,
længes navnlig mod sin Hervør,
har en Fjederham sig gjort,
men kan ikke Værket magte,
gram i Hu som han er bleven,
bitter imod alt og alle
sligt er ej for Værket sundt.

DVÆRGKONGE.

Ja det gør mig grumme ondt
lad ham *først* faa lidt at spise! —

Smaapigerne og Alferne begynder atter deres Dans om Vølunds Billed.

EN AF SMAAPIGERNE.

Lad os, Konge, Vølund vise,
hvordan Maskerne man knytter
fingernem med Fjer ved Fjer;
lad os andre Dun ham bringe,
at de smidigt-gyldne Ringe
fuglelet paa Svanens Vinge
hæve kan hans sjunkne Ler!

DVÆRGDRONNING tager Sceptret fra Kongen, svinger det, siger.

Nu gaar Sommernatten ind
tyst igennem Døgnets Dør
som en elskovs-bunden Kvinde
til sin Elskers Leje gaar:
og hun lader tyst sin Klædning
ned for Sengestokken glide,
lægger ømt sig ved hans Side
dækt af sit udslagne Haar.
Mens han sover vaager hun,
ventende det Nu, hvor Øjet,
det, hvori hun drak sig Rus,
undrende og lyst fornøjet
skal paa hendes Hvidhed hvile —
og hun kan ej selv derfor,
men ad Søvnen maa hun smile,
hun, som drog de hundred Mile,
for at skue ham, hun elsker,
være hans endnu en Gang!
Væk ham ej — men syng jer Sang,
flet en Krans af fagre Minder,
hvori han *det* Billed finder,
som han famlende og skuffet
har forsøgt at eftergøre,
han, den Nar, som blot behøved
sig et lidet Gran at røre
for at eje, hvad han savner
og hvad aldrig han har mistet.

DVÆRGKONGE som under Dansen og Sangen er sovet ind, vaagner nu.

Kone! Du har dig fordristet —
Du har atter til mig puffet —
og mit Scepter har Du snappet —
nu, det skal vi nappes om!

DVÆRGDRONNING.

Lad Du mig kun Sceptret føre —
det gør mangen Dronning bedst.

DVÆRGKONGE.

Du vil paa den høje Hest . . .?

DVÆRGDRONNING.

Jeg er saddel-fast, det véd Du.
Hej, Smaapiger — rap Jer, kom!

Musik igen.

Bring mig hid, hvad I har sanket

sammen i den stille Lund
mangen upaaagtet Stund
medens Alfen bly sig bader
i den klare Midnats-Dug:
Hervørs Ord og Hervørs Lader,
hendes Smil og hendes Suk,
hendes Tanker før de traadte
frem i Handling og forraadte
det en Jomfru-Vilje gemmer
som sin kyske Helligdom!

DVÆRGKONGE.

Aa, naar det til Stykket kom,
er hun vel som alle andre.
Denne Helligdom maa vandre
Kødets Gang — og gaa i Stykker:
saa er dér de hundred Nykker,
Kvindelist og Kvinderænker,
naar hun først sig sikkert bænker
saddelfast i Fruer-Sæde,
hun som Vært — og *han* som Gæst
i en kedsom Huslivs-Fest ....

DVÆRGDRONNING slaar ham leende med Sceptret.

Fatter, sov! Det gør Du bedst.

Rejser sig og svinger Sceptret.

Frem, Smaapiger, frem!
Alfer, kom hid!
Grib ud i Luften,
hvad Haand ej mægter fange!
Natten er fuld
af skære, fine Sange,
tanke-lette Fnug,
for vage for Gamlings Søvn.
Hvo, som har Ungdoms-Længsel
til Drømmens Hovedpude,
han hører Jer, han fatter
de lydløst faldende Fnug!

FØRSTE SMAAPIGE frem — griber ud i Luften — som fangede hun noget ind — og nedlægger det for Vølunds Billed.

Her er hvert Fjed, hun traadte,
hvert Vejr-drag, hun drog;
Smilet, hvis Lys forraadte
hvor Hjertet i Varme slog.

Tag det, Vølund!
behold det for dit Værk!

ANDEN SMAAPIGE.

Her er den Haand, hun lagde
i din, som den krystende tog;
hvert sandt Ord, hun sagde,
hun, som dig aldrig bedrog.

Behold den, Vølund!
vogt det for dit Værk!

FØRSTE.

Her — her er
den liden Fold,
hun lagde i Panden,
naar kløgtig hun tænkte
igennem, hvad Du sagde,
og raaded Dig bedre
end selv Du mægted ....

ANDEN smilende.

Og her er Maaden,
hvorpaa hun Særken hægted
foran i Halsen
og rødmed, naar ikke
Hvælvet skjultes —
Sneen, hvis Hvidhed
Du lønlig betragted,
endda hun sagde:
Jernet kølnes paa Essen! —

Nit nu, Vølund,
de smaa Ringe sammen;
dæk dem med Svanedun
bløde som Hervørs Sne!

FØRSTE.

Og her er Ryggens
svaje Bugtning,
naar op hun tren
ad den stejle Brink,
og Læggen spændtes
over Anklens Slankhed,
og Hovedet knejste
over Skuldrenes Bredde —

det lille Hoved,
som bares saa højt!

Stræb nu, Vølund,
med Fjederhammen,
at Du kan følge
i Flugt hendes Slankhed:
gjaldt det endog
et Fjæld at storme,
gjaldt det at række
Himlen selv —
foran gaar hun!

ANDEN.

Og kan Du ej finde
Maskernes Slyngning —
trættes Du under
møjsommeligt Arbejd
og mener at Lønnen
udebliver —
Mand, som Du er,
hvis Længsel vil spores
af mer end Luft:
saa tage Du dette — og dette — og dette ....
de Favntag, som leger
igennem Luften
ombølget af Kys —
Sommernattens Kys,
blomsterduft-mættede —
ømme Smaafugles,
saftfyldte Planters
Kærlighedsfavntag ...

FØRSTE afbryder.

Nej — her! — tag mine —
de er som Hervørs:
søgende, vigende,
skaanselsbedende,
skælvende, higende,
taarefyldt jublende,
sejers-blufærdige
Kvindefavntag .....

Nit over *dem*
din Fjederhams Ringe:

og Du vil storme
Valhallas Porte
med Stang i Haand
og kryste din Hervør
i Favn som Valkyrie! —

Hør os, Vølund!

VØLUND *løfter Hovedet i Søvne, udstrækker Haanden, kalder svagt.*

Alvide-Hervør!

Det bliver mørkt. Synet forsvinder.

LYSALF *bøjer sig hastig over Vølund, strygende hans Tinding.*

God Søvn Du fanged —
trænger end til mere:

kalder

Puslinger frem!

Synet er der atter — i den lyse Sommernat. Alfer, Puslinger, Dværge og Smaapiger dansende foran Dværgdronning og Dværgkonge.

EN AF ALFERNE.

Vakt blev Vølund — væk ham ikke,
giv hans Mistro Mjød at drikke!
Vi har stjaalet den hos Bien —
Bien hos sin Dronning laa.
Lille Bi! vi laaner hos Dig —
Du har nok at tænke paa!

EN ANDEN AF ALFERNE *ler.*

Drik dig, Vølund, jævngod Rus —
Musen sover hos sin Mus
sødt paa Mossets Silkehynder;
over Blad og over Straa
Ædderkoppespindet gynger,
Alfen træder Dans derpaa,
træder Traadene isønder
mens han hopper, mens han synger
let i Sind og let paa Taa!

FØRSTE ALF.

Alle *Smaating* er vor Sag,
dem, vi vogter nøje, nøje:
Sig os, om Du Hervør saa'
i sin røde Vadmelstrøje?
Altid skævt paa Bænken sad hun,
naar hun malkede sin Ged;
Mælk flød over Kummen ned —
rolig, Mætte! rolig! bad hun,

men den sparked, hun blev vred,
fuld af Mælk de myge Hænder,
og hun vendte sig og lo
med de store hvide Tænder:
Geden løb, og Hervør lo!

Smaat er stort, det faar Du tro!

FØRSTE SMAAPIGE.

Ikke Hervør brynjeklædt
er den Skat, som mest Du savner.
Mand ej Mand men Kvinde favner;
og naar Du er ensom stedt,
mindes Du i sorgfuld Grublen
ikke Nakkens Sejers-Kast,
da hun greb om Spydet fast,
men den ganske lille Snublen
over Tærsklen til jert Kammer,
mens hun ublidt ømmed sig —
hun, som ler ad Slagets Skrammer!
Dette Av! det har jeg grebet —
grebet hendes lyse Smil,
da Du fanged op med Il
hendes Legem i din Arm
og bar hende hen til Lejet,
hvor Du Fod i Ankel drejed
ret omhyggelig og længe,
og med Kys bedækked den —
til hun lo og hvisked: Ven!
Ilden slukner paa din Esse,
mens Du selv blir lidt for varm!

DVÆRGDRONNING udstrækker Sceptret.

Tag det alt. Nu lider Natten;
snart er Alfers Leg forbi:
Hun-Bjørn kravler af sin Hi,
vildt og tamt paa fælles Sti,
og Du maa til Værket, Vølund,
for at hæve Drømme-Skatten.
Sød er Sommernattens Stund,
Sødme har vor Puslingskare
kastet i dit Fængsels-Blund,
i dit Mismods Skygger ind,
friet Dig for Tvivlens Fare.
Ikke bæver dog en Vind

gennem Birk og Grans Forgrening
saa foryngende, saa liflig
fyldt af gyldent Morgenliv,
som der bæver Skønhedsaande
i den herlige Forening,
Kraft og Ømhed, Mand og Viv:
skægget Mund ved Rosenkind,
Mande-Lænd mod Hoften trind,
solbrændt Haand om Halsen bleg,
mægtig Arm om mygest Midie,
Kvinde-Stolthed som en Vidie
krystet af en Kæmpe-Eg.

Dette Billed vil vor Leg
gen-opfriske til din Gammen;
Ask og Embla atter sammen,
dem, som Odin, Høner, Løder
skabte til at vorde et.

Gør en dyb Bøjning.

Bring mig hende, Puslingskare,
før mig Hervørs Billed frem!

Dværgdronningen svinger Sceptret. Alfer, Dværge og Smaapiger frembærer et Billed af Hervør — paa samme barnlig-groteske Maade fremstillet som Vølunds Skikkelse. De bringer de to Dukker sammen — klapper i Hænderne, ler, og danser omkring dem. En af Dværgene optænder smaa Blus i Halvkreds om Parret.

DVÆRGENE synger.

Spirrevirre — pirrevirre — Lys i Lund!
Blink i Øje — Smil om Mund!
Kurremurre — durremurre — Ild i Barm:
nu sover Hervør i Husbonds Arm!

ALFERNE synger.

Tyst paa Taa — væk dem ej!
træd med Fløjelsfjed som Katten;
kend, hvor hvide gennem Natten
vore Venner skinner hist!
Smaafugl vaagner paa sin Kvist,
spiler Næbet op ved Synet,
medens Gryets hulde Dis'
stryger gylden Dug af Brynet.
Solen om en liden Stund
vækker dem med Kys paa Kinden —
lad os derfor, Mund ved Mund,
se dem kysse sig forinden!

FØRSTE SMAAPIGE.
Kunde jeg blot gaa imellem —
føle Læbens bløde Dvælen ....
ANDEN.
Søster, Du er altfor kælen —
fy, det lader stygt at ville ....
FØRSTE.
Aa, man har dog Følelse —
selv om man er nok saa lille!

Alfen og Smaapigerne er steget op bag de to Billeder og nærmer deres Ansigter til hinanden. Derved falder Billederne fremover og ned i Ilden. Den slukkes. Pusilingerne udstøder et Skrig. Musikken hører op. Synet forsvinder.
Det er mørkt som før i Nidungs Smedie.

VØLUND vaagner, rejser sig halvt over Ende.
Lysalf — Baalet slukned ....
LYSALF smilende.
Sove fik Du, Herre .... var Søvnen god?
VØLUND stryger sig over Øjnene; forbitret.
Koglet har Du for mig .... slet skal sligt lønnes:
daare stakkels Skrantning .... Hug skal Du have!
LYSALF.
„En Mand er ej Stakkel om end han skranter!"
Saa siger Storskjalden — husk det, Herre!
VØLUND.
Koglet har Du for mig — og ondt gjort værre!
Mørket mig tykkes dybere — nu da jeg saa' Lys.
Lysalf, Du vogte Dig — vakt har Du min Vrede;
Hævn vil jeg have — da Hervør ej jeg faar!

Rejser sig helt, slænger den ene Krykke, arbejder sig ved den anden over mod Esken, støtter sig dér ved Stenvæggen, begynder at drage Bælgen, stirrer i de opfriskende Gløder og rager grublende med Tangen i Asken.

LYSALF er fulgt efter ham.
Ej vredes Du, Herre! — Godt jeg Dig vilde;
minded Dig om Møen ....
VØLUND afbryder vildt.
.... som Storskjalden kvad:
„Paa Møers Ord ej meget Du stole
og ej paa hvad Kone kvæder;
thi paa svingende Hjul deres Hjerter skabtes
og dem lagdes Bratsind i Bryst."

Har mer Du paa Hjerte? — hvis ej, da gaa!
Her bliver ondt at skue — for længe jeg sov.

LYSALF.

Aldrig gaar jeg fra Dig — mindst naar ondt Du tænker;
ingen kan sig slide bort fra sit eget Hjerte.

VØLUND.

Men alle kan træde paa Hjertet, til det raadner;
traadt har de paa mig .... pak Dig og gaa!

Peger bydende mod Døren; gennem Gluggen ved Siden ses nu Dagningen tydeligere; en Hagl- og Snebyge raser gennem Skoven derude — saa stiller det af; Svartalfs Snorken høres herfra Lejet.

LYSALF tøvende ved Døren.

Tys, Herre! — Fjed gennem Skoven jeg hører.

Ser ud gennem Gluggen.

Grimur og Gramur — hvide af Sne.

VØLUND.

Da er det ogsaa det eneste hvide
paa Øgleunge-Parret .... sort er deres Sind.

LYSALF.

De lister sig hidover — de nærmer sig Døren —

VØLUND.

De nærmer sig Skæbnen .... saa lad dem ind!

Lysalf aabner Døren, som er stænget med en Bolt, for Grimur og Gramur. De træder ind, væbnet med korte Sværd, Bue og Pile, ryster Sneen af deres Skindkjortler, ser sig usikkert spejdende og begærlige om efter de blanke Metalgenstande, Staal Bronce og Guld, som dækker Væggene.

GRIMUR snubler over den sovende Svartalf.

Va'r Dig Gramur — her ligger en Lænkehund.

SVARTALF vaagner, knurrende.

Va'r jere Poter — Hunden bider!

VØLUND.

Hvad søger I? —

GRIMUR ser studs paa ham.

Søger? Hvad spørger Trællen!
Guld vi søger — vor Fa'r er karrig.

GRAMUR.

Og Vaaben. Skærp mig min Pile-Od, Du!
og lav mig en Kniv, som skær' gennem Sten.

VØLUND smaaleende.

I fører jo Knive, som skær' ind til Ben!
Skarpere vil I dem! .... Godt! jeg skal skærpe.

Til Lysalf, som iagttager ham spørgende.

Lysalf, ræk mig de Junkeres Sværd —
og giv dem af Guldet, som nederst hænger.

LYSALF.

Men, Herre! Kong Nidung ....

VØLUND kaster Knivene ned bag Essen. Gør som jeg siger;
ræk dem en Ring hver — naar Ring dem lyster.
Med forstilt godlidende Betoning.
Thi vel har Kong Nidung talt sin Guld-Skat,
og vel har han Adgang forbudt til Holmen:
men Fader og Sønner er dog *ét* Kød kun
med samme Hu i det samme Bryst —
og Afkommets Vel er Gamlingens Lyst.

Grimur og Gramur har faaet hver sin Guldring: de griber den begærligt, maaler hinandens Ringe.

GRIMUR.
Nej, *din* vil jeg ha', Du! Min er den mindre —
GRAMUR.
Prøv kun at ta' den! — det skal jeg hindre —
jeg er den stærkeste ....
VØLUND leende. Puds, Dogger! puds!
At nappes om Knoglen, den Ting er i Orden.
GRAMUR.
Du spøger — og er dog en Krøbling vorden.
Saa let kan en Træl forglemme sin Harm.
VØLUND.
Ak, unge Herrer, jeg blev *saa* arm
— trods Guldet, jeg smeder — at ikkun mig rester
Lyst til for Godtkøb at kunne le.
Dog vogt Jer, at ej I til Skade kommer —
thi Afkommets Harm er Gamlingens Ve!
GRIMUR.
Han spotter os, Trællen!
Hæver sin Bue og sigter.
Nu va'r dit Øje! —
VØLUND løfter afværgende Haanden, smaaleende som før.
Jeg staar ej for Pil-Skud — skønt Spas jeg ynder.
Men nu, da jeg gavmild har vist mig mod Eder,
saa gaar I vel ind paa en Spøg til Gengæld?
Nyfalden Sne er blødeste Hynder
at træde sin Vej paa .... naar atter I lider
at gramse paa Guldet og hilse paa Smeden
— ham, som til Essen er fangebunden —
saa gange I *baglæns* herhid gennem Lunden!
Rækker op til Hylden over Essen og viser en mægtig Guld-Ring frem.
Næste Gang faar I — en Ring om Jer Hals!
GRIMUR tøvende og tviviraadig.
Slig Spøg? ....

GRAMUR.

. . . . . den koster kun lidt allenfals!

Drager ham leende ud med sig. De ses gennem den aabne Dør gaaende bagtæns ind i Skoven, idet de sommetider leende standser og sigter med Buen. Saa vender de sig og gaar bort.

VØLUND hurtig, med forandret Mine.

„Næste Gang" lyver. Hvorfor vel tøve?
Nu maa det være — vakt er min Hævn.
Svartalf! . . . .

SVARTALF springer op.

Herre!

VØLUND. Fluks! drag din Kniv —
efter dem — ind gennem Tykningen list Dig —
Kniven i Nakken — tag deres Liv —
bagfra; — skær Hoved af Halsen — skynd Dig; —
Hoveder, Ringe — bring dem tilbage; —
Kroppene — kast dem for Vilddyr hen —
Aadsler til Føde for Ravn og Krage!

Gnider sig i Hænderne.

Saa skal her smedes, Du laadne Svend!

SVARTALF hvæsser sin Kniv med et Grin.

Endelig kom vi til Arbejd igen!

Skynder sig ud.

LYSALF som har villet spærre Svartalf Vejen.

Herre, betænk Dig! . . . .

VØLUND. Han er alt borte —

LYSALF.

Dagen vil lyse paa Niddings-Daad —

VØLUND.

Lysalf — spar dine gode Raad:
Niddings-Værk var her i Skyggerne sorte;
Lige for Lige — og Blod for Graad!

To kvalte Skrig høres fjernt.

Eja! de Ravneunger, som skreg! —
truffet tilsammen! . . . . Lysalf, saa bleg? —
Staar Du og bævrer som Græs over Eng? —
hurtig, drag Bælgen . . . . til Arbejd, Dreng!

LYSALF.

Aldrig jeg drager din Bælg-Lænke mer;
for sidste Gang Lysalf Du for Dig ser!

VØLUND lægger Tænger, Hamre, File, Mejsler, alt til Rette paa Essen.

Lidet jeg beder Dig — gaa kun din Vej
deden Du kom — her savnes Du ej!

LYSALF omfatter hans Knæ.

Mester, jeg bærer Dig bort paa min Bag,
var end min Ryg baade klejn og svag;
slæber Dig bort, under rindende Graad,
til Strandbredden ned, hvor jeg tømred en Baad.
Guldet og Værktøjet fører vi med,
ro vil vi fjernt til et fredsælt Sted;
dér vil vi rejse af Fortidens Aske
Essen paany — og mestre tilsammen
kærligt, endrægtigt, Maske ved Maske,
nittende, knyttende Fjederhammen,
borte fra Nidung, fra Hævn og fra Død —
leve i Haabet Livsdagen sød!

Har sluppet Vølund, griber Fjederhammen og holder den indtrængende bedende frem imod ham.

VØLUND snapper den fra ham, kaster den paa Ilden, som blusser højt op.

Unyttig Værk for mensvoren Viv!

LYSALF med et Skrig, holder Hænderne for Øjnene.

Vølund! *det* bøder Du med dit Liv!

Styrter ud.

VØLUND ser mørkt efter ham,

Hvad kender til Livet en dun-skægget Pilt?
Løb kun af Lære! — Mit Liv .... det er spildt.

Stirrer omkring sig.

Mørkt og sodet,
knugende — trangt:
til Frihed er fjernt og til Haabet langt!
Aldrig skal Kvindesmil lysne min Hule,
Ilden kun flammer — den Ild, som er kold!
Kom her en Kvinde .... o Guder deroppe,
lidet hun skulde kun le i min Vold!
Mætte jeg vilde mit Nag i det vaade
Øje, som trygled forgæves om Naade.
Svalne min Elskov? .... nej slukne mit Blod,
i Kærtegn, som stjal hendes bedste Klenod.

Raaber ude af sig selv.

Røvere — Tyve! kom hid — kom hid ....
jeg spytter som Hugorm efter sit Bid!

SVARTALF ilsomt ind, med Skødskindet sammenfoldet foran sig.

Her, Herre! Blomsterknopperne —
Stænglerne blev derude!

Kaster to Hoveder hen paa Essen.

VØLUND.

Ret saa — rap Dig!
lad Ilden flamme!
Pandeskaller — Drikkeskaaler —
Skænk deri for Kongen!
Pest skal ham ramme —
Sot skal ham lamme,
Rædsel gennemryste
hans møre Ben —
faar han en Dag at vide,
han drak af sin Øjesten!

Begynder at arbejde.

SVARTALF lytter.

Bi lidt, Mester! — jeg hører Kviste knække,

Spørgende.

fik jeg mon ikke Livet af dem begge?

VØLUND.

Spar til Aftenhvile — dumme Dreng — dit Vid!

SVARTALF gaar til Døren.

Herre, den høje Jomfru! — hun kommer lige hid!

BØDVILD træder ind ad Døren, med Spyd i Haand, en kort Dyrehud kastet over Skuldrene, Sølvbælte om Livet, opkiltret brun Uld-Kjortel.

VØLUND vender sig imod hende, som tøvende er bleven staaende indenfor Døren.

Hvi kommer Du hid
til den fangne Træl paa Holmen,
Kongens Datter?

BØDVILD.

Vildsoen vilde jeg jage —
forvilded mig hid.
Nej, hvorfor lyve? —
Ærind har jeg til Smeden.

Drager Guld-Slangeringen op fra sit Bryst.

Bødvild byder Dig
bøde hendes Ring;
vredes vil min Fader,
om han saa' den isønder.

VØLUND som har skrabet en Askedynge hen over Hovederne.

Lad se!

BØDVILD.

Først skal Du svare,
om Du aarker det Arbejd'.

VØLUND.

Uskuet Ting
taler jeg ej om!

BØDVILD frem, rækker ham Ringen.
Her er de tvende
Stykker at hele!
Kan Du det? . . . .
VØLUND betragter Stykkerne. Bøde
den Sag, jeg smeded:
vist kan jeg *det!*
Ser hvast paa hende.
Bryde isønder,
hvad *Du* ej kan bøde,
om Du end satte
dit Liv derpaa —
det kan jeg *og!*
SVARTALF ler.
Ha, ha, ha!
BØDVILD.
Hvi lér den lumpne
Træl dér i Krogen —
kan Du ej tæmme
dine Tjenere, Smed?
VØLUND.
Ud med Dig, Svartalf!
ej bruges Svende
her hvor et Mester-
Stykke skal gøres.
Svartalf grinende ud.
BØDVILD.
Hvast er dit Blik —
VØLUND.
Har Du mon glemt det
fra sidst Du raabte:
skær dybere?
BØDVILD støttet mod sit Spyd.
Tal ej om Ting,
som ej kan ændres —
gør nu dit Arbejd —
forlang saa din Løn!
VØLUND smiler, mens han lægger Værktøj til Rette ved Ilden.
Liflig skal den blive . . . .
drag Bælgen, Bødvild!
BØDVILD.
Jeg drage Bælgen?
Du glemmer, hvem jeg er!

VØLUND.

Du glemte, hvem jeg *var!*

Mumler.

snart skal Du det kende —

BØDVILD.

Tal højt! Ej ræddes
jeg for dine Trudsler.
Tæmmet har jeg fler'
end Du kan nævne!

VØLUND med forstilt Sagtmodighed.

Nævn mig den Smed,
som, mens han retter Guldet,
blæser paa Luen —
ingen slig jeg kender!
Er og dine Hænder
store og hvide,
mindre og grove
blir de ej ved Bælgen!

BØDVILD stiller Spydet fra sig, drager Bælgen hastig.

VØLUND ler.

For fort — for fort!
snart vil Du trætnes.
Sindigt maa der blæses,
at jævnt der kan smedes.

Ret saa!

BØDVILD dragende Bælgen. Luen oplyser hendes stolte, bydende Miner — og Vølunds Ansigt, hvis Udtryk stedse skifter.

Fortæl; hvad har Du virket
her i min Faders Brød?
Kvalmt er her inde ....

VØLUND skotter til hende.

Her i mit Ansigts Sved
har jeg Kostbarheder virket ....

BØDVILD nysgerrig, peger mod Askedyngen.

De skjules vel i den Dynge? —
den skinner mig saa rød!

VØLUND henkastet.

O — det er nogle Skaaler,
jeg først skal til at lave:
Drikkekar for Kongen —
til Skænk og til Gave!
Jeg tænker at besætte dem

med kostelige Stene —

Ler.

Perler som Øjeæbler
skulde jeg mene!

BØDVILD slipper Bælgstænken.

Lad se! . . . .

VØLUND.

Nu slukner Luen —
bliv ved *dit* Værk!

Ser spottende op imod hende.

Du taber jo Vejret, Kongs-Mø;
dit Bryst gaar højt bag din Særk!
Ej dog, for stolte Bølger —
hvem der til *dem* stod Fadder! . . . .

BØDVILD drager Bælgen.

Spild ikke Tid med Sladder! —
bliver Ringen snart hel? —

VØLUND.

Det gaar ej saa fort, som Du tænker.
Bi — Du maa være tørstig —
dit Ansigt staar i Sved.
Af Mjødbollen jeg Dig skænker —
det løber helt liflig ned.

Rækker op til Hylden over Essen, tager Øl-Kumme og Bæger, skænker, byder hende.

BØDVILD.

Trælle-Drik — nej!

VØLUND.

Saa drikker jeg Dig til! . . . .
Ah — som Honning den smager:
Sødmen fylder Brystet —
det Mund-Godt tidt mig trøsted —
drik dog . . . . .

BØDVILD tørrer sin Pande.

— en Slurk jeg vil!

Drikker.

VØLUND.

Ej sandt — det lindrer for Heden?
til Ilden er Du ej vant.

Ler.

Du nipper ej — maa jeg sige! . . . .

BØDVILD.

For stærkt dit Øl jeg fandt!

Giver ham Bægret tilbage.

Den ruser — din Drik!

Griber sit Spyd.

VØLUND slaar over i Tonen.

Taaler Du ej, Kongs-Mø,
med Spyd i Haand,
med Staal om dit Hjerte,
Smedens Mjød?
Lidet taaler Du da!

Retter sig i Vejret, peger.

Men Bælgen maa drages,
at Guldet kan bødes!

BØDVILD støttende sig til Spydet.

Jeg synes, Du vokser —
svandt dine Krykker?
Slig saa' jeg Dig aldrig før!

VØLUND retter sit Blik imod hende.

En anden saa' mig
mere fager endnu;
En, som var mere
højbarmet end Du!

Ser op imod Loftet, lægger Hænderne over sit Hoved, mumler.

Hervør-Alvide!

Krummer sig sammen af Smerte.

BØDVILD stiller Spydet fra sig, spottende.

Har Du haft Viv? —
det var vel en Dværgekone!
Smaat og stort
parres jo tidt!

VØLUND har atter grebet sit Værktøj, uden at agte paa hende, siger bydende.

Drag Bælgen, Bødvild! at Ilden ej slukner —

BØDVILD

Sige mig, skal Du
hvor længe dit Arbejd varer —

VØLUND kort.

Til det er gjort!

BØDVILD.

Ej vil jeg staa her
som dag-tinget Trællekvind! —

VØLUND.

Vidste Du, hvem jeg var,
anderledes vilde din Tale være —
som dine Tanker er andre,
naar Du gaar herfra!

BØDVILD betragter ham med stigende Opmærksomhed, idet hun stundom støtter sig mod Muren og atter uvilkaarligt drager Bælgen.

Fortæl — men lyv ej for mig:
hveden er Du kommen?
hvem er din Æt?
Lidet tykkes Du mig Træl,
snarere Kæmpe!
Havde jeg vidst det straks,
meget var da ændret —
endnu kan meget ændres:
Forlig kan jeg byde!

VØLUND ser truende paa hende.

Forlig mig da med min Helsen —
forlén mig med stjaalne Kræfter,
giv mig min Lykke tilbage —
og dag-tinge kan vi om Fred!

BØDVILD.

Mørkt er dit Ord,
og mørke dine Øjne:
Ilden lysner i dem —
for Luen jeg ikke ræddes,
kun for din Mjød.
Fortæl, mens Du smeder.

VØLUND fortæller under Arbejdet, idet Skovens Susen og Vandets Brusen derudenfor høres som en ledsagende Musik.

Min Farfar var Konge; paa Strandhugst han fo'r,
med blodrødt han mønjed sin Drage;
ham fulgte en fuldtallig Hird om Bord —
og fuldtallig kom den tilbage.

I Øst-Leden hug de; da raabtes der vidt:
hvo kan mod den Ulve-Hird stride? —
Naar Ulvene ret mange Mænd havde bidt,
mod Kvinderne var de helt blide — — —

Hun gør en Bevægelse, han tagtager hende og siger bydende.

Drag Bælgen, Bødvild! at Ilden ej slukner. —

Fortsætter.

Hans Drage løb op en Midie-Nat
paa Stranden ad Sølvstriber lange;
Maanen stod blank over kul-svart Krat,
hvor Fjorden krøb ind som en Slange.

Alene gik Kongen, med Skjold og Stang,
at spejde, hvor Fjorden tog Ende;
dér gjordes den korte Vaarnat ham lang —
en Havfru saa finge han kende.

Halvt skvulped i Vand hun, halvt sov hun i Sand
med levende lysvaagne Øjne;
rodfæstet saa' han, den kvinde-fro Mand,
Lemmerne lysende nøgne.

De bød ham til Hvile; der mæltes ej Maal;
han drog hende til sig med Mildhed;
hun veg, da hun skønned hans Ringbrynjes Staal —
han krænged den af sig i Stilhed.

Han slænged sit Skjold og sin Lansestang
— trods Fjende-Haand kunde ham gribe;
hans Øjne fortryllet ved Pigens hang
under Maanens sølvgrønne Stribe.

Og Blikke mødtes af Blikkets Dyb,
hvis Bund ikke Lod kunde finde;
han troed at Havet kun hused Kryb
men aldrig saa herlig en Kvinde.

Han saa' i et Øje saa sugende hvast,
at næsten han skjalv ved dets Møde;
hun holdt i sin Favn ham saa knugende fast,
at Vejr-draget næsten ham døde.

Han tyktes, det var i en Malstrøm han laa —
den kæntred ham brat over Ende;
paa Bunden de rugende Øjne han saa'
i Had og i Kærlighed brænde.

Tæt krystet til Havfruens høje Bryst
han følte de Vover sig runde:
saa uddrak de Nattens den lifligste Lyst
af tørstige, pustende Munde.

Men førend hun slap og i Dybet forsvandt,
hun satte sin Tand i hans Hage —

og afkyssed Blodet, som piblende randt,
og saa' sig med Had tilbage .....

Til *Bødvild*, for hvem det synes at svimle.

Drag Bælgen, Bødvild! at Ilden ej slukner. —

BØDVILD med Øjnene stift fæstede paa ham.

Det var din Farfar? — og Konge han var?
Dit Øl har ruset mig — lyver Du ikke?

VØLUND ser knejende paa hende — fortsætter.

Saa skiltes de. Kongen paa Skibet steg
og kløved de salt-tunge Bølger.
Mod Morgen en Stemme bag Roret skreg:
Konge, din Elskov Dig følger!

Fortsætter, mere ligegyldig i Tonen.

De siger fra den Tid min Farfar sad
temmelig stille til Huse;
at lege med Kvindfolk kun lidet han gad,
da maatte først Øllet ham ruse.

Koner han havde, men intet Barn,
som kunde ham Tidkort være;
allerhelst drog han paa Fjorden Garn —
de bugned, sølvblanke, svære.

Ved Midie-Nat, naar Maanen var ny,
han gik langs de skvulpende Strømme,
og standsed, mørk mod den sølvgrønne Sky,
og syntes at falde i Drømme.

I slig en Nat han paa Stranden tren,
da kløved et Mælkebryst Vandet,
en Arm som et Lyn — den var ikke sen,
den skød ham en Bylt op paa Sandet.

Dér blev han med Undren et Drengebarn va'r
— skønt nøgent det syntes ej fryse;
et Ar i Hagen — og det var min Fa'r,
som Kongen i Kuld monne lyse.

Holder inde, betragter hende bestemt.

Den fædrene Slægt har Salt i sit Blod,
af Havdybets Skød er vi runden:

Kærlighed fik vi i Overflod —
og Hadet brænder paa Bunden! —

Slip Bælgen, Bødvild! — Ringen din er bødet!

BØDVILD griber hastig Ringen, betragter den ivrig.

Som ny den synes — nej bedre den blinker —
hvassere skinner dens Slangeøjne —
og leddet den bugter sig ....

VØLUND retter sig.

..... ret som en Havfru!

BØDVILD.

Herligt Arbejde! —

VØLUND. Stor-Slægten værdigt!

BØDVILD.

Du lyver, Træl! Jeg tror ej dit Frasagn.

VØLUND ler.

Ha, ha. Jeg lyver? — Det koster jo intet!
Men *Du*? — betaler Du Smede-Lønnen,
hug-prude Jomfru, med høviske Lader,
grisk efter Glimmer, paa Kvindevis,
Datter af Karrig-Nidding, din Fader? —
Løn vil jeg have — Løn skal jeg faa!

BØDVILD lidt tvivlraadig, vigende.

Jeg ejer jo intet — kun dette Smykke —
Du stirrer saa sælsomt .... nævn da din Pris!

Haanligt.

Du skruer den vel som en Kræmmer i Vejret,
nyttende ud min Forlegenhed? —

VØLUND skjuler sit Blik, bøjende sig imod hende.

Du har mig, Mø, med dit Komme beæret —
er intet mig skyldig — det jeg véd —
hvi skulde jeg, Mand for at mestre Guldet,
benytte mig af din Forlegenhed?
Saa vilde jeg tale — hvis jeg var æt-stor,
som nys jeg fortalte, som Løgn Du tror.
Tale jeg vilde: Drag bort i Fred!
Bevar det Smykke, som bedst Du er tjent med,
hug-prude Mø, til din Bryllupsstund!
Det skænker Dig Vølund, Heltenes Lige,
Kunstnernes Høvding, han, som ej vilde,
højsindet, Mø ved sin Helligdom skille —
gav hun end dertil ham skellig Grund!

Gaar, med knejsende Hoved, ved en uhyre Viljeanstrengelse, kun støttende sig til Bødvilds Jagtspyd, hen mod Døren, som han aabner med et fast Greb.

BØDVILD er traadt over paa den anden Side af Essen, maaler ham med Forbavselse og hemmelig, opdukkende Beundring, siger uvilkaarlig, dæmpet.

Saa' jeg vel Vølund før? . . . . . .

Vil gøre Skridt hen imod Døren, men bliver staaende, næsten hviskende

Hvi skar jeg saa dybt! —

VØLUND som har iagttaget hende med funklende Øjne.

Drag bort — som Du gik . . . . og kom ej igen!

BØDVILD har atter den hovmodige, trodsende Mine.

Jeg gaar, naar mig tykkes . . . . . .

VØLUND idet han lukker Døren og lader Bolten falde for.

da stænger vi *den*!

Ved Døren, vendt imod Bødvild, som staar ubevægelig, med korslagte Arme, dybtaandende Bryst.

Saa vilde jeg talt — ifald jeg var æt-stor,
herlig og gæv og sund paa Lemmer,
min Friheds Ejermand, stolt som Du selv,
hvem Plet og Lyde og Vanheld ej skæmmer . . . .

Et Skridt nærmere.

men jeg er jo *Træl* — ved Dig og din Haand —
og Trælle fik ej saa højsindet Aand.

BØDVILD med begyndende Frygt, tilbagetrængt af hendes haanlige Trodsen blandet med den Betagenhed, hvormed hun stirrer ind i hans lidenskabeligt funklende Øjne.

Hvad vil Du?

VØLUND. Smede-Løn!

BØDVILD. Dér . . . . min Ring!

VØLUND.

Nej, bedre Smykke — som aldrig bødes —
kostbart Klenod for den fattige Krøbling,
at Ensomheden kan ham forsødes,
at Fangen kan indfange selv sit Vildt,
den ædleste Hind i Kong Nidungs Skove . . . . .

BØDVILD skriger, idet hun løber frem imod Døren.

Ud! . . . .

Vil vriste Spydet fra ham.

VØLUND tvinger hende i Knæ.

Nej først skal paa Holmen Du sove,
— favnet af Trællen, hvis Liv Du har spildt!

Knækker Spydet over sit Knæ, hæver Stykkerne mod Himlen, staar saaledes — stirrende op efter.

BØDVILD krummer sig ved hans Fod; ser dernæst op — udbryder hæst hviskende.

Hans Frille! . . . . . .

VØLUND.

. . . . . Dæk nu dit Aasyn til,
Hervør-Alvide! . . . . .

BØDVILD.

..... Værge mig vil jeg; —

Kaster sig vildt frem med Ansigtet mod Jorden.

var jeg ej alt besejret! .....

VØLUND.

..... Min Mjød!

Griber hende.

Nu tager Vølund Hævn over Bødvild!

SVARTALFS Latter udenfor.

Ha, ha, ha!

I KONGSGAARDEN

Hallen i *Nidungs* Kongs-Gaard, Jule-Kvæld.

Til venstre Høj-Sædet, med lave Trin op til. Sæde for Kongen og for Dronningen (som staar tomt). Foran Kongen et Drikkebord med en stor Mjødkumme og to ens-dannede gyldne Skaaler, besatte med Stene og store Perler. Bag Kongens Sæde, mellem dette og Væggen, tre plumpt udhuggede Træ-Billeder, forestillende Odin, Tyr og Thor.

Væggene er dragne med mørke Draperier.

Der brænder Baal ned igennem Hallen — med Drikkebord foran hvert — og disse Baal see helt ud i den indre Gaards-Plads, idet Bagvæggen næsten i hele sin Bredde og Højde er aaben og Forhængene trukket til Side.

Gæsternes Antal er stort: Jarler med deres Følge, Kongens Hirdfolk, Huskarle, Terner og Skænkere samt Kongens Vagt af Bueskytter nærmest Højsædet.

Ude i Gaarden er Snedynger fejede op, med Granris stukne i Toppen, foran Baalene, omkring hvilke de overtallige Gæsters Følge har Plads. Midten holdes fri. Man ser op mod Udhusene en „Krake", et højt Vagt- og Spejdertaarn af Tømmer.

Klar Nathimmel med Stjerner; Maaneskin over Sneen; det røde Skær af de blussende Baal i den stille Frostluft.

Inde i Hallen trækker Røgen fra Baalene op mod Lofts-Aabningen i Bjælketaget, Paa Vægge-Støtterne er ophængt Hirdens og Gæsternes Vaaben — Økser, Skjolde, Sværd, Lanser. Ølket skænkes rundt — men uden synderlig Larm og Bevægelse blandt Gæsterne, der synes trykkede af Kongens Tavshed og Adspredthed. *Kong Nidung* sidder tilbagelænet, stirrende frem for sig mod Skaalerne paa Drikkebordet — nu og da kastende et mistroisk eller spottende Blik omkring sig. Han er klædt i mørke Brog og Kofte, med en stor Skind-Kappe over sig; et bredt Guldbaand over den lave Pande og de urolige eller sløve Øjne; guldbeslaaet Sværd i Skødet.

REJGIN frem over Gulvet til *Ragnvald Jarl*.

Sjælden saa's her
større Tal af Gæster;
Hallen blev ej stor nok —
Gaards-Rummet maatte vi rydde!

RAGNVALD JARL flytter sig nærmere til Baalet.

Kølig er Festen
i Kongens Gaard!

Rejgin, som betragter Kongen, gaar hen til Kongs-Skjalden og betyder ham, at han skal træde frem og kvæde.

KONGS-SKJALDEN dæmpet til *Rejgin.*

Først smøre Du
med godt Fedt
min Harpes Strenge,
at tale de kunne!

REJGIN gaar op til Kongens Drikkebord, øser i et Horn fra Mjød-Kummen, rækker Skjalden Hornet.

Fraas nu i Fedmen
fra Kongens eget Bord;
lad saa dit Drapa
drive derefter!

KONGS-SKJALDEN tager en god Slurk.

Konge-Mjød gi'r Kræfter —
men Vommen er endda slunken!

Vender Lommen ud paa sin Kofte.

ikke er der god Raad
paa Guld her i Hallen! —
lomme-let gør stemme-tung,
om Øllet end kan smage!

REJGIN.

I *mine* Ungdomsdage
købslog ikke Skjalden —

KONGS-SKJALDEN.

Hyren var derefter,
og Brødet ej saa dyrt!

KONG NIDUNG ser mørkt hen imod dem.

Hvad snakker I derhenne? —
lad Kongs-Skjalden kvæde!

REJGIN højt.

Det er hans største Glæde.

Dæmpet, idet han drager en Ring af sin Finger og giver Skjalden.

Dér, Du fede Dag-Tyv! —

Højt.

Velan, Du Brages Søn!

Dæmpet.

Du digter til *mit* Bryllup
uden Sanger-Løn!

KONGS-SKJALDEN.

Derom faar vi vel tinge,
har først Du Brud i Sengen —

Drager Ringen paa Fingren.

mindre Ring gi'r liden Klang,
større stor i Strengen!

Træder frem, synger.

O, Konge!
Snildhed og Skarpsyn,
stævner til Møde,
hvor Du gaar frem,
mens alle viger. —

Jarler og Hirdfolk,
som fylder Hallen:
hører, hvad Skjalden
om Kongen siger!

Hvo har, som han,
øget sin Arv
ved frit at tage,
hvor ham lysted?

Vendt mod Kongen.

Landet har Fred;
kun lidet Du dysted,
men stændig Du bloted
til stor-ladne Guder —
de sikred Dig Hvilen
paa Højsædets Puder:

Kongen er klog!

Vendt mod de andre.

Op fik han snuset
hver Skælm i sin Krog:
ondt har han vejret
før det drog frem,
og ned har han slaaet
blandt rædde Bønder
og straffet dem haardt
paa Liv og Lem.

Landet fik Fred!

REJGIN dæmpet, til Skjalden.

Læg mere til, Mand! —
Kongen er mod i Hu.

KONGS-SKJALDEN med stærkere Røst.

Skynder Jer, iler,
hvad Hest kan rende,
til Hallen om Jule-
Baalenes Brænde!
Guld-Bidsel læg

paa Jer væligste Hest,
skynd Jer til Hallen,
til Kongs-Gaardens Fest!
Dér sidder Kongen,
gæstmild og gæv,
fjernest fra Ilden —
han, som i Striden
var Fjenderne næst!

Holder inde, dæmpede Hyldingsraab blandt Gæsterne.

KONG NIDUNG ser skulende hen til Skjalden.

Hvi lyver Du mig ej
en halv Skok Sejre paa?
Sligt lider jeg høre —
var det end Løgn!

REJGIN.

Herre forjag
de onde Tanker!
Smager Dig ej Mjøden? —
vi brygged den dyr nok.

KONG NIDUNG.

Væmmes jeg gør
ved Dig, ved alt.
Bedsk er mig Drikken
som Fjordvandets Salt.
Knap kan jeg Læben
til Skaalen nærme —
det brænder som Ild,
det stinker som Bærme.
Ak!

Skyder Drikke-Skaalen fra sig, skjuler sit Ansigt.

REJGIN dæmpet til *Ragnvald Jarl* og *Thyrse Jarl*:

Det er Sønnerne hans
— Grimur og Gramur —
han aldrig kan glemme!

RAGNVALD JARL.

Hvor gik det de Junkere? . . . .

REJGIN.

Sørgeligt, Jarl!
Vi fandt dem i Skoven
paa Sævar-Holmen,
de blodige Rester —
Vilddyr havde
dem sønderrevet —

skilt deres Hoveder
fælt fra Kroppen.

Ak!

THYRSE JARL.
Derfor er Bødvild
eneste Arving
til Land og Rige —
ej sandt, min Rejgin?

REJGIN vender sine Øjne i Hovedet.
Stakkels Barn!
hun sørger jo saare —
skulde ved Jule-
Festen sig kaare
Husbond og Mand ....
i Kammerset græder hun
alt hvad hun kan.

Ak!

RAGNVALD JARL.
Og Du, min Rejgin,
Kong Nidungs trofaste - -
Du har vel meget
at tage Vare? ....

REJGIN drager paa Skuldrene.
Ja meget maa jeg,
fast alting klare —
Kongen er svart-syg.

RAGNVALD JARL med et Sideblik, hviskende.
Han dør vel snart? ....

REJGIN.
Tys, Herre Jarl! — —

THYRSE JARL.
Ragnvald, min Ven,
Hvis Bødvild Du vinder —
da faar jeg vel Næsset,
vi længe har stredes om? ....

RAGNVALD JARL.
Tys, min Thyrse! —
hvis Bødvild Du vinder,
hvad giver Du *mig* da

i Skadesløshed
for Senge-Fryd? . . . . .

THYRSE JARL.

Jeg tænker vi tager
Rejgin, den brave,
som Voldgiftsmand!

REJGIN.

Ak, Herrer, jeg er kun
min Konges Tjener —
men gerne jeg tjener
den, som vor Bødvild
vil række Haanden —
ihvem der nu end
hendes Jomfru-Mærke
som Mand faar tage —
fager hun er!

RAGNVALD JARL.

Og stolt! . . . .

THYRSE JARL.

— lidt egen? . . . . .

REJGIN.

Tys! dér er Bødvild!

BØDVILD træder ind i Hallen, fulgt af Terner. Hun bærer Klæder af dyb, mørkeblaa Farve; en Skindkappe med Sølv-Hægter over Skuldrene og ned foran Bryst og Midie; Haaret slaaet tilbage under et bredt Sølv-Pandebaand. Afmaalt, uden at se sig om, gaar hun igennem Hallen op til Højsædet, fører Kongens Haand til sine Læber, sætter sig paa et lavere Sæde nedenfor hans — idet Bueskytter rykker til Side.

REJGIN.

Hil, vor Konge-Datter,
Bødvild, den fagre!

RAGNVALD og THYRSE JARL med opløftede Drikkehorn.

Hil, den væne Mø!

GÆSTER og MÆNDENE I HALLEN ligeledes.

Hil, Kong Nidungs Datter,
fejrest Pryd i Hallen!

MÆNDENE UDENFOR ligeledes.

Hil Dig — helt herude,
saa langt din Skønhed lyser!

RAGNVALD JARL.

Morske Mænd
mildnes ved dit Aasyn,
varmes ved dit Blik
saa langt det lyser!

Tømmer Hornet, gnider sine Hænder foran Baalet.

KONGS-SKJALDEN drukken.
Morske Mænd
— selv om de fryser —
stævner herhid,
for Øllet at smage:
Bødvild faar de skue —
varmes ved Øllet:
véd ej, om Mjød
eller Mø de skal tage;
Drikker.
KONG NIDUNG ler, paa en pindselig, kort Maade.
Skjalden er drukken. —
KONGS-SKJALDEN.
Skjalden har Tørst! —
han tager af Mjød-Bollen
Mødommen først.
THYRSE JARL.
Sømmeligt, synes mig,
burde her kvædes —
KONGS-SKJALDEN.
Skal Jule-Galt ædes,
maa Fedtet rinde!
Blev Bødvild ej Kvinde? —
Skal Kvinden man hædre,
man gør det ej bedre
end tage det bedste,
som Kvinde hun byder ....
BØDVILD til Kongen
Ilde det lyder,
naar Skjald blir drukken —
KONG NIDUNG tung og skulende.
For gammel i Hallen
blev Konge-Skjalden —
plumret hans Aare.
Men ingen os fryder
ved kløgtig Tale —
derfor han nyder
sit Frisprog, den Daare!
BØDVILD uden at se paa Kongen.
Vil ikke Kongen,
min Fader, befale,
at Vølund hentes
fra Sævar-Holmen?

Selv har Du sagt,
at kløgtig hans Tale
kunde Dig ledige
Stunder husvale!

KONG NIDUNG sukker.

Ak!

Der er et Øjeblikks Tavshed. *Rejgin* nærmer sig *Bødvild*.

REJGIN.

Hvad, Bødvild, vil Du
med Trællen her?
Uheldsvanger
hans Vanførhed synes,
hvor lutter stoute
Mænd er til Stede!

BØDVILD svarer ham skarpt.

Unde vil jeg
min Fader en Glæde —
Dig kun en liden!

KONG NIDUNG slaar heftig i Bordet.

Før Vølund hid!

RAGNVALD JARL til Rejgin.

Hvem er denne Vølund? —
en kunst-færdig Mand? — —

REJGIN med et Blik paa *Bødvild*.

En Trold, eller sligt —
til alt i Stand —

THYRSE JARL ler.

Rygtet er forud
for Trolden gaaet —
god Hjælp har Kong Nidung
af Trællen faaet.
Kanske til God-Kvæld
han hjælper os alle —
for Brystet Kong Nidungs
Tavshed kan falde!

VØLUND føres op igennem Hallen af Huskarle; han lader dem stille sig med Ryggen mod et Drikkebord lige overfor Kongen — ved Siden af ham brænder en Ild. Han bær' paa Hovedet en bredskygget Hat og er indhyllet i en fod-sid Kappe, der ganske skjuler hans Legem.

KONG NIDUNG.

Svært har jeg ved at se,
for Røgen i Hallen
og end mere
for søvnløse Nætters

svidende Øjne —
er det Vølund?

VØLUND.

Ja — det er Vølund!

KONG NIDUNG.

Sidst jeg var hos Dig
— at tælle min Guld-Skat —
da klaged Du over
søvnløse Nætters
svidende Øjne — — —
kan Du skue mig nu?

VØLUND.

Klart ser jeg Dig
Kong Nidung!

KONG NIDUNG.

Hvad skuer Du?

VØLUND.

At Du er bleven ældet!

KONG NIDUNG.

Hvor er dine Svende,
som sidst jeg saa' hos Dig
i de lykkelige Dage,
da jeg talte min Guld-Skat
paa Sævar-Holmen?

VØLUND.

Svende-løs er jeg bleven —
venneløs var jeg længst.

KONG NIDUNG.

Havde Du dem kær? —

VØLUND tier.

KONG NIDUNG med Bevæer.

Er de løben fra Dig —
eller har Vilddyr
sønderrevet dem i Skoven?

VØLUND tier.

KONG NIDUNG.

Tale skal Du,
derfor blev Du hentet.
Kongen byder Dig!

VØLUND.

Saa spørg om noget,
hvorpaa jeg kan svare!

KONG NIDUNG.
Se her er mit Sværd,
som dovner ved min Side,
det, Du smeded
som det ypperste, Du orked, —
har andet stort Du virket?
VØLUND.
Større Sag har jeg virket!
KONG NIDUNG.
Hvad skjuler Du under
din fod-side Kappe?
VØLUND undvigende.
Mit Legem, Herre Konge!
KONG NIDUNG.
Lad se! —
VØLUND. Lidet sømmer det sig
her i Hallen,
fuld af velskabte Mænd,
Jarler og Hirdfolk,
at vise frem det Legem,
Du handled saa ilde med!
RAGNVALD JARL.
Er Trællen van-før?
VØLUND med et Sideblik.
Mere end Du,
skønt Benene dine
stikker stilkede
i Uld-Hoser!
THYRSE JARL til *Ragnvald.*
Marv har den ben-løse
Træl i sin Tunge —
Ler.
skal love for det?
VØLUND til *Thyrse Jarl.*
Mere Marv
end Du til en Brude-Seng:
Du, som er klædt
i Ja-Ords Kaabe —
Ler.
skal love for det!
KONG NIDUNG.
Tir ikke Vølund —
han stikker som Bremsen,

Alfernes Viser,
den broddede Bi!

VØLUND med et Blik paa *Bødvild.*
Spørg kun Bødvild! — —

BØDVILD rejser sig op i Sædet, ser paa *Vølund*, sætter sig atter.

KONG NIDUNG til *Bødvild.*
Ej vil jeg haabe
Vølund fornærmed
min Datter, dengang hun
søgte hans Værksted
med Ringen den søndrede —
saadan som selv
Du tilstod paa Kvælden,
dengang jeg søgte
Børnene mine!

BØDVILD behersket, stift seende paa *Vølund.*
Ikke hans Tunge
din Datter fornærmed;
sød var hans Tale
som Honning den Dag!

KONG NIDUNG lægger Haanden paa sin Pande.
O sortnende Kvæld:
tre Børn jeg havde
om Morgenen fage —
ét kun ved Aften-
Tid kom tilbage,
urørt af Rovdyr!

BØDVILD tonløst.
Af Rovdyr — ja!

REJGIN.
Glem det, min Konge!

KONG NIDUNG gør sig til Herre over sin Bevægelse, famler ved de to Drikke-Skaaler, han har staaende foran sig.
Svar mig nu, Vølund;
de Drikke-Skaaler,
Du skikked mig hid
— saa lig hinanden
som Menneske-Øjne —
svar mig, hvorlunde
det kommer sig vel,
at Mjøden som Eddike
smager deraf!

VØLUND smiler.

Ej har jeg brygget
dit Mundgodt sammen —
Jeg tænker, Rejgin
kan svare bedst!

KONG NIDUNG heftig.

Men ingen anden
— ved Daglig og Fest —
paa Drikken har klaget:
kun jeg, som drikker
af disse Skaaler,
ej Øllet taaler —
forklar det, Du!

VØLUND smiler.

Hvad? disse Bægre
— der ligner hinanden
som Menneskeøjne —
besat med Perler
som Øjne blaa —
de hulede, bugede,
herlige Skaaler,
næsten saa store
som mand-voksen Isse —
de kan tilvisse
ej, Herre Konge,
for Drikken gøre!

Ser stift paa Kongen.

Fejlen maa søges,
hvor Skylden er størst:
dit Blod er mørknet —
det skader din Tørst!

KONG NIDUNG.

Svig er i Øjet,
hvormed Du stirrer —
men bi, jeg skal træffe Dig:
tale skal Du!

VØLUND løfter sit Hoved.

Tale skal jeg
om mangt og meget —
naar tale jeg vil:
men Du, Kong Nidung,
skal sværge mig til —
med alle Eder,

som Du besvor,
ved Aserne Odin og Tyr og Thor —
ved Buens Snor
og Skibets Bord,
ved Hestens Hov
og Skjoldets Rand
og Sværdets Eg
hos vaaben-før Mand —
at ej Du vil dræbe
i Hallen herinde
Vølund og den Kvinde,
paa Fanget han tog —
ej Bane dem volde,
ej Mén eller Kvide,
om end Du fik vide,
bag Barmen hun bærer
Frugt fra min Lænd!

REJGIN.

Op! — griber ham — griber ham
Kongens Mænd!

VØLUND stærkt.

I griber ham *ikke* —
derfor skal jeg sørge.
Kongen vil jeg spørge:
sværger Du mig Ed?

KONG NIDUNG ser uroligt til Bødvild, som holder sit Blik stift fæstet mod sit Skød.

Ej Udvej jeg véd —
Vølund jeg kender,
næppe han taled,
hvis ikke jeg svor!

BØDVILD rolig og bleg.

Saa giv ham dit Ord!

KONG NIDUNG løfter den højre Haand.

Jeg sværger ved Odin, Tyr og Thor!

Mumlen blandt Gæsterne

Eden er hørt!

RAGNVALD JARL træder utaalmodig frem.

Kong Nidung! ikke vor Vej har os ført
hid til din Fest,
Jarl Thyrse og mig,
for paa Trælle at høre!
Andet, saa tænker jeg, har vi at gøre.
Syg er Du Konge — Bud lod Du gaa:

Bødvild, den væne, paa Sinde Dig laa —
vælge hun skulde sin Husbond i Dag —
det har os ført — det er Festens Sag!

THYRSE JARL
Talt har min Ven — her er Haandslag derpaa!

REJGIN til Kongen.
Min Herre Konge, skal *jeg* forklare? . . . .

KONG NIDUNG afbryder ham barsk.
Din Iver skal Du spare! —

Til Gæsterne
Sygt er mit Sind — min Kraft blev ødet
ved Sønnernes Tab:
en Datter har forsødet
mit Liv dets Kvæld:
hun er mit Haab for mit Riges Held,
høvdinge-løs som det snart vil vorde.
Thi træder nu frem, i Mænd dér borte,
Jarler, som vil vinde
Bødvild til Viv som lydig Kvinde
— Ragnvald og Thyrse —
vælge hun skal;
stoltere Mø ej viden om findes,
hugprud og kysk og ætstor og ung:
Sorgen har gjort mig min Krone for tung —
hun har den Haand, som vil gribe den let,
hun, som er uden Lyde og Plet,
fatte dens Guld om den værdigstes Pande
— Arving til Nidungs Øer og Lande:
Kongs-Sværdet blotter jeg her af dets Balg —
tal nu, min Datter, og træf dit Valg!

BØDVILD tier og skjuler sit Blik.

KONG NIDUNG.
Se Dig op, Bødvild!
din Tavshed jeg fatter;
saa var det stedse Blufærdigheds Skik —
tal, min Datter!

BØDVILD ser op, knejsende.
Aldrig vorder jeg Ragnvald Jarls
saa lidet som Thyrses lydige Kvinde!

Træder frem mod *Vølund*.
Hos Vølund sad jeg paa Sævar-Holmen,
sad paa hans Skød i Smedien inde!

Stor Bevægelse blandt Gæsterne.

KONG NIDUNG slaar i Bordet, saa Skaalen vælter.

Raser Du, Bødvild? løbsk er din Tunge;
tæmme den skal Du. Har Mjøden Dig ruset?

BØDVILD.

Ruse gjorde mig Smedens Mundgodt;
mere hans Lænders mandige Styrke;
da Mjøden var drukket, var Bødvild daaret —
bort har jeg Barn fra hans Favntag baaret.

KONG NIDUNG skjuler sit Ansigt med Hænderne.

O Fader-Stolthed, bedæk Dig med Blussel! —
Begræde maatte jeg Sønnerne mine;
Døden dem røved, men værre end Døden
times mig Skændsel .... min Bødvild med Barn!

RAGNVALD JARL træder frem.

Konge! jeg tager Begæring tilbage —
skøtter ej stort om din Bødvilds Haand.

THYRSE JARL ligeledes.

Konge! jeg gør som Ragnvald, min Ven.

KONG NIDUNG ser sig truende omkring i Hallen.

Bødvild er galen — hun taler i Afsind.
Hvem er vel *den* iblandt mine Mænd,
Jarler og Hirdfolk, som afslaar at tage
Kongs-Mø til Ægte, naar Kongen byder?

Dæmpet Mumlen, Tavshed.

BØDVILD spottende.

Hvem er vel *den*, blandt Jarler og Hirdfolk,
hvem er den *Mand*, som ej lyster min Haand?
Kærtegnet har den hans sodede Kinder,
gravet sig ind i hans ild-svedne Haar ....

Løfter sin Arm, hvorpaa Slangeringen funkler.

se dog, hvor hvid og hvor fager den skinner:
Magen ej findes i Jarlers Gaard!

KONG NIDUNG.

Slig kan Du tale. Jeg kender Dig ej —
Hvor er din Stolthed? ....

BØDVILD.

Den blev i *hans* Smedie!

Peger paa Vølund, som staar rolig, ubevægelig, indhyllet i sin fodsidе Kappe, støttet mod et af Drikkebordene.

KONG NIDUNG til Vølund.

Tal — førend Pinsler har lammet din Røst!

VØLUND tier.

BØDVILD.

Stolt er min Elsker — hans mægtige Bryst
huser, hvad ingen af Jer har til Huse:
Mandigheds Mærke! . . . .

Frem imod ham med udbredte Arme.

— min Mand — min Mand!

KONG NIDUNG rejser sig.

Huskarle, grib hende — griber dem begge!
Terner, bring Jomfruen bort til sit Kammer!

BØDVILD slynger en Karl og en Terne til Side.

Fader, Du svor! — Han er fri, han er *min!*

VØLUND.

Aldrig!

BØDVILD.

Aldrig?

Ler krampagtig.

Hvem vanked paa Holmen derude,
Nat efter Nat, naar Husfolket sov her —
hvem stod paa Lur bag din hornede Rude,
banked paa Dør med et bønligt: luk op!
hvem har i Skarn over Anklerne vadet,
hvem har Dig elsket — elsket og hadet —
hvem uden Bødvild? Og „aldrig" Du siger? . . . .

Ler.

Altid! saalunde skal lyde dit Svar.

Hvem har forglemt, hvad hun hed, hvad hun var?
Er jeg da en iblandt Alle-Mands Piger,
strejfer jeg mand-grisk viden om Land?
Nej, jeg er Bødvild, Kong Nidungs Datter —
Vølund er Du — min Helt — min Mand!

VØLUND.

Aldrig!

BØDVILD farer sammen, træder tilbage hen imod Kongens Sæde, stedse stirrende paa *Vølund.*

KONG NIDUNG synker tilbage i Høj-Sædet, siger med brudt Stemme, henvendt til *Vølund.*

Troldkunster øved Du — slig har hun vanket,
Bødvild, min stolte — paa Holmen, hver Nat:
galdret har Smeden — Dør har han aabnet,
frydet sig over min dyreste Skat!

VØLUND ryster langsomt paa Hovedet.

Spørg kun din Datter, *hvis* Dør vel var stængt,
hvem der vel sov bag den hornede Rude,

medens hun glammed i Skoven derude,
glammed som parre-grisk, maanesyg Hun-Ulv.

BØDVILD skjuler sit Ansigt.

Tvi! . . . .

Ternerne omringer og støtter hende.

KONG NIDUNG løfter Armene.

Naadige Guder, til hvem jeg har blotet,
slagtet i Offer de Krigsfanger mange:
hvi har I sendt mig den Skam i min Gaard?
hvor er min Skyld, naar min Straf er saa haard?

VØLUND ler.

REJGIN frem til Kongen.

Konge! vi lader vel Trællen dræbe? —
langsomt blandt Øgler og Orm skal han smægte.
Bødvild, den væne — naar Skammen er baaret
Tiden til Ende — jeg vil hende ægte!

RAGNVALD JARL.

Budet er godt — og Trællen skal dø!

THYRSE JARL tøvende, med et Blik henimod *Bødvild*.

Lyst har jeg selv til saa fager en Mø;
Skammen kan glemmes — dog vil jeg ej nægte:
et er besidde — et andet at ægte! — —

KONG NIDUNG med fortrukket Ansigt, spodsk.

Venner jeg har — det faar jeg nu vide.

Heftig

Nej, jeg vil heller i Skændslen bide:
Bødvild skal jages nøgen paa Hede,
mens Pinsler holdes for Vølund tilrede!

VØLUND folder Armene under Kappen over Kors, løfter Hovedet, ler.

BØDVILD river sig løs fra Ternernes Kreds, iler hen imod ham.

Dødsens er Du,
større dog end dem alle:
se mig her paa Knæ
for Fode Dig falde!
Vølund, Du agte paa dit Liv —
dyrebart blev det mig,
var jeg end kun Din
ved Vold!

Paa Knæ for ham.

VØLUND.

Svedig er Du, Kvinde,
og jeg er kold —
hvad vil Du mig?

BØDVILD.

Ihukomme skal Du
min Fader at han svor
ved Buens Snor
og Skibets Bord,
ved Hestens Hov
og Skjoldets Rand
og Sværdets Eg
hos vaabenfør Mand —
at ej dræbe han vilde
Vølund og hans Kvinde,
ej os Bane volde,
om end han fik kende
den Kvinde, Du ejed —
om end jeg dit Barn
her i Hallen bar!

Vendt imod Kongen.

Sligt, Fader, Du besvor
ved Odin, Tyr og Thor!

Løfter Haanden.

KONG NIDUNG mørkt.

Saa har jeg svoret —
Eden skal holdes.
Tvi Dig, Du minded mig derom!
Han dér
tier jo og ler!

BØDVILD.

Jag mig nu kun
paa Heden ud —
Krøblingen dér vil jeg bære,
Vølund vil jeg være
Trællekvind og Brud!

REJGIN.

Vanvid!

VØLUND stolt smilende.

Jeg spørges jo ikke —
tale vil jeg for mig selv.

Vendt mod *Bødvild.*

Hovmodig kom Du,
Konge-Datter, til mig;
hovmodige, grumme
ere I alle!
Det var min Hævn,

som ildned dine Sanser,
ikke min Lyst,
som brød dit Pige-Panser;
lidet jeg lo,
da din Ære jeg tog!
Tændte din haarde
Hu jeg i Brand —
én Helt skal fødes
i dette Land!
Hvad vil Du mig mere?

Driver hende bort fra sig hen til Kongen.

Nu faar Vølund tale —
men først vil Mjød han drikke.
Drik mig til, Kong Nidung,
af Skaalen din!

Man rækker ham et Horn.

Nej, af Kongens Mund-Skaal
Mjød vil jeg smage —
eller ej!

KONG NIDUNG rækker ham med rystende Haand den ene Skaal.

Fuld Fortælling skal Du
i Hallen os give —
nu eller ej!

VØLUND med høj Røst.

Slagte lod jeg
Sønnerne dine —
de vilde kun fulgt
deres Faders Fodspor:

jeg angrer ej min Daad!

Af Pande-Skaller
Skaaler jeg danned,
med Øje-Æblers
Perler besat —
saalunde drak Du
ved Dag og Nat:
ej Under, om Øllet
blev besk som Graad!

Talt har nu Vølund —
han angrer ej sin Daad.

Han fører Bægret til Munden og kaster det derpaa i Ilden, som blusser bag ham.

KONG NIDUNG kaster med et kvalt Skrig sit Bæger fra sig, og synker sammen op imod *Bødvild*, der med Rædsel stirrer paa *Vølund*.

Ve mig! jeg drak
af mine Øjen-Stene —
død er min Dronning af Sorrig —
ledet er snart mit Liv!

REJGIN til *Huskarlene*, idet han drager sit Sværd og peger mod *Vølund*.

Griber ham, Mænd!
han staar jo alene,
Stodderen, Trællen —
slut ham i Baand!

VØLUND river med et Ryk sin Hat og Kappe af; under Armen har han en Bylt, som han lader falde til Jorden. Belyst af Baalet, bag ham og ved Siden, ses han i skarlagenrød Skind-Klædning besat med gyldne Spanger; paa Hovedet en lav Hjælm med Guld-Rand, hvori er indridset Alfe-Leg! paa Brystet en bred Brynje-Plade af Guld, med en Kvinde-Skikkelse i ophøjet Arbejde; over Ryggen, ned ad Skuldrene, langs Armene en Kappe af snehvide Fuglefjer, indvirkede paa Guldtraade; ved Siden et bredt Sværd i Guld-Balg, Hjaltet besat med straalende Stene.

Fra Hallen lyder en Mumlen af Undren og Uro; thi Baalene begynder at sluknes, og Maaneskæret udenfor dæmpes under langsomt optrækkende Skyer. Kun Baalet ved *Vølund* skinner stærkt.

VØLUND.

Gribe og binde mig? —
aldrig, med Sværd i Haand!

Drager Sværdet; en Susen i Luften høres — begyndende Musik — fjernt — der ledsager de følgende Optrin og *Vølund's* stigende Tale.

RAGNVALD JARL tovende til *Rejgin*.

Vis nu din Mandighed,
Rejgin, Kongens Tjener —!

THYRSE JARL ligeledes.

Vis, hvem der vil vorde
Bødvilds Bolers Bane —
Kongens Eftermand!

REJGIN bidset, styrter ind paa *Vølund*.

Troldkarl, Du! —
kan Sværd Du døve? . . . .

VØLUND.

Pander kan jeg kløve —

Hugger ham ned.

Nidding, far til Hel!

Stort Gny af Vaaben og Raab i Hallen og udenfor.

RAGNVALD JARL.

I Kreds om Kongen!

springer hen bag Kongens Sæde, snubler over Skjalden, som har skjult sig

her ligger jo Skjalden!

THYRSE JARL ligeledes, skriger.

Slutter Kreds — slutter Kreds! . . . .

VØLUND tordnende.

Stille i Hallen!

Svinger Sværdet over sit Hoved; en Susen høres — Lyn knitrer frem fra den Cirkel, Sværdet har beskrevet.

BUESKYTTERNE nærmest Kongen kaster deres Vaaben og raaber.

Naade!

BØDVILD har rejst sig fra Kongen, griber en af Bueskytterne i Kraven, slynger ham til Jorden.

Fejge Mænd — fejge Jarler —
Fejghed i Hallen —
uden den ene!

KONG NIDUNG sidder sammensunken, slap, stirrende maalløs frem for sig.

VØLUND.

Hver Mand paa sin Plads! —
Mesteren faar I kende:
Kong Nidung og Bødvild
høre mig til Ende!

Han træder myndig nogle Skridt frem; det er som om Fjeder-Kappen bærer ham oppe; sparker den Bylt Klæder, han har kastet fra sig, ind i Baalet foran Kongen.

Brænde skal nu
Baalets Brynde
Smedens Klæder,
smudsig' af Sod,
klæbrig' af Blod!

Endt er Drabenes Tid. —

VALKYRIERAAB udenfor og ovenfor.

— — „Volds-Tid,
Drabs-Tid,
Sol gaar under,
Ragnarok,
lyse Guders Skumring stunder" — —

VØLUND løfter hastig Hovedet.

Hvad? Valhalla-Røster! . . . .

Udbreder Armene.

Kommer Du, Hervør —
Kommer Du, Alvide —
kommer Du, min Viv, min Brud, min Søster? . . .
Ak! —

Lader Armene synke; Raabene dør bort i det fjerne — under den dæmpede Musik af svindende Bølge-Susen og Vaaben-Gny.

VØLUND presser Hænderne heftig-bevæget mod Brystet, ser smertelig frem for sig — møder *Bødvilds* spejdende Blik — retter sig behersket.

I Højtids-Dragten
ene staar jeg
som Kæmpe paa Valen,
hvor én Mand faldt kun —

Støder med Foden til *Rejgins* Lig.

Fører for Flokken,
som følger ham snart!

Thi *dette* blev Smeden
aabenbart —
da Hævnen var fundet,
da Hadet var sluknet,
da Ensomheds stor-ladne Ro var oprundet:
Tiden maa bøde —
for Tidens Svig —
snart ligger den gamle Verden Lig.

En ny vil oprinde!

Jeg sad dér alene
i Smedien inde —
vendte min Hu
fra Længsel efter Kvinde —
vendte min Kærlighed ud mod det hele:
mod Asernes Værk i de ringeste Dele.

Alt blev mig nyt,
Verden som gen-skabt —
om-skabt jeg selv.

Ad Vintrens Veje,
langs haardt-frossen Elv,
Krøbling jeg krøb
paa Hænder og Knæ'r
ud gennem Skoven
blandt Buske og Træer —
pirked i Sneen,
Smaadyr jeg fandt,
hvis Liv i et længselsfuldt Haab henrandt —

Haab imod Vaar.

Da lærte jeg Menneskers
  nøjsomme Kaar:
til Indsidder-Hytten,
den uselig Træl,
den fattige Fisker,
  jeg krøb imod Kvæld:
knægtet af Nidung,
belastet med Byrder
— krogede Bønder og lusede Hyrder —
de tæred paa Smulen
fra forrige Aar,
  de klaged aldrig —
  de haabed paa Vaar.

Jeg smeded dem Plovjern
og Leer og Dræg —
jeg smeded mig selv
  fra min Hævn-Tid væk;
paany jeg smeded
ved Essens Baal,
selv drog jeg Bælgen
  ved Guld og ved Staal;
og se, min Taare i Asken randt —
  min Fjederhams Rester i Dyngen jeg fandt.

Da kunde jeg tvinde;
  jeg nitted og bandt:
min dejlige Kvinde,
  hvor Tiden da randt!
Lægger sin Haand paa Brystets Brynje-Plade.
Ung var jeg atter,
  min Barm blev saa fuld —
og Hervør-Alvide
  stod frem af mit Guld!

Alfe-Leg risted jeg
  ind i min Hjælm-Rand;
Smedien fyldtes
  af Sommerdags-Minder;
Livs-Brisen vifted mig
  ren om min Isse —
mens Sveden drev ned
  ad de sodede Kinder.

Skinddragt jeg gjorde
til Højtids-Skrud mig;
et Sværd jeg mig danned —
i Fjederham stod jeg;
da monne jeg Verden
fra nyt af beskue —
da greb et besynderligt
Smede-Mod mig.

Han løfter Haanden. Baalene flammer paany højt, og Maanen skinner klart udenfor Hallen. I tavse, betagne Grupper betragter Mændene ham. Musikken ledsager hans ændrede Rytmer.

Ikke længer jeg hamred
Plovjern, Leer og Dræg —
men Pile, Hjælm og Brynje
til Nidung-Ynglens Skræk;
af Trælle og Stakler, som kryber
kroget langs Jord,
én samlet Hird vil jeg mønstre
sejrrig, stor!

Da skal der, Hervør-Alvide,
rase en Storm gennem Landene hen:
da skal de vældige Guder
blande sig mellem de standende Mænd,
give *dem* Sejer, hvem Sejer er værd —

og begrave i Højen det sidste Sværd!

Med mægtig Røst.

Vide vaander sig — vide —
Verden i Tvedragt delt,
vunde-slagen af Nid og Nag:
Kærlighed kun faar Saaret hel't —
frem da til Kærligheds Dag!

Stor træder liden i Grøften ned,
øger sit Ran ved hans rindende Sved,
fordrer sig Adels-Vej op til sin Gaard,
sidder i Højsædet umættet, haard —
Kærlighed løfter fra Skarnet den smaa,
lærer den store Lov-Vej at gaa,
tugter ham, vil han ej Budet nemme,
er dog i Mildhed den yderste fremme,

virksom fra Gry til Sol gaar ned —
vaager ved Natten, o Kærlighed!

Udstrækker Armene med storladen Pathos.

Spyd-Gny jeg hører; bag Sky det dirrer —
ser jeg Dig, Hervør, i straalende Skrud —
Ej paa din herlige Hvidhed jeg stirrer —
Lidelsen slukked min Sanse-Glød ud!
Lysner dit Øje: lad mit da kun sløres,
sikkert min Fod over Livs-Fjældet føres,
stigende skrider jeg,
Dunsterne vrider sig
angst gennem Dalen for Hlidskjalvets Skær:
op kommer Vølund — i renest Begær —
fulgt af sin Elskov — det Højeste nær!

Det tordner. Maaneskæret dæmpes. *Vølund* staar, med udbredte Arme, løftet Fjeder-Kappe, som vilde han flyve. *Bødvild* springer frem.

BØDVILD pegende paa *Kongen*.

Sløvhed har rammet min Fader —
handle maa hans Datter!

Stiller sig frem, pegende paa *Vølund*.

Daare eller Gud
taler af hans Mund; —

død eller levende:
min Husbond er han! —

kaldes skal han Konge,
om end dræbt i min Favn! —

hvad jeg ved Barmen bærer,
arver hans Ry og Navn!

Driver Mændene frem, med opløftede Skjolde, ind paa *Vølund*.

Klemmer ham mellem Skjolde!
døver hans Sværd! . . . .

VØLUND hugger dem ned.

Plads for min Færd!
Ud flyver Vølund i Verden,
at mødes med Hervør!

Et stort Gny; langt henrullende Torden. I Gaardsrummet slukkes Baalene. Stærk Lysning fra oven. I Luften kommer *Ejnherier* til Syne, i skinnende Rustninger, favndybe Rader.

EJNHERIER.

Vølund — Vølund —
vor Mand er Du!

BØDVILD vildt.

Om Luften saa sendte Dig
tusinde Stridsmænd:
min Mand er Du!

Lysningen stærkere. *Valkyrier* frem fra Skyerne. Forrest og i Midten *Hervør*, som strækker Armen ud.

VØLUND.

Hervør! —
jeg kommer!

Fjederhammen løfter ham — op over Mængden — gennem Hallen — ud over Gaardsrummet, hvor Mændene styrter til Jorden. *Vølund* daler ned paa det øverste af Tømmer-Stilladset — „Kraken" — hvor *Hervør* slutter ham i sine Arme.

BØDVILD river Bue og Pil fra en af de nærmeste Mænd, der iler igennem Hallen, standser i Dør-Aabningen, og raaber, idet hun sigter paa *Vølund*.

Har Du og Koner i Himlen? —
bi — her er Bud
fra dem paa Jorden!

Skyder.

VØLUND truffet, segner ned ved *Hervørs* Bryst.

O smertefrie Brod
blandt dødelige Vunder! . . .

HERVØR løfter ham op til sig.

Hvad evigt vil leve —
maa først paa Jord gaa under!

VALKYRIER.

Hævn — Hævn! —

EJNHERIER.

Ragnarok stunder! . . .

Vældige Lufttoner fra det fjerne.
Frygtelige Skrig. Tordenbrag med Lyn paa Lyn.
Susen af Stormvejr, og kogende Dampe af Havet i Oprør. Luften er opfyldt af vilde Syner: *Valhalla-Guderne* i Kamp med *Jætterne* — Lys og Mørke skifter — og i uhyre Perspektiver af hvirvlende Brande ses de kæmpende at trænges og brydes mellem Skylagene.
Kampen udstrækker sig ned over Jorden. I Halvmørke vælter sig stridende Mænd og hvinende Kvinder over Gaardspladsen. Udhuse, Tømmer-Stillads, Hallens Dørposter styrter. Baalene i Hallen er splittet og slukkede — undtagen det ene Baal foran Kong Nidungs Højsæde. Man ser Odins Gudebilled løsne sig og falde ned over *Nidung*, som knuses i sit Sæde.
Bødvild, med Sværd i Haand, drives kæmpende tilbage mod Forgrunden. *Gæsterne* nedhugges ved hendes Side.
En *Jætte*, med opløftet Kølle, griber hende i Haaret.
Bødvild skriger: „Er Hervør omkommet?" . . .

Jætten slipper med et Grin sin Kølle, slæber hende hen til Baalet, løfter hende i Vejret, kvæler hende, og kaster hende hen ad Gulvet.

Ved Baalets døende Skær ser man Jættens Ansigt — det er *Svartalf*.

En Ejnherie — *Lysalf* — styrter ind paa ham, gennemborer ham med sit Spyd — og fældes selv af Thurser, der oversvømmer hele Forgrunden, hvor Kampen fortsættes i fuldkomment Mørke — indtil alt ramler sammen under et øresønderrivende Skrig.

Det store Mørke — den store, dybe Tavshed.

Musikken, der har ledsaget den voldsomme Handling, er forstummet. Kun en enkelt lille Risler — som et svagt Kildeløb — høres.

SLUTNINGSSPIL

(LIVS-DRØMMEN)

Det er den maaneklare Frostnat — udenfor *Vølunds* Hus fra Sommerens Tider. Stjernerne skinner klart; Maanens Skær ligger grønligt over det snedækte Landskab. Store Snemasser er fyget sammen helt op mod Husets Tag og ad det knudrede Egetræs Stamme.

Sne over alt.

Paa den lave Bænk neden under Brinken — hvor Vølund hin Sommerkvæld sad og arbejdede — har *Hervør* bragt *Vølund* til Sæde.

Hun har lagt Skjold og Spyd fra sig — læner hans Hoved op imod sit Bryst. Hans ene Arm hviler i hendes Skød; i den venstre Haand holder han sit Sværd. Hans Øjne er lukkede.

Gennem Is- og Snelagene under Plankebroen risler Elven svagt hen. Dens Lyd høres som en stille Musik.

HERVØR bøjet over *Vølund*

Sover Du, Vølund? —
hvi gaar det din Vunde:
smerter den end?

VØLUND med lukkede Øjne.

Intet smerter mig —
nu jeg hviler hos Hervør.

Vil løfte sig og støtte paa sin Arm, men synker tilbage; spørger med svag Røst, men roligt

Er det Døden? — —

HERVØR river sin Panserærk til Side, trykker hans Ansigt op til sit Bryst.

Kend — det er Livet!

VØLUND.

Velsignede! —

HERVØR.

Tidt, naar om Natten
paa den blodige Val
jeg hviled mig mødig
— vilde Skygger omkring mig

og rallende Suk —
da trykked jeg min egen
Haand, den kolde,
til mit varme Bryst,
vugged den ved mit Hjerte,
og hvisked:
Vølund, sover Du? —

VØLUND.

Velsignede! —

HERVØR.

Mættet er Møens
Higen efter Hær-Skrig;
blændet mine Blikke
spørger ej om Spyd-Glans:
glad er jeg vorden
Dig til Vilje —
mild hos sin Husbond
Hervør hviler.

VØLUND.

Alvide! —

HERVØR.

Og se, Du smiler:
dit Blik oplades —
brændende fæster det sig mod min fulde
Barm — og til Kulde
kender vi lidet:
vi, som har Sommer
i Vintrens Ve!

VØLUND.

Du fejler, Hervør:
trindt om er Sne,
Vinter og Død!
Min Vunde brænder,
kolde mine Hænder
knuges i dit Skød.
Stønner urolig
Op, drag Sværdet,
Vølund — at værge
Hervør-Alvides
elskede Liv!

HERVØR smiler.

Du fejler, Vølund:
intet truer

din elskede Viv!
Ragnaroks Luer
er sluknede sunkne
bag Valhallas Vold —
Sejren er vunden
og *vi* i Behold!

inderlig

O Vølund, Vølund,
stor-ladne Kæmpe,
lad Budskabet dæmpe
din Uros Brand:
ved Dig har jeg vunden,
hvad Kvinder vil vinde —
hos Dig har jeg funden,
hvad tabes ej kan:

Fred i mit Hjerte,
Fryd hos en Mand!

VØLUND løfter Hovedet, ser sig om.

Hvad lysner histoppe
for fred-farlig Brand?
hvad glimter dér borte
for Hær-Skygger sorte,
bag Skyer,
som flyer
og nævner ved Navn mig? . . .

fatter om Sværdet og vil rejse sig

jeg kommer — velan!

HERVØR holder ham tilbage.

Kun Rester af Hæren,
hvem Vaaben Du smeded —
kun Glimt af de Klinger
og Brynjer og Lanser,
Du orked at danne,
da Orlog var Løsen
for Folkenes Id . . .

omfavner ham

nu bruges ej Panser,
da Sværdet i Højen
blir gravlagt med Støjen
af Slægternes Strid!

VØLUND slipper Sværdet, griber hendes Hænder, fører dem over sin Pande, ser hende forskende ind i Øjnene.

Husval mig nu Panden
med Hænderne bløde,
mens Øjnene smile . . .
blev Verden en anden,
mens Vølund fik hvile? —
blev *vi* da tilbage
alene blandt døde?
peger omkring sig
Ak, Verden blev kold,
da den slukned sin Brand —
kun Is i Behold
for det grav-lagte Land!

HERVØR fatter hans Hoved mellem sine Hænder — kysser ham kærligt.

I Kys vil jeg tale —
det smelter al Sne.
I Favntag Du høre,
hvad snart Du faar se!

En rødmende Lysning af Morgengry er begyndt oppe over Højen; Sneen løsner sig fra Husets Tag og Træernes Grene — falder til Jorden, hvorfra Græs og Blomster begynder at skyde op. Elven bryder sig Vej gennem Ismasserne — dens Løb forstærkes og breder sig — Klangen af dens Vovers Musik stiger med *Hervørs* Tale. Naar hun holder inde, er Landskabet ganske sommerligt.

HERVØR.

Tilbage
blandt døde? —
saa spørger Du
din Viv:
Verden var os ligegyldig,
dengang den bar Kniv —
om levende, om døde,
vi kæred os lige derom,
da paa vor Vej i Møde
fra hver sin Hælvt vi kom:

Skæbnen monne os raade,
den raader end vort Liv!

Vi lever jo, min Vølund:
saa lever en Verden om *os*;
Hus vil vi deri bygge,
de værste Varsler til Trods:

men ej vil de naadige Guder
beskæmme vor faste Tro;
vi pløjer vor Kærligheds Varsler ind
i Plankerne til vor Bo!

Himlenes Hvælv er styrtet
paa Jordens Rygrad ned;
knust ligger Menneskeynglen
i hele sin Usselhed;
men Spirerne, Spirerne skyde
fra blod-gødet Jordbund frem:
o Kærligheds evige Vaarbrud,
du rejser paany dit Hjem!

Om *tvende* kun blev tilbage
og bød Forbandelsen Stop:
saa skyder en Verden saa fage
af Verdens Undergang op;
og *hver* bar vi Skyld, mens vi kriged,
vor egen Skæbne til Trods:
og hver maa vi rejse Riget
paa Skyldens Ruin i os!

O Vølund, Vølund, der lever
en Verden saa underfuld
i dem, som tilsammen rister
Runer i Hjertets Guld:
men først maa det Hjerteblod strømme
i Nornernes Kumme ned —
da grønnes de gyldneste Runer
som Blomster af kvalfuld Sved.

Du spørge den Kvinde, som føder,
var Hytten end tækket med Bark —
Du spørge den Mand, som bløder
krumbøjet over sin Mark:
de signer i Lidelsens Stunder
et Haab, som aldrig kan dø:
nej, Verden kan aldrig gaa under,
hvor Kærlighed saaed sit Frø.

Lad Ygdrasil træskes og frønnes
for Nidhuggs ædende Savl —
hvor Ide-Sletterne grønnes
staar Gimle med gyldent Tavl;
dér samles de skyldfries Skare,
hvor Odin begrov sin Kniv:
den *anden Verden* vil vare
en Evighed i vort Liv!

STEMMER FRA OVEN.
„Ser opstige for anden Gang
Jord af Havet grøn og herlig" ...

HERVØR.
Hører Du
min Vølund,
de Røster
bag Sky:
ej er det Valhalla-Møer,
der byder de fejge fly —
styrtet er Gudeborgen
med Verden fra i Gaar,
en nyskabt i Gryets Morgen
tjælder i Dag sin Gaard:
i Hjertet saa ville vi bygge
vor Verden op paany!

VØLUND knuger hende til sig og udbryder
Alvide! se, det er Sommer.....
glad bevæget
saa mestred Du mer end jeg!

HERVØR.
Jeg var kun de Højestes Værktøj —
ind til hans Bryst
det bliver bestandig hos Dig!

LYSALFS STEMME oven over Højen.
„Aser mødes paa Idesletten,
Midgaards-Ormen dér de mindes
og det store Skæbne-Stevne
samt Fimbultys Fortids-Runer."

LYSALF kommer frem deroppe, omringet af *Puslinger, Alfer, Smaapiger, Dværge* i mylrende Mængde, han standser og kvæder.
„Sal ser jeg staa mer faur end Sol
udi Gimle gylden-tækket;
skal dér skyldfri Skarer dvæle
og i Livstid Lykke nyde."

VØLUND.

Lysalf! — velkommen
Du Lykkens Budbringer!

LYSALF idet han stiger ned, stærkt, mens Skaren omkring ham falder i.

„Kommer herlig Stor-Herskeren,
stærk fra oven, alt han styrer;
Dom han siger, Strid han stiller,
fæstner Vedtægt, som vare vil."

VØLUND.

Hvad er det for Toner —
hvor kender jeg dem? — —

HERVØR.

Hvad Vølven spaaed,
Lysalf kvæder —

Hun slipper *Vølund*, vender sig mod Puslingerne, som jublende omringer hende

Kom! Blomster skal kranse
Huset i Klynger
og Puslinger danse
mens Alfer synger!

Hun og Smaapigerne plukker Blomster og slynger dem i Kranse over Husets Døre.

LYSALF pegende mod Vølunds Sværd.

Puslinger, Puslinger,
griber hans Sværd!
ned skal det graves
i Højen her:
aldrig dets Staal
skal Rod-Skud bære —
gold skal den Udsæd
for evigt være!

Dværgene slæber under stor Jubel Vølunds Sværd op ad Højen og driver det ned i Jorden dér.

DVÆRG.

Ned, ned
i Muldvarps Bo,
lev i Fred
og lig i Ro:
Vand skal ave
Staalets Eg,
Rust skal gnave
Styrken væk!
Ned!

SMAAPIGE synger under Kranse-Vindingen.

Alt det smaa,
vi smaa véd af,

dette Hus
til Skænk vi gav:
Fuglekvidder, Blomsterduft,
Sol-Smil gennem dag-mild Luft.
Usét vil vi
Dagen over
flyve ind og smutte ud,
og ved Nat,
naar Huset sover,
bringer vi et Drømme-Bud:
Se, vi kysser Eder Panden,
stryger over Kinden hen —
Verden blev en ny og anden,
da I selv blev ny igen!

DVÆRGE bringer knælende et Diadem til *Vølund*.

DVÆRG.

Vølund! vær vor Konge god —
tag vor Krone, vort Klenod!

VØLUND skyder Kronen fra sig.

Aldrig Konger længer —
fordi ingen Trælle!
lydig mod Kærligheds Lovbud
alle af sig selv!

SMAAPIGE.

Hør hans Stemme! mildt den lød:
her vil store Værker fremstaa,
her vil Hvilen blive sød:
Dag af Nat med Lys-Bud fremgaa;
her vil Døgn i Aarets Kæde
slynges som en Perlesnor,
bringe Menneskene Glæde,
glade selv saa vidt om Jord.
Mens der virkes i det stille,
uden Glam og uden Bram,
skyder Værket som en Kilde
Støv og Jordlags Fange-Ham —
og befriet straaler Vældet
frem i Bugtnings Bølger blide,
til ét Kunstværk man faar skue:
Ask med Embla ved sin Side —
hil det Tag, som nyt blev tjældet
over Vølund og Alvide!

ALLE DE SMAA.
Hil — hil!
ALFEN.
Her vil Bien sætte sig,
sugende den gule Honning;
tungt belastet atter flyve
med det Frasagn til sin Dronning:
her blev sødt i Mængde funden!
Her vil Nattergalen fylde
med sin Længsel Skumringsstunden,
medens Uglen spiler Munden
arrig op til skjulte Øre
ved den Trille, hun faar høre
tone gennem Alfelunden.
Her vil Gærdesmut og Svale
bygge Rede under Tag;
her vil Lykkens Straaler dale
sent som Sol Midsommerdag!
ALLE DE SMAA idet *Vølund* omslynger *Alvilde* og gaar frem imod Døren.
Signet deres Hvile, signet deres Strid,
signet deres Liv i den løbende Tid!
LYSALF i Døren, som han aabner ind til Essen, hvor man ser Ilden flamme.
Ild og Værktøj,
begge venter:
paa Værten hans Gæster!
Hvad ville vi nu smede,
Smedenes Mester? . . . .

STÆRK STEMME FRA OVEN.
Fred over Jorden —
Menneske-Lykke!

SAA KVÆDER DEN LIDEN PILT.

Slaar Du den store Harpe
i Bardernes Hal:
jeg klimprer paa min Cither,
Du ensomme Skjald!
Tier den vilde Svane,
med Malm i sit Bryst,
Smaasangerne i Lunden
de pipper op med Lyst
før Natten dæmper alle Dagens Lyde.

Alvor er en kostbar,
den kosteligste Skat —
men hvorfor ikke stadse
med Sidensvans sin Hat?
Gud hjælpe os til Fremfærd
i alskens Sang og Spil:
Gud hjælpe Dig, Du Isengraa,
var der ej Ungdom til,
som kunde Lanse for sit Livsmod bryde!

Hvad eller — er vort Livsmod
saa vegt nu og vagt,
er Lundens lidet Sangerkor
for spinkelt og spagt?
Gud hjælpe mig — din Harpe,
med Ærens tunge Krans,
den stjæler jeg og spiller op
i Skoven til Dans
mens Alfer smutter let igennem Lunden.

Og har Du, store Barde,
forglemt disse smaa,
som pusler om saa gladelig
imellem Blad og Straa?
Gud hjælpe Dig — de ler ad
din alvorstunge Krans
og rækker mig, din Vipstjært,
Smaapiltens Sidensvans
og stadser op min Hat i Dæmringsstunden.

Her spiller jeg — mens Svansen
den vipper op og ned:
Gud hjælpe mig — det kosted
mig aldrig Sorg og Sved!
Gud hjælpe Dig, Du Isengraa,
for al din bitre Harm:
Gud signe Dig for Sangen,
som dog altid var varm —
trods Du i Livets Kuld Dig stygt forkølte!

Her slaar jeg Bardens Harpe
i Alfernes Hal —
jeg gaar Dig ind i Næringen,
Du ensomme Skjald;
men bredt er Du jo skaaren,
med Svanens Vingefang:
Du tillod altid andre
at tære af din Sang —
jeg synger ud, hvad selv min Mester følte!

Trods Dumhed og trods Lavhed,
trods Nid og trods Nag,
Solen rinder op dog
hver eneste Dag —
skinner for de slette,
som fortjener det ej,
lyser for de gode
den livs-fare Vej:
lykkelig hver den, som lever!

RENÆSSANCE

MELODRAMA

(EFTERAARET 1894)

Opført første Gang paa Dagmarteatret
den 9. November 1901.

TIL

TERESINA

Tag her et flygtigt Rids fra hine Tider,
hvor Livet var ét Arbejd og én Fest;
tungt nu til Arbejd som til Fest vi skrider —
at overspringe Tiden var vel bedst:
dog nej, som vi blev fødte maa vi leve
og bære Byrden af Kulturens Tryk,
og vi maa anspændt sætte Ryg mod Ryg,
at vi kan klare Slægtens Skyldnerbreve!

Det saa' jeg grant, dengang jeg først Dig saa' —
men jeg var træt, og Byrde blev mig Sangen;
Du kunde det vel næppe grant forstaa,
dengang jeg tog dit unge Hjerte fangen:
ømt, tillidsfuldt kom Du mit Savn i Møde —
oprevet, vildt, tog jeg Dig i min Favn;
men Tvivl og Mistrøst ved din Troskab døde —
nu priser jeg i Sang dit blotte Navn.

Dit blotte Navn blev mig som Sol paa Vove,
der lysner op i tusindskøn Refleks,
dit Smil var mig som Fuglerøst i Skove,
dit Kys blev mig mit Livs *amoris lex;*

koldt staar de andre „Kærlighedens Love",
som Tiden paa sin Stentavl prented ind;
der blusser varmt en Indskrift paa din Kind:
for *den* vil jeg mit Liv som Kunstner vove.

Jeg tør det — og jeg kan det — thi min Kunst
er bleven Enhed med det Liv, jeg fører;
bort flygted megen Taage, mangen Dunst,
hvori vort slappe Slægtled sygt sig rører;
at jeg har Rem af Huden, tror jeg gerne:
vor Fælles-Brøst vi undflyr saare svært;
men *Du* har troet paa min sunde Kærne —
tag da en Del deraf; den er Dig værd!

Du kom til mig, som frisk Du var udsprungen
af Folkets Marv, midt i en frønnet Stund;
Du ødsled Hjertet og Du vogted Tungen —
din Tales Kys var Indsegl paa min Mund:
og dette bly og bløde Segl er blevet
en Helligdom, dybt paa mit Hjertes Bund:
og derfor stod vi fast i Prøvens Stund,
og derfor blev vort Liv i Skønhed levet.

Hvor det gaar hen? Jeg véd det ej — kun frem,
frem gennem samme Tro og større Klarhed;
og naa'r vi langt om længe til et Hjem:
det blir ej bygget op paa Gold- og Barhed;
Du er en Sværmerske, saa fuldt som nogen,
dit Øje dugges, mens det lifligst ler:
saa lad os sværme, blev det end i Krogen
gemt for den Verden, som ej sværmer mer!

Den falder sammen, rundt om os, i Stumper,
fuld af Ideer, uden Ideal:
magt-grisk om Magten den sig sammenklumper
og ruger paa den Ret, den sammenstjal:
men den vil sprænges, denne Dekadence,
med myndig Magt — af hvem, det véd jeg ej:
jeg véd kun dette, at jeg elsker Dig;
din Kærlighed blev mig min Renæssance!

PERSONERNE

TINTORETTO (JACOPO ROBUSTI), VENEZIANSK MALER
GIULIO, KALDET NAT } HANS ELEVER
FILIPPO, KALDET DAG }
TERESINA, BARN AF FOLKET
ANDREA BALBI, UNG PATRICIER
EN ARMENISK KØBMAND
EN GONDOLIERE
EN TJENER HOS FRU LÆTIZIA
KOR AF GONDOLIERER

Handlingen foregaar hos Tintoretto i Venedig — fra Eftermiddag til Nattens Frembrud — sidste Halvdel af 16. Aarhundred.

Værelse hos Tintoretto. I Baggrunden et større Vindu, som vender ud imod Canal grande — dækket af et Forhæng.
Væggen til venstre har et mindre Vindu — vender ud imod en snever „Rende", Sidekanalen.
Dør til højre — dækket af et stort, svært Draperi.
I Forgrunden, paa hver Side, Borde med Stole og polstrede Bænke. Over Løjbænken ligger Draperier og Kostymer. Paa Bordene staar og ligger Statuetter, Vaser, Kar, Bægre, Vaaben, Paletter, Pensler osv.
Ved Baggrunden Staffelier; op imod Væggen er stillet Malerier (omvendt) og en i Rustning klædt Figur, samt en jernbeslaaet Kiste.

TINTORETTO kommer ind ad Døren til højre, slaar Draperiet til Side, tøver et Øjeblik. Han er rejseklædt, har Kappe over Skuldren, bærer Kaarden i Haanden, som er behandsket. Vender sig; taler ud. — Spar Ederst Velkomst! .... arbejd som en Tyv ved Nat — saa glemmer I det hele lumpne Liv! Lader Draperiet falde; frem; kaster Kappen over en Stol, Kaarde og Handsker paa Bordet; ser sig om. Saa kvalmt i disse Rum! — Gaar til Baggrunden, drager med et Ryk Forhænget til Side fra Vinduet; man ser Maria Della Salutes Kirkekuppel over Tagene. Atter i Venedig .... Salute! Gaar frem og tilbage; standser ved et af de omvendte Billeder, stiller det op paa Staffelliet — trækker paa Skuldrene — sætter et andet op — ryster paa Hovedet .... tager et tredie Billed frem, men vender det hurtigt om — gaar hen til Bordet, kaster sig i en Stol, støtter Haanden under Kinden.

Inde fra Sideværelset høres Akkorder paa en Luth.

GIULIOS STEMME synger.

Jeg havde mig en Hjertenskær,
hun var saa hvid som Sneens Skær,
naar Alpers Tinder gløde:
hun skifted hvidt med rødt — o ja —
hun skifted mit med dit — o ja —
saa gik hun fra mig bort en Kvæld
alt til et andet Møde.
Hun var som Rosen hvid og rød,
nu er den Rose for mig død,
og nu .....

TINTORETTO hugger Haanden i Bordet. Stille! —

Stemmen tier; Palet og Pensler er faldet paa Gulvet; Tintoretto sidder ubevægelig, grundende.

GIULIO skyder Draperiet til Side; kommer stille ind, med en Karton under Armen; betragter Tintoretto tavs, siger dæmpet. Sørger I ved Eders Hjemkomst — Mester?

TINTORETTO farer op. Er Du galen? . . . Træder paa Paletten; knaser Penslerne under sin Fod.

GIULIO bukker sig. Mester — Eders Yndlingspensler . . . .

TINTORETTO. Lad ligge! —

GIULIO. *Naar* faar I sleben nye til . . . . Mester Robusti? —

TINTORETTO ler højt. Hvad, Dreng! — jeg, som de kalder Farveren, Smøreren, Hurtigmaleren — jeg skulde ikke snarligen faa slebet mig nyt Værktøj til? . . . .

GIULIO. Man bagtaler Jer, Mester! —

TINTORETTO. Vær Du tryg — det gør man ikke omsonst . . . .

GIULIO. Man laver Karrikaturer af Jer . . . .

TINTORETTO. Det gør man aldrig ved Stympere! —

GIULIO. En Mand, der staar paa to Stiger — og maler paa tre Duge — med *saa* lange Pensler . . . . .!

TINTORETTO henkastet. Er det min Ven Balbi? —

GIULIO undvigende. Jeg nævner ikke Navnet . . . . men jeg kan ridse ham af! Peger paa sin Karton.

TINTORETTO. Behold dit Rids — og dyrk din Kunst! Lad Dilettanter om Karrikaturen! Munter. Næste Gang tager vi tre Stiger — seks Duge — og *saa* lange Pensler! . . . . Viser paa sin Kaarde.

GIULIO. Mester, I har faaet Jert muntre Sind igen — oppe i Bjergene? —

TINTORETTO. Janok, min Gut! —

GIULIO. Har I faaet meget gjort — deroppe paa Fyrstens Landgods? —

TINTORETTO. Masser! — Portræter, Landskab, Allegorier . . . . Fanden véd det hele. — Ej! jeg glemmer jo — Gondolieren venter nede . . . .! Gaar til Vinduet til venstre, bøjer sig ud. Beppo!

EN GONDOLIERES Stemme dernede fra. Herre! —

TINTORETTO. Bring hele Krammet ind i Forstuen! — Filippo kan tage imod det! — Kaster et Pengestykke ud. Her har Du Fragt . . . .

STEMMEN. Excellenza! . . . .

TINTORETTO. Naa? . . . .

STEMMEN. Eders Naade har givet mig et Guldstykke . . . . jeg kan ikke veksle! —

TINTORETTO. Ro væk! —

STEMMEN. Den store Robusti skal leve!

TINTORETTO. Hold Mund! —

STEMMEN. Alle Gondolierers Ven — Folkets Ven — den største Maler i Venedig! —

TINTORETTO bøjer sig. Hejda, Ven! — ro hen til Skipperknejpen

paa Hjørnet — drik dér med dine Kammerater paa min Sundhed — lige til Du ser mig staaende paa Toppen af S. Marcus Klokketaarn — med alle Flagstængerne til Pensler — malende Vorherre i Himlen — alle Englene — og Døden og Djævlen neden under. Og gaa saa Fanden i Vold!

STEMMEN. Det skal jeg, Eders Højhed! Og i Kvæld bringer Gondoliererne Eder en Serenade! ....

TINTORETTO. *Bene!* — Gaar leende fra Vinduet, frem og tilbage. Man hører Gondolierens Raab i den snevre Kanal — besvaret af andre Raab, fjernere og fjernere. Ha-ïo! Ho-iö! ....

GIULIO. Sandelig! I er Folkets Ven — og I har vundet Eders muntre Sind tilbage iblandt Bjergene.

TINTORETTO. Folkets Ven? — Aa ja; kaster man sine Penge ud af Vinduet — saa stiger Folkets Venskab *ind.*

Min Munterhed? — den blev i Bjergene. Her møder mig Græmmelsen fra sidst. Og den Vise, Du kvæder, skal ikke stemme mig blidere.

GIULIO med bøjet Hoved. Jeg tænkte ikke at saare Jer, Mester —

TINTORETTO. Du tænkte slet ikke! Dertil er Du for ung. Du kvidrer en Vise — som paa en behagelig Maade stemmer Dig blødt. Havde Du elsket — som Du synger om — saa sang Du ikke.

GIULIO. Mester, I kan da ikke vide ....

TINTORETTO. Hold Mund Sparker til Paletten paa Gulvet. Aldrig sætter jeg Farver til Lærred mere .... aldrig faar jeg en Model igen, som hende, de dovne Patriciere tog fra mig. Kaster sig i Stolen.

Pest over deres Lediggang, de Vandbier, — for hvem Kunsten er en Leg — Kvinden et Legetøj — og Livet et Karneval!

Jeg vil gaa til England og male Værtshusskilte. Dér holdes i alle Fald Værtshuset i Ære — og Kvinden sælger sig ikke.

GIULIO. Mester ....

TINTORETTO. Ikke den ynkelige Mine! Blødere. Du er genial, hengiven — og flæbevorn som Natten. Kald mig paa Filippo!

GIULIO. Mester — I skælder paa Patricierne .... men er I ikke selv af Patricierblod? —

TINTORETTO ler. Nogle Draaber, Dreng! Resten skylder jeg Folket — dets Marv og Kærne, dets Styrke til at lide — dets Livsmod til at slide.

Det var just *det,* som betog hende — Madonna Lætizia — den forvænte Kvinde — skøn, som hun var — stolt, som hun var — og nederdrægtig, som hun bar sig ad .... Ak, jeg faar aldrig en saadan Model mere! — —

FILIPPO som i nogen Tid har staaet bag Draperiet, træder leende frem. Men er det ogsaa nødvendigt, Mester — naar I vil male Værtshusskilter? ....

TINTORETTO. Dumme Dreng! —

FILIPPO. Forfærdelig dum! — saa tungnem, at jeg ikke begriber, man i Venedig kan græmme sig over at have mistet en Model — hvor der er hundred for en.

TINTORETTO. Ingen iblandt Hundred! Efter et lille Øjeblik. Hun elskede mig — og jeg malede hende!

FILIPPO. I malede hende — hvilket smigrede hende. Hun elskede Jer — og solgte sig til en af de gamle Prokuratorer! .... Hvad Hinder, for at vedblive at male og elske hende?

TINTORETTO kaster et Bæger efter ham.

FILIPPO tager det op, smilende. Det stakkels Bæger... Sætter det paa Bordet. Sidst drak I Coneglianovin deraf — da Madonna Lætizia besøgte Jer. Det er nu Aar og Dag siden. I var ret munter den Dag — men ud paa Kvælden blev I lidt døsig. Intet Under — vi havde begyndt vort Arbejde ved Morgengry — I, Mester — Giulio — og jeg! Da jeg saa roede Madonna hjem — tog hun i Mørket fejl i Baaden — og kyssede min Hals....

TINTORETTO springer op. Slyngel! ....

GIULIO. Mester! — hør ham til Ende....!

FILIPPO. — kyssede mig bag mit Øre — og hviskede: din Herre og Mester bliver lidt gammel! ....

TINTORETTO staar først truende foran Filippo, som stikker Knoerne i Munden; gaar derpaa op og ned. Ja, ja, ja! Snak Du kun, min Dompap! Du er flittig, ustadig — men munter som Dagen!

Og vi vil være muntre.... vi vil le, vil vi, ad dette lumpne Liv! Og saa vil vi arbejde, Drenge!

Men for at kunne arbejde, maa man elske.

Det véd *I* intet om.... kommer tidsnok til at føle det.

Og saa svider det i Hjertet — naar man mærker — at man har baaret sig ad som en Æsel.

En gammel Æsel!

Ha, ha, ha! Saa *det* hviskede hun?....

Eders Herre og Mester bliver lidt gammel! —

Hejda, Drenge! — hent mig Dokument-Skrinet dér.... fyldt med Foræringer fra de høje Velyndere og Herrer — Guld og Sølv og Broncer og Skrammel!.... træk den gamle Dragkiste hid!.... jeg vil tælle mine Sejre.... for jeg skal jo være til Aars — og saa blir man gerrig! Peger paa en jernbeslaaet Kiste i Baggrunden.

FILIPPO OG GIULIO. Vi kan ikke, Mester.... den er for tung!.....

TINTORETTO bærer den lænde frem og stiller den paa Gulvet. For tung for *Jer* — I unge Vipstjærter! Aabner den.

Stræk nu Halse — og gør store Øjne! Og naar I har set Jer mæt

paa dette Ragsammen — saa henter I mig ham, min Ven, den armeniske Købmand!

FILIPPO. Den Gavtyv — den vantro Snyder . . .?

TINTORETTO. Den ene Kristen snyder den anden gladeligen; én Jøde snyder letteligen fem Kristne; men én Armenier snyder ti Jøder — og ser derved saa from ud som en glad Kristen! —

Han er Manden, som jeg kan bruge!

GIULIO. Men hvad vil I ham, Mester? . . . .

TINTORETTO. Han skal taksere mig mine Skatte . . . . dem jeg har „sammensmurt" mig ved min Kunst — ligesom *min* Herre og Mester, den gamle Tizian letter paa Baretten har malet sig Gods og Guld sammen!

Han er en stor Kunstner — vor allerstørste — Oldingen, som nu gaar i Halvfemserne! *Jeg* véd, hvor han har aagret med sit Pund — trods nogen Armenier! Men han har været klog — Hidsighed og Vrede er aldrig bleven hans Mester — ingen har karrikeret ham — og ingen kalder *ham* gammel! . . . .

FILIPPO. Mester, tag Jer det ikke saa nær . . . . . og lad den Armenier fare!

TINTORETTO. Hent mig Armenieren, siger jeg. Han skal gøre mig alt dette i rede Penge! Jeg gaar langt bort herfra . . . . men først skal han sælge mig en kostbar Drik!

GIULIO. Ak, Herre . . . .

TINTORETTO. Ingen Flæberi! — Mener Du, at Maleren Robusti ikke skulde hævne sig — fordi Tintoretto er bleven gammel — over de Halvhundred? Ler.

FILIPPO ler. Den bedste Hævn: — at male væk — og lade Madonna kæle for sin Pengesæk!

TINTORETTO truende ad ham. En Drik — siger jeg — som ganske umærkeligt gør „lidt døsig" — indtil man uden Smerte og Klage sover ind . . . . den lange Søvn!

FILIPPO trækker paa Skuldrene. Godnat, Madonna! . . . .

TINTORETTO vender sig bort, halvhøjt. Og hils vor fælles Ven, den liden Andrea Balbi!

Et Raab udenfor til venstre — flere Raab — et kvindeligt Skrig — atter Raab — Larmen — Skrig — Skænderi — Eder . . . .

TINTORETTO ligegvldig. Hvad nu? Er Folket blevet livligt igen i Venedig? . . . .

GIULIO gaar hen til Vinduet til venstre. Det er henne fra Skipperknejpen paa Hjørnet . . . . hu, hvor de larmer! . . . Gaar tilbage.

TINTORETTO ler. Er *det* min Sundhed, de drikker paa? . . .

FILIPPO bøjer sig ud. Paa Fondamentaen staar et Pigebarn . . . . de slider i hende . . . .

TINTORETTO. Hvad for noget? . . . . . mine Gondolierer? . . . . . .

FILIPPO. Nej, der er ogsaa Kavalerer . . . . hun vil springe i Vandet . . . . . nu sprang hun . . . . .

TINTORETTO. Hurtig! — min Kaarde! Filippo følger med! — Giulio bliver her! Ud ad Døren med *Filippo*.

GIULIO alene. Altid skal jeg blive tilbage — som var jeg en lille Pige! Ser ud ad Vinduet. De løber langs med Fondamentaen — som var de to Alpegeder . . . . . Og *den* Mand kan en fornem Dame beskylde for at være gammel! . . . . . Nu slaar han med flad Klinge til højre og venstre . . . . og en stor Ka'l kaster han i Vandet . . . . .

Men den lille Kavalér løb sin Vej. Godt at Mester ikke fik Kig paa ham! Bøjer sig længere ud.

Dér er de begge to igen . . . . . Filippo har faaet en blodig Næse . . . . og Mester bærer en ung Kvinde over Skulderen . . . . Nej, min Tro, han bær' hende som en Kalv! . . . . . Jeg maa ned! — Løber ud, lader Døren være aaben og Forhænget trukket til Side.

EN ARMENISK KØBMAND træder ind, ser sig om, gaar forsigtig frem, standser ved Skrinet, tager Genstandene op, undersøgende dem nøje, gnider dem mod sit Ærme, lader nogle falde ned igen, stiller andre frem — og træder til Side, da han hører Stemmer, tællende paa sine Regnekugler.

TINTORETTO udenfor. Hent frisk Vand! Træder ind, holdende en ung, besvimet Pige i sine Arme; lægger hende paa Løjbænken. *Filippo* standser Blodet fra sin Næse; *Giulio* bringer Vand og stænker den unge Pige dermed.

ARMENIEREN nærmer sig. Et smukt Barn, I dér har fundet, Mester Robusti . . . . næsten som en Fisk, man har draget ud af Vandet!

TINTORETTO. Naa er Du dér! Bring mig hende til Live igen — — Du forstaar jo sligt.

ARMENIEREN. Er det ogsaa værd, tror I? —

TINTORETTO. Slyngel! Skulde vi haft al vor Besvær omsonst? —

FILIPPO tørrende sin Næse. Ganske omsonst er det da heller ikke! Skade, at jeg ikke fik Ram paa den lille Kavalér . . . .

TINTORETTO. Hvilken? —

FILIPPO. Ham, som smurte Haser . . . . saa' I ham ikke?

TINTORETTO. Jeg havde for travlt — Stryger Vandet af sine Støvler.

ARMENIEREN stryger den unge Pige med sin Haand over Panden; kalder hende ved Navne. Annita . . . Marietta . . . nuvel da: Teresina!

TERESINA slaar Øjnene op. Hvor er jeg? . . . . Ser *Tintoretto*. Hvem er Du? —

FILIPPO. Tal sømmeligt til den store Mester Robusti!

TERESINA. Robusti? . . . .

GIULIO. Tintoretto!

TERESINA. Ah — Tintoretto! . . .

TINTORETTO. Folket kender mig ved mit Øgenavn —

FILIPPO. Det vil I leve længst med — Mester.

TERESINA. Det er Dig, som maler de mange og store Billeder! Spørgende. Maler I aldrig smaa?

TINTORETTO smilende. *Hvor* smaa? ....

TERESINA mat. Saadan et ganske lille bitte Madonnabilled — saadan at bære her paa mit Bryst ....

FILIPPO. Hun gør straks en Bestilling —

TERESINA. Jeg vilde kysse det — og bede for Jer, Herre — I, som friede mig fra .... Ak! Holder sig til Hovedet.

TINTORETTO. Lider Du ilde endnu? —

TERESINA. Jeg er saa forskræmt og forstyrret ....

TINTORETTO som har nærmet sig Staffeliet, stiller et Lærred derpaa, griber et Kridt, ser over mod *Teresina*, gør nogle Streger. Fortæl mig: hvordan gik det til .... men bliv liggende som Du ligger.

TERESINA. Fortælle .... ja naar de to dér vil gaa —

TINTORETTO. Ud med Jer! *Giulio* og *Filippo* ud. Du er jo ganske ung — men herligt udviklet .... Tegnende, seende paa hende. Du vil altsaa betro Dig til mig — alene? Leende. Tør Du ogsaa det? ...

TERESINA. Til Dig tør jeg godt nok betro mig ....

TINTORETTO smiler. Ser jeg slet ikke farlig ud? ... Da har jeg dog et ilde Ry —

TERESINA. Du? —

TINTORETTO. Frygter Du maaske kun de ganske unge? .....

TERESINA. Jeg frygter kun Manden med det blege Ansigt — det røde Skæg — de vandgraa Øjne ..... han har Magt over mig.

TINTORETTO. Var det derfor, Du vilde kaste Dig i Vandet — Tegner. Hold den Stilling!

TERESINA. Ak! Lader Hovedet synke.

TINTORETTO til *Armenieren*, som har holdt sig tilbage. Har Du intet hos Dig, at bringe hende til Kræfter ved?

TERESINA. Uh — hvad vil den mørke Mand? — Lukker Øjnene, synker tilbage.

TINTORETTO. Det er en meget skikkelig Mand — af en Kæltring at være.

ARMENIEREN tager en lille Flaske frem. Ti Draaber deraf — i koldt Vand ....

TINTORETTO med et Blik. Det er dog vel den *rette* Flaske? .....

ARMENIEREN. Jeg forveksler aldrig —

TINTORETTO. Fanden tro Dig! — Sagte til ham. Jeg vil købe en anden Drik af Dig — en, jeg véd Du skal besidde — en, som gør døsig — lidt efter lidt — og som uden Smerte bringer den lange Søvn — hvorefter man ikke vaagner.

ARMENIEREN sagte. *Den* vil I købe af mig? Smiler. Er et Sovemiddel ikke nok?

TINTORETTO. Ingen Udflugter! — nævn din Pris!

ARMENIEREN. Slige Sager fører jeg ikke hos mig. De unge Nobili er saa spøgefulde. Sæt nogen tog Flasken fra mig — og tvang mig til selv at prøve!

TINTORETTO. Saa var der én Snyder mindre paa Jorden.

ARMENIEREN peger paa Kisten. Vil I sælge? — kan vi gøre en Handel? . . . .

TINTORETTO med et Blik paa *Teresina*, som ligger tilbagelænet, tegnende. Nej, det kan vente . . . . Giv hende de ti Draaber!

ARMENIEREN rækker ham den lille Flaske. Hun ræddes for mig — ganske uden Grund. Giv hende selv! . . .

TINTORETTO rækker ham et Guldstykke. Dér! — Den anden Drik bringer Du mig inden Kvæld. Gaa!

Armenier ud.

TINTORETTO træder hen til *Teresina*, efter at han har hældt Draaberne op i et Glas Vand. Kom, Barn — drik!

TERESINA med lukkede Øjne. Aldrig mere drikker jeg af Eders Vin, Andrea — I skal ikke lyve mig noget paa! . . . .

TINTORETTO opmærksom. Hm! hvad nu? . . . . Betragter hende længe. Hvor skøn hun er — min Vandlilje! Folket rækker mig sin bedste Blomst — op fra Kanalens Slam — og i min Kunst skal den slaa Rødder — i Tintorettos reneste Kunst! Tager hende venlig ved Haanden. Drik, Barn, det vil styrke Dig.

TERESINA slaar Øjnene op. Ja — naar Du siger det . . . . Drikker.

TINTORETTO med spændt Opmærksomhed, idet han fjerner sig nogle Skridt og afvekslende betragter hende og Flasken. Naa?

TERESINA. Ah! Med et lille Skrig, rejser sig. Jeg er rask — jeg kan støtte paa Benene . . . . kom, lad mig kysse Dig! Iler frem, kysser hans Haand. Nej dog! mit Skørt er ganske vaadt . . . .

TINTORETTO smaaleende. *Dengang* narrede Armenieren mig ikke!

TERESINA. Herre, hvad skal jeg gøre for at vise min Taknemlighed? Først frelser I mit Liv én Gang — og nu igen . . . .

TINTORETTO. Hvad Du skal gøre? . . . . Synker med Pensler og Palet, stiller Lærred frem, vender sig halvt bort, siger kort. Klæd Dig af! —

TERESINA vigende tilbage mod Side-Vinduet. *Hvad* siger I? . . . .

TINTORETTO uden at se paa hende. Affør Dig Klæderne — de vaade — og tag Stillingen som før!

TERESINA. Nøgen? — vil I have, jeg skal være nøgen, Herre? . . .

TINTORETTO. Ja — ved alle Helgener! Gaar ivrig imod hende.

TERESINA springer op i Vindueskarmen. Et Skridt — og jeg er dérnede — hvor ingen skal tage mig op igen. Santo Diavoletto!

TINTORETTO standser uvilkaarlig, smiler. Fnysende vred — dirrende Næseboer — drivende Klæder — Djævlen til Vidne! Bravissima! . . . .

TERESINA. Du ler! — I er alle ens — fornemt Pak ..... vil springe ud.

TINTORETTO raaber. Stands! — Mit Ord som Adelsmand .... Sludder — mit Ord som Kunstner! Ingen skal gøre Dig Fortræd — mindst jeg .... kom ned, kom ned!

TERESINA stiger tøvende ned, ser forskende paa ham. Jeg tror Dig .... Du kan ikke lyve!

TINTORETTO ler haanligt. Jeg kan lyve — jeg kan stjæle — jeg kan slaa ihjel — alle Dødssynder kan jeg begaa — og jeg gør det alt med Glæde. Tror Du mig maaske ikke? —

TERESINA. Jeg tror ikke, Du kan narre en stakkels Pige! — Og lad mig saa fare i Fred.

TINTORETTO. Bliv her! Du skal faa Klæder — Du skal faa Bolig — Giulio og Filippo til Opvartning — mig til Omgang. Jeg vil male Dig — bliv hos mig!

TERESINA tøvende. Blive her — hos Dig? Spørgende. Jamen, *hvad* vil Du mig da? ....

TINTORETTO. Først og fremmest: give Dig tørre Klæder .....

TERESINA ryster paa Hovedet. Jeg er vant dertil! Min Fa'r var Fisker — fo'r paa Chiozza — jeg var altid hos ham i Barken. Saa druknede han. Mig trak de i Land.

Min Mo'r løb bort med en fremmed Mand. Jeg sov paa Gaden — under Buegangene — i Regn og Blæst. Gondoliererne gav mig at spise i deres Herberge. De vilde alle have mig til deres Kone — men da alle vilde have mig, saa fik ingen mig. Ler. Jeg lo ad dem.

TINTORETTO. Det var ret!

TERESINA. Da kom Manden med det blege Ansigt ....

TINTORETTO. Og hvad Du nægtede Gondoliererne, det tog han? —

TERESINA ryster paa Hovedet. Intet tog han fra mig. Jo, min Fred. Men jeg løb — løber, løber, løber for ham. Han har Magt over mig — hans Øjne har Magt ... Hun lukker sine Øjne og sætter sig paa Hug paa Gulvet.

TINTORETTO. *De* Øjne maa vi se at finde .... og se at faa lukket! Tilføjende. Hvis Du da vil blive hos mig?

TERESINA aabner sine Øjne, stirrer længe, sælsomt paa ham, korser sig, kysser paa sin Haand og lægger den paa sit Bryst. O Herre, jeg bliver gerne hos Dig — altid.

TINTORETTO nikker. Det er et Ord!

TERESINA. Men Du maa ikke — sagte ikke bede mig om — hvad Du før bad om ....

TINTORETTO. For Djævlen, jeg er Kunstner — ikke Kvindejæger. Jeg *maler* Dig ....

TERESINA ryster sagte paa Hovedet. Hvorfor har Madonna altid lange Klæder? ....

TINTORETTO smiler uvilkaarligt. Er der ikke andre Kvinder end Madonna? . . . .

TERESINA ler.

TINTORETTO med blød Stemme. Hvis Du kom til at holde lidt af mig? . . . . . Var det umuligt? . . . . tilføjende spottende saa gammel jeg er!

TERESINA ser paa ham med store Øjne, hvisker. Jeg véd ikke, hvad det er at holde af nogen . . . . Rejser sig, stærkere. Men jeg véd, hvad det er at være ræd for en Mand! Bønligt. Aa, Herre! gem mig hos Dig!

TINTORETTO efter et Øjeblikks Betænkning. Godt! Gaar til Døren. Jeg har jaget mine Tjenestefolk bort — de bedrog mig — og løj for mig! Nu vil jeg sætte dit Kammer i Stand! Slaar Forhænget til Side, ser tilbage imod hende, der staar ubevægelig. Underlige Barn! . . . . . eller er alle Kvindfolk ens? — Ud.

TERESINA seende længligt efter ham; derpaa drager hun et dybt Suk; ryster pludseligt af Kulde; gør en Bevægelse for at overvinde det — klapper ned ad sine vaade Klæder — smiler — begynder at se sig omkring — nysgerrig — befinder Forhængets Stof — gaar til Kanapeen — betragter de Kostymer og Dragter, som ligger henslængt dér — tager dem op . . . . standser med et lille Udraab. Ah! —

GIULIO er kommen ind ad Døren, med sin Luth under Armen; lægger den hurtig fra sig, frem imod hende. Du smukke Pige!

TERESINA giver det Udseende af, at hun ikke har rørt ved Dragterne. Hvem er Du?

GIULIO smilende. Den, som har Overopsynet med alle Mesters Kostymer. — Du saa' mig jo for nylig.

TERESINA ligegyldig. Var det Dig, jeg saa'? — Du stirrede saadan paa mig. — Og Du har Pigeøjne.

GIULIO. Du staar jo dér i en hel Pyt Vand. Kom og skift . . . . .

TERESINA ryster paa Hovedet.

GIULIO. Mester vil det!

TERESINA. Godt! Vis mig et Sted, hvor jeg kan skifte . . . . men jeg har jo intet tørt at tage paa.

GIULIO. Mester og Filippo gør dit Kammer i Stand ovenpaa. Mester jagede alle sine Tjenestefolk væk, da han rejste. I Aar og Dag er her ikke gjort i Stand i Huset . . . . gruelig ser her ud over alt. Men nu skal det blive anderledes. Mester bander deroppe — det er et godt Tegn — og han har lét! Afbryder. . . . . Du kan godt skifte Klæder her.

TERESINA. Her? —

GIULIO. Vi laver et Skærmbrædt — ser Du — af disse store Lærreder. Saadan! Stiller flere Lærreder sammen og skruer dem fast til hinanden. Det plejer vi, naar vi har Model.

TERESINA lidt knejsende. Ah, Model! —

GIULIO. Du kan vælge, hvad Dragt Du vil. Denne . . . . Viser hende.

TERESINA. Jeg vil ikke have det Tøj paa, som de skidne Tøse har haft.

GIULIO lidt forbavset. Hvad? —

TERESINA. Aa jeg kender det nok. De driver omkring under Procurazierne — eller sidder i Calle di Ridotto — og de ....

GIULIO. Naa, hvad de? ....

TERESINA. De sælger sig —

GIULIO ler forlegen. Saa slemt er det ikke. De faar Betaling i timevis — eller for Dagen .....

TERESINA. Jeg vil ingen Betaling — og jeg vil ikke tage det Tøj paa ....

GIULIO. Dine Tænder klaprer jo af Kulde. Kom, vær en god Pige! Peger hen paa Skærmbrædtet. Mester har sagt det.

TERESINA gaar bag Skærmbrædtet. Giv mig ....

GIULIO. Naa? —

TERESINA rækker Armen ud. Giv mig *dine* Klæder! ....

GIULIO ler. Du smukke Pige! — Hvad vilde Mester sige? — Men her ligger en Dragt, som en fornem Dame har baaret, da Mester Robusti malede hende ....

TERESINA. En fornem Dame? —

GIULIO. Madonna Lætizia!

TERESINA efter et lille Ophold. Madonna Lætizia? — Giv hid .... lad mig se! —

GIULIO kaster et let Gevant og et Bælte over Lærredet. Se dér!

TERESINA. Mere!

GIULIO. Der er ikke mere! .....

TERESINA. Men det er jo ingenting!

GIULIO ler. Ingenting? Et Florsgevant og et Bælte ....

TERESINA kaster det tilbage. Lad den fornemme Dame beholde det. — *Naar* kommer hun her? ....

GIULIO. Aldrig mere! — Tys! —

TERESINA efter et lille Ophold. Jeg fryser — jeg kan ikke faa mit vaade Tøj paa igen ... Stamper. Hvorfor lod Du mig ikke beholde det?

GIULIO har søgt en Dragt frem, kaster den over til hende. Her er et ganske nyt Kostyme — som ingen har baaret. Mester købte det oppe i Pieve di Cadora — hvor den store Tizian er født. Det er en Bondepigedragt fra Bjergene.

TERESINA. Den vil maaske passe mig. — Spørgende. Bjergene siger Du? ....

GIULIO har sat sig og tager sin Luth frem. Mester gaar nu og da op i Bjergene — for at styrke sig efter meget Arbejde — og naar han har haft Ærgrelser ....

TERESINA kommer frem, kun halvt paaklædt. Kan *han* have Ærgrelser? ...

GIULIO uden at se derhen. Hvem kan ikke det? —

TERESINA. Han!? . . . .

GIULIO ser paa hende. Du smukke Pige! —

TERESINA med et lille Skrig. Nej! Løber tilbage.

GIULIO forlegen. Jeg kunde ikke gøre ved det! —

TERESINA efter et lille Ophold. Hvad var det for en Bondepige? . . . .

GIULIO ler. Véd jeg det! Mester sendte Dragten hid — han har vel næppe sét paa Pigen . . . . Tilføjende. Men paa *Dig* vil han se, naar Du nu er færdig. Spørgende. Er Du snart færdig? —

TERESINA. Straks! — Der er blot nogle Hægter — her bag . . . .

GIULIO rejser sig. Skal jeg hjælpe? —

TERESINA. Nej nej — bliv hvor Du er . . . .

GIULIO. Ja for jeg er vant til det — ser Du. Fingrene sidder saa nemt paa mig. Efter et lille Ophold. Hvad bestiller Du? — falder Du i Tanker? . . . .

TERESINA. Aa ja — jeg tænkte kanske lidt . . . . . Det er dog i Grunden sælsomt, at jeg er her . . . . . men *hvor* skal jeg være? —

GIULIO dæmpet. Stakkels Barn!

TERESINA kommer frem; i Skørt og Hovedklæde. Kjolelivet holder hun i Haanden og den hvide, udskaarne Særk holder hun sammen foran Brystet. Du skal ikke „stakle" mig, Du!

GIULIO forlegen. Jeg mente virkelig ikke . . . .

TERESINA. Jeg er vant til at klare mig — kaster med Nakken og jeg kan vel gaa, naar jeg vil! Gaar tilbage. Jeg er ikke bange — hverken for Dig eller for din Mester — og allermindst for Dig — Du!

GIULIO stille. Smukke Barn — stolte Pige! Tager nogle Akkorder paa Luthen.

TERESINA stikker Hovedet frem. Hvad var det? —

GIULIO blødt. Du skal faa det saa godt hos os. Du kender ikke Mester. Man bagtaler ham. Men han er nobel — og god — og højsindet. Der er ingen Grund til at være bange for *ham*. — Og hvad Filippo og mig angaar . . . . . naa vi bruger ikke at skræmme Smaapiger!

TERESINA. Du bruger saa mange Ord. Spil lidt for mig!

GIULIO fglad. Gerne. Hvilket? —

TERESINA kommer frem, fuldendende sin Paaklædning. Hvor kan jeg vide det — da jeg aldrig har hørt Dig? Ler. Bi lidt — laan mig et Spejl!

GIULIO rækker hende et smukt slebet Haandspejl fra Bordet, idet han tørrer Støvet med sit Ærme. Her er det smukke Spejl, som Madonna Lætizia brugte, sidste Gang hun . . . .

TERESINA lader Spejlet falde paa Gulvet.

GIULIO. Aa!

TERESINA sætter sig paa en Stol, Hænderne støttet mod Hagen. *Hende* malede altsaa din Mester! Var Du ogsaa her?

GIULIO nikker. Undertiden — ja.

TERESINA. Maatte Du spille for dem?

GIULIO. Spille og synge — ja. barnagtig. Hun holdt meget af at høre min Stemme.

TERESINA. Og hun kommer her aldrig mere?

GIULIO ryster paa Hovedet.

TERESINA. Lider din Mester ogsaa gerne at høre Dig synge?

GIULIO. Forhen — ja. Nu har han været længe borte. Da han i Dag kom tilbage — og han hørte mig synge — da blev han meget vred.

TERESINA. Sang Du noget, som hin fornemme Dame gerne hørte?

GIULIO forlegen. Nej det var noget — som jeg selv havde sat sammen. Men vred blev han endda.

TERESINA. Lad høre!

GIULIO tager nogle Akkorder, afbryder. Jeg kan ikke, naar Du saadan sidder og stirrer paa mig.

TERESINA. Syng noget muntert — noget nyt — noget, som *jeg* kun faar at høre!

GIULIO. Det muntre — det er Filippos Sag.

TERESINA. Naar jeg nu beder Dig kønt!

GIULIO bøjer sig over sin Luth, ser op paa hende. Hvis Du vil tillade mig at kysse din Haand!

TERESINA kort. Nej jeg vil ikke!

GIULIO. Men saa se blot mildt paa mig — aa, smil, Du smukke Pige — saa bliver min Sang lys og varm.

TERESINA ler. Det synes, at Du skal have det omstændeligt.

GIULIO. Ja — som Kunstner!

TERESINA smiler. *Er* Du nu ogsaa Kunstner — tror Du?

GIULIO. Aa — Mester har sagt det. Og han roser ikke meget. Han har sagt, jeg var genial ....

TERESINA. Genial — hvad er det? —

GIULIO lidt forlegen. For det første ..... Det er for det første at være meget flittig.

TERESINA ler. Da er jeg ikke genial .... med et lille Suk for ingen har lært mig at bestille noget.

GIULIO. Det vil Du nok lære her! — Men for det andet er det at kunne alt — saa at sige uden at tænke over det.

Og for det tredie ....

TERESINA. Bi lidt! Federigo ovre fra Zattere — Gondolieren — han er Improvisator, véd Du ...

GIULIO. Nej det ved jeg ikke. Lidt overlegen. Hvad kender jeg alle dine Gondolierer? ....

TERESINA uden at lade sig afbryde. Jo det er ham, som siger de Vers og Ramser — efter Ave Maria — naar Mørket falder — og naar den røde Lampe tændes derude over Lagunen — for „Madonna paa Pælen" — ogsaa *min* egen lille røde Lampe! . . . .

GIULIO. Nu stirrer Du igen saa langt bort — kom dog tilbage!

TERESINA efter et dybt Suk. Naa ja — Federigo sagde den kønne lange Ramse om at holde af — om at være i Kærlighed!

GIULIO lidt ærgerlig. Og saa blev Du forelsket i ham . . . basta!

TERESINA kort. Snak! Du forstaar jo ikke noget. Han sa'e: Den, som er i Kærlighed, forstaar alt — kan alt — véd alt — saa at sige uden at tænke over det! ser spørgende paa ham.

Er *Du* saadan? —

GIULIO rømmer sig. Det er slet ikke *saadan* jeg mener. — Jeg er Kunstner — Tintorettos Elev. Mester har selv sagt: en Kunstner skal kunne alt!

Han skal kunne tegne, male, modellere — han skal kunne sin Anatomi paa Fingrene!

Og som han kan male, saadan skal han kunne musicere — spille et Instrument — digte en Sonnet!

Saa skal han kunne ride en Hest — ro en Baad — og føre sin Kaarde — med *saadan* et Haandled!

Og alt skal han kunne gøre, saa at man ikke ser det koster ham Umag. Og i alt skal man kunne kende, at han hitter paa noget *nyt*, noget forhen ukendt og usét — om han end laaner hist og her, hvor han ser sit Snit!

Men Snittet maa være hans *eget* — skaaret i Rem af hans egen Ryg — tappet af hans eget Blod — suget af hans egne Sanser — Liv af hans Liv. *Da* er han genial — siger Mester!

TERESINA med tindrende Øjne. Og *han* er det? —

GIULIO. Ja!

TERESINA sidder og ser ud for sig, med Hænderne lagt under sit Kæn, lysende Øjne.

GIULIO. Naa — hvor er Du nu henne? spøgende Ude over den mørke Lagune — med den lille røde Lampe — for „Madonna paa Pælen"? . . . . Du Barn!

TERESINA. Det maa være herligt — at være Kunstner — og Mand!

GIULIO nikker smilende, slaar sig for Brystet. Ja Du!

TERESINA vender Øjnene imod ham. Jeg er bange for . . . .

GIULIO. Hvilket?

TERESINA. At *Du* ikke er saadan!

GIULIO. Aa — Du er uopdragen . . . . tossede Pige!

TERESINA tager venligt hans Haand. Det var ikke min Agt at gøre Dig

vred. — Jeg sidder gerne hos Dig — vi kan snakke saa godt sammen — jeg lider at høre din Stemme . . .

GIULIO afbryder. Jo jeg skal love for det! smøger sit Skjorteærme op. Ser Du dette Haandled — og denne Haand! . . .

TERESINA lægger smilende sin Haand og Arm ved Siden af hans. Ja — som min!

GIULIO rynker Brynene. Du kan tro, den kan føre sit Rødkridt — men ogsaa sin Klinge. Mester har lært mig begge Dele! —

TERESINA ler. Alligevel: jeg kan slet ikke faa mig til at blive bange for Dig! Jeg synes stedse, jeg snakker med en af mine egne! . . . .

GIULIO rejser sig. En lille Pige — he!

TERESINA drager ham ned. Du vilde før kysse min Haand. Saa kys den da . . . og Armen med! —

GIULIO knæler ned. Aa Du er . . . kysser omt og heftig Haand og Arm.

TERESINA. Saa! nu ikke mere! . . . lægger leende hans Luth i hans Arme. Lad det nu gaa ud over *den!*

Spil og syng — men ikke bedrøveligt. Thi da kommer jeg til at græde — og *det* er jeg bange for.

GIULIO støttende sit Hoved mod hendes Skød, ser op i hendes Øjne, præluderende paa Luthen. Knælende her ved din Fod, Du smukke Pige, vil jeg synge om de Øjne, jeg ser ind i: de er mørkeblaa som Lagunens Vand, omrammet af Solens synkende Guld . . .

TERESINA bøjet leende over ham. Jeg er rødhaaret — vil Du sige? . . .

GIULIO. Du maa ikke afbryde en Sanger — saa løber hans Farver ud i et . . .

TERESINA. Saa syng da — og mal ikke! . . .

GIULIO. Men hvis jeg ikke maa male, kan jeg ikke synge. Toner og Farver er et?

FILIPPO kommer ind. Et smukt Syn! Det skulde Mester se . . .

TERESINA. Ah! Vil rejse sig.

GIULIO holder hende tilbage. Filippo skal dog ikke *altid* forstyrre min Andagt . . . .

FILIPPO. Jeg vil gerne deltage selv. Teresinas Kammer er i Stand. Mester er ved at klæde sig om. betragter hende nærmere. Men dér har vi jo vores lille Bondepige — oppe fra Bjergene.

TERESINA vender sig hurtig. Hvor? —

FILIPPO peger leende paa hende. Du selv — i det Kostyme.

TERESINA ser ned ad sig. Klæder det mig kanske? —

FILIPPO kysser paa Fingrene. Allerkærest! — *Saadan* vil Mester kunne lide Dig. Han er altid glad, naar han har været oppe i Bjergene.

GIULIO. Det har *jeg* selv sagt hende — alt sammen.

TERESINA sidder et Øjeblik stille. Bjergene? — Kender I dem? Har I været der nogensinde?

GIULIO og FILIPPO tilsammen. Aa, mer' end én Gang ...

TERESINA. I raaber saa højt. stille. Jeg har kun set dem — ude over Lagunen — fjernt — fjernt .... de blaa Alper.

FILIPPO. Jeg var der i Fjor med Mester ....

GIULIO. Og jeg det forgangne Aar ....

TERESINA. Fortæl ... *hvordan* er det egenlig? — hvor høje er Bjergene? .... som dette Hus? .... eller som Maria della Salute histovre? ....

FILIPPO skynder sig at fortælle først. Sæt dette Hus tre Gange oven paa sig selv — ja meget mere! Og sæt øverst oppe en lille bitte Stengged — og ved Siden af Dig en Ko. Saa kan Koen og Stengeden ikke se hinanden ... *saa* høje er Bjergene!

TERESINA tænker sig om. Nej — jeg kan ikke *se* det!

GIULIO støder Filippo lidt til Side, gestikulerende foran Teresina. Tænk Dig .... at Du træder ind — histovre i Maria della Salutes Kirke. Du ser op imod Kuplen. Den løfter sig langsomt, for hvert Skridt Du træder. Himlens Luft strømmer ren og kølig ned imod Dig — og fra Sidemurene bruser Bækkes og Aaers Vande ned forbi Dig ....

TERESINA følgende ham opmærksomt. Kanalerne? ...

GIULIO. Nej — Kanalerne staar stille — men hist bruser Vandene hastigt frem — og Du hører en Musik — mægtigere end et Orgels.

TERESINA andægtig. Det maa være dejligt! —

GIULIO. Ingen malede Helgenbilleder ser Du — men det hele er et stort Billed, som levende og dog ubevægeligt omslutter Dig ... og Du aander en Ro, glad og bevæget — føler Dig ligesom baaret af Luften — draget op efter — op efter — hvor Skovfyrren vugger sit slanke Spir i Skyen.

Det er Bjergene!

TERESINA folder Hænderne over Knæet, ser ud for sig. Hvem der var dér!

FILIPPO ler. Naar Du er rigtig artig — og ikke spiller Mester noget Puds — saa tager han os nok alle sammen med sig derop — næste Gang!

TERESINA. Jeg tror næsten — at jeg allerhelst vilde være dér ganske alene.

FILIPPO. Det maa jeg sige! —

TERESINA. Første Gang helst alene .... og siden alene med din Mester.

FILIPPO ler. Ha, ha. Du er god! Det skal jeg sige Mester! ....

TERESINA. Ja for *Du* støjer saa meget! ....

GIULIO. Men jeg da? —

TERESINA. Dig vilde jeg nok have med .... og saa skulde *den* dér peger paa hans Luth følge os .... og Du skulde spille for os — naar Vandene brusede forbi .... retter sig Nej men saa kunde vi jo ikke høre noget! ...

GIULIO præluderende. Vi valgte os et Sted — i Afstand fra et lille Vandfald — hvor Lyden blev dæmpet af Fjældskoven. Helst ud paa Aftenen. Saa bliver Fjældet endnu højere — mørkt mod den sitrende lyse Luft. Og *det* Sted kender jeg ... dér har jeg digtet og komponeret — mens Natten drog frem over mit Hoved — og alt blev saa aandeagtigt ... sagte ogsaa min Kærligheds Sang!

FILIPPO. Saa! nu sværmer han .... Kom da med din Notturno! For det er dog *den*, Du dér sidder og klimprer paa.

TERESINA nikker venligt til Giulio.

GIULIO. Du vil høre? — spiller og recitérer — dæmpet Akkompagnement.

Notturno:

Sover Du Barn? —
Nu hvælver sig Nattens det mørknende Blaa —
Brusen af Bæk, Susen af Aa,
fjernt, fjernt
Lidenskabs Vældenes Tumlen;
dalende Fred
gennem Skov-Dybet ned,
saa kaldes der dæmpet: mit Hjerte!
igennem hver Kildemunds Mumlen.

Da løfter det vældige Blaafjæld sig
med Borg-Gaarden mørk imod Natten,
og Garden af Sagn og af Overtro
bevogter Prinsessen, som sover dér,
bevogter din Længsels drømmende Ro,
bevarer mod Overlast Skatten.

Sover Du, Barn?

Jeg kender Dig vel — og kender Dig ej,
jeg favned dit Liv — og favned det ej,
Du gav Dig ej helt og holdent til mig,
og er mig dog god alle Stunder.

Det lagde den Garde af Sagn og Sang
om hende, som sover deroppe,

det gjorde mig Vejen saa længselsfuld lang,
det bredte den Andagt over min Gang
mod det blaanende Blaafjælds Toppe.

Der drømmer en Kyskhed deroppe mod Sky,
den gør mig min Kærlighed stedse ny:
Du gav mig dit Kærtegn — din Kyskhed ej,
Du gav Dig saa helt og saa holdent til mig,
og blir mig dog fjernt alle Stunder.

Borg-Gaarden mørk imod Nattens Blaa,
sagtnende Susen af Bæk og Aa,
hviskende, kaldende Kilde:
stille er Natten,
stille min Sang,
stille mit Hjerte —
stille.

Der er et Øjeblikks Tavshed. Saa bøjer *Teresina* sig ned mod *Giulio*, kysser ham sagte paa Panden og hvisker: Det var smukt!

FILIPPO snapper Giulios Luth. Naa, nu faar *han* Kys og Klap — og hvad faar *jeg*? klimprer.

Tror Du ikke at jeg ogsaa har digtet Viser i Bjergene — baade ved Dag og Nat?

Aa jeg kan en lille en — om den vilde Dreng og den stille Dreng. Vil Du høre den?

TERESINA smiler. Ja — ja.

FILIPPO prøver sig frem. Hvordan var det nu? — Den ene kommer og den anden gaar. Jeg skulde skaffe Vildt til Mesters Forsyning — og der var saa mange søde Piger at kigge paa. Naar jeg saa slentrede ned langs Vandfaldet — saa lavede jeg Viser til Bækkens Brusen . . . . . men det var rigtignok ikke Sukkervand, som Strømmen flød med. spiller og synger.

Page-Klimper:

O, ved Dag har jeg de tusind
dumme Ting at tænke paa,
jeg skal jage Vildt paa Fjældet,
selv en vild og flygtig Raa;
og hver Pige, som jeg møder,
ser jeg til — jeg dumme Dreng:
for mit Blik en Drue gløder
bag en snehvid opredt Seng.

Men ved Nat blir jeg saa stille
som en lille frygtsom Mus;
bort fra Bordet jeg mig lister,
lader urørt Vin og Krus,
ruller sammen som en lille
Hund mig ved Skønjomfrus Seng:
O, om Natten er jeg stille —
kun ved Dag den vilde Dreng!

TERESINA klapper i Hænderne. Ja — den var fornøjelig!

FILIPPO. Hvilken en synes Du bedst om?

TERESINA undvigende. Det kan jeg ikke saadan sige.

FILIPPO. Snak — Du skal sige det! Ler. For jeg vil være din Kæreste.

GIULIO rejser sig, frem imod ham. Du?

FILIPPO. Teresina er munter — hun vil ha' med „Dagen" at gøre!

GIULIO. Teresina er stilfærdig — hun vil holde af „Natten".

TERESINA ler. Jeg vil slaa Jer begge sammen — og holde af hele Døgnet .... hvis I ellers er manérlige!

FILIPPO med Haanden paa sin Daggert. Nej, hun skal vælge!

GIULIO ligeledes. Vælg, Teresina! —

TINTORETTO i Døren, han er omklædt. Hanekyllinger! — muntert. Staar I dér og fordrejer Hovedet paa min lille Pige? — Ind med Jer — til Arbejd! I skal undermale mig det store Lærred derinde i Salen. Jeg vil blot hilse paa „mit kære gamle Venedig". Saa snart jeg kommer tilbage, tager vi fat. Den halve Nat igennem — ved Lampelys. Ser paa Teresina. Jeg har faaet Lyst igen! — Ind med Jer!

Giulio og Filippo ud til højre.

TERESINA. Hvad skal *jeg* gøre, Herre? —

TINTORETTO. Du? — Han træder hen til hende, lægger sine Hænder paa hendes Skuldre, bøjer sig, kysser hendes Haar, fjerner hende i Arms Længde — ser længe, forskende og med Ømhed paa hende — siger stille. Du skal holde dit Ord — blive hos mig . . . og ikke narre mig! Saa gaar han ud; nikkende tilbage hen imod hende.

TERESINA staar en Stund, seende efter ham; drager et lille Suk — vil gaa til Døren, men standser og betænker sig. Nej — de skal jo arbejde derinde! Hun gaar hen til Kisten, hvis Laag er blevet staaende aabent — betragter Genstandene — lægger sig paa Knæ — beser og beundrer — med smaa Udraab. Nej dog, hvor herligt! — hvor kostbart! — han har rigtignok mange skønne Sager! — — — Den store Mester! — —

Eftermiddagen er skredet frem; varme, gyldne Reflekser fylder Rummet; lidt efter lidt falder Skumringen.

Andrea Balbi stikker Hovedet frem fra Forhænget, idet han sagte har aabnet Døren.

ANDREA lister sig lydløst hen over Gulvet. Saadan fanger han hende — med alt sit forgyldte Legetøj! Bøjer sig ned, lægger Armen om Teresinas Liv.

TERESINA med et lille Skrig. Bort! —

ANDREA løfter hende op og tvinger hende til at se sig ind i Øjnene. Det er mig! —

TERESINA strider imod, river sig løs, løber over til Siden — holder Hænderne for Øjnene. Bort! siger jeg .... bort, bort, bort! ....

ANDREA mellem hende og Døren, nærmest Døren, som han skotter til. Skrig dog ikke saa højt! — vær fornuftig! Jeg kommer her for at se Dig — med Fare for mig selv — ler — i „Buldoggens" Hus.

TERESINA. Ud! — paa Øjeblikket .... han kan straks være her igen. —

ANDREA smiler. Se, se — Du har dog Omsorg for mig! ....

TERESINA. Han maa ikke se Jer her .... hvad kunde han tro om *mig*?

ANDREA stryger sit lille, rødligblonde Mundskæg og nærmer sig hende. Aha! Nærmere Vær Du rolig, min lille Teresina! Han og jeg er „gode Venner" — og han fik i sin Ilterhed ikke Øje paa mig — dernede ved det dumme Opløb.

TERESINA har samlet sig, siger med et Hovedkast. Nej, for Du løb din Vej!

ANDREA ler. Det var jeg virkelig nødt til! *Mine* Gondolierer lod sig prygle af ham — *dine* Gondolierer slog løs paa mine Venner — og han havde vel af en Fejltagelse rendt *mig* sin Kaarde i Livet — — hvis *Du* ikke var sprunget i Vandet .... Du lille Hidsighoved! Tæt ved hende. Hvorfor kunde Du nu ikke i al Skikkelighed lade Dig bortføre af din Beundrer og Tilbeder — den stakkels smægtende Balbi? Vil lcende kysse hendes Haand.

TERESINA river sin Haand til sig, vender sig bort. Jeg raader Jer til at gaa — det snareste I kan!

ANDREA. Ja — med Dig!

TERESINA. Jeg bliver *her!*

ANDREA bider sig i Læben; ironisk. Allerede tiltraadt Tjenesten? .... Og Du har taget i Øjesyn de Skatte, som han tilbyder Dig for Opholdet? .... Stol ikke derpaa! Robusti er bekendt for sin Karrighed som alle „ældre" Folk, der har skrabet sig noget sammen.

TERESINA kort. Jeg forlanger intet af ham — blot Lov til at være i Fred i hans Hus.

ANDREA smiler. Hans Galanteri mod Damerne skal være lidt grovkornet — siger man. Hans Maade at male paa og hans Maade at omgaas Kvinder paa, den er nok ens. Griber hurtig hendes Haand og ser hende fra neden af op i Øjnene.

Kom, Teresina! Du hører til dér, hvor Ungdommen — hvor Ødselheden — hvor Lidenskaben er!

TERESINA har mødt hans Blik og bøjer sig uvilkaarligt under det; med den Haand, hun har fri, farer hun sig over Panden — trykker den dernæst mod Hjertet og siger angst. Jeg hører ingensteds hjemme — jeg er som et jaget Dyr .... Bønligt. Lad mig i Fred!

ANDREA forfølgende det Indtryk, hans Blik har gjort paa hende; indtrængende. Du er *min* — Du lille frie Strandfugl — og ikke *hans* — Smøreren, Hurtigmaleren, som kun snakker om sine Lærreder og Modeller!

TERESINA smerteligt. Modeller — ja!

ANDREA listig, med et triumferende Smil. Ah! han er allerede begyndt? .... han vil male Dig — og hvorledes? ....

TERESINA løfter Hovedet. Ti stille! —

ANDREA vedblivende. Nej, Du skal ikke være hans Model — og hans Tjenestepige — han, som er for gammel til at beholde sine Elskerinder — og for karrig til at holde paa sit Tyende!

TERESINA. Ti — siger jeg!

ANDREA. Hos *mig* skal Du være — ikke som de flygtige Øjeblikke, hvor Du har drukket min Vin og lyttet til min Tale. Du skal være til Huse hos mig — dér hvor Skønheden og Lediggangen bor — den guddommelige Lediggang, der skænker os de søde og glade Døgn — al Kedsommeligheds Fjende — al Nydelsens Ven. Dér hører Teresina hjemme — det husvilde Barn af det sorgløse Venedig .... kom!

Han udbreder sine Arme; Teresina bøjer sig hurtigt, smutter under Armene og løber over paa den modsatte Side; han følger efter.

TERESINA standser bydende. Gaa! —

ANDREA ler. Ja — kom!

TERESINA. Gaa ud — eller jeg kalder ....

ANDREA spottende. Paa hvem? ... dog vel ikke paa de Par Malerdrenge? ... Lægger Haanden paa Kaarden. Lad dem vogte sig for Venedigs Patriciere! .... og Du Pigebarn, gør mig ikke Tiden lang ved alle de Udflugter! Jeg kender min Magt over Dig — som jeg kender den over Venedigs Damer. Følg mig — jeg *beder* Dig! Næste Gang bønfalder jeg ikke — jeg tager Dig med Magt; jeg har Folk nok i min Sold .... og Venedigs Adelsmænd kan vel tage det op mod den berygtede Tintoretto!

TERESINA med tilbagekastet Hoved. Venedigs Adelsmænd .... lumpent Pak!

ANDREA mellem leende og forbitret. Hvad? — hvad? .... Nej, Du er dog *skøn* i al din Uforskammethed! —

TERESINA. Madonna være lovet, jeg ser Dig en Gang, som Du er .... ussel og fejg som den hele Yngel! — Ud! .... at han ikke skal træffe Dig! —

ANDREA. Denne Gang — ja .... men med dit friskeste Kys brændende paa mine Læber! ....

Hun løber hen imod Døren.

TINTORETTO i Døren, hvis Forhæng han løfter. Skumringen begynder. Ah! .... Træder frem. Her leges nok — Kat efter Mus. Til Teresina, som hurtig løber forbi

ham og ud. Gaa op paa dit Kammers! Raaber ud ad Døren. Giulio, Filippo — hold Pigebarnet med Selskab! — ingen forlader Huset! Frem imod Andrea Balbi, som forlegen stiller sig op imod en Stoleryg. Min kære Andrea Balbi! .... Kysser ham paa begge Kinder. Min hjertenskære Andrea .... Min Hædersven! hvor smukt af Jer, at ville se til mig — saa hurtigt!

ANDREA stammende. Min kære Mester .... jeg vidste ikke af ....

TINTORETTO forstilt, opreest. Jo vist maa I have hørt om min Ankomst .... hurtigt og med et Blik ellers havde I jo intet Ærind! —

ANDREA. Nej det er sandt — jeg hørte det nys paa Rialto ....

TINTORETTO ler. Ja dér sladrer man .... Naa, hvad nyt da paa Rialto? — Men sæt Jer! — Stolen bliver træt ved saa længe at støtte Jer' Beskedenhed!

ANDREA. Tak, kære Mester — min Beskedenhed har ikke godt Stunder nu .... ser til Døren.

TINTORETTO. Dog vel til et Glas Vin? skænker.

ANDREA. Man venter mig ....

TINTORETTO kaster Øjet til. Altid ventet — lykkelige Andrea — unge Balbi! Støder sit Glas mod hans. Paa Jeres Helsen! Drikker ud.

ANDREA. Paa Jeres, Mester! skotter til Døren.

TINTORETTO. Trækker det fra den Dør? gaar hen, lukker den, drejer Nøglen om.

ANDREA. Hvad gør I? ....

TINTORETTO. Slog jeg den i Laas? Det var i Tanker. — Naa — vi snakker saa meget mere uforstyrret. Nøder ham til at sætte sig.

ANDREA. Vil I — tale med mig?

TINTORETTO. Blot passiare lidt — op og ned ad Væggene .... Peger. Ser I disse mange Billeder her hænger! Mener I maaske *for* mange, min kære Balbi?

ANDREA med et tvungent Smil. I agter da vel ikke paa løs Tale — min kære Tintoretto!

TINTORETTO. Jeg agter kun paa grumme lidet — udenfor min Kunst. Men jeg holdt Jer en Gang for min Ven — ler — det var en stor Dumhed.

ANDREA. Kære Mester, jeg forsikrer Jer — ved min Ære ....

TINTORETTO. Ved Jeres Ære! Haand paa Brystet, Andrea! *Hvad* holder Du i Ære? ....

ANDREA kaster med Hovedet. Jeg er Adelsmand — en Balbi! ....

TINTORETTO ler. Santo Diavoletto! Jeg glemte det fast .... Skænker Vin. Véd Du, Andrea — der var en Tid, hvor jeg søgte Skønheden, den fine Overlegenhed, Harmonien i Jeres Selskab — de unge Nobili — de adelige Damer — Patricierne! ....

ANDREA indsmigrende. Vore Hjerter og Huse staar Dig altid aaben — Jacopo!

TINTORETTO nikker. Javist, min Gut! Jeres Lediggang trænger til at stives af .... den er blevet forbandet skrøbelig — nu da Staten hviler paa de Palmer, *I* ikke har plukket! —

ANDREA trækker paa Skuldrene. Vi kan ej grave vore Forfædre frem — saa lidt som de svundne Tider. Men vi kan holde vor Haand over Kunsten — og derved gøre Staten stor og berømt ... Lægger sin Haand fortrolig over Tintorettos Arm.

TINTORETTO stryger hans Haand væk. Se se! det falder saa nogenlunde sammen med, hvad jeg troede. — Skade kun, jeg ikke tror det længer! Læner sig tilbage i Stolen, hæver sit Glas, nipper, betragter det.

Ser Du den slebne Pokal — og Vaabenskjoldet indgraveret deri! Virkelig — et skønt Kar — et stolt Vaaben! Den gamle Patricier, som skænkede mig det — da jeg havde malet ham et smukt Billed — han sagde til mig: Konger og Fyrster har drukket af dette Glas — — det ridderlige Vaabenskjold er vundet paa de fjerne Valpladser — nu staar det støvet i mit Hus — snart er jeg selv Støv — lad dette vor Slægts Arvestykke blive i dit Eje, Mester Robusti, Du som holder din Kunsts Vaabenskjold i Ære! —

ANDREA med et lille Udraab. Det var min Fader! .... han havde stort Venskab for Dig ....

TINTORETTO klemmer fast om Glasset; det brydes itu; han lader Stykkerne falde paa Gulvet. Ak — et skrøbeligt Venskabsbevis — og en skrøbelig Ting at indridse Navn og Ære i! Ser gennemtrængende paa Andrea.

Han var en Hædersmand — til Dels — din Fa'r! Hvorfor gav han ikke *Dig* dette Arvestykke at holde i Hævd? ..... Støder til Glasstumperne med Foden. Nu fejes det ud af mine Drenge — og kastes i Kanalen!

ANDREA urolig. Det gjorde Du ilde, Mester! Hvorfor forvandles din Mine — hvorfor farves Du bleg? Du maa sikkert have hørt ufordelagtigt om mig — men jeg forsikrer Dig, min dyrebare Mester ....

TINTORETTO ler. Hys, hys! Stiller et Bæger frem og skænker op. Drik Vin, Dreng! — saa farves dine Forestillinger røde! Klinker med ham. Er jeg ikke den godlidende, uegennyttige, brave, tapre Robusti — bortset fra at jeg ogsaa er Tintoretto, Hurtigmaleren, der smører sig Guld og Gaver sammen — paa tre Stiger — med *saa* lange Pensler? Løfter leende sin Kaarde op.

Drik, Andrea! — vi véd aldrig, hvor længe det er os forundt at kunne svælge .... Tømmer sit Bæger.

ANDREA lidt lettet. Jeg kender atter min gamle Tintoretto — vor store Kunstner — vor Pryd — vor ....

TINTORETTO fortrolig, afbryder. Hør, Andrea; hvor gaar det vor dyrebare, fælles Veninde, Madonna Lætizia? Kæler hun for sin gamle

Pengesæk — som Du saa klogelig fik hende koblet sammen med? Lader hun sin hvide, buttede Haand glide kærtegnende hen over det Sted, hvor hans Hovedhaar skulde sidde — eller blinker til Andrea og støder sit Bæger mod hans tager hun i Skumringen fejl — og lader sin Arm som en fløjelsblød Slange glide rundt om *din* krøllede Nakke — Du allerkæreste Rødtop af en Skælmsmester .... he? —

ANDREA undvigende. Madonna Lætizia er en fortryllende Kone .... Vi taler tidt sammen om Eder, Mester Robusti — og med et Suk mindes hun den Tid, hvor det var hende en saa kær Sysselsættelse — og en saa udmærket Ære — at sidde for Eder ....

TINTORETTO. Sidde?

ANDREA med et Blik. Staa Model.

TINTORETTO ler. O — hun var liggende — paa denne Løjbænk — halvt tilbagelænet — mod en broncemat Baggrund — det gyldenbrune Haar udslaaet — den venstre Arm løftet .... Himmel! hvilke varme, skære Reflekser i *den* Armhulning! — og Brystets Rosaskygge — og Halsens Elfenbenstoner, de gullige, mættede — som Vindueslyset gjorde blanke, levende! .... Altid ser jeg de Toner for mig — aldrig faar jeg dem mere at se — saadanne. Holder Haanden for Øjnene. Jo dog! — yngre — friskere — sundere .... Lader Haanden med et Slag falde mod Bordet, og brænder sit Blik ind i Andreas.

Andrea — drik!

ANDREA urolig, men med fremtvungen fast Holdning. Jeg drikker paa din Sundhed — og paa din gode Lykke. I Kunstnere er dog at misunde .... Smiler.

TINTORETTO. Indtil en vis Grad — indtil dér, hvor I Lediggængere træder os i Vejen med jere lumpne Lyster ....!

ANDREA retter sig. Nu, Mester Robusti! Beherskет og henkastet. Af Kød og Blod er vi alle — og I ikke mindst! Vil I beholde alt Vildtet for Jer? .... Stikkende. I kommer dog til at dele! —

TINTORETTO løfter sig lidt i Stolen, sætter sig atter til Rette, betragter ham. Hvis jeg gad .... jo jeg gider. *En* Gang i dit lille, ørkesløse Liv skal Du dog høre en Kunstners Trosbekendelse. Om Du ogsaa vil karrikere den — det kommer an paa, hvor vidt der bliver Lejlighed. —

ANDREA vil rejse sig. Lejlighed bliver der ikke for mig til at høre paa Jer. — Jeg er ventet!

TINTORETTO klapper ham paa Knæet. I bliver her og hører paa mig. Som en „gammel" Mand er jeg lidt snaksom — men I faar allenfals ikke bedre Selskab end mit — dér hvor I er ventet!

ANDREA bider sig i Læben. I har lukket mig inde — men i Morgen hører I fra mig!

TINTORETTO ler. Aa i Morgen! .... Rejser sig, gaar til Døren, føler paa Laasen, kommer tilbage, stiller sig foran ham.

Du er Dilettant! Du sysler lidt med Kridtet — Du kan tegne en Kontur — eftergøre en Grimaçe .... Du musicerer lidt — Du kan skrive en taalelig Sonnet — og Du kan hviske de smukke Damer tilslørede Ting i de aabne Ører! ....

Du er velskabt — ung — adelig — en Selskabsmand ved Spillebordet — en Lediggænger paa Rialtoen .... Du dyrker *den* Kunst, at sige en Vittighed om alt og alle .... og man ler — man betaler din Gæld .... ja man vil paastaa, at de smukke Damer ikke er utilbøjelige til at betale *de* Gunstbeviser, som den forkælede unge Andrea Balbi skænker Venedigs fordum saa stolte Fruer!

I Sandhed: et Pragteksemplar af Racen!

Og *Du* gør Karrikaturer af *mig*!

ANDREA vigende tilbage for hans Blik, men med Trodsen oppe i sig. Det er den Tintoretto, som paastod sig højt hævet over den lille Kritik! ....

TINTORETTO. O, Kritikken! — Den øver *vi* Kunstnere indbyrdes — den store som den lille. Og der er intet Had os imellem.

ANDREA. Men nu kaster Du dit Had paa din tidligere Ven — fordi han har tilladt sig en Spøg ....

TINTORETTO. Spøg saa meget Dig lyster. Det er ikke *det*! Nærmere, bøjet tæt imod ham. Du tog hende fra mig — min Model — min skønne Lætizia! ....

ANDREA læner sig helt tilbage i Stolen, uden at møde hans Blik og uden at svare.

TINTORETTO. Jeg har lagt Plaster paa Saaret — Arbejde og stedse Arbejde — men det værker endnu. Skal det helt stilne af, saa skal der betales Badskærløn — fuldt ud.

Jeg tænker, Du kender mig!

ANDREA helt tvungen rolig, kold. Din Elskerinde forlod Dig. Sligt hændes. Kan *jeg* gøre for det? Det kan hændes mig selv, naar jeg — naar jeg bliver ....

TINTORETTO. Ældre! —

ANDREA trækker paa Skuldrene. Jeg har Ungdommens Forret — endnu.

TINTORETTO. Og Du fik Latteren over mig — indtil nu! Drejer sig paa Hælen, gaar frem og tilbage, standser.

Véd Du, hvad din og hendes Latter tog fra mig?

En Elskerinde? .... Aa! — Dine Øjne, som siges at være saa farlige for Kvinderne, de tør ikke le nu — men de smiler mig Ordet op i mit Ansigt:

Min Elskerinde! Ler.

Den store Tintoretto blev ved den lille Balbi berøvet sin Dames Gunst .... lad ham, for Pokker, søge sig andre Arme op, at vugge hans Længsel i ved Natten, at fange hans Sanser ind ved Dagen .... he? — Dette er *din* Mening! —

ANDREA med et flat Smil. Min Mening er denne: Venedigs Sale og

Kamre staar dig aaben, Mester — ved Dag som ved Nat! Idel Ømhed — høj og lav! —

TINTORETTO spottende. Dér traf Du dit eget ømme Punkt! Hen imod ham, barsk.

Men Modellen — hvad gør vi ved Modellen, Dreng?

ANDREA. Du kalder mig Dilettant! Jeg véd da *saa* meget af Kunsten, at jeg kan se Linjer, Farver, Former — skønne, yppige Former omkring mig .... Valget staar Dig frit, Mester! Gør en stor, rund Armbevægelse ud imod Vinduet.

Snart er Natten dér — og paa hvert Leje i Venedig — om paa Silkebolster eller Straasæk — vugger sig hvide Kvindelegemer.

Vælg kun!

Du er berømt — Du er formuende — Du er Kunstner. Du vil have Modeller og Elskerinder i Hundredtal. Tirrende.

Hvorfor være saa nøjeregnende og karrig mod den stakkels lille Balbi?

TINTORETTO har fjernet sig, staar henne ved Skærmbrædt-Lærrederne, ser derfra ned imod ham. Vellystning!

ANDREA rejser sig, famlende ved sin Kappe og Kaarde. Nu er det nok, Mester Robusti! I Morgen møder mine Venner her .... men hvis Du pønser paa noget ondt Anslag mod mig i Aften — saa vogt Dig: *jeg* staar Loven nærmere end Du! Vil gaa frem.

TINTORETTO uden at forandre sin Plads, tordnende. Bliv hvor Du er! Her er *jeg* til Huse — og her gælder kun *min* Lov!

ANDREA træder tilbage og støtter sig mod Stoleryggen, viklende sin Kappe om venstre Arm, tænderskærende. Jeg er løbet i en Fælde! .... men jeg frygter ikke dine store Ord — saa lidt som jeg var imponeret af dine store Pensler! —

TINTORETTO uden at agte paa hans Udbrud, beherskende sig. Du skal have min Kunstner-Bekendelse med Dig — derhen hvor Du selv gaar som Dilettant.

Sig saa ikke, at jeg viste mig karrig.

Mit Liv ligger i mit Arbejde — men for at arbejde maa jeg elske.

Jeg *lever* i den Skønhed — som Du og dine Lige besudler.

Ser I paa det nøgne — Billedværket eller Modellen — saa ser I med Øjne, der aldrig blev optugtet i Kunsten.

Den tilfældige Model — den kan jeg søge mig over alt, som Du søger din tilfældige Elskerinde. Du forlader *hende,* naar din Nydelse er mæt; — jeg forlader Modellen, ligegyldig og rolig, naar mit Øje hviler eller mit Værk er gjort.

Men *elsker* jeg Modellen — og hun tages fra mig, da er jeg hvileløs, arbejdsløs, revet bort fra, hvad der gav mit Liv Næring, min Kunst Andagt — hint Pust fra en Verden, *Du* aldrig har inddrukket.

Elske maa jeg den Kvinde, jeg maler — at mit Arbejde ikke skal blive et tomt Haandværk, Værtshusskilt for *Jeres* slappe Levevis!

Er der Elskov mellem min Model og mig — da skal det kendes af enhver den, der har en Kvinde inderlig kær.

Du ser en Barm, en Arm, en yppig Form .... men alle de, der tilhører hinanden i mer end Sansetummel, de hører, ser og fornemmer i Kunstværket *hin* sære Duft, hin skære Klang, hin bølgende Vellyd af Tilbedelse og Hengivelse, hvorunder Legemsformer føjer sig mod Legemsform i Harmoni — mens der er som ét Smil hengydt over Hudens Glans fra Isse til Fodsaal.

Saaledes maler jeg, saaledes digter jeg min Tilbedelse ind i det skønne Legem!

Naturen gav mig det i al sin dag-lyse Glæde over, hvad den selv har frembragt af Mands og Kvindes Forening.

Nu er det *mit*, dette Værk af Elskov og Glæde. Hun smiler til mig — den hvilende Kvinde dér — hendes Hemmeligheder er mine — hun gav mig dem uden at tænke paa Gengæld — og jeg gengælder med den højeste Kunst, hvorover jeg raader! —

Hvor tomt, hvor intetsigende, hvor hæsligt — hvis dette Smil var betalt med Gunst og Gave, med Forlokkelse eller klingende Mønt!

Hvor sørgeligt, hvor skuffet — hvilket hulende Savn for den Mand, som ser Pladsen tom — dér foran sig.

Mit Liv ligger i mit Arbejde — men for at arbejde maa jeg elske.

Det er Ungdommen i min Alder — det er Pulsslaget i mit Blod — det er Friskheden i min Kunst! Frem imod ham.

Ve den, der nu vil gøre mig gammel!

ANDREA mellem Angst og trodsigt Had. Hvad vil I sige med alle Jeres Tirader? — Jeg siger Jer: Madonna Lætizia var Jer utro af egen Drift og Tilskyndelse .... hun kom *mig* i Møde!.... Holder Armen med den omviklede Kappe afværgende ud imod ham.

TINTORETTO river Kappen fra ham og kaster den hen ad Gulvet. Du lyver!... Du og hun — I har begge løjet for mig....

ANDREA. Jeg sværger Jer det — ved min Ære .... ved alt, hvad I selv holder helligt....!

TINTORETTO idet han blotter sin Kaarde. Saa sværg, din Usling, at *det* Barn, som jeg selv agtede at holde helligt her i mit Hus — at hun, denne stakkels jagede Pige, *ogsaa* er en Fru Lætizia, som har imødekommet din Ryggesløshed .... uden at Du har lokket hende! — Sværg — og far ad..... Slaar Hjul med Kaarden over hans Hoved.

ANDREA. Til Hjælp! Vil hen imod Vinduet.

TINTORETTO stiller sig med et Spring imellem ham og Vinduet. Tier Du ikke, saa nagler jeg Dig til Væggen som en Gedehams!

ANDREA trækker sin Kaarde. Satan! slagte mig skal Du dog ikke....

TINTORETTO. Du glemmer, at *jeg* har lært Dig at fægte .... Dreng!

Slaar ham Kaarden ud af Haanden.

ANDREA dødbleg, skælvende. Hør mig .... den Pige — har jeg ikke faaet Magt over ....

TINTORETTO lader stadig sin Kaarde spille foran hans Ansigt og Bryst. Løgn — Løgn! Jeg kender dine Øjne ... hun med! Hvordan krøb hun ikke for Dig? ....

ANDREA. Robusti! ... hør mig .... jeg sværger Dig ... tilgiv mig .... Ah!

Tintoretto har truffet ham med Kaarden i Skuldren.

TINTORETTO ler vildt. Jeg tilgiver Dig .... Karrikaturen — Penslerne — alle dine Sarkasmer! .... tilgiver Dig ogsaa Lætizia — hende skal jeg selv opgøre Regnskabet med! ... men at Du har taget *det* Barn fra mig .....

Træffer ham igen.

ANDREA. Skaan mit Liv! .... hun er .....

TINTORETTO. — for god til at besudles! —

Men *Du* skal bære Mærker i dit blege Ansigt — saa længe Du lever!

ANDREA med et Skrig. Mit Øje! ....

TINTORETTO trækker sin Kaarde tilbage. Det *onde* Øje! ...

ANDREA styrter om. O ve! — Det er Døden ....! Jeg siger sandt — hun er .....

TINTORETTO støtter sin Kaardespids mod Gulvet. Din sidste Løgn!

Bøjer sig ned over ham — betragter ham — henkastet

Det var nu endda ikke Meningen. — Vender sig med en Skuldertrækning. En Balbi mere eller mindre! .... Kalder, men ikke højt. Filippo!

ARMENIEREN udenfor. Herre!

TINTORETTO. Hvem dér? — hvem dér?

Gaar til Døren.

ARMENIER udenfor. Den, Du har stævnet hid!

TINTORETTO kaster hurtigt Kappen over *Andrea*, lukker op. Aa, det er Dig, ærværdige Kæltring!

ARMENIER frem, ser sig med sit stille, alvorlige Smil omkring, peger mod Gulvet. Hvad har Du dér? —

TINTORETTO. En hvilende Model!

ARMENIER. Du er hastig af Dig, Herre — med dine Modeller.

TINTORETTO. Snak ikke om uvedkommende Ting — men giv hid, hvad *Du* har!

ARMENIER rækker ham paa sin afmaalte Vis en omhyggelig indsvøbt lille Pakke. Fred med Dig, Herre!

TINTORETTO vikler Svøbet af en lille Flaske, betragter den og lader den glide ned paa sit Bryst. Det er vel den rette Drik? —

ARMENIER nikker betydningsfuldt. Den rette Drik til sin rette Brug!

TINTORETTO giver ham Penge. Dér!

ARMENIER vejer de funklende Guldstykker i Haanden. Det er meget for meget, Herre!

TINTORETTO. Kommer an paa! Vogt Dig, at jeg intet kræver tilbage! ....

ARMENIER. Fred med Dig! — Held med dine Foretagender — Fred over dine Modeller!

Ud.

FILIPPO ind, seende efter *Armenieren* og seende paa *Tintoretto*. I kaldte, Mester? ...

TINTORETTO. Og Du kom hurtigt! —

FILIPPO. Det var Teresina og mig, som ikke kunde blive enige ...

TINTORETTO. Du har intet med Teresina at skaffe. Du og jeg har noget at skaffe med ham dér!

Afdækker *Andrea*.

FILIPPO. Men, Herre .... Balbi? .... Hvor gaar det til? —

TINTORETTO. Nu gaar han til Fiskene. Kom!

FILIPPO idet de løfter den døde op og bærer ham hen til Side-Vinduet. Har I haft en Tvekamp, Mester?

TINTORETTO ler. Med *ham*? —

FILIPPO. Det var hans Skyld, at jeg fik den blodige Næse i Dag. Nu bløder han selv — af Øje og Næse. Hvor han er flænget!

TINTORETTO. Jeg vilde karrikere *ham* — mærke hans smukke Skabelon og glatte Ansigt — at han ikke skulde prale af for mange Sejre.

Saa tog jeg for hastigt om Penslen — og han jog sig den selv i Øjet!

De har løftet ham op i Vindueskarmen og lader ham falde ud; der høres et dumpt Plask.

FILIPPO. Farvel — og hils de andre Fisk!

De lytter begge et Øjeblik.

Man hører ingen Barke komme forbi .....!

TINTORETTO. Om saa var! Det hører ikke til Sjældenheder i Venedig, at en Mand ved Aftentide falder i en Kanal!

Tager Hat, Kappe og Kaarde.

FILIPPO. Hvor vil I hen, Mester? Lad mig tage min Kaarde og følge Jer.

TINTORETTO. Jeg gaar alene — paa et Besøg — for at sige en smuk Dame Godnat! Nu er jeg passende oprømt. —

FILIPPO. Aa lad mig følge Jer? — I ser saa mørk ud som selve Natten!

TINTORETTO. Det passer til min Gang! — Du bliver her og holder din Mund — ingen forlader Huset — men alt gøres i Stand til Aftensbordet ..... et *festligt* Aftensmaaltid, med Lys og Vin og Sang — naar jeg kommer tilbage!

Ud.

FILIPPO ser fortrydelig efter ham. Han kunde dog gerne ladet mig ha' *den* Morskab! ..... gaar til Sidevinduet, bøjer sig ud, siger dæmpet. Pst — pst! Lytter. Nej, alt er stille dernede. — Mester forstaar at lukke Munden paa Folk! Idet han gaar fra Vinduet. Naa, *han* vil blive savnet paa Rialtoen! .... Med et lille Hop.

Santo Diavoletto! nu gør Giulio Haneben til vor lille Pige deroppe! ...

Løber til Døren.

TERESINA ind fulgt af *Giulio*.

FILIPPO med udbredte Arme, spøgende. Min lille Teresina! ....

TERESINA støder ham til Side. Gaa bort Du!

GIULIO frem imod ham. Du har ikke Lov at røre hende! ....

FILIPPO. Men Du kanske? ...

GIULIO. Ja!

FILIPPO. Bevis!

GIULIO. Jeg er elleve Maaneder og fem Dage ældre end Du — og jeg tegner bedre end Du ...

FILIPPO. Og jeg slaas bedre end Du .....

TERESINA gaar til Side for dem. I skulde virkelig straks begynde; Glider ud med Foden. Ah! Gulvet er glat! —

GIULIO. — Det er vel Vandet endnu fra dengang du skiftede Tøj! — Filippo, tænd Lys og hent mig Kludene!

FILIPPO undvigende. Det er ikke værd vi tænder Lys endnu — Kludene ligger her bag Døren!

Løber ud, kommer tilbage, giver sig til at skrubbe og skure paa Gulvet, hvor *Andrea* laa, rejser sig.

Se saa! nu er *de* Pletter væk!

Med et Buk for Teresina.

Fra i Morgen af er det den lille Prinsesses Tur at gøre rent i Huset!

TERESINA. Fra i Morgen af? ....

Gaar frem mod det store Vindue, sætter sig med et lille Suk, ser mod Aftenhimlen, støtter Haanden mod Kinden.

Der ligger noget tungt i Luften i Aften! ....

FILIPPO. Ja, det er Regn! Ler. Skyerne er malt med det tungeste Rødt — og daarligt forgyldte.

Det er lutter Lurvethed med det skønne Venedig — vi maa sagtens hænge med Hovedet!

Ler.

Men jeg siger nu: her er dejligt i Venedig! — Naar man ikke snakker for højt — om visse Ting — ikke vrøvler om Statssager — ikke kommer paa tværs af Præsterne eller vort høje Regimente — saa kan man frit gøre, hvad man vil. Man kan have den bedste Vin — til billig Pris — den bedste Mester at gaa i Lære hos ..... og man kan faa sig et regulært Slagsmaal!

Men det allerbedste er dog: Venedigs smukke Piger!

Vil lecnde omfavne *Teresina*.

TERESINA gør sig fri for ham. Jeg lider dig vel — saa munter Du er. Men jeg siger Dig en Gang for alle: Disse Hænder er vant til at tumle en Barke! .... tag Dig i Agt!

FILIPPO. Lad se! de er hverken barkede eller tjærede ..... men *jeg* synes at I to er bandsat kedsommelige.

Nu løber jeg ud, at gøre Aftensbordet i Stand. Man maa være baade Fadeburspige, Køkkenkarl, Taffeldækker og Tjener i disse Dage ..... lige meget! slaar sig for Brystet naar man blot véd, at man *er* Maler! Kysser paa Fingrene ad *Teresina*. I Morgen er det *din* Tur — lille Fiskerpige!

Ud.

TERESINA. I Morgen! — Til *Giulio*, som sidder og betragter hende. Hvor kommer det dog — denne Sørgmodighed, som lister sig paa En? Er det altid saaledes her i Huset?

GIULIO. Tidligere var det anderledes. Mester har haft nogle Ærgrelser — men han vil snart forandre sig ..... hvor kan han andet?

TERESINA hen for sig. Saa vredt han saa' paa mig, da han gik!

GIULIO. Det er umuligt!

TERESINA bøjer Hovedet. Ak!

GIULIO. Men hvad er der dog — kære Barn?

TERESINA uden at høre paa ham, seende ud mod Vinduet. Jeg længes ....

GIULIO deltagende. Hvad længes Du efter?

TERESINA som før. Min gamle, ærlige, enfoldige Fa'r ....

GIULIO. Holdt Du saa meget af ham?

TERESINA. Han var vist den eneste, der holdt af mig — for min egen Skyld .....

GIULIO. Vi vil alle være gode imod Dig!

TERESINA. *Han* var god imod mig ..... og jeg kunde aldrig faa sagt ham saa meget som Tak! —

GIULIO stille. Tænk nu ikke derpaa!

TERESINA. Og mit dejlige Hav! ... Rejser sig halvt, strækker Armene ud.

Du dejlige store, mørke, dybe Hav! Talende, uden at henvende sig til *Giulio*. Nu er Solen ved at gaa ned ..... den ligger endnu og skinner som en lille lys Gnist paa Vandet — og nu slukkes den ..... og nu tændes Lampen for Madonna.

Derude — over Lagunen.

Og Nattevinden kommer op — og Skyerne hænger lavt med tunge Ildfrynser — og Fiskernes Barker mindsker de mørke Sejl.

Men Lyset i Lampen brænder roligt — for Fiskernes Madonna — Madonna paa Pælen. *Min* egen lille røde Lampe!

Godnat, Alverden! .....

GIULIO har grebet sin Luth, hvorpaa han tager nogle ledsagende Akkorder, siger stille. Teresina — Du er jo Improvisator ...

TERESINA uden at høre paa ham, halvt henvendt til ham, halvt hen for sig. Ved Du — at det maa være dejligt — at hvile derude — i det stille, dybe Vand — dér hvor min gamle Fa'r længst har fundet Ro? Madonna vaager jo over os!

Og véd Du, hvad Fa'r fortalte — naar jeg sad hos ham i Barken — og passede Sejlet — eller roede for ham — mens han redte Garnene:

Jo, han sagde — at dybt nede blandt Søgræsset — hvor Madonna staar højt paa Pælen — dybt dernede gror den hvide Vandlilje, den hellige Blomst — og hver den, som i Uskyldighed sank ned — og kysser Blomsten — skal leve evigt!

Det fortalte Fa'r — og hans gamle ærlige Øjne lyste paa mig — og den lille røde Lampe skinnede for os begge — ude over Havet. Og jeg foldede mine vaade, kolde Hænder. Og Fa'r sagde: Ligesom der er onde Øjne — er der gode, som ser paa os! Og som der er onde Magter til — er der gode, som vaager over os!

Og paa *det* Sted var det han druknede — i Kastevinden!

Vendt imod *Giulio*.

Hvor saa' dog din Herre og Mester vredt paa mig, da han gik! Hvad maa han tro om mig? ....

GIULIO lægger sin Luth, beroligende. Alt godt — alt godt — Teresina!

TERESINA ryster paa Hovedet. Ak, jeg kan dog ikke fortælle *ham* noget .... og spørge mig, gør han vel heller ikke! Han har sit at tænke over. — —

Kaster pludselig med Nakken.

Hvorfor skulde jeg ogsaa? Har jeg nogensinde trængt til nogen? Lad dem beholde deres Øjne for dem selv? — Hvad ser *Du* paa — enfoldige Dreng? Vil Du ogsaa male mig? — støder den Haand bort, som han rækker hende. Jeg gaar bort fra Jer alle ..... jeg føler det, jeg kan ikke leve i denne Luft!

GIULIO har atter taget sin Luth, sidder stille, bøjet over den, søgende Akkorder.

TERESINA betragter ham et Øjeblik — falder tilbage i sin dæmpede Tone. Jeg gør Dig kan hændes Uret. Du er saa meget ung — næppe ældre end jeg. Jeg vil sige Dig noget! ....

GIULIO ser op, nikker.

TERESINA. Jeg tror, noget ondt truer mig ...

GIULIO hurtig. Tro dog ikke sligt.

TERESINA. Jo. Længe har det truet — men her vil det fuldbyrdes. Jeg vil gaa hurtigt bort. Ingen savner mig — et fattigt, ensomt Barn! ....

GIULIO hastig og ængstelig. Nej, nej — Du vil blive her — til vor Glæde ... vi holder jo alt saa meget af Dig! Du, som er saa ung — sund — og smuk!

TERESINA ryster paa Hovedet, venligere. Min lille Søster — hun fik Feberen — blev som en glødende Ild — og en Time efter var hun kold og død!

GIULIO. *Hvorfor* skiftede Du ikke dit Tøj straks? ....

TERESINA smiler — sørgmodig. Det er ikke *det!* Hør nu: naar jeg ikke er her mere — saa skal Du sige ham .....

GIULIO. Hvem? —

TERESINA. Her i Huset er kun En ...

GIULIO sagte. Mester!

TERESINA nikker. Du skal sige ham — at han intet ondt maatte tænke om mig .... at jeg var — at jeg er ..... nej, Du skal takke ham, fordi han frelste mig — førend onde Øjne fik Magt over mig. Du skal sige ham det om den hvide Vandblomst — den, jeg vil kysse. Dette skal Du sige ham — i en god Time, naar han ikke har denne Fold lagt i Panden ..... sagte tøvende naar han maaske er bleven forsonet med den fornemme Dame, som ... som .... han nu er gaaet at besøge!

GIULIO. Men hvad er det dog, Du siger, Barn! — og hvem kan have sagt Dig? ....

TERESINA. Tror Du ikke, at et Barn af Venedig faar at høre alt, hvad Venedig længe har talt om?

GIULIO. Mester gik — for at søge den Armenier, som skal taksere ham de Kostbarheder dér ..... Han vil straks være her igen!

TERESINA rolig. Din Mester gik — og han vil komme igen, naar han har udrettet, hvad han gik for.

Hvorfor skulde *han* ikke have Held med sig?

GIULIO. Men Aftensbordet — som skulde dækkes for *os* — festligt!

TERESINA. Den rette vil da næppe mangle ved Festen — og jeg vil sidde paa mit Kammer!

GIULIO. Den rette? ... Ser deltagende paa hende. Aa, Teresina!

Vender sig, lader Haanden glide over Luthen.

TERESINA tager hans ene Haand. Altsaa — Du vil sige ham — hvad jeg her har sagt Dig! Men vil Du ogsaa kunne huske det — nøje? Sæt at han ikke kom snart tilbage ..... sagte maaske først i Morgen!

Indstændig — smertelig.

Skriv op — skriv op!

GIULIO tankefuld præluderende paa Luthen. Jeg har en Maade — at skrive op paa; *den* bevarer imod Glemsomhed.

Hvis Du virkelig skulde blive syg . . . meget syg — saa skal vi pleje Dig. Og naar *han* saa sidder i dit Kammer — saa skal jeg sige ham alt det, Du bad mig sige. —

Jeg vil samle det — saaledes: at Du var et fattigt, ensomt Barn, som voksede op mens Du roede for din Fa'r i Barken — og hjalp ham ved Sejlet og Garnene. — Det var hans Blik, som vaagede over Dig — og som bevarede Dig mod al den Arglist, der bor i Venedig. — For, der er vel onde Øjne til — men hvad kan de mod de gode? ....

TERESINA tankefuldt. Ja — rigtigt! . . . Saadan er det!

GIULIO. Og hvis Du . . . nej, *det* vil vi nu slet ikke tro — men *hvis* Du skulde kaldes tidligt bort .... blød og bevæget saa dør Du i Uskyldighed — og sænkes ned hos Madonna — paa hvem dit Hjerte troede . . . og der kysser Du den hvide Lilje — som gror iblandt Søgræsset ....

Med nogle afsluttende Akkorder og recitterende.

Den synker ej, som frelses vil:
der er vel onde Magter til —
hvad kan de mod de gode?

TERESINA sikker langsomt, dvælende. Ja — ja! Trykker hans Haand — stille. Tak! —

Nu aander jeg bedre herinde ..... nu vil det være lettere for mig — ja! — nu vil jeg kunne vente — rolig — stille ....

GIULIO. Kære — kære Teresina ..... tænk nu ikke bedrøvet mere! . . .

TERESINA afbryder. Jeg er ikke bedrøvet — jeg er rolig . . . Rejser sig, siger muntert. Nu vil vi dække det Aftensbord sammen!

FILIPPO kommer springende ind med Favnen fuld af Anretning. *Pronto!* — færdig! Nu kan den Gamle komme, naar han vil ....

TERESINA. Han er ikke gammel!

FILIPPO. Det siger vi blot saadan — i Elevsproget.

TERESINA. Kom lad mig! ....

Hun tager Fade, Dækketøj, Karafler osv. fra ham; de hjælpes alle tre med at dække Bordet i Forgrunden til venstre.

GIULIO. Lys maa vi have — og Hængelampen tændt i Loftet — men ingen Skærm over, som naar vi tegner .....

TERESINA. Lys — ret mange Lys! Hvor alt er støvet her! .....

Visker af.

FILIPPO. Til Side, Teresina! jeg spilder af Fadet .....

TERESINA. Klodrian! Smager paa en af Skaalene. Hvor har Du købt de Oliven? ...

FILIPPO. Hos Giuseppe Felice, her bag om Hjørnet ....

TERESINA. Den Snyder, den Bedrager! ...

FILIPPO. Hvad — min Kærestes Fader? ....

TERESINA. Prøv selv!

Stopper ham Oliven i Munden.

GIULIO. Mig ogsaa!

FILIPPO. O, de er udmærkede! —

GIULIO. Det Snavs! —

TERESINA spisende. Ikke sandt? —

FILIPPO ligeledes. Han snakker dig efter Munden! ....

GIULIO ligeledes. Naar Du har én Kæreste, saa behøver Du da ikke en til! ....

FILIPPO propper Oliven i sin Mund. Lige saa mange jeg kan overkomme! Afbryder. Tys! Mesters Trin paa Trappen! ... Tænd Lysene dér i Armstagen! ....

Løber til Døren, medens de to er beskæftiget ved Bordet.

TINTORETTO ind, kaster sin Kappe til *Filippo*, bliver staaende.

FILIPPO dæmpet spørgende. Nu, Herre? .... Traf I Damen? —

TINTORETTO kort, dæmpet. Bortrejst! — et Skridt frem. Det var *derfor* han jagede Vildtet andetsteds! Ser hen mod *Teresina*, gaar derpaa frem, kaster Hat og Kaarde, barsk. Hvad gør I her? —

GIULIO. I sagde jo selv, Herre, da I gik .....

TERESINA med en Bøjning. Aftensbordet er færdigt, Herre!

TINTORETTO gaar frem til Bordet. Jeg er hverken sulten eller tørstig! Løfter Laaget af et Fad. Hvad er dette?

GIULIO. Eders Yndlingsspise — Vagtler!

TINTORETTO. Det er Spurve!

TERESINA. Det er Vagtler, Herre — prøv!

TINTORETTO med et hvast Blik paa hende. *Naar* spiste Venedigs fattige Smaapiger Vagtler? ... eller fik Du dem hos *ham*? ...

TERESINA ser stille, bedrøvet paa *Tintoretto*, ryster paa Hovedet, ser hen til *Giulio* og dernæst paa *Filippo*.

TINTORETTO. I har gjort Jer svær Umag med at kræse op — alle tre. Spis da — Slughalse! Jeg mætter mig ved at se paa jeres Appetit!

GIULIO skyder en Stol ærbødig frem til ham. Skal jeg skænke Vin op for Jer, Mester? —

TINTORETTO. I skal sætte Jer — siger jeg — Du, Giulio, her — Filippo dér — og Teresina i Løjbænken.

TERESINA stille, men bestemt. Den Plads dér er ikke bestemt for *mig!*

TINTORETTO ler, tvungen, koldt. Nu er den bestemt for Dig — og Du indtager den! Til Bords! han bliver staaende, de tre sætter sig.

I Aften betjener jeg selv mit udvalgte Selskab. Jeg har gjort min Runde i Venedig — er opbygget ved hvad jeg har set og hørt..... jeg føler mig kaldet til at paatage mig en Tjeners Skikkelse!

FILIPPO. Da faar I ikke megen Glæde af Jeres Bestilling! — Se hvor I har skræmmet de to Spurve dér!

Peger paa *Giulio* og *Teresina*.

TINTORETTO. Rigtig, min Spøgefugl! Vi faar muntre dem! . . , Skænker Vin op af Karaflerne. Hvad har vi her? Conegliano! — Og her er Trevisaneren! — og her — Chianti vecchio! Den Vin kan „opvække døde" — siger man. Skynd Dig og drik den, Teresina!

TERESINA ser roligt, aabent paa ham. Vil *I* drikke mig til — Herre?

TINTORETTO betragter hende, skænker langsomt Vin op — ogsaa til sig selv. Et Spørgsmaal! Nuvel — jeg drikker Dig til i den gamle, mørke Vin. Ser ufravendt paa hende, idet han tømmer Glasset. Sandelig — en god Vin — en ædel Vin! Tager en Stol, sætter sig skødesløst paa den, lige overfor *Teresina*. Et lykkeligt Land, hvori den vokser. Det Land er ikke det venezianske! —

FILIPPO skyder en Skaal over til *Tintoretto*. lægger et Stykke paa hans Tallerken. Et lille Laar af en Vagtel, Herre — maa jeg? .....

TINTORETTO i Tanker, spisende. En smuk Aftenpromenade!... Skænk mig Vin, Filippo! . . . Hvor føler man sig oplagt — til store Bedrifter!

Nu sover Venedig.

Det vil sige: ikke lige straks. Der er endnu smaa, fedtede Pengeaffærer at ordne — og der er Fruentimmerjagt..... og der var nys et Bryllup.

Jeg standsede udenfor Huset — et ærværdigt Palads. Folket stod dér og maabede med runde Munde — og der kom Parret under Baldakinen — og Præsterne velsignede — og Røgelsedrengene med!

En ung, rig Enke — én Mand har hun alt under Jorden — han tæller ikke med . . . men fire levende Elskere kan hun gøre Regning paa.

To var til Stede — som Brudgommens Førere — og *ham* kendte jeg. En smuk Skikkelse — udsvævende som faa — adelig som de fleste — Arving til sin Faders mere end tvivlsomme Forretninger ..... Aager — Ryggesløshed — Smuds!

Det er næppe tvivlsomt, at jeg faar en Bestilling dér i Huset — et skønt Familie-Portræt — eller en hellig Allegori!

Og hvilket Kuld vil ikke udspringe af en slig Forening! . . . . om ellers Foreningen formerer sig.

Sligt Billed tiljublede Folket sit Bifald — med store, runde Munde.

Lykkelige Venedig!

Tømmer sit Glas.

TERESINA ryster paa Hovedet, stille, let bebrejdende. Herre — Du kender ikke Folket!

TINTORETTO ler. Jeg kender ikke mit Folk? — aa jo dog!

Stik Hovedet ud ad Vinduet — og Du vil kende to Slags Lugte: den slimede Skimmel, der kryber fra Kanalerne op ad Paladsernes Mure — og den osende Duft af Olie og Fisk, naar Folket braser op til Aftensmaden.

Der trænger de sig, snakkende og spisende, sammen i deres snevre Gyder. Har de blot Stokfisk og Polenta Dagen over — hvad agter de da Slimet, som æder Statens Herligheds-Rester — den skimlede Herlighed, *de selv* kryber for?

Jeg kender mit Folk! Drikker og kaster Draabernes Rest hen ad Gulvet. Dets Velgaaende!

FILIPPO ligeledes. Glade Folk! —

TERESINA livlig. Ja — Folkets muntre, sorgløse Sind — det, som de holder Livet ud ved, uden at tænke paa Trykket, der knuger!

Har *Du* levet ved Polenta, Herre? — gaaet fra Dør til Dør og laant Mel og Gryn under en Spøg — sat Ryg til Ryg mod Elendigheden og lét ad Marionet-Manden?

Hvem kan le som vi?

Hvorfor vil Du ikke lære det af os?

Hvad kommer Slimet og Smudset os ved? Man kan høre og se alt — uden dog at vide, det er der!

TINTORETTO ser paa hende, skænker Vin til hende og sig selv. Dér fik Du Ram paa noget rigtigt. Hvad saa? —

TERESINA løfter sit Glas, uden at se paa ham, drikker en lille Slurk. Den gør hed, den Vin! — den har vel ligget længe . . . . . den giver vistnok tykt Blod.

Landvinen, som Folket drikker, gør let. Fortsættende. Jeg kender en Skomager . . .

TINTORETTO afbryder leende. Ja saa — Du kender en Skomager? Jeg kender halvhundred — og de lever alle ens . . . de gifter sig tidligt — med en rask Tøs — morer sig med hende, saa længe hun er ung — prygler hende, naar hun har faaet Børn — gaar saa paa Værtshuset og lader Ungerne strejfe om . . . og Drengene bliver

Døgenigter — eller Gondolierer — Pigerne sælger sig til Kavalererne.

Det er Visen, — den er let sunget.

TERESINA uforstyrret. Jeg kender en Skomager — han giftede sig tidligt — med en køn, glad lille Pige — og de fik mange Børn: og for hvert Barn gik han med sit Vokslys i Kirken — og saa hjem til Konen — men ikke paa Værtshuset. Og han sværger paa, at hun bliver kønnere og kønnere ..... og Børnene hænger ved Reden — Drengene kommer dér hver Aften — og de er Gondolierer — men ikke Døgenigter ..... og Pigerne hun ser paa ham de holder sig stolte — og gaar paa Glasfabrikken!

TINTORETTO ler. Virkelig — de er ikke gaaet itu endnu? Løfter sit Glas. Vær Du rolig, Teresina — det kommer nok! Til *Giulio* og *Filippo*. Saa drikker vi paa den *ene* Skomager! ....

FILIPPO. Gid han formere sig — endnu mere!

GIULIO. Jeg drikker med Teresina!

TINTORETTO. Jeg faar virkelig Appetit. Langer til et af Fadene. Hvad er dette? — Kyllinger! — med *Oliven!* Spiser. Udmærket!

FILIPPO. Jeg har selv købt dem hos Giuseppe Felice — men Teresina sagde, de duede ikke!

TINTORETTO til *Teresina*. Kender Du min Ven Giuseppe? — et Pragteksemplar! Han er snu og krybende — bukker for Kunderne, som kommer for hans smukke Kones Skyld. Hun er saa veneziansk-utro som muligt .... og Smaapigerne? — spørg Filippo dér om hans Døtre: de er saa skrøbelige, som noget skørt Glas kan være!

Skaal, Filippo! —

TERESINA rolig. Jeg kender ikke den Mand, Du taler om, Herre! Men jeg kendte min Fa'r. Hans Kone var ham ogsaa utro — og han holdt af hende, tilgav hende, bar over med hende ..... han sagde: Det er stærkere end hun selv — en og anden Diavoletto har indgivet hende det! — —

FILIPPO. Ja de Smaadjævle — de kribler og krabler under Huden — man kan ikke klø dem væk: de skal leve!

TINTORETTO. Du er aabenhjertig, Teresina! Bøjer sig frem og ser hende i Øjnene. Det er arveligt — hvad? .... Utroskaben? ....

TERESINA møder hans Blik, rolig. Min gamle Fa'r var en god, retsindig Mand. Han har maaske haft et Sind, som Fristelserne ikke bed paa. Saa kan man nemmere tilgive.

TINTORETTO eggende. Men din Mo'r min lille Kylling? — hende gaar vi uden om — hvad?

TERESINA sagte, hen for sig. De sagde, at hun var smuk — det sagde de alle! Tilføjende. Gud véd, naar man nu hørte *det* hver Dag ..... Nikker og siger hen for sig, med særlig Betoning. Hun har ikke været stolt nok!

TINTORETTO løfter alt Glas, ser prøvende fra det over paa *Teresina* — tager et kort Drag, skubber lidt vredt til *Giulio*. Du sidder og maaber Dreng! Vil Du ogsaa lave Folkets runde Mund efter — eller har Du ganske tabt Mælet over hende dér? — Tegn hende, mal hende, gør Kur til hende — og riv mig ned i hendes Øjne: saa gaar Du den lige Vej til at finde Bund i *det* Folke-Dyb — som jeg er bleven for gammel til at lade mig narre af! Heftig til *Teresina*.

Naa, hvad grunder Du paa? . . . .

TERESINA smaaleende. Om I, Herre, var en køn lille Pige fra Gaden — en køn ung Kone fra en Haandværkerbod . . . . hvordan vilde da Eders Tanker og Tale blive? — Afbryder, bøjer Hovedet.

Tilgiv min ringe Forstand — Mester Tintoretto!

TINTORETTO støtter Haanden under Kinden. Ja indsmigre sig kan de — alle sammen — oppe og nede! Farer sig over Panden.

Dumheder! Rejser sig, gaar nogle Skridt frem og tilbage.

Djævlen har skabt Fruentimmerne — til Mændenes Fordærv — og ikke mindst til Kunstnernes!

FILIPPO. Det var et sandt Ord, Mester!

GIULIO ryster paa Hovedet, ser over mod *Teresina*, der lader Blikket søge ud mod det store Vindu.

TINTORETTO gaar hen til Sidevinduet, ser ud og ned — kommer tilbage. Vi sidder her og prater — om ingenting.

Hvad er en lille Pige — hvad er en fornem Dame — hvad er Folket — hvad er det hele? Med en Haandbevægelse.

Det er Nedgangens Tid — Højden er længst naaet — vi falder alle.

Kunsten sidst! Men det skal snart spores — at ogsaa *den* blir frønnet. Tidens ganske Marv er forgiftet . . . . . og vi snakker — drikker Vin — og lyver for hinanden.

Ved Gud! jeg har som Kunstner holdt Nakken stiv — og ikke dukker jeg mig — endnu ej!

Hundred Fejl har jeg — som man kan lægge frem for Dagen og smæde. Men som Kunstner vaager og beder jeg — langt ud paa Natten.

Og omkring mig sover det hele. Sætter sig, læner sig tilbage i Stolen.

Venedig stikker sine Bannere ud — ved Hellig og Søgn. Ingen tror længer paa dets Styrke — men siges maa det ikke! Staten forvaltes af Embedsmænd — som er mosgroede — fra Dogens Hue til Sekretærens Skosnude. Ingen Luftning — intet frisk Pust — ingen Frihed — ingen Bedrift! Til de øverste Lag er Skimlen naaet . . . . og dernede — dér ler Folket endnu — som Teresina siger — ler og laaner Polenta hos hinanden og lader Sumpen brede sig.

Og i den Luft skal Kunsten leve! Ler højt, skænker sig et Glas Vin og tømmer det. Den leve højt! . . . . ser paa *Teresina* mens Folket dør!

TERESINA betragter ham, og siger. Naar *ingen* tror paa Folket, og ingen tager sig af dets Sag .... ja saa ....

TINTORETTO. Drik, Drenge! Hør ikke paa, hvad hun siger. Det var hende bedre, om hun ikke var! Men dette véd ikke hendes uskyldige Visdom! ....

GIULIO. Ak, Herre, hvor I taler i Aften! Og dette skulde være den glade Fest — Festen for Eders Hjemkomst og Teresinas Ankomst? ....

TINTORETTO. Saa gør den glad — saa længe den varer! Spil og syng! Spottende. Vi har Mad og Vin — en ung køn Piges Selskab — og vore modtagelige Hjerter — vi Kunstnere — he?

GIULIO ryster paa Hovedet. Jeg kan ikke ....

TINTORETTO. Klynkende Nat! — Saa Du da, Dagens Filippo! ...

FILIPPO springer op. Endelig faar jeg Lov. — Jeg har lavet en Bord-Vise! ..... at synge mellem Retterne.

TINTORETTO. Og nu har vi spist dem alle paa en Gang! — Syng fra Leveren — om Mad og Vin — paa Livet løs ..... hvem véd, om vi ser Dagen — Solen og Smudset, Herligheden og Elendigheden igen?

FILIPPO ler. *Jeg* véd det! Synger.

Bord-Vise.

Jeg priser mig Dagen, dens Sol, dens Smuds,
aldrig jeg gør som den dumme Struds,
stikker mit Hoved i Busken og dør!
Jeg lever, jeg lever, jeg bruger mit Øje,
vil vrage, vil smage, ved alt mig fornøje,
og kommer min Time, velan da, jeg dør:
efter mit Maaltid, men ikke før!

TINTORETTO slikkende, med et Blik paa *Teresina*. Efter mit Maaltid, men ikke før!

FILIPPO synger.

Se Bordet er dækket, for Dig, for mig,
hvem i Alverden vil undslaa sig,
sidde forlegen og føle sig rød?
Vorherre kan næppe ha' ment med sin Gave
at ville os ilde for Mund og for Mave,
og blev det end Døden: o Drue saa rød,
er Du en Gift, saa er Giften sød!

TINTORETTO. Er Du en Gift, saa er Giften sød!

FILIPPO synger.

Kom, Kylling og Vagtel, kom, Lys og Fest!
indbuden er jeg som Dagens Gæst —
underforstaaet „til Natten" tyst.
Umærkeligt glider da Timerne over
mod Stunden, da svunden er Dagslysets Vover;
jeg vaagner paa Natten, jeg tror det er lyst:
Hjertenskær! det er dit hvide Bryst!

ALLE TRE.

Hjertenskær! det er dit hvide Bryst!

TINTORETTO. Eviva — Bordets Glæder — hele Livets Anretning! Til *Teresina*. Skaal min lille Bondepige .... thi Du er jo virkelig en lille Bondepige fra Bjergene!

TERESINA. Ser Du det først nu, Herre? —

TINTORETTO. Jeg saa' det, straks Du havde omklædt dig ..... men dengang søgte jeg dine Øjne — og jeg saa' ind i dem — og sagde: nar mig ikke! Nu ser jeg paa Dig — som var Du den lille Pige oppe fra Almen i de friauliske Alper ..... og hende lod jeg gaa for den, hun var — skønt hun var fast saa smuk og velskabt som Du!

TERESINA ser roligt *Tintoretto* ind i Øjnene; hans Mine bliver spottende — derpaa nikker — saa vender han sit Blik fra hende.

GIULIO. Da har I ikke elsket hende, Mester! —

TINTORETTO. Dumrian! — elske? — naar man er i min Alder! ... Trommer med Fingrene paa Bordet.

FILIPPO blinker til *Giulio*. Man siger, at den store Tizian fik sig en skøn Elskerinde — da han var over de seksti Aar .... hende, som han stedse maler! —

TINTORETTO virrer med Hovedet. Man siger og man siger ..... spar din Visdom! — Hans Blik bliver blødere, han hæver sit Glas, nipper til det, idet han langsomt nikker over mod *Teresina*, som ligeledes nipper til sit Glas og derpaa med bøjet Hoved sænker sit Blik.

GIULIO. Fortæl, Herre! .....

TINTORETTO. Der er intet at fortælle! —

GIULIO. Aa jo dog! Da I sendte den første Kasse med Eders Billeder hertil — da laa denne Dragt deri — som Teresina nu bærer. Var Pigen fra Almen virkelig saa smuk som ....?

TINTORETTO afbryder. Basta! — Han støtter Haanden under Kinden, ser ind i Lyset paa Bordet; hans Minespil er skiftende — fra tvungen Ligegyldighed — tilbagetrængt Tvivl og Spot — indtil der lægger sig som en Glans af skøn Erindring over hans Træk. Saa siger han:

Jeg havde besteget et Bjerg — før Daggry — og var næsten naaet op til Almen — de smaa Sennhytter — da Solen brød frem.

Jeg satte mig — træt, og dog styrket af den herlige, rene Luft — deroppe i Højden — denne Luft, der gør ti Aar yngre — en Menneskealder klogere — et helt Liv bedre!

Og ligesom et nyt Menneskeliv skød frem i min Sjæl ... jeg følte Lede ved den lave Sump, hvori jeg havde hentrællet mine bedste Aar — under Kvinde-Aag — under Ærgerrighedens Pisk — i den Verden, der vanhelliger Kunst, Elskov, Mandsgerning ..... og jeg ønskede aldrig at stige ned af Bjerget igen!

Foran mig den sidste Afsats — et forrevet Klippepas — inden Almen bredte sine rolige, grønne Højsletter — med de enfoldige Hytter paa.

Fra Klippepasset styrtede et Vandfald frem — blaa Skygger over de hvide Hvirvler — og en enkelt, stejl Stenblok ragede op mod den lyse Luft — omsuset af den sunde Morgenbrise ..... og over den knejsende Gigant gød Solen sit gyldenrøde Skær — og Klippen blev en talende Kæmpe, med Indvielsens Glød i sit Sprog:

Du søger Naturen? — bliv selv Natur!

GIULIO med lysende Øjne. Ja — Herre — ja! ....

TINTORETTO. Da kom mig en ung Pige i Møde oppe fra Almen. Jeg saa' paa hende — hun var frisk, blomstrende sund og velskabt. Jeg talte med hende .... og hun forekom mig klog paa Livet i sin skælmske Enfoldighed — djærv og bly — oprigtig og ligefrem — fordi hun ikke havde haft med Underfundighed at gøre.

Jeg syntes, at *hun* kunde lære mig mere end *jeg* hende.

Og jeg sagde mig selv: bliv heroppe — hos hende. Forlad de fornemme Damer — de fornemme Lyster — det fornemme Pak — de fornemme Billeder.

Mal hende — mal Naturen .... bliv lykkelig! Han holder inde, seende ud for sig; derpaa søger hans Blik *Teresina* — og den bløde Glans er atter over hans Træk.

FILIPPO. Nuvel, Herre .... og det blev til? ....

TINTORETTO med en let uvillig Bevægelse. Det blev til ..... at jeg lod Pigebarnet gaa — og købte Dragten af hendes Moder.

Tvivlen kom over mig! ....

TERESINA med Hænderne foldede. Herre! en Bøn .... forlad Venedig — tag tilbage til Bjergene — inderlig hører Du!

TINTORETTO spørgende — alvorlig. Det siger Du? ... *Du?* .... stille, næsten ømt. Hvad skal der blive af Dig?

TERESINA stille. For mig vil der blive sørget! ....

TINTORETTO ser paa hende — dvælende — skyder sit Glas til Side, lægger sin Haand over hendes. Om jeg nu tog derop ... og tog *Dig* med? ....

TERESINA med et hurtigt, lysende Blik. Aa, Herre ....! Et Par høje Slag med Dørhammeren neden under.

TINTORETTO heftig. Hvad nu ..... Filippo! atter et Slag — gaa ned og se, hvad det kan være — paa denne Tid! ....

Filippo hurtig ud.

TINTORETTO rejser sig, stiller sig over ved Siden af *Teresina*, stryger tankefuld hendes Haar — gaar tilbage mod Døren.

FILIPPO ind leende. Det er en Bondelømmel af en Tjener — et topmaalt Fæ .... han siger, at han har et Brev til Signor Balbi.

TINTORETTO hurtig. Balbi? —

FILIPPO. Ja — at overlevere Signor Andrea egenhændig ..... ler. det blir vist vanskeligt!

TINTORETTO strengt, med rynket Bryn. Taabe! — før ham ind! ....

EN TJENER ind.

TINTORETTO. Hvem er Du, og hvad vil Du?

TJENER forbløffet. Det véd jeg ikke!

TINTORETTO. Du har et Brev? giv hid!

TJENER. Næ — min Frue flyede mig i Morges et Brev — før hun rejste — og paala'e mig at søge Signor Andrea Balbi op — hvor han saa maatte være at antræffe — og fly ham Brevet egenhændig.

TINTORETTO. Naa?

TJENER. Og nu har jeg søgt ham den hele Dag — indtil jeg i Nabolavet hørte, at han var gaaet herop — og ikke kommet ud igen!

FILIPPO. En forbandet Løgn!

TINTORETTO. Stille! — Til *Tjeneren*. Giv Du mig Brevet — jeg skal besørge det.

TJENER. Det tør jeg ikke! Gemmer Brevet bag paa.

FILIPPO snapper det fra ham og giver *Tintoretto* det.

TJENER. Jeg faar en Ulykke af Madonna Lætizia ....

TINTORETTO. Kast ham ud!

Giulio er sprunget op; han og *Filippo* kaster *Tjeneren* udenfor; begge hurtigt tilbage. *Teresina* har rejst sig og ser uroligt over mod *Tintoretto*.

TINTORETTO gaar over til den modsatte Side, river Brevet op — læser mumlende.

„Jeg afrejser nu. Man siger mig, at *han* kommer — og jeg vil undgaa et ubehageligt Møde. Gør Du ligesaa, min Hjertensven Andrea. Vig af for Buldoggen! Lætizia." —

Han staar et Øjeblik, krammende Brevet i sin knyttede Haand — ler. Buldoggen! Gaar hurtigt til Vinduet til venstre, river Brevet i Stykker og kaster det ud — mumlende. Søg hans Adresse — i Slammet.

Tintoretto gaar tilbage, op og ned. Hans Pande er mørk, Aaren træder frem mellem Øjenbrynene. Han løfter sin knyttede Haand — gestikulerer mumlende. *Giulio* og *Filippo* er kommen tilbage;

de stiller sig over hos *Teresina;* alle tre staar oprejst, i spændt, ængstlig Tavshed. Saa hører man fjernt — meget dæmpet — Lyd af Instrumenter. *Filippo* ser hen til det store Vindu i Baggrunden og gør Tegn til *Teresina*, som begynder at lytte.

TINTORETTO standsende sin Gang frem og tilbage. Det var et Budskab fra den Verden, som *er* . . . . . Jeg var nær begyndt at drømme om en anden! — Lyden af Instrumenter kommer nærmere — og Skæret af Blus og orientalske Lamper kastes fra neden op gennem Vinduet og over Loftet. Hvad nu? . . . . Lytter.

TERESINA ligesom lettet ved Afbrydelsen, med et lille Udbrud — løber hen til Vinduet i Baggrunden. Aa — det er Gondolierne! . . . .

GIULIO ligeledes. Det er Mesters Serenade! . . . .

FILIPPO ligeledes. Hvad — en Serenade? . . . .

TINTORETTO bliver staaende alene ved Bordet. Børn og Narrestreger! . . . men *det* Barn skal ikke narre mig! . . . . . Strækker ud efter *Teresinas* Glas — drager atter Haanden tøvende til sig og lytter, uvilkaarligt, til Sangen dernede fra.

GONDOLIERENS STEMME synger, efter et Forspil.

SERENADE.

Lydløst leger Aarebladet
som en Fisk i Sølver-Badet
under Maanens favre Smil.
Baaden blev hvælvet som Elskovs Bo,
fragtet af to —
hejda, saa ro,
Gondolierer, ro væk!

KOR AF GONDOLIERER.

Natten er lang,
kort er vor Sang:
ro væk, Gondolierer! ro væk!

STEMMEN.

Lys fra hvert Palazzo strømmer,
gennem Fester Baaden svømmer,
selv en dunkel Sarkofag.
Efter hver dølgende Bues Bro
sukker de to —
hejda, saa ro,
Gondolierer, ro væk!

KOR.

Natten er lang,
kort er vor Sang:
ro væk, Gondolierer! ro væk!

STEMMEN.

Bort fra Masker, bort fra Fester,
bort fra Lys og glade Gæster,
Stævnen vendt mod Dødens Port!
Under den hvælvede Sorgens Bro,
Sukkenes Bro —
hejda, saa ro,
Gondolierer, ro væk!

KOR.

Natten er lang,
kort er vor Sang:
ro væk, Gondolierer! ro væk!

STEMMEN.

Dér er Trygheds store Skygge,
dér er Hvilens dybe Lykke
fjernt fra Maanens falske Smil.
Efter de evige Længslernes Bo
sukker de to —
hejda, saa ro,
Gondolierer, ro væk!

KOR.

Natten er lang,
endt er vor Sang:
ro væk, Gondolierer! ro væk!

Koret og Instrumenternes Lyd taber sig fjernt.

TERESINA. Ak, saa bedrøveligt som de synger! .... Støtter sig mod Vinduesposten og vifter langsomt ud med sin Haand.

GIULIO. Altid skal de synge om Døden i Venedig! ....

TINTORETTO ved Bordet. Og med Rette! ... Drager hurtigt den lille Flaske op fra sit Bryst — hælder dens Indhold i *Teresinas* Glas, som han fylder med Vin; fylder ligeledes Vin i sit eget og de to andres — siger.

Lad dem klimpre sig frem langs de lysende Paladser — uden at vide, hvad de selv synger! .... nu ville vi tømme det sidste Glas. — Kom, Børn! ....

Teresina, Giulio og Filippo tilbage paa deres Pladser; paa et Nik af Tintoretto fatter de deres Glas og sætter dem for Munden — staaende.

TERESINA tøvende, med et Blik paa Tintorettos spændte mørke Mine. Mon jeg nu ogsaa taaler den tunge Vin — Herre? ....

FILIPPO munter, nynnende.

„Vorherre kan næppe ha' ment med sin Gave
at ville os ilde for Mund og for Mave“ ....

frisk! ud dermed! — Drikker ud; de andre ligeledes.

GIULIO bedende. Mester — nu glemmer vi alt det ubehagelige — ikke sandt? . . . .

TINTORETTO stille, lidt tungt — seende paa Teresina. — nu *glemmer* vi!

TERESINA lægger sin Haand over Panden. Din Vin . . . . Tintoretto — var — for svær!

TINTORETTO. Sæt Dig, Barn! —

TERESINA sætter sig i Løjbænken — snart efter synker hendes Hoved tilbage. Ak!

FILIPPO leende. Skulde vor lille Fisker- og Bondepige være bleven en lille Smule . . . .?

TINTORETTO. Stille Dreng! . . . .

TERESINA. Her bliver saa mørkt . . . . jeg ser Dig næppe længer, Herre . . . . løfter Haanden, lader den igen synke mat — en Draabe Vand! . . .

GIULIO deltagende, søger efter Vandkaraffel. Jeg tænkte det nok . . . . hun taalte ikke det kolde Bad . . . .

TERESINA hviskende. Godnat — Alverden! Synker helt tilbage.

TINTORETTO stiller sig hen bag hendes Hoved — alvorligt med tilkæmpet Ro. Godnat, Teresina — min lille smukke Drøm!

GIULIO ængstelig, bøjende sig over hende. Men . . . . Mester? . . . .

TINTORETTO aabner Haanden, hvori han har gemt den lille Flaske — lader den falde paa Gulvet.

GIULIO paa Knæ, med et Skrig, holder Hænderne for Øjnene. O Gud! . . . .

FILIPPO snapper sit Glas — ser i det — spytter ud. Jeg skulde dog ikke haabe . . . .

GIULIO springer op — lægger Haanden paa sin Daggert — frem mod Tintoretto. Du har dræbt hende! . . . .

TINTORETTO tager ham fast i Armen — fjerner ham — strengt, bydende. Rolig! — Hvad jeg har gjort, har jeg gjort — til *hendes* Bedste — til min egen Ro! . . . . . Flyt Bordet her — Kavalletterne frem — Skærm over Lampen — Armstagen dér ved hendes Hoved! . . . .

Saaledes belyst ville vi tegne Modellen . . . . tegne og undermale — mens Natten gaar . . . . . I Morgen fortsættes med Billedet! —

Ikke et Kny! . . . . Hent jere Lærreder — Kridt — Pensler — Farver . . . . . .

Arbejdes skal her — efter Modellen — den hvilende! . . . . . .

Giulio og Filippo lystrer automatisk; lydløst udfører de Tintorettos Ordrer; han selv sætter sig paa en Skammel foran sit Staffeli nærmest ved Løjbænken, hvor Teresina hviler; de to andre bag ham — saaledes at der dannes en Gruppe under Lampeskæret fra Loftet.

Fjernt og dæmpet høres Instrumenterne og Sangen fra Gondolførernes Serenade-Barke — der vender tilbage og passerer forbi udenfor Vinduet — under Tintorettos Tale.

TINTORETTO brugende sit Kridt med fast og sikker Haand. Jeg tog Jer til mig — fra Drenge af — lovende mig selv at gøre Jer til Kunstnere — og til Mænd.

En Kunstner er en Mand — først og fremmest. Paa hvert Punkt af sit Liv — maa han vide, hvad han evner — og hvad han vil.

Som Kunstner er jeg den sikre og dristige — det véd alle her. Rastløs har jeg arbejdet — rastløs vil jeg vedblive at skabe — ikke for Guld og Gunst — men fordi jeg *maa* — indtil jeg segner.

Man véd ogsaa — at jeg har haft til Maal dette: Michelangelos Form og min Lærer Tizians Kolorit.

Hvad *han* lærte mig, har jeg udnyttet — indtil jeg brød af og gik min egen Vej.

Ingen har ustraffet krydset den.

Musikken lidt nærmere.

Jeg kom hertil i Dag — med et Forsæt: at dræbe den Kvinde, som var mig utro — som kastede Tvivl og Uro i min Sjæl.

Jeg tugtede hendes Pjalt af en Elsker . . . . skal vel ogsaa træffe hende selv!

Men jeg traf noget svagt — der rejste sig mellem min Kunst og mig . . . . udstrækker Haanden med Kridtet, pegende mod Teresina — dette svage — har jeg knust — idet jeg sendte hende ind i den evige Nat! . . . .

GONDOLIERERNES KOR langt borte.

Natten er lang,
kort er vor Sang:
ro væk, Gondolierer! ro væk!

TINTORETTO som har talt kort og barsk, henvendt til sine to Elever, fortsætter med ændret Tonefald, nærmest hen for sig selv. Ro væk — ja! Ro hen over alt, hvad der hæmmer Baadens Fart . . . . og ser jeg Liget af en lille Pige? . . . . nuvel: plettet var hun af Slammet — det, hvoraf jeg drog hende op . . . . *hvad* var hendes Liv blevet, om hun havde levet? — de hundred andre Staklers — de svages Liv, der forkommer — og drager de stærke Mænd med sig — i ny Tvivl og Bitterhed.

Nej! — Tegner.

GIULIO lader Haanden synke ved sit Arbejde. Ak, Herre! . . . .

TINTORETTO heftig. Hvad er der — Du klynkende Nat? Jeg har dog optugtet Jer til at være faste overfor Døden — naar jeg lærte Jer Lovene for Anatomien efter det menneskelige Legem . . . . og *her* gælder det kun om at fængsle Omridsene af en fin og skøn Blomst . . . . blødere inden den opløses — og kastes bort!

GIULIO lægger sit Kridt, holder Haanden for Øjnene. Aa Herre — Teresina var . . . . .

TINTORETTO afbryder, vender sig imod ham, siger indtrængende alvorligt, med Højhed. Teresina *er* — det skønneste, vi kender af hende — nu. Véd *Du* mere om hende, end hvad disse Omrids, disse blege, skære Farver siger?

Mens Nattens Timer gaar, ville vi tilegne os dem.

Havde hun levet, da havde hun levet som Kvinde — efterstræbt af Mændene — svag overfor den, der var stærkere end hun — attraaet af mig — der snart bliver saa gammel, at en Attraa bliver en Daarskab — men ikke er saa gammel, at jeg ikke havde forbandet hende — og dræbt hende — om hun narrede mig!

Nu er hun sparet for alt — hun den fine, skære Blomst — brat knækket over — skøn i Døden.

Vi ville beholde hende hos os — og male hendes Billed — indtil Jorden fordrer sit.

Saa vil vi færge hende over i Barken — til Øen i Lagunen — de dødes Ø..... hvor Havets Brise suser i de sørgende Cypresser..... dér skal hun hvile — ved hendes Barndoms Hav — det, der beskyller de slettes og de godes Støv — og ikke spørger om Plet og Brøde — der piner *os* med sine Nag og sine Tvivl! Han lader Haanden synke — ser over mod Teresina — bøjer sit Hoved.....

GONDOLIERENS STEMME.

Bort fra Masker, bort fra Fester,
bort fra Lys og glade Gæster,
Stævnen vendt mod Dødens Port!...

Sangen dør hen.

TINTORETTO løfter Hovedet, utaalmodig. De Gondolierer!.... fatter igen sit Kridt, tegner.

GIULIO vender sig fra sit Lærred. Jeg kan ikke.... jeg *kan* ikke, Herre!.... bedende. Lad mig spille og synge for Eder og Filippo — mens Natten gaar!

TINTORETTO stille. Gør som Du vil.... naar Du befrir mig for at høre det Klimper hist!

GIULIO har taget sin Luth — søger Akkorder. Hør, hvad Teresina bad mig sige til Tintoretto — i en god Stund!....

Forspil.

TINTORETTO ombytter sit Kridt med Palet og Pensler — ser prøvende over mod Teresina — derpaa hen mod Filippo, som ivrigt og uforstyrret maler — begynder at sætte Farver til Lærredet.... siger dæmpet til Giulio. *Hvad* bad hun sige?.... maler.

GIULIO reciterende til Luthen — i et dæmpet, blødt Foredrag.

Det fattige Barns Sang.

Jeg er et fattigt, ensomt Barn,
blev stor blandt Barkens Sejl og Garn
mens jeg for Fader roede;
det var hans Blik, som skærmed mig,
bevogted og bevared mig
for al den Svig og Argelist,
som i Venedig boede.
Lad det nu komme, som det vil:

der er vel onde Øjne til —
hvad kan de mod de gode!

TINTORETTO holder inde i Arbejdet — stirrer ud for sig — og over mod Teresina; griber atter Penslen, maler.

GIULIO reciterende.

Og blir mig Livets Line kort,
og om jeg kaldes tidligt bort,
kan hændes før jeg troede:
jeg dør i min Uskyldighed,
jeg sænkes hos Madonna ned;
dér kysser jeg den Lilje hvid,
som iblandt Søgræs groede.
Den synker ej, som frelses vil:
der er vel onde Magter til —
hvad kan de mod de gode!

TINTORETTO rejser sig langsomt — staar et Øjeblik stirrende ned for sig — spørger saa Giulio, stille. *Dette* bad hun Dig sige til mig? . . . .

GIULIO med brudt Stemme, overvældet. Dette var hendes egne Ord — Mester!

TINTORETTO træder sagte hen til Løjbænken — lader sin Haand kærtegnende glide over Teresinas Pande — medens han hvisker.

Jeg var kommen til at holde for meget af Dig . . . . Bøjer sig ned. Jeg *elskede* Dig — Du ensomme, fattige Barn af Folket.

Du havde kanske lært mig — at tro paa — og elske Folket. Jeg — som nu vil leve ensom — og dræbes Led for Led — under Arbejdet for de rige!

FILIPPO har lagt Hænderne i Skødet og ser smertelig bevæget bort fra sit Lærred; Giulio har vendt sig om — man hører ham hulke.

TINTORETTO træder et Skridt tilbage — efter etømt og inderligt Blik paa Teresina — henvendt til de to, kærligt og fast. Børn! — vi maa lære dette: ikke at lade os overvælde — ikke engang af Døden; — ikke engang om vi selv bliver dens Fuldbyrder! . . . . Vi véd ikke, hvad der er lykkeligst — véd blot, at Skæbnen er over os alle . . . . og at vi i Kunsten har en Helligdom — som vi skal tjene tro — med vort Liv! Gaar tilbage til sin Plads — støtter Haanden mod Lærredet — vil tage Paletten igen — men ser over mod Teresina — samler sig ved en overordentlig Viljeanstrengelse — siger højtideligt.

Da min Lærer og Mester — den store Tizians eneste Datter var død — hans Lavinia — hans Hjertebarn . . . . da hørte man ingen Klage fra hans Læber — mens hele det rige Hus var Graad og Sorg.

Han lukkede sig inde med den døde — sad ved hendes Leje med Farver og Pensler — malede Nat og Dag — indtil hendes Billed var færdigt.

Saa begrov de hende med Pomp og Pragt . . . men i sit øde Hjem

— paa Kunstens Hædersplads — hængte han Billedet af hendes straalende Ungdom.

Tintoretto vil vise sig som en værdig Elev af Tizian! Han sætter sig — griber Paletten — begynder at blande Farverne . . . . .

GONDOLIERENS STEMME.

Efter de evige Længslernes Bo
sukker de to —
hejda, saa ro,
Gondolierer ro væk! . . . .

TINTORETTO lægger Paletten — vender sig bort, med Hænderne for Øjnene — skjuler en indre Hulken.

GIULIO nærmer sig ham — bøjer sig ned — trykker sig op til hans Bryst. Mester! . . .

FILIPPO ligeledes.

TINTORETTO omfavner dem begge — i Tavshed — klapper dem paa Skuldrene — peger dernæst stille men bestemt paa deres Pladser . . . . de fjerner sig.

GIULIO bliver et Øjeblik staaende foran Løjbænken — betragter Teresina samt . . . . . studser . . . . bøjer sig frem imod hende — angst — forundret . . . . udbryder. Herre — Mester . . . . kom dog — se! . . . .

TINTORETTO rejser sig. Hvad er der? — hvad siger Du? . . . .

GIULIO. Hun rørte sig! —

TINTORETTO hen — griber hendes Haand — kalder sagte, skælvende af Bevægelse. Teresina!

TERESINA gør en Drejning med Hovedet — løfter det langsomt, understøttet af Tintoretto — aabner Øjnene — hviskер svagt, men herligt, idet hun med tilsløret Blik tillidsfuldt ser paa ham. Jeg tror . . . .

TINTORETTO paa Knæ, uden at slippe hendes Haand, fortvivlet. *Du* tror . . . og jeg, som tvivlede — jeg har dræbt Dig!

TERESINA rejser sig halvt — mat — smilende. Jeg tror — at jeg har drømt . . . . en saa dejlig Drøm: — at jeg var Din — og blev hos Dig, Herre . . . . altid — altid!

TINTORETTO knugende hende til sig — heftig glad — med et højt Udraab. Himlen være lovet! — dér snød den Armenier mig dog!

FILIPPO dragende Giulio tilbage med sig — hilsende med sin Barret. *Felicissima notte.* Mester Robusti!

KITZWALDE

EN LILLE MUNTER RIDDERROMAN

(EFTERAARET 1895)

I

Paa Spadsereture, midt iblandt tyndslidte Stuk-Villaer, skrantende Forstadshaver, Surrogater for det rigtige Land — Landet med Luft og Skove, Bjerge og dybe Dale, knejsende Ruiner og endnu mere knejsende Røverhistorier .... paa Spadsereture, med Øjnene halvt lukkede, med Erindringens Glugger paa vid Gab, falder Kitzwalde ned over mig.

Det falder over mig som Fuglestemmer gennem Sommerluft — som gul, varm Sol over en skovbevokset Bjergskraaning ... og i Lysets varme Duft ser jeg tydeligt, som havde jeg Næsen lige derpaa, denne stejle Klippe, med Afsatser, hvor Fod og Haand muligvis *kan* finde Støtte, men hvor *jeg* nødigt vilde være den, som skulde klatre Turen op og ned — sent om Aftenen og aarle ved Daggry .....

Jeg ser den gule Klippevæg i det varme Lys, afstribet af Buskenes og de slanke Træers blodbrune Rødder, der krampagtigt krummer Kløerne for at bide sig fast.

Jo højere mit Øje søger, og jo mindre og spinklere Buske og Træer bliver, jo mere tilbøjelig er jeg til at tvivle paa Sagnet: at den unge Ridder Frants v. Kitzwalde ad denne ganske vist ikke i de Tider helt usædvanlige Vej hemmelig besøgte sin skønne Frænke, den unge Borgfrue Adalberte v. Kitzwalde.

Jeg forestiller mig hende aldeles nydelig — efter det lille Glimt jeg saa' af hende — og under ham af ganske Hjerte en Lykke, der saa ridderligt er betalt med at sætte alt ind derpaa. Men skulde det virkelig være muligt ...?

Skulde et Mandfolk, et stort, voksent, tungt, om end noksaa behændigt Mandfolk, kunne klatre op og ned ad denne Mur, der endog maatte forekomme en Kat eller en Stenbuk lidt stejl?

Jeg adspørger atter Billedet af Fru Adalberte v. Kitzwalde: et fint, klogt, ferskendunet Ansigt; store, graablaa, lyse Kvindeøjne i et Barneansigt med den sødeste Mund, streng og kysk i Linjen, svulmende varm i Farven; en højst egensindig lille Hage — oven over

en Hals og en Buste, som syntes sendt didop midt i Tysklands Hjerte fra Tizians eller Giorgiones Atelier.

Men fremfor alt: en Nakke — Nakkepartiet med det lille, ret som i det blødeste Voks poussérte Øre, hvis Rosa-Flip er en eneste Rødmen over Blodets undseelig skjulte Elskovsnynnen... nej dog, denne Nakke, hvis Runding kommer saa blidelig som en from lille Vove — didop fra det Dyb af gemte Undere, som Kjoleryggens Fløjel og Klæde klogelig dækker. Denne mælkehvide Vove, som breder sig signende ud mod Skuldrene — som standser og lytter omkring Ørene — dér hvor det stadig nynner inde med den søde lille Sang, den kække lille Sang, Ungdommens egen lille Livmelodi — og saa de gyldenbløde, altid uregerlige Silketjavser, der stjæler sig, snart enkeltvis som flyvende Spindeltraade, snart i krøllede brede Bugter, som det fineste drevne Bladguld, ned fra Hovedhaarets sluttede Knude .... endnu en Gang denne Nakke, der maaske antyder eller røber nok saa meget, som det hele yndige lille Ansigt .....

Aa jo! jeg begynder at fæste Lid til Sagnet, at tro paa Røverhistorien; jeg ligefrem sværger paa, at denne Klippe er besteget af den unge forelskede Ridder Frants v. Kitzwalde — eftersom det var den eneste, lønlige Vej til den skønne unge Borgfrues Gunst — den Vej, som af alle andre blev holdt for umulig.

Og nu er der intet gult, varmt Sollys, der gør denne Klippe saa haandgribelig for mig — Klippen, over hvis stejle, kratbegroede Vægge Kitzwaldes Ridderborg svæver som en Musvaage med udbredte Vinger.

Imod Dagningen er det; rundt om hviler det vældige Landskab i søvntunge, slørede Former; Duggen er faldet stærkt i den dybe Dal — næsten ramt lugter det op af harpikset Kølighed fra de tætte Fyrre; nogle nysgerrige Bøge strækker Hals oven over Hulvejen — det er ganske som om de stod paa Tæerne, for at kunne se, hvad det dog egentlig er, som bevæger sig histovre — langs ned ad Borgklippens Skrænt, hvor de tættere Buske og de sparsomme Træer rystes stødvis, med dvælende Mellemrum, snart stærkere, snart svagere — mens Lyden af en løsnet Sten og de i hele Smaabyger dryssende Dugdraaber sætter Højskovens vaagnende Vildt i spørgende Forundring.

Grævlingen gnubber sin trynelignende Snude eftertænksom med Forpoten — misser med de smaa skæve Øjne — strækker saa Bagbenet langt fra sig, ruller sig i Duggen, som for at gnide Utidigheden af sig — og møder sin Fætter Rævens mønstrende Blik; thi ogsaa Mikkel er aarle paa Færde — ved Begyndelsen af Hulvejen, der ad

langsommelige Snoninger vinder sig op ad og rundt om Borgklippens mægtige Kegle. Og de to Slægtninge ser paa hinanden — glemmer at byde Godmorgen, mønstrer i Fællesskab denne stejle Klippevæg dér, hvis hængende Buske og klatrende Træer lige med et er bleven saa mistænkelig levende ..... oho? — Vips! er de fra hinanden .... Et Par Mandfolkeben kommer til Syne — udadleligt velformede Ben i graa, tætsluttende Hoser — Laaret stramt af unge Muskler — Knæ og Taa søgende de næsten usynlige Afsatser til Støtte ned over ..... langsomt, beregnet, sikkert ..... den krummede Arm ses — med det solide Haandled — og en grøn Fløjelsryg ses — — smækker ved Livbæltet, bred ud mod Skuldrene — og nu: en brun Nakke, med kruset Haar under den fast nedklemte Klædes-Barret ..... de kraftigslanke Ben dingler et Øjeblik frit i Luften — Støtte findes ikke mere — og med en sagte Skuren og Skraben, og med en let undertrykt lille Morgen-Ed, lader Mandfolket sig plumpe de sidste fem Alen ned i det dugvaade Mos og Græs.

Dér ligger han saa et Par Minutter stille — ved Foden af den knejsende Borgklippe — Manden, som synes at have været paa en aarle Morgenvisit deroppe. Hvis han da ikke var paa et Aftenbesøg, der er trukket lidt længe ud?

Ømmer han sig? Nej. Albu og Knæer, Fod og Haand, omend forrevet og skrammet, synes ikke at have lidt nogen nævneværdig Mén.

Ganske stille ligger han, gnidende den blussende Kind imod det vaade Mos. Vejret trækker han dybt — og hans varme Aande staar som en Sky ind i Fugtigheden omkring ham.

Og han kigger derop — højt, højt i Vejret, hvor et let Skær af den undseeligt rødmende Dag strejfer Sandstens-Altanen, der hænger som en uselig bitte Musvit-Rede ud over Dybet.

Han nikker og aander dybt.

Deroppe fra kom han — ganske rigtigt; han begriber det næsten ikke selv. Og dog er han i den sidste Maaned adskillige Gange kravlet op og klatret ned — og har ligget som nu i det dugvaade Morgengræs og kigget i Vejret:

Aa, Du dejlige — dejlige — Adalberte v. Kitzwalde; hvor er det dog lifligt at sætte Halsen paa Spil — naar man véd sig elsket af din Dejlighed! ...

Og saa videre.

Han maa ordentlig gøre Vold paa sig selv, for at faa sig rusket op og komme paa Benene.

Saa forelsket er han, og saa ung, og saa uskyldig i denne sin første store Kærlighed, at han overvejer med sig selv, om han ikke rettelig

burde blive liggende her og stirre derop til denne lille bitte Altan — den trange Dør ind til Paradiset — og ikke gaa hjem til sin Fru Moder, ikke spise Davre og Middag, men blive i Skoven, og faste, og tænke paa sin Kærlighed — den, der er lige saa frisk og ung og duftende ren, som Morgenduggen over Græssets Straa og Buskenes Blade og Træernes Kroner.

Ja men saa kunde nogen komme og finde ham dér, uden at han havde Svar paa, hvi han laa der — hvad han bestilte her paa Ridder Kuno v. Kitzwaldes retmæssige Enemærker?

Og saa satte han *hendes* Rygte paa Spil — det, hvorover hun vaager med saa pinagtig og øm en Omsigt, med samme Omsigt, som over sin Frue-Ære

— — sin Pigeære —

thi .....

nej han vil ikke tænke —

jo, han vil og maa tænke Tingene til Bunds en Gang .....

uansét at hun hver en lys Sommernat med sine fine smaa ømme Kys, sine inderlige, men altid beherskede Kærtegn, beder ham om — og paalægger ham — ligefrem ivrigt stampende med den lille Fod paalægger ham — ikke at tænke noget som helst til Ende — thi derved gør man blot Kærligheden saar og ménfuld — man nedsætter den — fører den i lavere Klasse — gør den til Terne ...

og den er dog Frue — Pigefrue; Ridderfrue — Ridderpigefrue! — Puh! .....

Han farer sig med sin korte, stærke Haand til Panden, hvorover ingen Storme endnu er gaaet, som ingen Læber endnu har kysset — uden netop *hendes* kyske bløde Læber.

Og saa rejser han sig med et Sæt — og sender endnu et Blik til Altanen — et meget sammensat et — forvirret, undseeligt, taknemmeligt og fornærmet ... han truer derop til med sin højre Haand — og stønner bedende og forbitret:

Aa, Adalberte, Adalberte! ...

saa løber han gennem Skoven hjem.

II

Hjem dér, hvor han bor — hvor hans Moder, Fru Merite Kitzwalde, sidder Enke efter velbyrdige Hr. Ridder Willibald v. Kitzwalde.

Det er Kitzwalde alt sammen i denne Egn.

Slægten er kommen herind i den bjergrige og skov- og vildtrige Landsdel efter Folkevandringen; den har taget Lehn her — har delt sig i Linjer; nogle højt paa Straa og fast til Huse oppe paa Klippeborgen; andre har maattet nøjes med det lavere Herresæde og de mindre Herligheder — lidt Vandmølle, Fiskeri, Jagt og Vasalpligt fra Hælvten af Husene i den lille Landsby, Dümmershofen, hvor ogsaa Kroholdet forpagtedes bort af Herskabet.

Og dette Herskab, dér i Dalstrøget udenfor Dümmershofen, er ved Tidernes Ugunst og de evige Fejder blevet ret godt stækket i de forhen saa brusende Ridderfjer — medens Slægtningene oppe paa Klippeborgen har haft Medgangens Vind under Landsfyrsternes særlige Naade.

Derfor, naar man i Egnen taler om de Kitzwalder, saa siger man „det høje Herskab deroppe paa Borgen" og „Herskabet nede ved Dümmershofen".

De sidste er mest afholdt; de første mest respekteret.

Dér sidder altsaa Fru Merite Enke paa det lille Herresæde Kitzwalde udenfor Landsbyen.

Hendes Husbond, den gæve og mandhaftige Ridder Willibald, blev en smuk, blæsende Foraarseftermiddag paa en Pindevogn kørt hjem fra Felten og Landefejden. Vognen var godt udpolstret med frisk Græs og Hø, og den friske Foraarsvind rev lystigt i Totterne; men Svendene og Landsknægtene, som gik ved Siden af Vognen, saa' mindre lystige ud — og mindst lystig af alle saa' den store, lange Hr. Willibald ud — han, som ellers var Frejdigheden selv til Kande og Bæger, til Hug og Stik.

Hans Blod sived i det duftende Hø fra gabende Huller i Hoved og Bryst; hans Arm laa slap langs Sværdet — hans Knæ var knust — og bidende sig i den opsvulmede Læbe stønned han ret hørbart under Vognens Bevægelser.

Det gik langsomt frem gennem Hulvejen; og i den klare Eftermiddag knejsed Kitzwalde-Borgen deroppe med Tinder og Spir... som saa' den overlegent ned paa den saarede, der endnu havde tre, fire store Bugtninger af Vejen tilbage, inden han naaed sin beskedne Gaard ved Floden og Vandmøllen.

Men Hr. Willibald aabned sit ene Øje og mumled en Ed mellem Tænderne: „Altid véd han at hytte sit Skind, min Fætter Rævesnuden deroppe!" .....

Thi Ridder Kuno v. Kitzwalde havde vel været med i Felten; men det var i Landsfyrstens Krigsraad, at han havde stredet mod Fjenden; og man lader jo engang ikke Krigsraaderne selv, saa lidt som Fyrstens Person, staa Skive for Fjendens Skud og Anløb.

„Men, Mand dog, hvor de har redet Dig til denne Gang!" sagde Fru Merite, som stod udenfor Gaarden, da de kom kørende med ham.

Han forsøgte et kærligt Blik, men det dalede ned i en smertelig Grimace, mens han mumlede:

„Fanden ta' ved baade Fyrste og Landsfejde! Havde det endda været en ordentlig Landevejsaffære!" .....

Saa løfted hun i sine stærke Arme — med Svendene til Hjælp — sin haardtsaarede Husbond ud af Vognen og bar ham ind.

Han laa dér i den brede Egetræs Seng i det Værelse, som for seksten Aar siden havde været deres Brudekammer, det tavse Vidne til de stærke Omfavnelser, der havde skænket den eneste Søn Livet og Livsmodet.

Og her døde Ridderen som Følge af sine Saar, da Sommeren var gaaet og Julen omtrentligen stod for Døren.

Han døde dog ikke i Sengen. Den havde han faaet næsten et Had til — Friluftsmanden, som han altid havde været. Jægeren, den urolige Partigænger og — for Fuldstændighedens Skyld — Landevejs-Skatteopkræveren.

Han gjorde som sine mindre bemidlede Standsfæller; han tog fra Stædernes rige Kræmmere, for at give til sine fattige Bønder og sit eget beskedne Hushold.

De rige Kræmmere dengang var som de rige Finansmænd nu om Tider: de sugede blodigt, hvor de kunde anbringe deres Sugeskiver. Fyrsterne, Rigsgreverne og Borgridderne kunde tale med om „Renter".

Saa hjalp en lille Fejde, et lille Overfald paa at udligne de svævende Regnskaber.

Smaa Fejder førte til større; Stæderne klagede til Fyrsten; Fyrsten slog officielt i Bordet — og kneb privat et Øje til. Hvad skulde Ridderne leve af, naar de var daarlige Husholdere fra deres Ungdomsdage? Der var ikke altid en Tyrkekrig for Haanden; ikke bestandig et Indfald af vilde Polakker og vendiske Lithauere. Landevejsfejden var kommen i Mode — som Aktieforetagender nu om Stunder.

I Ens Vaaben og Vaabenfærdighed havde man sin Kapital. Stod Lykken bi, saa klared man sig Aaret væk. Slog Lykken fejl — og blev man ikke netop liggende paa Landevejen — saa trak man sig overvundet tilbage til sin faste Gaard og døde hæderligt i sin Husvivs Arme.

Det regnedes i hvert Fald lige saa hæderligt, som at dø i den legale Landefejde, paa Fyrstens Opbud blandt Lehnsvasaller og Tilhængere.

Hvilket Ridder Willibald nu gjorde.

De havde faaet ham anbragt i den stive, højryggede Træstol henne ved det lille blyfældte Vindu, som vendte ud til Gaardspladsen, hvor Sneen allerede laa højt.

Hulkindet, langskægget, hvid som Væggens Kalk, sad Skyggen af den sorgløse Slagkæmpe og stirred ned paa sin Søn og Arving, den femtenaars Dreng Frants, som øved den urgamle Bedrift at lade Sneboldene flyve mod Tagskæg og Taarnspir. Huskarlene slog om Kaps med Junkeren. Men Junkerens Kasteskyts fløj længst og højest. De unge Kinder blussede, de unge Øjne tindrede — Kroppen var saa smidig — Armen saa fast — Sigtet saa sikkert.

Da bøjede Ridderen sig tilbage og mumlede: „Frants stridter godt — Gud velsigne Dig, Merite!" —

Og der tindred et ungt Blik i hans Øjne — og han gav sin Hustrus hvide stærke, fregnede Haand et Tryk fra Ungdommens og Elskovens Dage — og lidt efter drog han sit sidste Suk.

Men netop seks Aar efter denne Dag blev Junker Frants v. Kitzwalde kørt hjem til Herresædet ved Dümmershofen — ogsaa paa en Pindevogn, om ikke paa den samme som Faderen.

Han havde under et fleraarigt Feltliv faaet Ild- og Sværddaaben paa sin første store Fejde — havde gjort ret lyst omkring sig i en ret ulige Fægtning — var endelig bleven kastet af Hesten ved et Kølleslag — trampet og traadt under Hestehove — samlet op — lagt paa Vogn — kørt hjem.

Og Fru Merite var kommen ud for Gaarden og havde — med et behersket Udraab — taget ham i sine stærke Arme og baaret ham ind.

Hun forstod sig paa Badskærkunst, som hun forstod sig paa alt.

Anden Saarlæge fandtes desuden ikke paa Egnen. Hun toed og tvætted ham, salvede ham det store Hul i hans krusede Hoved — og stolede i øvrigt paa Naturen.

Den vidste hun, var god hos ham.

Og da han atter var begyndt at kunne gøre Strejfture i Egnen, saa havde han en Dag mødt sin skønne Frænke til Hest, den unge Borgfrue Adalberte v. Kitzwalde.

Hun var nylig bleven gift med den mere end dobbelt saa gamle Ridder Kuno til Hoch-Kitzwalde ..... og han var for Tiden bortkaldt som en af Kejserens Raader ved en af de store Rigsforsamlinger — — en af dem, der trak længe ud.

III

Fru Merite v. Kitzwalde. —

Hr. Willibald var kommen godt op i Tredverne, og hans urolige Ungdomsaar var ikke bleven forstyrret af et alvorligere Hjertesaar.

Hvad der af Amouretter falder af ved Dystløb, paa Landevejskroer, ved Berendingen af en By, under lidt Plyndring — eller hvad der tilbyder sig hjemme paa Fædrenegaarden, blot for at slaa den ulidelige Kedsomhed ihjel — det havde ikke rokket Ligevægten i hans lange, hærdede Krop.

Som Jæger og som Ridder af Landevejen havde han taget sorgløs for sig af Verherres Retter: der var Kvindfolk nok i Verden.

De egentlige Minnesangeres Tid var forbi; der var blevet goldt paa Troubadurer og Spillemænd ved Smaahofferne; og hvad de lavere Adelsmænds Borge angik, da leved man dér fra Haanden og i Munden — med ikke stort flere aandelige Fornødenheder end hos Bønderne. En Jægerhistorie, en saftig Spas om Vinkanden og Øl-Mukken — det var Krydderiet oven paa Bekymringerne for Eksistensen.

Det gik paa Hældningen med Sværmeriets gyldne Tid — man nærmed sig Reformationen — Munkekævlet — de teologiske Disputer ..... „Stæderne" var i Opkomst — Lavsvæsenet — Kræmmernes Alen — Borgerskabets Prosa; .... og Ridderne selv blev ret praktiske Forretningsfolk.

Hr. Willibald var en daarlig Forretningsmand — uden derfor at være overdreven Sværmer.

Saa faldt hans Vej en Dag sammen med en fjern Slægtnings. De to Kitzwaldere opdagede, at de i Grunden havde lagt Planen til samme „Kup" .... og da dette var lykkedes, saa opdagede de to Mænd, at de egentlig kendte for lidet til hinanden — endda de kunde regnes næsten for Fættere at være.

Der var adskillige Mile mellem deres Gaarde; men de red gode Heste, og baade de selv og deres Knægte var oprømte, som Folk er, der har vundet en Gevinst uden at have maattet bløde med en altfor stor Indsats.

Schenck v. Kitzwalde sagde da til Hr. Willibald:

„Du slaar Følge med hjem til vort — Fanden ta' mig om Du ikke gør! Naar vi rider skarpt det meste af Natten, vil mine tre Pigebørn kunne sætte Davregrøden for os ved Solopgang. Værelse og Seng har jeg til Dig — og Dine Folk kan putte sig sammen med mine i Stald og Lo. Hvad mener Du?" —

Hr. Willibald vendte sig til sin mest betroede Mand, en halvgammel, vindtør, knokkelstærk Schwab — næsten kun bestaaende af Sener og Ar. De var uadskillige.

Og Herre og Knægt blev enige om, at man vilde tage mod Indbydelsen.

Ved Morgengry var man for Gaarden — en noget forfalden, men godt befæstet Rede paa Skraaningen af en Banke, ved hvis Fod en grønligklar Strøm flød bort mellem andre Banker og blaanende Skove.

Solen stod lige just op; den lille skumle Borgs Mure syntes at skælve i gyldent Velbefindende — og Røgen fra Køkkenskorstenen over det stejle Tag slog en hilsende Krølle.

Hr. Schenck greb sit Tudehorn, som Landevejssnavset helt havde overstænket; — Signalet blev besvaret — Faldgitret løftedes — Kæderne rasled — Porten peb — og ind drog Skaren.

„Men dine Pigebørn?" spurgte Hr. Willibald, da han næsten havde stillet sin Hunger og helt tømt Kanden ved Frokostbordet.....

Hr. Schenck lo og sagde:

„Du har en ægte Kitzwalde-Appetit, at Du endnu ikke har opdaget, hvem der har opvartet ved Bordet!"

Hr. Willibald saa' sig uforstaaende om i det aflange Rum, prydet med Jagtens og Menneskefejdens Dræbningsredskaber. Nogle smaa Vinduer med blyfældte Ruder vendte ud mod den indre Gaardsplads. Der var halvmørkt i det lange, lavt-panelede Rum — og længst borte mellem Vinduet og et Skænkebord stod tre Væbnere, Pager, Ædeldrenge — hvad de nu kaldtes; og *de* havde vartet op ved Maaltidet.

Nu saa' den ene — en høj, opløbet en — med et tanketomt Blik ud gennem Vinduet; den mindste stod ved Skænkebordet i en Stilling, som naar man generer sig over sig selv; men den mellemste havde foldet Armene over Kors paa sit høje Bryst og lo med en Række hvide Tænder helt ned gennem Stuen ..... aabenbart glædende sig selv og sin Kammerat ved en Bemærkning om Gæstens usædvanlige Tyggefærdighed og Tørst.

„Er *de* dér — er det dine?" ... spurgte Hr. Willibald uden at fuldende Sætningen, med Munden endnu fuld af Mad.

Hr. Schenck nikkede: „Da Vorherre — eller Fanden selv — fandt for godt at nægte mig mandligt Tillæg, og da min salig Kone døde efter den sidste dér — hende med Kalveknæerne — saa besluttede jeg, at jeg *dog* vilde ha' Drengebørn..... og jeg har handlet derefter indtil denne Dag i Dag.

De er bleven træneret i Skov og paa Landevej mellem mine Knægte; de har redet overskrævs paa mine Øg fra de var saa store som saa.... og de kan støde med en Lanse, skyde med en Bøsse, hugge med en Kaarde og stikke med en Kniv saa godt som nogen Flegel i deres Aar.

Til Drikkebordet duer de ikke — men dér kan jeg og besørge Arbejdet selv med de Gæster, der sparsomt kommer her.

Hvad den ældste angaar, da er hun løbet mig for meget op i Voksealderen — og noget Maaneskinsvrøvl er der ogsaa ved hende — saa hun for den Sags Skyld gærne kunde beholdt Skørterne. Den lille dér bliver god — naar hun kan faa Bentøjet i Orden og ikke lægger sig for megen Bag til.

Men min Merite er min Knop — baade hvad Lemmer og Sind angaar. Og et Ho'de sidder der paa de Skuldre .... Djævlen regere i det, at *hun* ikke blev en Dreng!" —

Det var Præsentationen.

Paa et Vink af Faderen kom Merite hen til Gæsten og bød ham Haanden.

Idet hun skred frem over Gulvet, saa' Hr. Willibald opmærksomt paa hende — hun ligedan paa ham; men hendes Blik var klarere og mere hvast end hans — og hun lo som en sund, stærk, tillidsfuld Dreng, for hvem Verden er en Lege- og Tumleplads, hvis Rænker han endnu ikke har lært at kende, hvis mulige Farer han derimod paa Forhaand mener at ville og kunne tage det op med.

En ligelig „afvejet" Skikkelse, hverken for høj eller for liden — efter Alderen; og Alderen kunde være mellem seksten og atten.

Gode Skuldre, slank Hals, højt Bryst, runde, faste Arme i den tætsluttende, opslidsede Trøje af stærkt, grovt Klæde — en brunligrød, lidt falmet „Hjemmedragt". Tætsiddende graa Hoser — udadlelige Ben — en lille, kort, spænstig Fod i den bredsnudede Lædersko; over Hoften dingled en Skedekniv med Hjortetakskaft ..... og det var ved at følge denne Knivs Bevægelser frem over og ned langs den buede Hofte og det faste Laar, at Hr. Willibald med en beundrende Mumlen sagde ved sig selv: „En køn ung Kvinde ... den Knægt dér!"

Han syntes ikke at gøre Spor af Indtryk paa hende. Det skulde da være hans usædvanlig kraftige Haandtryk ... thi Hr. Willibald v. Kitzwalde havde en endogsaa ualmindelig dygtig Næve.

Saa dvælede hans godmodige, graablaa, ikke synderlig kløgtige Øjne med Velbehag paa Merite v. Kitzwalde .... og hun stod dér og viste sine hvide Tænder og missede lidt med sine brune, rolige, pige-kølige Øjne .... hvorefter hun gik tilbage til Søsteren, der gerne vilde gemme sine Ben.

Og paa Pigemanér stak de to Page-Drenge Hovederne sammen og fniste — mens den ældste Søster stod lang og spædlemmet i Vinduesfordybningen og saa' ud i det blaa ingenting.

Dér blev Hr. Willibald fire Døgn — uden at røbe nogen Lyst til at drage hjem igen.

Saa maatte den gamle Schwab minde ham om, at man dog ikke kunde lade Gaard og Husfolk derhjemme ganske passe sig selv — i *disse* usikre Tider.

Hr. Willibald sukkede som en Brønd-Vippe, der drager en tung Spand op langt nedefra:

„Hjem — til min tomme, kedsommelige Ungkarlerede? ... Gid Fanden tage Landstrygeriet, Schwab! Jeg trænger til at forandre mig." —

„I trænger til at komme i Sadlen igen, Herre!" lød Svaret.

Saa bød de Farvel. Merite rakte sin Slægtning Haanden — viste de hvide, fornøjede Tænder — saa' paa ham med rolige, klare, ligegyldige Øjne .... og Hr. Willibald sukkede, drak en mægtig Kande ud, knuged Hr. Schencks Haand saa den knagede ..... og hjem efter sprængte Skaren.

De havde redet flere Timer i Tavshed. Saa vendte Hr. Willibald sig til sin gamle Fortrolige og sagde pludseligt:

„Hold Mund, Schwab!" —

„Jeg mæler ikke et Muk, Herre!" —

„Jamen Du tænker — og jeg véd hvad Du tænker — og jeg raader Dig til ikke at komme mig paa tværs — for jeg er kort for Hovedet i Dag!" sagde Hr. Willibald.

„Rid i Forvejen hjem!" raabte han lidt efter til sine Knægte.

Schwab og han blev holdende alene paa Vejen. Hr. Willibald steg af Hesten — Schwab ligedan — og de strakte sig op mod et Gærde i Udkanten af en forhugget Skov.

„Mon denne Skov endnu hører til min Fætter Schencks Besiddelser?" spurgte Hr. Willibald.

„Det kunde næsten synes saa!" svarede den gamle Schwab uforstyrrelig. „*Stor* Medgift faar de Drenge-Pigebørn næppe!" — tilføjed han.

Hr. Willibald laa udstrakt paa Ryggen saa lang han var — hvilket var langt nok. Han sukked; han tænkte hverken paa Medgift eller forhugget Skov. Saa drejed han sig om og hviled paa Lænden — og keg ind i Skoven.

Tusind Gange havde han sét ind i en Skov — det var jo bare lutter Træer — Underskov — Græs — nogle af Dyrene traadte Stier. Hvad kom en Skov ham ved? Det var det Sted, hvor man kunde jage og nedlægge Vildtet — enten med sin gode gamle Flitsbue — eller med de nu brugelige Ildrør.

At *se* paa Løvet, paa Græsset, paa Blomsterne, paa Mosset, paa fine, stilkede Kviste, paa Dugdraaber, paa Edderkoppernes luftiglette Spind ..... hvem Pokker havde Sans eller Stunder for *det*?

Og nu *saa'* Hr. Willibald.

En lav-behængt, flosset Fyrrekvist — hvorover Edderkoppespindet dugtindrende bæved — en Tue med saftiggrønt Mos, hvorfra haarfine Græsstraa, kun som en lys Anelse, vifted og vipped i en forbidragende Brise, der ikke havde Bud nogensteds hen ... det blev pludseligt af en saa paatrængende Interesse for Ridders- og Rytternes manden, der laa dér og kløed sin venstre Has med sin højre Stortaa ..... hvad i syv Satans Navn var det for Kogleri? —

Og hvordan kunne disse, Jægers- og Ryttersmandens nøgterne, prøvede Øjne — hvordan kunde de med et bilde sig ind at se en slank og stærk, middelhøj, hofterund, haandfast, spænstig-fodet Pagedreng — slentrende gennem Græsset — det lille Hoved kækt paa de smukke Skuldre — de hvide Tænder leende — de rolige Pigeøjne seende ret ud for sig — det brune Haar kort afskaaret i Panden og krøllende sig i Nakken ned over den hvide Hals — denne — denne — denne *hvide* Hals ..... og denne Hofte dér — hvor den hjortetak-skaftede Kniv dingled i Læderskeden — pegende — ja *pegende* med den blanke Dupsko bagud mod Lændens herlige Runding ....

„Hejda, Schwab! — holder Du mig for at være drukken?" raabte Ridderen, idet han med sin Næve rev en Tot Mos op og kyled efter Synet, som forsvandt i Skovmørket.

„Herre, jeg holder Jer for at være i Færd med at begaa en stor Dumhed!" —

„Jeg skal slaa dine vindtørre Knogler til bare Kalkstøv — om Du ikke siger mig, *hvad* for en Dumhed?" —

Den gamle Schwab lukked Øjnene uforstyrret, som vilde han lure en liden Kende — samled Rytternæverne omkring de optrukne Knæ — gynged lidt paa sin læderbetrukne Bag, slidt af mange, drøje Aars Tjenest' i Sadlen ..... og svared i Orakeltone:

„Fruentimmer er Hopper, Herre! — tænk paa *det* .... Hopper, som vil ha' deres Føl — nix weiter!"

„Hvad kommer den Sludder *mig* ved?" brummed Ridderen og rev i Mostotterne. „Synes Du, det er et priseligt og anstændigt Liv vi fører — saadan Aar for Aar at ride ad Lande- og Biveje, slaa Kræmmernes Landsknægte af Hesten, prygle Værterne i Kroerne, ligge hos deres Duller, drikke med Hesteprangere, prate med farende Folk og Gøglere — indtil Fanden en Dag henter os hjem til sit. Synes Du det?" —

„Jeg kender intet bedre Liv, Herre!" lød Svaret. „Og indtil i Dag kender I heller intet bedre .... for ellers havde vi vel opsøgt 'et og „forandret" os!" —

„Meget vel talt, Schwab! Men nu Fruentimmerne?" .....

„Som jeg sagde før!" —

„Hold Mund!" .....

Atter gik Legen en liden Stund med Mostotterne, der blev slængt i store Buer ind blandt de udtyndede Fyrre og Graner .... en Spætte hamred fjernt i Tykningen ... Harpikslugten steg, eftersom Solen steg .... saa sagde Ridderen:

„Tal til mig, Schwab! Jeg keder mig over al Maade — jeg gider kun tænke paa *én* Ting — paa et Syn, som vedbliver at ride mig lig en Mare ..... men en ung, køn, hofterund Mare — med brune Nakkekrøller — hvid Hals — hvide Tænder — og Øjne, der ikke bryder sig en Døjt om Willibald v. Kitzwalde .... nu véd Du det!"

„Kom nu, Herre! mens det er Tid. .... Vi rider hjem — gaar i Badstuen — æder, drikker — og lægger Planen til et Kup, som kan faa kløet alle Syner og Anfægtelser ud af Lemmerne!" —

„Du kan ride ad Helved til, Schwab! Jeg bliver her — paa Grænsen af min Fætter Schencks Besiddelser — hvor hver Tot Mos, hver Kvist, hver Fugl, som pipper, hver Spætte, som banker — hvor hele denne fortryllede Skov taler til mine inderste Sansers Samling om den Skønjomfru i graa Hoser og snevertsiddende Trøje, som — som — som ..... aa Satan staa i alle kønne Drenge, som *er* Piger." —

„Det var et ilde Puds, det Hr. Schenck spilled os ..... for I er jo skinbarligen besat og forhekset, Herre! Jeg tror, ved min syndige Sjæl, at havde I sét Jomfruen i Skørter — paa ordenlig og naturlig Vis — saa havde I gi'et Jer' Forlibelse en god Dag og blæst hendes smaa Jomfrudom et lystigt Stykke!" —

„Du kan fornuftigvis have Ret, Schwab!" sagde Ridderen dybsindig — men rørte sig ikke.

Den gamle Vismand lige overfor syntes at samle alle sine Erfaringer, for i et kraftigt Stød at rette dem mod sin haardt angrebne Herre.

Han sagde:

„I har taget efter mine Ord, Herre, lige siden jeg lærte Jer at springe op paa Rumpen af en Hest. I har stedse behandlet mig som det anstaar sig en Ridder og Ryttersmand at behandle sin tro Tjener — da vi dog har delt Frost og Hede, Støv og Sved, Sult og Saar og braadne Lemmer sammen i næsten tyve Aars Landevejsliv.

I er kommen over den Alder, hvor man straks smider sig næsegrus for det første Dukkebarn, man møder. Jeg har lært Jer de bedste Baghold at tage Kræmmere i — har vejret Jer de bedste Værtshuse ud, med de muntreste Værter og de føjeligste Piger ... og naar I havde forlystet Jer paa bedste Sæt, og Rusen var sovet ud — saa har vi været gode Kammerater igen — Skulder ved Skulder og Ryg mod Ryg, naar det gjaldt ..... og I har følt Jer lykkelig derved — som Jer salig Fa'r og Fa'rfa'r ..."

„Ja!" — afbrød Ridderen .... „og nu vil jeg *selv* være Fa'er en Gang!" —

„Det er der ikke stor Plasér ved!" svared den gamle Rytter eftertænksom. „Da jeg tjente under mit forrige Herskab — som ung og rørig Knægt — da fik de mig en skønne Dag lukket inde paa Høstænget med en nylig tilkommen Stegers-Terne.... rund og velskabt i alle Maader — et Par Øjne, som sagde til mig: skal vi lege Katten efter Musen, vi to? Og vi leged —: og jeg gik dér i den Tro, at Paradiset var gaaet op for mig — at jeg var det eneste Karlfolk i Verden, som hun var det eneste Pigebarn — og at Vorherre kun lod Græsset gro, for at vi to skulde faa Hø at hvile paa.

Men da det saa blev galt paa Færde — og hun med grædende Taarer søgte mig op i Stalden og sagde, at nu var hun ulykkelig... saa forundredes jeg saare, thi jeg mente, at hun just havde villet det. Og det mente hun ogsaa. Men alligevel klaged hun. Jeg viste hende da, hvad jeg havde af Klæder, som tilhørte mig selv — og rhinske Dalere, som jeg havde lagt op af Lønnen — og jeg sagde: Præsten her i Kapellet paa Gaarden kan jo lægge vore Hænder sammen! Da hun hørte dette, svared hun, at hvad hun havde gjort, var kun gjort af Kærlighed — og at hun elsked mig saare. Saa gik vi til Dans og anden Selskabelighed Vintren over — og da Foraaret og Drengen kom, saa lod Naadigherren sin Huskapellan lægge vore Hænder sammen — og vi flytted ind i et lidet Hus indenfor Voldgraven — og jeg fik Overopsynet med Gaardens Vaabenstykker til Leding og Vaaben til Jagt — og Pligt at sidde som den første Huskarl og Rytter i Sadlen, naar Fejde- eller Jagthorn lød.

Og min Kone gik, som før, for Terne i Stegers — og hun lo og lyste over hele sit Ansigt — og vi havde det sammen, som da vi laa paa Stænget og leged Kærest!" .....

„Dér sér Du, Schwab!" sagde Ridderen og trak et Græsstraa igennem sine Tænder.

Schwab fortsatte uforstyrret:

„Saa lød Naadigherrens Tudehorn en Dag: Alle Mand ud til Landefejde — Jernhuer og Lanser!....

Og Fejden vared Aar og Dag.

Naadigherren kom hjem — og jeg kom hjem — Resten af os var bleven liggende langs Veje og i Grøfter.

Herren og jeg havde Ar efter dybe Vunder — men stramme holdt vi os i Sadlen, da vi red hjem efter til vort. Da sagde Herren: Nu gad jeg vide, Schwab, hvad min Frue har tænkt saa længe!....

Og jeg syntes, at han klemte Øjnene aparte sammen — som naar et Baghold var mislykkedes, eller naar Knægtene trykked sig ved at „sætte i".

Jeg strøg kun mit Mundskæg — og tænkte: *min* Frue behøver jeg ikke at bekymre mig over — hvad hendes Tanker angaar!

Og det var, som fik jeg Duften af Høstænget i min Næse — og jeg saa' de blanke Øjne og de æblerøde Kinder for mig! —

Saa var vi hjemme.

Næste Dag red Herren og jeg ud paa Jagt. Ingen af os lukked Munden op. Vi kom intet Vildt paa Skud — vi smed os, ligesom nu, under et Gærde .... og da kom vi til at se hinanden ind i Øjnene.

Schwab! sagde Herren — her har været Besøg paa Gaarden, mens vi var i Leding!

Ja nok! Herre! svared jeg ....

Og min Frue vil nu inte vide af mig mere — endda jeg har baade truet og tigget .... hun sværger, at hun ikke har krænket min Ære — men galt er det ligefuldt! —

Ja saa? —

Her var en ung Adelsmand til Gæst — og han blot „strøg" hende med sin hvide Haand over Kinden ..... og nu kan hun ikke lade Tankerne paa ham fare — og *mig* nægter hun, hvad dog med Rette tilkommer mig. Kan Du forstaa det, Schwab? —

Jo jeg kan .... for det er ikke gaaet mig stort anderledes — med en af Knægtene, som blev hjemme paa Grund af en Benskade. Ham har min Kone taget i Kur og Pleje — og nu nægter hun mig ....

Har *han* ogsaa strøget hende over Kinden? spurgte min Herre og tygged paa et Græsstraa.

Det er vel ikke blevet ved Kinden alene! svared jeg. Men et Livfuld Hug har jeg givet hende — og endda nægter hun mig ....

Hør, Schwab! raabte min Herre og slugte hele Græsstraaet. Vi havde gjort bedre i at være bleven derude! .....

Hvad? sagde jeg — ligge som en død Mand under Gærde og Grøft? ... nej *saa* maa vi hellere sidde paa et Værtshus — selv om ingen venter os hjemme!

Min Herre laa en liden Stund uden at svare. Hans Kæver bevæged sig — hans Strube med — som tygged og sank han noget besværligt.

Pludselig knurred det i hans Hals. Jeg troed, han vilde bande .... men der kom en Latter ud af ham — han sprang op — slog et Klask over Hestens Kryds og sagde, da han sad i Sadlen:

Schwab, vi rider til Værten i Prietznitz — dér maa være Krigskammerater! ...

Vi red; vi fandt Krigskammerater — hele Stuen fuld — og Hestehandlere og Spillemænd — og raske Piger og store Krus ..... og Kammeraterne, Herrer og Adelssvende, de havde hver sin Historie om, hvordan Velkomsten havde været .... én var bleven holdt for Nar af sin Kone, én af sin Kærest' — alle klaged de og drak og kneb

Værtens Pigebørn i Flankerne, for at hævne sig. Og der blev slaaet i Bordpladen, og Pigerne hvined paa Skrømt, og Kruse og Kander dejsed .... og min Herre havde en rask thüringisk Tøs paa Skødet — og han lo og græd paa en Gang, saa hans Taarer løb ned mellem hendes hvide Bryster, mens han knuged hende og sang:

Fanden staa i Kvinderne,
De narrer alle Mænd!

Men saa rejste den lange Ridder Schlentz v. Pøsselt sig og raabte ud igennem Larmen. Hans Kind var flænget af et Lansestik fra Mundvigen til Øret .... han plejed altid at le — denne Dag saa' det ud, som lo han fra det ene Øre til det andet ..... og han raabte:

Jeg er en vis Mand — jeg er bleven kureret i Felten! .....

Fortæl! skreg de i Munden paa hverandre.

Da jeg kom hjem — sagde han — og blot en lille halv Stund havde været sammen med min Kone, da opdaged jeg .....

Hvilket? raabte de hæsblæsende.

Jeg opdaged — sagde han ganske rolig — at hun keded mig til Døde med sin Snak om det bare ingenting! Og nu rejser jeg ud i den vide Verden ... hvem følger mig? —

Men de blev siddende dér og drak. Saa red Hr. Schlentz sin Vej alene."

Saadan talte den gamle Schwab. Ridder Willibald drejed sig — bed i sit Græsstraa — sprang op — slog et Klask over Hestens Kryds, og sagde, da han sad i Sadlen: „Schwab, nu rider vi hjem — *lige* hjem — ingen Værtshuse undervejs!"

IV

Sommer gik; Vinter gik; Vaaren kom — Knopper blev kløvet, Skoven blev løvet; Ridder Willibalds Knægte sad udenfor Folkestuen og pudsed Vaabenstykker, mens Solen skinned og Stæren fløjted.

Der var en Pudsen og Blanken .... Sandstenspulver, Eddik og Trippelse — Klude af Hjorteskind og uldne Klude — og Knægtene fløjted; men gamle Schwab sad mut og knurred ..... der skulde rides til Fæstensøl og Jaord.

Hen ad Vejen fra Dümmershofen sprængte Skaren — Hr. Willi-

bald i Spidsen: ræverød Hanefjer i Jernhuen — Harnisket blanket som Solen selv — en ny Køllert — nye Støvler — Mundskægget vikset — Øjnene urolige men glansfulde ..... han saa' ti Aar yngre ud end han var.

Man beded undervejs. Værtshusets gamle Rønne, med en dinglende Tønde under en lang, afbarket Fyrre-Lægte, lyste i Solen. Værten stod med sin skamgnavede Odderskindshue i Haanden ..... Hr. Willibald nikked til ham, men besvared ikke hans Spørgsmaal: „Hvorhen, naadig Herre?" —

Og den kortskørtede, stumpnæsede Opvartningspige — med de fiffige Øjne, de to brune Haarpiske, og de to rødstribede Lægge — rakte Ridderen Vinkanden og Munden frem til det vanlige Kys.

Hr. Willibald greb Kanden — undveg Munden — og kasted en rhinsk Daler til Pigen. Hun lo — samled den op ..... og rakte Tunge ad Schwab, som gnavent trued med Svøben.

„God Lykke til Brudefærden!" raabte hun og kløed sig under Særkelinningen — mens Værten grined og Rejsestaldens Karle grined.

Den uforbederlige Ungkarl, Ridder Willibald v. Kitzwalde, Landevejenes Skræk, Kroernes Glæde, Huslivets Fjende, Pigernes Ven — han havde trukket i Frierstøvlerne.

Maatte de bare ikke trykke ham! ...

Saa kom de for Borgen. Der blev truttet i Hornet; den rødnæsede Kur viste sig i den aabne Vægtergang — Faldgitret og Vindebroen i Vejret — Skaren ind.

De to Fættere omarmede hinanden hjerteligt ..... saa blev der nogle Øjeblikkes forlegne Pause. Merites Fader vilde ikke spørge — og Hr. Willibald kunde ikke faa Tungen paa Gled. De tre Pige-Drenge saa' paa hinanden — gav sig til at smaahviske, og trak sig tilbage i den dybe Vinduesniche.

Man greb til den Udvej at sætte Spise og Drikke paa Bordet.

Og Fætterne spiste og drak; Willibald skottede til Merite — tabte sin Kniv — og greb Merite ømt om Haandleddet, da hun tog den op og rakte ham den.

Hun smilede, viste sine hvide Tænder og saa' paa ham med sine kølige Pigeøjne.

Hr. Willibald syntes at opdage som en Skælm i dem .... og han blev mere og mere kejtet og varm.

Da gav Fætteren ham et eftertrykkeligt Dunk i hans brede Ryg og sagde:

„Hør Fætter! rider Fanden Dig i Dag? eller vil Du føre *hende* dér af Gaarde med det samme?"

„Ja!" brøled Hr. Willibald som en forlibt Hanbjørn — „ja ved alle Sakramenter og de 11,000 Kølner-Jomfruer! det er just *det*, som er Hensigten med mit Besøg!"

Og begge de gæve Riddersmænd lo — da de nu havde faaet Luft. Men Merite fo'r som en Vind ud af Døren, og man hørte hende kalde de store Hunde højt ved Navn: „Tyrk og Trakass! I skal op med mig i Skoven!" ...

„Lad hende løbe!" sagde hendes Fader. „Du fanger hende vel nok ind, om Du ellers evner at bede *det* Stykke Vildt. Men nu faar Du først bejle paa ordenlig Vis til hende — og — og — og ...." her kløede han sig i sit stride purrede Nakkehaar — „saa maa vi vel lade sy og skære Kvindeklæder — thi en *Dreng* kan Du dog ikke trolove Dig med!"

Nej; det mente ogsaa Hr. Willibald — og med et dybt Suk tømte han Kanden, smækkede med Laaget og sagde: „Du aner ikke, hvor jeg den ganske Vinter har været befalden med Elskov til den Dreng — Pige vilde jeg sige. Jeg har de to Dage om Ugen fastet af lutter Længsel og tærende Vemod — og de fire andre Dage har jeg spist og drukket saa overvættes, at min gamle Schwab — som er en stor Kvindehader — omsider sagde til mig: Herre, dette ender galt! Saa faar vi hellere gøre Pinen og Pølsen kort, og trække i Frierstøvlerne!"

Og Merites Fader lo, og Hr. Willibald lo; og de knuged hinandens Fingre, Svigerfader og tilkommende Svigersøn. Og det blev bestemt, at der skulde skæres og sys Kvindeklæder og andet Udstyr for Merite.

Men hun viste sig slet ikke, saa længe dette stod paa.

Hendes Fader kunde tromme og banke, ja slaa med Rytternæver i Bordskiverne ... hun kom ikke ind ved Maaltiderne. Hun var væk; hun „jagede oppe i Højskoven" blev der svaret.

Og de to Mænd spiste og drak, red ud — gjorde smaa Besøg paa omliggende Landevejskroer, hvor Hr. Willibald ikke havde *ét* venligt Øjekast til overs for Skænkepiger og Gaards-Terner.

„Du er bleven en kedsommelig Fyr!" sagde Svigerfa'r til vordende Svigersøn. „Jeg foreslaar et lille „Kup" sammen — at Du kan faa Blodet i raskere Løb!"

Men Hr. Willibald vilde intet høre om et Kup. Han længtes blot efter at faa talt i Enrum med Merite — samtidig med at hans Hjerte banked benauet ved Tanken paa dette Møde.

Saa red Fætteren bort med nogle af sine Svende og nogle af Svigersønnens.

Hr. Willibald blev alene tilbage. Der var givet Ordre til, at man skulde sørge godt for ham „paa det, at han ikke maatte dø af Tæring!"

Han sad alene ved Bordet — blev betjent af den ældste og yngste Søster; forsøgte at faa en Samtale i Gang, at spørge dem ud .... men han mødtes af Tavshed, eller de gik til Vinduet og fniste.

Han gad ikke snakke med Schwab, der var mut og tvær. Han kunde daarligt falde i Søvn om Aftenen paa sit Gæsteværelse, der laa i samme Stokværk som Pigebørnenes Kammer.

Han læned Døren op paa Klem — lyttede .... mon hun ikke skulde være kommen tilbage?

Han sov uroligt, kastede sig hid og did — havde Drømme, som han halvvejs skammede sig over og alligevel længtes mod hver Aften.

Fik det mon ikke snart Ende?

Saa — en sen Eftermiddag — da han fra den lille, indelukkede Æblegaard steg op ad en snever Vindeltrappe til Galleriet, hvor hans og Pigernes Kammer var — saa hørte han *hendes* Stemme.

Hun spurgte Søstrene, om „han" var der endnu?

Og alt Blodet i hans lange, af Strabadser og Landevejslivet hærdede Kæmpekrop strømmede ham til Hjertet; og hans faste Haand skælvede.

Saa bed han i Læbe og Skæg paa en Gang — og tog Trappen i et Par Spring op efter.

Dér stod han for hende i det halvmørke Galleri, hvor det gule Aftenlys sugedes ind gennem smaa Glugger .... hun var endnu stedse drengeklædt; og han slugte hendes Haar, Ansigt, Øjne, hele Skikkelse med sit Blik — og stammede:

„Jomfru Me ..... Jomfru jeg .... Jeg har ... jeg haver .... jeg har længe ..... aa til hede Helved!" ....

Han snapped hendes Haand, ude af Stand til at klare for sig — og hun trak Haanden hastig til sig, kigged paa ham, ganske som en Dreng, der gør Nar:

„I har — I haver ..... men Gud, Fætter, hvad gaar der af Jer? Og kunde I ikke have læst lidt bedre over paa Leksen? I har da sandelig haft Tiden for Jer?" —

Han stod dér — svedvaad, ophidset, ydmyget og forbitret ved hendes Sikkerhed .... og han tørred sin hede Pande med sin Barrets Fløjelspul — og blev endnu hedere.

Omsider fik han nogle Ord frem — og det blev til en meget skruet Begyndelse paa en lang Forklaring .... den hun utaalmodig afbrød:

„I keder mig, Ridder Willibald — og I har voldet, at jeg skal skifte mine Klæder — og jeg kan slet ikke lide Jer — forstaar I, *slet* ikke — og jeg vil ikke lade mig noget sige af nogen Mand — om saa Fa'er skaber sig aldrig saa gal — ja om han slog mig og spærred mig inde! Det er Jer' Skyld alt sammen — at Folk nu skal le ad mig,

naar de faar mig at se i Skørter og Sløjkjole som et lidet Barn ..... I skulde være bleven borte! Hvad vil I her?" —

Han knæled paa Trappeafsatsen — saa' op paa hende, som hun knejsed dér i Skoene, ombølget af det varme, bløde Skær fra de smaa Glugger ..... hun forekom ham ubeskrivelig skøn og velskabt og attraaværdig — og han hvisked hæst:

„For Himlens Skyld — jeg elsker Jer, Jomfru Merite!" .....

Hun saa' ned paa ham. Han forekom hende latterlig — den lange Kæmpekarl, som han laa paa sine Knæ, med Armene strakt ned ad Flankerne — stift — Fingrene udspilede, som en stor Fugleunge, der gør Flyveforsøg og ikke kommer af Stedet .... Hagen i Vejret, Munden halvt aaben, Øjnene stirrende .....

Hun lo; pludseligt — uden Ondskab — lo og løb sin Vej hen igennem Galleriet, hvor hun slog Døren til Jomfru-Kammeret i Laas efter sig.

Han op — ned ad Trappen — ind i den aflange Stue — hen til Skænken, hvor han styrted i sig, hvad der stod levnet fra Maaltidet i Kande og Krus.

Tungen klæbed ham endda ved Ganen. Han var rasende og raadvild ..... vilde kalde paa Schwab — ride hjem — ride ud paa Vejen og slaas med den første Ryttersmand, han mødte. Nej, han vilde *blive* — samle sine Folk, bryde hin Dør op ovenpaa — voldføre hende, bortføre hende.....

Himmel og Helved! hun havde ham til Bedste — og han elsked hende!

Saa snapped han et Vildsvin-Spyd fra Væggen .... ud og op til Højskoven — ture om dér hele Vaarnatten — over alle Aaser — gennem alle Slugter .... om han traf Vildt eller ej, ligegyldigt. Han beded et Vildt, som han selv var jaget af ..... forrykt! men hun *skulde* blive hans — en Gang.

Af Sted!

Da det led ud paa Natten, og Gryets Komme allerede var forkyndt ved et svagt Østenskær og spæde Fuglepip — da sad han udaset men beroliget, højt oppe i den skumrende Højskov paa et Klippestykke mellem krybende Ege og ranke Fyrre. Engfugtigheden fra Dalstrøget mødtes med Køligheden heroppe i Højden. Bjerg og Bakke syntes at løfte Brystet — som en sovende Kæmpemø under sundt Aandedrag — og alle Jordens Porer, gennem Mos og Lyng og Gyvel, inddrak Himmelrenheden og Gryets Friskhed. Hvor det svaled Hr. Willibalds Sind!

Han tænkte — for første Gang i sit Liv — en Smule over sig selv. Intet Under, at denne kække Pige, med de kloge, kølige Øjne, kunde finde hans Bejlen komisk.

Han havde baaret sig ad som en Dreng — saa gammel og fejdevant han var.

Han havde virkelig, den hele Vinter, „læst over" paa en Lekse — og da Salven skulde affyres, saa brændte Krudtet for!

Men man skulde slet ikke forberede sig — det maatte komme af sig selv — naar Lejlighed var ..... og da maatte Blik og Minespil tale Ridder Willibald v. Kitzwaldes Sag — tale *staaende* — ikke paa Knæ ..... Gud Herren fri og bevare En fra at blive latterlig anden Gang!—

Han løftede den solbrændte, krummede Næve — vejred og snused som en Hund:

Han havde pludselig faaet „Vinden" — og hans Jægernæse sagde ham, at *denne* ramme Lugt ikke kunde være andet end den vilde Orne i umiddelbar Nærhed.

Merite — Kærlighed, Elskov, Bejlen, Trolovelse — alt var foreløbig glemt.

Hans Næve fatted Spydet — han bøjed sig dybt frem — Øjnene halvt ud af Hovedet, for at gennemtrænge Tykningen rundt omkring sig — den blaaviolette Tykning, hvor Morgenlysningen fra Minut til Minut „aad" sig ind mellem Stammer og Grene.

Rigtigt! nu knækkedes tørre Kviste — og et tungt Legem trængte sig frem, skurende gennem Egepurre og Fyrreris .... samtidigt en anden Lyd, fjernere, men dog kendbar, fra den modsatte Kant.

Skulde det være Mand og Kone — Orne og So — som paa et aarle Stævne nærmed sig Jægeren hver fra sit Hold?

Manden plejer at gaa forrest — tænkte han — om end Mutter er den nysgerrige!

Og dér stod Bestiet, den vilde Orne — et djærvt Stenkast borte fra ham — Trynen i spørgende misfornøjet Bevægelse — visende den krumme, gule Huggetand — gnistrende ud af det lille „svinepoliske" Øje under de mørke, stive Børster.

Fatter var synligt morgengnaven — havde troligt nok tidligere gjort Bekendtskab med et bredklinget Spyd — syntes at ville sige Tak for sidst .... og styrted sig frem i kort Galop.

Idet Hr. Willibald nu vil føre sit korte, stærke Spyd frem til det afgørende Stød — skrider Foden fra ham i det dugvaade Mos .... Ornens Flanke ridses kun og Jægeren taber Ligevægten .... Bestiet er over ham, med et skarpt, hvinende Grynt ..... han føler Trynen stemme sig ned under hans Lænd for at vælte ham om paa Siden, saa at den fordærvelige Krumtand kan flænge i hans Indvolde ..... da river Hr. Willibald sin aldrig svigtende Følgesvend, den ni Tommers Kniv, ud af Balgen — og det er i Bestiets Indvolde, at Klingen lynsnart graver sig ind, fra Bugen opefter, med Odden gennemborende Ornehjertet .... og det sorte, tykke Blod strømmer ligeligt over

Vildt og Jæger — Vildtet, som i de sidste Trækninger sender et dødeligt-hadefuldt, afmægtigt Blik mod sin Banemand.

Men oppe fra Højplateauet over Kamppladsen klinger en frisk Morgenhilsen ned til Ridderen, som i et Sæt er kommen paa Benene:

„Godt gjort, Fætter! et Mesterstød!" ...

Det er Merite. Ogsaa hun har færdedes Natten ude — med *sit* Jagtspyd. Nu støtter hun sig til det, smilende, blussende og nikker ned til Ridderen.

Han stirrer op mod hende — Jæger-Drengen dér. Aldrig har hun set skønnere ud: Hoften, Knæet, Skuldren, det høje Bryst, den slanke Hals, Haaret, der bølger ned under Barretten — den flade Klædesbarret, der sidder saa kækt paa Sned over de straalende Øjne ... *nu* er de, ved alle Helgenskrin, ikke kølige!

Og han stormer op ad Skraaningen, griber hende om Armene, løfter hende saa let som en Harekilling i Vejret, knuger, kryster hende — bedækker hendes Kinder, Øjne, Haar med Kys — medens usammenhængende, lidenskabelige Ord, som en hoppende og dansende Bjergbæk fortæller om hans Elskov med Elskovens veltalende Uimodstaaelighed.

Saa slipper hun løs — aldeles fortumlet. Sit Spyd har hun ladet falde — og hun flygter som en Diana gennem Skoven .... vender sig én Gang, sender ham et Blik — og er borte.

Men han kaster sig ned, river Mos og Græs op, hvor hendes Fod traadte — putter det ind paa sit haarede Bryst — raaber højt, brøler, kysser Sporet af hendes Skohæl ..... véd øjensynligt ikke, hvad han foretager sig .... indtil han griber hendes og sit Spyd, holder dem sammen, maaler dem, trykker dem til hinanden — og ler som et Barn.

Saa vil han efter hende ..... men betænker sig, vender tilbage til Bestiet, som nær havde sat en brat Grænse for hans Jagt og Elskov.

Han skærer med sin Kniv det højre Forben af ved Leddet — gemmer Sejerstegnet i sin Lædertaske — lægger to Kviste i Kors over sin fældede Fjende ... og skrider med lange Skridt ned ad Bjerget — syngende af fuld Hals denne improviserede Morgensang:

Aa Du dejlige Pige,
Hvor gerne jeg deler mit Brød med Dig!
Aa Du dejlige Pige:
Naar vil Du dele min Seng med mig?

V

Hele den lange Dag igennem spejder han efter Merite. Forgæves; hun viser sig ikke.

Ved Maaltidet spørger han den yngste af Søstrene: „hvor er Merite?"

Den lille ler og svarer ikke.

„Du skal faa saa mange, saa mange skønne Sager" — siger Hr. Willibald — „hvis Du vil fortælle mig, hvad hun bestiller og hvor hun holder sig skjult!"

„Hendes Skjulested røber jeg Jer ikke — men ellers har Merite travlt med at prøve alle de Kjoler og Skørter, som er skaaret og syet til hende — og vi har stor Morskab deraf. Vi kan slet ikke kende hende igen ..... og nu vil *vi* ogsaa have Kvindetøj!" svarer den lille.

Hr. Willibald spiser, drikker, falder i Tanker — gaar op og ned i den snævre Æblegaard, som et indestængt Dyr i Bur .... og han snuser Duften fra Blomster og Blade og fra Jorden i sig, som var det første Gang i hans Liv, at han inddrak Vaarens stærke Krydderi.

Saa falder Skumringen og Aftnen paa. Hr. Willibald gaar op i sit Kammer — sætter sig halv afklædt ved det lille Vindue — synes at Aftnens hendøende Glans er ubeskrivelig skøn — bygger sig Slotte og Borge i de store, henblegnende Skyer — anbringer Merite i det skønneste Kammer paa den stolteste Borg — og sig selv ved hendes Side i en rigt udskaaret Egetræs Seng, med fire Lansestolper, der bærer en purpurfarvet Baldakin ... eller skal det være svært, blaat Fløjel, med Sølvfrynser og Sølvstjærner? ..... og skal der ikke bag ved Tapetet være et Spillemandskor — med saadan behagelig, vuggende Musik .... helst Fløjter! ..... og Luthspillere nede i Æblegaarden — og Valdhorn borte i Skoven ..... og paa Natbordet udenfor de to sammenstillede Senge en vældig, sleben Krystalkande fyldt med gylden Rhinskvin — at det troloveде Par *selv* kan drikke sin Skaal paa Fuldbyrdelsen af Nattens søde Pagt?

Han kaster sig paa sin Seng — Hænderne under Nakken — døser — vaagner — lytter .....

Det tog ved Laasen paa hans Dør.

En Skikkelse staar i hans Kammer — lige ret i den svage Lysning fra Vinduet.

Han griber — efter god Vane — til sit Sværd bag om Sengestolpen; men slipper straks Fæstet, bøjer sig stirrende frem mod den ubevægelige Gestalt — hvisker:

„Er det Dig .... er det muligt ..... Merite?"

Hvem det saa er: Skikkelsen svarer ikke, rør' sig ikke .... og Hr.

Willibald føler sit Hjertes Slag, tør ikke rejse sig helt over Ende, ikke tale — af Frygt for at forjage „Søvngængersken".

Saa gaar hun — thi det er Merite — helt hen til Sengen; lægger sin Haand paa Fætterens fremstrakte Arm, klemmer fast om Armen, og siger — dæmpet, tydeligt, næsten *for* roligt:

„Tal til mig! Elsker Du mig? — naa?" ..

„Ja — ja" .... stammer han.

Han hører hende drage Vejret dybt — og han føler hendes Haand sitre. Derved kommer han selv til at skælve ..... og han paakalder forgæves sin Drabelighed og Gemytlighed fra alle Værtshuse — fra Kander og Bægre og friske Terner .... han gentager med et dybt Suk sit Spørgsmaal:

„Er det Dig, Merite?" —

„Ja!" lyder det tonløst. Og straks efter sidder hun ved hans Side paa Sengestokken — og hun lægger sin faste, runde Arm om hans Nakke, og siger:

„Men saa tag mig dog!" ....

Den næste Dag møder hun ved Maaltidet kvindeklædt.

Hun sidder ved hans Side, rank, med nedslaaede Øjne. Nu og da lægger hun et Stykke Steg eller Bagværk for ham — stille, ligesom ydmyg, eller maaske ligesom søvnsløret endnu .... og han, den stærke Spiser, glemmer at spise — skænker Vinen op med usikker Haand .... lister hendes Haand til sig op paa Bordet — og holder den fangen under sin røde, skæggede Mund — medens hans Hoved i Tavshed er dybt bøjet.

De to Søstre trækker sig tilbage i Vinduesnichen — og vender Ryggen til.

Da man slet ikke ændser dem, gaar de deres Vej — fornærmede og overlegne.

Men da Ridder Schenck v. Kitzwalde ud paa Eftermiddagen vender tilbage fra sin lille „Forretningsrejse" — i brillant Humør — saa søger han forgæves sin Fætter og sin Datter.

Omsider finder han Parret nede i Æblegaardens tætteste Lindelysthus.

Merite, i de lange Kvindeklæder, paa Hr. Willibalds Skød; hendes Hoved gemt ved hans brede Bryst; hans Hoved skyggende over hendes Ansigt .... de ser, de hører intet.

„Naa, Børn! altsaa?" .... bryder Hr. Schenck smilende ud.

De to løfter Hovederne og stirrer paa Borgens Herre — som erindrede de slet ikke, *hvem* han var.

„Kreuz-Sakrament!" raaber Ridder Schenck med forstilt Fortørnelse — „det er nok paa de høje Tider, at vi faar Bud udskikket til Godtfolk om at komme hid og drikke Fæstensøllet .... og saa maa jeg vel rømme Jer mit eget Kammer — og stille mine to Senge derind fra min salig Adelgundes Tid — naar Trolovelses-Bægret er drukket og Ringene vekslet, med gæve Mænd til Paasyn og Vidne!" .....

Og den lystige Ridder skotter til Parret — som ser stjaalent forvirret paa hinanden.

Da møder den kyndige Fader et Blik fra Datteren — *det* Blik, der hos den pure, sunde, ærlige Ungdom ikke kan forstille sig..... og med et klukker en Latter højt fra den hjemvendte Landevejsridders Strube .... og han gør et Skridt frem, kniber Merite i hendes lille, højrøde Ørelap — lader sin Næve som et Kølleslag falde paa Svigersønnens Skulder — og brøler:

„Alle Himmerigs Amoriner! I har nyttet Tiden, Børn — og *vel* har I handlet! Men saa skal I ogsaa kalde Drengen ved min salig Fa'rs eget Navn: Frants!.... thi han var den største Ugelspil mellem Pigebørn og den raskeste Lanse blandt Kitzwaldere i ti Miles Omkreds .... hvilket vil sige noget!"

„Top!" svared Hr. Willibald, som sprang op og gav ham Kølleslaget tilbage.

Saa sidder Merite som Fru Merite v. Kitzwalde paa Hr. Willibalds Borg udenfor Dümmershofen.

Til en Begyndelse „sidder" hun ellers ikke meget. Knap er Bryllupshøjtidelighederne endt og hun er draget med Hr. Willibald ind paa hans Gaard som hans retmæssige Hustru, saa kaster hun atter Kvindeklæderne.

De hæmmer hendes fri Bevægelser — og bevæge sig er hun vant ved.

Til Hest, overskrævs i Sadlen, følger hun som Page og Væbner sin Mand paa Jagten og stundom til et lidet Landevejsstævne. Gamle Schwab faar rent ud Respekt for hende, da hun ved given Lejlighed nedskyder en biskoppelig Landsknægt, som med sine Kammerater skal konvoyere et Vogntog af Kræmmere, og som farer lidt ublidt frem mod Hr. Willibalds Svende, der kræver Vej-Told og Bom-Penninger af Konvoyen.

Schwab erklærer den Dag, at han ganske vist opretholder sine Anskuelser om Kvindernes Overflødighed og Unyttighed — men at han indrømmer sin Frue en Særplads i sin Agtelse.

Hun ler, trykker hans Haand og kommer frisk Fængkrudt paa Pan-

den af den temmelig klodsede Saddelpistol, som hun haandterer saa flinkt.

Hun følger som sagt Hr. Willibald — i tykt og i tyndt — kun ikke i Drikkelagene.

Hun vil have sit Sind og sit Blod i Ligevægt — som hun har Herredømme over sit stærke, spænstige Legem. Umaadelighed er hende imod; og hun begynder allerede nu, saa smaat, at se kritisk paa sin Gemal, der hurtigt ovenpaa Trolovelsesrusen slaar ind paa sine gamle Ungkarlevaner.

Hun har ogsaa haft sin Rus — den, som kasted hendes unge Sanser, med noget af et Elements Hast og Henrykkelse, i Fætterens Arme.

Men hun er alt andet end østerlandsk i sine Tilbøjeligheder. Som ung Kvinde har hun grebet Bægret, sat det for Munden, styrtet den søde, stærke Drik i sig — og er tilfreds. Hun har ikke givet Hr. Willibald sit Hjerte; muligvis havde hun givet en anden Mand det — om en finere, rigere, mere sammensat Natur havde krydset hendes Jomfrubane.

Hun er bleven sin Fætters Hustru — og hun skal vel vide at hævde Pladsen. Men han véd ikke at bevare hendes Elskov. Hun besvarer hans Kærtegn — af Godmodighed, en Slags Overbærenhed, maaske Medlidenhed, som man ret ofte ser det hos kloge Kvinder, der er deres Mænd overlegne.

Og Hr. Willibald siger sig selv, at han har faaet en aldeles fortræffelig Hustru — netop saaledes som han havde fortjent det!

Hvilket ikke afholder ham fra nu og da at kede sig lidt — og at opsøge gamle Værtshusvenner og Værtshusuvaner.

Thi Landevejsridderne og Junkerne *den* Tid er noget nær de samme, som de altid har været og vil vedblive at være.

Og saa kommer det, at hun skal blive Moder .....

Det overraskede hende — og vakte nærmest hendes pigeagtige Harme; saadan midt imellem Flovhed og Forbitrelse. Bare det ikke havde været — eller kunde gøres om. Hun talte med sit Tjenestetyende, en betroet Pige, der var gammel og erfaren nok til at kunne gælde for Kone. Hun lykønskede sit Herskab — og Fru Merite havde nær jaget hende bort. Pigen vedblev at snakke om Himlens Velsignelse og Kristentøj — medens Fruen tænkte: hvordan skal jeg nu kunne bære Mandsklæder?

Til Hr. Willibald sagde hun intet.

Men en Dag overraskedes *han* ved at se Merite kvindeklædt igen — og siden bar hun ikke Pagedragt.

Hun var slaaet om i Sind, havde følt sit Køns Kors og bestemt sig til at bære det Tiden igennem — som andre.

Ubehagelighederne æggede hende til at sætte Vilje mod Svaghed; Lunet var kommet op i hende — sammen med Nysgerrighed: lad os engang se, hvordan *det* spænder af!

Og medens hun ræsonnerede som en sund og dygtig Dreng, var hun allerede helt inde paa at være Kvinde.

Saa lagde de, da Tiden var omme, en stor og velskabt Dreng i Hr. Willibalds Arme. Drengen skreg — Faderen lo som en Bonde — og Fru Merite i den brede Seng smilede stille hen for sig, medens hendes Bryst endnu gik højt som et Hav efter Stormen.

Hun smilede — hun, som nylig havde skaaret Tænder — og ved sig selv tænkte og vidste hun nu: denne Spas var lovlig grov, og den gør vi ikke om igen!

Den nærmeste Præst og Skriftefader — en ben-mager Munk med rød Næse — blev hentet; Drengen fik Navnet Frants, og Munken blev drukket fuld ved et stort Fadder-Gilde, hvor Svigerfa'r og Svigersøn for sidste Gang tømte de bulede Bægre sammen.

Hr. Schenck blev liggende paa Landevejen, da han red hjem fra Gilde; i Dagningen havde han yppet Strid med en ubekendt Vejfarende, hvis Lanse var hurtigere end hans egen.

Saa blev der Begravelse — med nyt Drikkelag af Egnens Kitzwaldere i vid Omkreds — undtagen Hr. Kuno; og det var *efter* dette Gilde, at Parret Willibald og Merite havde deres første og sidste Trætte. Dér trak Hr. Willibald det korteste Straa ..... og da han havde sovet Nederlaget og Rusen ud, gik han til gamle Schwab og sagde:

„Du spaaed rigtigt!" —

„Ja nok, Herre!" —

„Det var en stor Dumhed, jeg begik dengang!" .....

„Vist var det saa!" —

„Men Du spaaed dog galt!" —

„Saa—aa!" —

„Du sagde: Fruentimmer er Hopper — som vil ha' deres Føl!" —

„Det sagde jeg, og det mener jeg stedse!" —

„Jamen naar de nu *ikke* vil ha' Føl?"

„Saa maa man lægge Grime paa dem og binde det ene Forben op!" —

„Hold Mund, Schwab!" —

„Javel, Herre!" —

Saa flyttede Fru Merite sin Seng neden under i *sit* Kammer, medens hendes Husbond blev ovenpaa i sit. Og saaledes vedblev det at være.

Han turede omkring efter eget Tykke det første Aarstid — kom nu og da hjem og meddelte Merite, hvilke Værtshusæventyr han havde haft, og hvem han havde lykkeliggjort med sin Opvartning. Og han lavede sit Øjekast til et ret udfordrende-letfærdigt ..... *det* maatte dog krænke hende!

Men hun vendte sit kloge, brede Smil imod ham og sagde:

„Det er godt, Mand, at Du har saa god Moro mig foruden!"

Saa hug han Døren i efter sig — fløjtede ad sine Hunde og var borte igen.

Lidt efter lidt opgav han sine fortrolige Meddelelser. Alt prellede af mod hendes urokkelige Lune og godmodige Overlegenhed.

Medens hun diede sin Dreng, førte hun Faderen med blid men sikker Haand. Hvis han kunde være bleven „rasende" forelsket i sin smukke, højbarmede Kone, saa var han blevet det. Men hans Temperament var ikke for at erobre et Hjerte tilbage — endnu mindre for at blive hulkindet af Fortrydelse over frugtesløse Forsøg. Han vilde nyde Kvinden, som han nød et Slagsmaal, en Hundekamp, Jagten eller Drikkelaget. Kvinder var der — som i hans Ungkarledage — nok af; vilde Fru Merite ikke dele Kammer med ham, saa vidste han Kammerdøre nok, der stod ham aabne ... og han trøstede sig.

Til sidst blev de Venner.

Der var en liden Overgang, hvor det fo'r igennem ham: vil hun ikke have mig — saa maa der være en anden, hun vil ha'!

Og han spejdede og forskede — men der viste sig ingen.

Da rystede han sit purrede Hoved og tænkte: Fanden forstaa sig paa Kvindfolk!

En Gang talte han i Fortrolighed med hende efter Bordet. Han sagde: „Merite, Du kom dog til mig hin Aftenstund af dig selv .... savner Du mig aldrig nu?"

Hun lagde sin store, hvide Haand blødt paa hans Skulder og svared leende, medens hun skotted til Drengen, som nu stampede i Vrede med de korte, buttede Ben under en Træskammel: „Nej jeg gør saamænd ikke ..... det er nok med *ham* dér!"

„Er Du ræd for at faa Børn?" —

„Nej og Ja. Hvis Du kunde faa mig lokket til det — saa kunde jeg vel nok skrige en Gang endnu!" —

Han søgte hastig at drage hende til sig.

Hun rejste sig og lo:

„Man kan ikke lokke dér hvor intet er at lokke. Vi har haft vor Tid, og jeg er tilfreds. Du er en stor, god Dreng ... jeg har nu to. Flere faar jeg aldrig. Skal Du snart i Sadlen igen?" —

Dette „i Sadlen" betød et Landevejskup. Det var blevet smaat dermed. Tiderne blev svære. Stæderne strængte sig an — Kræmmerne greb dybere i Posen, hvad Udgifter til Lejde og Eskorte angik ..... de fattige Riddere orkede knap det Folkehold, som skulde til at drive Forretningen.

Fru Merite var ikke for intet blevet Kvinde igen. Med Pagedragten var Sorgløsheden lukket inde i Skabet — det *næsten* tomme Skab. Et Par mislykkede Affærer havde tyndet ud i den forfaldne Borgs Huskarle-Bestand; og Hr. Willibald havde flere Maaneder maattet holde Sengen, ilde tilredt af Vunder. Da havde Fru Merite plejet ham — med en Omhu og en Lægekyndighed, der havde rørt og forbavset ham.

Hun havde under dette haft rigelig Tid til at tænke over, hvordan de sad i det.

Nogle af de bedste Karle havde sagt „Konditionen" op ..... Løn var længe ikke sét, og Herren var syg. En Svend, som var brøsig, havde hun slaaet i Jorden med sit jern-knappede Svøbeskaft. Resten jog hun af Gaarde; de hujede og gjorde usømmelige Gebærder. Gamle Schwab stod hende bi. Hun og han skød paa dem med Flitsbuer. Nu skulde hun have andre Folk.

Hun red til sine Søstre, som sad alene paa Borgen efter Faderens Død. Ingen Friere havde meldt sig; Jomfruerne bar stedse Mandsklæder.

Penge! vilde hun ha'. Der var ingen. Saa lokkede hun for dem, til hun fik Familieskatten — Smykker, Rester af fordums Glans, Sølvkar og Fade. „Naar I vedblivende er Karlfolk" — sagde hun til dem — „saa har I ikke sligt Behov."

Alt gik i Jøderne — de kristne Jøder i nærmeste Stad.

Hun vendte tilbage med Penge. Undervejs steg hun af Hesten og hvilede sig paa Gærdet ved den — nu ydermere forhuggede — Skov, hvor Hr. Willibald havde fortalt hende, at hans fagre Forelskelsesdrøm var drømt.

Hun smilte, lagde sine hvide, stærke Arme bag om sin Nakke — hun var bleven fyldig paa disse Aar: Hvad var Forelskelse? ....

Og hun lo højt, saa Skoven gav Svar tilbage — en frisk, klar og klog Latter, ikke Spor af noget „uforstaaet Hjerte", ikke den fjerneste malkontente Kvindesjæl, der giver Luft for sin Skuffelse eller Lede.

Hun *led* ham godt nok — paa lidt Afstand — den store, ret enfoldige, godmodige og godtroende Slagsbroder derhjemme. Hun havde selv villet ha' ham — — og saadan var de jo alle. Ogsaa Frants — den lille, begyndende Slagsbroder — led hun vel. Om ikke hun just vilde haft ham — saa var han der nu. Det var en Adspredelse,

kunde maaske engang blive hendes Stolthed .... endskønt, hun tvivlede.

Blev disse Mandfolk stort andet end de samme paa Hesteryg overskrævssiddende Lemmedaskere med grove Tilbøjeligheder? Som de greb efter Moderens Bryst, vilde de gribe efter Kvindebryst — afvekslende med Tin- eller Sølvstob, Tærninger og Mands-Struber.....

Hun lo — —

indtil de selv blev grebet i Struben, bøjet bagover og stødt ned paa en Landevej.

Hun lukkede en liden Minut Øjnene — Moderen — og drog Vejret kort.

Saa tænkte hun: Vi skal alle dø ... hvem siger, hvorledes *jeg* ender?

Men Mad skal vi ha' — Føden, Klæderne, Vaaben. Borgen derhjemme forfalder. Willibald kan blive slaaet til Krøbling — dø — og jeg sidder dér med Frants og gamle Schwab. Det er en daarlig Besætning.

Og vor Fætter Kuno til Hoch-Kitzwalde — han ser ned paa os som paa Bønder — og Bønderne i Dümmershofen, de ser sandelig ikke op til os .....

Op, Merite! der maa en anden Gang i Skoene derhjemme. Nu har jeg haft min Kærestetid — og jeg er bleven Moder — nu vil jeg være Borgfrue!

Hun red hjem.

Fra den Dag af begyndte et andet „Wirtschaft" paa Borgen udenfor Dümmershofen.

Fru Merite gik Gaarden efter fra Kælder til Loft; den maatte stives af og støttes; og en ny Lade maatte bygges — thi hvorfor ikke lægge sig efter Jordens Avl, naar Landevejen smed saa lidt af sig! Men Pengene?

Hun fandt i en jernbeslaaet Yrk — en gammel Dragkiste — Papirer, Dokumenter, Pantebreve, Skøder, Retskendelser hulter til bulter med lappede Læderhoser og mølædte Vamser.

Hun gav sig til at sortere og granske. Hendes Kvindeinstinkt var Ledetraad ... og hvor den bristede, hjalp en forjaget og forslagen Dominikanermunk hende paa Vej. Den ben-magre Munk var død af Tæring og Drik; den nye „Broder" havde lige saa mange Universiteter som Knejper paa sin Bag — uden endda at være bleven forfalden. Kutten havde han ikke smidt; dertil var han for snu. Af den gærende Tid havde han suget al Sødme og al Gift — fordøjet begge Dele, gjort sig til Filosof, frigjort sig for Sekterne, beholdt Kirkens Uniform — og sit Smil ad Præsterne. Han blev Fru Merites Sekretær,

Gaardens Sjælesørger, Bøndernes Doktor, Konernes Accoucheur — Pigernes med — og Hr. Willibalds Drikkebroder.

Han lærte Fru Merite Latin og Algebra — begyndte med at gøre Kur, opdagede snart at hun var utilgængelig — af Klogskab eller Mangel paa Følelse. Senere opdagede han en hel Række Egenskaber hos hende — som aftvang ham en Slags Respekt og brød hans Skepsis overfor, hvad han kaldte „Vorherres dumme, svage Indfald: Fruentimmerne".

Fru Merite var næsten kommen gennem hele Corpus juris Justiniani sammen med sin Sekretær — da han en smuk Sommeraften druknede ved Badning i den lille Flod, som flød forbi Dümmershofen.

Bønderne svor paa, at Niksen havde taget ham ned til sig. Men samtidig savnedes en af Borgens Stegerspiger — og da hendes Lig senere drev op et Stykke nedenfor det Sted, hvor hendes Klæder fandtes sammen med Dominikanerkutten, laa den Forklaring nær, at Munken og Pigen havde opført en lille arkadisk Idyl i Forening under Flodens Skrænter.

Fru Merite trak paa Skuldrene og lod Parret jorde i en fælles Grav paa Dümmershofens Kirkegaard — med en selvlavet latinsk Indskrift, der kunde oversættes saaledes: Lad dem nu sove sammen efter Badet!

Dette syntes de Dümmershofen Bønder var at gøre for megen Stads af en Munk og en Stegerspige.

Saa begyndte Fru Merite at udnytte sine Kundskaber.

Først førte hun paa Dümmershofens Vegne Proces med Hoch-Kitzwalde — og vandt for Bønderne en Række gennem Slægtled omstridte Jordlodder. Bønderne var sjæleglade og forsikrede Fru Merite, at de vilde staa hende og hendes Søn bi Resten af deres Liv.

Ridder Kuno var forbitret og svor paa, at „hans tiggeragtige Slægt dernede ved Floden aldrig skulde træde over hans Tærskel saa længe *han* levede!"

Fru Merite lo — og vendte sig med Retsdokumenter i Haanden mod Dümmershofen. Ældgamle Fæste- og Vandforhold, Bønderne og Herskabet imellem, blev reguleret og stadfæstet i Herskabets Favør .... og Bønderne kløede sig under deres Skindkabudser og svor, at den „kloge Frue" skulde faa slig Træskhed betalt.

Alligevel, der har aldrig været den Bonde, som ikke bar Respekt for Lovtrækkeriet — endog i en Kvindes Person — selv om det sved til ham personlig. Og Fru Merite gik en skønne Dag midt ind iblandt dem, viste smilende sine blanke Tænder og lagde den buttede Arm paa Træbordet over en Bunke Afskrifter og Kopier af sine „Papirer" med Bilag — sigende saaledes: „I kender min naadige Herre og

Husbond som en hastig Mand — der for Resten aldrig har bekymret sig om disse Ting" ..... her fik Papirerne et Klaps. „*Jeg* har maattet ta'e Haand i Hanke med vort Gods og vor Arv — og er jeg kommen Eder for nær i nogen Maade, da vilde *I* kun have gjort det samme i mit Sted — thi hver Fugl værger sin Rede.

Men der er en Rede — højt oppe — hvorfra man gerne slog Klo baade i Jert og vort. Mod *den* stolten Fugl byder jeg Eder Hjælp og Haandsrækning fra nu af saa længe jeg orker. Thi her" ... atter et Klaps paa Papirerne ... „har jeg fundet yderligere Materie til at strenge Klage og Retsforfølgning an mod Hoch-Kitzwalde — paa Dümmershofens Vegne. Havde jeg nu ikke først taget fra Eder, hvad der tilkom mig, saa havde vi senere skullet ligge i Trætte sammen. Nu ere alle Søgsmaal mellem os forbi — og vi kan som gode Venner arbejde os i Fællig op ad Borgklippen med vore Fordringer. Har I forstaaet?" —

Der var Tavshed, Dukken af Hovederne, Skraben med Fødderne i Dümmershofen Kro, hvor Mødet blev holdt. Ram Lugt fra Bøndernes tæt sammenpakkede Skare slog Fru Merite i Næsen, uden at hun rynkede den; hun saa' paa disse buskede Hoveder, disse brede Skuldre, store, stærke Fødder i tunge Sko eller sammensnørede Huder — og hun mønstrede dem som en Armé af Tyre, Vildsvin og Buldogger — dem, hun ikke ræddedes for men smilede til.

Da løsned sig fra Kredsen den gamle Helmer Knüffels Kæmpeskikkelse — og en hel branket Lammesteg af en brun, fregnet og haaret Haand med tilhørende Arm lagde sig oven paa Dokumenterne — varsomt højtideligt, som kunde det være selve den hellige Læst — — og han sagde:

„I er en klog Kvinde, Fru Merite; og vi Bønder er at ligne ved umælende Fæ, som hverken kan læse eller skrive. Men se og høre kan vi; og regne og tælle i vore kantede Ho'der — det kan vi og!

Nu sværger og bedyrer jeg — paa mine Bys- og Sognebørns Vegne — at hvis I gør som I siger, og holder, hvad I lover, da skal vi med vore Kroppe og Arme, Spyd og Økser, Knipler og Plejle tjene Eder mod hvem og til hvad I begærer os .... om I saa bød os storme selve Kitzwaldes Borgklippe og ryge Reden ud deroppe!" —

Merite tog leende Lammestegen i sin Haand; og saaledes endte Mødet.

Og saadan gik Tiden og Aarene. Fru Merite fik den gamle Borgkasse udspækket, støttet og afstivet — fik en ny Lade rejst — Jordene tilsaaet og høstet. Aarle og silde i Virksomhed, uden synlig at

haste, fyldig og bred, højbarmet og lethaandet behøvede hun aldrig mere at løfte Haand til Sigte og Slag. Alt gik som af sig selv. Altid et Smil paa Ansigtet, hvis Træk bevarede deres Skønhed og Friskhed, endda Kind og Hage mere og mere rundedes. Altid Ro i de Øjne, der saa' med Overlegenhed paa Præst og Bonde, Ridder og Huskarl, Terne og Skurekælling. Aldrig opbragtes hun ved Ting, der bringer Kvinderne i saa stor Heftighed — om de end skjuler den. Hun regnede med Menneskenes Skrøbelighed og Dumheder som med det forud givne. Om hvad Himlen fordrede af Jorden, derom havde hun enten ikke holdt det Umagen værd at danne sig en Mening, eller hun skjulte sin Hemmelighed og lo Spørgerne bort. Men hvad Jorden fordrede af Himlen, det vidste hun paa sine fem buttede Fingre — og med dem gik hun ikke paa Akkord.

I saadan Sindets Ligevægt levede og virkede hun — plejede sin Ægteherre, da han som slagen Mand vendte hjem fra Landefejden — støttede hans Hoved, da han drog sit sidste Suk — og jordede ham uden sørgende Enketaare men ogsaa uden Bitterhed.

Og hun opdrog sin Søn Frants, eller lod gamle Schwab opdrage ham i hvad som sømmede sig for slig en Junker. Da hans Tid kom, tog hun ham i sine Arme, kyssed ham og lod ham drage i Felten. I de samme Arme tog hun ham, da han blev bragt hjem ... som havde Armene kun ventet paa at aabne sig for den unge saarede Krigsmand.

Naa — og det store Hul i hans krusede Hoved blev tvættet, salvet og omsider lægt. Naturen og hans Moders Badskærkunst hjalp ligeligt.

Hvad det Hjertesaar angik, som Fru Adalberte tilføjede ham paa den skæbnesvangre Ridetur, hvor de to unge Folk første Gang saa's — dermed lod Fru Merite det have sin gode Tid eller sin kranke Lykke.

Hun saa' at Sønnen blomstred igen — det var *hende* nok. Kvinder er Kvinder, Mødre er Mødre. Afkommet gaar frem for alt ... og lidet besværed det hende, om Ridder Kunos Rettighed muligen blev gaaet for nær. De var jo dog for Fjender at regne i Forvejen — med svævende Retsspørgsmaal imellem sig.

Fru Merite smilte.

Men da Frants undveg i Stedet for at søge hendes Fortrolighed, og da der over hans saa lykkelig genvundne Ungdomssundhed lagde sig Skygge og Dæmpethed — *for* meget af en Sommernats Dæmpethed over en dugfrisk Egn — saa drog hun paa Brynene.

Kunde dette unge „Par" da ikke blive enige om en saa naturlig Ting — nu imedens Ridderen belejligt var borte?

Skylden maatte selvfølgelig søges hos hende ... thi sin Frants kend te Moderen.

Og Fru Merite begyndte at faa — nej ikke et Nag til sin unge smukke Frænke; thi Ridder Kunos pigeagtige Gemalinde forekom Merite for ubetydelig. Men Lyst til at drille hende lidt ... hvorfor ikke?

Kvinderne under hinanden det saa godt; og sidder man selv forholdsvis ubemidlet paa Gaarden udenfor Dümmershofen — og spiser man dér paa en *ren* Brikke — saa smiler man bredt ved Tanken om, at en ung, fornem Slægtning — højt til Vejrs — kunde komme i Fedtefadet!

VI

Det er Nat — stille Sommernat, med smaa, blege Skyer fejet i Striber højest oppe over Himmelhvælvet.

Og nede over Jorden er der Dis og beroligende Dampe, hvoraf de kullede eller skovbegroede Bjergaase stikker Hovederne søvntunge i Vejret.

Saa stille — som holdt Naturen sit Aandedræt tilbage; ingen Sangfugl, der pipper, ingen Rovfugl, der skriger; kun en umærkelig Rislelyd af en sølvstrænget Kilde, der drager sig usynlig mellem Krat og Gyvelbuske ned ad den bratte Borgklippe.

Deroppe — kulmørk mod den svagt farvede Himmel — Hoch-Kitzwalde!

Man lige netop skimter den smalle Vindelvej, der snor sig fra Dalbunden i jævn Stigning til det første Udenværk med Portbygning — derfra til næste Port — og saadan med fem truende Forhindringer, stedse brattere op efter til selve Borgkærnen med den trange Taarnport, hvis Faldgitter nedlades hver Aften, naar Nadverklokken har ringet, og ikke aabnes før Davregrøden er kogt og Solen fremme.

Mellem hver Portbygning gaar Kuren sin Vægterrunde — og for hver Gang han har aflæst en Time paa Sanduret, tager han sig en Slurk Tyndtøl af Trækanden og tuder i sit korte Horn.

Det lyder dumpt-klagende gennem Nætterne; men man vænnes dertil, ingen vækkes af Lyden ... kun Taarnfogden øverst oppe hører den instinktmæssig gennem Søvne — og véd at alt er vel, at ingen Enkeltmand og intet Fjende-Fortrav har vist sig, at der vaages over Kitzwaldes dyreste Skat, den unge Borgfrue, i Borgherrens Fraværelse.

Ve den Pige — fra Stegers eller Bryggers, Fadebur eller Kælder

— som vilde liste en Kande stærkt, rusende Øl til den vagthavende Kur; det vilde gaa hende lige saa ilde som hendes Madkærest'!

Thi der er strængt Regimente deroppe paa Borgen. Ridder Kuno har indskærpet alle sine Paabud om ærbart, ædrueligt Levned, Aarvaagenhed og Lydighed inden han drog bort — og hans smaa, plirrende Øjne i det tykke Hoved under de rødlige Bryn er kendt og frygtet af hele Besætningen, Tjenerskab og Tyende.

„Naadigherren ser durk igennem alt — selv om han er borte!" siger Kuren overtroisk til den tykke Stegerspige, som har kastet sin fuldmodne Kærlighed paa Vægterens vejrbidte Bøffelgestalt.

Hun synes, at Vorherre ganske har skabt dem for at fordrive Ked somheden sammen — naar hun svaler Dagens hede Stegersdunster ved at patrouillere i første Portbygnings Vægtergang.

Og paa den halm-redte Briks i den rummelige Portvagt ligger Parret sødeligt ved hinandens Side — ganske glemmende Borgherrens Paabud .... indtil Lopperne begynder at bide.

Saa trækker hun de svære Skanker til sig — støder Heinz eller Kurt, hvad nu Kuren hedder, i Siden — og siger søvndrukken-kærligt: „Du skal vist ud og tude, lille Kurt!" ....

Og han tumler ned fra Briksen, famlende paa Gulvet efter sit Horn — som i Nattens Spøgelsetime er bleven til Pigens svære Lædersko .... og saa er de begge vaagne — og de lytter, idet de ved den svage Lysning søger at se hinanden ind i Ansigtet ....

Det er ganske og aldeles som om en Sten eller Jordklump løsned sig oppe ad den stejle Skrænt, den „utilgængelige" Borgklippe — netop lige under Vindueskarnappen, som betegner Fruerburet — Borgfruens hellige Kemenat ..... og denne Sten falder med et hult Bums ned paa Portvagtstuens Tag — og den opskræmmede Kur vil fare ud og blæse Allarm —

men han faar ikke Lov.

Pigen trykker sin røde, ru Haand over hans Mund. Hun er selv paa „Kærlighedssti", hun aner maaske noget. Og hun holder sin tykho'dede Bøffel tilbage, og hvisker: „Du kan sagtens ligge et lille Pust endnu — saa kan Du gaa ud og tude!"

Sommernatten er begyndt; den stille Nat.

Fru Adalberte har den hele Aften siddet ved Vinduet i sit Fruerbur og set Solen rødme og slukkes, set Bjergaasene gløde og mørknes — indtil Himmelbuen stod med sin dæmpede Blankhed over en Verden af fløjelssorte Kæmpetuer ..... saa lagde hun de hvide Hænder over det fine, knoppede Bryst og gik hen til den klædesbetrukne Bedepult.

Dér, paa Skammel-Puden, sank de spæde Knæ ned — og det smukke Hoved bøjed sig over den opslagne Bønnebog, en kostelig Gave fra hendes Faster og Opdragerinde, Rigsgrevens Søster.

Paa Pulten brænder en enlig Vokskærte i Sølvhylster — Skæret falder rødligt paa Bogens gullige Blade, de kostbare Sider, i hvis Margin ingen ringere Haand end en Venezianers — man siger en Giorgiones — har afbildet magre Helgener, spædlemmede Helgeninder og et helt Rosenflor af rundkindede Engle med de sødeste oversanselig-milde Øjne, hvori en ung andægtig Kvinde kan se sine egne kyske Drømme legemliggjort.

Hun er andægtig, helt andægtig, den unge Borgfrue; hun sænker sig ikke i Bønnen for at slaa en ledig Time ihjel; hendes Opdragelse, Instinkt, inderste Trang og stærkeste Drift fører hende hver Aften og hver Formiddag til denne Pult.

Hvad beder hun om? Hun afbeder ingen Synder. Hun siger til sig selv: jeg har ingen begaaet! .... og idet de kyske Læber bevæger sig, tilføjer hun maaske: Jeg har ikke tilladt ham noget, som jeg kunde angre; jeg har bevaret *ham* mit Hjerte rent og *mig selv* min Stolthed ubeskaaret!

Hvorfor beder hun?

Fordi hun er et lydigt Barn af den store Moderkirke — den, i hvilken *hun* hverken ser Brist eller Brøst, intet, som kunde trænge til at reformeres.

Men hun beder ikke af den Grund alene — Opdragelsens, Indøvelsen ved hendes strenge, højfornemme Fasters Eksempel. Hun knæler her, fordi hun er Kvindetype for sin Tid, Adelsdamen, Borgfruen — der har lært Latin og Græsk, og dog ingen anden Bog kender end Bønnebogen med de smukke, milde Engle.

Saa knæler hun i Bøn, fordi hun er *ung Kvinde* og fordi hun er Adalberte v. Kitzwalde.

Ingen Mand — mindst af alle hendes Gemal — har haft Indflydelse paa, endsige Magt over hendes aandelige Verden, Tankevrimlen i dette lille smukke Hoved. Hun er suveræn derinde — hvor Barnets Æventyrtro og Jomfruens Kærlighedsanelser og den modne Kvindes Længsel og Mod paa Livet gaar Haand i Haand som tre Søstre i Runddans. Ingen Haand slipper Kæden — og alle disse klare Øjne har tilsammen et „Ideal", og Idealet har iklædt sig Junker Frants's ridderlige Gestalt .... men heller ikke *han* mestrer Tankevrimlen — paa langt nær! Han er for ung, har selv for liden Personlighed, gentager i Grunden *hendes* Ord, underskriver hendes Domme, underkaster sig hendes Vilje, ser med hendes Øjne, føler med hendes Sanser .... O fy! Sanser har *han;* men hun mestrer dem — hun, som elsker med Hjertet, *kun* med Hjertet... det ømme, sky

og stolte Jomfruhjerte — det, som er hendes, hundred, tusind Gange hendes *eget* Eje, udeleligt, ubortgiveligt — om hun saa Millioner Gange havde givet ham det!

Det deles kun med Englene i Bønnebogen; det er *deres* ... dér har hun ingen Frygt; dér kan hun sænke sig — som bares hendes Andagt paa Nattens sølvstrængede Kilderislen — i inderlig Beskuelse af det Allerhelligste: Gudsmoderbilledet i hendes Sjæls lønligste Lukke!

Og Sommeraftenen gaar over til at blive Sommernat .... saa løfter hun hurtigt Hovedet fra Pulten — og lytter.

En næsten umærkelig Fløjten — som af en Drosselunge — Lyden af en svaj Gren, som bøjer sig og' fejer Løv mod Løv .... en Haand spænder med et fast Greb om det aabne Vindues Karm — en Mands mørke Gestalt svinger sig ind — og der hviskes:

„Adalberte!"

„Og der svares:

„Frants!" .....

De rykker to højtideligt stive Stole tæt sammen. Det er, som om Stolene kun ugerne indvilger i Mødet. Og de unge Folk nærmer de smukke Hoveder til hinanden — hendes synker ned mod hans Kind — et Øjeblik bøjer det sig helt tilbage, som vilde hun selv synke hen — Gud véd hvor langt — i ordløs Drøm om Sommernats Lykke. Og han kysser den fugtigbløde Mund, medens hans Arme skælver om hendes Liv ....

Saa lyder hendes Stemme — dæmpet men afgjort: „Ikke de store Kys, Frants! ikke de store ...."

Og hun fjerner ham fra sig, og sidder rank, Hovedet en Kende bøjet, de spinkle Arme med de smaa Hænder i Skødet .... mere som et Syn end som et Menneske — i lang, lys Klædning, der lader Hals og Arme blottede, medens Stoffets Folder, ubestemt flimrende som et Vandfald gennem Natten, dækker og tilslører og røber og fremhæver de Former, han ikke tiltror sig Mod til at give Navnet Lemmer, Legemsdele.

Hvor han elsker dette Syn!

Han lover hende hver Nat dette, ikke at give de store Kys — og hver Dag, naar det lakker mod Kvæld, føler han hendes smaa, ømme Kys vokse sig varme paa hans Tunge.

Hun fornemmer hele Dagen over — med Vandfaldsrislen under sin Hud — hvordan hans Arm her om Natten indeslutter denne Slankhed og Blødhed, som han ikke tiltror sig Mod til at kalde Legem, Legemsdele. Han véd, at det er Barm og Midie — véd endog at det er Hofte og et lille bitte Knæ .... nej han kan ikke lade være;

idet han synker ned paa sit eget stærke, faste Knæ — spændt endnu fra den dristige Klatren — drager han Hage og Læbe hen over Adalbertes Skød, der viger og viger, indtil hun rejser sig og utaalmodigt hvisker: „Frants — Aftalen!“ .....

Og med et: „Tilgiv mig, Du Kære!“ — sidder han atter paa sin Stol .... dér hvor hun lidt efter lidt sætter sig paa hans Skød og lader sin smalle Haand glide gennem hans krusede Haar:

„Frants, fortæl mig noget!“ —

„Adalberte, fortæl Du mig noget!“ .....

Og de hvisker sammen — hen over Kind og Mund, eller imod hinandens Skulder — nu og da ganske utydeligt — Øret skal dog nok opfange selv den svageste Lyd! thi Hjerterne lytter.

Hvad hvisker de?

Ja hvad er Natten fyldt af — Sommernatten, der i Aartusinder har indsuget unge Folks Længsel mod den Lykke — der maaske er *selve* Lykken, hvis noget er det.

Hvor gerne greb vi ikke derefter — hvis den lod sig gribe, den, som jo tusinde Hænder, hellige og profane, smudsige og rene, er udstrakt efter. Og hvilken mægtig ubevidst Klogskab er nedlagt i Kvinden — ung og elskende — naar hun undviger og nægter, fordi hun inderst inde gemmer den Tvivl og Mistro, der er hendes Kyskhed, som atter er Mandens Attraa.

Hendes Attraa er til ham — men det Instinkt, der synes Kulde eller Forstillelse, viser hende den svælgende Afgrund mellem hans og hendes Lykkebegær — han, som tilfredsstilles og kølnes, hun, som lever fort i en stille Helligdomsild, der ikke *vil* krænkes — saa lidt som Naturen i sin umiddelbare Uberørthed vil paaføres Vold.

Og Kærlighedsnydelse er Vold, paaført Kvinde af Mand. Giv den de skønneste Navne, lad den nistrængede Lyre tone sin Sølvklang over den, døb den i Kirkens Vievand og i Oceanets Salt, lad Gudsmoder give sit hellige, mælkespændte Bryst til dens Forherligelse og Retfærdiggørelse .... *det* Væsen af Mandkønnet, der gjorde Mariajomfru til Moder, gjorde det ved Vold og List.

Og hun vil vokse i Selvfølelse og Stolthed ved at tænke paa dette: min Attraa var til ham — den, han aldrig forstod og aldrig holdt i Ære; og han overrumplede mig, tvang eller lokkede, til jeg gav efter .... men mit Hjertes Hemmelighed kender han i al Evighed ikke, og jeg hævner mig ved at føde ham det Barn, der stiller de overdrevne Fordringer til *ham*.

Noget saadant tænker muligvis Adalberte v. Kitzwalde.

Frants v. Kitzwalde tænker anderledes.

Hun sidder paa hans Skød .... saa tænker han dette ene: aa, tilhørte hun mig helt!

Og imidlertid toner derudenfor i Natten den sølvstrængede Kilde .... som en saa aandeagtig fin Latter, isprængt Suk, at den gerne kan opfanges som Graad.

Elskovens Sommernat, med Blomsteraande og Dugbrise, Jordens Saft og Sødme i reneste Essens ... og to, tæt til hinanden klyngede unge Legemers Udstrømninger i en Luft, som synes lutter Kærlighedsaande — og den drager og drager, vil igennem usynlige, haarfine Rør suges ind i Sjælen — kan ikke sigtes og vejes, ikke spiddes paa Begreb, ikke udleveres til de haandfaste Ord .... men synger og synger, unævnelig, usangbar, ugengivelig som Kildens Rislen — den Kilde, der rummer al Jordelivs udødelige Fryd: Kærlighed.

Han bad hende om at skænke ham denne Kærlighed.

Hun sagde: „jeg har jo givet Dig min Kærlighed!" —

„Jamen ...?" — —

Hun lukked hans Mund med et af sine smaa Kys, dem hun næsten kun henaanded over hans Læber.

Han drog hende nærmere, og han var uforsigtig nok til at sige — idet han peged mod Vinduesaabningen: „husk, jeg sætter mit Liv i Vove ved at komme her!"

Hun rynked Brynene og tog sin Haand fra hans Haar.

„Hvad vover jeg da? Kom Ridder Kuno uforvarende hjem og overrasked os — han vilde dræbe mig, lige saa sikkert som jeg intet har forbrudt — og dernæst lade Dig hugge ned!" —

Frants v. Kitzwalde knuged begge hendes Hænder og hvisked dirrende af Bevægelse:

„Lad ham komme over os — det bliver *mig*, som er hurtigst. Hør mig dog engang, min Hjertens Dugblomst; giv ham i min Haand — lad mig sætte mit Sværd i hans skulende Pande .... og saa til Hest med mig — af Sted — ud i Verden, hvor Lykken gror!" — —

„Lykken gror ingen andre Steder, min Frants, end dér hvor vi har vore dybeste Rødder. Hvad vilde Du i Verden gøre? — hvilke Midler har Du? Dit Sværd, dit raske Mod. Begge kan forlises — og jeg da? ... Nej! leve her i mit Indelukke — blandt disse Bjerge og Dale, hvis Sider og Veje taler til mig i mit eget Maal ... sidde her i mit Kammer — slaa min Væv — læse over min Pult — bede for Dig og bevare Dig mit Hjerte — *det* er Adalberte v. Kitzwaldes Liv ... hun har intet andet!" — —

Han bøjed sig tættere imod hende, og hans Øjne søgte i Skumringen hendes:

„Hun har et Liv, som en Mand nidkært vaager over — selv eller ved sine Spejdere. Har Du ikke sagt mig, hvilken standende Strid

Du strider imod hans Argelist og Anslag — han, som kun pønser paa et og det samme .... og mig vil Du ikke bønhøre?" — —

Hun vendte sig fra ham, rejste sig, gik tilbage i Værelset. Hendes Ansigtstræk udviskedes, kun Omridsene af hendes lyse Skikkelse skinned dæmpet frem i Halvmørket — mod de hvide Vægge, til Hælvten dragne med de Tæpper, hun selv væved og virked, — mod Alkoven, hvor den opredte Seng med de hvide Bolstre akkurat skimtedes som et Syn — Helligdommen, der svared til hende selv, som det ulegemlige Syn i den flygtende Sommernat.

Han fulgte tøvende efter — og standsed. Den Del af Værelset med Alkoven *var* en Helligdom.

Hun sagde:

„Jeg blev for Aar og Dag siden ført herind af Brudesvende og Piger. Han, min Gemal, havde udstyret dette Rum som *vort* — men jeg troed at betræde et Rustkammer, saa mange Vaaben var ophængt over alt. Muligen troed han at skræmmed mig til at føje hans Vilje. Man begyndte at afklæde mig — han veg ikke fra min Side. Jeg bød ham fjerne sig .... han sendte Pigerne bort og lagde Haand paa min Skulder.

Da fo'r jeg til nærmeste Væg, greb en Jagtkniv, stilled mig under Vinduet og sagde ham: at hvis han rørte mig, stødte jeg Kniven i hans Øje — og hvis han tøved i dette Værelse, kasted jeg mig ud af Vinduet!

Han forlod mig med et Blik, ondt og spodsk som Ræven, der gaar uden om Saksen.

Det Blik bærer han stedse paa mig, naar han gaar, og naar han kommer. Men dette Værelse blev *mit* — og ved denne Pult har jeg svoret, at saa lidt som jeg føjed hans Vilje her, føjer jeg nogen Mands ..... det maatte da være, at jeg selv tilstod mig svag — og det sker aldrig!" — —

Der var stille i Fru Adalbertes Kemenat. Frants havde sat sig paa Bedepultens Skammel og stirred ud for sig mod det fagre Syn, som han syntes aldrig at komme nærmere. Og den Tvivl, der aldrig fulgte ham op ad Borgklippen, men som mod Dagens Frembrud listed sig paa ham ud fra selve denne Alkove, — den nærmed sig ham nu, trykked ham for Hjertet, hvisked ham i Øret: elsker hun Dig? er dette mon Elskov? er hun en Kvinde — *hvad* er da en Kvinde? ....

Hun sad paa den stive, højtidelige Stol udenfor Alkoven — havde foldet sine Hænder under Knæet — saa' lige frem for sig, hen over sin Elskers og Ridders bøjede Skikkelse, mod det store Vindu — gennem hvilket Dagningen sived og sugedes ind af Kamrets Halvmørke.

Og saa lød Portvægterens Tudehorn — varslende og advarende; og hans monotone, hæst-snøvlende Stemme gennem den indbrydende Morgen — om „at følge Dagens Kalden til aarle at opstaa — og fjæle sig med Natten, hvis Ondt man pønsed paa" .... det skulde være Sang, men blev til et langtrukkent, gnavent Raab — som om man hørte Kuren skudrende sig i Gryets Kulde — — — — — —
— —

og hun fo'r sammen, gik hastigt hen til Bedepulten, bøjed Armene ned om Frants's Hals, kyssed hans krusede Haar inderligt — som en Moder — kyssed hans Mund — varmt .... og drog ham hen til Vinduet med det ene Ord: i Morgen!

Han svang sig op i Karmen — men tøved endnu, inden han lod sig glide ud og nedover.

Han sagde noget om, at det sidste Kys havde været saa sødt — og derfor ....

Hun skynded utaalmodigt paa ham.

Men da hans Hoved forsvandt af Vinduesaabningen, stod hun ligesom fastgroet — voved ikke at se ud — lytted — følte som en Isnen krybe sig om Hjertet .....

Sæt en Sten løsned sig, en Gren knækked, en Trærod gav efter ..... milde Himmel! var det hans Skrig? ... nej, det var en aarle opskræmt Rovfugls ... faldt der et Skud? ... havde man opsporet hans Vej? ..... styrted han? ...

Aa, den var forfærdelig, denne Angst. Hun burde have beholdt ham — gemt ham hos sig — inde i Alkoven — Dagen over — til næste Nat ... hendes tapre, ridderlige, ærlige, trofaste Tilbeder — hendes Skat med sit Hjerte af Guld! ....

Hun burde! —

Men i Morgen gør jeg det — blot han slipper hjem *i Nat!* ...

Saa lød Drosselungens svage Fløjten — langt nede. Det var Halvvejen naaet — den farligste Del.

Hendes unge, fine Barm aanded højt op ... hun gik til Bedepulten, knæled: Jeg takker Dig, Gudsmoder — Du bevared ham — og Du bevared *mig!* ....

Dagen rødmed i Øst.

VII

Han slentred en Dag ud ad Vejen — ned ad Dümmershofen til.

Det var Aar siden han havde gaaet her; og han havde været Dreng dengang. Nu havde han erfaret og oplevet saa meget — syntes han — — og endda vilde Afstanden fra nu til da ikke ret indstille sig.

Han maatte føle til Kindens dunede Skæg, maatte stryge sig ned ad Lemmerne, endog føle til det store Ar oppe under Huen — Mandighedens Mærke ....

Alt sammen sagde ham blot dette, at han alligevel var sin Moders „store" Dreng — og at han i Fru Adalbertes Haand var en Vidie og Vaand, hun kunde sno og bøje ....

Aa! de skulde bare — ja de skulde bare vide, de Fruentimmer, hvad nogle Aars Feltliv er ... hvilke Gennemlevelser — hvilke vilde Scener ... som f. Eks. dengang de tre Landsbyer paa samme Dag blev stormet — „renset" for Fjender og Marodører — hvert Hus endevendt og sluttelig prisdømt ... Kvinderne med.

De skulde vide!

Men det snakker man ikke om — — man er ikke grøn .....

Allermest tier man stille med den store Dag, da man laa for Prebel, og Kirken ved en Fejltagelse blev skudt i Brand — og Nonnernes Kloster med.

Da havde den Fane Landsknægte, som Junker Frants førte, i flere Døgn maattet tørste og til Dels sulte.

Byen blev stormet, Garnisonen hugget ned. Landsknægtene kommanderet til at slukke ..... og der rendte Nonnerne halvnøgne forvildede omkring udenfor deres brændende Rede.

Landsknægtene slukkede; — Tørsten var steget indtil Utaalelighed — Klostrets dybe Kældere gemte Rækker af Rhin- og Moselfade.

Naa, hvor der blev slukket og drukket .... og saa Jagt paa Kvinderne gennem den rygende Bys Ruiner. — —

Frants v. Kitzwalde gaar hen ad Vejen til sin Barndoms Legeplads Dümmershofen. Han gaar med sammenbidte Læber og halvt lukkede Øjne.

Han *vil* ikke se Krigens Scener for sig.

Og dog kunde *han* det uden Skam — han, som hin Eftermiddag nedhug to af de værste Knægte ved deres skændige Færd.

Han ser Gærdet for sig — de to Soldater ligge blødende paa den oprodede Jord; og nogle Skridt borte et døende, ilde medhandlet ungt Kvindemenneske — Ryggen lænet op mod de splintrede Gærdestaver — Ansigtet tilbagebøjet, forkradset, stivnet i Skræk.

Nonnen er nøgen; Klæderne revet af hende ..... og Frants v. Kitzwalde ser sig selv bøjet over hende, medlidende søgende efter Livstegn hos den ulykkelige — og samtidig seende, at hun er nøgen — at hun er ung — at hun er attraaværdig for en hed Kriger.

Dette husker han nu — saa længe siden — med Følelse af Skam.

Og den gaar dybere ind og æder ved hans Hjerte — da han erindrer, hvad der saa skete:

At denne Mund dér, stivnet i Skræk, aabner sig som et jamrende

Barns — og at Øjnene stirrer med et tomt, fjottet Udtryk — og at dette Udtryk pludselig skifter ved at opfange det fremmede Krigeransigt dér tæt over hendes Bryst ...

Voldsmanden?

Den ulykkelige har i sin sidste Stund troet, at *han* var Kvindeskænderen.

Og hun har set Pistolhæftet i hans Bælte — har revet Vaabnet til sig — og vendt det mod sit Bryst ....

Nonnen døde; og hun troede i sit sidste Sekund, at det var ham som ...

Nej, man er ikke grøn, naar man allerede har et Feltliv bag sig.

Men det véd de Fruentimmer herhjemme ikke. —

Han kommer til Dümmershofen, ser sig om; alt saa uforandret, hvilende i sig selv, som havde ingen tænkt paa eller spurgt om den unge Junker i hans Fraværelse.

Det ærgrer ham en lille Smule.

Her er Kroen med Bindingsværksstolpens slidte Jernringe til at binde Hestene ved. Her dingler under Stagen den engang forgyldte Tønde, med de nedhængende Høvlspaaner, hvori Vind og Vejr har rusket som i Gammelmands Skæg.

Er den gamle, skeløjede Krovært død?

Nej dér staar han jo — og nikker kort Goddag og stikker den fede, snavsede Haand frem, som havde han talt med det „unge Herskab" endnu i Gaar.

Saa skeler hans Øjne tilbage til de Hestehandlere, som han er i Lag med. Ingen ser paa Junkeren — som dog har et Feltliv bag sig og natlige Stævnemøder saa højt til Vejrs — og saa livsfarlige — som paa Hoch-Kitzwalde.

De dumme, sløve Mennesker.

Han træder ind i den lave, sod-anstrøgne Skænkestue, hvor Gyvelris er strøet paa Gulvet og hvor det summer af Fluer omkring Slattebakken under de to rivaliserende Øl- og Vinfade.

Her er en Person, som han ikke har set før. Paa en Skammel — for at kunne række op til Hylden, hvor Trækanderne og Tinkrusene har deres midlertidige Forblivende — staar et ungt Pigebarn. Med smaa Skrig løfter hun de nøgne Fødder og trækker den brune, buttede Læg til sig. En ung Knøs staar ved hendes Side paa Gulvet og „hjælper" hende — ved at knibe hende paa de Steder, hvor hun er blødest.

Saa sender hun paa maa og faa et Spark bag ud — og det træffer Fyren mellem Næse og Mund. Han ler og bander og bløder fra sin

ene Fortand og spytter ud paa Gulvet — medens hun springer ned og stiller sig foran Junkeren med et lille Kniks.

Hun bærer et kort, stribet Uldskørt, et næsten forsvindende Livstykke — grønt, med smaa Sølvkæder over den uregérlige Barm, hvis lysebrune Halvkugler hvert Øjeblik vil hoppe op over Særkelinningen. Hun har to korte, tykke Piske ned ad Nakken, smaa Ører med Glasperler i Fippen, en lystig Opstoppernæse, ligegyldige, ligeglade, allestedsnærværende Øjne af Farve som Slaaenbær — en kort Overlæbe, en meget rød, indbydende Underlæbe — hvide, stærke Tænder — Kløft i Hagen.

„Hvad er til den naadige Herres Tjeneste?" — —

„Kender Du mig, mit Barn?" spørger han, i en faderlig Beskyttertone, men ret fornøjet.

„Nej — men det er kanske det naadige Herskab fra Gaarden!" siger hun med et nyt Kniks, smilende som en vever Hunhund, seende ham lige ind i Øjnene — og samtidig skottende til Fyren med den løse Fortand.

„Hvad hedder Du?" spørger Junker Frants og tager hende let under Hagen.

„Zirli!" —

„Saa kan Du bringe mig et Bæger Pfalzer-Vin ud i Haven, lille Zirli. De gamle Lindetræer staar vel endnu foran Blegepladsen?"

Og han gaar gennem den mørke Gang forbi Stegerset — mener at aabne Døren ud til Haven, men finder sig i et Kammer med halmredt Sengested, Mandsklæder slængt over en Stol, en aaben Ransel paa Gulvet.

Bag sig hører han Skænketernens og Fyrens Latter — han drejer sig raskt paa Hælen og spørger kort:

„Hvor Fanden har I Døren ud til Haven?" —

Zirli kommer hoppende; hun forklarer, at Værten har ombygget og tilbygget — da Rønnen trued med at falde ned. „Saa har vi faaet et Gæstekammer til — og jeg har faaet mit eget Kammers bag Stegerset, dér hvor den gamle Udgang til Haven var. Om Morgnen kryber jeg bare ud af Vinduet — og gaar lige lukt til Brønden, for at vaske mig" ....

„Ogsaa om Vintren?" spørger han leende.

„Vinter og Sommer, det er mig et. Jeg er vant til det fra Tøs af. Jeg er fra Bøhmen!" —

„Ja saa! Er det maaske din Kæreste, han dérinde, som Du nylig stoppede Munden paa?" —

„Min Kærest', *han*?" Hun slaar en høj Latter op. „Skulde man være Kærest' med hver en af de unge Bønder her, saa fik man nok

at skøtte. De snuser omkring mine bare Ben saa frække som Slagterhunde ..... men jeg skal ave dem!" —

„Det gør Du vel i! Før mig nu ud i Haven — og bring saa Vinen!" sagde han „naadig" ... men maatte dog skotte til Livstykket, Sølvkæderne og hvad derover viste sig.

Hun lod som intet, trak Særkelinningen sammen med sin korte, brune, buttede Haand — og førte ham igennem Stegerset, hvor et Par ældre Kvindfolk syslede ved Arnen om en stor Kedel, der hang ned fra Skorstensfanget i en Krog af en mægtig Ege-Tveje.

Hun stødte Døren op til et tomt Bryggers — derfra kom de ind i et tomt Kammer.

Vinduet — lavt men bredt — stod aabent ud til Haven — og en Hyldebusk nikkede ind med sine fulde, hvide Skærme. Paa Udvæggen kunde man kende den nylig tilmurede Dør ... han saa' sig om efter en anden Udgang; glinsende skuret over alt — et lavt Sengested, pænt tildækket af et Hvergarnstæppe med rød Uld-Stikning — kantede Blomster og stive Fugle. Træstole — uden henlagte Klæder; et aflukket Skab — et Bord med en Stump Spejl. Over Sengen i en mønjerød Træramme et lille fladt Voksbillede af Jomfru Maria — med et blankt Sværd strittende ud af sit Bryst, og en forgyldt Krone paa Hovedet. Ved Siden af Vinduet hang en Sisken i et Bur — Fuglen sang — Hyldebusken duftede stærkt ....

Junkeren fornam en Følelse af Behag — som han straks skød fra sig. Hvad havde han i Skænketerners Kammers at gøre — om der var aldrig saa rent og pænt? Han tilhørte med Krop og Sjæl sin Ridderpligt — var Elskovs-Vasal af Fruen til Hoch-Kitzwalde — havde kun at tænke paa *hendes* kyske Kemenat — deres lønlige Kærligheds Helligdom.

Han sagde barsk: „Hvi narrer Du mig omkring i denne Rønnes Kroge og Aflukker? Kan jeg da aldrig komme ud i den Have?" — —

Hun lo: „Hvis den naadige Herre vil hoppe ud af mit Vindu .... for ellers gaar Vejen uden om Huset. Værten siger, at han saaledes nemmere kan have Rede paa sine Gæster — da ingen kan smutte fra ham uden at betale Fortæringen!"

Der lød i dette Øjeblik de blide Toner fra et Strængeinstrument og en Mandsrøst ind til dem.

Junker Frants lytted og spurgte:

„Hvad er det?" —

„Det er ham, Sangeren — Spillemanden?" .....

„Hvilken Sanger — hvilken Spillemand?" —

„Nu — *Sangeren!* jeg véd intet andet ..."

„Er *det* maaske din Hjertenskær?" spurgte Frants, med Ungdom-

mens Tilbøjelighed til over alt og i alle at forudsætte sit eget Tilfælde.

Zirli lo Spørgsmaalet bort — denne Gang maaske for et finere Øre mindre afgjort end før.

Men Frantz v. Kitzwalde hørte blot efter Lyden — Instrumentets og Røstens.

Musik og Sang — som han længe ikke havde hørt i denne afsides Egn — satte straks hans Sind i en Række Svingninger. Han fulgte disse — saa' ikke paa Zirli — men gik ud.

Han havde for sig i Haven et ret mærkeligt Billede.

Paa Bænken under de to gamle, bredkronede Linde sad en Mand holdende en stor, langhalset Luth i Armen — trykkende den som en kær Genstand ind til sit Bryst ..... og i en tæt Kreds om ham stod, sad og laa paa Blegepladsens Grønsvær Stedets Bønder, Hestehandlere, Fragtmænd, Hestetyve, tilfældige forbidragende — en forarmet Ridder, en maroderende Landsknægt, en „Vagant", en farende Student — kort sagt, alt det brogede Liv, som Landevejen i en urolig og gærende Tid kaster af sig.

Hertil slutted sig Kroværten, glinsende og skeløjet, og en forslagen Munk med en Gris i en Sæk under Armen.

Deres Munde stod aabne, deres Latter lød; Solen skinned paa deres Hoveder — og skinned ham, Sangeren, Spillemanden, ind i Ansigtet.

Det ene Øje — med et Ar under — missed paa Klem; det andet taalte Solens Lys og lysned selv ud i Kredsen — hvorfra det suged Opmærksomhed til sig og gav Lystighed tilbage.

En Lystighed, som var dristig og hensynsløs nok, men som han syntes at kunne ave og tæmme og holde paa Afstand .... værsgod: I dér, jeg her!

Over den aabne, høje Pande dingled en knækket Hejrefjer ned ..... det eneste knækkede ved denne Person, som bar en slidt Fløjels Barret og ligedan slidt Vams — skødesløs i Holdningen — tilbageslængt — med en Spænstighed i Lemmer og Ledemod, der godt nok svared til den lange, over Knæet hvilende Kaarde — den han næppe „bar forgæves".

Det var vanskeligt at sige, hvem man i ham havde for sig: en forarmet Adelsmand, en farende „mosgroet" Student, en Landsknægt, en Stratenrøver. To Snese Aar og mange Livets Omvekslinger havde bidt deres Mærker i ham — og bed han igen, hvad han syntes af Hjertens Lyst at gøre, saa var det rimeligvis i en samlet Egenskab af alle nævnte fire Kvaliteter.

Men Sanger var han — Sanger og Spillemand; han brugte sin Rest af Stemme saa vel, og aflokked sin pyntelig holdte, langhalsede Hjertenskær en saadan Række Lyde og Farveklange, fra de mest henaandet smeltende til Burschens Forsorenhed og Bierfidlerens djærve Spøg — at man ikke kunde være i Tvivl om, at have en benaadet Mand af Faget for sig.

Og hvor bred og djærv han end blev — han tog sig altid selv tilbage paa Tærsklen til det Herberge, der kun huser Raahed og Plathed. Som hans Klæder var plettede og medtagne af Sol og Slud og mange højst ulige Herbergers Losement — som hans Kaardes Læderbalg var skamgnavet, hans bredsnudede Sko tilsmudset af Landevejen — saa lyste der ud af hans vejrbidte Ansigt en overlegen Humor, en skælmsk Følsomhed og den drilske Godhjertethed, der sjældent forlader en virkelig „benaadet" — hvor og i hvad Selskab han antræffes.

Han syntes som en efterlevende — maaske et sidste Eksemplar — fra en Tid, hvor Sangeren var Troubadur, en omvankende Ridder, der baade kunde kvæde smeltende Elskov og slaas varmt i Staal — en farende Landevejsvirtuos uden blivende Sted ..... førend den Tid kom, hvor Troubaduren blev stukket i et Hofliberi, Sangeren puttet ind i Bedsteborgeriet, Virtuosen gjort til Træl for et Tælle- og et Regneapparat.

Han sang flere Sange — spilled og fløjted i Mellemrummene; men særlig *én* Vise faldt i Tilhørernes Smag.

Vendt imod Kredsen, uden at tage Sigte paa nogen enkelt bestemt — næppe nok seende paa dem — nærmest givende en almindelig Karaktertegning af Tiden, spilled og sang han, idet højre Haands-Fingrene som en leende Trudsel og truende Latter trommed Refrainets Takt over Luthens drønende Lydkasse!

Du Ridder:
Uden Gylden i din Taske, uden Havre til din Hest,
Er Du skyldig hos hver Kræmmer, hos hver Krovært — og hver Præst;
Hos den Kræmmer gaar din Kone for sig selv en Tiggergang,
Mens hun beder for din Frelse paa den Munkekuttes Fang —
ho ho! ha ha! — sid kun op!
Men har Grækere og Jøder trukket Grimen af din Hest,
Mens din Kone gaar velsignet — med en Dreng — af Borgens Præst,
Og kan Borgen næppe skimtes for Behæftelser og Gæld:
Gaa paa Landevejen ud — slaa ihjel!

Du Junker:
Uden Arv og Gods i Vente, men en Fandens Karl endda,
Vil Prinsessen ud af Engelland sin Jomfrudom Du ta';
Du betænker selve Kejseren — med Horn af drevent Guld,
Og Du ender hos en Enke, som er from og godt ved Huld —
ho ho! ha ha! — sid kun op!
Men har selv den fromme Frue holdt Dig skammeligt for Nar,
Ja hvad hjælper det, om Tænder ad den træske Kvind Du skar?
Lad den Enke ligge ene, med sin Kammerdør paa Hæld:
Gaa paa Landevejen ud — slaa ihjel!

Du Bonde:
Uden Mølle-Mel i Pose, uden Mask i Brygger Kar,
Maa Du søbe selv den Bærme, som din Foged levnet har;
Du faar gunstig Lov at skære i hans Hasselhæk den Kæp,
Som skal danse paa din Pukkel, til Du fylder Maal og Skæp' —
ho ho! ha ha! — sid kun op!
Men naar Bord og Bænk er rippet for hver Ferske-Bid og Salt,
Og naar Loppen i din Hose raaber Lus til Dig — din Pjalt,
Saa lad Rønnen kvaske sammen, tag din Økse med om Kvæld;
Gaa paa Landevejen ud — slaa ihjel!

Du Krovært:
Uden Harm i nogen Maade, uden Hast i noget Méd,
Har Du set os tømme Kanden, til Du selv blev fuld og fed;
Kom for Skade vi med Kaarden til at stikke En ihjel,
Og var han en Taare værdig — se Du ler alligevel:
ho ho! ha ha! — sid kun op!
Om det regner røde Roser, om det Englevinger sner,
Om vi bander eller beder — ad den hele Tant Du ler;
Naa ja, le, Du gamle Hanswurst og rejs saa ad Hækkenfjeld:
Ud ad Landevejen ... Du skal slaas ihjel!

Os alle:
Denne store, vide Verden udi Sønder, Vest og Øst,
Den blir knuget os til Klemsel — men blev hvælvet os til Lyst;
Som en Hane paa en Regnorm, og en Høg paa en Musvit,
Slaar de store ned paa Smaakravl, saa det stænker op med Skidt —
ho ho! ha ha! — sid kun op!
Og i Sølen roder Skælmerne — hvad gør det Snavs Fortræd?
Naar selv Fugger gaar paa Fiskefangst, kan Munken vel gaa med;
Lad dem fylde deres Lommer, vi vil love deres Held:
Her er Landevejen .... ud! slaa ihjel!

Der blev høje Raab, Brøl og Latter efter den Vise.

Frants v. Kitzwalde saa' til og hørte med lige megen Beundring og Forbavselse: — utrættet og usvækket, som den Mand dér vedblev at sende sine Sange og Visestumper ud blandt Tilhørerne ... indtil en af disse ved en altfor familiær Opfordring bragte ham til at rynke Brynene .... og da var det, som opdagede han først nu, at mange hørte paa ham og iagttog ham.

Han greb efter den store Trækande, fyldt med lys, let Mosel, tog en god Slurk — og sagde henkastet:

„Hidtil har jeg sunget omsonst, efterdi jeg sang for min egen Fornøjelse. Men hvis I nu vil raade over, *hvad* jeg skal synge — da vær Jer Pukkel, at jeg ikke skal komme Jer over Nakken med et og andet, som I kanske helst vilde betale for at slippe at høre!" —

Nogle lo; Kredsen løste sig — nogle drev af .... saa kom Zirli springende paa sine bare Fødder — de to mørkebrune Haarpiske susende om Ørerne ... hun havde først nu erindret at bringe Junkeren den begærede Pfalzer-Vin.

„Zirli" — raabte Sangeren — „kom hid til mig; her er din rette Plads!"

Han trykkede sin Luth i den ene Arm; den anden slynged han om Pigens Liv — hun gjorde ingen Vanskeligheder.

Men han saa' ikke paa hende, knuged hende blot til sig, og lo op mod den lyse Luft, hvor de glade Fugle fo'r frem og tilbage, med deres evige Kvivit og Hejdidelum.

Han minded, som han dér sad, om en af disse gamle Konger eller Fyrster — længst forstummet og forsvundet — der ikke holdt det for en Skam at have en ung, frisk Pige i Armen, et Sværd ved Siden, en Kande klar Vin paa Bordet ... og gerne vedgik, at det var godt saadan.

Saa traadte Junker Frants til og hilste.

Sangeren sendte Zirli bort — med et lille, spøgende Klask paa hendes Halsrunding — og bad den fremmede tage hendes Plads.

De fandt snart Behag i hinandens Selskab, og blev sammen den ganske Dag.

Og ved Hjælp af Pfalzer-Vin, Musik og Samtale vared det ikke længe, inden den unge Mand ingen Hemmeligheder havde for den ældre.

„Oho" — sagde Sangeren og gav Hejrefjeren et Knips bagover — „man gør sig kostbar, man regner det lille „Hjerte" for saa uvurderlig en Skat, at det ligesom Hostien kun vises frem for — ikke nydes af den andægtig troende.

Tvi de smaa Damer, at de saaledes regner og tæller som en Fugger!

Men det gør de jo alle — navnlig dem højt til Vejrs. De sidder dér paa deres Borge, med Tinder og Vagt og Inventarium om sig — og en skinsyg Ægteherre. *Han* keder dem — men Inventariet vil de ikke slippe — deres Bekvemmelighed, deres Magt indenfor Terner og Tjenere, deres Rygte blandt deres Lige ... alt det, de kalder deres „Samvittighed".

Den byder dem en Hjertenskær til Sysselsættelse — men forbyder dem at drage af Gaarde med ham. Hvad vilde ske? De vilde komme i Forlegenhed — og den største Forlegenhed vilde være *den*, at de snart i deres Hjertenskær opdagede en ligesaa kedelig Genstand som i deres Ægteherre.

Ja, I ser paa mig, unge Mand, som I vilde æde mig ..... *det* blev dog en for stor Mundfuld. Alt sligt er bare nyt for Jer — gammelt for mig — jeg, som er yngre af Sind end I.

Skaden er den, at der er denne Madonna ..... der kender alle Kvindens Hemmeligheder og derfor er hendes fortrolige — Hjælper og Hjælpershjælper. Det er Hip som Hap — Ærtehalm ... Kvinderne ræsonnerer forrykt, men regner godt. Vi Mænd optugtes fra Pog af til at skulle se en Madonna i *hver* Kvinde — ellers er vi raa Bønder og Tølpere — men Kvinderne kender *deres* Madonna og véd alle hendes Fejl gennem deres egne ..... alligevel bliver hun puffet frem mod os Mænd som det rene, pletfri Indbegreb — hver Gang vi kommer med vore „lavere" Fordringer. O, I Guder! en nydelig Rangforordning — som om der var noget Væsen til udover Mandkøn og Kvindekøn — og som om det ene havde noget at lade det andet høre i Retning af ... nok sagt!

Unge Mand, dette er ilde Tale at høre, ikke sandt? Men jeg siger Jer — jeg har løbet den hele Tonernes (og Konernes) Trinrække igennem — og lader mig ikke skuffe. Jeg har intet at bebrejde dem — jeg ler — løfter min Barret og takker for god Belæring. Uden den vilde jeg være et Fæ; — til Trods for den, er jeg rede til, hvad Øjeblik det skal være, at lovsynge Kvinden, at beundre i hende en Ynde, en Naturlighed, et Behag, en Sansernes Fortryllelse, et Sjælens henrykkende Delirium — som aldrig eksisterer for Mand i Mænds Selskab. Jeg vil blot ikke ta' hende *for* alvorligt .... i Grunden ikke stort alvorligere end Zirli histhenne med sine brune, buttede Lægge og smaa, bøhmiske Kattefødder — hun, som ogsaa har *sin* Madonna over Sengen, men blot ikke fører et saa forbandet dobbelt italiensk Bogholderi med hende.

Jeg vil nemlig aldrig glemme — hvad vi maaske først med Aarene lærer — at vi er *Mænd*, eller burde være det, og at vi aldrig, hvor betaget vi end kan blive, maa mikse vor Natur sammen med den kvindelige ..... værsgod: vi her — og de dér!

Spær nu Gluggerne op, og hør mit Kætteri; Kvinderne har nemlig slet ikke noget Hjerte — i den Forstand, vi Mænd tager det — saa lidt som de har nogen Forstaaelse af Livets store Narrekomedie og endnu mindre Evne til at finde sig til Rette deri.

Hvad der gør en Mand, er at man bevarer sit Hjerte stort og varmt i stort som smaat — og sin Livs-Humor som Salt til det Brød, vi stjæler eller trodser os til!

Kom med slig Sentens til en Kvinde; — hun trækker uforstaaende paa Skuldrene ..... „stort" ser de sjældent — varmt føler de færreste — uden de først lærer det gennem os ..... jo dog, maaske Zirli!

Man kan gaa med sin Livs-Humor til hende — og hun vil le sammen med En, klappe Ens Kind, hvile i Ens Arm — uden at spørge om mere.

Vil I opnaa det samme hos — hende, „den anden", da maa I holde jeres junkerlige Kattepoter en rum Tid fra Kitzwaldes Borgklippe ..... i Mellemtiden vilde det ikke være af Vejen, om den naadige Junker lagde sig lidt efter Zirli — paa Skrømt eller for Alvor — jeg nærer ingen smaalig Skinsyge ..... og hun har et rummeligt Hjerte!" —

Frants lytted — vilde modsige — men kunde ikke faa anbragt Brækjern eller Vædder gennem Sangerens faste Mur af lystig Alvor og alvorlig Lystighed.

Saa skiltes de med Haandslag og paa Gensyn.

Frants gik hjem — med hedt Hoved — store Armbevægelser .... faldt saa i Tanker udenfor Vindebroen — mens Aftnen sænked sit milde Skær over Flod, Skov og fjerne Aase.

Han fortalte sin Moder, hvilket mærkeligt Møde han havde haft ..... den „interessanteste Mands Bekendtskab i hele hans Liv" havde han gjort.

Fru Merite smilte ad „hele hans Liv" — tvivlede paa, at nogen Mand kunde være saa megen Berømmelse værd — men loved at modtage den fremmede vel — om han kom!

„Jeg skal sørge derfor!" sagde Sønnen.

Denne Nat besteg han ikke Borgklippen.

VIII

Han kom — Sangeren; Frants hented ham selv — Fru Merite rakte ham sin hvide Haand .... Sønnen iagttog hende spændt; hun smilte venligt til Gæsten — men hun smilte jo i Reglen og havde iøvrigt Øjne og Ansigtsdrag under Kommando.

Ved Middagsmaaltidet saa' Frants at hun havde anlagt sin bedste Stads .... det skete sjældent ..... hun saa' i sin Fyldighed ung og op-

rømt ud — „yngre" end ellers, forekom det Sønnen — og han tænkte først nu over hendes Alder — den nærmed sig Sangerens — *hun* bar den godt — de lo højt begge — sagde hinanden smaa Artigheder — dernæst Drillerier .... nu havde Sangeren Overtaget — Fru Merite tav, smilte, hørte efter — og skænked hyppigt for Gæsten.

Saa steg de ned i den lille Æblegaard, klemt sammen paa Sydsiden af Borgen mellem Hovedfløjen og den murkransede Vold, der skraaned stejlt mod Floden.

Sangeren havde sin Luth med ..... men inden han stemte den, havde han mange Bemærkninger at gøre: om den gamle Borgs Bygning — om det lille Udenværks Mangel paa Fasthed ..... han ridsed i Jorden med en Gren som han brækked af en duftende, tungtbehængt Hyldebusk.

Fru Merites store, praktisk-kloge Øjne fulgte ham ..... han talte om Ting, som han havde Forstand paa. Der var nok ret meget, han var inde i .... en forbavsende Mængde .... Fortifikation — Jordens Avl — tjenlige Redskaber — Tilberedelsen af Most — Pasning af Bier — Humle .... saa kom de op at trættes lidt — *han* smilende, overlegen, sagtmodig — *hun* talende sig ivrig — blussende .....

Frants saa' med Undren paa sin Moder ..... saa lo de alle tre Uoverensstemmelsen bort.

Og saa sang og spilled han.

Fru Merite læned sig tilbage — helt ind i den duftende Hyld — med lukkede Øjne — de hvide, runde Arme lagt bag om Nakken.

„Men sig mig nu" — spurgte hun efter et Ophold — „hvorledes kommer det, at en Mand, der kan synge en „gammel Kone" helt tilbage i den fejre Vaar — at en saadan Mand tager til Takke med Selskabet derovre i Værtshuset — da det dog ikke alene er mine Dümmershofen-Bønder, som søger dér — hvilke kan være slemme Kumpaner nok — men da hver Skælm og Skalk fra Landevejen gør Kroens Rygte daarligere end det i Forvejen er?" — —

Sangeren lo:

„Har jeg ikke endnu i Gaar sagt til Eders Søn dette — at Kvinderne har saa bandsat ondt ved at se bort over visse Ting? Hvad er „daarligt" Selskab — min naadige Frue — og hvor skal jeg søge det „gode?" " .....

„Naturligvis her hos os!" lo Fru Merite.

Sangeren missed med det ene Øje.

„Selvforstaaeligt — indtil jeg ogsaa *her* finder de Brist og Brøst, som heldigvis klæber ved hver jordfødt Skabning. Og naar de er fundne — saa gaar jeg tilbage igen i mit Værtshus — eller en anden Kro — eller Pokker i Vold, op paa Borg, ind i Stad, ud i Lejren — altid iblandt Mængden .... og til sidst med mig selv alene, i den dybe Dal,

den høje Skov, den trange Kløft — ud i den frie, vide Verden!" — Han sad en lille Stund, klimprende paa Luthen, seende ud for sig .... og Eftermiddagens dalende Skær lagde sig over hans Træk — og Fru Merite skotted til ham fra Siden og nikked, som hun vilde sige: lad mig høre, hvad dine Tanker ere — thi Folk af din Lige og Lødighed kommer ikke ofte her — hvor *jeg* plejer at være den, der tænker rummeligst!

Han sang:

Kan jeg for, at Hoben ej mig fatter —
Jeg har ikke om dens Øre bedt;
Har jeg givet Mængden Mod paa Latter,
Var jeg *den* dog, som først selv har lét:
Lét — og ladet Godtfolk glo og glane,
Mens jeg fulgte selv mit Lunes Bane.

Surt og sødt har broderligt jeg skiftet
Med Jer, mens vi søbed samme Kaal;
Har vi fælles Gæld paa Værtshus stiftet,
Holdt min Tørst dog ej med Eders Maal:
Jeg drak Vin — og aksled Luth og Slire,
I drak Bærmen med, og krøb paa fire.

Mens I tumler da omkring og svanser
For den Glut, hvem Glæden gav sit Navn,
Griber I *min* Sang med *jeres* Sanser,
Gør Apollo til en drukken Faun:
Tror I, jeg er Buk i mine Tanker,
Naar mit Hjerte højt mod Elskov banker?

Lige meget: Hoben jeg dog lider,
Ser i den mit eget Kød og Blod,
Mine værste Fejl og bedste Sider —
Og jeg faar paa Livet lystigt Mod:
Blot min egen varme Puls jeg hører,
Gaar jeg, hvorhen Vej og Fanden fører!

„Ja, den Puls — den Puls!" sagde Fru Merite leende og rejste sig. „Kan I endnu have Feber i Blodet?" .....

„Føl!" svarede Sangeren, ligeledes leende, og smøged op for sit Haandled. —

Da han mod Aften vilde gaa, spurgte hun: „Tager I ikke til Takke hos os! Her er et ledigt Kammer jævne Frants's — med Udsigt over

Floden — Dümmershofen — de fjerne Højder — kort, „den frie, vide Verden"!"

„Tak som byder" — svared han smilende, høflig. „Jeg har stundom for Skik at staa op midt paa Natten — og strejfe om med min „Hjertenskær" her — i Skov og paa Vej, hvor Brisen vifter hen. Nødigt gør jeg Fremmedfolk Ulejlighed ....!"

„Aa, hvad det angaar — *her* har enhver sin Frihed!" sagde hun muntert.

„Til at komme — men maaske ikke altid til at gaa!" lød hans Svar.

„Spørg Frants!" sagde Fru Merite med et Smil, der ganske let rødmede nogle fine Rynker under de store Øjne.

„I Morgen — paa Gensyn!" raabte han — svinged sin Luth — lettede paa sin krummede Barret — og gik.

Frants gelejded ham over Vindebroen — saa gav de Haandslag.

„Naa?" ..... spurgte Sangeren, idet han nikked med Hovedet i Retning af Hoch-Kitzwalde.

Frants slog Øjnene ned: „Jeg gaar tilbage paa mit Kammer — og sover sødeligt under Mo'rs Tag — dér hvor I ogsaa burde sove!"

„Godnat!" raabte Sangeren. „Skal jeg hilse den liden Zirli?" .....

Nogle Dage gik — Sangeren hver Dag Gæst hos Moder og Søn. Mod Aften skiltes man .... Frants gelejded Gæsten lige til Værtshuset! — en Aften blev han siddende dér i Haven og krammed sit unge Hjertes Kvide ud for Vennen.

Hvad om hans Tilbageholdenhed dog ikke hjalp? Hun lod jo intet høre fra sig. En Gang i Forsommeren — fortalte han — var han en Nat udeblevet fra Mødet. Det havde skylregnet den ganske Dag og Aften — aldeles overvættes — Borgklippen var ubestigelig, glat og slibrig — ikke en ung Stenbuk vilde vove Forsøget .... saa kom næste Formiddag et Lønbud fra Fru Adalberte: var han forulykket — syg — hvorfor udeblev han? — —

„Giv blot Stunder!" sagde Sangeren. „Man er naturligvis i Feber — man vil, man vil ikke .... til sidst vil man dog. Men hvorfor ikke selv fremskynde Sagen? I ænser jo ikke den smaa Zirli — og hun lider Eder dog vel. Vis hende en Opmærksomhed — *jeg* trækker mig gerne tilbage — for vort Venskabs Skyld. I min Alder har det sin Morskab at „stifte Partier" ..... og begynder først Egnens ledige Tunger at nævne Eders Navn og Zirlis sammen — for Resten to velklingende Navne — saa vil Feberen vokse hos den skønne Frue paa Høj-Borgen .... jeg gad, ved alle Kalenderens Helgener, se hende for mig!" — =

Frants vendte sig bort, satte sin Haand heftigt mod Bænkens Ryglæn under Lindetræerne — og mumled:

„Det er et afskyeligt Forræderi!" ....

„Eller en ganske harmløs Krigslist!" svared Sangeren tørt. „Kvinderne benytter sig ofte deraf ..... skal vi saa bestille Zirli herud med en Kande Vin?" —

„Nej jeg gaar hjem!" raabte Frants og brød ud igennem Gærdet.

„Tag ikke fejl af Vejen — vær standhaftig!" raabte Sangeren efter ham.

Frants vendte tilbage, bleg, truende:

„Troed jeg ikke bestemt, at I var min Ven, saa skulde ....!"

Han slog sig ned ad det venstre Laar, hvor Kaarden plejed at sidde, og greb til Daggerten, som sad dér.

„Rolig!" sagde Sangeren. Igennem Tusmørket lysned hans Øje: „Jeg kender ikke denne Frue — I siger, hun er skøn ... og *jeg* siger Eder, hvordan jeg i Eders Aar og Sted vilde handle — saa sandt som jeg endnu vilde handle ganske saaledes — hvis mit Hjerte havde faaet et af de sitrende Stød fra et Par skønne Kvindeøjne — dem, Folk af mit Fag aldrig ustraffet bøjer sig for! .... Naa, skal vi saa kalde Zirli herud!" — —

Frants trykked hans Haand bevæget: „I Morgen ..... maaske! Lad mig nu fare!" — —

Der gik otte — fjorten Dage. Sangeren daglig Gæst hos Fru Merite; Frants ofte hen imod Aftentid forsvundet ..... de to savned ikke hans Selskab — de rumstered paa Loft og i Kælder, i Stegers og Bryggers — ude — inde — udvekslende Meninger om alt, hvad det daglige Livs hundred smaa Krav fører med sig ..... paa en venskabelig, kammeratlig Fod — uden at den husvante Tryghed forstyrredes.

„Jeg havde aldrig troet" — sagde Fru Merite — „at Folk af Jert Fag og Sindelag var saapas omgængelige!"

„Det er de vistnok heller ikke alle!" lo Sangeren. — —

Men Sommeren nærmed sig sin Slut, og der kom, med det indbrydende Halvmørke, disse stille, lune Aftner, mættede af den stærke Varme Dagen over, af det modnende Korn fra Marker og Vænge, af alle Blomster, der syntes at skynde paa — at trænge igennem med deres Duft — inden de satte Frugt og Frø og visned.

I Æblegaarden sad Sangeren og Fru Merite efter Aftensbordet. Luthen blev ikke brugt saa flittigt, som ved hans første Komme. Der var saa meget andet .... men denne Aften bad Merite ham selv om en Sang — thi Samtalen vilde ikke glide.

De *havde* talt — havde lét og skæmtet med hinanden paa vanlig Vis — men Frants havde pludselig vist sig — og han havde været adspredt og pirrelig — var sluttelig gaaet paa sit Kammer, hvor han havde lukket sig inde ..... „hans gamle Vunde smertede ham — han vilde sove!" sagde han.

Og nu sad de to og kunde ikke faa Samtalen til at glide.

De vilde tale om Frants — Moderen vilde i alle Fald tale om sin Søn — men undveg dog ..... optaget af sit eget ... eller havde hun maaske ogsaa „Hovedværk" ? spurgte Sangeren.

„Jeg?" .... sagde hun kort — „aldrig! Men syng mig nu noget!" —

Han sad klimprende — søgende .... hans Læber krusedes af et Smil — glattedes igen — han tog et Par Akkorder og sagde:

„Der vil intet lystigt falde mig ind — og da jeg lidet ynder det bedrøvelige, saa er jeg i Forlegenhed!" —

„Kan noget sætte Jer i Forlegenhed?" — spurgte hun, med et Tonefald, som ikke var hendes vanlige.

Uden at svare herpaa, sagde han:

„Her er en lille italiensk Canzone, som jeg lærte ved Universitetet i Padua — førend jeg blev relegeret derfra. En Kvinde og et Kaardestød bragte mig i Forlegenhed og tvang mig til at kvittere den romerske Ret!"

Han spilled og reciterede:

> Det stolte Bjerg ligger i den tindrende Dag med højt hvælvet Bryst — Foden beskyllet af Havet .... et herligt Skue, min egen Giacinta!
>
> Og Solen sender ærbødig sine Hilsner med varme, forsikrende Straaler — indtil den mod Aften maa stige ned i Havet.
>
> Da tager den en Rose fra sit Bryst og kaster mod Fjældet — og det stolte Bjerg rødmer fra Isse til Fod, saa at Havet farves i Genskin.
>
> Og det bliver mørkt. Natten udsletter alt. Der stiger som Suk op af Havet og fra Klippens Bryst.
>
> Men tror Du ikke nok, Giacinta, at Solen er en Gavtyv, som i Mørket hemmelig besøger det stolte Fjæld?
>
> Og hvad mener Du da, at de tager sig fore — min egen Elskede.

„Er det alt?" — spurgte Fru Merite efter et lille Ophold — dæmpet.

„Er det ikke tilstrækkeligt?" svared Sangeren, hældende sig forover, skruende paa sin Luth .....

Hun lagde sin Haand paa hans Arm og sagde: „Kan I ikke et Øjeblik lade det Instrument skøtte sig selv?"

„Vi er saa nøje forbundne;" — var hans Svar. Men han lagde Strængelegen fra sig .... og der var Tavshed — i Halvmørket under den afblomstrede Hyld.

Han fornam ved sin Side et Suk .... Fru Merite lagde, som i Tanker, sin faste, runde Arm over Sangerens Skulder.

Dér laa den.

Han flytted sig ikke; hun derimod — nærmere .... han mærked hendes varme Aande blødt paa sin Kind — hun drog Vejret langsomt, dybt, nogle Gange — hvisked saa, tøvende:

„Har I intet at sige mig — Mester?"

Han virred svagt, skaansomt med Hovedet — hendes Haand søgte hans Kind — som drog hun, selv draget .....

Da tog *han* Vejret dybt — hendes Hoved sank mod hans Skulder .... hans Arm gjorde en Bevægelse, som vilde den lægge sig om hendes Liv.

„Bliv hos mig, Mester — bliv Herre paa Borgen her!" bad hun ganske sagte.

Ved disse Ord rejste han sig. Det blev ham lidt varmt i Fru Merites Æblegaard.

Han saa' et hastigt Glimt i hendes Øjne .... greb Luthen, sprang op paa Brystværnet, ned over Volden — vaded ud i Floden — Luthen hævet højt over sit Hoved ..... og naaed svømmende den modsatte Bred.

I Løb rakte han Dümmershofen — brød gennem Gærdet ind i Værtshusets Have .... Værtshuset laa mørkt i Sommernatten, svagt lysende med sine gullighvide Bindingsværksvægge ... han bøjed sig ind under Hyldebusken i Krogen — slog sin Kno mod Zirlis Vindu, og sagde: „Du er vel alene? .... Godt! saa luk op for mig, Zirli!" —

Hun aabned Vinduet — uden at vise sig.

„Jeg er dyngvaad!" — vedblev han ... „Jeg trænger til en varm Seng — og et Par unge, brune Arme, som ikke lægger Aag eller Bøjle om min Nakke!" — —

Og Natten — paa sine fløjelssorte, lydløse Heste — den slog sin store, sorte Rytterkappe ud over Bjerg og Dal — over Kro og Vandmølle og Borgen udenfor Dümmershofen.

I Kroen var alt tyst og mørkt .... paa Borgen brændte endnu et Lys i Fru Merites Kammer — indtil ogsaa *det* slukkedes.

Stilhed hviled over Dalen .... men fra det mosgroede Stigbor over det gamle Vandmøllehjul sived og drypped Vandet draabevis .... og det lød næsten, som om det aldrig helt til Hvile bragte Element lo med en sagte Klukken — —

Guderne vide, ad hvad?

IX

Sangeren sad — nogle Dage efter — paa sin Yndlingsplads under de sammenvoksede Linde indenfor Værtshushavens Gærde ud imod Vejen.

Ingen var kommen forbi siden Morgen — hverken Bønder eller Herskabsfolk; og i Kroen kendte man hans Vaner — ingen forstyrred ham.

Paa Træbordet stod en Kande tyndt Øl. Og Resterne af en Sild, et Stykke Bondepølse og en Skorpe sort Brød laa paa en liden flad Lerskaal.

Han sad, eller „hang" over Bænken, Ryggen tilbagelænet mod Lindestammen, det ene Laar kastet stramt og spændt over det andet — den bredsnudede Sko dinglede ud i Luften — Knæet trukket højt op, Livremmen løst, Kniv og Dolk faldet paa Jorden — den pufærmede Jakke aaben fra Halsen nedefter — den grove Hørlærreds Skjorte ligeledes aaben — frit Indblik til de smaa krusede Haar over den stærke Brystmuskel ... Dagens fugtig friske Brise vifted uhindret ind.

Barretten, skinnende i alle Regnbuens falmede Farver, ned i Nakken — den brede Pande fri — det ene Bryn draget i Vejret, det andet sænket — saa at hans Tankefuldhed fik et halvt pudsigt Udseende. De mange fine Rynker ved Øjenkrogene var i livlig Bevægelse — Næseborene ligedan — Munden fast lukket — Smilehullet i Hagen havde en fed Glans — med en blinkende Ølperle midt i.

Og hans brune, korte, brede Haand snoed hans hørgule Mundskæg og tvang Spidsen op efter — og atter greb Haanden i Strængene paa Luthen, der laa trykket som et Diebarn op mod hans Bryst.

Kun Klimper; kommende og gaaende Akkorder — ledsagede hans Tanker, der synes energisk arbejdende, om og om igen, uden at bringe det Punktum frem — som han aabenbart søgte.

Over hans Hoved oppe i Lindeløvet, gjorde Spurvene Musik — og højest oppe i den blaa Luft fanged hvidgule Skyer efter hinandens tjavsede Haler ....

Han langed ud efter Kanden — og mumlede højt:

„Fanden staa i Versemageriet i Dag! — mit Hoved er som en

utæt Møllesæk, hvoraf Melet drysser ud ... de Spurvefugle forstyrrer mig ved deres evige Liebelei-Musik .... og jeg kan ikke faa Visen til at falde! Men Omkvædet *har* jeg ... brimbrimbrim — brumbrumbrum:

„Blæse med det hele —
Jeg narres ikke mer!"

Der lød Hovslag fra Vejen.

Han letted lidt paa sig — og keg ud gennem Gærdets Fletværk. Fru Adalberte til Hest med en Knægt efter sig.

Han rejste sig op — og hans faste, slanke Overlegem raged over Gærdet.

Ryttersken drejed sit Hoved og maalte ham. Det var ikke lige at se, om hun vented eller undveg en Hilsen; han skubbed lidt til Barretten, drog paa Brynene og lod Luthen, i den højt oprakte Haand, gøre en liden Bøjning. Og han smiled, saa hans hvide Tænder skinned i det solbrændte Ansigt.

Hun vendte hurtigt Hovedet — fornemt .... men *sét* ham havde hun.

Saa var hun og Knægten borte — ud ad Vejen, som førte i modsat Retning af Kitzwalde.

Sangeren saa' efter hende — tankefuld: „En stolt Skikkelse" ... mumled han ... „Fyren har Smag! for Pokker!" —

Atter sad han paa Bænken:

„Et kønt Fruentimmer — ved Guderne! .... og hvad saa mere?"

Over Luthen leged Haanden; Panden glattedes; Blikket adspredt, Øjet uden Udtryk — det søgte *ind efter* — og endelig blev Barretten, idet Brystet drog et befriende Suk, skubbet helt ned over Øret — og Trækanden med den sidste Slurk Øl tømt.

Visen var færdig.

„Ptøi!" sagde Visemageren, spyttende den tynde Drik langt ud fra sig og tørrende Hagens glinsende Smilehul: „Lad de verdenskloge Kræmmere og skriftkloge Munke fable den gamle Fabel om Poeterne, at de først maa beruse sig, inden de opnaar en Gunstbevisning hos den knibske Musa .....!

Paa Tyndtøl og Svagdrikke laves de bedste Vers!" — —

Han tog Livremmen med Kniv og Dolk op fra Jorden, og saa' da, at store Regndraaber var falden i vid Rundkreds udenfor Lindens skærmende Tag. Luften blev afstribet tættere og tættere — Draaberne slog fra Jordens Grus i Vejret med lystige Smaahop — og han hørte den velkendte Brumbasselyd — Tordenens ur-fidele Rumlen — ret som om Bjergknoldene i dette Landskab frembragte Lyden fra deres Indvolde.

Selv sad han tørt under Lindetaget; og nu tog han for Alvor sin Luth fat og vilde til at synge for sig selv — under det løsladte Uvejr.

Skrap Lyd af Hestehove fra Landevejen.

Et Hestehoved trængte frem igennem Gærdet — Ryttersken fra før viste sig med sin Knægt bag efter.

Dér holdt hun i den strømmende Regn paa Blegepladsen udfor Sangeren.

Med Skaftet af Ridesvøben peged hun bydende og sagde kort:

„Hejda dér! hører I til Kroen?" ....

Han rejste sig, ikke just hurtigt, drog paa Smilebaandet og svared:

„Paa en Maade. Jeg har mit Losement her. Vil Damen stige af?" ...

„For en Skylle! — hurtigt!" ... raabte hun til Rideknægten og lod sig ved hans Haand svinge ned fra Bøjlen.

Med det lange, vaade Skørt opkiltret, gik hun lige løs paa Lindelysthuset. Det lille knejsende Hoved maatte hun dog dække; Skyllen var altfor uærbødig grov — og de smaa Fødder med de nydelige Ankler maatte forandre deres Trippen til raske Smaaspring .... saa kom der noget ungt-pigeagtigt i den Maade, hvorpaa hun nu stod ret op og ned foran den hilsende Sanger — og kunde næppe bare sig for et Smil.

Men straks efter havde hun igen Borgfrue-Holdning; hun tog Plads paa Bænken, som Sangeren rømmede hende .... *ham* saa' hun ikke paa, men hun raabte til sin Knægt: „Sæt Hestene i Stald, saa længe Uvejret varer!" —

Sangeren spurgte, da Heste og Knægt var væk:

„Vil den naadige Dame ikke selv under Tag? — thi *dette* her holder vel kun for en liden Tid Himlens velsignede Væde ude!"

Hun sendte ham et Blik, mens hendes Haand hurtig, under bløde, kærtegnende Bevægelser ordnede det fugtige Haar bag i Nakken.

Jeg — syntes Blikket at sige — krybe under Tag i et Værtshus ... til og med et saa lidet anset Værtshus som her i Dümmershofen? Hvad mener denne Mandsperson? ...

Og med et Kast af Hovedet vendte hun ham Ryggen.

Han gav sig til at fløjte.

Han fløjtede — meget smukt for Resten — og trommed med Fingrene paa Luthens Lydkasse.

Det drilled hende. Vidste han da ikke — eller formodede — *hvem* hun var? ...

Hun spurgte raskt, uden at se til Siden:

„Hvem er I?" —

„Mit Navn er Siegmund Schwaneweit — *von* Schwaneweit .... hvis den naadige Dame lægger nogen Vægt derpaa? Jeg tænker mig, at jeg har Fru Adalberte v. Kitzwalde for mig" ... lød hans Svar.

„Er I af de Schwaneweiter, som har Gods og Gaarde i Franken?" spurgte hun, med en liden Forandring i Tonen.

„*Har* haft — skønne Dame — *fuimus Troes!* Undskyld Latinen" ... sagde han og blinked.

„Aa, jeg kender godt nok Latin!" svared hun henkastet. „Men hvad bestiller I her — andet end citere Vergilius?" ....

Han klipped atter med Øjet — det ene — saa' ganske bondeagtig ud — og sagde:

„Er I kanhændes Stedets Øvrighed og Justits? — eller mon en vejfarende Mand kan gaa og komme, som ham lyster?"

Derpaa greb han Luthen — klimpred — smed det ene Ben over det andet — og sang, som ænsed han aldeles ikke hendes Nærværelse:

Knap er Pigebarnet født
Og lagt paa Lin i Vuggen,
Straks blir Sanger-Lyren stemt
Til Smisken og til Sukken:
„Aa Du lille Guds Engel dér,
Du vil volde mig Smerte,
Du vil suge dit Livs Begær
Ud af mit blødende Hjerte.
Lilje-Mælk og Rosens Blod,
Jeg er slet og *Du* er god,
Du er Dyden op og ned
I alle kendte Dele." —
Saa blev jeg af den Lektie lèd;
Af fulde Bryst jeg ler:
Jeg blæser ad det hele —
Mig narrer ingen mer.
Refrain:
Jeg blæser ad det hele —
Mig narrer ingen mer.

Aldrig var der saa høj en Hest,
Hun skulde jo op at ride;
Dér hvor Vejens Pytter stod,
Jeg gik ved hendes Side:
„Aa Du glinsende Ryttersk' dér,
Slammet stænker Dig ikke;
Skær mig en Flig af de flunkende Klær,
Saa frier Du mig fra at tigge.
Selv din Særk har Sølver-Stads,
Jeg er kun en sølle Las;

Du er idel Kostbarhed,
Du kunde med mig dele!" —
Saa blev jeg af den Lektie led;
Af fulde Bryst jeg ler:
Jeg blæser ad det hele —
Mig narrer ingen mer.
Refrain:
Jeg blæser ad det hele —
Mig narrer ingen mer.

Hesten snubled, og Fruen med —
Hvi vilde saa hart hun ride?
Begge kom de i stor Fortræd,
Hvor stor, det maa Herren vide:
„Aa Du kæreste Vennen min,
Vejen voldte mig Smerte;
Læg mine Vunder med Mælk og Vin,
Og tag Dig betalt i mit Hjerte.
Brystets Mælk og Hjertets Blod,
Jeg er slet og *Du* er god,
Du er — Du er" .... op og ned
I alle tænkbare Dele. —
Nej længst er jeg af Lektien led,
Mit friske Bryst det ler:
Jeg blæser ad det hele —
Mig narrer ingen mer.
Refrain:
Jeg blæser ad det hele —
Mig narrer ingen mer.

Hun havde siddet og hørt paa ham og hans Vise — egenlig forbavset eller forarget over, at hun sad der og hørte ham til Ende. Hun saa' studst, med let dirrende Læbe paa ham fra Siden af — og forargedes end mere ved den næsten plumpe Ro, som hviled over Landstrygeren dér — efter at han havde smældet sit „Refrain" ud i Luften, ligegyldig for, hvor det faldt og traf.

Og samtidig — trods den Kvide og Vaande, der havde drevet hende hid og som hun selv mente knejsende at kunne skjule — samtidig maatte hun i sit ængstede og saarede Hjerte smile ad sin Frants's Ungdommelighed: at kunne lade sig holde tilbage her paa Stedet af *sligt* Selskab!

Rygtet havde — ad sine snoede Veje gennem Karles og Knægtes,

Pigers og Kammerterners Mund — berettet om det „Trylleri", som denne fremmede Fugl øved i Kroen og nærmeste Omgivelser.

Og *saadan* saa' Æventyrfuglen ud! ... i Sandhed ret tølperagtig — og ret forkommen ..... hvilke forpjuskede Fjer, denne falmede Barret og slidte Fløjelskofte .... og hvilket Maaltid — Brødskorper og Pølse — paa et Lerfad .... o Gud, en Lerskaal — med et Skaar i!

Mon Frants — hendes smukke, slanke, unge Riddersmand — delte disse Herligheder med *ham* dér? ....

Og hvor havde *han* gemt hendes Frants? ....

Men han skulde staa hende til Ansvar; de skulde begge staa til Skrifte og Pønitense .... thi *hvad* voved hun ikke ved at vise sig her — og hvilket Budskab havde hun ikke at bringe sin troløse Ridder? .... Dersom han aned det .... og dersom han ikke ganske var forsumpet iblandt Landstrygere, Bierfidlere, Værtshuspiger ...

Hun drog heftigt de smalle, letbuede Bryn sammen — som under en legemlig Smerte; — Læberne dirred, og hendes Næsebor skjalv og udvided sig som paa en saaret Racehest:

„Hør — I, Mand dér!" .... hun kunde ikke fortsætte af Bevægelse — hele hendes slanke Jomfruskikkelse skælved — hendes fine Fruer-Barm hæved sin undseelige Runding og bølged i spændt Heftighed.

Han drejed sig med et Sæt imod hende, og fanged hendes Udfald paa Spidsen af et bredt Smil:

„Jeg er til Fru Adalberte v. Kitzwaldes Tjenest nu og fremdeles" .... han letted elegant paa sin Barret ... „Og saa tager vi Tærningerne ud af Bægret — og spiller aabenlyst med dem i Haanden. *I* har første Kast — smukke Frue!" — —

„Jeg kender ikke Værtshusskik — jeg spørger: har jeg en Adelsmand eller Bonde for mig?" —

„Begge Dele — eller ingen af Delene. En forarmet Adelsmand tager lettelig en Bonde i Næven — uden at blive „ædlere" ved det.

Godset er ad Helved til — Herreskjoldet pantsat — denne fine Vams her har jeg „laant" paa Landevejen af en snavs Ka'l, som vilde stinge mit Øje ud. I næste Omgang trækker jeg kanske Bælgen af saa stout en Borggreve, som Jer egen Gemal — og mener mig endda „bedre" Ridder end han. Mig er det lige et — og Eder med. Thi jeg har ikke svoret *Jer* nogen Fruer-Tjenest' — og det er allenfals ikke *Jere* fine Kattepoters Klør, som oprindelig har revet mit Skind.

Vi kan tale frit sammen ... og spørger I om Adelsmands Ord og Parole — saa lægger jeg min Haand paa denne min „Hjertenskær" — alt, hvad jeg i Verden ejer og ejendes vorder — *hende* er jeg tro — tro som Guld ... nej, det er et utilforladeligt Metal — men tro som det strømmende Blod mit varme Hjerte.

Hvad vil I saa?" .....

„Jeg vil have ham — I skal give mig ham" .... raabte hun, uden at vise Tilbageholdenhed og Forsigtighed mere. „Hvad Kunst eller Kunster, I har øvet for at tage ham fra mig, det véd jeg ikke — men *min* er han, mig tilhører han — jeg har sat min Ære, mit Liv derpaa — og jeg er kommen for at tage ham af Jeres Haand!" — — —

Han lo og aabned sin Haand, for at vise, at den var tom. Og atter lo han — mens hun fæsted sit Øje paa ham, som var det blankt Staal, hun lagde ud imod ham.

„Oho!" raabte han — „Ære og Liv — skønne Ting — „højest Øjne", mener en ung Kvinde, fordi hun altid rider den høje Hest — og dog aldrig ved, hvad hun mener.

Men har I ogsaa virkelig betroet ham saa dyrt et Pant.

Jeg mener nej — og mit Ord er stærkere end Jeres; thi jeg fægter for hans Ungdom, hans Manddom, og for det Venskab, der binder mig til hans Godlidenhed og barnlige Tillid — *I* for Jer egen Kærlighed — der, snart sagt, er Jer Egenkærlighed.

Hvad jeg mener, ... Eders Forbitrelse i Ære; jeg mener, at naar man elsker, skal man elske — som man skal drikke, naar man drikker — slaas, naar man slaas, ... eller man burde være bleven liggende i Moders Liv.

Hvor der er lunt og Læ mod Livets Storme.

Men *har* man pikket Hul paa Skallen — og kigget udenfor i denne naragtige Verden — og er man en fattig ung Kylling, med Næb at hugge sig frem med, men endnu uden de Sporer, man først skal fortjene ... da sker dette kun daarligt ved at søge Fruer-Tjenest' — hvor Sind og Skind slides — hvor Halsen kan knækkes — og Lønnen endda udebliver — den Løn, der gør Kvinde og Mand lige for Faren, større end Æren, den skønneste i Livet.

Dette mener *jeg!*" — —

Hun havde rejst sig, og stod raadvild. Skulde hun smække til ham dér med Ridesvøben — eller hvad? Hun havde — paa Kvindevis — halvt overhørt, hvad der blev sagt — men ikke hvad hun selv tænkte. Et fornam hun, at hendes Hemmelighed ikke længer var hendes egen — og hun harmedes paa Sangerens plumpe Haand — som hun harmedes paa sin aabenmundede Bejlers Mund ...

Skulde hun ride over til hans Moder og søge ham dér? — Hvilken Ydmygelse for Fruen paa Høj-Borgen!

Skulde hun ydmyge sig for Sangeren og spørge ham, hvor han gemte hendes Skat?

Hvor hovmodig og selvsikker sad han dér — den frække Mand!

Og *han* talte om Fruer-Tjenest' — han som maaske til Nød begun-

stigedes af Værtshusnymfer og Skænkebordets letkøbte Terner! .... o, hvor var hendes Frants sunket! ....

Det hvirvled rundt i hendes Hoved — det arbejded i hendes Bryst .... den hellig' Jomfru været lovet, at hun havde holdt sig saa strengt! —

Men hvad Trøst, at hun selv havde holdt sig paa Højden ..... hun *maatte* stige ned for at frelse den fortabte — og den Stolthed, som *han* havde krænket hos *hende*.

Uvejret var forbi; men Himlen overtrukken med et grumset, ugennemsigtigt Skylag — Eftermiddagens Sol vilde ikke skinne — Dagen mørknedes.

Og der lagde sig — for første Gang over den unge Borgfrues smukke lyse Hoved et Slør af hæslig Fornemmelse .... Fornemmelsen af *Livet* — saaledes som det var holdt fjernt fra hende — deroppe i Højden med Bedepult og Kemenat og Vagt paa hver Finger.

Saaledes saa' det ud — hernede.

Da viste Zirli sig .... hun drejed om den skæve Rønnes afstivede Hjørne — traadte med de brune, bare Fødder sorgløs i Grusets Søle — smøged det hvide Særkeærme op — strakte den nøgne Arm ud, for at fornemme, om det endnu regned.

Hende altsaa? — —

Fru Adalberte klemte Haanden om Ridesvøben, gik lige imod hende, spurgte bydende:

„Tjener Du i Værtshuset her?" —

Zirli kniksed — og saa' spørgende paa den høje, slanke Dame — og paa hendes kostbare Klæder.

„Kan jeg tale i Enrum med Dig?" —

„I Enrum?" ....

„Ja. Men skynd Dig. Har Du noget — har Du noget Kammers .... for Dig selv?" —

„Jo—o. Men saa faar det høje Herskab gaa igennem Stegers og Bryggers ....!"

„Nej!" —

„Ja da faar den naadige Frue stige ind ad mit Vindu ..... den Vej gaar jeg mestendels selv. Nu skal jeg løbe ind og lange en Stol ud — hist under Hyldebusken!" —

„Bliv!" sagde Fru Adalberte — og pressed Læberne sammen. Hun saa' sig tilbage mod Sangeren. Han vendte Ryggen til — ubevægelig paa sin Plads — Luthen i sin Arm — stemmende — klimprende — som havde han aldrig bestilt andet.

„Gør som Du siger!" bød Fru Adalberte.

Og hun steg ind i Værtshuspigens Kammer.

Dér sad hun — og dér stod Pigen foran hende.

Fruen sagde:

„Den unge Junker til Dümmershofens Borg har sin Gang her i Kroen? — lyv ikke!"

„Junkeren kommer og gaar her — som de andre Gæster!" svared Zirli ganske dum ... men hendes Øjne skinned nysgerrig — og blev spørgende.

„Han er min nære Slægtning" .... forklared Fruen ... „en Fare truer ham — jeg maa vide, om han er her — om jeg kan faa ham i Tale — i Enrum — *her!*"

Hun havde slængt Ridesvøben paa Gulvet. Denne Pige forekom hende for simpel, for enfoldig. Det var *umuligt:* hun kunde ikke, som Kvinde, se en Fare i denne Kvinde dér — eller hun *vilde* ikke for *hans* Skyld.

Hun greb i sin Taske, som hang ved Bæltet — tog Gulddalere frem — rakte dem til Pigen og sagde henkastet:

„Her har Du Penge — mange Penge, som Du ser ... Jeg bliver i dit Kammer — og Du henter mig Junkeren — hvis han ikke alt er her?" ....

Zirlis Øjne skinned — saa blev de atter ganske enfoldige .... men ud af Enfoldigheden lyste et Smil — og dette skar sig ind i Sjælen paa Fru Adalberte .... hun tabte ganske Herredømmet over Mæle og Bevægelser — fo'r med løftet Haand frem mod Pigen og hvisked lidenskabeligt: „Du narrer mig — Du og Junkeren ... jeg véd alt — naa, tilstaa det! — lyv ikke — eller jeg lader Dig tugte af min Husfoged!" ....

Og som hun havde sagt dette, greb Skammen hende — Fortvivlelsen over at have røbet sig ..... og hun sank ned paa en Stol og skjulte sit Ansigt.

Zirli stod og stirred paa den smukke Frue ... hun trak paa Skuldrene — hun ynked hende.

Og Værtshuspigens gode Hjerte talte ud af hendes Mund, da hun traadte hen til Borgfruen og sagde:

„Behold I Jere' Gulddalere — for I kan dog ikke købe mig hverken til at tie eller tale — og narre Jer, vil jeg heller ikke. Jeg tror, naar jeg skal sige min Mening, at den unge Junker ikke er rigtig vel forvaret her" ... hun førte Haanden op til Panden ... „og han skal jo ogsaa have faaet et slemt Slag i sidste Krig. Men ellers bærer han sig da ret taabeligt og naragtigt ad — som da han sidstleden Aften kom løbende, tog mig med begge Hænder om Hovedet — og skubbed mig fra sig, idet han raabte tre Gange Nej, nej, nej .... hvorefter han sprang ud i Haven til Sangeren og satte sig til at drikke med ham under den store Lind. Og saaledes gør han nogenlunde hver Aften,

naar Skumringen falder ind .... men hvis I vil tale med ham, da skal jeg vare ham ad, naar han kommer ..... Herskaberne kan uforstyrret være her — derfor skal *jeg* sørge!" —

Hermed vilde den lille Zirli gaa; hun syntes selv, at hun var vokset i Skoene — dem hun ikke havde paa.

Da mødte hun et Blik — et bedende — fra den høje Frue. Guldalerne forblev i Zirlis Haand ... og Adalberte v. Kitzwalde blev alene tilbage i Kammeret.

Alene; en Legebold for sine Tanker, medens Dagen hælded og Skumringen nærmed sig.

Hvor ydmyget — givet i saa ringe et Væsens Vold, som en aabenmundet Værtshusternes! Men alt i Adalbertes Liv nærmed sig jo Skumring og Mørke. Hvad vented hende hjemme paa Borgen? Hun undveg at tænke ..... men som Utryghed, Skam og Fortvivlelse drog sig hen over hende — saaledes havde forhen den dræbende Kedsomhed trukket sit Slør over hendes Hoved, medens hun Dag efter Dag havde siddet ved Vinduet og sét ud — altid samme Vindu, altid samme Udsigt.

Nu — her — i dette simple Kammer — maaske Letfærdighed stirrede hende i Møde fra Stol, fra Bord, fra Seng ....

Hun rejste sig — syntes at hun blev tilsmudset — vilde og maatte alligevel blive .... hun havde brudt Broen af.

Dette var altsaa Livet? —

Men igennem alt og over det hele skinned disse Pigens Ord: „han havde skubbet hende fra sig, idet han raabte tre Gange, Nej, nej, nej!"

Og hun tvivled ikke .... hans egne klare Øjne taled hans Sag i hendes Hjerte.

Hun elsked ham ... hvor hun elsked ham! Der var altsaa et skinnende Lys gennem Livets Mørke og Smuds og Angst ..... *hvad* var i det hele Mørke og Smuds — selv i den simpleste Ternes Kammer, naar Hjertet blot ....?

Aa, hvis han *nu* kom! — —

Og han var der; han aabned Døren — traadte hastigt ind; hun lige saa ilsomt ham i Møde. Aldrig havde hendes Hjerte banked med slig Heftighed ..... hun slynged Armene om hans Skuldre — drog ham tilbage — hvisked:

„Min Frants — hvor har du dog ladet mig vente længe! — og hvor vi er ulykkelige! Der er kommen Ilbud — Ridder Kuno ventes hjem — hver Dag, hver Stund kan han komme."

„Og vi da?"

„Hvorfor har Du ladet mig ene saa længe?

Nu kan vi jo aldrig ses mere. Er vi ikke ulykkelige?" ....

Hendes Hoved sank ned paa hans Skulder; hun hvisked — inderligere — ømmere: „Vi var saa lykkelige. Eller mener Du ikke, vi var det?

Men Du elsker mig — ikke sandt, Frants? Jeg ser det paa Dig, skønt jeg næsten ikke ser dine Øjne. Jeg føler det i din Arm ..... Det er Lykke at elske hinanden — alt andet er Mørke og Angst ..... Lad der komme, hvad der vil — lad ham dræbe mig — lad dem tage vort Liv: Jeg er din .... saa luk dog den Dør — luk den i Laas, Frants ..... din i al Evighed!" — — — — — — — — — — — — —

X

Næste Nat — ved Dagens Frembrud — faldt der et Skud, som sendte Frants v. Kitzwalde ind i Evigheden — just da han svang sig ud af sin Elskedes Vindu paa Hoch-Kitzwalde. — — —

Adalberte havde vækket ham ved sin Side: hun sagde til ham:

„Min dyrebare Frants — Du maa staa op — Du maa forlade mig ... Vægteren har alt sunget — men Du sov saa sødt — jeg nænned ikke at kalde. Nu gryr den graa Dag .... rejs Dig, mit Alt! — forlad mig — før det bliver for silde!" ...

Men Frants knuged hendes slanke Legem inderligere til sig og lukked hendes varme Mund med det Svar, som altid staar forelskede rede — ved Kvæld og ved Gry — at hun var det elskeligste paa Jorden — - at han aldrig vilde forlade hende; — han brød sig fejl om Vægter, om Vagt, om Borgens Mandskab — han vilde tage det op med hele Verden — *saa* stærk havde hendes Kærtegn gjort ham!

„Ak, jeg tør jo ikke beholde Dig hos mig — nu mindre end nogensinde" .... sagde hun og gemte sit Hoved ved hans blottede Bryst.

Han kyssed denne lyse Nakke og hvisked:

„Nu mere end nogensinde, mit Hjertes Brud! — vi skilles aldrig mere!" — —

En liden Stund efter, sagde hun — da hun atter kunde finde Vejr og Aande efter hans Kys ... „Og Du tabte dit Sværd ud af Skeden, da Du steg herop! Det var et ondt Varsel, mit Liv! Sæt det bliver fundet! .... Ak, hvorfor kom Du? Du loved mig saa helligt og dyrt, da vi skiltes i Dümmershofen, at Du ikke vilde .....!"

„Og Du har ikke et Øjeblik siden *da* haft den Tanke ude af dit dejlige Hoved: han kommer dog!" —

„Du onde Mand!" —

„Du slemme Heks!" —

„Frants!"

„Adalberte?" —

„Du *maa* forlade mig — hører Du! slip .... rejs Dig! .... o Gud, jeg er angst for Dig!" ....

„Angst for *mig*, Adalberte?" ...

„Angst for, at de skal komme — og overraske os — tage dit Liv — tage Dig fra mig!" .... hvisked hun lidenskabeligt og knuged sig skælvende ind til ham — som vilde hun aldrig slippe ham af sine Arme.

Derpaa rejste hun sig pludseligt op i Sengen — lytted — hopped ud paa Gulvet — og løb paa smaa, bare Fødder hen til Vinduet.

Han laa og keg efter hende — og lytted efter disse smaa, bare Fødders underlige Lyd hen over Stenfliserne .... de kolde Stene, og de varme, smaa, hvide Fødder. Han følte ikke Spor af Frygt, af nogen Ængstelse .... han var opfyldt af Stolthed over at besidde hende ..... og i det samme tænkte han paa Zirli — og sagde fy! til sig selv — og kunde ikke begribe, at han kunde tænke paa noget som helst andet end denne slanke, myge Kvindeskikkelse — dér, i den lyse Natdragt, henne ved Vinduet — imod hvis Aabning hun nu blev mørk, da hun hælded sig frem og spejded ud mod den gryende Dag .....

Aa, hvor var han stolt — og hvor længtes han allerede efter hende — de faa Alen, han var fjernet fra hende.

„Kom dog tilbage, Elskede! — hvad ræddes Du for?" ....

Hun vendte sig hastigt fra Vinduet — gjorde et Tegn med Haanden, at hun skammed sig — han maatte ikke se paa hende .... og saa drog hun sit Klædningsstykke tæt om sig, knæled ned paa Bedepultens Skammel — og hvisked:

„Jeg har en saadan Angst ..... jeg syntes jeg hørte Ryttere dernede for Portvagten .... Jeg beder, jeg bønfalder Dig, min Frants! — drag Klæderne paa Dig — og forlad mig!" — —

Hun drejed sit Hoved bort fra ham. Han var hurtigt i Klæderne og ved hendes Side. Dér knæled han ned — og atter hvisked de — og atter toges og gaves dvælende Kys .... de var ikke „smaa" denne Morgen.

Han kunde ikke rive sig løs — hun skælved i hans Arme — trængte paa og bad, at han skulde gaa — og kasted sig til hans Bryst.

Endelig slap hun, ganske aandeløs, og gjorde et truende Tegn ..... den rødmende Dagning fyldte Værelset med lyse, violette Skygger — og halvt blottet, som hun var, skammed hun sig, og sitred og frøs ..... og han fatted for sidste Gang hendes lille Ansigt i sine stærke Hænder — saa' hende ind i de fugtigbløde, glinsende Øjne — kyssed Øjnene, saa der kom Taarer i dem — rev sig løs — svang sig

op i Vindueskarmen — — vinked med Haanden — smilende ..... og lod sig glide ned. — —

Hun stirred efter ham — vilde rejse sig — men fo'r sammen ved et Glimt udenfor Vinduet — hørte Knaldet af Skuddet — mere i sit Hjerte end i sit Øre .....

Og blev som Is — —

Ubevægelig, naglet til Pletten, støttende sig mod Bedepulten stod hun dér lammet i sin Forstand .... hun begreb intet — men følte ret som om Verden blev mørk — som om hun var død.

Og hendes aflaasede Dør sprængtes ude fra Gangen .... Ridder Kuno stod i hendes Kammer — bleg — dernæst højrød — med fortrukket Ansigt — et hæsligt Smil, da han skeled til hendes lyse Natklædning, som kun halvt skjulte det lyse Legem.

Med et Skrig styrted hun ned paa Gulvet ..... hvor han kasted sig over den bevidstløse — tagende Husbondens Ret — — — — — —

XI

Det er blevet Efteraar. Der gaar ligesom Kuldegysning langs Floden op igennem Højdernes sammenhængende Skove — hvor Vildtet føler sig utryg for Borgherrens Jægere som for Bonde-Krybskytten.

Skud falder; Hundeglam høres og Trutten i Hornene ..... det klinger ret dumpt derinde under de tætte Stammer, hvor en sølle, ensom Sti nu og da krydser en snever Vej, der taber sig i blaa Taage mellem gulnet Løv.

Ridder Kuno jager.

Han har tvunget sin blege Gemalinde til at jage med. Hun sidder som en Genganger paa sin Graaskimmel — holder sig af Vane i Sadlen — ser lige ud for sig — svarer ikke, naar hun spørges — stirrer ..... ud i det blaa, taagede tomme mellem det falmede Løv.

Da Jagtherren og hans Selskab har sat Hundene paa et friskt Spor — og da Jægere og Hunde halser af Sted, som gjaldt det Livet — holder Adalberte v. Kitzwalde sin Skimmel tilbage.

Ingen lægger Mærke dertil. Hun savnes foreløbig ikke.

Hun er med et bleven vakt af sin stirrende Døs — hun opdager, at den Sti, hun følger, fører til den snevre Vej, hvor hun og Frants første Gang mødtes ...

Dengang! —

Det er som Aar tilbage.

Intet Minespil forraader nogen Bevægelse, da hun ser Vejen for sig — og da hun holder ved *det* Sted — saa holder hun dér ... sø-

gende at genkalde sig Indtrykket i dets smertefulde Friskhed fra den lysegrønne Vaar — —

men intet er friskt — der er næppe Smerte — kun Sløvhed.

Det er forbi — alt er forbi .... og hun vil ride videre — hvorhen véd hun ej.

Saa ser hun en Mand for sig. Sangeren.

Eller han har længst sét hende — vil hverken undvige eller søge hende — men han er til Fods, hun til Hest — hun vinder langsomt ind paa ham — han træder til Side og letter hilsende paa sin Barret.

Han er den samme som sidst — spænstig i sin Gang, luslidt i sin Dragt — endog den knækkede Hejrefjer dingler paa sin Plads — og hans „Hjertenskær" hænger over hans brede, ranke Ryg.

Men da hun ser ham ind i Ansigtet, skifter hendes Bleghed. En let Rødme flyver som et Dæmringsskær over Kinden — den sammensluttede Mund aabner sig — og hun spørger tonløst — som kom det fra Gengangernes Verden:

„Er I her endnu?" —

Han nikker.

Og da *han* ser *hende* ind i Ansigtet, bliver hans Øjne store og opmærksomme .... han træder et Skridt nærmere — udstrækker Haanden ....

og hun udstrækker sin.

Deres Øjne mødes ikke — men idet hun føler Berøringen af denne Mands Haand, aander hun dybt op — og lader sig glide ned af Hesten.

Han hjælper hende; og da hun staar paa Jorden — paa de gule, falmede, visne Blade — vakler hun .... og han griber hende under Armen — og da han ser hende en Afmagt nær, bringer han hende til Sæde ved sin Side paa en vindfældt Stamme.

Skimlen gaar nogle Skridt — vender sine kloge, vemodige Øjne mod sin Herskerinde — og bliver staaende med ludende Hoved.

Derpaa læner hun sit Hoved mod Sangerens Skulder ..... og en voldsom, pludselig, længe opdæmmet Taarestrøm vælder ud af hendes Øjne — og hun stemmer den hvide, smalle Haand mod sit Bryst og siger: „*Kan* et Hjerte briste? Hvorfor brister mit da ikke!" ....

Han tysser paa hende som paa et Barn — holder hendes fugtige Haand i sin varme — og spørger sagte, venligt, medfølende uden Medynk:

„Skal jeg synge for Jer?" —

„Nej, nej — nej!" raaber hun hulkende. „Lad mig græde ..... aa Graaden har jeg saa længe savnet!" —

Hvorpaa han, efter en liden Stund, siger fastere:

„Nu ikke mere! Med Taarer kommer vi ingen Vegne!" —

„Hvorhen da?" spørger hun — og ser sig vildet omkring.

„Naa" ... siger han smilende ... „ud i den vide Verden! Hvis Skimlen vil bære os begge? — men det vil han formodentlig ikke!" — —

Hun kaster hans Haand heftigt fra sig — rejser sig. Hun er med et forvandlet. Hendes Øjne truer — om hendes Mund drager sig Spot og Haan og Vrede — og hun søger at se ovenfra ned paa ham — hvad dog ikke lykkes — og hun siger:

„Se *det* vilde I altsaa bruge min Svaghed til .... kramme Jer' letfærdige Snak ud .... som om jeg ikke maatte høre og taale og lide hver en Forsmædelse — uden Jeres! .... ha, ha, Hr. Riddersmand! Ja, vi kender Ridderne — vi — nu! Skal I saa ikke op paa Borgen — og synge liderlige Viser for Hr. Kuno og hans Jagtfæller? Dér faar I vel Gulddalere og Vin i Jer' Hals .... *her* kan I faa af min Ridesvøbe, Hr. Schwaneweit!" — —

Han bed sig i Læberne — men samled hurtigt sin Opmærksomhed paa hendes Ansigtsudtryk. Det var atter skiftet. De blodløse Læber skælved, men ikke længer af Harme. Der stod en saa dyb Smerte — en saa usigelig Sorg — modløs Sorg — i Draget om den fine Mund og i de forsvarsløse Øjne ....

Det gav et Stik i den hærdede, overlegne Mands Hjerte .... den sorgløse Skæmten var som viftet bort af en mandigstærk Brise ..... med et Sæt var han oppe, og stod strunk, støt foran hende — snapped sin Luth over Skuldrene, og kasted den for hendes Fod:

„Dér ligger, hvad jeg holder højest i Ære; — træd min Hjertenskær under Fod, hvis I tvivler paa mit Ord! Hvor stor Nar jeg end kan være — jeg er en Riddersmand — sidst og ringest kanske af den gamle Skare — men jeg sætter mit Liv paa at staa de værgeløse og nedtrykte bi — uden at begære Kys eller Klap, Gunst eller Gave, Gulddalere eller Vin!

Begær af mig, hvad I vil!" — —

Hun saa' længe, fast paa ham — hendes Bryst hæved sig, hendes Øjne fanged Ild — den hun indsuged fra de Øjne, som stirred med rolig Glans ind i hendes; — hun drak ligesom Liv paany.

„Saa hævn mig — min døde Elskov!"

Han rakte hende tavst Haanden. Hun svang sig op paa Hesten — takkende ham med et stumt Nik for hans Haand under hendes Fodsaal — og red bort uden at se sig tilbage.

Hån stod en Stund, seende efter hende — greb saa sin Luth — fløjted skarpt, friskt, medens de falmede Blade dryssed ned omkring ham.

Jagthornenes Trutten — Hundehalsen — Ryttersmænds raa, hoverende Røster kom nærmere.

Han slog ind paa en Sti, som førte i modsat Retning — men forinden spidsed hans kødfulde Mund sig til et Smil — og han løfted sin brune højre Haand — løfted den højt og lod den klaske tungt mod sit Laar:

„Vel mødt, mine Herrer!" — —

Og som han nu gik sin Gang igennem Skoven, tænkte han sig handlende:

Han vilde til Fru Merite. — De havde, siden den Kvæld i Æblegaarden, kun set hinanden dengang hun med de Dümmershofen Bønder og sine Husfolk hvælved Jord over sin dræbte Søn. Da havde hun rakt Sangeren Haanden over Graven — taareløs — med de samme søgende Øjne, som hin Kvæld.

Sangeren maatte sige sig selv, at *han* var den Mand, hun begærede .... og han havde ikke vist sig paa hendes Enemærker .... Men der havde tillige staaet en anden Skrift, en dunklere, i hendes Blik — og den vilde han oversætte i koldt Staal.

I hendes Rustningskammer fandtes vel det Jern og Staal, han skulde bruge — og sammen med hende vilde han da gøre Opbud blandt de Dümmershofnere .... *han* vidste at tale til dem! — —

Han tænkte hurtigt og gik hurtigt. Og som han saa sig om, havde han tabt Stien.

En anden blev forsøgt. Han kom dybere og dybere ind i Skoven .... og da han skulde til at gaa i Rette med sin svigtende Sporsans, opdaged han, at hans Tanker havde gaaet i Ring med hans Spor — og at Skylden ikke maatte søges i Fru Merite og de Dümmershofnere og i Anslag mod Hoch-Kitzwalde .... han tænkte paa Fruen til Hoch-Kitzwalde.

Dagen led; han følte hverken Sult eller Tørst — han smed sig over en Græstue — forsøgte efter vanlig Vis at klimpre det væk.

Hans Luth nægted ham denne Villighed.

Da støtted han Kind i Haand og gav sig Tankerne i Vold.

Og Skumringen faldt paa. Foran sig havde han en Kløft; i dens Dyb gled en Bæk, med jævnt Fald — en af de Skovbække, der nære Floden med sit klare Vand. Dens blanke Baand syntes at komme frem af Jordens hemmelige Indre og at svinde igen — lige saa hemmelighedsfuldt. Skovens Træer slugte den i et tyst Favntag — men bag disse mørke Kupler og Kroner begyndte et blodrødt Skær at gløde ..... Maanen, som nu hæved sig og gjorde Bækken først til et Guldbaand, saa til et Sølvbaand — mens Sangeren sad som fasttryllet.

Han havde hele Tiden tænkt paa *hende* .... nu syntes Naturen i sin storladne Rundhaandethed at give ham hendes Billed: dér sad hun — ikke paa sin høje Graaskimmel — men som han selv paa Jor-

den — i nogen Afstand fra ham — lys, fodsid Klædning imod Skovens Mørke — langt, lyst, udslaaet Haar — Armen med den hvide Haand udstrakt mod en Gren, hvorved hun søgte Støtte .... thi Hovedet var træt — og Øjnene — disse Øjne fra *før* — saa' hen imod ham og dog ikke paa ham — og alligevel begæred de Hjælp hos ham — imod *ham selv!* ....

Dette tænkte han: hun dér, den unge, fine Kvinde — som har lært at kende Livets Elskovslyst i hele Naturens rene Styrke — og lært at kende Livets Forsmædelse — Mands-Raaheden, Menneske-Lumpenheden — hun tilhører *mig;* thi jeg er stærk nok, og raa nok, og lumpen nok til at kunne begære og tage hende ... og selv om jeg ikke begæred, saa tilhørte hun mig alligevel — igennem Forsmædelsen — mig, „Landevejs-Røveren" ...

Og jeg tager hende ikke! —

Thi jeg elsker hende! —

Jeg, som har Hælvten af Landevejen og Livet bag mig — alle Borge og Værtshuse, alle Fejder og Drabsmaal, alle Æventyr og en god Del bravt Arbejde — jeg, hvem de vilde hænge i den høje Galge, om ikke min Kunst løskøbte mig — jeg er denne unge Kvindes naturlige Beskytter og Ven ....

Thi hun er min egen Ungdom, som gives mig i Forvaring af Naturens evige Tillid til Mands-Hjertet. Hun kan være tryg! —

Min Ungdom — skyldfri i sin Skyld, karsk paa Sjælen .... o I Guder, som vaager og virker derinde i Skovens Kløft, i det sølvstribede Vand, i Æterens Ro, i Ensomheden: hav Tak, at I atter viste mig en Kvinde, som er „Kvinden" for mig — ikke en blodløs Madonna — men Kød og Blod, hvis Kød ikke skal krænkes af min Haand, hvis Blod ikke skal drikkes af min Mund, hvis rene Aande er mig hellig og gør mig from .... hav Tak, at jeg atter kan tilbede! — —

Og idet han dybt og langsomt drog sit Vejr, som vilde han suge al Skovens Aande til sig, greb han Luthen og sang, stirrende mod Bækkens Sølvstribe i det kølige Dyb, mens hans Øjne duggedes:

Kend denne Duft! — o vælg i den, mit Hjerte;
Svanger paa Foraar — her en Løvfalds Nat!
Rank har jeg baaret Rus og Rusens Smerte;
Aldrig har jeg følt mig af min Ungdoms Fe forladt.

Kom, Sværmeri, uskyldige og blide,
Længsel mod Haandtryk mer' end Favnetag;
Bring mig til Sæde ved den fagres Side,
Slyng i Lyrens Strænge hendes dyre Navnedrag.

Maanen er sejlklar; — ned ad Bækken glider
Sølvbaaden sikker, med sin Fragt om Bord;
Tider og Skæbner tyst forbi os skrider,
Lykken har vi fragtet os — og den er uden Ord.

Tavs i min Haand den hvide Haand jeg fatter,
Slipper — og griber Lyrens Strængeleg,
Véd ej at spille — holder Haanden atter,
Kysser den, og rødmer dybt som ved en Drengestreg.

O det er Ungdom! Tidens Bølger stilnes,
Manddoms og Manddrabs Stormvejr gaar forbi;
Blot ved et Haandtryk Hjertets Aarer ildnes,
Sjælen véd ej Grænser for sit Uskylds-Sværmeri.

Dugges mit Øje? Nu, den Dug, det fælder,
Gælder ej Ungdoms-Tabets bitre Ve;
Ikkun det lumpne Mandens Legem ælder,
Længes han mod Skønhed, vil han favne Livets Fe!

Og da han havde sunget, sad han endnu en Stund — stirrende mod den Plet, hvor han syntes at se — hvad han vilde se ... saa sprang han op — følte til Daggert og Kniv i Bæltet — greb sin Luth om Halsen — svinged hende, som var hun en Stridsøkse — lo højt ud over Skov og Kløft ..... og gik sin Gang, ledet af *den* Maanes Straaler, som nys havde tryllebundet ham.

Hvis en Skov kan lytte — og det kan den maaske — da vilde den have hørt ham nynne .... saadan noget som:

Spræng Porten — slaa Hunden for Panden!
Bagefter tømmer vi Kanden —
Singgott! .....

XII

De er der ... de kommer dér — i to Flokke: Fru Merites Husfolk sammen med Bønderne fra Dümmershofen — og den Skare, Sangeren har samlet sig og Landevejen har kastet af sig i en gærende Tid: Mænd, som ved den rare Blanding af egen og andres Skyld er kommen paa skæv Kant med Tilværelsen.

Bønderne fører med sig en svær Bjælke, jernbeslaaet og tilspidset,

til at brække Port og Bolt ... og alle fører de deres Mod og Trods og Fortvivlelse og Haab om Bytte med sig.

Og de sammensluttede Skarer føres af Fru Merite og Sangeren, begge klædte i Staal, med Sværd og Stridsøkse.

Det gaar løs.

Maanen er i sidste Kvart; man nytter dens korte Lys.

Og som dens Skær falder over Borgklippen, vender Sangerens muntre Blik sig didop; det synes at sige:

Naar man er et pur ungt Menneske — eller en Kat — saa klyver man op den bratte Vej — og styrtes ned. Men er man som jeg, saa hugger man sig didop!

Merite følger hans Blik. For sidste Gang er hun som Mand blandt Mænd — klædt til Storm og Drab; men for første Gang er der Uro og ligesom Tøven i hendes Miner.

Tænker hun paa *hende* deroppe, som volded Sønnens Død — som nu maaske er *den* Belønning, Sangeren søger?

Hun presser Læberne sammen — udstrækker sin Haand i Jernhandsken til den Mand, hun gerne gav Livet for — men som hun hellere gad leve Livet med — nu da det synligt er for sent at drage sig ud af Anslaget.

Hun er jo dog Moder — og Fjenden er deroppe. Hvem kan vide ...

De to Jernhandsker mødes — skurer mod hinanden — klemmes haardt ....

„Fremad, Folk!" siger Sangeren.

Det gaar løs.

Krøniken beretter, kort og fyndigt, hvorlunde Kitzwaldes Høj-Borg denne Nat blev stormet — under Mandefald paa begge Sider — indtaget, under stor Dræbning deroppe i den trange Slotsgaard — og sluttelig plyndret og brændt af de hævngerrige Bønder og den sammenrendte „lovløse" Skare fra Landevejen.

Krøniker skrives som Regel af de „lovmæssige"; og Enkeltheder undgaar man i sin almindelige Forargelse over Udaaden.

Der var nu rigelig med Udaad — paa begge Sider i hin livlige Tid.

Ridder Kuno og hans halvdrukne Jagtfæller ses at have forsvaret sig standsmæssigt. Den egenlige Kamp, Mand og Mand imellem, stod i selve Borgens Kærne. Det store Jagtgilde havde løsnet lidt paa Disciplinen ..... i Udenværkernes Vagtstuer blev det drukne Mandskab lettelig oprevet — og først da selve Taarnfogdens Tudehorn lod sig høre, iled Adelsmænd og Svende til ....

Dræbningen i den trange, firkantede Gaard — op ad Trapper — langs Gallerier — ind i Borgværelserne .... ja, *den* var blodig.

Her nedhug Ridder Kuno sin Slægtning og Dødsfjende Fru Me-

rite .... hun sendte døende et Blik til Sangeren — og han besvared dets stumme Bøn ved at styrte sig over Borgherren, bøje hans Nakke tilbage, saa at Jernkraven gabed — og bore sin Dolk i hans Strube.

Hvorpaa Fru Merite lukked sine Øjne — endnu søgende En, som hun ikke fandt.

Fru Adalberte havde man lukket inde med Borgens øvrige Kvinder.

Da Dræbningen var endt, sprængte Sangeren Døren til hendes Kammer. Han stod sveddryppende, blodstænkt paa Tærsklen — og sagde blot:

„Jeg har holdt mit Løfte!"

Hun var bleg som Væggens Kalk — men rank, fast som et koldt Staal.

Hendes Øjne skjalv ikke, da de saa' sig omkring ..... men blandt de mange livløse Legemer søgte Blikket Borgherrens — og hun udstrakte Haanden og sagde:

„Kast det ud af Vinduet!"

Hvilket skete.

Da dvæled hendes Haand i Sangerens.

De stod sammen ved Vinduet i hendes Kemenat. Han drak Vin, som hun rakte ham ..... de taled ikke ..... Plyndringen var begyndt ..... Sangeren kunde ikke standse den — eller brød sig ikke derom. Borgens Terner og Tyende var under hans Varetægt, og de krøb sammen i Krogen, hvisked og skjalv under den vilde Hujen .... Vin var der nok af — og tørstige Halse — og vilde Gæster og Gaster.

Men da de muntre Sejrherrer begyndte at forsøge, om Kitzwaldes faste Borg „kunde brænde" — og da Sangeren ikke mægtede at slukke *den* Spas — saa peged han ud ad Vinduet i Natten — peged blot ud, og saa' spørgende paa hende.

Hendes Øjne blev besynderligt store — de stirred ud for sig ..... Natten lyste — den mørke, mørke Nat, hvori hun vildet og fortvivlet havde spurgt sig selv, om hun da ikke kunde dø — om hun ikke kunde følge efter sin Elskov — sin døde Elskov — sin tabte Ære — *den* Nat lyste nu ..... det var, som om Verden stod i Flammer!

Fra den brændende Borg — den Rede, hvor hun havde været gemt som en kostbar, unyttig Ting — hvor hun var bleven elsket — hvor hun var bleven krænket og smædet — mens hun dog selv var som en overflødig, som en, der intet forstod — hverken af sig selv eller af noget andet ... fra *den* Borg lyste lange Striber ud over Bjerg og Dal — Ildstriber, der vred sig over Aase og skød sig ind i Kløfter — efterfulgt af mørke Skygger — indtil Vejen, Hulvejen, Landevejen

dér dybt nede *selv* blev som en Ildstrime, der peged langt, langt bort igennem Natten — igennem Livet ... og med et Skrig hælded hun sig til den stærke Mand ved hendes Side, udraabende:

„Verden staar i Flammer! — før mig derind — igennem alt — indtil jeg kan føle mig stærk og mægtig som Ilden .... hører Du!" — —

„Jeg skal føre Dig!" sagde Sangeren. „Thi Du har Ret: Verden staar i Flammer — og vi begge brænder!" — — —

Hermed ender den lille muntre Fortælling om Kitzwalde.

MELODRAMER

(EFTERAARET 1895)

PRÆLUDIUM

Jeg satte mig ned mod Aftenstund,
lod Tiden forbi mig glide,
og alle de Længsler, som var i Lund,
de stilled sig tyst ved min Side.

Alle de Længsler, i Lunden var
med Følge fra fejreste Sommer,
Bud til mit bankende Hjerte de bar
med duftende Rosenblommer.

Saa fylder mig nu den bugede Skaal,
som Sangernes Drot lod mig skikke;
skænker mig, Pilte, til bredfyldt Maal —
paa Glæden ville vi drikke! —

Alle de Længsler, i Lunden var,
de stod dér tyst ved min Side;
Blikkene Bud om de Stunder bar,
da Aftenskyggerne skride.

Og nærmer Du dig, du tystnende Stund,
hvor Slør over Roserne ligge,
da bæver et sitrende Drag om den Mund,
der vilde paa Glæden drikke.

Skænk i, Du tøvende Pigedreng,
din Mester er Herre til Huse;
og stem ham den talende Harpes Stræng —
jeg hører Bækkene bruse.

Jeg hører de faldende Blades Sus,
som varsler den Vinter, der kommer;
jeg lader dem falde — jeg fletter mit Krus
en Krans af den kronede Sommer.

Til Side, til Side, I Pilte smaa;
paa Længslerne vil jeg ej lide:
til Højbords lader jeg aaben staa
en Dronningeplads ved min Side!

Jeg plyndrer min duftende Rosengaard
til Pryd for mit Højbords Sæde:
jeg synger mod Høst, som jeg sang i Vaar,
om Elskovs saarbare Glæde.

Om al den sødeste, dyreste Lyst,
som Menneskehjertet kan ruse —
jeg synger om Vaar, mens det bærer mod Høst
og alle Vildbække bruse!

MIDDELALDERLIG

(Opført første Gang paa det kongelige Teater den 9. Oktober 1896).

PERSONERNE

RIDDER PEDER STRANGESØN
RIDDER PREBEN PALSGAARD
FRU METTE, HANS GEMALINDE
FALKEDRENGE
DEN VILDE JAGT
SPILLEMÆND:
HARPE
GIGE
LUTH
FLØJTE

FØRSTE HANDLING

Kammer i Stuetagen hos Hr. Peder. I Baggrunden et bredt Vindue; til højre derfor en Dør, som kan aabnes ud mod Æblegaarden; bag Æblegaarden Skoven. Kammeret er hvælvet, med hvide Mure og mørke Egepaneler. Til venstre Kaminen; til højre Standbænke langs Panelet. Ved et Bord foran Kaminen sidder Hr. *Preben* og Hr. *Peder* og spiller Tavl. Bag hver af deres Stole en Falkedreng, som skænker af en Vinkande og rækker dem Bægrene. Det er mod Aften; Høstsolen gaar lidt efter lidt ned.

HR. PREBEN tager et Drag af Bægeret; sætter det.
Din Vin er stærk.
HR. PEDER smiler. Du viger mig den?
HR. PREBEN. Jeg viger Dig ikke en Kende!

Rækker Bægeret til Drengen, som fylder det.

Jeg vil drikke med Dig — og spille med Dig . . .
HR. PEDER rejser sig. Nej — Spillet faar være til Ende!

Lægger med varsom Haand Brikkerne ned.

HR. PREBEN stiller utaalmodig Brikkerne op.
Saa sæt Dig! —
HR. PEDER sætter sig, beherket. Gerne! Jeg er din Vært —
HR. PREBEN. Jeg sætter ud mine Hunde;
jeg tabte til Dig den hele Dag — kan vinde mod Aftenstunde.
HR. PEDER.
Og tabte Du nu dine Hunde til mig — det vil Dig i Morgen fortryde;
Kom Preben! lad fare det ulige Spil! Ved Bægeret vil vi os fryde.

Fra Æblegaarden høres Luth, Fløjte og Harpe.

HR. PREBEN.
Hvad nu? —
HR. PEDER. Det er vel et Spillemands-Kor — farende Folk, som vil tigge.

Til Drengen.

Kald dem herind! De kan give os Sang — jeg giver dem Kvældsmad og Drikke.

Drengen ud.

HR. PREBEN.
Din Gaard er snart som et aabent Hjem for hver en Betler og Stodder!
HR. PEDER.
Jeg maaler, kan hændes, med anden Vægt, end Du, og med andre Lodder!
HR. PREBEN.
Det kommer alt af den løse Kunst, Du dyrked saa flittig og længe.

Drillende.

Jeg trode for Resten det Rygte sandt, at rustne var dine Strænge!
HR. PEDER.
Ja — Harpe og Luth har jeg hængt paa Væg. Men hører jeg Strængene lyde,
det var, som mit Hjerte blev ungt igen og maatte ved Tonen sig fryde.

Sidder og stirrer ud i Luften, bortvendt fra Døren, rejser sig langsomt, siger reciterende, medens Akkorder udefra ledsager hans Ord.

Man siger, jeg dyrked den stærke Kunst — og det baade flittig og længe:
tidt toned her fra min ensomme Gaard af Genlyden Marker og Vænge.
Den brusende Bæk fra min Æblegaard, den hørte da op med at skumme,
og Skovens Træer, som suser mod Kvæld, de stod saa lyttende stumme.
Jeg selv var den stærke, den stride Strøm, som slynged den klingende Vove

med Hulken og Latter, med dragende Suk, vidt ud over Marker og Skove!
Men vidste I — vidste I — hvad det betød, saalunde at synge og drage,
ret aldrig I gav mig den rustne Stræng i mine Fingre tilbage!
Og vidste I, hvor jeg har lært den Kunst, og hvad jeg derfor maatte give . . .

Afbryder, idet han lægger Haanden over Øjnene.

Madonna! forhjælp mig — og giv mig din Fred, endnu mens jeg er i Live!

Preben har rejst sig og ser paa ham forbavset, uden Forstaaelse. *Spillemands-Koret*, ført af Drengen, staar nu i Døren.

ANDEN HANDLING

HR. PEDER heftig, hen imod Døren.
Hvad er der? — hvad vil I?
HARPE-SPILLEMAND med en dyb Bøjning, griber en Akkord. Musik!
HR. PEDER behersker sig. Tag Plads!
I kommer som kaldet — I kommer tilpas!

Harpe sætter sig paa Bænken, *Luth*, *Fløjte*, *Gige* bliver staaende; Harpen langskægget, i laset Munkekutte; Gigen Zigeunerkostume; Fløjten ildrødt Haar og spidst Skæg, mager Hanswurst; Luthspilleren en ung Kvinde i Væbnerdragt, et grønt og et rødt Ben, lille Kappe over Skuldren Barret med Fjer; — ethvert Kostume forpjusket af Landevejene og Vejriget.
Døren er bleven staaende aaben ud til Æblegaarden, der oplyses stærkt gyldent. Skoven bagved mørk.

HR. PREBEN kaster sig i Stolen igen.
Ha, ha! Peder Strangesøn! — Se paa de fire!
En Røverbande — som spiller paa Lire! Griber Bægeret.
Kan I drikke? —
FLØJTE bukker dybt. Strenge Hr. Ridder! vi *kan* —
alt, men nødigt det klare Vand!
LUTH.
Det bruger vi kun til vor Morgentvætte!
HR. PREBEN.
Se mig til Pagen! — en *hun* eller *han*?
LUTH sender ham et Haandkys.
Ja kys mig — saa træffer I nok det rette!

HR. PREBEN.
Traf jeg Dig ene paa Kvælden en Stund,
jeg skulde vel prøve din røde Mund! Rækker Bægeret frem.
Kan Du din Læbe til Sølvet sætte? . . .
LUTH.
Og drikke deraf — paa den skønne Fru Mette! . . .
HR. PREBEN.
Hvor Fanden véd Du . . . .
GIGE. Giv hid! Snapper Bægeret.
HR. PREBEN. Hvad behager! —
Jeg tror, den Skindbarlige Karlen plager . . . .
GIGE drikker ud, kaster Bægeret højt op i Luften, griber det og lader det forsvinde i Lommen paa sin Trøje; gaar tilbage til Bænken, hvor han har lagt sin Gige, ryster sit lange sorte Haar, gør et Buestrøg. *Luth* og *Fløjte* retter sig paa militær Vis. *Harpen* lader med Hovedet som en brudt Mand, griber en Akkord.
HR. PEDER har stillet sig med korslagte Arme bag Prebens Stol, halvt aandsfraværende. Ved Fru Mettes Navn farer han sammen — giver Falkedrengen et Vink om at sætte et nyt Bæger frem for Preben, lægger sin Haand med Vægt paa hans Skulder, siger: Tys!
Et kort Forspil af de fire Instrumenter, hvorunder Preben drikker.
HR. PREBEN.
Nu har vi vel nok af det Klimpreri —
giv os en Sang — eller jeg tager hjem!
HR. PEDER til Drengen.
Hr. Preben til Palsgaard hans Ganger frem!
Hr. PREBEN.
Naa, tøv dog et Korn — hvad skal Hastværk til?
Det er maanelys Aften . . . .
HR. PEDER. Godt! Som Du vil!
HR. PREBEN.
Fru Mette vil bie mig . . . blev jeg her end
til Morgenstunden — hun sover dog ikke.
Hun paastaar, jeg snorker den hele Nat;
hun er ræd, saa tidt jeg har Gaarden forladt.
Ha, ha! Hun tør ej alene ligge —
det Barn!
HR. PEDER vender sig dæmpet. Det Barn!
HR. PREBEN slaar i Bordet. Gudsdød! Du skal drikke!
Her faar jeg en Rus . . . men Du? . . .
HR. PEDER smiler. Som Du vil!
Her drikker jeg altsaa min Broder til!
HR. PREBEN.
Du skal drikke min smukke Fru Mette til Ære! —
Du *skal!*

HR. PEDER. Jeg *skal?* Langsomt. Det faar da saa være.
Jeg drikker den smukke Fru Mette til Ære!
HR. PREBEN.
„*Min* smukke" . . .
HR. PEDER ser paa ham. *min* smukke . . . Drikker.
HR. PREBEN. Nej, *min* — hun er min!
hun er da, for Helvede, ikke *din!*
HR. PEDER ler højt.
Den Skaal var god — som Sølvet er lødigt.
Drikke den om igen — gør jeg nødigt!

Gaar til Døren og slynger Bægeret fra sig ud til Siden.

LUTH uvilkaarligt.
I Voldgraven — plump! . . . Vil ud.
HR. PEDER ruster ham. Naa, Dreng! — staa stille!
LUTH.
Av! — Ikke saa haardt —
HR. PEDER, Tilgiv mig, Du lille!

Bøjer sig ned og kysser Luthspilleren paa Panden.

Han er Kvinde! — Nu kan I synge og spille!
HARPE med dyb Stemme, lukkede Øjne.
Velbyrdige Ridder Hr. Strangesøn,
hvad vil I høre?
FLØJTE. Først Sangerløn! Tager sin Lædertaske fra Bæltet.
HR. PEDER.
Og var I de største Skælmer paa Jord:
højt vil jeg lønne det Spillemands-Kor! Kaster sin Børs til ham.
HARPE.
Saa lyster Dig vel den Vise at høre,
som ellers synges for døven Øre —?
HR. PREBEN.
Hvad mener Munken?
FLØJTE. En Munk? — Hop hej!
Kutten er Kirkens — men Manden ej!
LUTH ler.
Dog, vil I til Skrifte hos Manden gaa,
jert Synderegister — det vil han forstaa!
HR. PREBEN.
Vogt Dig, din Taske! . . .
LUTH ler; løsner sin Lædertaske, holder den frem. Min Taske? — se her!
Den bærer til *din* et aabent Begær!

Preben kaster sin Pung til hende; Gigen opfanger den og stikker den til sig.

GIGE.
Gige og Luth de deler tilsammen
Landevejs-Sorger og Landevejs-Gammen!
FLØJTE.
Og Harpen humper sig frem ved sin Krykke —
Og Fløjten blæser jer alle et Stykke! Blæser et Leb paa Fløjten.
HR. PREBEN.
Lumpenpak!
HR. PEDER. Stille! Peger. Solen gaar ned.
Spil, hvad I kan! og syng, hvad I vil:
Hr. Peder Strangesøn lytter dertil!

TREDJE HANDLING

HARPE recitерer til Akkorder.
Solen gaar ned i det rødeste Blod!
Nu taber den frejdigste Fugl sit Mod.
Kun Blindheden ser, hvad den stændig saa,
at Menneske-Lykke saa svært kan bestaa.
Kun Blindheden ser gennem Mørket og Natten . . .
GIGE.
Nej, Maanen vil lyse —
LUTH. for Uglen — for Katten —
for Kispus og Stævne . . .
HARPE. for Rov og Krig —
for aabenbar Fejde og lønlig Svig . . .
LUTH og GIGE.
Kis-kis! Pus-pus!
FLØJTE. Ho ho! Hi hi!
hvem lemper vel Teksten til den Melodi? Sammenspil.
HARPE.
Det er den gevaldige Melodi,
som kogles paa Engen —
LUTH. som hviskes i Sengen —
GIGE. — som omspænder Drengen —
HARPE. — som magtstjæler Manden —
som vælder og skummer fra Bægerranden —

FLØJTE.
som sætter Hr. Tossegod Horn i Panden!
Ho ho! Hi hi!
LUTH. Kis-kis! Pus-pus!
GIGE.
Drik af den Sejd: Du blir gal paa en Studs! Sammenspil.
HR. PREBEN rejser sig, føler sig usikker, sætter sig igen.
Din Vin er stærk!
HR. PEDER smiler. Du viger mig den?
HR. PREBEN drikker. Jeg viger Dig aldrig en Kende.
Men Sangen? . . .
HR. PEDER ser paa ham. Hvad den? —
HR. PREBEN. Aa, Fanden i Vold! — lad Visen snart faa en Ende!
HR. PEDER staar lænet med korslagte Arme op imod Bordet, ser ned paa Preben, vender sig langsomt, giver Spillemands-Koret et Vink om at fortsætte.
HARPE.
Jeg saa mig om i den blege Luft —
GIGE.
Jeg kendte fra Engen den Valmue-Duft —
HARPE.
Sigyne, Sigyne! Du blege Kvinde!
bliv i dit Kammers bag Skoven inde!
skrid ej i Elverlands Maanedis frem —
ret aldrig Du vinder igen til dit Hjem:
bliv i din Uskyld derinde!
LUTH.
Min Uskyld er brudt — men jeg véd ej dertil:
min Husbond faar gøre, hvad Husbond vil!
GIGE.
Men hører Du ikke det dragende Spil?
det lokker — det lokker —
LUTH. Hvortil? — Hvortil?
FLØJTE. Ho ho! Hi hi!
Derud i det fri . . . .
Hvem lemper nu Tekst til den Melodi?
HR. PREBEN vil rejse sig.
Hvad er det for Snak?
HR. PEDER heftig. Bliv siddende — tys!
GIGE.
Hvad bæver din Mund — som drak Du et Kys?
LUTH.
Hvi blusser min Kind — som gav jeg mig hen!
O skil mig dog ej fra saa hjertensgod Ven!

Jeg var ham til Vilje — jeg véd ej deraf!
Jeg véd kun, min salige Sjæl jeg ham gav!
Og vil I mig jage som Vildt over Hede,
jeg vil kun for ham og hans Lykke bede;
men vil I mig stænge paany bag Mur,
jeg beder om Døden til Fangebur.
HARPE frem.
Er Sangen til Ende? — Blev Fløjten stum?
Har Gigen ej for et Omkvæd Rum? —
Saa vil jeg min Harpe med Jernhaand slaa
og tvinge dens Stræng til at tale:
Jeg hørte en Vise fra Skoven udgaa,
fra dybeste Kløfter og Dale —
først sused den fjernt; saa svulmed den nær;
af Angest sig dukked de stiveste Trær;
saa gød den sig ud som det haardeste Vejr,
halsed og hujed som koblede Hunde
med Tunger som Ild af de fraadende Munde —
og Karlfolk og Kvinder paa kulsorte Heste
de fo'r over Jord uden Fodefæste;
de dreves af Sted for et Bytte at naa,
som ikke de fanged, men stedse de saa —
de piskedes frem af et evigt Begær,
at række det Vildt, som de aldrig kom nær;
Vildtet var forud: i jagende Rend
gispende halvnøgne Kvinder og Mænd.
Da sitred den Vandrer, som Synet saa,
af Rædsel han monne for Brystet sig slaa,
han afrev sit Haar, han flænged sin Dragt,
han kasted sig ned paa Jorden og skreg:
Madonna! . . .
HR. PEDER med et Ryk ud fra Bordet. Hold inde!
HARPE. — Den vilde Jagt!
HR. PREBEN.
Hvad er der? Hvem taler om Jagt?
FLØJTE. Hi hi!
Endt er nu Tekst og Melodi!
HR. PEDER peger paa Døren.
Bort!
HR. PREBEN.
Det var Ret! Jag Pakket paa Døren!
Jeg vil bort — jeg vil hjem — men dog ikke førend
det Spil dér . . . Peger paa Bordet.

HR. PEDER heftig. Spillet er endt for i Kvæld.
HR. PREBEN.
Du viger mig altsaa alligevel?
HR. PEDER stærkt.
Aldrig jeg viger — aldrig en Kende;
men nu vil jeg synge — som aldrig jeg sang —
og skulde mit Liv end faa Ende!
HR. PREBEN under stigende Indflydelse af Vinen.
Stor er din Kunst — det er sandt — Du betvang
saa mangen en Gæk, som Dig hørte;
mangen Skønjomfru — og Frue med — ved Strængenes Leg Du forførte.
Nuvel, Du Bierfidler-Konge, saa hør: jeg gaar ej med Dig i Rette,
men om Du bedaared det ganske Land, Du daarer ikke Fru Mette!

FJERDE HANDLING

Spillemands-Koret har trukket sig tilbage udenfor Døren; *Hr. Peder* ller ud, griber Harpen fra den gamle Mand, stiller sig indenfor Døren, siger vendt imod Preben:

HR. PEDER.
Jeg sætter imod Dig min Ganger hvid,
Du kan sætte op dine Hunde:
jeg spiller og synger Fru Mette herhid
endnu denne Aftenstunde!
HR. PREBEN hoverende med løftet Bæger.
Et Ord mellem Venner — en Mand en Mand!
Din Hest er vunden; saa fang nu an!
HR. PEDER ledsager sine Ord med Akkorder paa Harpen. Spillemands-Koret udenfor akkompagnerer dæmpet.
Mine Venner? — Hvem har vel til Venner Raad!
der bristed saa mangen fintspunden Traad:
enhver har jo *sit* at ta' vare.
Min Slægt og mit Hjem? — Jeg har dem forladt;
ene vi blev her paa Jorden sat,
ene saa faar vi fare.
Talrigt var Følget den lyse Vaar,
Vinløv kransed min Sommer;
nu blæser Høstvinden over min Gaard,
hvem følger mig nu ....

FRU METTES STEMME langt borte. Jeg kommer.
HR. PREBEN studser.
Fru Mettes Stemme? . . .
HR. PEDER stærkt grebet. Fru Mette selv!
Hun kommer i vaagne Drømme;
Bækken er bleven en rivende Elv,
hun skrider igennem dens Strømme.
SPILLEMANDS-KORET udenfor.
Fru Mette har lagt sig tidligt paa Kvæld,
hun vaagner ved Larmen af Voven;
hun drages af Tonernes stride Væld,
hun kommer her ned gennem Skoven.
HR. PREBEN ængstelig.
Der gaar ikke Vej, der gaar ikke Sti,
Tjørnene stritter om Bjørnens Hi,
Vilddyr grasserer i Skoven.
Fru Mette, mit hvide, mit fromme Lam,
mit Egern, min Hare, min Due tam —
Du er dog vel ej saa forvoven? . . .
HR. PEDER.
Aldrig jeg kender en Due saa tam
den lyster jo Luften at kløve;
aldrig der findes saa fromt et Lam,
det Elskov jo gør til en Løve.

Og har jeg min Harpe paa Væggen hængt,
og hang den der alt for længe,
og er nu mit Hjerte som sønderflængt —
Blod bøder de rustne Strænge.

Min Kunst var aldrig et Legeværk,
selv om dens Toner var lette,
men hvem der har gjort min Sangkunst stærk —
ja spørg derom hos Fru Mette!

HR. PREBEN lallende.
Du fabler. Min Hustru — hvad angaar hun *Dig?*
HR. PEDER.
Nys drak vi jo paa hendes Ære;
den tog hun fra Hjemmet — og bar til mig
ved Midnat, den kæreste kære!
HR. PREBEN forsøger forgæves at rejse sig.
Fordømt! Min Ganger — hej, jeg vil hjem! . . .

HR. PEDER spottende.
Saa tidligt paa Aftenstunde?
HR. PREBEN.
Aa jeg har tabt ... før min Ganger frem! ...
min Kone og mine Hunde.
SPILLEMANDS-KORET udenfor.
Fru Mette stiger fra Skoven ned
her op gennem Æblegaarden.
Dér kommer Fru Mette — ret som hun skred
paa Luftningens Vinger baaren.

FEMTE HANDLING

Gennem Æblegaarden kommer *Fru Mette* langsomt; hun er bleg, med lukkede Øjne, Haaret udslaaet, Armene udstrakte; standser foran Tærskien.

HR. PEDER.
Træd ind — mit Hjerte — min Morgensol
med Dug over alle Blommer!
FRU METTE.
Tjørnen har revet min Kind og min Kjol;
Du kalder — Du kalder — jeg kommer.
HR. PREBEN.
Gud hjælpe Dig, Kvinde; saa brug din Forstand!
Dit Natlinned driver af Mosevand.
FRU METTE.
Saa lidet jeg kender til Vid og Forstand.
Hvor er Du henne — Du dejlige Mand?
HR. PREBEN.
Her er jeg!
FRU METTE vender sig imod Hr. Peder. Det er ej din Stemme, jeg hører.
HR. PREBEN frem imod hende med Besvær.
Tvi Dig — jeg slaar Dig om Mund og Ører.
HR. PEDER gaar imellem.
Tilbage!
HR. PREBEN. Vogt Dig! jeg bærer Sværd ...
HR. PEDER kaster Harpen; river sin Brystdug op.
Mit Bryst — det bærer til Odden Begær!

HR. PREBEN griber Fru Mette.
Din Skøge, jeg træder Dig under min Hæl!
FRU METTE udstøder et Skrig og synker om.
Gudsmoder, bevar mig min salige Sjæl!
HR. PEDER.
Dræbt!
HR. PREBEN. Er hun død?
HR. PEDER. Du har dræbt hende, Drog!
HR. PREBEN.
Min Hare — mit Egern — tal til mig dog!
FRU METTE dødende.
Min Husbond faar gøre, hvad Husbond vil.
Jeg elsked til Døden — jeg hører ham til.
HR. PREBEN trækker Sværdet, ind paa Hr. Peder.
Om Du saa stod med den Lede i Pagt,
Du er min . . .
HR. PEDER slaar hans Sværd ned. Ikke din! . . .
SPILLEMANDS-KORET udenfor med et Skrig. Den vilde Jagt!

SJETTE HANDLING

Det bliver mørkt. *Den vilde Jagt* suser forbi udenfor. I Døraabningen staar en skarlagenrød Jæger med Spyd og Horn; han vinker bydende ad Hr. Peder. *Falkedrengene* er krøbne under Bordet, *Hr. Preben* tyr ind i Kaminen.

HR. PEDER.
Jeg trodser dit Følge — din hujende Hær;
jeg bærer imod Dig mit Had og mit Sværd.
JÆGEREN løfter Haanden; Sværdet falder fra Hr. Peder.
HR. PEDER.
Værgeløs staar jeg — jeg trodser din Magt,
jeg river isønder den bindende Pagt.
Og kan Du end døve mig Sværdet i Haand —
Peger mod Fru Mette.
der binder — der binder de stærke Baand.
Og var jeg blandt dine — jeg er det ej mer;
min Tilflugt, min Frelse, jeg for mig ser.
Knæler, griber Fru Mettes Haand.
Jeg piskes ej frem af et evigt Begær,
at række det Vildt, som jeg aldrig kom nær.

Jeg beded mit Vildt — den barnlige Viv,
hun var mig til Vilje — det bøder mit Liv.
Jeg siger mig løs fra den koblede Hær,
jeg bliver hos hende, jeg mest havde kær.
Jeg siger mig løs fra den syndige Jord,
jeg blander min Sang i de saliges Kor.
Min Harpe blev brudt — min Sang fo'r hen,
Fru Mette vil tvinde min Stræng igen;
Fru Mette vil favne Guds Moders Skød
og bede om Naade for mig i min Død!

River sin Daggert op og støder den i sit Bryst; *Jægeren* og *den vilde Jagt* forsvinder. Udenfor i Æblegaarden ses i det sidste, stærke Aftenskær *Spillemands-Koret* knælende; den gamle Harpespiller forrest.

HARPE.

Saa vil vi vor Harpe saa lempeligt slaa
og lokke dens Stræng til at tale;
jeg hørte en Vise fra Skoven udgaa,
fra dybeste Kløfter og Dale.
Der blinker fra Skoven en Stjernes Skær,
de bøjer sig ydmyg, de stiveste Trær;
der bølger en Luftning — den véd ej hvorhen —
der aander i Aftenens Stunde
fra ukendte Verdner en Fred for den,
som gik her paa Jorden til Grunde.

HR. PREBEN kryber frem fra Kaminen.

Jeg misted min Viv og min bedste Ven . . .

Med et Udraab.

men jeg bjærged — ved Gud — mine Hunde!

SNEFRID

(Opført første Gang paa Dagmarteatret den 1. Novbr. 1899).

PERSONERNE

KONG HARALD HAARFAGER
GUNNAR, HANS SKJALD
SVASE, EN RIG FINNE-HØVDING
SNEFRID, HANS DATTER
THORLEIF SPAKE. KONGENS GODE MAND
EN FINNE-KONE.
ANDRE AF KONGENS GODE MÆND, THEGNER, HUSKARLE, TJENESTEKVINDER

FØRSTE HANDLING

Julekvæld paa Thofte i Oplandene. Den store Hal. Øverst ved Bordenden til højre *Kong Harald*; hans Mænd i Række paa Bænkene nedefter. Hallens Vægge er dragne med Tæpper; dæmpet Lys af Faklerne, der er stukne i Ringe paa Vægstolperne; Skjolde, Økser og Sværd er ophængt paa Stolperne; Øllet sees op af Træboller og bæres rundt i Horn. Naar Døren i Baggrunden aabnes, ses det maanebelyste Fjældlandskab grønlig klart.

KONGEN.
Her tykkes mig mørkt —
THORLEIF SPAKE. Fler' Fakler hid!
KONGEN.
Gunnar!
GUNNAR SKJALD spisende. Herre!
KONGEN. Hvor er dit Vid?
GUNNAR.
Det ligger i Øllet — og Øllet dovner.

KONGEN.

Syng om mit Søtog, hvor Skummet bovner,
hvor Dragen pruster, og Bredsejlet spændes,
hvor Mænd gaar til Valhal, før Færden endes!

GUNNAR.

Har Du ej nok af Kvad om din Hæder?
Giv Frist mens Jule-Galten jeg æder!

Spiser videre.

KONGEN ler haanlig.

Saa mæsk da, Skjald, din forhungrede Krop.
Men lidet sømmeligt synes dit Svar;
og lidet vil Jule-Veitslerne smage,
naar Kongen til Takke med Flæsket maa tage.
Her tykkes mig trangt —

THORLEIF. Slaa Væg-Døren op!

Gaar selv, med nogle af Huskarlene til Døren og udenfor.

KONGEN ser derhen.

Det lufter i Hallen — i Røg og Varme;
maanelys Sne over alle Fjælde,
Verdner, som kunde om Elskov fortælle;

Løfter Hornet.

hej, Gunnar, Gunnar — de hvide Arme!

GUNNAR.

Nu er jeg mæt — og nu er jeg rede!

Rejser sig og griber Harpen.

Saa vil jeg dig Brudebolstrene brede:

Træder frem, kvæder:

Drot er Harald paa sin Drage,
Konge gennem Kampens Dage,
stolt hans Pande, stærk hans Hage,
vældig Hunger har hans Vom;
lænde-slank og aksel-bred
skyder Skuldren han tilbage,
medens Haaret som en Flom
ruller paa hans Bringe ned:
hvilken Kæmpe tør det tage
op med Harald paa hans Drage!

KONGEN ser stadig ud mod Døren.

Jeg hænger dig, Skjald, i din Harpes Tarme.
Hej, Gunnar, Gunnar — de hvide Arme!

GUNNAR.

Det kommer, Herre, — giv ikkun Tid.
Jernet maa glødes, før man kan smedde;

Skjalden maa koge i Panden sit Vid,
før Ordet som Bobler paa Læben kan sidde!

KONGEN.

Saa kog — og kvæd; her er Brænde-Ved!

Stryger en Ring af Armen og kaster den til ham.

GUNNAR fortsætter smilende.

Kong Harald havde sig Hustruer ni:
Svanhild, Eysteins Datter,
Aashild, Ring Dagsøns Datter....

KONGEN.

Er du fra Sinde og Samling? — ti!

GUNNAR.

Kong Harald lod fare dem alle ni,
dengang til Eirik af Jylland han drog
og Dotteren, Ragnhild, til Mage tog;
han gav hende Skænk og Dronningenavn
og slukned sin Ild i den vænes Favn....

KONGEN staar op.

Ej er den sluknet — og ej er hun væn —
og ikke for Skjald jeg dig regner;
og her skal jeg sidde blandt Finn og Kvæn
og kedes blandt Bønder og Thegner!

EN AF HIRDMÆNDENE.

Kongen er ond —

EN ANDEN truende.

Du har Skylden, Skjald!

GUNNAR.

Frisprog jeg har i hans Hird og Hal.

Smiler.

Jeg har kun ristet ved Ilden hans Skal;
snart fanger Kærnen Lue;
jeg spaar Kong Harald et synderligt Fald
i Finne-Høvdingens Stue!

KONGEN har sat sig igen, beheraket.

Skjalden er galen — saa er hans Sæd,
Forstanden var altid borte,
fra dengang han blev i sin Stumpe-Særk ræd
for sin Moders toppede Vorte.

Drikker.

GUNNAR.

Min Moder havde det skønneste Bryst
som flød med Mælk af en Kvinde.
Havde du set det — da stod din Lyst

til ogsaa at die hos *hende!*
Kong Harald er gram i Mændenes Lag,
den stærkeste Mand i sit Rige:
Kong Harald er overfor Kvinder svag —
det spørges hos Kone og Pige!

KONGEN griber til Øksen.

Nu vogte du, Gunnar, vel paa din Mund!

THORLEIF ind.

Herre....

EN AF HIRDEN. Kongen er sint og ond!

THORLEIF.

Her staar en Finne —

KONGEN. Kør Finnen ud!

THORLEIF.

Svase han hedder; han skikker dig Bud,
og beder dig gæste hans Gamme i Kvæld.

KONGEN.

Kom jeg *der,* slog jeg den Troldkar' ihjel.

THORLEIF.

Er dette dit Bud?

KONGEN. Mit Bud og min Vrede;
du bære dem begge for Døren ud!

Thorleif gaar.

GUNNAR.

Grej er din Vrede, og grejt dit Svar:
om Meningen ikke Behov at lede.
Svase den dejligste Datter har,
som kunde dig Jule-Hynderne brede.

KONGEN.

Kender du Pigen?

GUNNAR. Hvem kender en Kvinde?

KONGEN.

Kløv ikke Ordene smaat til Pinde!
Kender du Pigen?

GUNNAR.

Kender du Sne —
nyfalden Sne, som i Maanen glimter?
Under en Særk, som tugtig og bly
dækker for Halsen og aabner for Armen,
Tvillingbølgernes Hvidhed du skimter —
farlige Søgang, for Kongen ej ny!
Guldhaaret stiger og falder med Barmen
medens det kranser den rundede Skulder —

Ild under Huden som Lavaen ruller;
Snefældets Jøkel har Brand bag sin Sne.
Saadan er Pigen, den væne, at se!

KONGEN tier og gemmer sit Blik.

THORLEIF ind.

Herre!

KONGEN. Hvad er der?

THORLEIF. Den Finne fra før —....

KONGEN.

Du jog ham ej væk som en Hund fra min Dør?
De Finner er kyndig i Rænkespind —

THORLEIF.

Han *vil* ikke gaa.

KONGEN smiler.

Saa før Manden ind!

THORLEIF.

Han vil ikke ind! Han er den samme
Svase, du tillod at rejse sin Gamme
hist ovre mod Nord bag nærmeste Bakke.
Han beder dig tage i Kvæld til Takke
med Jule-Nadver og hjemmebrygt Mjød
i Stuen hos ham .... hans Mjød er *god*
Manden sidder i Overflod,
har Hjorder af Ren og Hjorder af Faar —
i Stuen hans Datter for Mjødkummen staar.

KONGEN henkastet.

Han har en Datter?

THORLEIF. Saa siger man, ja.

KONGEN.

Hun hedder?

THORLEIF gaar til Døren, spørger ud, svarer ind.

Snefrid!

KONGEN rejser sig. Op og herfra!

Kongen gaar frem i Hallen med Økse i Haand; hans Mænd danner Række hen imod Udgangen, Derudenfor i Maaneskæret ses Svase som en mørk Skygge, dybt bøjende sig for Kongen, der skrider frem og ud med sit Følge.

SCENESKIFTE

Stue hos Svase. Dør i Midten af Baggrunden. Til venstre et Kammer, hvorfra Forhænget er draget til Side. Til højre en liden Dør i Baggrunden; Midten af Væggen er optagen af Højsædet, hvortil Trin fører op, og lavere Bænke ved Siden. I Forgrunden Ildstedet, hvor Brandene ulmer og Røgen stiger op mod Loft-Skoddet, der er aabnet, saa at Maanelyset falder ned — paa skraa til højre — hvor *Snefrid* og *Finne-Konen* sidder under Ildstedet.

SNEFRID i Tanker, med bøjet Hoved.
Kong Harald er Helt — Kong Harald kommer;
vi vented ham hid over Høst og Sommer.
Hvad siger du? — Sejd?
FINNE-KONE. Ja — galdre, galdre!
Sejden koges for alle Aldre,
smøres paa Mjødkummens ristede Ring,
svømmer paa Øllet som Øjne omkring,
synkes af Kvinde, sluges af Mand,
og tænder Hjerte og Blod i Brand.
SNEFRID rejser sig, slaar sit lange, lyse Haar tilbage.
Behøves ikke —
FINNE-KONE. Du laster mit Værk?
SNEFRID rører smilende i Mjødbollen paa Ilden.
Jeg smager paa Mjøden — den tykkes mig stærk —
trænger endnu til lidt Honning kun,
saa er den liflig for Hjerte og Mund.
FINNE-KONE.
Giv mig at smage —
SNEFRID. Dér — saa drik!
Hvad kender du?
FINNE-KONE. Vent dog et Øjeblik.
Lad svøbe dit Haar, det duftende gule,
gennem Mjøden ned — blot en liden Smule.
SNEFRID ler.
Fordærve det Øl, som Kongen skal nyde?
Nej heller jeg vælted i Asken min Gryde.
FINNE-KONE.
Taabelig' du, som intet forstaar:
Kongen vil nyde den Duft af dit Haar,
vil kende din Kind og din bløde Hage,
vil slikke sig Læben — og Honningen smage!
SNEFRID tager Gryden af Ilden.
Du snakker —
FINNE-KONE. *Du* lytter alligevel!

SNEFRID kort.

Tjenlige Raad kan jeg fange hos dig!

Gaar med Gryden frem paa Gulvet, standser udfor Døren til Kammeret.

Gæster Kong Harald vor Gamme i Kvæld,
hvor skal han sove?

FINNE-KONE. Næppe hos mig!

SNEFRID i Tanker, ser mod Kammeret.

Derinde! .... Har du Kong Harald set?

FINNE-KONE.

Set ham — aa nej — men Lejet ham redt:
Plads for en Kæmpe, skulde jeg mene;
Rum til at sove sin Rus ud i Ro ....

Gaar hen, vil skyde hende indenfor.

Plads, om det saa skulde være for to —
Kong Harald sover vist sjælden alene!

SNEFRID slaar hende over Munden, gaar hurtigt med Mjødbollen ud til højre i Baggrunden.

FINNE-KONE.

Kindhest til Tak! Jeg spaar dig til Løn:
Du fanger saa vist med Kongen en Søn!
Ja staa du kun skjult bag Mørkbodens Dække —
og kig paa ham gennem Væggens Sprække.

SVASE udenfor.

Huskarle! Fakler! Baalet i Lue! —

Huskarle iler frem fra højre, tænder Baalet paa Ildstedet i Brand, stikker Fakler i Ringene paa Væggen.

SVASE slaar Døren op; hurtigt indenfor, ser sig omkring.

Træd ind, Kong Harald, i Svases Stue!

Kong Harald føres ind og bænkes i Højsædet; *Thorleif, Gunnar* og hans Mænd ved Siden. *Svase* bliver staaende foran Kongen, giver Huskarlene Ordre at bringe Øllet ind.

KONGEN ser sig om.

Her er din Gamme .... Du er vel rig?

SVASE.

Jeg ejer intet —

KONGEN smiler. Man har mig fortalt,
og jeg selv har *set*, du har Folk og Fæ.

SVASE.

Kun ved *din* Gunst .... Du ejer det alt!

KONGEN som før.

I Finner er stærke i Rænker og Svig
og stovte i Munden —

SVASE. Som Kongen behager!

GUNNAR.
Og om Kong Harald paa Ordet dig tager,
hvad gør du da, Svase?
SVASE. Jeg staar ved mit Ord!
KONGEN nikker.
Skal prøves — skal prøves ....
GUNNAR. Ved Drikkebord!
Nu vogte du, Finne, vel paa dit Hus,
og miste det ej ved et Ord i en Rus!
SVASE raaber.
Sæt Mjødbollen frem!
KONGEN.
Du har Huskarle nok;
Men Øllet bør rækkes af hvide Hænder —
Hvor er din Datter? —
SVASE tier.
KONGEN. Du ser, vi kender
din Husstand, Svase! Saa før hende frem;
her trænges til Lys i dit sodede Hjem.
SVASE raaber.
Bring flere Fakler!
GUNNAR. Nej, Kvinder, Kvinder —
Peger leende mod Finne-Konen.
Her sidder alt *en* — hun er gammel for to —
og trind dertil, som en Jule-So.
THORLEIF.
Jeg tænker, at Svase sin Regning finder
ved godt at gemme paa Gammens Skat.
Kong Harald, vi gaar vel til Thofte i Nat?
KONGEN.
Enhver, som vil, kan til Thofte drage;
jeg bliver her — vil dog Mjøden smage.
THORLEIF.
Og om du fortrød det? —
KONGEN lægger med et Slag sin Økse foran sig paa Bordet.
Her tier du stille!
den kan — om fornødent — en Trætte skille.
THORLEIF.
Jeg viger aldrig fra Kongens Side;
men lidet man kan paa Finnerne lide —
GUNNAR.
Du spake Thorleif —
KONGEN. Nu nok herom!

Ikke vi hid for at mundhugges kom,
men vel for at vise vor Vært en Hæder.
Gemmer han for os, paa skjulte Steder,
en Skat, som havde vor Hyldest fortjent,
saa er det knap stort med den Skat bevendt!
hvad mener Du, Gunnar?

GUNNAR. Jeg mener som I!
Ædelt Metal og gode Klæder
er til for at ses og i Haanden tages.
Det uægte gaar man med Haan forbi,
og Skrammel af alle forstandige vrages.

SVASE med en Bevægelse.
Hvem vrager min Snefrid?

GUNNAR blinker til Kongen Hvad taler den Mand?
Peger paa Finne-Konen.
Næppe med Sneen hun lignes kan.

KONGEN ler.
Det maatte da være med Sne fra i Fjor.
Hvor længe har hun vel ligget, Mo'r?

FINNE-KONE.
Som ung jeg laa knap hos Karlfolk en Stund,
saa blev jeg om Lænderne trind og rund.

KONGEN til Gunnar.
Den Kvinde har ligget helt tæt ved dit Vid —

SVASE til Finne-Konen.
Pak dig herud —

KONGEN. Og bring Snefrid hid!

SVASE.
Du siger det Konge. Jeg staar ved mit Ord:
over mit Eje kan Harald byde;
men mærk dig, min Datter er uden Lyde,
pletfri og tugtig som nyfalden Sne.
Du skærme den Blomst, som bag Fjældet gror,
hun taaler ej Mændenes Skæmt over Bord!

KONGEN.
Ej ej! Er Blomsten saa skær, som du siger,
jeg tager derpaa med varsomme Hænder.
Lidet du dog til din Konge kender;
han har vel for Skik at skæmte og le,
som Mand mellem Mænd, naar Mjøden er god,
men træder ej ned en Blomst for sin Fod —
det falder kun for iblandt Allemands-Piger.

GUNNAR.

Og *dem* kan man kende paa Afstand alt,
hvor sjælden de stod sig, hvor ofte de faldt!

SVASE nærmer sig tøvende Baggrunden.

Der hører I, Herre! ....

KONGEN. Min Skjald er en Nar —

GUNNAR rejser sig, gaar frem.

Din Skjald kun Mærke paa Sporene ta'r;
han vejrer det Vildt, som hans Herre jager,
og nøjes med det, som Jægeren vrager.
Jeg hader i øvrigt alt Kvindekøn,
og dobbelt jeg hader — fordi jeg frygter ....

Ser ud til højre i Baggrunden, hvor Svase nu gaar hen.

KONGEN.

Hvem?

GUNNAR. Kvinden, som baade er ung og skøn
og dertil saa kysk som nyfalden Sne!
Hun er den farligste .... Herre, se!

Svase fører *Snefrid* frem. Hun nærmer sig langsomt, med bøjet Hoved, holdende et Mjødhorn i Haanden. Da Kongen bliver hende va'r, rejser han sig i Sædet. Hun standser, ser op, og bliver staaende i Beundring. Uden at tage Øjnene fra ham nærmer hun sig Højsædet og rækker Hornet frem.

KONGEN overrasket.

Ved alle Guder! den Blomst, *her* gror,
har Let og Farve som faa i Nord:
saa hvid og saa rød som Mælk og Blod ....

Stiger ned ad Trinene.

Lad smage, om ogsaa din Mjød er god!

Han tager om Hornet og Haanden tillige, stirrer ufravendt paa hende.

Hvad? — Brænder din Drik?

SNEFRID med nedslagne Øjne. Den er svalet, Herre!

KONGEN.

Saa brænder dit Blod — og mit med det samme!
Svase, du ejer en Skat i din Gamme.
Snefrid, se op! .... Det er *dig*, som volder
den Brand i mit Legem. Til Svase. Saa giver du mig
til Eje, hvad her jeg i Haanden holder?

SVASE.

Ja, Herre! —

SNEFRID sagte. Slip! I knuger saa haardt —

SVASE.

Ej skal min Konge gaa gaveløs bort
fra Finnernes Høvding.

KONGEN smiler.

Gentag det frit —
hvad *her* jeg holder....

SVASE.

.... Kong Harald, er dit!

KONGEN drager Snefrid til sig.

Hornet og Haanden — de følges nu ad
som Økse-Skæfte og Bile-Blad.
Faa kun fanged en snellere Sejer,
færre et skønnere Bytte ejer.
Se hvor hun blusser! Det er ikke Vrede:
tammere Vildt sig lader ej bede.
Jeg tog, hvad du gav — en kongelig Skænk!
Bryllup i Kvæld — din Blomst paa min Bænk!

SVASE vred.

I frygted nylig for Finne-Svig:
nu øver du Rænker....

KONGEN. Elskov er Krig;
Styrke og List gaar Haand i Haand.

SVASE.

Ej skal her knyttes saa løse Baand —
Ej er min Datter som Vildt i Skovene,
fæste du skal hende, Drot, efter Lovene —
saa er min Vilje. Huskarle, frem!

THORLEIF til Kongens Mænd.

Økserne op! om Kongen i Kreds!
Ud over Bakken til Thofte hjem!

KONGEN slaar op med Haanden.

Økserne ned! — og rolig i Hallen!
Svase, vor Vært, jeg stiller tilfreds,
hædrer hans Datter som højbyrdig Kvinde
paa Dun og Silke, som anstaar sig hende.

Frem med Snefrid.

Snefrid jeg fæster mig lovlig og ret,
paa kongeligt Ord, paa ristede Stave,
til Viv paa mit Leje med Morgengave!

Til Snefrid.

Snefrid, du lysende, hvide og væne:
vil du Kong Harald for Hustru tjene?

SNEFRID tier.

SVASE.

Giv Svar! Du er fæstet paa Kongens Ord —

GUNNAR.

Med Haand og med Mund, ved Bænk og ved Bord
sagte
som alle de ni .... og Ragnhild dertil!

SNEFRID.

Min Herre og Helt! Jeg véd ej at svare:
men tjene dig vil jeg for Hustru god
og dele med dig hver Fryd og Fare;
om du forlangte mit Hjerteblod,
jeg vilde det ej for mig selv bevare,
men lade det strømme saa ungt for din Fod
som denne min Drik — Harald Haarfagers Mjød!

Gyder noget af Drikken ud paa Gulvet.

Offer til gode Vætter og Guder:

Nærmer Hornet til sine Læber, rækker det til Kongen,

Offer til Kongen — mig selv i Skænk!

KONGEN tømmer Hornet, slutter hende i sine Arme.

Sød bliver Søvnen paa Snefrids Puder —
lyst bliver Livet paa Haralds Bænk!

Alle tømmer deres Horn og holder dem højt svungne i Vejret.

SVASE ved Kammeret til venstre, slaar Forhænget helt til Side.

Kammeret venter kærkommen Gæst!

GUNNAR idet Kongen og Snefrid gaar ind.

Bryllupskvad til vor Julefest!

Harpeakkorder.

Hulde Vætter, høje Diser,
Asgaards vældige Gudinde:
eders Almagt I beviser,
bøjer Heltens Hu mod Kvinde,
strækker ham, den stærke Mand,
veg som Voks paa Lejet inde,
hvor i Bølgegang hans Lyst,
ej af Aar og Orlog ældet,
som et Hav, der stormer Fjældet,
brydes mod en skumblød Kyst.
Skjald, her tier din Forstand!
Du kan Rimets Slyngning finde,
som i Mørket hvide Arme
finder Heltens Hals, den brune —
men du raader aldrig Elskovs
gude-slyngte, stærke Rune!
Slaa din Stræng og kvæd dit Kvad,
drik dig Rus og stræk dig glad:

naar den sidste Brand paa Gruen
slukkes her i Finne-Stuen,
da vil hist en Fakkel flamme,
dobbelt, gennem Julenatten:
der hvor Harald hæver Skatten,
som han fandt i Svases Gamme!

ANDEN HANDLING

(Nogle Aar efter.)

Udenfor Haralds Kongsgaard. Til højre en fremspringende Længe med Halvtag og Stolper for Døren. Baggrunden aaben ud imod Fjord, Fjæld og Hav.

GUNNAR ind, vaabenklædt fra Langfart.

Vaarluft over Fjæld og Fjord,
Skyers Hærtog Skyer jager,
Skyggen viger, Solglimt drager
sejrende fra Syd til Nord:
Mande-Liv og Lyst om Bord!
Dragen basked med sin Vinge,
kløved Braaddet med sin Bringe,
fandt til Hjemmet frem sin Vej —
Kongen, Kongen fandt den ej!

Raaber

Hej, kom ud for Kongens Dør! —

Nærmere.

Ingen hører — ingen hjemme;
sover I saa højt paa Dagen?
I skal kende denne Stemme,
den har vækket Landet før!

Gaar hen, slaar paa Døren til Kongsgaarden.

THORLEIF aabner en Luge.

Tys! hvem larmer her saa aarle —?
Væk fra Døren, gaa din Gang!

GUNNAR.

Skal jeg støde med min Stang! . . . .

THORLEIF.

Er du galen, Gunnar, du!

GUNNAR.

Er du vaagen, Thorleif, du!
Skal jeg tørre dig af Øjet
Søvne-Klatten med min Kno?
Er I drukne — er I døde —
har Kong Harald end sin Kvinde,
eller har han længst en anden?....

THORLEIF aabner Døren, kommer ud; dæmpet alvorlig.

Der er *nogen* død herinde —

GUNNAR hurtig, med en Bevægelse.

Kongen?

THORLEIF mørk. Han er fra Forstanden!

GUNNAR.

Raser du?

THORLEIF. *Han* raser!

GUNNAR. Han?

Helten, Norges bedste Mand,
Skjold for Riget, Skræk for Fjenden?....

Tier et Øjeblik.

altsaa, *dette* voldte Snefrid —
Trolddom øved Finne-Kvinden!

THORLEIF.

Last ej Snefrid! Hun er død.

GUNNAR.

Nylig?

THORLEIF. Aar og Dag tilbage.

GUNNAR langsomt.

Naa og Harald?

THORLEIF. Vaager over
Lejet, hvor han tror hun *sover*.

GUNNAR.

Er hun ej i Højen lagt?

THORLEIF.

Ej, om vi saa øved Magt,
fik vi Kongen bort fra Lejet;
ingen har i Kamret fejet,
intet Dagslys lukkes ind,
Harald sidder hul om Kind,
graa og stubbet, støt ved hende,
holder som en Han-Bjørn Vagt,
sværger, naar man spørger ham,
han har aldrig kendt en Kvinde
mere stolt og kysk og god,

mere varm som Elskerinde,
mere raadsnar, mindre ræd
for at sige ham en Sanding,
naar hun tyktes, han forløb sig,
hvad du véd, han tidt har gjort.

GUNNAR.

Sandelig, det lyder stort.
Han har elsket denne Kvinde!

THORLEIF.

Har? Han elsker denne Sinde —
ja, til Spot og Spe og Nød
for os alle, for sit Rige,
elsker endnu denne Pige,
som han ej vil tro er død!

GUNNAR.

Vanvid!

THORLEIF. Aa — det gik til Ørske.
Alt forsømtes — Ting og Leding;
Dragen frønned paa sin Bedding,
hver en Klager fik sin Ret,
om han end mod Loven klaged;
ingen Stormand sligt behaged,
Bonde stod mod Bonde frem —
Kongen leved i sit Hjem,
med sin Snefrid, ej for Riget —
og nu falder Riget sammen!

GUNNAR knuger Haanden om Spydskæftet.

Det var altsaa Skattens Skyld,
som vi fandt i Finne-Gammen!

THORLEIF.

Du var Skyld ....

GUNNAR. Behold den selv!
Brat det kom — og brat det gik;
saa var stændig Haralds Skik.
Ingen kunde det forhindre.
Brat det ende vil — med mindre ....

THORLEIF.

Hvilket? Alt har vi forsøgt.

GUNNAR.

Ja, *du* har just Vid og Kløgt!
Nej, din Kunst kan ej befri ham —
jeg maa ind — maa ruske i ham ...

THORLEIF.

Vogt din Mund og vaer din Nakke!

GUNNAR.

Klodset Karl kun fanger Stryg.
Jeg er Skjald — og han er syg.
Efter Munden skal man snakke
Folk, som vaander sig for Vunden:
sligt er Skjaldens Kunst og Sæd!

THORLEIF.

Vogt dig!

GUNNAR knejende. Jeg var aldrig ræd,
ej for Kongen — mest for hende;
hun er død — og *han* er blind;
altsaa, Thorleif, luk mig ind!

SCENESKIFTE

Kongens Sove-Stue. Til venstre er Sengen, halvt skjult af et Forhæng. Dør til højre. Rummet er svagt belyst. En Lampe hænger ned fra Loftet, nærmest Sengen. Paa Baggrunds-Væggen er den store Luge lukket; kun gennem en Sprække ser man Dagslyset udenfor. Klæder og Vaaben ligger uordentlig spredt paa Gulvet. *Kongen* sidder bøjet over Senge-Stokken.

KONGEN hvisker.

Snefrid — Snefrid . . . sover du end?
Skal jeg dig stelle? — Giv Tid, mit Hjerte!
Trænger du Klædsel — kender du Smerte?
Rolig — blot rolig! Her har du Drikke! —
Nej, hvor er Kjængen? . . . Jeg slog den itu
i Kvæld, da du ej vilde føje min Hu —
og nu maa du tørmundet ligge!
Bliver du grætten? — Du svarer mig ikke —
du taler saa lavmælt. Snefrid, mit Hjerte,
volder den Feber dig Pinsel og Smerte?
Svar mig dog! *Hvad* skal jeg gøre for dig:
du gjorde bestandig det bedste for mig!

Rejser sig, pusler ved Sengen, bøjer sig atter over Lejet.

Ej sandt: Du har glemt hvert et hastigt Ord,
som kom os imellem — med *mig* som Ophav?
Du var den fredsæle — du lagde Baand —
tæmmed min Tunge, tøjled min Haand,
føjed dig efter mit Mands-Begær,
og var dog bestandig en Jomfru skær!

Med alle de ni — og Ragnhild dertil —
jeg vandt kan hændes for let et Spil:
paa Halvvejen kom de min Lyst i Møde,
ja skred over Grænsen, langt ind i det Land,
som bedst ligger ukendt for Kvinde og Mand,
om Elskov ikke sig selv vil døde!
Du gik til Lejet hver Kvæld som Brud;
i Mørket jeg hørte din kærlige Latter
og følte din Graad — og din Glæde atter;
men Morgenen sletted Besiddelsen ud,
og Dagen over du var som min Datter!
Helt pigeagtig du lod mig kun ane
din Ild — skønt du gemte vor Frugt i dit Skød,
og derfor var Dagen en Længsel sød,
og derfor blev Natten os aldrig til Vane.
Hvad aldrig jeg røbed for mandfødt Køn,
jeg hvisker dig her, min Elskov, i Løn.
O Snefrid, Snefrid — du svarer mig ikke;
hvor er din Blufærdigheds vigende Blikke?

Det banker.

Hvem banker paa Døren?

Famler omkring sig og finder et Sværd.

Han er *min* Mand!
Kom ind i mit Hi — hvo, som tør og kan!

THORLEIF aabner Døren halvt.

Herre . . .

KONGEN. Hvem drister sig? . . . Kaster Sværdet efter ham.

THORLEIF tager Sværdet op og rækker ham det næsten knælende.

Thorleif — din Ven!

KONGEN dækker sit Hoved.

Min Ven? . . . *En* har jeg . . . peger mod Sengen
begærer ej fler —
en, som ej hører, ej taler, ej ser,
og hører og ser dog, hvad jeg lider,
hvor Sorgens Orm paa min Livs-Rod bider!
Sligt aner du ej — sligt kender kun *den*,
der er kvinde-kær! . . . Saa gaa nu igen!
Nej bliv! — Hvad Time paa Natten vel? . . .

THORLEIF.

Min Herre og Konge . . .

KONGEN. Naa! ingen Jammer!
Jeg sparker dig, gaar du ej lige til Sagen!
Hvad Time tæller vi?

THORLEIF. Højt op ad Dagen!
KONGEN.
Snefrid er vant at vaagne ved Gry.
Hun sover! — Altsaa, du lyver Træl!
Fortæl mig — men hastig — en Løgn paany.
THORLEIF.
Gunnar, din Skjald, er kommen tilbage
fra Langfærd, Drot, med din bedste Drage.
Han beder at stedes ind for din Dør.
KONGEN betænker sig.
Gunnar! — Nuvel, jeg gi'r ham Gehør —
han korte mig Natten med Æventyr,
til Snefrid vaagner og Dagen gryr.
Lad ham herind!
Thorleif trækker sig tilbage. Gunnar ind.
GUNNAR. God Kvæld, min Drot! . . .
Her tykkes mig mørkt —
KONGEN. Er Mørket ej godt?
Hvad bruges der Lys? . . .
GUNNAR. Til at høre og se!
KONGEN famler efter hans Haand.
Hører du, hvor hun sin Aande drager?
GUNNAR.
Hvem?
KONGEN lvrig. Min Snefrid! — saa rød og fager!
Hun har ej forandret sin Let en Kende —
har samme Farve og Aasyn, som *da,*
før Feberen kom og hun gav sig ilde . . .
Du husker dog, Gunnar, hint Julegilde!
GUNNAR.
Jeg husker, Herre!
KONGEN tvinger ham tæt hen over Lejet. Skjald! Du skal *se*
min Skat, som jeg her for Alverden gemmer,
min Snefrid . . .
Drager den dødes Hovedklæde til Side.
GUNNAR stirrende. Ja, Herre! — hvid som Sne!
KONGEN.
Ej sandt? Hendes Søvn er fast og sund —
og kend dog, kend dog de herlige Lemmer!
Saa' du en Skulder saa hvælvet rund —
saa' du en Barm saa blød i sin Bue?
Var du ej *Skjald,* du fik ej at skue,
hvad Kongen næppe tør nævne som sit,

hvad hun kun skænker mig, sky, som i Drømme —
men Lov har du faaet at tale frit,
saa faar du og Lov at se — og berømme!

GUNNAR.

Jeg undres, Herre.

KONGEN. Saa karrig paa Ord?
Har Gunnar glemt sine Sanser om Bord?

GUNNAR.

Mine Sanser — dem tog jeg just med i Land,
men bruger dem nødigt til Hobe her
— i Sovestuen — og Lugten især!

Griber hans Haand.

Op, Herre Konge — vær Helt, vær Mand!

KONGEN.

Hvad snakker du?

GUNNAR indtrængende. Vaarluft bølger derude.
Her staar der, fra Dun og fra Silkepude,
en Dunst, en ram, som er usund for Mænd.
Kom ud, Harald Haarfager! — Sværdet ved Lænd!

KONGEN.

Du kalder Dig Skjald; — om Elskov du kvæder:
du kender til Hælvten ej Elskovs Glæder,
tog tidt, som jeg selv, en Kvinde i Favn —
og skænded i Rus kun dit eget Navn.
Her nød jeg, hos Snefrid, hvad ej jeg fortrød;
uden Svig, uden Rænker sin Barm hun mig bød.
Du siger: vær Mand! — *Her* er jeg just Mand
hos hende, jeg elsker! —

truende Nu bort! paa Stand!

GUNNAR tøvende.

Er dette dit Bud?

KONGEN. Mit Bud og min Vrede;
du kender dem, tænker jeg, begge, fuldt vel!

GUNNAR.

Jeg kender dig, Konge. Du gemmer et Sværd
— du tænker vel paa at slaa Gunnar ihjel.
Gærne jeg staar for dit Hug tilrede,
men hør først et Ord — om din Snefrid *der!*

KONGEN kaster sig over Sengen.

Min Snefrid er mig som Livet kær:
hun selv er Livet — dets Sejer og Hæder!

GUNNAR lagttager ham skarpt, siger ligesom ligegyldigt.

Men altfor længe i samme Klæder

at ligge paa Lejet — det er ej godt.
Silke og Dun har Du Snefrid bredt
— sligt sømmer sig for saa dejlig en Kvinde;
men Sengen, Drot, er ej længe redt . . .

KONGEN *ser urolig op.*
Du mener? . . .

GUNNAR. Vi hjælpes at pusle hende!
I tager — men varsomt om hendes Skød;
jeg tager ved Skuldren — men først . . .

KONGEN *rejser sig.* Hvad nu?

GUNNAR *gaar hen til den store Luge paa Bagvæggen.*
Først skaffer vi Lys og Lufttræk herinde!

Aabner Skoddet; det fulde Dagslys falder grelt ind over Sengen.

KONGEN *viger tilbage, holder Hænderne for Øjnene.*
Gunnar! . . .

GUNNAR. Bliver I dag-ræd, Herre?
Sagte
Taaler du Synet og Stanken ej?
Højt
Nu, hjælp mig at løfte! . . .

KONGEN *lader Hænderne synke.* O, Valhals Guder:
hvem har I lagt dér paa Snefrids Puder?

GUNNAR *gaar tavs hen og slaar Lagnet over den døde.*

KONGEN *styrter frem, afdækker hende atter, knæler ned.*
Barmen — som Is! Det herlige Skød: —
en indsunket Grube! — Haanden — hvor lille,
hvor vissen! Hvor lugter min Blomst nu ilde!
Aske blev Ilden — min Snefrid er død!

GUNNAR *bøjer sig over ham, med Haanden paa hans Skulder.*
Branden er slukket — Lejet er koldt;
Harald Haarfager! Dagen og Livet venter!
Ørsken er vegen — som Elskov har voldt:
Dragen derude sin Høvding henter.
Vaarluften vinker; Søen i Jag
sætter med Gny imod Fjældenes Tag,
stormer den stejleste Forbjergs-Mur,
lægger for Munden den gjaldende Lur:
Kongen ombord!

Stærke Lurtoner høres. Hele Bagvæggen glider til Side; man ser Drageskibet ved Fjorden — Fjældene — det blaa Hav — Haralds Mænd i Vaaben.

KONGENS MÆND *udenfor.*
Kong Harald Haarfager! . . .

KONGEN rejser sig.

Mit Tab har Tavshed — har ingen Ord.

Samler sig, med en voldsom Viljesbevægelse; griber Sværdet og Hjelmen, som Gunnar rækker ham.

Hvem kalder paa Kongen? — Han gaar om Bord! —
Men først en Baalfærd, som mørkner Dagen
og puster sin Røg over Landet vide,
og levner paa Næsset en Aske-Tomt,
hvorover ej Kæmper skal kunne skride:
saa rejser vi Snefrid en fjældhøj Sten
og gemmer derunder de blege Ben;
men Kongen, hun tjente for Hustru god,
han slukner sin Sorg i en Verden af Blod!

MÆNDENE UDENFOR stærkere.

Kong Harald Haarfager! kommer du? —

KONGEN frem. Ja!

THORLEIF kommer udefra med Kongens Mænd.

Hil Harald Konge! — Hil hans Forstand!
nu lysner det over det ganske Land.

KONGEN vender sig hastig, idet han ser dem, iler tilbage til Snefrid; Gunnar stiller sig i Vejen for ham og betyder Thorleif og Mændene, at de skal fjerne den døde.

THORLEIF til Mændene, der vil bære Sengen bort — men viger tilbage med Tegn paa Ubehag.

Næsen i Vindsiden! — Mænd, tag fat!

KONGEN som ser og hører det; kaster sig til Gunnars Bryst.

Ubarmhjertig er Dag-Himlens Hvælv —
slig har jeg hvilet den lange Nat!

GUNNAR.

Vi tager os Tvætte i Livsdagens Elv —

KONGEN slipper ham, lader sig af Gunnar række den røde Konge-Kappe, som har ligget paa Gulvet, breder den over Snefrid og Sengen. Mændene løfter Sengen op paa deres Skuldre. Kongen bydende, med hævet Sværd.

Bær hende højt — som jeg bar hende selv!

AMOR TRIUMFANS

(Opført første Gang paa Folketeatret den 1. December 1895.)

Sommeraften i den lille Skipperby. Til venstre Bryllupshuset, en lang, lav Længe med Stentrappe for Døren; Lysskær ud gennem de smaa Vinduer. Til højre munder en smal Gyde ud mellem Smaahuse; længer tilbage mod Baggrunden Kirkegaardsmuren; bag den Taget og Spiret af en lille Kirke; i Baggrunden en Stribe af Havet.

I Forgrunden (til venstre) nedenfor Stentrappen et Bord med Træstole omkring.

Paa hver Side af Stentrappen *Musikanter* (Violin, Klarinet, Horn), der modtager kommende Gæster med Fanfare — men ikke særligt støjende.

Ved Bordet *Ivars yngre Broder* sammen med nogle Gæster, Borgere dér fra Byen. Punsch og Øl bæres ud til dem.

Paa Stentrappen kommer *Ivar* frem. Han modtager paa en egen, stilfærdig Maade de fra Baggrunden eller fra Gyden kommende Gæster — først et Par — saa en enkelt — saa atter et Par.

IVAR til hver især. Velkommen til Huse! og Tak for Tilstedeværelsen! og gaa nu indenfor — Dansen skal snart begynde.

Musikanterne giver Fanfare. Gæsterne ind. Da *Ivar* med en Haandbevægelse har vist det sidste Par Gæster ind, siger han til Musikanterne, idet han rækker dem Kruset:

Nu skal I have Tak for Jer gode Villighed herudenfor! De drikker og trykker hans Haand.

IVARS BRODER rejser sig ved Bordet. Synes I ikke, at Ivar ser saa alvorlig ud?

EN AF GÆSTERNE ved Bordet. Naar du selv siger det — saa er der ikke rigtig Fart i Tingene i Aften.

IVARS BRODER. Det kan komme — det *skal* komme . . . , saadan en nydelig Brud — og alle de Anstalter, der er gjort . . . Løfter Kruset, synger:

Hr. Peder lader Bud udgaa,
Hr. Peder byder til Gilde:
i Aften skal mit Bryllup staa —
i Morgen er det for silde.

IVAR tysser paa ham.

GÆSTERNE ved Bordet; synger.

Og gid de længe leve maa
og Børn og Sundhed og Velstand faa . . .

IVARS BRODER synger.

Hr. Peder lader Bud udgaa;
nu staar vort Bryllupsgilde,
en jævngod Rus, det kan vi faa —
i Morgen er det for silde.

IVAR. Det var en underlig Vise den . . .

IVARS BRODER munter. Bryd dig ikke om mine Viser . . . Til Gæsterne ved Bordet En Skaal for min Bror! Det er den redeligste Mand, den honnetteste Mand, den bedste Mand her i Byen — alle andre ufortalt. Men naar jeg siger, at jeg er stolt af at være Bro'r til en saadan Mand — jeg, som er saa meget yngre end han — saa vil jeg ogsaa ha' Lov til paa denne Aften at sige ham, at jeg misunder — nej jeg *under* ham hans Lykke. For Else Marie . . . aa! . . . jeg vil sige saa meget som — at hun er det *kvindelige* — ganske som han er den *Mand* han er! Alt, hvad hun foretager sig, det klæder hende — uden at hun selv véd af det. Naar hun gaar, og naar hun kommer, saa er det som Solen gik og kom med hende . . . og det er fordi hun har disse velsignede milde Øjne, som ikke *kan* lyve — nogle rigtig ærlige Øjne, som gør os ganske skamfulde, vi, der ikke er værd at kysse Sømmen paa hendes Kjole . . .

IVAR. Nu skulde du ellers holde op . . .

IVARS BRODER ler. Nej jeg skal ikke . . . for er der ikke Fart i Tingene i Aften, saa er der Fart i mig — og jeg holder saa meget af dig — og jeg kan ikke vise dig det bedre end ved at tale til Ære for den Kvinde, som du har gaaet og ventet længe nok paa — og som *jeg* vilde vente et helt Liv paa: saa køn og saa knøv, saa ærbar og saa munter, hun er — saa — saa . . .

FØRSTE GÆST. Kvindelig!

IVARS BRODER slaar leende i Bordet. Ja, for Pokker — *det* er Ordet — og hendes Skaal vil vi drikke. Gid hendes Bekymringer nu maa være til Ende — gid det, som hun længe har haabet og ønsket, nu maa blive Kronen paa hendes Lykke!

FØRSTE GÆST spøgende. Amen!

IVAR lidt utaalmodig. Jeg siger Jer Tak alle sammen. Men nu faar det være Slut med de gode Ønsker! . . . Ser ned imod Baggrunden og over imod Gyden, siger til Musikanterne. Nu venter jeg ikke flere Gæster i Aften.

IVARS BRODER munter. Nej nu er der kommen, hvem der skal komme — baade budne og uindbudne.

IVAR til Broderen. Sid ikke for længe her ved Kruset. Husk, du skal danse med Else Marie! . . .

IVARS BRODER hurtig. Hvordan gaar det med hendes Fod?

IVAR. Aa det betød ingenting. Hun har taget sig lidt Hvile inde hos Drengen . . . da en af Musikanterne peger ned mod Baggrunden Nej *han* faar ingen Velkomst her! Ind med *Musikanterne*.

Fra Baggrunden kommer *Skaden*, en duknakket Mandsperson, humpende ved en Stok.

EN AF GÆSTERNE halvhøjt ved Bordet. Skaden! — se hvor han kommer hoppende!

IVARS BRODER. Vi lader som vi ikke ser ham! Talende til Gæsterne Else Marie vrikkede forkert paa Foden, da vi kom ud af Kirken.

ANDEN GÆST med et Sideblik. Kan det mon betyde noget? —

IVARS BRODER. Hvad nu? — Det betyder, at Fruentimmerne har for høje Hæle under deres Sko!

FØRSTE GÆST. En Brud, som snubler . . .

IVARS BRODER. Jeg skal nok danse Foden i Lave igen. Dumme Bemærkninger frabeder jeg mig.

FØRSTE GÆST. Du er saa hastig af dig!

SKADEN er traadt til. Godaften paa Pladsen! Gratulerer. De vender ham Ryggen. Tør man maaske træde nærmere?

FØRSTE GÆST. Det er vist bedst, du flytter dig!

SKADEN. Hi hi! Han maaler, under hoppende Skridt, Gadens Bredde af fra Stentrappen over mod Hjørnehuset ved Gyden.

FØRSTE GÆST skottende. Hvad er det, Skaden bestiller?

ANDEN GÆST ligeledes. Er du bleven Landmaaler?

SKADEN. Man véd aldrig, hvad man kan ende med at blive. Her peger ligger Ivars Hus — og hist ovre ligger mine kødelige Slægtninges Hus, hvor jeg har min Gang! Ridser med Stokken i Jorden og siger skarpt Og *her* midtvejs stiller jeg mig . . . Jeg gad sét den, der vil omkvestionere mig min Plads!

IVARS BRODER til Gæsterne. Lad os ikke komme i Strid med saadan en Lommeprokurator — saadan en Lovtrækker . . .

SKADEN spottende. Jeg kunde trække dig i Retten for dine Ord. Men du er ung, min lille Ven — og jeg bærer over med dig. Det vilde være Synd for Pigerne, om du skulde spærres inde; — og Synd for din lykkelige Broder, om han skulde betale en høj Mulkt paa din uartige Mund!

IVARS BRODER. Jeg . . . slaar i Bordet og vil rejse sig; Gæsterne holder ham tilbage.

SKADEN flytter sig lidt til højre. Jeg kan saa godt lide et glat Ansigt. Naar jeg ser paa *dig*, saa glemmer jeg, at Pigebørn og Spiritus og Sygdom og Gæld og alle de hundrede Genvordigheder kan sætte Furer og Rynker i et Menneskes Pande. — Maa jeg gratulere dig, Ivars Broder! Hvor gammel er du bleven siden sidst?

IVARS BRODER til Gæsterne. Kom, lad os gaa ind!

FØRSTE GÆST. Kanden er lige fyldt — og Natten er lang. Lad os høre lidt paa hans Snak.

IVARS BRODER. Jeg skal ind og danse Ungkarlenes Dans med Else Marie.

SKADEN. Jeg gratulerer! Else Marie er ung som Enke — og kun 28 Aar som Brud. Du er 15 Aar yngre end din Broder — og han ser mig saa alvorlig ud i den senere Tid. Gud véd, hvad der kan nage *ham*: en velstaaende Mand — og nu en lykkelig Brudgom? Han kan dog vel ikke ha' gaaet og ventet for længe paa sin Lykke! .... Saa kan *du* maaske ha' en Chance! ....

IVARS BRODER til Gæsterne. I kan blive — om I gider — men jeg gaar! Rejser sig, gaar forbi *Skaden*, som gør et lille Hop til Siden. Du skal ikke være bange — jeg lægger ikke Haand paa en Krøbling! Op og ind.

SKADEN ser ondt efter ham. Krøbling! Saa køn du er af Skabelon, saa kan du blive lam og vanfør i din Sjæl, inden du ser dig for. Med *det* Ansigt vil Kvinderne hænge efter dig — du efter dem. Og naar I har spist ret meget tilsammen, hvad enten det er af den forbudne eller den tilladelige Frugt, saa vil du nok finde en Bitterhed tilbage, som gør dig det bedste Mel bésk og det hæderligste Brød oret! Ptøj! Spytter.

FØRSTE GÆST. Hvad er det, du staar og præker dér, Skade?

ANDEN GÆST. Han beder sin Aftenbøn.

SKADEN ler. Faar jeg nu kanske Lov at sidde hos?

FØRSTE GÆST. Ja *vi* har jo egentlig ikke noget udestaaende med dig.

ET PAR AF GÆSTERNE rejser sig. Nej vi gaar ind! Ind.

ANDEN GÆST. Lad dem gaa! Skænker i et Glas til Skaden. Hvorfor er du saa ildesindet i Aften?

SKADEN. Er jeg maaske *særlig* ildesindet Ler. Det kommer af den pure Misundelse drikker. Jeg kan ikke taale, at Folk er lykkelige. Hvad Ret har de til det? Drikker. I Grunden noget Snak. For der *er* ingen lykkelig — saa lidt som der skal være nogen. Kun Idioterne er lykkelige ... men de véd rigtignok ikke af det.

FØRSTE GÆST ler. Men saa er jo alt i den skønneste Orden. Naar ingen skal være lykkelig — og ingen heller er det — undtagen Idioterne — som ikke selv véd deraf ...

ANDEN GÆST. Ja se der kom Skaden i Klemme! Ler.

SKADEN snærrende. Saa—aa? Der er alligevel Folk, som Skæbnen ligefrem irriterende ta'er under Armene. Hvad jeg sigter til? Det véd I vel. I vor By var der disse Mænd, Jonas og Ivar, og en ung Kvinde, Else Marie. Jonas' Fa'r, den gamle Apoteker, spenderede en god Skilling paa Sønnens Opdragelse, — og saa døde han.

FØRSTE GÆST. Ja det véd vi.

SKADEN tørt. Det kan aldrig være af Vejen at friske op! — Jonas skulde drive Apoteket; men han kunde aldrig blive ved noget. Hans Lyst havde været Søen. — Saa gik han til Søs — kom hjem — solgte sin Bevilling — gav sig til at drive en lille Ejendom — og maatte gaa fra den.

ANDEN GÆST skottende. Du hjalp ham nok dermed!

SKADEN. Hi hi. Jeg gjorde mit bedste drikker. Jeg kunde i Grunden godt lide at være sammen med ham.

FØRSTE GÆST. I Læ af mange stærke Thevandsknægte!

SKADEN smiler. Tror du? —

ANDEN GÆST. Og i Ly af hans Kones kønne Ansigt?

SKADEN spørgende. Hans Kone? —

ANDEN GÆST. Else Marie.

SKADEN som før. Hans Kone? —

FØRSTE GÆST. Var de ikke . . .?

SKADEN. Det er muligt. Hvad kommer det mig ved? Jeg raadede ham til at gaa til Søs igen — ogsaa for *hendes* Skyld.

ANDEN GÆST. Du var en god Raadgiver — saa uegennyttig . . .

SKADEN. Han plagede og pinte hende.

ANDEN GÆST. Man sagde, han holdt meget af hende. Hun paastod det selv, naar man spurgte . . . .

SKADEN. Der er forskellige Maader at vise sin Tilbøjelighed for et Fruentimmer paa!

FØRSTE GÆST. Og saa fik du ham af Sted.

SKADEN. Jeg søgte at redde for hende de Stumper, som var tilbage. — Det viste sig jo, efter at han var rejst, at Jonas havde efterladt hende, hvad man kalder et „Pant" paa sin Tilbøjelighed.

FØRSTE GÆST. Og *Panter* er noget, som ligger for dig — ikke sandt?

SKADEN med et ondt Blik. Det er vist bedst, vi la'er de Spørgsmaal ligge.

ANDEN GÆST ler. Og saa dukkede Spørgsmaalet Ivar op!

SKADEN lader ligegyldig. Det havde været der fra Begyndelsen. Else Marie stod imellem de to tidligere Kammerater — Jonas gik af med Sejren — og Ivar gik dér og lod Hovedet hænge (haanligt.) Det er ogsaa den rette Maade!

FØRSTE GÆST. Nu er du ikke korrekt, Skade! Der var den bedste Forstaaelse mellem de to Mænd — om vi ogsaa kunde se, hvordan Ivar havde det. — Man skulde ellers synes, at de var for gamle til at tage sig Fruentimmertaarer nær.

SKADEN. Hvornaar mener I, at en Mand er for gammel til at tage sig Fruentimmertaarer nær? Haanlig. Dér hører nok Jeres Fornemmelser op.

FØRSTE GÆST spottende. Men dine Fornemmelser ikke?

ANDEN GÆST ligeledes. Skaden har dem saa fine . . .

FØRSTE GÆST. Og Ivar var nok lidt grov imod dig? —

SKADEN farer sammen, rejser sig halvt fra Stolen, sætter sig igen, drikker.

FØRSTE GÆST bøjer sig over Bordet. Er det sandt, at han kom dine Rygstykker lidt for nær — Skade?

SKADEN drejer sig paa Stolen, skjuler sit Blik, siger hæst. Han skal betale mig det!

ANDEN GÆST bøjer sig ligeledes over Bordet. Havde du Vidner paa ham? —

SKADEN slaar over i Stemmen, lader ligegyldig. Hvad er det I snakker om? Pas Jer selv! Man hører Dansemusikken. Hør! Dansen! Skal I ikke ind og se paa den glade Brudgom — og den kønne Enke-Brud? Ler.

FØRSTE GÆST rejser sig. Du var nok alligevel svært forlibt i Else Marie — var du ikke? Gaar hen til det nærmeste Vindu, kigger ind.

SKADEN. Med *min* Skabelon? . . . ler dér vilde jeg gøre en god Figur!

ANDEN GÆST. Skaal, Skade! Hvad ler du af? Af dig selv? —

FØRSTE GÆST henne ved Vinduet. Du skulde prøve at gaa ind og gøre Figur paa Dansegulvet . . . hvis Du ikke er bange for at blive bugséret ud af Ivars Bro'r.

SKADEN. Ikke sandt — det vilde være et morsomt Syn?

ANDEN GÆST. Javist!

SKADEN. Jeg ved noget, som vilde være endnu morsommere.

ANDEN GÆST. Hvad for noget?

FØRSTE GÆST kiggende ind. Saa — nu faar de det for varmt. De lukker Døren op til Inderstuen — dér er større Plads. De trækker alle sammen derind . . . Nu kan man vel faa Alburum Op og ind; Musikken lyder svagere.

ANDEN GÆST. Hvad var det for noget, som vilde være morsommere end at se dig derinde?

SKADEN drillende. Sæt at Jonas pludselig viste sig!

ANDEN GÆST studser — derpaa ligegyldigere. Jovist — nu løber vi avet om. Jonas, som har været død og druknet i over 6 Aar . . .

SKADEN tørt. Du kan saamænd sige de 7 Aar — det bliver for den Sags Skyld det samme . . . *hvis* han ikke lever endnu!

ANDEN GÆST. Aa Snak — kan man leve, naar man er druknet?

SKADEN ler smaat. Man har set saa galt før.

ANDEN GÆST. Du har vist drukket for meget af den kolde Punsch? Ser i Kanden. Du skulde holde dig til Øllet her!

SKADEN skyder Øllet fra sig, tager Punschekanden. Har han sendt sin Dødsattest hjem?

ANDEN GÆST. Er Skibet ikke forlængst erklæret forlist med Mand og Mus — naa?

SKADEN fler smaat. At Skibet, som Jonas rejste med, er totalt forlist — det er rimeligt nok. Rederiet paastaar det; Assuranceselskabet har maattet punge ud — alt er i Orden.

ANDEN GÆST. Hvad snakker du saa om Jonas — naar han er død?

SKADEN. Kan han ikke være gaaet fra Skibet *før* det forliste? Kan han ikke — ene af hele Besætningen — være bleven bjærget? Er der ikke den ene Mulighed eller den anden for at han er i Live endnu — naa?

ANDEN GÆST. Jamen saa maatte han være kommen hjem!

SKADEN fløjter. Hvorfor *maatte* han det?

ANDEN GÆST. Naar man har en Kone, som man længes efter!

SKADEN. Og en Ven, som man tror at kunne stole paa!

ANDEN GÆST. Hvad mener du?

SKADEN. Ingenting. Jonas er ikke saa lige at blive klog paa. Han kunde jo f. Eks. ha' faaet sig en anden Kone i Mellemtiden — det var han vel nok Mand for!

ANDEN GÆST. Men i saa Fald havde han jo slet ikke noget at gøre herhjemme ... og hvad snakker du saa om det hele for?

SKADEN. Du har Ret Efter et lille Ophold, fløjter. Har du kendt en Mand; som var mere uberegnelig end Jonas — en Mand, som ingen kunde hitte ud af — som aldrig vilde ud med Sproget. En Mand, som kunde gaa ud og bruge mange Penge en Aften paa Gæstgivergaarden — og saa lukkede sig inde i Maaneder. En Mand, som efter hvad Else Marie sagde — kunde bede sin Bøn derhjemme — men lo ad Folk, som gik i Kirke og hørte Præsten. Han lo ad Folk, der spurgte, om han var gift ... og han blev vred, naar man ikke behandlede Else Marie som hans Kone. Hende havde han vel tvunget og truet, saa at hun hverken sagde ja eller nej. Hun var *hans*, for Gud og Mennesker! svarede hun. Da jeg i et juridisk Anliggende vilde gaa ham paa Klingen, saa knurrede han og sagde: Tampen brænder — se om I kan finde den!

ANDEN GÆST. Ja han var en sær én, det er sikkert.

SKADEN. Jeg spurgte, om han havde løst Kongebrev? Han fløjtede og pegede over mod den gamle Præstegaard. Men Præstegaarden var netop i de Dage brændt — med Arkiv og Kirkebog og det hele. — Kort efter døde en gammel Særling her i Byen. Og Jonas sagde: dér røg den ene Forlover! Og den Dag, Jonas rejste herfra med Skibet, saa stødte han til mig og sagde: Styrmanden om Bord — det er min anden Forlover! Lad mig nu se, I behandler Else

Marie vel — til jeg kommer hjem igen! For jeg *kommer* hjem — om jeg saa skal komme som Gespenst!

ANDEN GÆST har siddet og stirret paa ham — siger nu efter et lille Ophold. Og nu er Skibet forlængst forlist med Mand og Mus — og hvad sidder du saa og trævler alt det op for?

SKADEN tager en Slurk. Jeg er kun „dansk Jurist" — hi hi! Men jeg kan baade Latin og andet mere. Jeg er skæv og krum — siger Fruentimmerne. Naa ja! — alle krumme og indviklede Spørgsmaal interesserer mig. Jeg maa jo ogsaa ha' *min* Morskab.

ANDEN GÆST. Du kan din Jura, Skade! Det er der ingen her, som betvivler.

SKADEN med Selvfølelse. Det var jo heldigt! — Ved du hvad *desertio malitiosa* er?

ANDEN GÆST. Nej, Gud fri mig!

SKADEN. Rejser Mand fra Konen uden hendes Vilje eller lovlig Grund — saa er det *desertio malitiosa* — og kan da Konen efter 3 Aars Forløb opnaa Tilladelse til nyt Giftermaal, naar hun for Øvrigheden godtgør, at hun med Hensyn til den Mand, hun vil ægte, har forholdt sig ærlig og vel! Forstaar du?

ANDEN GÆST nikker — uden Forstaaelse.

SKADEN. Sker Rejsen med Samtykke eller lovlig Grund, saa bliver Tiden 7 Aar — og det er da *desertio simplex.*

ANDEN GÆST. Jeg forstaar ikke et Ord. Rejser sig. Men jeg kan godt forstaa, om du sad dér og tænkte paa nogle Rævestreger.

SKADEN ler. Aa — bare et Tanke-Eksperiment! . . .

ANDEN GÆST gør nogle Skridt. Hvilket?

SKADEN. Jeg kunde se Jonas grangivelig for mig — komme duvende ned igennem Gyden hist. Han standser her udenfor Ivars Hus — han hører Musikken — han træder ind . . . almindelig Overraskelse paa begge Sider!

ANDEN GÆST paa Trappetrinnet. Du er en rigtig Ulykkes-Profet.

SKADEN. Bi dog lidt! — Naar Overraskelsen har sat sig — saa er der en Række interessante Spørgsmaal. Har Jonas og Else Marie ikke været lovlig viet, naa ja — saa kan det være ubehageligt nok, saadan et Møde mellem de gamle Kærestefolk. Men har det første Giftermaal virkelig fundet Sted — saa staar vi dér med to Mænd og én Kone — og saa er der tilmed Spørgsmaalet om Barnet — og endnu et lille Spørgsmaal . . .

ANDEN GÆST. Jeg vil ikke høre mere. Ind.

SKADEN har taget sin Brevtaske frem, holder et Stykke Papir ligesom triumferende i Vejret. Se denne Konvolut, du! — hvad mon der har været i *den?* Rækker ud efter Kruset, leende. Det kunde være interessant at vide . . . Drikker, løfter den knyttede Haand truende mod Døren. Du storsnudede Ivar! Gemmer Papiret.

Maanen begynder at staa op over Kirketaget. Fra Gyden kommer en fremmed, midaldrende Mand, daarlig klædt uden at være lurvet, et „amerikansk" Skæg, stærke Øjenbryn, Haaret er lige begyndt at graane.

DEN FREMMEDE standser et Øjeblik uden at se sig synderligt om, faar Øje paa Skaden, som vender Ryggen til ham; gaar hen, lægger sin Haand paa hans Skulder, siger roligt: Godaften!

SKADEN. God..... Farer sammen, rejser sig, viger et Par Skridt. Hvem er du? hvad vil du? — jeg har ikke noget med dig at skaffe!

DEN FREMMEDE griber Punschekanden, skænker op i et Glas, drikker, spytter ud. Jeg troede, det var Vand. Jeg er tørstig...

SKADEN let dirrende endnu. Kan du drikke?

DEN FREMMEDE. Jeg siger Dig, jeg er tørstig. Har I ikke noget, som er mindre stærkt?

SKADEN. Her staar Øl! Er det dig, Jonas? — dig selv?

JONAS drikker i langsomme Drag. Naturligvis!

SKADEN. Hvor kommer du fra?

JONAS. Sidst fra Amerika — over Bremerhafen... Kendte du mig ikke?

SKADEN. Aa jovist! Det var bare saa underligt...

JONAS smiler. Tænkte du, jeg var en Genganger?

SKADEN haanlig. Jopyt — jeg er ikke overtroisk.

JONAS. Du *var* det ikke — men man kan blive saa meget.

SKADEN. Hvad er du bleven?

JONAS sætter sig. Jeg er bleven træt.

SKADEN sætter sig. Det er kedeligt — for du kunde faa rørt dine Ben her i Aften.

JONAS. Behøves ikke. Jeg har gaaet fem Mil i Dag.

SKADEN fortsættende. Paa Dansegulv... Peger ind.... hos Ivar!

JONAS rolig. Hvad er dér paa Færde...? Holder Ivar Gilde?

SKADEN. Ja! Stirrer paa ham, bøjer sig frem.... Bryllupsgilde.

JONAS behersket. Ja saa? Efter et lille Ophold. Jeg troede, Ivar var død — eller rejst fra Byen.

SKADEN famler ved sin Brystlomme. Hvorfor troede du det?

JONAS. Aa... Bøjer af, sidder lidt og lytter efter Musikken. Er Ivars Bror bleven saa pas gammel?

SKADEN sagte. Det er Ivar selv! du!

JONAS rejser sig langsomt, med Besvær; staar et Øjeblik, stirrer mod de oplyste Vinduer — gør et Skridt ud fra Bordet.

SKADEN i Spænding. Hvor vil du hen?

JONAS. Hjem og se til mit Hus.

SKADEN. Det er lukket — solgt ved Auktion.

JONAS besværligt. Og Else Marie?

SKADEN pegende. Dér!... derinde!...

JONAS gaar hen til Vinduet, ser ind — gør en Bevægelse — tager en Revolver frem, vender sig mod Skaden og siger kort: Gaa din Vej!

SKADEN har rejst sig, staar bøjet frem over Bordet, hviskende. Hvad vil du?

JONAS vender sig mod Vinduet — sigter — lader Haanden med Revolveren synke.

SKADEN hæst. Skyd — skyd . . .

JONAS uden at høre efter ham. Nej — hun staar foran ham! Nu tager hun hans Arm — hun støtter sig ved ham . . .! hun dækker ham!

SKADEN. Gaa ind i Stuen, Mand! Dér faar du nok Ram paa ham!

JONAS. Og saa træffer jeg dog *hende!* Fjerner sig med en voldsom Bevægelse; gaar midt ud paa Scenen, holder den ene Haand for Øjnene, i den anden har han det sænkede Vaaben.

SKADEN sætter sig, haanlig. Saa skyd dig selv! Det blir allenfals en forstyrret Bryllupsnat, den.

JONAS vender sig, gaar mod Baggrunden.

SKADEN ser efter ham. Ikke for langt bort!

JONAS standser, holder Revolveren frem foran sig, river i Hast Patronerne ud, kaster dem over Kirkegaardsmuren, kommer tilbage, lægger Vaabnet paa Bordet, sætter sig. Der staar skrevet . . .

SKADEN skottende. *Hvad* staar skrevet? —

JONAS. Noget, som *du* ikke har læst.

SKADEN pirrer med Fingeren ved Revolveren. Tag den . . . den Tingest dér til dig!

JONAS smiler sørgmodig. Er du bange? — Nu er Brodden taget af *den* Fristelse! Gemmer Vaabnet, støtter Hovedet i Hænderne, siger stille: Fortæl saa!

SKADEN. Du har altsaa ikke vidst? . . .

JONAS ryster paa Hovedet. Ingenting.

SKADEN. Hvor traf det sig da, at du netop skulde komme? . . .

JONAS. Det *skulde* maaske være saa!

SKADEN spottende. Kanske en „Indskydelse".

JONAS. Man kan jo kalde det saa!

SKADEN spottende. Mærkeligt, at en Indskydelse ikke drev dig hjem længe før . . . mens det endnu var Tid?

JONAS. Jeg var forhindret.

SKADEN. Rimeligt nok!

JONAS. Jeg var i Slaveri.

SKADEN. Hvad? — i Konflikt med Loven? Ler. Ja det er lovlig Undskyldning.

JONAS. Jeg var gift.

SKADEN ler højt. Hi hi. Nu er du virkelig morsom — gift?

JONAS rolig. Tvungen dertil.

SKADEN. Var det i Amerika?

JONAS. Det var paa en Ø i Nærheden af Australien — blandt de Vilde.

SKADEN. Der, hvor du forliste med Skibet?

JONAS nikker. Just dér.

SKADEN. Blev du alene bjærget?

JONAS. Styrmanden og jeg; *han* bukkede under — og jeg tilfaldt en ung Høvdingenke som Slave — eller Ægtefælle!

SKADEN nysgerrig. Hun var ung og køn?

JONAS. Hun var ung!

SKADEN. Og du holdt ud i saa mange Aar? Hvorfor dræbte du dig ikke?

JONAS. Man dræber sig ikke saa nemt... Jeg længtes stadig hjem.

SKADEN. Hvorfor løb du ikke din Vej?

JONAS. De passede paa mig. Og desuden...

SKADEN. Desuden?

JONAS. Hun var god imod mig.

SKADEN spottende. „God" imod dig? — din Kone?

JONAS. Hun behandlede mig ganske som en umyndig — gjorde alt Arbejdet — skaffede alt til Husholdningen — pludrede med mig i et Sprog, som jeg kun halvt forstod — kælede for mig — skændte paa mig... slog mig aldrig.

SKADEN ler. En lykkelig Ægtemand!

JONAS. Jeg tænkte — at min Stilling egentlig var som mange civiliserede Kvinders — de gifte! Saa hengav jeg mig rolig i min Skæbne... jeg blev efterhaanden ganske sløv.

SKADEN. Misundelsesværdigt! Spørgende. Og du kunde dog længes hjem?

JONAS trækker paa Skuldrene. Som jeg siger — men hvad saa?...

SKADEN. Hvorledes endte det?

JONAS. En Dag saa' jeg et stort Skib nærme sig Øen... en Baad med bevæbnet Mandskab landede... Jeg styrtede ned til Stranden — min Kone bag efter mig — hun græd, hun bad — og hun skød med Pile. Men jeg slap ud i Baaden — og kom om Bord — blev bragt til nærmeste engelske Station, laa længe paa Hospitalet — fik en Plads paa Havnekontoret og skrev saa hjem.

SKADEN. Til hvem?

JONAS. Til Ivar — med indlagt Brev til Else Marie.

SKADEN. Ah!

JONAS. Det Brev fik jeg aldrig Svar paa. Saa tog jeg endelig Hyre til S. Francisco. Jeg vilde tjene mig nogle Penge i Minerne. Det mislykkedes. Jeg fægtede mig igennem Amerika — har været lidt af alt... og nu er jeg her.

SKADEN efter et lille Ophold, rejser sig, bøjer sig over ham. Og nu?

JONAS knuger Hænderne, folder dem foran sig paa Bordet, siger langsomt og roligt. Nu kan jeg gaa min Vej igen.

SKADEN. Virkelig? Hen til Vinduet. Hvor dog den Kone er køn — Bruden, som hun staar dér i Døraabningen. Rigtig en Øjenslyst! Og saa blufærdig! —

JONAS. Du skal tie — skal du!

SKADEN. Nu byder Ivars Bro'r hende op ... og Ivar ser efter dem! Til Jonas. Tror du, han er skinsyg?

JONAS lægger Hovedet ned paa Bordet.

SKADEN. Kom dog og kig en Gang endnu — inden du gaar! Henkastet. Hvor gaar du for Resten hen? Da han ikke svarer. Hvad bestiller du? — Fortryder du, at du kastede Patronerne fra dig? ... eller nedbeder du maaske Himlens Velsignelse over Parret? Gaar hen til ham. Naar du virkelig vil være stor — saa skulde du gaa ind i Salen og uddele din Velsignelse dér; — og bede om Tilgivelse, fordi du ikke ventede til i Morgen — naar Sagen *var* i Orden mellem de to!

JONAS rejser sig bleg. Du er en Frister!

SKADEN. Javist saa! Tager sin Brevtaske frem.

JONAS. Det er min Skyld — alt! Hvorfor rejste jeg ikke hjem i Stedet for at skrive? Man skal aldrig gøre en Sag afhængig af et Brev ... det kan gaa tabt — eller komme i forkerte Hænder.

SKADEN tørt. Ja det kan det!

JONAS. Ivar har ærlig ventet de lange Aar ...

SKADEN nikker. Desertio simplex! — syv Aar!

JONAS. Han har ikke hørt noget fra mig — de har begge troet mig død ... og nu er jeg kommen hjem! ... Og nu ... Det er min Pligt! Han udstrækker Haanden, hilsende og som velsignende, imod Huset; vil gaa.

SKADEN trykker ham en Konvolut i Haanden. Læs! Er det din Skrift?

JONAS hurtig. Hvor har du det Papir fra?

SKADEN. Det er *mig*, som spørger: Er det din Udskrift?

JONAS. Ja! Men hvor er Brevet — Indholdet? ...

SKADEN spydig. Det er formodentlig i din Hjærne — hvis den ellers kan arbejde endnu?

JONAS. Har du stjaalet den Konvolut?

SKADEN ser ondt paa ham. Tag dig i Agt! — Jeg fandt den Lap mellem nogle Papirer, som Ivar havde flyet mig til juridisk Behandling. Man kan jo være glemsom af sig ... *jeg* glemmer ingenting!

JONAS. Aa jeg forstaar! — nu forstaar jeg! Kæmpende en Stund, krøller Papiret sammen i Haanden, gemmer det.

SKADEN. Hvad gør du?

JONAS. Jeg tænker over, hvad jeg den Gang skrev — til ham — og til hende!

SKADEN drillende. Og du stikker Forræderiet i Lommen ...! Med lav Stemme. Hvor jeg hader Jer — og hvad for ynkelige Mandfolk I er! Ikke Lidenskab — bare Fraser... den ene overbyder den anden! Slaar over i Stemmen. Og hvad betyder saa den Lap? Du har været Kæreste med en Pige — og nu er en anden hendes Mand — efter syv Aars Ædelhed og Vrøvl... stik du bare Papiret til dig: det har ikke Spor af Interesse for en Jurist!

JONAS heftig. Else Marie og jeg har været... Afbryder.

SKADEN henkastet. Gift? Ser lurende paa ham.

JONAS. Jeg har Udskrift af Kirkebogen derhjemme.

SKADEN. Aha! Altsaa virkelig én Kone og to Mænd Tørt. Det er, hvad vi kalder...

JONAS afbryder heftig. Ti stille med dine modbydelige Ord. — *Du* har lagt Snarer for Else Marie... tror du ikke, jeg tidt har tænkt derpaa? Men jeg vidste, at Ivar vaagede over hende...

SKADEN spydig. Den ærlige Jonathan — som lod dit Brev ubesvaret — og som nu har indgaaet Ægteskab med hende... Nærmere. tror du maaske et „platonisk"?

JONAS bedækker Øjnene med sine Hænder.

SKADEN tæt ved ham. Mand! tag dig sammen ... *din* Lidenskabelighed har jeg aldrig tvivlet paa. Gaa ind — slyng ham Forræderiet lige i Ansigtet — og se for sidste Gang paa hende — hvor ung og livsglad hun er — og hvilken Kone det kunde have været for dig at komme hjem til!

JONAS løfter Haanden til Slag. Gaa bort...

SKADEN dukkende sig. *Du* slaar vil ikke en Krøbling?...

Døren rives op, Ivars Broder ud.

IVARS BRODER frem imod Skaden uden at se Jonas, som hurtig har drejet sig. Staar du endnu her og spionerer?... bi lidt!...

SKADEN pegende. Tag dig først af *ham* dér!

IVARS BRODER farer tilbage. Jonas!...

JONAS kort, myndig. Gaa ind — kald din Broder herud — sørg for at vi bliver alene! Da Ivars Broder tøver. Hører du! Du er vel Mand for at underholde Selskabet saa længe?

IVARS BRODER. Jonas! hvad har du i Sinde at gøre?...

JONAS. Sige din Broder nogle Ord — og saa gaa min Vej!

IVARS BRODER. *Det* vil du?

JONAS. Ja!

IVARS BRODER. *Ham* alene? —

JONAS. Kun ham!

IVARS BRODER. Han skal komme... ingen skal mærke noget! Løber ind.

SKADEN fjernende sig, hen imod Baggrunden. Hi hi. Ja jeg kan tænke, at

I ikke ønsker Vidner ... Behøves heller ikke! Nu gaar det nok uden mig! Hilser, gaar.

JONAS helt over mod Gyden; staar dér, ser ned for sig.

SKADEN kommer tilbage. Du, Jonas! — lidt Juristeri! Lav Stemme, men med Eftertryk. Glem ikke at den forladte Kone opnaar Tilladelse til nyt Giftermaal, naar hun for Øvrigheden godtgør, at hun med Hensyn til den Mand, hun vil ægte, har forholdt sig „ærlig og vel!" — Ærlig og vel! — Farvel! Ud.

JONAS. Skadedyr! Vender sig bort. Musikken ledsager fra nu af Handlingen — dæmpet men med Nuanceringer — lige til Slutningen, hvor den sætter stærkt i ved Tæppets Fald.

Døren aabnes; Ivar ud, langsomt ned og frem, standser.

IVAR stille. Jonas ...

JONAS frem imod ham, lægger sin Haand paa hans Skulder, ser ham i Øjnene. Hvor kunde du — hvor kunde du gøre det imod mig?

IVAR. Jonas! ... stakkels Ven!

JONAS rank. Ingen Ynken mig! ... Hvis du tror, at jeg er kommen hjem som et Vrag — saa fejler du.

IVAR. Jeg har ikke villet saare dig —

JONAS. Lad os faa Ende paa det. Vi tager en Baad — ror ud paa dybt Vand — .... og saa et Livtag om, hvem der skal ro ene hjem igen — og blive her!

IVAR. Og den, der kom ene tilbage med Baaden .... hvad skulde han svare Else Marie?

JONAS. Else Marie! Sætter sig, gemmer Ansigtet.

IVAR alvorlig. Har du tænkt derpaa? — hvis hun fik Valget *saadan* ... ja hun vilde græmme sig til Døde.

JONAS ser op, trodsig. Aa det siger man kun! Har hun ikke ganske godt overlevet *mit* Forlis?

IVAR. Man kommer over det værste, naar man langsomt vænner sig dertil. Hun har haft Maaneder og Aar ...

JONAS. Og en trofast Ven ved sin Side! —

IVAR bestemt. Ja — jeg har været hende en trofast Ven!

JONAS. Og mig var du en arg Fjende!

IVAR griber hans Haand, holder den fast imod hans Vilje. Jonas, nu *skal* du høre ... Jeg var ikke din Fjende — men jeg elskede Else Marie — førend hun blev din — som jeg elsker hende den Dag i Dag. Var du selv kommen hjem — i Stedet for at skrive — saa .... ja jeg tror hun havde valgt dig. Vi stod den Gang frit til hinanden — alle tre!

JONAS bitter. Men *efter* den Tid? .... Ivar, Ivar — den Slyngel, Skaden, har kastet Gift i min Sjæl —

IVAR stille, behersket Hører du efter ham — eller efter mig?

JONAS. *Du* er selv Part i Sagen!

IVAR. Men Skaden da? — Du kender jo den Mand .... og du kender mig — lige fra vi var Drenge.

JONAS tier.

IVAR rolig. Hvad har Skaden sagt?

JONAS. Mindet mig om, hvad Øvrigheden stiller som Betingelse for .... nej jeg vil ikke sige det! Heftig. Aa at *vi* skal blande Øvrighed ind i, hvad der er os en Helligdom!

IVAR rolig. Og denne Øvrighed sagde mig — at naar en Mand i 5 Aar har været forsvunden, saa kan hans Kone erholde Skilsmissedom.

JONAS. Du spurgte altsaa? ...

IVAR. Det var lige før dit Brev kom —

JONAS. Og da du havde faaet det? —

IVAR. Saa sagde jeg til Else Marie: vi vil vente de fulde 7 Aar!

JONAS. Og Brevet? — læste hun det?

IVAR tier.

JONAS. Du *turde* ikke lade hende læse .... fordi du var min Fjende — og fordi du frygtede mig!

IVAR. Fordi jeg elskede hende — og fordi du vilde være bleven *hendes* Fjende, om du var kommen tilbage!

JONAS ser paa ham, rejser sig, gaar langsomt frem og tilbage, kommer hen til ham. Altsaa, hun tilhørte dig? ....

IVAR. Hendes Hjerte — ja! .... det, som du ikke havde værnet om.

JONAS. Du undviger bitter. Dette Bryllup — det er altsaa som saa mange .... en Komedie .... lad os kalde det en Form?

IVAR. Else Marie staar dér inde i Stuen som min ægteviede Brud — som *din* Ægtefælle!

JONAS. Saa vil jeg gaa ind i Stuen — og tage hende ved Haanden — og spørge hende ....

IVAR. Nej du vil ikke!

JONAS. Ikke?

IVAR rejser sig. Du har *mig* her for dig — og *mit* Ord — hvis du vil spørge, om din Ret som Ægtefælle er krænket!

JONAS ser ned for sig, siger med lav Stemme. Jeg spørger ikke.

IVAR. Se paa mig Jonas! Her er vi — uden Øvrighed — uden Vidner — kun med Samvittigheden imellem os. Hvis du spørger, saa har du mit Svar; Else Marie er *din* — som hun var da du rejste ...

JONAS afbryder ham, griber hans Arm. Ti! det ydmyger mig .... Jeg har ikke forlangt at vide .... kan ikke fordre af Mennesker, hvad jeg selv umuligt .... aa jeg Daare, som hele mit Liv har villet noget umuligt!

IVAR *fører ham til Sæde; siger mildt.* Min Ven! har du i Grunden nogensinde kendt en Kvindes Hjerte?

JONAS. Har jeg ikke? hvad skrev jeg da! . . .

IVAR. Dit Brev! — Det var netop dig selv, helt og holdent som du er — Faren for *dit* Hjem; — Else Maries Fjende!

JONAS. Jeg — som har elsket hende saa grænseløst!

IVAR *trækker paa Skuldrene.* „Grænseløst?" — du har elsket dit eget planløse, urolige Jeg .... Det drev dig bort fra hende .... du har maattet lide og gennemgaa meget .... og det var naturligt, at Længslen efter Hvile og Hygge meldte sig. Men hvilken Hvile var det for *hende*, om du var kommen tilbage opfyldt af Minderne om de mellemliggende Aar — dem du selv i dit Brev kaldte „frygtelige"?

JONAS. Aa, hvis hun havde bevaret mig i sit Hjerte! . . .

IVAR. Saa vilde du paany have bragt Uro og Angst over det Hjerte!

JONAS. Jeg har hentet mig Erfaring i saa dyb Fornedrelse, som en Mand kan komme i! Med den begyndte en hel ny Kærlighed til Kvinden .... hvis Else Marie havde forstaaet *den* og *mig!*

IVAR. Forklar dig! .... om jeg ellers kan forstaa dig — jeg som troligvis kun kender til den „gamle" Kærlighed.

JONAS *mørk.* Ved du, at jeg for lidt siden vilde have skudt dig — dérind gennem Vinduet?

IVAR *afværgende.* Nej nej! ....

JONAS. Jeg skal sige dig: det var den gamle Attraa .... den, som leder til Sjælekvaler — Forbrydelse .... kun ikke til Kærlighed — den højeste!

IVAR *ryster paa Hovedet.* Og *det* vilde du rejse hjem for at gøre .... skyde paa din Ungdomsven!

JONAS. Véd du egentlig noget om, hvor meget jeg holdt af hende? Jeg sagde „grænseløst" — og du trak paa Skuldrene, du som altid er i Maadehold og nøje kender Grænserne! Jeg holdt *altfor* meget af hende — og gør man det, saa bliver det til en Pine ....

IVAR. For hende!

JONAS. For begge! — Vi lod os vie ... uden at nogen vidste det. Jeg gjorde det for *hendes* Skyld — hvis jeg skulde dø. Men jeg bad hende bevare det som en Hemmelighed. For jeg ækles ved det Kammeratskab, man paa Dag og Time kommer i til hele Verden. Kærlighed mellem Mand og Kvinde skulde være som en Religion — den, man ikke deler med Nabo og Genbo. Men se *det* forstaar saare sjældent en ung Kvinde.

IVAR. *Hun* ikke?

JONAS. Aa jo .... maaske forstod hun det. Og dog .... nej, nej! Man maa leve ene — jeg siger dig, Ivar! man maa leve ene — i

Længsel og Uro og hemmelig Glæde — som en Tyv om Natten — en Mand i Mørke, der tænker: nu vil jeg besidde min Skat — nu!

IVAR ryster paa Hovedet — bestemt. *Det* vilde du rejse hjem for at sige hende? Saa var det sandelig godt, at jeg tog Ansvaret paa mig og handlede som jeg gjorde!

JONAS. Saa sikker paa dig selv som de ti Tusind andre sikre Folk! Med lavere Stemme. Men jeg vil sige dig noget. — Hvis du er en Mand — med Ild og Varme i din Kærlighed, — saa kan du vaagne op af den Kærlighed, med Angst ved dig selv ..... ethvert Kærtegn er en Bebrejdelse, en Anklage .... *hun* har ingen Skyld — hun begyndte ærbar i sin Ømhed — men *du*? ..... Og saa kan du gøre hende til din Kammerat, din fortrolige .... og hun vil agte dig ringere for hver Dag, der gaar; — og du kan gøre hende til din Husholderske — Vanen vil stive den hældende Vogn af — og I vil smaalyve for hinanden — indtil Kedsommeligheden dækker det hele med graat Støv.

IVAR ser alvorligt paa ham, siger langsomt. Saadan taler du, hendes Barns Fa'r!

JONAS griber hans Arm. Hvad siger du — et Barn! Stirrer paa ham, hvisker. *mit* Barn? ...

IVAR. En Dreng. Et halvt Aarstid efter at du var rejst ....

JONAS afbryder ham. Jeg har ikke spurgt om noget ... Med bævende Stemme. en Søn! .... Lægger Hovedet ned mellem sine Arme. Aa Gud!

IVAR efter et lille Ophold. Jeg har i Dag adopteret ham .... og han hedder som du .... Lægger sin Haand paa hans Skulder. Jonas!

JONAS uden at løfte Hovedet. Jeres Barn — min Søn!

IVAR mildt og blødt. Tro ikke, Jonas, at jeg staar dig imod eller bærer Nag for, hvad du sagde. Tro, at jeg forstaar dig — maaske saa godt som nogen. Du har altid været oprigtig — og det er vel din Oprigtighed, der opriver dig. — Det „umulige" har du altid villet. — Ja; du vil være ene — og dog Ægtefælle; du vil baade længes og besidde: det er en Umulighed. Else Marie *maatte* gaa til Grunde derved — og jeg elsker hende — og hun er nu min — en *jævn* Mands Hustru! ...

JONAS rejser sig, staar et Øjeblik med Hænderne foldede over Panden. Rigtigt! Pludselig, rækker ham Haanden. Farvel „jævne Folk!" For det er ikke min Ret som Ægtefælle, du har krænket, — men du har taget Else Marie fra mig og gjort hende til din Lige!

IVAR trykker hans Haand. Gaa, Jonas — farvel!

JONAS fjerner sig nogle Skridt; Maanen er gaaet bag en Sky; han standser, vender sig, siger sagte. Lad mig se hende ....! Jeg elsker hende — aa anede du, hvor højt!

IVAR. For *hendes* Skyld! — gaa!

JONAS. Lad mig se Drengen! . . .

IVAR. Jeg siger dig . . . Jeg beder dig . . . . Hvis du har taget en Beslutning, saa gaa nu!

JONAS. Jeg har ikke taget nogen Beslutning, jeg gaar jo, fordi I driver mig herfra. Fortviviet. Jo jo, jeg *har* besluttet . . . . Bedende. Lad mig blot se Drengen — give ham et Kys, hvis han sover . . . . hører du!

IVAR. Det er umuligt — uden at hun ser dig.

JONAS. Umuligt — for *dig*, som beholder alt?

IVAR. Gaa! Vender sig. Det er for sent.

Else Marie kommer frem i Døren fulgt af Ivars Broder, som søger at holde hende tilbage.

ELSE MARIE støder ham hastigt ind. Hvad er der? Gaar ned ad Trappen, standser. Hvad er der Ivar? Hvorfor kommer du ikke ind? . . . . Stirrer over mod Jonas, som har vendt sig bort. Hvem er den Mand dér? Hvad er det, I skjuler for mig?

Ivar lav Stemme. Det er for sent at skjule noget . . .

JONAS vender sig.

ELSE MARIE med et Skrig. Jonas! Iler frem imod ham.

JONAS knæler, rækker Hænderne afværgende ud. Jeg gaar . . . blot saadan — kysse Sømmen af din Kjole — bede dig om din Tilgivelse! . . . bring Drengen min Velsignelse!

ELSE MARIE bøjer sig over ham, tager hans Hoved mellem sine Hænder. Jonas! du er kommen hjem! Hvorfor blev du saa længe borte?

IVAR træder til. Else Marie! . . .

ELSE MARIE til Jonas. Hvorfor blev du saa længe borte? hvorfor? Og hvor du ser træt ud . . . du har nok ikke haft det godt. Blødt. Kom, du trænger til . . . Farer sammen, ser paa Ivar, lægger Hænderne for Øjnene. Aa Gud!

Pause.

JONAS usikker, rejser sig langsomt. Else Marie! Jeg kom hjem for at sige dig — at Kærlighed — ser du — er som en Religion . . . . paa Afstand — i Længsel! . . . langt, langt herfra er jeg din — og dér skal jeg arbejde for Drengen!

ELSE MARIE. Jeg forstaar slet ikke dine Ord . . . Lægger sin Haand i hans. Og du behøver ikke at sige noget . . . . Til Ivar. du heller ikke!

IVAR fast. Du gav mig dit Løfte i Kirken —

ELSE ligesom fraværende. Ja, ja. Jeg bebrejder dig ikke noget — Du er en god Mand. Hvad du har gjort, har du gjort, fordi du holdt saa meget af mig og tænkte, at det var til mit Bedste. Du behøver ikke at sige noget — ingen af Jer behøver at sige noget — jeg forstaar det alt sammen — Lægger Haanden paa Hjertet. Jeg véd det herinde.

IVAR. Og du tilgiver Jonas alt? Og du giver ham din Velsignelse med paa Vejen — og vi skilles som Venner?

ELSE MARIE. Vi skilles som Venner — Tak Ivar! Trykker hans Haand.

Og Jonas giver jeg min Velsignelse med..... Vil du tage den, Jonas?

IVAR urolig. Else Marie?....

ELSE MARIE omfavner Jonas, knæler ned, han søger forgæves at rejse hende. Min Velsignelse — det er min Kærlighed; den følger med dig, hvor du gaar — den skilles aldrig fra dig. Lad dem fortælle, at du var haard og ond imod mig: du var det kun imod dig selv — men mig elskede du. Hvis du vil sige mig, at du har forandret dig og er bleven mild og blød — saa har jeg ikke spurgt derom. Jeg véd kun ét, at jeg elsker dig, hvordan du er. Var du bleven borte, saa var jeg bleven en god Hustru for den Mand, der holder saa meget af mig. Jeg *var* bleven det — for jeg vilde være det. Men du er kommen hjem!... min Elskede! Jonas løfter hende op og holder hende i sine Arme.

JONAS til Ivar, som er veget tilbage og staar støttet ved Trappegelænderet. Tør du — kan du gøre Fordring paa hende?

IVAR stiger langsomt op ad Trappen, synker sammen ved Døren, siger stille..... Jeg vil forsøge, om *jeg* nu kan give min Velsignelse!

SKADEN kommer frem i Baggrunden, siger halvhøjt, spottende. Amor triumfans! Nu kan vi slukke af i Brudehuset.

Tæppet falder.

DANSEN PAA KOLDINGHUS

(Opført første Gang paa Dagmarteatret den 24. April 1896.)

PERSONERNE

JØRGEN ROSENKRANS, LENSMAND PAA KOLDINGHUS
KIRSTINE, HANS DATTER
DYRE FRIS, STEN LUNGE, PALLE GALT, } UNGE ADELSMÆND, JUNKERE VED HOFFET
MESTER STRANGE, BILLEDHUGGER OG BYGMESTER
UNGE STRANGE, HANS SØN OG MEDHJÆLPER
NARREN
SLOTSSKRIVEREN
EN KØGEMESTER
JOMFRU KIRSTINES PIGE
ADELSMÆND, GÆSTER, PAGER, SVENDE, DRABANTER

Handlingen: Midten af det 16de Aarhundred.

FØRSTE HANDLING

Ud paa Eftermiddagen. Rosengaarden udenfor Slottet. Til venstre mellem de høje Træer ser man en Del af Slotsfløjen med Porten. Nærmest Forgrunden bliver Buskadset tættere og danner en Løvhytte. Til højre en Trægruppe. Baggrunden falder terrasseformig ned mod Slotssøen med fri Udsigt ud over Fjorden og det bakkede Land.

Jørgen Rosenkrans kommer op fra Baggrunden med de tre Herrer: *Dyre Fris*, *Palle Galt* og *Sten Lunge;* en Dreng bærer Vinkande og Bægre efter dem, skænker i og byder rundt paa et Vink af Lensmanden.

JØRGEN ROSENKRANS.

Skaal da, I Herrer! Hæver Fingeren og truer smilende men — mærk! — ingen Rus!

I Morgen bli'r en Alvorsdyst med Dans paa Koldinghus.

DYRE FRIS ler.

Vi staar os nok endda — —

Afbryder og ser spørgende op til Slotsvinduerne, hvorfra Musik lyder.

JØRGEN ROSENKRANS. De nye Musikanter,
som øver sig — —
STEN LUNGE. Lidt drøveligt!
JØRGEN ROSENKRANS raaber. Hej, fortere deroppe!
Til Herrerne.
Jeg faar vel øge Truppen blandt Hans Naades Drabanter;
de Karle kan traktere baade Pauker og Giger.
PALLE GALT.
Hans Naade kommer altsaa? —
ROSENKRANS. Ja — efter hvad man siger;
jeg er i hvert Fald rede — —
Raaber op.
Nej, I skal ikke stoppe,
men bliv ved, for Djævlen!
Til Herrerne.
Jeg haaber, Kongen kommer.
Raaber.
I stjæler Kost og Lønning af Lensmandens Lommer
og blæser ham et Stykke — — men bi! . . .
Slotsskriveren kommer.
Hvad nu?
SLOTSSKRIVER mumler.
Hr. Lensmand!
ROSENKRANS. Tal højt!
SLOTSSKRIVER. Hr. Lensmand! Kalken . . .
ROSENKRANS afbryder.
Hvad den?
SLOTSSKRIVER. til Mester Strange . . .
ROSENKRANS.
Hvad *den?*
SLOTSSKRIVER.
slaar ikke til . . .
ROSENKRANS. Hele femten Tønder Kalk!
Gaa — sig til Mester Strange, han er en ublu Skalk
med samt hans Søn og Svende . . .
SLOTSSKRIVER. Ja — Sønnen vil forlange
for *sig* et eget Kammer, som vender ud til Haven,
at han kan se at ridse det Billedværk . . .
ROSENKRANS ler højt. . . . som Paven
har gjort Bestilling paa! — Jo, jeg kender Fyrens Snak.
Til Herrerne.
De kalder sig for „Kunstnere" — og næsvist er det Pak,
men vi faar se at ave dem og holde dem ved Jorden.

DYRE FRIS.
Den unge Mand — jeg saa ham nys at sejle ud paa Fjorden,
— jeg troed' han var Adelsmand . . .
ROSENKRANS forbitret. Aa haa! han bærer Kaarde;
sligt har han lært i Tyskland, eller Vælskland der borte,
hvor hver forløben Knægt kan ved Hove sig indynde
og gaa med Fløjelskappe — ja holde Dreng og Mynde,
naar blot han véd at spille paa Luth og kvæde Viser,
mens han gør Stuk til Lofter og maler Sortkridts Friser.
I Danmark — Gud ha' Lov — er en Adelsmand en *Mand,*
som værger mod slig Uskik sit Stamtræ, Hus og Land!
Nede fra Slotssøen lyder Akkorder paa et Strængeinstrument.
Dér hører I hans Klimper . . .
STEN LUNGE. Det lyder ej saa ilde —
ROSENKRANS.
Hvad skal det til? . . .
DYRE FRIS. Kan hændes har Fyren sig en lille
Forelskelse dernede blandt Fjordens Fiskerpiger . . .
de er jo ret medgørlige, om Rygtet Sanden siger.
PALLE GALT.
Hans Naade — vil man vide — har selv . . .
ROSENKRANS. Ti heller stille! —
I, Hoffets Kavalerer, har altid travlt med Rygter;
Men sæt *jeg* laante Øre til alt, hvad der berettes
om jer, I unge Herrer . . . ja sandelig jeg frygter,
jer Bejlen til min Datter ej derved vilde lettes.
Ler.
Dér staar I nu forbløffet . . .
DYRE FRIS. Hr. Lensmand, I ta'r fejl —
PALLE GALT ler.
Vi — Lunge, Fris og Galten — er alle Dyders Spejl!
STEN LUNGE.
Spørg vore Kammerdrenge —
PALLE GALT ler. spørg hver en Kammerpige!
ROSENKRANS.
Naa naa; godt Ord igen! Hvad jeg selv og mine Lige
for gode Sæder kalder, det véd jeg, I besidder;
men ser I vel: min Datter, som jeg i Dyd og Ære
har tugtet op fra lille, hun er lidt — ja lidt kræsen —
lidt egen . . .
DYRE FRIS slig en Rose bør hjerte-fornem være!
STEN LUNGE. stolt! —

PALLE GALT.
knibsk!
ROSENKRANS.
Nu, paa min Ære, hun „Tornerose" hedder,
og det med skellig Grund —
DYRE FRIS. At besidde sligt et Væsen
var længst mit Hjertes Attraa . . .
PALLE GALT ler. — om ogsaa Væsnet stikker!
STEN LUNGE,
Blot et: jeg haaber ej, at sin *hele* Tid hun ligger
i Søvn som Tornerose?
PALLE GALT. Den, som tør Rosen bryde,
vil sikkert over Søvnen til rette Tider byde!
ROSENKRANS.
Nu nok af Spøg, I Herrer! Min Datter . . .
Akkorderne lyder atter, nærmere.
Atter Klimper!
EN STEMME synger dernede fra.
Natten nu stunder, snart Dagen hun dør,
svalt er i Rosenlunde;
o at du kunde,
Due, min hvide, med Næb og med Klør,
give den dristige Bejler Gehør —
Blanchefleur, mit Liv, Blanchefleur!
STEN LUNGE.
Det klinger jo helt vælsk —
PALLE GALT opmærksom. Tys! lad os høre . . .
STEMMEN fortsætter.
Ak, at du kunde
bøje din Stolthed over hans Vunde,
læge hans Feber — at det var muligt,
at du det kunde, o Blanchefleur:

mit Liv for den Drøm, Blanchefleur!
ROSENKRANS stamper i Jorden.
Fordømt Birfidleri! . . .
Nuvel da; kort og klart:
Min Datter véd min Vilje — og den er højest Lov;
hun skal iblandt Jer vælge; jeg foretrækker ingen —
I er mig lige gode — se at faa Has paa Tingen!
Idet han gaar med Slotsskriveren:
Har nogen vel hørt Mage? — han er en ublu Skalk —
et Halsjern til dem begge . . . hele femten Tønder Kalk!

DYRE FRIS ser efter ham.
En myndig gammel Herre! —
STEN LUNGE. Lidt hastig af sig —
PALLE GALT grundende. Hm!
den Vise! . . .
STEN LUNGE. Hvad den Vise? —
PALLE GALT. Fik du ej Teksten fat?
STEN LUNGE.
Jeg blæser Tekst og Tone det samme lange Stykke.
Peger mod Slottet.
Dér kommer Jomfru Kirsten —
hver raader nu sin Lykke!
Det begynder at skumre. Kirstine Rosenkrans kommer fra Slottet med sin Pige.
KIRSTINE.
Saa angenemt et Møde — i slig en dejlig Kvæld;
maatte det bære Frugter! Aa ja, det gør det vel:
thi efter hvad jeg hører, betyder eders Komme
— tre Riddere saa prude, saa tapre og galante —
at Kedsomhedens Tider paa Koldinghus er omme . . .
Ler og gør et Ophold.
vi er kun, maa I vide, til Landets Glæder vante
og til vort eget Selskab.
DYRE FRIS med Haanden paa Brystet.
Det Selskab, bedste Jomfru,
er et saa fint — saa udsøgt — saa . . . nej, jeg tier stille,
da Tungen sikkert glipped, om jeg det skildre vilde.
KIRSTINE.
Forsøg!
DYRE FRIS forlegen.
Velædle Jomfru . . .
STEN LUNGE. Vil ikke han, vil jeg!
KIRSTINE.
Ah! —
STEN LUNGE.
Ser I: eders Selskab — saa ensomt her paa Landet,
med faa og ingen fremmede, til Nød en Haandværkssvend
som ej for Selskab regnes — det trænger til et *andet!*
KIRSTINE idet hun smilende maaler ham.
Nej virkelig? — Man siger blandt Hoffets unge Mænd
er *en* uovertræffelig — i altid fejl at træffe.
PALLE GALT.
Hans Navn?

KIRSTINE.
Jeg véd ej rigtigt — jeg har det paa min Tunge,
men husker grumme daarligt . . .
DYRE FRIS ler. Det er dog ej Sten Lunge?
KIRSTINE.
Nej.
PALLE GALT.
Dyre Fris?
KIRSTINE. Ej heller.
STEN LUNGE. Saa er det Palle Galt!
KIRSTINE stedse overlegen, smilende.
Hvad er et Navn, I Herrer? Et intet — eller alt.
Som oftest kun et Mundsvejr — om ogsaa det betegner
den Mand, den strenge Herre, den Husbond og saa vid're,
efter hvis gode Tykke en Fruelil skal kvidre.
Jeg véd jert Kommes Hensigt — jeg véd min Faders Vilje;
i Morgen trædes Dansen til Ja-Ord over Tilje.
Jeg vil ej nogen skuffe — jeg siger jer forud:
den, hvem jeg danser *sidst* med, ham bliver jeg hans Brud!
DYRE FRIS.
Den, hvem I danser sidst med — hvordan forstaa det ret?
STEN LUNGE ivrig.
Nej, vælge maa I, Jomfru . . .
KIRSTINE. Mit Valg — aa det er let.
PALLE GALT snor sit Skæg.
Saa sig det!
DYRE FRIS. Sig det, Jomfru . . .!
STEN LUNGE. Det bliver sikkert mig!
KIRSTINE nejer.
Dér traf I fejl, Hr. Ridder!
PALLE GALT. Ha ha!
STEN LUNGE hidsig Naa, styr du dig!
PALLE GALT.
Kom an — her straks paa Pletten.
STEN LUNGE. Du tror vel, jeg er bange?
Kom an!
DYRE FRIS lægger sig imellem.
Men Sten og Palle —
KIRSTINE ler. Vil Galten til at stange?
Det var en artig Bejlen . . .
DYRE FRIS indtrængende. Jert Valg, velædle Jomfru?
KIRSTINE med et stærkt Udbrud.
Mit Valg — o, var jeg sikker paa alt i Verden her

og hvad mig hisset venter — som ét, jeg véd for vist:
at jeg har valgt og kaaret mig den rette Hjertenskær!
Det hører Aftnens Skyer og den milde Herre Krist,
som tænder Nattens Fakkel for trofast Kærlighed,
at *ham* min Hu begærer — hvorom ingen noget véd.
Jeg véd, hans Sjæl er ædel, hans Tanker pure Guld,
hans Ord er strømmende Roser, de gyder mig Favnen fuld;
højbords sidder jeg bænket alt ved hans højre Haand,
han rækker mig Vin og Bagværk saa lifligt for min Aand.
— han løfter mig til sit Hjerte, han beder mig ej derom:
jeg giver ham al hans Glæde af min hvide Liljevaand.

KIRSTINES PIGE.

Min Jomfru, Duggen falder . . . saa hed er eders Kind —

KIRSTINE med forandret Tonefald.

Javist, min gode Pige! — ret nu gaar vi ind.

Vender sig til de tre Herrer.

Tre Bejlere saa har jeg — men en er mig for trind,
og en er mig for mager — ret ingen er efter mit Sind.
Jeg véd min Faders Vilje — i Morgen gaar der Dans,
og den, som sidst mig fører — ved Gud! jeg er hans!

Gaar hurtig tilbage med sin Pige. De tre Bejlere ser paa hverandre.

STEN LUNGE.

Er Jomfruen ved Samling?

DYRE FRIS. Vil Kirsten være Nonne?

PALLE GALT.

Det gik som Kæp i Hjulet — hun tabte fast sin Aande —

STEN LUNGE.

Hun gjorde Nar ad Galten —

PALLE GALT. Ja vov du at le!

DYRE FRIS.

Hun gjorde — skal jeg sige det — Nar ad os alle tre.

Klavs Nar kommer op ad Terrassen fra Søen.

NAR synger.

Trallalala—la—la—la!

taler. Hvis nogen spørger mig, om jeg véd noget . . . raaber hvis nogen spørger mig, om jeg véd noget, saa vil jeg sige det. Jeg er saa utæt som en sprukken Balje — det siver ud af mig. Synger.

Du slog mig paa min skæve Mund,
jeg slaar dig paa din ranke Ryg;
du har kun Haand at træffe med,
mens jeg har alskens ond Fortræd.
Ho ho!
hi hi!

Den Sladderhank han er saa stærk,
nu, Jomfru, va'r din Silkesærk,
at ej der kommer Pletter paa —
Pletter af Blod.

STEMMEN synger dernede fra, nærmere.

Natten nu stunder, snart Dagen hun dør,
sent gaar Solen til Hvile;
Due, min hvide, du gav mig Gehør,
se nu, hvor Timerne ile!
Kysset det har kun saa stakket et Liv,
Favntag og sødelig Tidsfordriv —
Blanchefleur, o Blanchefleur!
Men at du gav mig det, Due du hvide,
derfor jeg kommer ved Skumringens Tide,
om jeg saa Døden ved Dagning skal lide —
Blanchefleur, mit Liv! Blanchefleur!

NAR efterabende. Blanchefleur — o Blanchefleur! . . . Spiller paa sin Bjælde-Baret som paa en Lut. Drum—drum—drum—klingeling! — Det er en kostelig Sang — en dyr Sang, naar tre saa velbyrdige Bejlere staar og hører sig selv gjort til Nar!

DYRE FRIS til de to andre. Er den Nar forrykt? — Er Jomfru Kirstine forrykt? — Til Narren. Nar! Vil Jomfru Kirstine være Nonne — eller hvad er det, hun tænker paa?

NAR. Jeg véd ikke, om hun har bestilt Celle og Seng hos Vorherre — men at hun har en Seng i Tankerne, det tør jeg lade mig stryge til Kagen paa.

STEN LUNGE slaar ham. Her er Forsmag paa Kagen!

NAR. Av, av! Naar Jomfru Kirstine ligger i sin Seng — i Tanker — tænker hun saa ikke paa en Seng?

DYRE FRIS til Sten Lunge. Det ser ilde ud at prygle en vanfør. Giver Narren Penge. Hvis du ved noget, saa sig det; men tydeligt og forstaaeligt.

NAR. *Han* dér Peger paa Sten Lunge. slaar mig; *han* dér Peger paa Dyre Friis. giver mig Penge; og han dér Peger paa Palle Galt. siger slet ingen Ting. *Han* er den klogeste — ham vil jeg tale til. Bukker dybt. Naadige Hr. Ridder, har I tænkt paa Jert Bryllups-Udstyr?

PALLE GALT som har set ud mod Baggrunden. Jeg tænker just paa at bygge Gaarden om derhjemme. Porten skal løftes — at jeg kan ride som Brudgom ind igennem den — uden at støde mine Hoved-Prydelser. Og Hundehullet skal udvides — at der kan rummes alle de farende Folk, som vil gæste min Borg.

NAR ringer med sin Bjældehat. Sagde jeg det ikke? — *han* er den kløgtigste. Han forstaar halvkvædet Vise.

PALLE GALT griber ham ved Kraven, løfter ham op og ruster ham. Nu ud med Sproget, Nar! eller bed dit Fadervor!

NAR. Slip mig, Herre! slip mig Stønnende. Baade Sprog og Fadervor bliver stikkende, naar I saadan kværker mig.

ALLE TRE Trækker deres Kaarder. Tal, Nar!

NAR paa Knæ. Naadige Herrer! Jomfru Kirstine gav mig forleden Kvæld et alvorligt Munddask — fordi jeg spøgede lidt med hende.

STEN LUNGE. Hvad vovede du? . . . .

NAR. Jeg bad hende blot — om hun vilde give mig et Kys paa min grimme Mund — saa skulde jeg ikke sladre om de skønne Ting, som jeg saa i Rosenlunden.

DYRE FRIS. Hvad saa du? . . .

NAR. At hun kyssede og favnede den unge Strange — ham Billedsnideren, som bærer Kappe og gaar med Kaarde — ligervis som en af de tre Riddersmænd — Vender Ansigtet bort, mumler. kun at han er langt kønnere — det Bæst!

STEN LUNGE. Hvad mumler du? Hvis du lyver, er du dødsens.

NAR. Nej, nej, nej! Jeg vil leve — jeg vil æde mig mæt fire Gange om Dagen — jeg vil ikke unde Ormene en Krumme af mig selv. Jeg vil ikke dø — jeg vil knibe Malkepigerne i deres trinde Hofter — om jeg saa er aldrig saa skruttet og skævmundet i deres Øjne . . . for naar jeg kniber dem i Mørket, saa tror de, at jeg er en køn Karl . . . ganske ligervis som Jomfru Kirstine tror i Mørket, at Unge Strange er en køn Riddersmand — en af hendes Faders udvalgte Bejlere . . .

PALLE GALT kort. Stat op! — Giver du os Bevis herfor — saa faar du en Pung fyldt af rhinske Gylden. Lyver du din Jomfru paa — saa æder Fiskene i Fjorden dig.

NAR springer op. Kom med, I Herrer! Peger ud til højre. Om en liden Stund vil Parret mødes hist ovre — Peger mod Løvhytten til venstre. Nu faar vi gemme os — til Maanen kommer frem. Ringer med sin Bjældehat. *Saadan* klinger de rhinske Guldgylden i min Hue! Fiskene kan æde Fanden — og ikke mig. Synger.

Thi var jeg sulten i min Skrut,
og havde jeg det største Fad,
det største Krus, den bedste Mad,
dertil en trind og vever Glut —
hvad hjalp det alt, naar jeg var død:
nej saa var Visen slut — slut — slut!

DYRE FRIS. Kan vi virkelig fæste Lid til saa naragtigt og ondskabsfuldt Væsen?

NAR. Prøv det, Herre! Mands Tro paa Kvindedyd er skrøbelig Ting — den kan fange Revne, endda Narren ikke giver et Puf med. De høje Herrer plejer at købe sig saa mange Varer paa Torvet . . . de mener til sidst, hver Skønjomfru har sin Pris — og Brudesengen er den højeste!

STEN LUNGE ler. Min Tro! Den Mandsling træffer Sagen nær nok.

NAR. Det er altsammen et Træf! — Den Bejler, der kom først, han beholder, hvad han tog og fik i Skænk og Gave — selv om Bødlen bagefter tager ham i Krøltoppen Synger:

Uf! der er Liv i det stjaalne Godnat!
langt mer end i det købte: Godmorgen!
Hver stænge vel for Tyve sin Dør og sin Skat,
at Tyven ikke først ta'r paa Borgen!

PALLE GALT. Snak ikke — men kom!

De gaar ud med Narren imellem sig.

Det skumrer mellem Trægrupperne; Maanen staar op over Fjorden. Fra Slottet kommer Jomfru Kirstine med sin Pige; de gaar forsigtigt frem, spejdende omkring sig; da de er ud for Løvhytten, hægter Jomfru Kirstine sin Kaabe af og giver Pigen den paa.

KIRSTINE.
Her — tag min Kaabe paa! Vank hid og did —
men ikke hurtigt! Kommer nogen — løb da!
Og følger de — saa skrig — at jeg kan høre! . . .

PIGEN.
Min Jomfru! lad mig vare jer! —

KIRSTINE ler. Ja netop!

PIGEN.
Nej — vare jer for denne Galenskab!

KIRSTINE truer smilende.
Du vover!

PIGEN kysser hendes Haand.
Ak, mit Hjertes Herskab — tænk! . . .

KIRSTINE.
Den, som er stedt i Elskov, tænker aldrig!

PIGEN.
Jeg sov uroligt sidste Nat . . .

KIRSTINE kniber hende lcende i Øret.
Du slemme!
da har du tænkt for meget paa din Bejler.
Kan hænds han var hos dig — i dine Drømme?

PIGEN.
Hvor kan I spøge saadan — under Faren?

KIRSTINE.

Just under Faren — siger jeg dig . . . Tys!
nej, det var ej hans Skridt . . . Just under Faren
ler Hjertet op af alle sine Kilder,
ja strømmer over af en Lystighed,
som ej begribes — naar man ikke elsker.
Da jeg i Fjor min Aftenvandring gik
alene under disse skumle Mure,
da skjalv jeg for hvert Blad, som faldt til Jord.
Nu . . . aa om hele Slottet styrted sammen,
jeg skulde lidet ænse det — naar blot
det ej begrov i Faldet ham, jeg elsker.

PIGEN.

Hvor kan I elske dog den Svend saa højt?

KIRSTINE ler.

Ak, hvor du spørger! Stakkels lille Pige,
som tror, en Lensmans Datter er af Sten —
en Træklods, som man pynter ud og lægger
højtideligt i Sengen hos — en Galt!

PIGEN.

Jeg tror . . .

KIRSTINE. Hvad tror du? —

PIGEN. — at den kloge Kone,
som bor i Andst, har givet jer en Drik,
en Trylledrik . . .

KIRSTINE.

Javist! Jeg drak en Drik —
den strømmed fra hans unge, friske Læber
og rused mig saa lifligt og saa dybt,
at jeg først vaagner op til Morgenkøling,
naar Døden tager mig ved Haand og kalder! —
Gaa saa! . . . Pigen ud.

Jomfru Kirstine gaar hen imod Baggrunden, hvor Maanelyset falder, tager et hvidt Lin frem fra sit Bryst og vifter dermed.
Unge Strange kommer op ad Terrassen fra Søen, ler frem imod hende, bøjer sit Knæ; hun løfter ham op, han slaar sin Kappe over dem begge og fører hende frem mod Forgrunden ud for Løvhytten.

KIRSTINE.

Du tøved saa længe . . .

UNGE STRANGE I vifted først nu,
mit Liv, mit Hjerte, mit alt!
O Jomfru Kirstine . . .

KIRSTINE. Hvad Jomfru? Nej *du* —
din Due — din egen — din Brud og dit alt,

som smyger sig her til din ranke Gestalt,
og fanger din Haand og fængsler din Arm,
og lægger sin Kind til din Kind saa varm,
og føler din Aande som Aftenens Dug
over Rosenlunden at bølge.

UNGE STRANGE.

Kirstine — hvor er du forunderlig smuk!
ej Løvet dit Ansigt faar dølge —
her vil vi vandre . . .

KIRSTINE. nej, sidde vi vil;
saa taler min Ven, og jeg hører til;
det lyder mig ret som din Sang og dit Spil
hisset fra Slotssøens Bølge.
Saa glemmer vi Dagens Fortrædelighed . . .

UNGE STRANGE.

Hvad? har du Sorger? —

KIRSTINE. kun dem, som du véd:
Sorg over Tiden, saa trægt som hun gaar,
til Maanen paany fra de døde opstaar,
og smiler til os og vor Livsens Glæde,
og strækker sin Fod i sin Sølvsko frem,
for Dansen paa Bølgernes Tavl at træde.

De sætter sig ved Indgangen til Løvhytten.

UNGE STRANGE.

Du ymter om Spil, og du taler om Sang:
hvert Ord, som *du* siger, har Sølvstrænges Klang.
Jeg lærte det hisset, hvor Guldæblet gror,
I Vælsklands de blaanende Dale —
men du, min Blomst, i det graagrønne Nord,
du véd, af dig selv, som Perler paa Snor
at føje din Vellyds Tale.

KIRSTINE smilende.

Nu smigrer min Ven! Hvad var vor Kontrakt:
Ja imod Ja skulde stande ved Magt —

UNGE STRANGE ligeledes.

Og „nej" var et Ord, som vi ej vilde høre —
men se, du har præket for døven Øre!

KIRSTINE kysser ham, leende.

Saa præk nu min Ven — du halve Papist . . .

UNGE STRANGE kysser hende.

Du glemmer min Afbigt og Skrifte fra sidst —
jeg skulde ej tale om det, som mig plager,
mine Kunstnersorger og slige Sager . . .

KIRSTINE i hans Arm.

Jo jo — jeg vil høre det — alt, hvad du lider —
jeg, som kun Lediggangs Sindal slider,
jeg, som kun tæller de langsomme Stunder
fra Solen staar op, til hun lægger sig under —

Sagtere, inderligt.

jeg, som kun ønsked én eneste Nat,
en lang og en liflig at fange Hvile
ved dette Bryst — hos min dyreste Skat!

Idet hun lægger sit Hoved tæt ind til ham.

Nej se dog, hvor Maanen, den Skalk, kan smile:
som hørte hun ej, over Jordens Rund,
slig Skrifte fra mangen en Pigemund!

UNGE STRANGE.

Kirstine, jeg vover ej tro paa min Lykke —

KIRSTINE ser op, heftig.

Jo jo, du *skal* tro — du skal vide — du véd:
jeg gav mig dig efter mit frieste Tykke —
jeg vil ikke andet, jeg véd ikke andet,
jeg har ikke Fader, ej Byrd eller Slægt,
saa sandt som min Slægt er den ældste i Landet;
og var du af Byrd den ringeste Knægt:
jeg giver og gav dig min Kærlighed!

UNGE STRANGE knuger hende tavs i sine Arme.

KIRSTINE.

For mig er hver Bejler kun plump og raa,
om end til Maanen hans Stamtræ groed;
tvang man mig paa ham — jeg løb min Vej,
om ej min Skam i hans Blod jeg toed.
Dig kan jeg lydig og trofast være,
dig kan jeg ydmyg min Stolthed skænke;
paa *dig* kan jeg uden at rødme tænke:
dig har jeg kær — som min egen Ære!

UNGE STRANGE.

Min Stolthed — min Brud — er vel lig med din;
her trædes den plumpt under Fode;
Vælskland rakte mig Brød og Vin,
lærte mig Kunsten og sleb mig fin,
danned mit Øje og højned mit Mod —
jeg glemte, at her i mit Fødeland
kun Havre til Hestene gro'de.
Her sidder den Junker paa højen Hest
og styrer og raader, som han kan bedst —

men lavt er hans Blik over Jorden;
og Bonden er sveden, og Borgeren ræd
for at gøre den Herremand nogen Fortræd —
aa, her er Fængsel i Norden!
Men signet være min Løndoms Brud,
at du var mit Hjerte til Vilje:
jeg breder min Kunsts guldvirkede Skrud
som Tak for din Fod over Tilje!

KIRSTINE.

Mit Hjerte! vi vil ikke tænke — vel —
paa Vælskland saa lidt som paa Fængslet her:
vi véd, at vi har hinanden saa kær,
at aldrig vi skilles, forinden vi dør:
drømme vi vil . . .

UNGE STRANGE slutter hende i sine Arme.

at du er min Viv!
mine Tankers lønligste Tidsfordriv,
min Kunst til Maal, min Dag til Minde,
min Nats hvidbarmede Herskerinde —

Ømt og inderligt, idet han lader sig glide ned paa Knæ foran hendes Skød.

signet den Drøm, at du gav mig Gehør —
mit Liv for din Gunst, Blanchefleur!

KIRSTINE udbreder sine Arme.

O Elskov, Krone paa Livets Lyst!
min Brudgom . . . Farer sammen, lytter.
hørte du? — Ternen, som skreg —

UNGE STRANGE.

En Ugle, som skreg . . .

KIRSTINE.

Tys! en fremmed Røst.

Hurtig.

Fly, elskede — fly! . . .

UNGE STRANGE drager Kaarden. Det er for silde!

De tre Adelsmænd og Narren har listet sig frem fra den modsatte Side, med Pigen mellem sig; gaar lige imod Løvhytten.

NARREN driver Pigen frem for sig. Du var lige saa knibsk som din Jomfru; — nu giver du vel snart Køb.

Kirstine har skjult sig; Unge Strange frem.

UNGE STRANGE.

Hvad søger I her? —

PALLE GALT.

Kast Kaarden, Dreng!

UNGE STRANGE.

Dreng? — *Du* er ikke min Mester! Fægter med ham.

Dyre Fris og Sten Lunge vil trænge ind i Løvhytten. Unge Strange vil spærre dem Vejen — alle tre Herrer omfalder ham.

UNGE STRANGE. Hvor ridderligt! . . .

STEN LUNGE.

Her hører Ridderskabet op! — Saarer ham bagfra.

UNGE STRANGE. O ve! . . .

Skifter Kaarden over i venstre Haand.

KIRSTINE frem. Stands!

UNGE STRANGE. Hellige Jomfru! . . .

Raaber højt.

Til Hjælp, Far! — til Hjælp, Svende! . . .

KIRSTINE dækker ham med sit Legem, vendt imod de tre Bejlere. Dette er Overfald og Mord! — Skam jer, for tapre Adelsmænd I er!

PALLE GALT. Skjul jer egen Skam, Jomfru . . .

Mester Strange og hans Svende frem fra Slottet, bevæbnede med Knipler og Knive.

MESTER STRANGE. Min Gut, som skreg! —

UNGE STRANGE. Far, det er ude med mig . . . . frels Jomfruen dér!

MESTER STRANGE. For din Skramme er der Badskær! Kaster Sten Lunge omkuld. braadne Pander for adelige Stimænd! Slaar Kaarden af Haanden paa Palle Galt. Nu ned til Søen — den tyske Smakke krydser paa Fjorden!

UNGE STRANGE vaklende. Frels Jomfruen!

MESTER STRANGE. Ingen Kvindfolk om Bord!

UNGE STRANGE. Jeg bliver! . . .

DYRE FRIS er løbet til Baggrunden og raaber. Vagt herud! . . .

MESTER STRANGE. Kom — kom!

KIRSTINE vrider sine Hænder; til Unge Strange. Følg ham!

UNGE STRANGE. Ja — med dig!

MESTER STRANGE. For sent!

Lensmanden frem fra Slottet med Drabanter.

ROSENKRANS. Vaabnene ned!

PALLE GALT tvænderskærende. De er alt nede . . .

ROSENKRANS. Hvad gaar her for sig? — *Du*, Kirstine? . . .

PALLE GALT peger paa unge Strange. Ja — og *han* . . .

STEN LUNGE som har rejst sig, holdende sig til Hovedet, peger paa Mester Strange. Og han! —

ROSENKRANS staar et Øjeblik, ligesom bedøvet; vender sig med Forsæt for Drabanterne. Man føre Far og Søn til Skipper Klemens' Kælder!

Betragter atter sin Datter.

KIRSTINE kaster sig for hans Fødder. O Naade for ham, Fader!

ROSENKRANS støder hende bort med Foden; vender sig til Drabanten. Nej, ikke sammen ... det var en Naade! — Sønnen dybest ned! ... Profossen holder sig til Morgen rede!

ANDEN HANDLING

FØRSTE OPTRIN

Næste Morgen. Lensmandens Brevkammer. I Baggrunden et enkelt Vindue. Til venstre en Dør, med en Drabant paa hver Side. Til højre hen imod Vinduet et Bord med Papirer og Dokumenter. Paa Væggen nærmere Forgrunden et stort Madonnabillede, Kopi efter en italiensk Mester. I Forgrunden til venstre staar de tre Adelsmænd, Palle Galt, Dyre Fris, Sten Lunge; den sidste med et Bind om Panden.

DYRE FRIS.
Jeg ynkes over hende —
PALLE GALT. Ynkes du?
DYRE FRIS.
Hvid var hun som en kalket Væg ...
PALLE GALT. Og du?
hvor gaar det med din Bule, Sten? —
STEN LUNGE. Aa den! —
jeg kaster Bindet inden Aften ...
PALLE GALT med særlig Betoning. Ja,
i Aften maa vi lægge os i Selen!
Jeg talte nys med Rosenkrans derom.
STEN LUNGE frittende.
Hvad siger han i Grunden? ...
PALLE GALT. Ikke *meget*;
det lidt, han sagde, var Forklaring nok.
Vi er jo stævnet hid, at overvære ...
hm! — Ser paa de to andre, som ser sig omkring i Værelset.
DYRE FRIS for at bortlede Samtalen.
Dette Billed dér? ... Peger paa Madonnabilledet.
PALLE GALT ligegyldig. Javel — det er af *ham* —
hans Far forærød det til Rosenkrans,
da de to gamle endnu ... Slaar om i Tonen. Naa om lidt
blir vel det Skrammel sat paa Loftet:
her skal jo ryddes ud, at dette Kammer
kan gaa i et med Riddersalen dér!
Peger mod Døren.

Stor Fest i Aften, Herrer! Kongen kommer —
og der skal danses ... Snor sit Skæg. vi skal *danse*, skal vi!

STEN LUNGE.
Hvad er det dog, som Rosenkrans har sagt dig?
Du lader alt, som du var Svigersøn —

PALLE GALT.
Den, som kan holde ud ...

DYRE FRIS. Og holde Mund?

PALLE GALT. Ja netop — begge Dele ... tys! der er han!

Drabanterne støder deres Hellebarder i Gulvet; Rosenkrans kommer ind, fulgt af Slotsskriveren, hilser kort paa de tre Herrer, gaar hen til Bordet, sætter sig. Skriveren gør en Omvej forbi Vinduet, som han skuttende skæver til.

ROSENKRANS.
Hvad er der, Blegnæb?

SLOTSSKRIVER. Herre — der er intet ...

ROSENKRANS.
Tør du ej se den røde Mand dernede? ...

Myndig.
Er alt i Orden? Før saa Fangen op! —

SLOTSSKRIVER skælvende.
Den unge? —

ROSENKRANS. Nej, for Djævlen, nej!
Den gamle Mester Strange kommer hid —
og saa — min Datter.

SLOTSSKRIVER. Eders Datter, Herre? —

ROSENKRANS lader sin Haand falde i Bordpladen.
Du fører hid den gamle Mester Strange —
dernæst min Datter! Skynd dig! — Dagen lider.

Skriveren ud.

DYRE FRIS.
Vil Lensmanden? ... Holder inde.

ROSENKRANS. Hvad er der, Dyre Fris? —
Et lidet Skuespil. To ser derpaa; —
den tredje rækker Hals derved ... Ler med kort Latter. Ha ha!

PALLE GALT.
Og vi da? —

ROSENKRANS. Har I Lyst at blive, Herrer —
det staar jer frit. I Kvæld er eders Tur.

STEN LUNGE.
Dog ikke til at række Hals? ...

PALLE GALT ler. Aa nej;
vi strækker Ben —

ROSENKRANS som før, med kort og tvungen Latter.
Ja — til min Datters Ære!

Rejser sig, gaar til Vinduet, ser med korslagte Arme ned i Gaarden, hvorfra høres dæmpet Klirren af Vaaben og Kommandoord.

Der mangler endnu nogle Øjeblikke ....
saa har *han* sonet — siden soner *hun!*
Da vil jeg blive ensom her tilbage,
med Skammen, den, som intet Blod aftvætter ....
de lange Dage og de mørke Nætter .....

sænker Hovedet, grunder; derpaa knejsende.

Nej! Rosenkrans! vis, du er Adelsmand.

Slotsskriveren ind med Drabanter, som fører Mester Strange bunden imellem sig.

ROSENKRANS sætter sig.
Løs Fangens Hænder!

MESTER STRANGE beser sine Haandled; rolig og langsomt.
Eders Strikker skærer
lidt lovlig dybt i Kødet ind, Hr. Lensmand!

ROSENKRANS tvungen, rolig.
Og eders Søn — har skaaret lovlig dybt
ind i mit Stamtræ — i mit Kød og Blod:
hvad, Gamle — hvad?

MESTER STRANGE. Staar Ungdoms Blod i Brand,
saa gaar de ældste Huse med i Løbet,
som det er gaaet jert! Kan *jeg* derfor?

ROSENKRANS.
Du bøder ikke!

MESTER STRANGE. Er det ikke Bod
at se sit Kød og Blod i Slottets Kælder,
og vide ham de lange, lange Aar,
hvori han kunde skabe, virke, leve —
kan hænds sit hele Liv — at smægte dér?

ROSENKRANS smiler.
Saa længe blir det næppe! ....

MESTER STRANGE besværligt, kæmpende imod den frembrydende Bevægelse.
I er Fader,
som jeg! I kender da, som jeg til fulde,
hvordan man lever Livet om igen
ved den, med den, man selv har skænket Livet!
I har en Ungdom bag jer, som jeg selv;
I selv har kendt, hvorledes Blodet brændte,
hvor lidet man Fornuftens Stemme lød.
Nu vel! giv mig min Dreng af Fængslets Skød —
han drager fluks af Land — skal aldrig mer

fortørne eders Blikke ved sit Komme —
saa sandt som udenvælts, hvorfra vi kom,
der venter ham ved Kunsten Guld og Hæder,
og det endnu før mange Aar er omme!

ROSENKRANS beheraket, rolig.

Og *hun*, som blir tilbage? — og min Skam?

MESTER STRANGE langsomt, bestemt.

Jeg *beder* eder Jørgen Rosenkrans:
giv eders Jomfru Datters Haand til *ham!*

ROSENKRANS smilert

Ej ej! min Datter til en Haandværkssvend?

Peger paa de tre Adelsmænd.

Hvad tror I vel, de Herrer dér vil sige?

MESTER STRANGE ser paa de Herrer — peger saa mod Madonnabilledet.

Den, som kan male sligt — hvorvel det er
paa anden Haand et Kunstværk kun — vil blive,
det sværger jeg, en Gang i Kunstens Rige
en fri og frelse Mand — de stores Lige.

ROSENKRANS skærende.

Det kunde tøve lidt for længe dog!
Imedens gik hun her, den „stakkels" Pige,
som Skumpelskud imellem *sine* Lige. —
Vi kender ikke her til eders Kunst,
vi tager i vort Brød den, naar vi trænger
til at opfriske vore nøgne Vægge —

Haanligt.

vi er jo „Bønder" kun, som du har sagt,
dengang vi endnu skifted Tale sammen.
Men hvad vi, Kronens Lensmænd, kender til,
se det er Hustugt! . . . . skotter til Vinduet
har du mer at sige?

Leger med en Daggert, som ligger paa Bordet.

MESTER STRANGE tager sig med begge Hænder til Hovedet, folder dernæst Hænderne til Bøn — siger saa, med løftet Hoved, stigende til Højtidelighed.

Jeg beder ikke mer som Fader for
min Søn. Har han gjort Uret, maa han bøde.
Jeg beder eder, Jørgen Rosenkrans,
endnu en Gang som Kunstner — skaan hans Liv!
Det har han viet ærlig, uden Svig
og uden Afbrud — før han kom herhid —
til høje Magter, som I lidet ænser,
men som er større selv end Kronens Magt,
hvor fjernt, hvor nær den drager sine Grænser.

Naar I, jer Slægt, og disse Adelsmænd,
og dette faste Slot er smulret hen,
saa staar *hans* Herskab ungdomsfrisk ved Magt
og alt, hvad i dets Brød han har frembragt,
selv naar hans Haar blir graat som mit og eders.
Det Herskab fordrer af jer Haand hans Liv,
det tugter ham — men ikke ved en Slotslov,
som øves mod enhver gemen Forbryder:
det aver ham ved Selvfornægtelse,
paalægger ham den strenge Manddoms Dyder,
udskiller Kærnen af den svage Skal —
giv ham tilbage til hans høje Kald:
det er ej mig, men Kunstens Genius,
den uforgængelige, som her byder!

Peger med udstrakt Haand mod Madonnabilledet.

ROSENKRANS hugger Skæftet af Daggerten i Bordpladen.
Nej — nej — og trende Gange nej!

MESTER STRANGE.
Her bøjer jeg mit stive, gamle Knæ:
giv ham tilbage....

ROSENKRANS til Skriveren. Før min Datter ind!

MESTER STRANGE.
For Paven ej — for Michelangelo
har jeg kun bøjet mig, som nu for Eder....

ROSENKRANS haanligt, til de tre Herrer.
Hvem er vel denne Michelangelo? —
en Gud for Folk, som følger Landevejen
og frygter Loven.....

Slotsskriveren fører Jomfru Kirstine ind.

ROSENKRANS rejser sig, gaar hende i Møde, tager hende haardt om Armen.
Her, min Datter — se
paa Gulvet for min Fod din Bolers Fader!

River hende med et Ryk hen til Vinduet.

Og her!.... peger ned.

KIRSTINE vaklende. O Jesus Krist!....

ROSENKRANS rykker det hvide Lin op fra hendes Bryst og vifter dermed ned i Gaarden.
Saa du ham før:
Du ser ham aldrig mer....

KIRSTINE med et halvkvalt Skrig. mit alt — mit Liv!...

UNGE STRANGES STEMME tydeligt dernede fra.
. . Mit Liv for din Gunst — Blanchefleur!

Et dumpt Slag. Pause. Jomfru Kirstine er sunket ned ved Vindueskarmen.
Mester Strange er bleven liggende, knælende, med foldede Hænder, rejser sig langsomt.

MESTER STRANGE til Kirstine.

Jeg havde gjort det samme i *hans* Sted ....
I har hans Faders — ak — Tilgivelse ....

ROSENKRANS til Mester Strange.

Ti du! ....

Til Kirstine.

Du holder rede dig i Kvæld
til Dans med disse Herrer over Tilje!

KIRSTINE tonløst.

Ja — jeg er rede ... ske min Faders Vilje!

ROSENKRANS til Skriveren, som har skjult sig bag Bordet, med et Vink til Drabanterne.

Du, Blegnæb, jager ud den gamle Skalk,
med samt hans Svende, fluks af Kolding By;
hver Køter skal ad denne Bande gø,
som aldrig *her* skal stjæle Slottets Kalk
og Slottets Herskabs gode Navn og Ry!

uden at kunne styre sig længer, med Knytnæve imod Mester Strange.

MESTER STRANGE med løftet Haand, vildt. Gid du
maa blive gammel — syg — og ikke kunne dø!

Drabanterne kaster sig over ham og støder ham ud.

ANDET OPTRIN

Samme Dags Aften. Samme Værelse. Madonnabilledet er taget bort; i dets Sted er et stort, plumpt udført Portræt af Chr. III ophængt. Hvor Dokumentbordet stod, er nu en Buffet med Opdækning af Forfriskninger, Fade, Skaale, Kander, Stob, Bægre. Her omkring trænges Gæsterne, naar de kommer inde fra Riddersalen, hvortil Fløjdørene er aabne, og hvorfra Musikken og de dansendes Trin lyder, snart stærkere, snart afdæmpet, under hele Optrinnet.

Stundom, naar Trængslen bliver stor i Riddersalen, kommer de dansende ind gennem Døren, Par om Par eller i en hel Kvadrille.

Straks ved Optrinnets Begyndelse baner *Narren* sig Vej gennem Mængden; han har en Luth over Skuldren, i Haanden sin Stav med Narrehoved paa og brogede Baand.

NAR hen til Drikkebordet, griber et Stob.

For Hede og Trængsel! Hej, se det fyldte Hus —
den danse-galne Mængde — og det drikke-lystne Krus!

Tømmer Stobet.

Gid alle tørre Struber maa læskes denne Kvæld —

Spytter.

Gid hver en knibsk Skønjomfru maa danse sig ihjel! ...

Ser mod de dansende.

for, de gør Nar ad Narren! — hvem danser vel med *ham*?

EN AF KØGEMESTRENE støder til ham.
Naa, tæm din onde Tunge! . . . .
NAR. Gid du faa Last og Skam!
KØGEMESTER. Kan du ikke paa en saadan Glædesfest være glad — dit skæve Uhyre? Hvad har du Kost og Løn for?
NAR. For at ærgre dig mager — din svedende Stegevender.
KØGEMESTER. Er hans Naade ikke kommen endnu? — Véd du ingen Besked derom? . . .
NAR. Hans Naade — det er Kongen. Kongen véd Besked om alt. Vi andre lader i alle Fald, som om vi intet véd. Altsaa véd kun Kongen Besked om, hvor vidt han er kommen eller ej.
KØGEMESTER. Du Haarkløver! . . . .
NAR. Du Skinke-Skærer! Du Dejg-Triller! Du Køkken-Rapser! Hvor mange Vibeæg kan du spise paa fastende Hjerte? —
KØGEMESTER. Vær nu god — lille Nar — og sig mig om du véd Besked . . .
NAR. Dersom Hans Naade vidste Besked om, hvad *her* skal gaa for sig inden Morgen . . . . Ho ho! det kunde du lide at høre — hvad Tyksak? Slaar ham over Maven med sin Stav.
KØGEMESTER indsmigrende. Lille Nar! — jeg skal stikke et Par af de lækreste Bider til dig . . . .
NAR. Og jeg skal forklage dig hos Slotsskriveren! Peger. Ser han ikke ud, som om han bar paa et helt Register af smaa og store Synder — uden at regne sin egen Samvittighed med!
ROSENKRANS i Døren, til Slotsskriveren. Sig dem, de spiller fortere . . . Raaber. Hej, fortere der oppe! Tilbage igen.
NAR svinger sin Stav.
Javist, nu skal vi springe — som en oversulten Loppe.
Og synge skal vi ogsaa — til alle Damers Pris.
Hej, Dansen gaar jo gladelig . . . hvor gaar det, Dyre Fris?

Dyre Fris er kommen ind ad Døren, førende Jomfru Kirstine i Dansen; han slipper hende og bukker; hun bøjer Hovedet træt; Sten Lunge tager hende under Armen og fører hende dansende ind igen i Salen.

DYRE FRIS vakler hen til Drikkebordet, hælder sig over det, styrter et Bæger Vin i sig.
Træt — overtræt . . . . I Guder! hvorlunde er det fat?
Benene, de vakler . . . .
NAR ben imod ham, spottende. I danser nok i Nat!
DYRE FRIS.
Ti, Nar! — Aa, gid du aldrig havde røbet . . . .
Kalder paa sin Page.
Hejda, Dreng!
kom her og støt din Herre . . . . Jeg har *nok* — jeg vil i Seng!
Ud, støttende sig til sin Kammerdreng.

NAR.
Det var den *første* .... Amen! Og nu en lystig Sang!

Til Gæsterne, som omringer ham.

Vi har dog Lov at puste ud — imellem en Gang!

PALLE GALT frem, med løftet Bæger.
Ja, Narren han skal synge .... Syng til de skønnes Pris,
om Kys og Klap og Favnetag .... syng muntert!

NAR. Billigvis!

Synger.

Tre Gange var jeg gift — o ja —
tre Gange stod jeg Brud;
nu fører Døden Dansen op,
og fejer ud, og fejer ud
hver Trævl fra Glædens Fest.

Thi danser Døden forrest, saa springer Narren næst.

PALLE GALT.
Forbandet munter Vise! .... slænger Bægeret.
Den Vin gør mig hed —
der er et Stød til Morgen — jeg maa holde mig bered!

NAR synger.

Og jeg fik Bryllupsgaver — ja —
og jeg gav Stank til Tak:
paa Kys og Klap kom Kiv og Kævl,
og Børnesnik og Ammesnak
paa Amen fra vor Præst.

Thi danser Døden forrest, saa springer Narren næst.
Hop hej!

Sten Lunge fører Kirstine dansende frem i Døren; slipper hende vaklende; hun opfanges segnefærdig i Palle Galts Arm og føres atter dansende tilbage.

STEN LUNGE aandeløs.
Hej, Dreng! — hvor er du henne? ... Jeg driver af Sved.
Min Kappe! ....

Pagen slaar Kappen om ham og følger ham ud.

NAR. Numer to — som af Legen blev ked!

ROSENKRANS i Døren.
Naa, muntert, mine Venner! — men ej for megen Drik!
Hans Naade kommer i Salen — om et lidet Øjeblik.

Tilbage igen.

KØGEMESTER. Nu kommer altsaa Hans Naade — sent som altid de høje Herskaber ....

NAR. Kalder du det sent? Peger mod Vinduet. Morgenen begynder alt at gry .... eller har du Søvnklatter i Øjnene og kan ikke skønne? —

KØGEMESTER. Jeg maa ind — jeg maa ind .... Jeg brænder af Nyfigenhed efter at se Hans Naade ....

NAR. Hans Naade se i Naade til os alle sammen — for nu er Visen snart slut!

Stærk Trængsel ved Døren. Man hører Raabene: Hans Naade — Kongen! Fanfare fra Musikken. De dansende i Salen trænges helt ind i Værelset — Kirstine og Palle Galt forrest; hun er dødbleg, gør Tegn, at hun vil standse, men føres videre i Dansen af ham.

KØGEMESTER peger derhen. Mon ikke Jomfruen skulde hvile en Kende? ....

NAR. Hun *vilde* vistnok gerne — men se om hun *skal!*

PALLE GALT under Dansen, raaber til Narren.

Syng, Nar — din sidste Strofe — i Takt til Dansen! — Naa!

NAR halvhøjt.

Dans nu — den sidste Runde — i Takt til Narren — naa!

Synger:

Det hele Liv en Dans — o ja —
jeg er en falmet Brud;
hej, lystigt gaar det, ned og op,
jeg slider hver en Glæde ud,
og hvad blir der til Rest —
naar Døden fører Dansen og Narren springer næst?

KIRSTINE griber Palle Galt om Armen, idet hun med Møje udstønner.

Slip mig! ...

PALLE GALT haanligt.

Jeg er jer Brudgom ....

KIRSTINE. Min Bøddel er I — forvist!

River sig med fortviviet Blik fra ham, iler hen til Vinduet, som hun støder op paa vid Gab. Morgenlyset ind.

Løs mig af Livets Plage — o milde Herre Krist!

Strækker afværgende sin Haand ud imod Palle Galt, som vil gribe hende.

Døden — det er min Brudgom ....

Synker ned mod Karmen.

her saa jeg ham sidst!

Udbreder Armene som favnende ud imod Morgenskæret; glider ned paa Gulvet, udaander.

PALLE GALT stirrende ned for sig.

Knækket var min Lilje — falmet var min Brud ....
Nu sletter vel Krig og Orlog den blege Skygge ud!

Vender sig og gaar med faste Skridt mod Rosenkrans, som kommer lisomt ind mellem de bestyrtede Gæster.

ROSENKRANS *standser og betragter i Tavshed den liggende; bøjer sig langsomt og dækker hendes Ansigt med Brystlinet; rejser sig, giver et Tegn; Mandfolkene hører op.*

SLOTSSKRIVER *kommer, angstelig.*

Herre — Hans Naade spørger ....

ROSENKRANS *stærkt.*

Dansen er endt .... Hver tage sig nu Rus!
Her danses ikke mer — i *min* Tid — paa Koldinghus!

TIL HYRDEFLØJTENS TONER

FORSPILLET

Den gamle Kvinde	Præsten
Den unge Vandrer	Menigheden

DA SLOTTET HÆVED SIG

Konge	Tredie, Fjerde } Hofdame
Dronning	
Enkedronning	Kongens Negerdreng
Minister	Kongens Kammerpage
Kabinetssekretær	En sindig Borgermand
Kammerjunker	En madam
Den gamle Greve	En ung Pige
Den unge Baron	En kolerisk Borger
Oberst	Matros
Fændrik	Rideknægt
Overhofmesterinde	Livgardist
Første, Anden } Hofdame	Sluproere
	En Holmensmadam

Hofkavalerer. Hofdamer. Holmensmænd. Livgardister. Kvinder af Folket. Borgere. Læredrenge. Pager. Staldkarle. Hajdukker. Tjenere. Slotsvagt. Spillemænd osv.

EFTERSPILLET

Den gamle Kvinde	Den unge Vandrer

FORSPILLET

Sjællandsk Landskab. Baggrunden: kratbevoksede Skrænter med enkelte højstammede Bøge. Mellemgrunden: en af en bred Aa i Bugtninger omflydt Holm — „Slots-Holmen". Resterne af en gammel, forhugget Linde-Allé; for Enden af Alléen, midt paa Holmen, et lavt, uanseligt Bedehus, med et sort Trækors over Gavlen.

Forgrunden: Ellekrat paa hver Side ned mod Aaen, saaledes at Udsigten i Midten er fri. Til venstre en lille Kilde med en Græsbænk under en lav Høj.
Paa den modsatte Side af Aaen, ved Holmens stærkt-grønne, græsbevoksede Bred, har *Den gamle Kvinde* lagt til med sin fladbundede Færge-Pram. Hun sidder paa Rælingen af Færgen, klædt i almindelig Almuedragt, af ubestemt Snit og Farve; over Hovedet et broget Klæde med knudebundne Snipper, som falder frem over Panden og de dybtliggende, rolige, agtpaagivende Øjne. Hun ryger af en kort Pibe og spytter langsomt — i tænksomme Pauser — ud i det svagt rindende Vand, hvorfra Aakander og Sværdlilier hæver sig.
Fra Bedehuset høres en dæmpet Mumlen; af og til skærer en anstrengt, høj, hæs Barytonstemme igennem med Ord som: „Deres Ild skal ikke udslukkes — deres Orm ikke dø"; — „Helved" — „Guds Straffedom" — „Fortabelse" — „Udslettelse" — — „men de Hellige skulle gaa fri" — — „Amen!" Hvorefter en Salme, af en mørk Karakter, utydeligt mumles og brummes gennem den stille, varme Midsommer-Eftermiddag.
Fra Forgrunden (til højre) kommer *Den unge Vandrer* ind, støvet, Rejsetaske over Skulderen, bredskygget Hat, Stok i Haand. Han gaar over mod Kilden, tager et Bæger ud af sin Taske, drikker — lytter efter Sangen — opdager *Den gamle Kvinde* og vinker.

DEN UNGE VANDRER.
Hej, Morlil — er hun Færgekone?
DEN GAMLE KVINDE nynner med dyb, tydelig Stemme.
— — — De fanged de Fugle i Net og i Done;
eja, saa gaar det en Midsommerkvæld.
I Jorden skal Pjalter og Krykker og Krone;
sligt sang jo den Kilde — forstod du dens Væld!
DEN UNGE VANDRER.
Til Slotsholmen vil jeg; — kom over med Færgen! — —
DEN GAMLE KVINDE som før.
— — Først snupped de Kæmpen, saa snapper de Dværgen;
i Jorden med stor og med liden!
Der nytter ej Krumspring, der frugter ej Spræl:
det kommer, det kommer med *Tiden*!
DEN UNGE VANDRER utaalmodig.
Saa vader jeg over . . .
DEN GAMLE KVINDE rejser sig og banker Piben ud.
For dybt er det Vand.
At *vente* — er alt, hvad fornuftigst man kan!

Sangen i Bedehuset forstummer; en lille, skarp Klokke ringer. Døren aabnes. Ud træder Mænd, Kvinder, Børn; de staar opmarscherte, ventende, ligesom Soldater — med bøjede Hoveder, foldede Hænder. Ud kommer Præsten; en blegfed, skægget, skallet Mand, i langskødet sort Frakke, en lille Snip hvidt i Halsen. Han sætter hurtigt den høje Hat paa Hovedet — efter at have tørt Sveden af Issen — stiller sig i Spidsen for Toget, istemmende en Sang, som Følget gentager:

Før os, Herre, hjem til Naaden,
før os over Syndens Vand;
drukne — hvo ej svømme kan,
vi — kun *vi* blir frelst i Baaden!

Derpaa færges hele Flokken over af den gamle Kvinde.
Saa snart Følget er samlet paa Bredden i Forgrunden, marscheres der ud til højre — Præsten i Spidsen, Sangen høres endnu en lille Stund; Verset gentages atter og atter, til det dør hen.

DEN UNGE VANDRER har sat sig ved Kilden.
Det var som — Slaar sig for Munden.
DEN GAMLE KVINDE stadig rolig og afmaalt.
Pokker, vilde du sagt!
DEN UNGE VANDRER.
Sig mig, hvad faar du for saadan en Fragt?
DEN GAMLE KVINDE.
Herrens Velsignelse — Lov til at høre
paa Sangen . . .
DEN UNGE VANDRER ler.
men ikke en eneste Øre?
Det var de hellige — kan jeg tro.
DEN GAMLE KVINDE.
Tro, hvad du vil. Kom, nu skal jeg ro!
Han stiger i Færgen. Hun ror over med sindige Tag.
DEN UNGE VANDRER.
Aftnen er smuk. Det er Slotsholmen — hvad?
DEN GAMLE KVINDE talende, idet hun hviler paa Aarerne. — — — Kunde du ikke snakke — uden at skulle tale paa Vers? Jeg har faaet nok af *det!*
DEN UNGE VANDRER ler. Jeg er født dermed!
DEN GAMLE KVINDE. Saa siger hver Fugl, som kvidrer. — Kan du forstaa, hvad den Bogfinke dér kvinkelerer i Ellekrattet?
DEN UNGE VANDRER tager'et Pengestykke frem. Kan forsøge derpaa. — Værsgod! — *Det* synger den!
DEN GAMLE KVINDE ryster paa Hovdet. Forkert! —
DEN UNGE VANDRER. Skal du have mere?
DEN GAMLE KVINDE. Jeg skal ikke have noget. — Men du skal have Tak!
DEN UNGE VANDRER smiler. Ej ej; hvorfor? —
DEN GAMLE KVINDE tager Piben frem igen, stopper den af en Skindpose. Fordi du ser saa frisk og forhaabningsfuld ud?
DEN UNGE VANDRER. Værsgod! — Er du ikke vant til, at at man ser „frisk og forhaabningsfuld ud! Kan du give en Fyrstikke?" —
DEN GAMLE KVINDE tænder. Det er ikke værd at svare paa sligt. — Men ellers kommer her ikke mange af din Slags.
DEN UNGE VANDRER. Færger du kun de hellige over? —
DEN GAMLE KVINDE. Jeg færger alle over. Men ikke ret mange gider set paa den Slotsholm mere — siden de fik det Bedehus bygget.
DEN UNGE VANDRER ser derover. Jeg havde tænkt mig, at der stod en Ruin! —

DEN GAMLE KVINDE smaaleende, idet hun peger med Piben. Man kan jo gerne kalde det en Ruin . . . Rygende. paa Livsglædens Grav!

DEN UNGE VANDRER. Er der ikke Spor tilbage af det gamle Slot?

DEN GAMLE KVINDE. Det sank i Mosehullet — véd du. Saa bygged de en pæn Kirke paa Tomten. Og Præsten deri var ogsaa en pæn Mand. Men Kaldet var for lidet — og Kirken for stor. Den rummede bare en Snes halvdøve Koner — og en lam Mand. Resten blev borte. Og saa spillede Præsten fallit.

DEN UNGE VANDRER ler. *Hvad* gjorde han?

DEN GAMLE KONE. Han spillede Kort — og gik fallit. Hans Eftermand gjorde noget andet.

DEN UNGE VANDRER. Hvad gjorde *han?*

DEN GAMLE KVINDE. Han suttede paa Flasken — og løb efter Kvindfolk. Det var ligesom det laa i Luften dér.

DEN UNGE VANDRER. Den gamle Slotsluft — Galanteriet? De har nok moret sig dér.

DEN GAMLE KVINDE. Hver Tid har sin Morskab! Saa rev Sognet Kirken ned. Man sagde, at den stod for fugtigt. Ler. Saa bygged de en Kro i Stedet.

DEN UNGE VANDRER. Og den stod sig?

DEN GAMLE KVINDE. Den kom til at staa for tørt. Folk havde ingen Penge mere. Kromanden drak selv sin Kælder læns — og saa hængte han sig.

DEN UNGE VANDRER Ler. Og saa byggede de Bedehuset! Den Forretning gaar jo?

DEN GAMLE KVINDE tager atter Aarerne, ror over. Tiderne forandres!

DEN UNGE VANDRER springer i Land. Og vi forandres med *dem!*

DEN GAMLE KVINDE følger efter ham op. Jeg forandres ikke.

DEN UNGE VANDRER. Hvor gammel er du?

DEN GAMLE KVINDE. Aa jeg har ingen Alder. —

DEN UNGE VANDRER. Nu skal du have Tak. Maa jeg byde dig en Rest af min Flaske? —

DEN GAMLE KVINDE smager, ryster paa Hovedet. Har du spædt den op ved Kilden?

DEN UNGE VANDRER ler. Nej da.

DEN GAMLE KVINDE giver ham Rejseflasken tilbage. Den er mig ikke stærk nok. — Men Tak skal du have for lidt Tobak. Min er sluppen op. Og de hellige ryger ikke.

DEN UNGE VANDRER. Jeg har — Søgende i Tasken. jeg har kun noget Tobak — som er bleven fugtig af Natteduggen.

DEN GAMLE KVINDE. Af Natteduggen? — Giv hid!

DEN UNGE VANDRER smiler. Det er smaat med Skillingerne. Jeg

er paa Fodtur — ind til Byen — for at søge Arbejde. Saa sprang jeg Kroerne over undervejs — og tog Nattekvarter hos Mor Grønsvær — hvor jeg kunde finde det. *Jeg* tog ingen Skade — men min Tobak!

DEN GAMLE KVINDE har kradset sin Pibe ud, stoppet og tændt. Udmærket! — Den bider ordentlig i Gummerne. — Og den lugter — ah! — som nyslaaet Hø — som Elvertaage — som den lyse Nats Fabler og Sagn og Hekseri og Troldtøj . . .

Tak skal du ha' — og godt skal du faa:
det er en Knaster — som *jeg* kan forstaa!

DEN UNGE VANDRER ser sig om.

Men Slottet? — er der da ikke tilbage
en eneste Rest af de glade Dage?

DEN GAMLE KVINDE.

Nej Tomten er ryddet og strøet med Salt:
Bedehuset har slugt det alt.

DEN UNGE VANDRER trækker paa Skuldrene.

Saa maa vi tilbage igen med din Skøjte —

DEN GAMLE KVINDE.

Bi lidt! jeg kan skære dig en Fløjte.

DEN UNGE VANDRER ler.

Aa, *mig* skal du ingen Fløjte skære —
jeg er ikke „grøn" — lad du bare være!

DEN GAMLE KVINDE drager en Kniv op af Lommen, skærer en Green af en Busk og tildanner en Fløjte, alt imedens hun siger:

Jo vist er du grøn — og vær glad derfor;
i denne Tid, som vi kalder „vor",
— fordi ingen anden Tid gider haft den —
i *den* staar Livstræet tappet for Saften,
frønnet i Marven, sprukket i Stammen,
— mens Bedehus-Flokken synger sit Amen.
Dog, Bedehus-Flokken er ikke den slemmeste —
de har dog *noget*, hvorpaa de tror,
og medens de banlyser Glæden paa Jord
og sukker af Angest for Svovel-Pølen,
saa holder de Livs-Baaden ret paa Kølen
og taaler ej Slinger i Salighedsvalsen —
nej, der er Folk, i Rækken de fremmeste,
dem har vi faaet for Tiden paa Halsen,
de stræber efter det borgerligt-nemmeste,
stræber mod Magten af yderste Evne —
uden en Bid for de andre at levne:
afpasset har de et Livs-Ideal

efter en halv-fin Spisehussal,
hvor Kristus rangerer med Odin og Thor —
mens hverken paa Krist eller Odin de tror;
de svøber sig ind i flommede Ord,
paa Snakken-i-Vind deres Magt beror,
de lister sig om i Gummi-Galoscher
og ager til Hove i hyrede Droscher,
taaler taalmodigt den beskeste Skose —
indtil de har Hof og Folk i én Pose;
saa binder de til, og slaar Knude paa,
og sidder helt trygt og regerer Landet...
og Folket, som vented lidt Frihed, blandt andet,
det kan af de Godtfolks Eksempel belæres
om, hvordan en Madpose rigtig skal skæres!

Se, *dem* har vi faaet paa Halsen for Tiden,
og de holder Folket i Livsmodet nede,
for *de* har et Valgsprog: til Døde at kede
hver Modstander, være sig stor eller liden!
Den batter i Længden, den fromme Taktik,
at sætte paa Lidenskabsbølgerne Skik
ved altid at snakke om Odin og Thor
og Krist og Apostler om Spisehus-Bord,
at røre det rundt i en eneste Vælling
— dyb nok til deri at drukne en Kælling —
Oldtid og Nutid og Fremskridtsreformer
— hvor Fremskridtet ligger i Navnet alene;
det matter den stejleste Himmelstormer,
det lammer hver Muskel og slapper hver Sene;
og Lamhed og Slaphed, en Slægt, som er svag,
det er jo netop de styrendes Sag!

Saa har da „vor" Tid intet Fysiognomi,
den savner fuldstændig hver Prik over i;
ved Hove man keder sig, ærligt, til Døde,
og *det* bliver Mode for hele Landet:
man stævner for Ærbarheden til Møde
og sværger — officielt — til Vandet,
mens man i Smug la'r Mosten sig smage;
man ønsker Censur og Fængsel tilbage,
man gi'r, hvad man kan, for at ofre hver Rest
af Frihed og Frisind — man gør sig til Præst,
Profos, Politi og Kammer-Lakaj,

for selv at komme til Vejrs og i Vej . . .
og dersom en Djævel til Jord steg ned
at søge sig Sjæle, som lod sig besnære:
da blev han vist ej af den Razzia fed;
han lod dem i Fred for sin Argelist være
som ganske „ubrugbar" for Svovlets Sfære; —
af *kedeligt Selskab* usigelig ked,
belært af den u-personligste Lære,
fortvivlet en Krølle paa Halen han slog,
og hurtigst muligt til Bens han tog.

Lægger Fløjten for Munden, gør nogle Løb hen ad den. Det mørknes lidt efter lidt og i Baggrunden hæver Slottet sig langsomt.

Pegende mod Slottet.

Nej, *det* var en Tid, hvor til Skaglen man slog,
saa Lygterne rasled paa Galla-Kareten!
en Tid, hvor man ikke saa nøje det tog —
naar blot der var Galgen-Humor i Féten!
Og, vel at mærke, man greb ej paa Slump
med Haanden, plebeisk, Fortuna i Posen
og krammed, som Bøller, paa Liljen og Rosen —
nej, Gudbevares, man nød som en Nyder
af Livet til *maître-de-danse*-Attituder —
nød, til man enten blev kongelig-gal,
for hver en Sans, hver en Nerve blottet —
eller nød, til man spilled *va-banque* paa Skafottet,
fordi man af Kronens Regalier stjal!

„Forrykt" var den Tid! — aa ja, man kan sige,
den ligned en Malstrøm, saa noget lige;
men munter var Dansen, saa kort den vared,
sig selv saa lidt som sin Nabo man spared;
forrykt var Fester, forrykt Reformer,
forrykt den frivole Himmelstormer:
siger jeg dig, *hvor* forrykt — saa ler du . . .

Holder inde, svinger Fløjten over Hovedet.

men der var Metode i Galskaben, ser du!

Der bliver ganske mørkt. Den gamle Kvinde og Den unge Vandrer er forsvundne. Begyndende Musik, som gaar over i en Hyrdedans. Saa falder der Lys ind — en stille, varm Sommereftermiddag . . .

Slottet hæver sig.

SLOTTET HÆVER SIG

I Baggrunden ser man et Rokokko-Slot. En Allé af sirligt tilstudsede Lindetræer fører fra Midten af Slots-Façaden lige ned igennem Haven, der er holdt i stiv Versailles-Stil, med klippede Taks- og Buksbomhækker, Løv-Buegange, snoede Bede, Busketter, smaa Springvand, Terrasser med Marmorvaser og hvide Sandstensfigurer. Alléen hører op ved Aaen, som deler Mellemgrunden og hvorover en buet Bro med hvidt Gelænder. For Enden af Broen to Marmorfigurer, stærkt stiliserede i „Attituder". Diana, opklitret og væbnet til Jagt; og Venus med en Amor, der holder et Spejl op for hende.

Til venstre, nærmest ved Aaen, en lukket Trianon-Pavillon med høje Vinduer. Foran denne er Bænke i en Halvbue; bag Bænkene højstammede Roser og Laurbærtræer i Baljer.

Til højre en kunstig Ruin med mørke Grantræer og en Stendysse i „norsk" Stil. Forbi Ruinen fører Vejen over Broen og til højre ud gennem Forgrunden.

Foran Pavillonen — balletmæssig placeret i Grupper — et Selskab af Herrer og Damer, kostymerede som Hyrder og Hyrdinder. De er maskerede.

Det er: Dronningen, Ministeren, Kabinetssekretæren, Kammerjunkeren, de fire Hofdamer, den unge Baron og Overhofmesterinden.

Et Spillemands-Kor — opstillet foran den „norske" Stendysse — blæser paa Fløjter en smægtende Hyrdedans.

DRONNING tæt bøjet op imod Ministeren, med hvem hun hviskende samtaler, — lader sin Hyrdestav falde.

MINISTER tager den op — med lidt Besvær — rækker hende den; deres Hænder mødes i et dvælende Tryk.

HOFDAMER skotter til hinanden og hvisker smilende.

OVERHOFMESTERINDE kommer gaaende hen til Dronningen, retter ved hendes Kjolenederdel, der er gleden lidt højt op over den yppige Ankel.

Majestæt! — *attention!* . . . Fjerner sig — paa Udkig.

DRONNING lidt forvirret. Hvad er Klokken vel paa Dagen? —

DEN UNGE BARON.

For Guder og Gudinder er Stunden aldrig slagen!

KAMMERJUNKER.

For Hyrder og Hyrdinder er Tiden idel Lykke —

DRONNING løfter sin Hyrdestav — Musikken tier.

Hr. Kammerjunker — giv os et artigt lidet Stykke!

KAMMERJUNKER tager sin Guitar frem, som han bærer i et lyserødt Silkebaand over Skuldren, knæler for Dronningen, kysser hendes Fingerspidser — stiller sig i „Attitude" — spiller og synger:

Plaisir d'amour ne dure pas longtemps;
Chagrin d'amour dure toute la vie . . .

FØRSTE HOFDAME.

O, Gud, Hr. Kammerjunker, hvor drøveligt I synger —

DRONNING.

De mørke Fløjelsmasker den lyse Middag tynger —

Demaskerer sig, de andre ligeså.

Al Tyngsel være banlyst . . . syng os en munter Vise!

KAMMERJUNKER sukker.
Ak, høje Dronning! Glæden jeg maatte brat forlise,
da jeg mit Hjerte misted —
ANDEN HOFDAME bøjer sig leende over mod tredje.
til Kammerpigen Lise!
DRONNING spøgende.
Hvorledes? *atter* fangen .... og ikke af en Dame?
FØRSTE HOFDAME.
Horribelt! —
TREDJE med en Skuldertrækning.
Meinetwegen: det blir ham selv til Blame!
OVERHOFMESTERINDE kommer tilbage.
Komtesse, moderér Dem! ... til Dronningen Min Naade — demaskeret!
til Trods for, hvad De loved? Tænk om man kom og saa' os
— *kendte* os — saaledes i Haugen kostymeret!
DRONNING munter.
Hvem skulde her vel komme? ...
OVERHOFMESTERINDE Nu Folket! Med et bittert Blik mod Ministeren.
Ekscellencen
har selv jo resolveret *den* Kørebane aaben
her lige ind i Parken — for hele Folkets Maaben.
DRONNING leende
Grevinde, moderér Dem! ...
MINISTER bukker ironisk for Overhofmesterinde.
Min Naadige, jo mere
man holder Døren aaben for Plebsens Spejderøjne,
jo mindre vil den have gedulgt at kriticere!
KABINETSSEKRETÆR.
Det gælder Festens Dage — Monfrér' — men knap de søgne...
OVERHOFMESTERINDE skarpt til Minister.
Det gælder ret til Wandsbeck — retter sig Pardon, min Ekscellence!...
MINISTER halvhøjt til Overhofmesterinde.
Grevinde! Wandsbeck ligger helt tæt ved Landets Grænse:
se, at De passer Grænsen — hvis ikke ...
DRONNING gaar spøgefuld imellem. Ingen Tvisten!
Fordragelighed sømmer sig for en ægte Kristen.
KABINETSSEKRETÆR slaar Ministeren leende paa Skuldren.
Da sømmer det sig ikke for *ham* ...
MINISTER stryger med en uvillig Bevægelse Haanden bort.
Monfrér', med Maade!...
KAMMERJUNKER træder med sin Guitar frem for Dronningen.
En munter Vise ønsked Eders kongelige Naade!
Spiller og synger:

Hvem rider hist — hop hop, hej hej —
hvem rider forrest — *en Jockey*,
med Barmen spændt
paa Æventyr,
med Blikket vendt
mod Skovens Dyr,
og Munden kruset til et Smil
saa skælmsk som Amors Bue? —
Det er — *la reine* —
toujours *la reine*,
som ikke kender til Migræn' —
hvis Aandedræt,
saa frit og let,
med Ungdomsblodets raske Sæt
fast sprænger Brystets Sølv-Corset —
det er Madame Diana selv,
utvungen under Himlens Hvælv,
som tvinger Dyr og Mennesker
bardous igennem Krat og Kær
at lystre sit Gudinde-Bud —,
det er vor høje Frue!

Bukker for *Dronningen* — og for Diana-Figuren — samlende begge i ét Blik.

DRONNING leende, peger mod Venus-Figuren.
Nu videre! . . .
OVERHOFMESTERINDE.
Hold inde! —
MINISTER bestemt. Naar Landets Dronning byder? . . .
KABINETSSEKRETÆR med et Sideblik.
Og Kongens Hus-Minister —
OVERHOFMESTERINDE. For hendes Naades Dyder
har *jeg* at holde Skjoldet . . .
KAMMERJUNKER peger leende op mod Venus-Figuren.
— mens Amor holder Spejlet!
FØRSTE HOFDAME.
O, Amor er den rette! . . .
ANDEN HOFDAME. Hans Pil, som aldrig fejled,
er byttet med det Vaaben, som Kvinden sjælden slipper . . .

Nejende for Overhofmesterinde.

Et Vaaben, Fru Grevinde, hvis Virkning *da* kun glipper,
hvor Staalets blanke Flade af *Ælde* blir anløbet.
OVERHOFMESTERINDE vender sig fortørnet.
Frivole Talemaader!

KABINETSSEKRETÆR.

og sande — med i Købet.

Jer Vise, Kammerjunker! bøjer sig for Dronningen. Fru Venus selv til Ære!

KAMMERJUNKER.

For Rosernes Gudinde min Sang vil Farver bære!

Han plukker af Rosentræerne og nedlægger for Dronningen. De andre Herrer ligeledes. Dronningen sætter sig — modtager Herrernes Hyldest smilende. Den Rose, som Ministeren rækker hende, kysser hun hastigt og fæster paa sit Bryst. Derpaa uddeler hun af Blomsterne til Hofdamerne.

DRONNING.

Saa rigeligt beskænket, man bør sin Rigdom dele.

Inderligt til Ministeren, idet han sætter sig ved hendes Side.

Den, som mig gav den *ene* — jeg gerne gav det *hele!*

MINISTER bøjer sig, kysser Dronningens Haand, siger galant:

Af *denne* Haand jeg gjerne tog Livet som en Naade,
om og al Livsens Naade jeg skulde brat forlise ...

Sagte, kort.

Vær ej saa uforsigtig! Højt til Kammerjunker: Naa Junker — Eders Vise!

KAMMERJUNKER spiller og synger, lænde henvendt til Dronningen og Venus-Figuren.

Hvem bøjer hist — hop hop, hej hej —
med Smil sig mod en sød Jockey,
med Barmen spændt
paa Æventyr,
med Blikket vendt
mod denne Fyr,
der synes *postillon d'amour.*
for hver aimable Frue? —
det er — *la reine* —
toujours *la reine,*
som ikke kender til ...

OVERHOFMESTERINDE afbryder kort. Le roi! ...

Kongen kommer løbende frem fra Buskadset bag Trianon-Pavillonen. Han lader sig „køre Hest" af en Negerdreng og har sin Kammerpage til Forrider. Negerdreng og Page er klædte i skinnende Guld- og Sølvmors Liberier.

Dronning, Minister osv. — alle gør Plads og lader med slet dulgt Ærgrelse, men med sørbødig Holdning, Kongen „køre" et Par Gange frem og tilbage foran Rækken.

KONGE. Hyp, holla, alle mine Heste! Nikkende huldsalig og fiffig-spottende til hver i Kredsen. Ey, hvor du farer, Johnny! Du skal bruge Knaldepisken — skal du! Peger mod Minister. Det kan du lære af *ham* der! Standser.

MINISTER bukker. Sire! ...

KONGE kaster Tømmen af sig. Du, warte mal! Stiller sig foran Minister og Kabinetssekretær, med Hænderne i Siden, giver sig til at le. I er jo ingenting ... I maa højere op i Rangforordningen — at I passende kan omgaas min Kone! Trækker en lille Galanterikaarde. Træd frem, Minister!

MINISTER træder frem; lidt utaalmodig. Sire! I behager at spøge —

KONGE. Paa Knæ!

KABINETSSEKRETÆR frem. Eders Majestæt! Det var maaske bedst, om I kørte videre ... Kusken bliver utaalmodig! —

KONGE svinger heftig Kaarden. Paa Knæ, din Lump! ved Siden af *ham* dér! Minister og Kabinetssekretær bøjer Knæ. Nu slaar jeg dig til Greve ... Svipper Minister let paa Skuldren og *dig* til Baron ligeledes ved Kabinetssekretær — at du ikke skal blive jaloux!

DRONNING træder frem. Jeg haaber, at dette er min kongelige Gemals Alvor og ikke noget Plaisanteri, hvorover man paa visse Steder kunde moquere sig. Thi i saa Fald vil *jeg* fuldbyrde Acten ... da denne Udmærkelse er vel fortjent for Eders Majestæts tro Tjener og Støtte i Landets Styrelse! Rækker ud efter Kongens Kaarde.

KONGE ser stift stirrende paa Dronningen — bryster derpaa i Latter. *Hvad* vil du fuldbyrde? ... Er jeg mon ikke Herre og Konge i mit Hus? ... Farer sig pludselig med Haanden til Hovedet, siger nedslaaet: Lad det blive, som det er! Lad *ham* styre ... jeg kan dog ikke! Jeg kan bare gøre ham til Greve ... til Tak for, hvad *han* har gjort mig til! Puffer Ministeren leende over imod Dronningen. Dér har du ham — nybagt som Hvedebrød! ... lystig spis nu — spis nu — begge to! ... nynner:

Komm, Caro, komm! — gieb her die Pfoten;
schmeckt doppel süss, was ist verboten!

Medens Hoffolkene ser paa hinanden, og Dronning og Minister veksler Blikke og begynder at fjerne sig med en Skuldertrækning, træder Kabinetssekretær tæt hen til Kongen, tager ham høflig men bestemt ved Armen og peger op mod Slottet.

KONGE river sig løs, svinger Kaarden. Vover din Hund at lægge Haand paa? ...

KABINETSSEKRETÆR afbryder gemytlig. Naa naa — lad det nu være godt! Tak for Baronen! — Det er vist paa Tide at stikke det lille Stegespid ind ...

KONGE forsonlig. Du sætter ikke dine Ord paa Skruer — som de andre. *Dig* tror jeg bedst! Men véd du ... prikker sig lidt i Laaret med Kaardespidsen ... jeg har gjort mig „fast". Jeg skal nok kunne tage det op med dem alle sammen slaar sig med Haanden for sit smalle Bryst, siger knejsende: ... for jeg er Konge, ser du ... Friedrich der Grosse!

KABINETSSEKRETÆR bøjer sig leende ned imod ham, tager Kaarden lempelig fra ham, og siger: Jeg troede, I var Hest — Sire!

KONGE pludselig. Ja! — hyp alle mine Heste! River Negerdrengen og Kammerpagen med sig, styrter ind i Trianon-Pavillonen, hvis Dør han lukker og stænger efter sig indvendig.

MINISTER kommer tilbage fra Dronningen. Nun? ...

KABINETSSEKRETÆR leende. Vi har i hvert Fald Fuglen i Buret — lukket og stænget. Quod erat demonstrandum!

Man ser Dronningen og de andre bevæge sig gennem Baggrunden op imod Slottet.

MINISTER hilsende op imod Dronningen, der har vendt sig og sender ham et langt, stumt Nik — utaalmodig.

Vi kommer om en Hals til sidst —
KABINETSSEKRETÆR smilende. — — Ak ja, kanske!
MINISTER.
Haardt maa han tages —
KABINETSSEKRETÆR. Bah! —
MINISTER. Du kan bestandig le?
KABINETSSEKRETÆR.
Den bedste Medicin mod Livets Sorg og Plager! —
MINISTER gaar frem og tilbage.
Og Dronningen . . . for *let* hun Spillet stedse tager; —
O disse Kvinder . . .
KABINETSSEKRETÆR.
Nu?
MINISTER. — forelsket . . .
KABINETSSEKRETÆR. Ja! —
MINISTER. — og trygge; —
de blev i Solskin fødte — *vi* avledes i Skygge;
naar vi om *Kampen* taler — saa tænker de paa . . .
KABINETSSEKRETÆR. Kys!
MINISTER grundende, med Haanden over Panden.
Nej, der maa handles — handles . . .
KABINETSSEKRETÆR bestemt. Monfrèr, slaa til! . . .
MINISTER. Hvad? — tys! . . .
Standser, skotter over mod Ruinen.
KABINETSSEKRETÆR.
Blot ved en Lyd du ængstes . . . Hvad gør du da den Dag,
hvor Lykken siger: grib mig! . . . hvor der *maa* slaas et Slag?
MINISTER filosoferende, frem og tilbage, standsende med Mellemrum — bryder en Rose — kaster den — saa en Laurbærgren.

Naar Lykken siger: grib mig? — Jeg *har* jo Lykken grebet —
har krystet den i Haanden . . . krøller Rosen sammen, lugter til den, lader den falde.
. . . beruset blev jeg ikke.
Jeg ser ud over Livet med kolde, klare Blikke,
stærk ved *de* Hjørners Arbejd, som rejser Tidens Bølger.
Jeg er om Bord — ved Roret — beredt paa alle Følger;
Statsskibet maa jeg styre — at ikke det skal strande —
at der kan aabnes Udsigt til lyse, frie Lande,
hvor Retfærds Tempel rejses paa Despotiets Rester,
hvor Overtroen jages af Gaarde med dens Præster.
Det vil — det kan — det skal jeg . . . plukker Laurbærgrenen, hæfter den i Brystet. . . . min Hjerne virker sikkert,

og Statens Vel — og Folkets — har stedse jeg i Kikkert,
hvad Modstand jeg saa møder — fra oven og fra neden,
da Raahed har med Dumhed sig sammen mod mig rottet.
O jeg er stærk — ved *hende* — men stærkest ved min egen
fri, suveræne Vilje; vi følges . . .

KABINETSSEKRETÆR leende, idet han stikker sin Arm ind under Ministerens.
— til Skafottet!
Det — kære Greve — bliver dog Enden nok paa Legen:
Velan, jeg dyrker Evan, som alle Glæders Fader,
og falder som *hans* Søn — uden svulstige Tirader!

Drager Minister med sig, stedse leende — trods hans Modstand. De ses op igennem Haven, ivrigt samtalende og gestikulerende.

Eftermiddagen er skreden frem, Skyggerne bliver lange, Solens Skær gyldenrødt. Og i det gyldenrøde Skær af den dalende Sol træder Enkedronningen, fulgt af den gamle Greve, Oberst og Fændrik frem fra Ruinen, hvor de har staaet skjult. Langsomt, med stiv, ubøjelig Holdning, skrider Enkedronningen frem, gusten i sin stramme Stads, vendende Øjnene op efter mod Haven, hvor Minister og Kabinetssekretær forsvinder. Hun bliver staaende — Solens Skær lige i Ansigtet — sammendragne Bryn — truende Øjne — som en Medusa.
Den gamle Greve nærmer sig bukkende.

ENKEDRONNING. Empörend! . . .

DEN GAMLE GREVE. Eders Majestæt! det turde snarligen blive paa Tide . . .

OBERST med Haanden til Kaarden, som han blotter halvt. Hau' ihn! . . .

FÆNDRIK drager sin Kaarde helt.

ENKEDRONNING med en afværgende Haandbevægelse. Noch nicht! —

DEN GAMLE GREVE tager sin Tabatière frem, snuser. Vi er i Kirsebærtiden, Eders høje Naade! Frugten maa vel . . . Bevæger Haanden, som naar man ryster et Træ.

ENKEDRONNING med et stramt Smil. Noch nicht! — muss reif werden! Opdager Folk, som kommer frem ude paa Vejen. Ah! das Volk . . . Fører sit Lommetørklæde mod Næsen.

DEN GAMLE GREVE snuser. Folket kan altid *bruges* . . .

Den gamle Greve, Oberst, Fændrik følger efter Enkedronning op til Slottet — én efter én. Frem paa Vejen kommer en jævn, sindig Borgermand, en kolerisk Borger, en Madam, en ung Pige, en Matros. De standser ved Broen.

MATROS pegende efter de gaaende. Se til den Gaasegang dér! . . .

KOLERISK BORGER. *Tal* med sømmelig Respekt om vore høje, naadige Herskaber.

MATROS. Død og Kridte! Gør et Skrabud. Man blir til et dumt Asen paa Landjorden — naar man immervæk er paa de lange Rejser. Men ellers havde jeg ikke tænkt mig, at Dronningen justement saa *saadan* ud! —

KOLERISK BORGER ærgerlig. Det var Enkedronningen.

MATROS. Det er en anden Sag! I *den* Alder blir alle Skuder ens — om man saa fikser nok saa meget op med Malerpøsen.

DEN UNGE PIGE som har løftet sig i Skoene, for at kigge efter den unge Fændrik. Og *det* var altsaa Kongen? Aa Gud, saa fik jeg ham dog en Gang at se! . . .

MADAM. Naa, styr dig, Therese . . . Gør selv lang Hals.

SINDIG BORGERMAND ganske jævnt. Det var slets ikke Kongen . . . han gaar da aldrig *sidst!*

KOLERISK BORGER. Aa! *ham* holder jo de Stratenrøvere fangen og indespærret! Halvhøjt, forbitret. De tænker ikke paa noget andet end paa at gøre Statskup! —

MATROS. Stats-hva'forno'et? . . .

KOLERISK BORGER arrig. Kup!

MATROS smøger Ærmet op. Svup! Dér blir vi flere om Buddet . . . for mine Kammerater inde paa Holmen de si'er . . .

KOLERISK BORGER forbitret Ja og Livgardisterne . . .

MATROS. Troligt nok! For Lønningerne . . . dem solder de op her ude paa Slottet . . .

MADAM. Gud, hvad si'er De? . . .

UNGE PIGE. Fa'er, kan vi ikke gaa nærmere og se lidt paa det? . . .

SINDIG BORGERMAND. Jo vi kan, min Pige. *Det* har vi faaet Lov til . . . og vi har faaet Trykkefrihed . . . og vi har Lov til at smøge Tobak paa Volden! . . . .

MATROS. Det kan bram-stage mig være lige meget — naar man skraar!

SINDIG BORGERMAND. Vi skulde skønne lidt paa de Goder, som vi har denne „Stratenrøver" at takke for.

KOLERISK BORGER. Den forløbne Barber!

MADAM. Gud bevare Deres Mund, Hr. Nabo . . . det kunde De komme i en svær Ulejlighed for!

SINDIG BORGER tørt. Ikke engang, om han lod det trykke . . . og det *gør* han!

MATROS. Er De Bogtrykker, min go'e Mand?

KOLERISK BORGER. Jo — akkurat. Jeg tør sige Sandheden baade til vores Minister og til hans høje „Protektrice" — Dronningen!

MATROS. Nej, stop nu! Man skamfiler hende baade for og agter — men at kalde hende for *saadan* no'et . . .!

UNGE PIGE. Aa, hun ser saa sød og glad ud, Dronningen. Bare hun kom ridende! . . .

SINDIG BORGERMAND peger op mod Slottet, hvor Hajdukker og Tjenere kommer frem. Det gør hun kanske! Saa vil *vi* ikke være paatrængende. Kom

Mutter! Kom, min lille Pige! Der blir Stunder nok til at se Dronningen — *en anden Gang!* Gaar tilbage med Mor og Datter.

KOLERISK BORGER ser efter ham. Vær ikke for sikker paa det! Fortrolig til Matros. I Aften gaar det løs! . . .

MATROS. Hvad gaar løs? . . . Jeg er med!

KOLERISK BORGER dragende ham med sig tilbage, dæmpet. I Aften . . . Holmens Matroser . . . og Livgardisterne . . . der staar *store* Folk bag! . . . . Ud.

Kammerjunker, den unge Baron, de fire Hofdamer og en hel Sværm Hoffolk, Kavalerer og Damer i Hyrdekostymer og maskerede, Herrerne med aabenstaaende sorte Silkekapper, Damerne med lette Mantiller over de blottede Skuldre — kommer ud fra Slottet og bevæger sig gennem Haven ned imod Broen. Ud fra Broen — i en Række langs Aaens Bred — kommer hvidmalede og forgyldte Baade til Syne, bemandede med Sluproere og dekorerede med Blomsterguirlander og orientalske Lamper, dragne paa Snore mellem treforkdannede Opstandere. Hajdukker og Tjenere tænder Lamperne i Baadene og Blus langs Aaen.

Spillemænd musicerer.

Skumringen er begyndt.

Borte i Haven kommer Dronningen, fulgt af Minister og Kabinetssekretær, hvem hun underholder sig med, idet hun lader Sværmen af Hoffolkene placere sig i Baadene.

Hoffet spøger, ler, konverserer og kurtiserer. Man sporer Vinens indflydelse fra det endte Taffel. Naar Hoffet er kommet til Sæde i Baadene, træder Kammerjunker frem ved Aaens Bred, stemmer sin Guitar, spiller og synger — med dæmpet Ledsagelse af Spillemands-Koret.

KAMMERJUNKER synger.

Glide — glide — langs de Strømme,
hvor Undinen staar paa Lur!
blide — blide — disse Drømme
i den skumrende Natur:
Se, hvor Barmen
over Silken
vugger sig, den kælne Skalk!
som en Lilje,
klejn i Stilken,
men med yppig Blomsterkalk!
O ma 'mie, o Hyrdinde.
spørger du, hvor Farten gaar:
i Arcadien vil du finde
hvide, blide Lam og Faar.

SLUPROERNE Refrain.

De hvide, blide Lam, og de søde, bløde Faar:
ro bare væk — saa klarer det sig nok, hvorhen det gaar.

DEN UNGE BARON til Kammerjunker.

Ah! I har faaet indstuderet Koret, kære Bro'r . . .

KAMMERJUNKER leende.

En „raffineret" sørger for Naivetet om Bord!

Synger.

Nippe — nippe — se hvor yndigt
Faar og Lam i Græsset gaar!

Klippe — klippe — det var syndigt —
dette silke-uldne Haar.
Nej, med Armen
presse Silken,
favne Barmen, mild og rund!
selv om Liljen,
skør i Stilken,
knækked i den Hyrdestund!
O ma 'mie, o Hyrdinde,
spørg kun ej, hvor Farten gaar:
du vil i Arcadien finde
knap ét lille uskadt Faar!

SLUPROERNE.

De hvide, blide Lam, og de søde, bløde Faar:
ro bare væk — saa klarer det sig nok, hvor Farten gaar!

Hoffet ler; hele Selskabet ror bort.
Kabinetssekretær træder frem med Hajdukker, der bærer Kurve med Vinflasker, Frugt og Konfekt.
Han lader dem lægge det ned i Dronningens Baad.

KABINETSSEKRETÆR.

Tokaier og Muskateller og Sekt!
det rimer sig lystigt paa Frugt og Konfekt!

Bukker, med en opfordrende Haandbevægelse for Dronning og Minister.

DRONNING.

Vi venter endnu en liden Stund —
har at forhandle om vigtige Sager . . .

KABINETSSEKRETÆR stiger hilsende ned i Baaden.

Altsaa, paa Forhaand jeg Frihed mig tager —
vil ildne de glade og styrke de svage,
besejre de stærke, bekranse de kække,
vil Halsen paa trodsige Flasker knække,
og vende til Ariadne
bacchantisk som Bacchus tilbage!

Raaber leende:

Evoê! stød fra Land!

Ror bort med Baaden.

Dronning alene med Minister.
Hun river Maaken af sig, lader sig ved hans Arm føre hen til Bænken, læner sig siddende tæt op til ham, belyst af Skæret fra de orientalske Lamper. Hendes fyldige Kinder blusser, hendes meget lyse Øjne straaler; hendes røde, svulmende Mund — med et let Underbid — søger hans . . . han ser sig først forsigtig om, saa besvarer han hendes Kys.

DRONNING.

Nej, du skal kysse mig — saaledes — saaledes . . .

Hendes Barm bølger; hun er i heftigste Bevægelse.

MINISTER.
Mathilde!
DRONNING.
O nævn kun det Navn — o sig det igen!
da fældes de Skranker, Ven mellem Ven.
Koldsindige du! som bestandig skal spejde . . .
vor *Kærlighed* giver os sikkert Lejde;
ved *den* er vi trygge — og om saa var:
Skændsel og Skam med dig jeg bar!
MINISTER.
Du taler som Kvinde —
DRONNING bebrejdende. — og du som Mand!
Griber hans Haand, og kysser ham.
Tilgiv, du dejlige, bydende Mund!
tilgiv du Pande, saa klog og rund —
Brystet det brede, Haanden, den hvide —
tilgiv, og husk, hvad jeg maatte lide:
Skændsel og Skam i Fornedrelsens Stund!

Husk, at de lagde mig ren ved hans Side,
Oldinge-Drengen, husvant i Laster,
Bold for en ryggesløs Bande Hans-Kvaster,
syg paa sit Legem og sløv paa sin Sjæl —
et kongeligt Kryb for en Tøjtes Hæl!
Husk det! og tilgiv min Kærligheds Glød —
den frelste min Sjæl af den bitreste Nød!

MINISTER drager hende kærtegnende til sig.
Du Sværmerske! Barn, som man stedse maa ave . . .
DRONNING bort fra ham, krænket.
Ave? . . .
MINISTER smiler, drager hende til sig.
— ved Kærlighed! Klogskab os byder
Vagtsomhed, Snildhed . . .
DRONNING ler. Bor'mesterens Dyder!
Dejlig du er — just dér, som du sidder —
Skæret af Lamper i Øjnenes Skær:
de Øjne, hvis Glans er en sejrende Hær!
MINISTER.
Smigrerske!
DRONNING. Se, du er vorden min Helt:
Ridder af alle de mandige Dyder;
straalende blankt er dit Skjold, uden Lyder;

rent, som mit Hjertes Metal er ublandet!
men — jeg er angst . . .
MINISTER hurtig. Du er angst! . . .
DRONNING. — for vor Fremtid!
ej for mig selv, men for os to tilsammen.
Kom, før mig bort — lad os drage af Landet!
MINISTER.
Vanvid — forlade det halvskabte Værk?
DRONNING.
Om jeg saa gik i min blottede Særk,
var *du* kun med — o da glemte jeg Skammen!
MINISTER heftig.
Skammen — hvem taler om den? Nej, om Værket!
det, som skal nedtrykke Pøblen i Skarnet,
dér, hvor de føler saa vel sig — og hæve
os to tilsammen . . .
DRONNING klynger sig til ham, hvisker.
ja, os to — og Barnet!
MINISTER fortrædelig.
Stadig du minder mig om den Fadaise! —
DRONNING stirrer paa ham.
Grusomme du! — jeg synes at læse
Træk i dit Ansigt . . . i Dybder jeg skuer . . .
Afgrunde aabnes, hvorover jeg gruer
frysende under din selviske Kulde —
ak, jeg som elsker af Ungdommens Ild!

Men om min Kærlighed førte mig vild:
aldrig min Læbe skal fremføre Klager,
aldrig jeg angrer, og aldrig jeg tager
Hjertet tilbage fra den, hvem jeg gav det!
Blir det min Skæbne at ende i Nød:
hvad var min Lod da, dengang jeg blev taget
frækt af en Dreng som en Skøge paa Skød,
— havde jeg blot i hans Ansigt ham slaget!
Var jeg blot løbet min Vej fra hans Seng,
havde jeg skjult i den usleste Vraa mig:
da kunde Kongen fornærme og slaa mig —
Liv gav jeg ej til en prinselig Dreng!

Dog, det er glemt, hvad af Kronen jeg led:
du, som er værdig en Krone at bære,
dig har jeg givet med Stolthed min Ære,

du er min Helt — ak, var jeg i Stand
at give dig Krone og Spir som min Mand!

MINISTER griber hendes Haand — revet med af hendes Ord — slipper atter.
Konge! — Nej, nej . . . det gaar ikke an . . .

DRONNING heftigt lidenskabelig, peger bagud mod Pavillonen, hvor Kongen har skjult sig.
Han maa dog dø — med det Liv, som han fører!
Pladsen er din — saa sandt den tilhører
Gudernes udvalgte, Tidens Geni!

MINISTER smigret, men dog med let Spot.
Sværmerske!

DRONNING med lysende Øjne.
Ja! Hvem er Skyld vel deri?
Du, som har revet fra Øjet mig Bindet,
at jeg kan se over Fremtiden ud —
jeg, som umyndigen vandred forblindet
om mellem Dukker i prangende Skrud!
Skued til Hælvten du kun med *mit* Øje,
sværmed du blot, som du selv har mig lært:
intet, ved Gud, skulde vorde os svært,
Viljer og Nakker vi skulde vel bøje,
vi to, som Viljer i selvsamme Værk:
sejre vi skulde — thi Elskov gør stærk!

MINISTER.
Elskov gør blind! . . .

DRONNING. Vær en Mand:

MINISTER kaster med Hovedet, deklamerer svulstig. Jeg er Mand!
ingen i dette forkludrede Land
kommer mig nær, hvad Forstand anbelanger:
lad dem kun hvisle som broddede Slanger,
lad dem forhaane mig, lad dem kun smæde —
her er en skabende Hjerne til Stede,
her er en Haand over Taabernes Nakke,
her er de skarpe, de rammende Ord —
hvor de andre kun kender at „snakke".

DRONNING beundrende, men dog utaalmodig.
Tal da, hvad vil du? . . .

MINISTER. Mit *vil*, det beror —
ja det beror paa et *kan* fra din Side . . .

DRONNING hurtig.
Elskov kan alting — det maa du vel vide;
alt kan jeg gøre — naar du fører an.
Med et sælsomt Blik, pegende mod Pavillonen.
Hvad vil du gøre — med *ham* dér . . . min Mand?

MINISTER trækkende paa det.
Formynderskab — saa vinder vi Tid . . .
DRONNING.
Husk, vi har Fjender! . . .
MINISTER. Reformer — Reformer —
Folket skal vindes — men Folket er trægt . . .
DRONNING.
Ak, jeg har tænkt dig som Himmelstormer!
Rejser sig.
Se mig, min elskte! du selv har mig indblæst
Stormen, som raser igennem mit Blod:
frem vil jeg træde paa Dronninge-Fod,
frem for det Folk, som har hilset mit Komme
dengang med Jubel . . . og Ord vil jeg raabe
ind dem i Hjerterne, ind i de tomme,
fylde dem, som jeg af Elskov er fyldt —
pege paa dig, paa den Mand, jeg har skyldt
mere end Livet — og raabe det ud:
han bærer Kronen — og *jeg* er hans Brud!
MINISTER dækker sit Øje, som svimlede det for ham; retter sig atter, siger hovedrystende.
Kronprinsen glemmer du . . . fremmede Magter! . . .
DRONNING.
Kronprinsen! . . . presser Haanden mod Brystet, stamper med Foden, O, hvor
jeg hader, foragter —
hader og elsker dig — sammen i et!
Paa Knæ, griber hans Haand, bedækker den med Taarer. I det fjerne høres Larm fra Hoffet, som vender tilbage med Baadene.
MINISTER.
Tys dog, Mathilde! . . .
DRONNING hulkende. Du holder mig fangen —
bruger mig — støtter din Magt ved min Lyst —
nærer mit Hjerte og lukker mig Munden:
brug dog dit Øje — den vakler jo, Grunden —
et er kun sikkert — din Plads i mit Bryst!
Kryster hans Hænder.
Jeg er fortvivlet — vor Sag er fortvivlet;
Spiller, saa spil dog — sæt alt paa et Kort;
eller stød Dronningen fra dig i Skændsel,
mens i Landflygtighed selv du gaar bort!
MINISTER patetisk.
Vid og Forstand har Mathilde forladt —
Bydende, idet Hoffets Larm og Lystighed nærmer sig.
Dronning, staa op! Bøjer sig, hviskende. — og bønhør mig i Nat!

Baadene glider ind mod Broen. Dronningen er sprunget op . . . hun ser forvildet og med synlig Uvilje paa Sværmen af disse „Hyrder" og „Hyrdinder", som anført af Kabinetssekretær stiger i Land og tumler hen mod Parret.

Der er ingen „Attituder" mere; Masker, Mantiller og Kapper er kastede eller slæber efter det bacchantiske Tog; mangen lille Hofdame vakler i de højhælede Sko; Kavalererne sluger deres Damer med glinsende Øjne; man pludrer i Munden paa hverandre, nogle Par kysses, nogle skændes. Kabinetssekretær, kranset med Blomsterguirlander og med en mere end overgiven Skønhed hængende ved Armen, styrer lige imod Dronning og Minister.

Kammerjunker, med en Dame under hver Arm, indhenter ham, slipper Damerne og svinger sin Guitar, hvis Lydkasse er knust, og hvis Strænge hænger dinglende. — Den ene Dame snubler og falder lige hen mod Minister.

KAMMERJUNKER under Lattersalver.

Guitaren er itu — og vi har alle Rus.
Højt signe Himlen Hymen — og vort kongelige Hus!

Minister tilkaster den liggende Hyrdinde et lystent Blik. Dronningen opfanger Blikket, blegner — og vil træde frem for at give en bydende Ordre . . .

I det samme høres fjernt en besynderlig Larm, en Brusen som af mange Folk i Løb — og ude fra Vejen (Forgrunden til højre) kommer en Rideknægt styrtende hen imod Broen — straks derpaa tre, fire forskræmte Staldkarle.

RIDEKNÆGT løbende frem over Broen, aandeløs. Mytteri . . . hele Hovedstaden . . . en Million — en hel Million Mennesker er efter mig . . .! Aa!

Almindelig Bestyrtelse. Kabinetssekretær slipper sin Dame, som giver sig til at skrige, gaar rask frem mod Rideknægten, griber ham i Kraven.

KABINETSSEKRETÆR. Er du fra Samling, Ka'l? — hvor har du *den* Million? — ser du Syner? . . .

RIDEKNÆGT søger at gøre sig fri. Hør! . . . hør blot! . . . —

Larmen vokser — den brusende Lyd tiltager i Styrke — en Folkesværm er tydeligt nok i Anmarsch. Raab høres: Til Slottet — til Slottet!

RIDEKNÆGT. Slip mig!

KABINETSSEKRETÆR. Er du drukken? Giv Forklaring . . .

RIDEKNÆGT studs. *Jeg* er ikke drukken! river sig løs. Jeg vil op til Vagten — og vare den ad. Løber op gennem Haven.

DRONNING. Men hvad er der dog? Vover man virkelig? . . . Ser paa Minister, hvis Øjne er urolige, og som krammer sine udfaldende Kniplingsmanchetter. Hr. Greve! . . .

MINISTER. Eders Majestæt! . . . Febrilsk til Kabinetssekretær. Hvem har Slotsvagt i Aften?

KABINETSSEKRETÆR med et talende Sideblik. Oberst . . . og Fændrik . . .

MINISTER halvhøjt. Der Deufel! Højt. Man besætte Broen her! . . . hvorfor er her ikke Vagt? . . .

KABINETSSEKRETÆR med et Smil. I Følge egen Kabinetsordre!

MINISTER. Verflucht! . . .

KABINETSSEKRETÆR peger. Der har vi dem . . . Reform-Vennerne!

En stor Sværm Mennesker kommer i fuldt Løb fra Vejen ind over Broen. De fylder Parken, foran Pavillonen, saaledes at Dronning og hendes Omgivelser trænges tilbage. Livgardister, med og uden Sidegevær; Holmensmænd og deres Koner og Kærester; Borgere; Læredrenge; Vagabonder osv. De anføres af en kæmpemæssig Livgardist og af Matrosen (fra før).

I MUNDEN PAA HVERANDRE. Vore Lønninger! . . . vi vil ha' vore Lønninger! . . . vi vil tale med Kongen! . . . vi vil ha' Penge! . . .

EN HOFDAME vender sig, gysende. Gud! Disse raa Stemmer . . .

MATROS. Vi har dem ikke bedre til *den* Pris, lille Jomfru!

DRONNING frem. Hvad er jere Fordringer, mine gode Folk? Jeg er Dronningen!

EN HOLMENSMADAM med Hænderne i Siden. Er hun Dronningen? Omfatter Dronning og Minister med ét Blik. Da er hun saamænd ikke bedre end en af vos andre . . . Til Kvinderne omkring hende. er hun vel? . . .

Knyttede Hænder rystes i Luften; man hører Ukvemsord.

DRONNING vigende tilbage; til Minister. Man krænker Dronningen! . . .

MINISTER blegner og tier.

DRONNING stærkt. *Man krænker Dronningen* — Hr. Greve!

KABINETSSEKRETÆR. Træk, for Satan, Mand! — træk! Drager Kaarden, kaster sig frem foran Dronning.

MINISTER gaar med knyttede Hænder ind paa Mængden; dirrende. Bort med jer! . . .

MÆNGDEN. Bort med det forløbne Pak! . . . Vi vil tale med Kongen . . . Kongen leve! . . .

Hofdamerne besvimer; nogle af Kavalererne drager Kaarderne; Kabinetssekretær iler hen imod Pavillonen.

MÆNGDEN brølende. Væk med jer . . . eller vi brænder hele Reden a'! . . . Vi vil se Kongen . . . den elskede Konge! . . .

KABINETSSEKRETÆR peger. Saa se ham! —

Kongen smækker de øverste Vinduer op i Pavillonen og viser sig ved Siden af Negerdrengen og Livpagen; alle tre holder de en Flaske for Munden.

KONGEN. Skaal, Børn!

MÆNGDEN brøler. Hurra! . . .

MATROS. En gemytlig Konge! . . . han leve!

KONGEN. Bare gemytlig! Her har I baade til at bide og brænde!

Kaster — med Hjælp af Negerdreng og Page — Flasker, Kager, Stole, Bord, Spejl, hele det forgyldte Møblement ud af Vinduet.

MÆNGDEN hujer i vild Begejstring. Op til ham! . . . ind til den elskede Landsfar! . . . Hurra — hurra!

Døren sprænges. Sværmen ind. Den store Livgardist kommer ud, bærende Kongen paa Armen.

KONGEN kryber op paa Gardistens Skulder, slynger de tynde Ben om den svære Hals og saaledes „ridende" skriger han leende: Hyp, alle mine Heste!

Og med Kongen i Spidsen stormer hele Skaren op gennem Haven imod Slottet, idet Hoffolkene enten flygter eller rives med.
Dronning og Minister blive ene tilbage.

Men oppe paa Terrassen ses Enkedronning, belyst af en Fakkels Skær, med den gamle Greve og Oberst — lorgnetterende hele Optrinnet og de to dernede foran Pavillonen.
Dronning stirrer ned for sig, og dernæst op mod Minister, der staar maalløs, søgende at tilkæmpe sig en Holdning. Hendes Blik fæster sig tungt, spørgende — med en usigelig Ømheds haabløse Smerte paa ham.

MINISTER bider sig i Læben.
Slaget er tabt . . .
DRONNING presser Haanden mod sit Bryst; tonløst.
— ja tabt herinde . . .
Min stærke Tro! . . .
MINISTER kaster med Hovedet. — et nyt kan vi vinde!
DRONNING ryster paa Hovedet.
Aldrig!
MINISTER. Jeg trænger mig frem til Kongen —
Jeg er hans Minister — jeg vil . . . jeg . . . Ah!

Har vendt sig og gaar op mod Terrassen i Baggrunden — da han opdager Enkedronning. Hun stirrer paa ham gennem Lorgnetten — og frem bag Terrassen træder Fændrik med Slotsvagten, som spærrer hele Alléen.

FÆNDRIK. Jeg arresterer Dem, Hr. Greve — i Kongens Navn!
DRONNING lisomt frem. Før mig til Kongen! . . .
FÆNDRIK bøjer sig dybt, med sænket Kaarde. Eders Majestæt! Jeg har Ordre at føre Dem til Deres Værelser — med Vagt for Døren!
DRONNING vakler — bønfaldende. Giv os det samme Fængsel! . . . De er ung — De har maaske en, hvem De elsker . . .?
FÆNDRIK skuldrer Kaarden. Jeg har mine Ordrer!
DRONNING. Skilt — for evigt!

Det bliver mørkt. Slot og Have forsvinder.

EFTERSPILLET

Landskabet fra Forspillet. Lys Sommeraften.
I Forgrunden til venstre paa Græsbænken under den lille, svagt risiende Kilde den unge Vandrer, som lige vaagner.

DEN GAMLE KVINDE staar foran ham — peger med sin Fløjte paa den Plads, hvor Slottet forsvandt.
Det dued ikke stort — i sine indre Dele.
Et Kvindehjerte — det var det bedste ved det hele!
DEN UNGE VANDRER.
Jeg har nok blundet — tror jeg . . .
DEN GAMLE KVINDE. Og drømt? . . .
DEN UNGE VANDRER. Ja helt forvirret!
Det har omkring mig summet og sukket, kvinkeleret,

og man har raabt og skreget — og Vaaben har der klirret —
og Hjerter gik i Stykker ...
DEN GAMLE KVINDE. — og man blev arresteret! ...
DEN UNGE VANDRER.
Jeg synes endnu dunkelt at se en lys Gestalt,
som fælded bitre Taarer ...
DEN GAMLE KVINDE kaster Fløjten.
— og Daarskab var det alt!
Udstrækker sin Haand og lader den langsomt glide gennem Luften i følgende Bevægelse.
Det kommer, det forsvinder — det stiger og det daler,
den ene Slægt forkætrer den andens Idealer,
indtil det Punkt er naaet i den evigt runde Ring,
at ingen gider rejst sig for nogen Verdens Ting.
DEN UNGE VANDRER rejser sig, samler sine Sager sammen.
Ja nu maa jeg til Byen ...
DEN GAMLE KVINDE. Aa tøv et lille Korn!
Snart tænder Sommer-Nyet sit slanke, gyldne Horn,
og det blir skønt at vandre langs Landevejens Krat,
hvor Nattergalen synger Visselulle for sin Skat.
Der er i dette Landskab — ved Dag ret tørt og fladt,
kun med en Kornblomst prydet som Smykke for din Hat —
der er i disse Agres dyb-violette Grønhed
en mandig Vemod parret med en jomfrufrodig Skønhed;
en elver-disig Kyskhed hen over Engen gaar,
hvor Bøgen helt forsoren som Soldat paa Vagtpost staar;
og fra den træge Jordbund, som inddrak Bondens Sved,
slaar skære Melodier op som Sagn om Kærlighed:
en duftig Røg fra Ilden, som under Tørven ulmer,
en Gnist fra Folkebunden, hvori Vaaren evigt svulmer!

Se *dér,* i dette Landskab, hvor Slottet fordum stod,
dér burde staa en Bygning med sin Grund i Folkets Rod:
et Centrum burde rejses, med Arnested og Hygge
for hver fribaaren Sangfugl, som i Landets Luft vil bygge;
et Slot der burde stande, hvor Aand og Vid og Skønhed
brød Lanserne i Haugen over Engens Sommergrønhed;
et Taarn der burde rage over Dum- og Lavhed op
med Frihed paa sit Banner højt fra Tindens gyldne Top;
en Fyrste, som var Første-Mand i Landet, burde bo der,
og ingen Øjentjener-Suite burde gaa og glo der;
for hvermand Porten aaben — og „hvermand" var enhver,
som havde Landets Trivsel som sin egen Ære kær,

som aldrig trak i nogen Art af Herskabs-Liberi,
som elsked Landets Fyrste, fordi Fyrsten selv var *fri!*

Da vilde *dér* opføres et Fremtids-Hyrdespil . . .
Slaar den unge Vandrer paa Skuldren.
Ja gaa du nu til Byen — og gør du *dit* dertil!

BRAV-KARL

ET SKUESPIL

(EFTERAARET 1897)

Opført første Gang paa det kgl. Hofteater i Stuttgart
den 19. Oktober 1903.

OUVERTURE

Der er ej Resonans i dette Land;
man raabe kan derind, hvad det skal være:
Stolthed og Storsind, Poesi og Pære —
det lyder alt som Stokke-Stød i Sand;
der lysner ej bag Horisontens Rand
ét Skær, som kunde flamme-tegne Byen —
tre Ting kun pirrer op den danske Mand:
Frelsens Armé, Missionen og Revyen!

Vi kryber Aaret rundt for Byrd og Rang,
de bedste blandt os har en Rem af Huden,
støt vandrer Snobberiets Sot sin Gang,
hvad var vi „Danskens Vej til Ros" foruden?
hver snupper sig et lille Ben at gnave,
hver laver sig en lille køn Butik
og smiler naadigt til sin egen Mave —
og griner ad det Fjols, som intet fik.

Le da, min Sjæl! mens Kno mod Kind jeg sætter —
hvortil den faren op og raaben Ve?
Blod har jeg grædt i lange, vaagne Nætter —
hvad gør man da ved Seinen eller Spree?

Dødvandes Smaaskvulp over Verdens-Sumpen,
Dødsangst hos Chef, hos Styrmand og hos Kok:
men hvad, den raadne Skude holder nok,
i hvert Fald „dette Sekel ud" — paa Pumpen!

Le højt, min Sjæl! lad Bourgeois'en fede,
den hele Verden rundt, sit Magt-Begær —
vi har jo dog vor lille, trygge Rede,
som ingen, trods vor Fæstning, kommer nær:
og deri ligger vi saa lunt og gnaver
hver paa sit Ben — nogle paa Nabo's med,
og det er ligegyldigt, hvad vi laver —
vi „drog" en Gang, vi drager ej af Sted.

Dog se, de unge har endnu den Lyst,
den „unge" Lyst, at løbe lidt af Gaarde
og ta'e det op med Livet i en Dyst,
som fletter Krans om Slægtens gamle Kaarde:
ret saa! lad se, om Blodet endnu banker
i Takt med stolte Fædres stride Sind;
fremad, min unge Junker, hvor der vanker
Kugler og Knubs — hug ind, hug ind, hug ind!

Og mærker Du, at Livet er et andet
end det, Du drømte paa din Ammes Skød,
og blir Fornøjelsen kanske lidt „blandet",
staar Du en Dag dér vis-à-vis Hr. Død —
og stinker han en Kende, denne Herre,
og føler Du et Pust af iskold Vind:
saa sig Dig selv, at Livet er ej værre
end til at dø af . . . hej, hug ind, hug ind!

Hug ind paa Livet; det vil Gensvar give
— det kan Du stole paa — af surt og sødt;
man bør ej bange for det værste blive,
da tidt man af det bedste bliver mødt;
hold Æren højt, men le ad Æres-Graden,
og har Du faaet plastret dine Saar,
saa knæk din Kaarde og gaa paa med Spaden —
vær „brav Karl" hvordan Fanden det saa gaar!

DE OPTRÆDENDE

UDENFOR HERREGAARDEN

DEN GAMLE GREVE
GREVINDEN
JUNKER KAI
GERD
GERDS FA'R
LADEFOGDEN
AMMEN
DEN GAMLE KUSK
DEN GAMLE RIDEKNÆGT
DEN GAMLE SKYTTE
HOV-BONDE
HUSMAND
ARBEJDER
GODSETS ØVRIGE TYENDE

I DEN FREMMEDE BY

GABRIEL LANGFINGER
NATVÆGTER
OBERST
OBERSTENS DAME
FÆNDRIK
KVARTÊRMESTER
FØRSTE PORTECHAISEBÆRER
ANDEN PORTECHAISEBÆRER
TREDJE —
FJERDE —
EN TJENER
KAVALÉRER OG DAMER
EN FJENDTLIG OFFICER
SOLDATER, BORGERE

I DEN PESTBEFÆNGTE BY

FØRSTE LIGBÆRER
ANDEN —
TREDJE —
FJERDE —
EN PRÆST
EN SYG
RAADSTU-SKRIVER
DEN GUDFRYGTIGE SLAGTER
EN GAMMEL KÆRLING

GADEDRENGE OG BORGERE I DEN PESTBEFÆNGTE BY

LANDEVEJS-KROEN

EN BLIND
EN SPEDALSK
EN LANDEVEJS-TERNE
VÆRTINDEN I LANDEVEJS-KROEN
HENDES PIGE
BØNDER OG PRANGERE

BLANDT GØGLERE

DEN GAMLE BLINDE GØGLER
DEN STÆRKE MAND
DE OPRØRSKE BØNDERS FØRER

MARKEDSGØGLERE, BØNDER, PRANGERE

EN SKYGGE

INDLEDNINGEN

UDENFOR HERREGAARDEN

Baggrunden: Hovedfløjen med hvælvet Sandstens-Portal, vedbenklædte Mure med smaa, gitrede Vinduer. Gaardens store Klokke hænger under et lille Træ-Tag ud fra Muren. Trappeafsatsen er bred med Stenbænke. Trappetrin ned til Parken — store, skyggefulde Træer, nys udsprungne.
Indkørsels-Porten ud til Landevejen er til højre under to mægtige Linde.
Naar Handlingen begynder, staar den *Gamle Greve* og *Grevinden* (yngre end Greven) paa Trappeafsatsen med *Junker Kai* imellem sig.

GREVEN løfter en Kaarde i Skede og med Gehæng i højt i Vejret.
Sværdet — Sværdet — Slægtens Hæder,
gør det Ære alle Steder,
tjen det tro i alle Dage:
Spænder det om ham med rystende Hænder.
vend med det,
eller aldrig mer tilbage!

JUNKER KAI kysser Sværd-Heftet og Grevens Haand.
Fa'r, jeg har ej Ord . . .

GREVINDEN drager ham ilsomt til sig, omfavner ham.
Min Dreng!
Ingen Kvinde har Dig bundet —
ingen her — skønt jeg har søgt
vidt om, med en Moders Kløgt,
blandt din Stand den bedste Kvinde.
Hvis hun ude er at finde,
bring mig hende,
lig Dig selv i Byrd og Rang,
at din Mo'r endnu en Gang
vugge kan i sine Hænder
Slægtens Stolthed . . .

KAI river sig løs. Mo'r, det ender
med at jeg blir hjerte-blød:
og saa gaar det første, bedste
Sted jeg ind, hvor jeg kan fæste
mig en lille Dukke sød ...
Pinedød!
heller la'e sig slaa ihjel —
Springer ned ad Trinnene.
Kollevippen, Kollevappen,
dér slap 'en paa Trappen — —
Farvel!

GREVEN.
Stands! Ringer paa den store Klokke, raaber.
Kom hid, alle tro Tjenere og Tjenerinder —
kom hid, alle Godsets Murmeldyr —
kom hid, at kysse Junkerens Haand:
nu rejser Husets Stolthed!

DEN GAMLE KUSK frem, tørrer sin Mund af med sin Frakke-Flig, kysser Kais Haand. Jeg lærte Junkeren at køre de værste Bæster — gid han maa kunne køre dem værre endda!

DEN GAMLE RIDEKNÆGT frem, ligeledes. Jeg lærte Junkeren at ride den vildeste Fole — glem ikke Kunsten overfor Kvindfolkene.

DEN GAMLE SKYTTE. Jeg lærte Junkeren at sætte Kuglen i Tref-Es — læg aldrig Skyderen fra Jer, naar I rører ved Kort-Bladene!

LADEFOGDEN frem med Svøben under Armen. Guds Velsignelse i rigt Maal — Gods og Guld og Udmærkelse — ønskes vor naadige Junker. Og glem ikke at bruge denne!

Ladefogden slaar Knald med Svøben. Godsets Hov-Bønder, Husmænd og Arbejdere kommer krybende ydmygeligen frem og kysser Junker Kais Klæder. Kun Gerd's Far, en høj, knokkelstærk, graanet Rytter-Skikkelse, staar oprejst — lidt borte fra de andre — med korslagte Arme.

HOV-BONDE gentager efter Ladefogden. Guds Velsignelse ...
HUSMAND. ... Gods og Guld ...
ARBEJDER. ... og Udmærkelse ...
LADEFOGDEN. Hæ! Slaar Knald.
KOR. ... ønskes vor naadige Junker! ...
LADEFOGED ler. ... af Godsets Murmeldyr! Knalder. Naa, kan I gentage! ...
GAMMEL HOV-BONDE. ... af Godsets ... af Godsets ...
GERDS FA'R standser ham med en Haandbevægelse. Her er ingen Murmeldyr — det jeg véd af!
LADEFOGED. Altid er Du trodsig — men bi! ...

DEN GAMLE GREVE med skælvende Stemme. Hvad er der? — hvad er der? ...

GERDS FA'R bøjer sig med Hilsen for den gamle Greve. Vi fægtede ved hinandens Side mangen god Dyst — men mit høje Herskab er bleven krummet før jeg ... Med et Sideblik paa Kai. Og mit unge Herskab skal da først tjene sine Sporer!

GREVINDEN. O den Opsætsighed! — Min elskede Gemal, I taaler ingen Sindsbevægelse ...

Ladefoged vil frem imod Gerds Fa'r. Junker Kai lægger sig godmodig imellem — rækkende Haanden frem.

JUNKER KAI. Lad det nu være godt ... kom, gamle Graaskæg, din Haand! Gerds Fa'r bøjer sig stumt, trækker Haanden til sig og gaar tilbage blandt de andre. Ja ja da! naar Du ikke vil ... til de andre. Tak Folk! — vi skilles som Venner — og mødes igen som saadanne!

DEN GAMLE AMME kommer frem, lægger Hænderne paa Kais Skuldre, ser ham ind i Øjnene ... Min Dreng!

KAI bøjer sig, kysser hendes Pande og spørger. Hvad har Du at ønske mig? — Amme? ...

DEN GAMLE AMME kysser hans Hænder, ryster dem i et fast Tryk — og siger. Bliv en bra' Karl, Kai!

Den gamle Greve vakler paa Trappeafsatsen; Grevinden og de nærmeste understøtter ham.

KAI har villet løbe op til Faderen; Grevinden vinker afværgende. — Greven ledes ind. — Døren lukkes. Alle bort. Hvi blegned den gamle Mand? Blev han syg? ... *hvad* er Sygdom? — Skal han dø? ... *hvad* er Døden?

En Skygge glider ud fra Træerne — en høj Skikkelse, indhyllet i et mørkegrønt Slør. Kai studser — følger efter nogle Skridt. — Skyggen forsvinder.

KAI.

Synger ikke længer
de smaa muntre Fugle —
skinner Sol ej længer —
den varme, stærke Sol?
kruses ej Løvet længer
for den lette Brise —
blev mine Øjne dumme —
standsed mit Hjertes Slag?

Med et Udbrud.

Nej, nej!
Jeg føler en Verdens Bølger
bæve mig gennem Sjælen —
hist sidder Rødkælken kælen
og lægger sit Hoved paa Sned —
dér pikker Spætten paa Barken,
den lille flittige Smed —

og Solens de flammende Striber
vipper paa Grenen derved; ...
det suser i Træernes Kroner,
jeg kender de bløde Toner,
jeg kender Foraarets Sang!
den kalder mig frem til Dagværk —
og Dagen er lys og lang,
den kalder mig ud til Storværk,
det være sig nok saa tungt:
mit Sværd! mon *noget* kan sløve det —
Livet er herligt, Livet er ungt:
og nu vil jeg ud at prøve det!

Kai gaar til Baggrunden, bliver staaende under den store Lind ved Indkørselen ud til Landevejen.

Kaldte der nogen? saa kuk en Gang —

OPPE FRA TRÆET.

Kukuk! ...

KAI kiger i Vejret, smider Trøjen.

... den Trøje blir mig for trang;
i Skjorteærmer — helt op til Toppen ...

Vil entre op.

GERD frem under Løvet, springer ned.

Jeg springer — jeg sprang — det er *mig*, sa'e Loppen!

KAI ler.

Det var det hele — en lille Pige? ...

GERD.

Det halve er nok, tør jeg næsten sige —

KAI.

At regne fra Taaen til Midten — eller? ...

GERD.

Ikke bekymre sig om Bagateller!

Pludselig.

Jeg vil følges med Dig ...

KAI overrasket.

Hvem er Du da? —

GERD. Jeg?
jeg er lige ud ad den løbende Vej!

KAI.

Hvor kommer Du fra? ...

GERD.

Jeg er Gerd fra Gaarden —

KAI ler.

Gerd fra Gaarden — Du er for liden! —
Farvel! Gaar.

GERD.

Jeg kan vokse mig større med Tiden!

Ser efter ham, tankefuld.

„Jeg véd mig en Sang" ... Ryster paa Hovedet. Ak nej, *den* Sang véd jeg ej — endda min Mo'r hun lærte mig den. Gør et Hop. Men et véd jeg:

Alting løber:
Vaar og Vinter, Høst og Sommer,
Vinden over Engens Blommer,
Blomsten ned ad Bækkens Vande,
Sveden over Høstmands Pande,
Blodet, som trods Vinterkuld'
om det varme Hjerte brænder:
alting løber,
alting render,
mens den store Lysestøber,
Solen, holder Kærten oprakt
i de gule Flammehænder:
Hopla!

LADEFOGDEN ind.

Af Sted med Dig, Du røde Ræveunge!

Slaar Knald med Pisken.

GERD.

Af Sted, af Sted — lad Pisken ligge;
der er Plads for os smaa:
kan vi ej ride, saa kan vi gaa,
kan vi ej stjæle, saa kan vi tigge —
Farvel!

Med et raskt Spring ud.

Nu løber Gerd Gaasepige ud i Verden efter Gaardens vilde Svane.

FØRSTE HANDLING

TORVET I DEN FREMMEDE BY

Til venstre Raadhuset. Vinduerne i første Stokværk er oplyst. En lille, lav Bygning læner sig ligesom paaklistret op til første Stokværk ved Siden af Portalen, med fremspringende Bislag. — Dæmpet Dansemusik.

I Baggrunden munder en Gade ud; det ene Hjørnehus her har et forsømt Ydre med Karnap. Til højre en smal Gyde: Hjørnehuset her har fremspringende Bislag.

Det er hen imod Daggry.

Natvægter og *Gabriel Langfinger* sidder under Bislaget til højre.

Gabriel rækker Natvægteren en Flaske, hvoraf han drikker.

GABRIEL. Stop — Du gaar over Mærket, som min Negl her har sat . . .

VÆGTER. Jeg véd, at Negl ikke sætter Mærke i Glas . . .

GABRIEL. Men i Flaske . . .

VÆGTER. Er Flaske ikke Glas — hæ?

GABRIEL. En Flaske er af Glas . . . og det er af min Flaske, Du drikker — og jeg siger: Du gaar over Stregen!

VÆGTER. Hvor har Du „neglet" den Muskat, Gabriel Langfinger?

GABRIEL. Jeg har faaet den *tilsendt* fra Raadhuskælderen.

VÆGTER. Tilsendt? . . .

GABRIEL. En af mine Kærester varter op ved Raadhusballet i Nat — hun sendte mig Flasken ud af Vinduet.

VÆGTER. Du blir mig noget tyk, lille Gabriel. — *En* af dine Kærester. — Har Du Raad til det?

GABRIEL. Det er den billigste Maade at leve paa — indtil jeg finder mig et Herskab.

VÆGTER. Du blir neppe billig for dit Herskab, da.

GABRIEL. Ingen Familiaritet! Jeg haaber at blive en velkonditioneret Tjener.

VÆGTER. Det er vist paa høje Tid.

GABRIEL. Nu er det paa høje Tid, at Du synger dit Vers.

VÆGTER tager en Slurk, rømmer sig, synger.

Nu er det paa de Tide,
Hver føjer sig til Seng:
Husbonden hos sin Pige,
Madmoder med sin Dreng.

GABRIEL. Aa Snak! Det er Verset ved Ti-Slaget.

VÆGTER. Hvad Tid paa Døgnet har vi da nu — saadan omtrent.

GABRIEL. *Omtrent* er hun ved Morgengry. Synger.

Let nu paa Skanken, hver en rørig Kristen,
Klokken er tre paa Morgenkvisten.

VÆGTER lægger sin Haand over hans Mund. Tvi Dig! Du spolerer Embedet for mig. —

Fra Baggrunden kommer Kai. Han staar og betragter det smukke Hjørnehus.

GABRIEL til Vægter. Hist kommer en fremmed — jeg vil forsøge min Lykke hos ham.

VÆGTER. Skal det være med den lange Finger —?

GABRIEL. Vi begynder med Tommelen. Rejser sig — bukker hen imod Kai. En herlig Vaarnat, min Herre!

KAI. En smuk Nat for Landevejsfarere.

GABRIEL gør Tegn med Tommelfingeren. Skulde I maaske høre til Broderskabet? . . .

KAI lidt kort. Jeg hører til dem, der ikke svarer paa næsvise Spørgsmaal.

GABRIEL med Gestus. Alt forladt!

KAI betragter ham, ler. En munter By, nok! Saa er det *min* By. Peger op mod Hjørnehuset. Kunde man muligen faa Lossement i dette smukke Hus?

GABRIEL. Tvivlsomt — men ikke umuligt! Der bor en fornemme Dame, som holder Ja-Ord i Nat hist paa Raadhussalen med en kongelig Oberst og Krigsmand.

KAI kommer frem og betragter Raadhuset. Undervejs hed det overalt:

Krigen, som *var* — Krigen, som *kommer* — og alle Krigens Plager og Pestilens . . . Og her er festlig Lys og Musik!

GABRIEL. Netop! Krigen er endt — i første Omgang. Den *anden* staar snart for Døren — efter alle Solemærker at dømme . . . Saa skynder vi os at drikke og danse, inden Sol staar op.

KAI. Det er der Ræson i. — Men sig mig, hvad kriger man da saa meget for i dette Land?

GABRIEL ler. De kan ikke blive enige om at stave „Vorherre" paa den rette Maade.

KAI ler. *Hvordan* staver man da „Vorherre"?

GABRIEL smørret. Ja, *det* er Hemmeligheden . . . og derfor har vi nu kriget i samfulde tre Aar — og kan vel vedblive i ti Gange tre.

KAI som har skottet op til den oplyste Raadhussal. Gud véd, hvornaar Menneskene vil blive fornuftige. *Jeg* vil forsøge det . . . Gaar hen til Raadhusportalen — forsøger paa at klavre op. Hjælp mig!

VÆGTER. Stop! Er I forrykt? . . .

Gabriel sætter sin Skulder til. — Kai svinger sig op og kiger ind ad Vinduet.

KAI. Nej, men den Dame derinde kunde gøre mig det! Kysser paa Fingeren. Allerkærest! Hvem kan *det* dog være?

GABRIEL. Kunde I ikke beskrive hende *lidt* nøjere?

KAI. Hun danser, saa hun kunde faa alle udskaarne Engle paa en Prækestol til at følge sig!

GABRIEL. Ih, det maa være Oberstens Trolovede.

KAI kaster et Guldstykke til Gabriel. Dér!

VÆGTER. Jeg arresterer Jer! Gøre Indbrud i selve Raadhuset! —

KAI kaster et Guldstykke til ham. Arrestér mig — bag efter.

GABRIEL. Skal jeg ikke anvise Jer et Herberge? . . .

KAI idet han svinger sig ind ad Vinduet. Her er mit — Glædens!

GABRIEL til Vægteren. Det var han forholdsvis hurtig om at finde. Klinker med Vægteren med sit Guldstykke. Rigtig et Herskab efter mit Hoved!

Gerd kommer hastig fra Baggrunden.

GERD. Godaften, I gode Mænd.

GABRIEL. Godaften, min lille, gode Pige! Er du sikker i din Sag?

GERD. Ja, jeg er. — Har ingen af Jer set min Herre?

GABRIEL. Hvad for en Herre?

GERD. En smuk, ung Herre — høj og rank. — Hans Hest lammede undervejs — jeg var lige ved at indhente ham . . . men jeg turde ikke.

GABRIEL. Er Du i hans Kondition?

GERD. Det véd jeg ikke. Hvor er han?

GABRIEL flejter. Har lige nys søgt sig en Kondition — i Glædens Hus.

GERD hurtig. Hvor ligger det?

GABRIEL belærende. Nogle Glædeshuse ligger i de smaa Gader . . .

GERD hurtig, bestemt. Dér søger ikke min Herre.

GABRIEL peger. Saa søg ham hist. —

Gerd gaar lige hen til Raadhusporten, banker med Dørhammeren.

VÆGTER. Hys, hys, det sømmer sig ikke for en lille Pige at være saa hastig.

GERD. Jeg har Bud . . .

GABRIEL med Vægt. Det skal *jeg* besørge.

GERD. Mit Hjerte har Bud. Banker. En Tjener kommer ud, gabende.

TJENER. Hvem Fanden vil ind her? Har Du Indbydelse? . . . Strækker Haanden ud.

GERD misforstaar det, tager hans Haand. Godaften, min gode Mand! Kan jeg faa min Herre i Tale?

TJENER slaar hendes Haand til Side. Saadanne Pigebørn kan vente til siden. Gaar ind, slaar Porten i.

GERD slukøret, ser paa Gabriel. Hvad skal jeg *nu* gøre?

GABRIEL. Gaa hjem og sove.

GERD. Jeg sover først, naar min Herre kommer.

GABRIEL. Sover Du hos ham?

GERD. Udenfor. —

GABRIEL. Da maa Du liggge her paa Torvet.

GERD sætter sig i Krogen ved Siden af Raadhustrappen, læner Hovedet mod Muren. Laan mig din Kappe! — Det er koldt — jeg er træt.

GABRIEL med Selvfølelse. Jeg har ingen. Peger paa Vægteren. Men han dér laaner Dig gerne sin Morgenstjerne — at dække Dig til med. Vægteren har sat sig til at snorke under Bislaget. Gabriel lister hans Morgenstjerne til sig og lægger den i Skødet paa Gerd. *Sub hoc signo* — som vi Latinere siger.

GERD træt. I er vel en meget klog Mand?

GABRIEL med en Gestus. Jeg har gaaet i den bedste Skole — i Mesterlektien!

GERD bøjer Hovedet tilbage. For alle de kloge — og gode Mennesker, der findes i Verden.

GABRIEL rørt. Tak, mit Barn! Vi vil se at passe godt paa vort Herskab — vi to tilsammen — Tilføjende. om det ellers blir muligt.

GERD halvt sovende. Jeg vil se at drømme om min Herre — i Glædens lyse Hus. Sover. — Morgenstjernen triller fra hende hen for Fødderne af Gabriel. Han tager den op og planter sig med den paa den modsatte Side af Trappen.

GABRIEL. Her sover en lille Pige — og drømmer om et ungt Herskab, som jeg staar paa Vagt for at snappe fra hende. — Hist snorker en drukken Vægter — og drømmer om at passe paa en By, — der danser paa en Vulkan! *Dum dormitant dii, pereat mundus!* Den Latin kan være lige saa god som den, der staar paa Apotekerkrukkerne. —

Fra Baggrunden kommer en Del Portechaisebærere; de standser udenfor Raadhusportalen; — et Par af Bærerne har særlig fint Liberi.

FØRSTE BÆRER til sin Kammerat. Holdt! De sætter Bærestolen ned!

ANDEN BÆRER. Nej, lad os komme helt hen til Trappen — vi er det fineste Liberi her paa Pladsen. De tvinger sig frem mellem de andre Bærere.

TREDJE BÆRER. Enhver Stol er god for sig . . .

FØRSTE BÆRER. Det sa'e Kurvemageren . . . men 'gu faldt han igennem Sædet. Sparker til tredje Bærer.

TREDJE BÆRER. Du er saa køjter, fordi du er i Oberstens Liberi. Lad ham passe, at han ikke faar Kurven . . .

FJERDE BÆRER. Eller Hornene . . .

FØRSTE BÆRER slaar ham. Jeg skal lemlæste Dig!

Bærerne stimler sammen, Porten gaar op, Tjeneren frem, støder i en Fløjte.

TJENEREN. Portechaisen til Hans friherrelige Naade, den strenge Hr. Obersts trolovede Dame!

En Mængde Par kommer ud af Raadhusportalen; Kavalererne følger deres Damer kurtiserende til Bærestolene.

I Spidsen Obersten og hans Dame; ved hendes Side Kai med Hatten under Armen, kyssende hendes Haand — yderst optaget.

OBERST bukker for hende. Min naadige . . . Aabner Portechaisedøren for hende.

KAI kysser hendes Haand. Min naadige . . . Hjælper hende ind. Jeg er nu og i al Evighed min Skønnes ærbødigste Tjener!

DAMEN smiler og trykker hans Haand. Evighed er et stort Ord, Hr. Ridder. —

OBERST med sammenbidte Tænder. Til Evigheden er Springet lidet.

KAI ser knejsende paa ham. Vi kan forsøge det Spring sammen . . . om Eder lyster. Jeg er til Tjeneste hvor og naar . . .

DAMEN ler og rækker sig ud gennem Vinduet. For Himlens Skyld ingen Hanedans, — I bolde Kæmper — nu maa Ballet være slut.

OBERST. Nu er Ballet slut. — Giver Bærerne et Vink, — de sætter sig i Bevægelse; Damen kaster Haandkys til Kaj, som vil følge efter. Obersten tager ham i Skulderen. *vor* Dans begynder her!

KAI. Ganske som I befaler. Kaster et sidste Kys til Damen, som er bleven baaren hen til det fornemme Hjørnehus, gennem hvis Port hun forsvinder.

Alle de andre Gæster er væk. — Dagningen lyser over det øde Torv. Gabriel nærmer sig Kai.

GABRIEL. Undskyld, min unge Herre . . .

KAI utaalmodig. Hvem er I? Jeg har ikke Stunder nu. Til Obersten. Jeg gør Hr. Obersten min Kompliment — Damen er fortryllende!

OBERST lægger Haanden paa Kaarden. Dreng . . .

GABRIEL gaar imellem. Strenge Herrer . . . det er vel ikke Meningen . . . saa tidligt paa Dagen. Galanteri er dog ingen *causa belli?*

KAI ler og trækker sin Kaarde. *Causa belli* . . . det er godt! En garde, Hr. Oberst! Obersten trækker.

GABRIEL. Men saa hør dog — stik den Klinge ind.

KAI strengt. Vogt dig for den Tandstikker.

OBERST. Til Sagen! Falder ud, de fægter.

GABRIEL løber hen til Vægteren. Hej, — holla! Overfald, Mord — Legemsbeskadigelse . . .

Vægteren vaagner og gnider sine Øjne; Gerd vaagner ligeledes, rejser sig, stirrer maalløs paa de kæmpende.

KAI fægtende. Lad den Vægter gaa ad . . . ah! . . . Vakler truffen.

OBERST stikker Kaarden ind, idet han fjerner sig. Saaledes lærer vi Krigsmænd de unge Hanekyllinger *mores.*

GABRIEL med opløftede Hænder. *O tempora, o mores!* Understøtter Kai.

GERD iler hen til Kaj, som har sluppet sin Kaarde og er segnet. Min Herre, o, min Herre! Ned ved Siden af ham.

KAI. Det Kaardestød skal han betale mig. Til Gabriel. Hvorfor kaldte Du ad den fordømte Vægter? . . . Lad ham nu skaffe mig en Bad-

skær ... Aa — au ... Til Gerd, der klynger sig til ham. Slip min Skulder — hvem er Du?

GERD. Jeg er Gerd fra Gaarden. — Lider den vilde Svane ilde?

Hun rækker Hænderne ud mod Gabriel og Vægter.

VÆGTER som sammen med Gabriel løfter ham op. Han gav mig en god rhinsk Dukat — fuld Vægt!

GABRIEL. Fuld Vægter — saaret Kavaler — god Kondition — allons!

Peger mod Hjørnehuset ved Gyden; de bærer Kai derind fulgt af Gerd, som ikke vender Øjnene fra den saarede. Fuldt Dagslys.

Tæppet.

KAIS KAMMER

Han ligger (til venstre) paa en Løjbænk, støttet af Puder under Hoved og venstre Skulder, Kappen over sig. Skaal med Blomster paa Bordet, Tinkrus med Vand i. Paa den modsatte Væg et Vindu i en dyb Niche; Aftensol.

Dør i Baggrunden. Ved Siden af et gammelt Skab. Gerd sidder paa en Skammel udenfor Kais Leje, bladende i en stor, svær Bog med Spænder.

KAI utaalmodig. De Satans Puder ...

GERD rejser sig. Bi, jeg skal rette ...

KAI. Bliv hvor du sidder ...

GERD idet Bogen falder paa Gulvet. Det Bæst er saa tungt ...

KAI. Lad det ligge ... Ophold. Hvad for et Bæst?

GERD. En Krønikebog — med Drager og Lindorme, Dværge og Riser ...

KAI. Pølsesnak ...

GERD. Nej, Herre; det staar prentet — det er *sandt* alt sammen.

KAI ler og vaander sig. Av for syv ...

GERD. Ikke utaalmodig — og ikke bande! ...

KAI løfter sig paa den højre Arm. Maa jeg atter og atter sige Dig, at Du kan gaa ...

GERD hurtig. Ja, Herre — naar I er karsk igen ...

KAI. Pokker i Vold! — Læner sig tilbage. Hent mig Gabriel ...

GERD trækker paa Skuldrene.

KAI. Naa! ...

GERD. Han sidder her neden under og drikker i Vagtstuen.

KAI. Gid jeg sad dér ... Rækker efter Kruset. Spring ned og hent mig Kruset fyldt med Rhinsk! Men hæld først Vandet ud! —

GERD. I taaler ikke hidsende Drik for Eders Vunde, Herre — det har jeg fra min Fa'r ...

KAI kaster Vand efter hende. Og det har Du fra mig!

GERD bøjer sig — ydmyg — smiler.

KAI. Kan jeg ikke ved nogen Slags Manen og Besværgen faa drevet denne *spiritus familiaris* fra mig . . .

GERD ler. Ikke ved nogen Slags — før end I er karsk igen! Kom, lad mig se til Forbindingen! . . .

KAI. Bliv fra mig — Pulverheks — Marekat . . . hent mig Gabriel: han skal bande for mig!

GERD. Herre! lad mig prøve derpaa . . .

KAI ler. Du? —

GERD. Min Fa'r lærte mig det — han var Rytter. Rejser sig, lader som hun trækker fra Læret. Kors — Kreuz — Pest — Sacremant, hvilket dumt Bæst jeg har været, at gaa paa Dansegulv og blive stukket i Skulderen for en fremmed Dames Skyld . . .

KAI ler. . . . som jeg ikke bryder mig en Døjt om . . . Vaander sig. Av, — av . . . jeg faar aldrig min Førlighed igen . . .

GERD. Jo — naar Lejlighed gives — og I ligger smukt stille!

KAI. Gaa hen — luk Vinduet op — lad den skønne Aftensol gøre mig et Besøg! . . .

GERD gaar hen til Vinduet — lukker op — ser ud.

Saa skøn en Kvæld — men lummerhedt —
Byen er i Uro — om ganske lidt
vil Lynene lyse og Tordnen buldre . . .

KAI.

Havde jeg blot to raske Skuldre! . . .

GERD.

Hisset gaar Vagt — herhid og herhen . . .

KAI.

Havde jeg blot min Hest igen! . . .

GERD.

Folk i Vaaben — paa Torv og Plads . . .

KAI.

Stod jeg blot der i Køllert og Kyrads! . . .

Rejser sig, vil ud paa Gulvet.

Var jeg blot dér — i den tætteste Flok! . . .

GERD gaar fra Vinduet hen til Skabet.

Lig stille, Herre, — det kommer nok!

Tager en Luth ud af Skabet, gaar tilbage til Skammelen.

KAI.

Hvad har Du dér? — den skinner saa blank.

GERD prøver den.

Aa, ingen Ting — blot en Sladderhank . . .

KAI.
Kan Du spille og synge? . . .
GERD. En Smule, — jeg tror . . .
KAI.
Hvor har Du lært det?
GERD. Alt af min Mo'r!

Spiller og synger.

RYTTER-VISEN

Min Fa'r han var en Ryttersmand,
som lo ad Stød og Vunde,
han hug sig gennem Fjendens Land,
saa drog han hjem og blev paa Stand
som han var født —
en Bonde!

Min Mo'r laa fin og lys paa Straa
i Nabohytten inde,
hun vogted Faar og Geder smaa,
men Hjertet vogted hun ej paa,
det tog min Fa'r —
fra hende!

Hun kunde alle Viser smaa
som Fuglen uden Noder,
hun løb, saa tidt hun skulde gaa,
hun sang og sprang saa let paa Taa,
hun sang, da hun —
blev Moder!

For mig blir Stuen aldrig trang,
hvor Vinden blæser, bor jeg,
for Vinden synger jeg min Sang,
og skulde jeg staa Brud en Gang,
jeg gør som Mo'r —
det tror jeg!

Af luftigt Ridt i alskens Vejr
ret aldrig bliver ked jeg,
og kommer Godtfolk mig for nær,
saa er jeg Ryttersmand og bær'
mig ad som Fa'r — Hugger i Luften.
det véd jeg!

KAI glad, forundret. Men Du er jo en hel lille ... Afbryder, vender Blikket bort, ligegyldig. Naa, ja, det Klimper er ikke ilde!

Det banker. Gerd flytter sig med Skammelen hen bag Løjbænken.

KAI kort. Kom ind!

GABRIEL i Døren.

Her er en Dame, Herre! ...

KAI. Hvad for en Slags?

GABRIEL.

Jeg véd ikke ganske — hun gaar ret straks —
vil bare tale to Ord ...

KAI. Ikke fler?

GABRIEL.

Her kommer hun, Herre — maskért, som I ser!

En maskeret Dame kommer; standser indenfor Døren; paa et Vink af Kai gaar Gabriel ud.

DAMEN nærmer sig.

Jeg er smertelig berørt ...

KAI vil rejse sig, munter. Behøves slet ikke:
det er *mig*, som blev berørt — og *mig*, som føler Smerte.

DAMEN hen ved hans Side, bøjer sig over ham.

At jeg skulde forvolde ...

KAI kysser hendes Haand. Mit dyrebare Hjerte!

GERD skjult; griber en Akkord. Pling! ...

DAMEN studser.

Er vi ene? ...

KAI ser bag Sengen. Saa omtrent!

DAMEN.

Jeg har noget at betro Jer!
O Gud, at I skal ligge dér saa ilde skamferet! ...

KAI.

Betyder ikke noget — det Stik er snart kureret:
naar min Skulder er i Orden — saa er Gensvaret *mit!*

DAMEN kysser ham paa Panden.

Min tapre Hr. Ridder — jeg vil sige Jer det frit:
min Haand har jeg vel bunden — men mit Hjerte ...

GERD som før.

Pling — pling!

KAI heftig.

Jeg taaler det ej længer ... Ser bag Løjbænken.

DAMEN. Hvad er der? —

KAI. Ingenting:
en Sladderhank, som lytter ... Til Gerd. Gaa ud! ...

DAMEN. I har vel Feber?

Kaster sig over hans Bryst.

Staa op! hvis det er muligt ... der er Fare ... vi maa fly:
Jeg elsker Jer ... før Midnat er Fjenden for vor By!
GERD som før. Pling, pling, pling ...
Trommehvirvler.
KAI rejser sig.
Fjenden? ...
DAMEN. Som jeg siger — red mig — red os begge!
Klokkeringning, Larm, Skud.
GABRIEL hastig ind.
Der ringes til Storm! Obersten ...
DAMEN. O Gud!
han søger mig ... min Elskte! frels Dig!
Løber.
KAI ser forbavset efter hende og paa Gerd, som kommer frem. Hun løb ud!
Og du? ...
GERD frem. Hvor hun var falsk! —
KAI. Men din Luth, den var *stemt!*
Blot Du var et Mandfolk — gid Pokker staa i Kvinden!
GABRIEL ængstelig.
Mon vi kan blive *her?* — Skud.
KAI. Vi er *gemt* — men næppe *glemt*:
enten slaas med Obersten — men heller slaas med Fjenden.
Vikler sin Kappe om Skulderen, griber sin Kaarde, ud, standser i Døren.
Kom — kom! Bort.
GABRIEL.
Jeg haaber, han kan dække mig ... Ud efter ham.
GERD slænger Luthen over Ryggen, ser sig om.
Hvad skal jeg tage med? Hen til Bordet.
Disse Blomster var hans Lyst:
han kyssed dem — jeg saa det. De skal gemmes ved mit Bryst!
Opdager hans Pistoler paa Bordet.
Og *disse* har han glemt. Tør jeg røre dem? — uha!
Stikker dem i sit Bælte; Skud, Skrig.
Det er *hans* — de skal med — blot de ikke gaar a'!
Løber ud.

GADEKAMP

Saa er vi paa Torvet.
Pladsen er greit belyst af Skæret fra Byen, som brænder dybt ned igennem Baggrundens Perspektiv.
Fjenden har stormet. Resterne af Garnisonen, ført af Oberst, hans Kvartérmester og Fændrik, er trængt tilbage til Torvet og værger sig dér — bag en Barrikade af væltede Karrer, Husgeraad, dræbte Heste og Mennesker — lige under det smukke Hjørnehus, i hvis sprængte Karnapvindu Oberstens Dame fortvivlet ses at følge den vilde Kamp.

OBERST raaber. Skyd lavt, Karle, skyd lavt ....!

KVARTERMESTER. Ingen Munition mere! ...

OBERST. Saa brug Klingerne! ...

FJENDTLIG OFFICER øverst paa Barrikaden. Pladsen er *vor*. — Vil I ha' Kvartér? ...

OBERST. Ja! i Helved! ... Skyder ham ned med sin Pistol, som han derpaa slænger ind iblandt Fjenden.

DER RAABES AF FJENDEN. Ingen Pardon — ingen Pardon! ...

OBERSTENS DAME bøjer sig ud af Vinduet, udstrækker Armene mod Oberst. Beskyt mig — red mig! ...

OBERST. Spring ned — jeg skal gribe Dig ...

Vilde Raab af Fjenden.

OBERSTENS DAME trækker sig gysende tilbage. Jeg tør ej ...

OBERST. For sent — for sent! ...

Nu er det øverste af Barrikaden fuldt af fjendtlige Soldater — over Karrer og Lig stiger de ned paa Torvet — Skud og Skrig.

OBERST raaber. Tilbage — ind i Raadhuset — følg mig, Folk! ...

KVARTERMESTER idet han hugger en fjendtlig Soldat ned. Var der nu blot Krudt i Raadets Vinfade! ...

Oberst, Kvartérmester, Fændrik og de tiloversblevne ind igennem Raadhusporten, som de stænger efter sig.
En lille Rest af Garnisonen og væbnede Borgere, som ikke er sluppet ind i Raadhuset, kæmper Fortvivlelsens Kamp midt paa Torvet med Fjenden. I Karnapvindet ses Oberstens Dame hændervridende.
I dette Øjeblik kommer Kai og Gabriel ind paa Scenen fra Gyden til høire — struks efter Gerd.

GABRIEL dækkende sig bag Kai. Fy for Pokker. Herre lad os se at komme væk!

KAI ler. Lettere sagt end gjort! ... Vikler Kappen om venstre Skulder, Kaarden i høire Haand — hans Næseboer udvides — hans Øjne lyser.

GABRIEL peger ud til høire. Gyden er fri — endnu!

GERD. Se — se — den ulykkelige! Peger mod det smukke Hjørnehus. De fjendtlige Soldater har sprængt Døren og er trængt derop. Damen ses i Vinduet — værgende sig mod Voldsmændene.

Kai svinger sin Kaarde, kaster sig imod de fjendtlige Soldater, som nu overøvemmer hele Torvet, men trænges fægtende tilbage, hvor Gerd staar.

DAMEN skriger deroppe. Frels mig — frels ...!

KAI griber den ene Pistol, som Gerd holder frem — sigter op mod Vinduet — skyder. Her er Frelsen! . . .

Damen synker ned med et Skrig, truffet; Legemet halvt ude over Vindueskarmen.

KAI bestyrtet — derpaa kort, bestemt. Den eneste mulige! . . . Griber den anden Pistol og fyrer. Soldaten, som bøjer sig over den dræbte Dame for at rive Smykkerne af hende, tumler omkuld med en Ed.

GERD. O Herre — Krigen er en Rædsel!

KAI. Ve dem, som bringer den over os! Han gennemborer en Soldat, der griber efter Gerd; slaar sin Kappe over hende og drager hende med sig — idet han saarer endnu en Soldat, der vil spærre dem Vejen ud til højre.

GABRIEL gør sig saa lille som muligt og iler ud efter Kai — sigende. Han slaas som Fanden selv med Horn og Klove — jeg vil følge ham i Halen!

Tæppet hurtigt.

ANDEN HANDLING

Nu er vi atter i en fremmed By.

Det er lige indenfor Stadsporten, hvis jernbeslagne Fløje er slaaet op paa vid Gab. Solen brænder. Udenfor Porten ses det støvede, træløse Landskab. Luften staar stille, kvalm og tung. Det er Middagstimen — den mindst mulige Skygge. Byen som uddød.

Husene, med de spidse Gavle, er lave. Det øvre Stokværk hænger ud over det nedre. Slidte Stentrapper med Jerngelænderе. En lille Springvandsbrønd til højre. Indenfor de fleste Vinduesruder er hængt hvide Lagener.

Flere smalle Gyder munder ud i den bredere Gade, der fører til Porten og Stadsmuren, hvorpaa et mønjerødt Trægalleri med dækket Trappe.

En Række Ligbærere, med tomme Baarer, kommer udefra ind gennem Porten og sætter sig paa Baarerne under Trægalleriet til venstre.

FØRSTE BÆRER tørrer Sveden af Ansigtet med Skjorteærmet. Hvem har Flasken? . . .

ALLE BÆRERE trækker Flasken frem. Her! . . .

FØRSTE BÆRER griner, idet han langer ud. Hvad er det?

ANDEN BÆRER bleg, mager. Dobbelt Kronebitter paa Perikum og Malurt!

FØRSTE BÆRER griner. Vi har kronede Dage . . . hva? . . . og hvad *vi* ikke har, det har Apotekeren drikker det Asen.

ANDEN BÆRER. Holdt! . . . gem noget til mig.

FØRSTE BÆRER. Det Snavs! — Jeg troede, den var sat paa Malvasier — kaster Flasken til ham jeg drikker ikke andet end Malvasier!

ANDEN BÆRER. Da er en Bitter ikke at foragte — — thi man kan dog aldrig vide . . .

FØRSTE BÆRER henvendt til de andre. Det Blegnæb — han er ikke vant til det! Han sa'e til mig de første Dage: Naar vi faar den op paa 100 om Dagen, — saa lægger jeg Bestillingen ned!

BÆRERNE griner.

FØRSTE BÆRER. . . . og nu har vi den oppe paa 700 — og nu drikker han Kronebitter — det Fæ!

TREDJE BÆRER. Du er alligevel Oldermand i Lavet, Kristoffer, — her har Du Malvasier.

FØRSTE BÆRER med en bred Haandbevægelse. Singot, alle Mand! og Herren give os godt at bestille — nu og ad Aare. Thi det er vel rart nok om Vinteren at bære smukke Folk i Portechaise til Dans og Festlighed, — men det smider dog anderledes af sig at bære dem i Sommerheden — paa *denne*. Klapper paa Baaren.

TREDJE BÆRER fortlarende omstændeligt. Pestilens er en Følge af Krigen. Krigen medfører — pro primo: svært Tab af Menneskeliv og onde Saar. Pro secundum: Dyrtid, daarlig Levemaade, Drik, Svineri og Utérlighed. Summa summarum: naar blot Krigen og Svineriet vil holde sig — den første *udenfor* Byen — det sidste i Byen — da har vi ingen Nød.

FØRSTE BÆRER griner. Aa, hvad Svineriet angaar, har det ingen Fare!

FJERDE BÆRER. Hvor mange tror Du nu, at Du har baaret, Kristoffer?

FØRSTE BÆRER rejser sig. Jeg tæller dem ikke efter . . . det lønner sig ikke Umagen. — Nu skal vi hen at hente den rige Rebslager — med Sang og Røgelse og alle Dikkedarer. Hans Ende blev spunden for kort — snyder Næsen spyt i Næverne, Folk — marsch!

Scenen staar tom et Øjeblik.
Kai, Gerd og Gabriel kommer ind igennem Porten.
Kai holder sig for Næsen — smiler — skotter til de to andre.

KAI. Ganske vist — en ejendommelig Lugt! — Ser sig om. En mærkelig By. Ingen Portvagt — ingen Sjæl paa Gaderne — alt som uddød! . . . Til Gabriel Hvor finder vi Lossement her?

GABRIEL sætter sig paa den første Hus-Trappe. Jeg orker ikke længer, Herre — denne smeltende Hede — denne bagende Sol — og . . . denne Lugt — puh! Det er for meget for en rettroende Kristen!

KAI munter. Du er for tyk, Gabriel; Du kommer aldrig i Himlen — Du vil blive brugt til at smelte Talg af — et vist Sted.

GERD sætter sig paa en Afvisер; lægger Luthen i sit Skød, Hænderne under Kaaret, vippende med Foden. Hvor er dine Vittigheder, Gabriel? er de flydt ud som Du selv i Sommer-Heden?

GABRIEL puster. Jeg er lutter Olje . . . *oleum et operam perdidi* . . .

KAI. Din Latin tager Livet af Dig. —

GABRIEL. Da vil jeg blive brugt til at smøre Himlens Dørfløje — de piber saa stygt i den senere Tid — har jeg hørt.

KAI ler. Hørt? . . .

GABRIEL. Min Navnefætter, Erkeenglen, har sagt mig i en Drøm, at Himmeldørene næsten er rustet fast. Der er for *mange* hellige, som vil ind, — man har ikke Lossement nok: — saa laaser man Porten.

KAI. Gabriel! vi vil ha' Lossement — her!

GABRIEL. Herre, jeg kan ikke flytte en Fod — puh!

KAI. Giv ham en frisk Luftning, Gerd.

GERD. Det maa da være fra vor Hjemstavn, — prøver Luthen.

KAI. Rigtigt — en Vise!

GERD søgende Akkorder. Om Sol over grønne Enge — om vor gyldne Maj — vor dejlige Vaar.

KAI tager sin Hat af og vifter sig med den. Grønne Enge — gyldne Maj — vift hid over!

GERD spiller og synger.

MAJ-VISEN.

Se, det summer af Sol over Engen,
Honningbien vil fylde sin Kurv,
og der pusles ved Bordet og Sengen
af den fattigste Sisken og Spurv:
og der jubles hele Dagen,
men mod Kvælden blir alting saa tyst —
Vaaren synger sin Sang, det er Sagen,
og mit Hjerte blir Voks i mit Bryst.

Udenfor Scenen høres dumpt og højtideligt Salmesang.

Veni, creator Spiritus,
Mentes tuorum visita,
Imple superna gratia
Quæ tu creasti pectora.

Gerd studser en Smule — derpaa fortsætter hun livlig:

Der er Sølvklang i Maj-Bækkens Vove,
gyldent Skær gennem Aftenen lang,
hver en Grøft bliver blomstrende Skove
langs den kornrige, bølgende Vang:
disse Bølger, o, de stiger
med min Sjæl over Solskyens Rand —
rundt i Verden er dejlige Riger,
ingen Vaar som en Maj i vort Land!

Kai og Gerd gentager de fire sidste Linjer — Gabriel falder ind med dyb Bas.

Ind kommer fra Sidegangen en Ligbegængelse: Kordrenge med tændte Vokslys og Røgelsekar; en Præst med Krucifiks; Bærere med en Baare, hvorpaa en tilhyllet død; Følge, som holder Tørklæder for Næserne. Der synges:

Hostem repellas longius,
Pacemque dones protinus,
Ductore sic te prævio
Vitemus omne noxium.

Naar Processionen har naaet Porten, opstaar der en Bevægelse; Følget begynder at flygte, Bærerne sætter Baaren ned.

PRÆST. Men for Himlens Skyld . . .

FØRSTE BÆRER. Ikke et Skridt gaar vi længer — den døde vil staa op . . . det er imod Reglementet.

PRÆST. Ve — ve . . . Løber; Følget spredes.

KAI træder til. Hvad er der?

FØRSTE BÆRER. Hvad der er? — spørg Liget om det! Han vil staa op . . . og vi har dog bundet ham forsvarligt med hans egne Strikker — den rige Rebslager.

KAI. Er I fra Forstanden — begrave en levende? Drager sin Dolk; skærer Strikkerne over.

ANDEN BÆRER. Aa, i disse Dage gaar det som det bedst kan . . . der er nok af *den* Fragt!

KAI. Hvad er det, Du siger? . . .

FØRSTE BÆRER peger paa Røgelsekarret, som Kordrengen har sluppet. Hvis I ikke er saa gennemsivet af Syre som en Garver — saa brug hellere Røgelsen dér!

KAI. Hvad fejler den stakkels Mand?

BÆRER tørt. Det er Pesten! . . .

KAI studser. Pest! . . .

GERD ligeledes. Pest? . . .

GABRIEL forfærdet. Pesten! . . . Gud fri os naadigt!

DEN SYGE stønner. Vand! . . .

KAI. Gabriel, hurtig hen til Brønden . . .

GABRIEL. Herre, jeg ryster alt af Feberen . . .

GERD. Lad mig! Springer hen til Brønden, væder sit Hovedklæde, kommer tilbage til den syge, fugter hans Læber.

KAI. Vi maa ha' ham i Hus . . . Til Bærerne Bring ham herind, — kanske vil han komme sig!

BÆRER. Ingen laaner *ham* Hus — det *jeg* véd — og har I selv rørt ved ham, saa kan I ligge paa Gaden blandt Svinene.

KAI. Her er Penge! . . .

ANDEN BÆRER griner. Vi fortjener *mere* i disse Uger, end vi kan drikke op hele vor Livstid. Gem I jeres Skillinger. Peger Men i hint Hus kan I lægge ham . . . dér er de alle døde!

Bærerne grinende ud.

KAI. Gerd og Gabriel, vi bringer den syge herind!

GABRIEL. Undskyld, Herre, vil I ikke først se min Tunge ...

KAI. Jeg vil se Dig hængt, hvis Du ikke hjælper mig.

GABRIEL. Jeg vil tjene Jer redeligt i alt — mod passende Vederlag. Men jeg har ganske *bestemt* Feberen ... jeg vil gaa udenfor Porten og lufte mig lidt!

KAI. Gaa, hvorhen den hede Vind blæser Dig — dit fejge Drog!

GABRIEL. *Nunc et per omne sæculum. Amen!* Griber Røgelsekarret, ryger sig dermed, gør en stor Bue omkring Baaren — gaar hilsende ud ad Porten, sigende Jeg haaber, at dette hellige Kar er af ægte Sølv ... til en lille Erindring! Ud.

KAI. Gerd! —

GERD. Herre! —

KAI. Har Du Kurage? ...

GERD. Til alt — hvor I fører an!

KAI. Paa Livet løs? ...

GERD. I Liv og Død!

KAI. Saa siger vi ... Standser, betænker sig, ser med et underligt Blik — først hen paa Gerd — dernæst ud i den tomme Luft. Sig mig, Gerd — ser Du ikke noget ... noget som en Skygge? ...

GERD. En Skygge, Herre? Hvad vil I sige dermed?

KAI peger ud for sig. En legemløs Gestalt — af samme Farve som Omgivelserne? Sidst var den grøn — som Herregaardens Træer derhjemme ... skønt nej; mere falmet — gusten i Farven! O, Gerd — sig mig, om Du ser noget ... thi der lægger sig et Slør for mine Øjne.

GERD tæt hen til ham, tager ham blidt ved Haanden. Jeg ser intet, kære Herre — uden denne hjemsøgte By — solhed — skyggeløs ...

KAI trykker hendes Haand. ... skyggeløs ... ah! — godt! Ingen Skygge for *mig!*

GERD fortsættende. Den stakkels, hjemsøgte By — de stakkels, forskræmte Mennesker — og: den ulykkelige dér! Peger mod den syge, der vaander sig paa Baaren.

KAI fast, frisk. Rigtigt, Gerd! ... saa siger vi: Tag fat! i Barmhjertighedens Navn! De bærer den syge paa Baaren op ad Trappen, ind i Huset.

EN AF FØLGET som har skjult sig bag nærmeste Hjørne og lagttaget de to, stikker Hovedet frem. Nu er nok Besværgelsen forbi ... Pst, pst Nabo! ...

EN ANDEN kommer krybende frem. Hvad siger I? ...

FØRSTE. Den Troldkarl! ...

ANDEN. Tys — for Guds Skyld ...!

FØRSTE. Hist kommer Raadstu-Skriveren ...

ANDEN. Ja, og den stærke Slagter — tilføjende den *gudfrygtige* Slagtermester!

FØRSTE smiler. Han er vel bleven det paa de sidste Tider? ...

ANDEN. Nabo! der maa *gøres noget!* Dette er en Forargelse —

RAADSTU-SKRIVER kommer. Hvad nyt — i disse haarde Tider? Byder Saus om, tilføjer gemytligere Hva' er der i Gaden at notere?

FØRSTE. Her kommer fremmede i vor By . . .

RAADSTU-SKRIVER. Det var s'gu en underlig Tid . . .

FØRSTE. Fremmede Besværgere og Haandspaalæggere — de trænger sig ind i vore hellige Handlinger — bringer de døde til at staa op — fører dem ind i vore Huse — *kurerer* dem kanske!

RAADSTU-SKRIVER OG EN DEL BORGERE. Har man hørt Mage!

SLAGTERMESTER. Jeg vil fluks gaa hjem og hente min store Økse — i Herrens Navn!

Man samler sig — Forklaringen gentages — der mumles — man taler højt — man truer hen imod Huset, hvor den syge er ført ind. Drengene hujer . . . og endelig gaar en gammel Kærling hen til Hustrappen, bøjer sin krogede Ryg, griber en Sten fra Gaden og siger:

GAMMEL KÆRLING. Tvi Jer derinde, I, Belials Børn, som ikke kan la' en velagtet Borger krepere naturligen af Pestilens . . . uden at man ser til ham eller rører ved ham! Kaster Stenen mod Døren.

Drengene piber i Fingrene og kaster Sten mod Dør og Vinduer.

RAADSTU-SKRIVER med Forsigtighed frem mod Trappen. I Lovens Navn — kom herud, I derinde — hvad og hvem I saa er!

SLAGTERMESTER frem foran Trappen med hævet Økse. Kom herud, I Troldkarle-Pak! Jeg skal hugge Jer Skinkestykket fra Kroppen! —

MÆNGDEN. Kom herud! . . .

Drengene hujer og piber.
Døren gaar op. Kai, fulgt af Gerd, kommer rolig ud paa Trappen . . . Da han viser sig, bliver der Stilhed.

KAI. I skulde nødigt larme saa højt! Peger Den Mand derinde — han er *just nu død!*

DEN GAMLE KÆRLING. Saa har I ombragt ham — med jert Hekseri! Tvi, tvi! . . .

MÆNGDEN. Sten ham — hæng ham . . .!

RAADSTU-SKRIVER stedse i forsigtig Afstand. Hvis I ved Kvaksalveri har voldt en velagtet Borgers Død — saa skal I følge med paa Raadhuset, og afgive Forklaring for den samlede Ret og det høje *Collegium hygieinicum.*

KAI. Den Mand — som nys drog sit sidste Suk — han sagde til mig: Var I kommen lidt tidligere, da havde I sikkert frelst mig — thi ingen her kender til at omgaas syge! Stiger ned, fulgt af Gerd, gaar rolig frem mod Mængden, der viger tilbage — siger Jeg er hverken Kvaksalver eller Heksemester — kun en vejfarende fremmed. Jeg har faaet nok af Krigen. Om I synes saa, vil jeg pleje jeres syge!

SLAGTERMESTER. Naa, saa *det* vil Du? Nej, under Pølsekniven skal Du — og din Tøs med dér!

KAI smiler — med en stor Haandbevægelse. Da skal Du ikke give Dine Kunder os at æde ... thi *denne* Haand viser har trykket den pestsyges Øjne til — og *hendes* griber Gerds Haand har aftørret ham Dødens bitre Sved! Giv Plads ... hvis I ikke vil have Sygen over Jer!

Alle viger forfærdet til Side — over mod den modsatte Husrække. Slagter mander sig op — træder i Vejen for Kai med hævet Økse: Far til ...!

KAI funklende Øjne — Haanden paa Kaardehæftet. Ned med Øksen ... eller min Klinge skal fare i dine Tarme! Atter rolig. Farvel, Godtfolk! Har I ikke Brug for os — saa har vi ikke Brug for Jer!

Raadstu-Skriver, Borgere o. s. v. trykker sig sammen paa den ene Side — saa at Gaden bliver fri lige til Porten — med udstrakte — pegende — truende knyttede Hænder: Ud med dem — ud af Byen med dem — ud — ud — ud!

Kai gaar roligt hilsende, fulgt af Gerd, i Midten af Gaden hen til Porten.

Her vender Gerd sig — griber sin Luth — synger:

Rundt i Verden er dejlige Riger —
ingen Vaar som en Maj i vort Land!

Tæppet.

TREDJE HANDLING

UDENFOR LANDEVEJS-KROEN

Landevej, opkørt, med dybe Hjulspor — gennem Hede (til højre), Fyrreskov (til venstre). I Baggrunden en høj, faldefærdig Lade, med aabenstaaende Port.

I Forgrunden til venstre Kroen, gammel — Bindingsværk — Taget højt — skæv Skorsten, — en Tønde med Granris og nedhængende Høvlspaaner dingler under en fremspringende Stage, der rager ud oven over Døren. Lys bag de smaa, blyfældte Ruder.

Det er mod Aften; rødbrømmede, lave Skyer; en klar Stribe langs Horisonten over den kratbevoksede Hede.

Lidt efter Handlingens Begyndelse staar Maane-Nyet op bag Laden, som kaster en dyb Skygge frem over.

Kai og Gerd ind fra Baggrunden forbi Laden og frem. De er begge mødige og medtagne. Kai indhyllet i sin Kappe, som er hullet og trevlet.

KAI ser ind i Laden. Nattekvartér — for Landstrygere! — Orker Du længer, Gerd?

GERD. Jeg vel nok — men I har Feber, Herre. Vi *maa* under Tag denne Nat. Gaar frem hen imod Kroen.

KAI standser hende. Har *Du* Penge?

GERD modfalden. Har I slet ingen? . . .

KAI. Min sidste Slettedaler! — Skal vi spille Greven for *den:* Hvor faar vi da Maden i Morgen?

GERD. I maa have Seng og Kvældsmad i Nat . . . Vorherre sørger for Føden i Morgen.

KAI. Dit vanlige Omkvæd — nu hjælper det ikke for en Styver længer. Feberen vil ikke forlade mig — *Du* maa forlade mig! Rækker hende Pengestykket.

GERD ser uforstaaende paa det og ham. Skal jeg gaa ind og købe? . . .

KAI utaalmodig. Du skal gaa saa langt din Fod bærer Dig — købe Dig Mad — og saa tigge, — stjæle — til Du naa'r vor Hjemstavn. Dér skal Du hilse og sige . . . Vakler under en Kuldegysning.

GERD ser bedende paa ham uden at tage Pengestykket. Hilse og sige? . . .

KAI. At jeg naaede *saa* langt — peger mod Laden hvor Landevejspak og Utøj venter paa en Kammerat: Lusene paa en Las!

GERD stille. Er det Eders Befaling, Herre?

KAI. Ja!

GERD. Eller spøger I? . . .

KAI. Pesten sidder i Kroppen paa mig — den har gjort mig til en Spøgefugl — en mager Fugl. Vent ikke, til jeg bolner ud — da blir mine Vittigheder saa fede som Kirkegaardsjorden. — Gaa!

GERD. Herre, I bliver klejnmodig. Spis og drik i Aften — i Morgen plukker vi atter Haabets Blomster langs Vejkanten!

KAI ler. Skønne Urter har vi sét gro langs Vej og Sti: Krigens Ukrudt — Pest, Hunger, rygende Ruiner, Ødelæggere og ødelagte . . . mine fem Sanser nægter mig Tjeneste — min Kaarde kan ikke føde os . . . altsaa: jeg plukker den sidste Blomst — Skarntyden!

GERD hurtig, idet hun tager sin Luth frem, som hænger over Ryggen. *Denne* kan føde os! Løber hen til Kroen, kiger ind ad Vinduet. Der sidder Krigsmænd inde — ved den flammende Ild — de drikker — slaar Tærninger — Guld paa Bordet! Dér vil jeg synge!

KAI. De vil høre paa Dig, hvis din Vise kildrer deres Kallun — saa vil de slaa din Luth itu — og slaas om Dig selv!

GERD ler. Om mig? — nej jeg er for liden. Min Sladderhank skal jeg vel hytte — og Penge skal jeg synge mig til . . . bi paa mig! Vil ind.

KAI griber hende ved Armen, drager hende med over til den modsatte Side. Du lyver — Du vil narre mig! . . .

GERD ser skræmt paa ham. Herre — Feberen staar af Eders Øjne . . . I gør mig ræd!

KAI. *Mig* ræddes Du for — men ikke for Krigsmændene derinde? Ler vildt. Ser Du de guldfrynsede Skyer — hvor tungt de hænger over Heden! Saadan hang Sparlagenet om min Himmelseng derhjemme

paa Gaarden. Nu gaar vi didhen — at sove ... ha, ha! Kender Du *jus primæ noctis* — Herrens Ret? — *min* Ret af din Ungdom — før end Du ler mig ud i Krigsmændenes stærke Arme — mig, det magre Gespenst af den drabelige Junker! ha, ha!

GERD stille, uden Angst, men bedende. Herre, — I trænger til kvægende Søvn ... tag den ved min Side: jeg skal vaage over Jer!

KAI som før. Uskyldig lader Du ... *hvem* kendte Du, før end Du løb efter mig? Hvem lærte Dig at slaa Øjnene ned, mens din Lyst gabede i dit Hjerte? Hvem af Gaardens Ungdom brød din Blomst, mens Du skotted sky efter mig, som havde Du aldrig plukket Adelsmands-Bladet af en Gaaseurt — og ønsket Dig dit Herskabs Gunst? ha, ha! Haardt og voldsomt Følg mig ud i Heden — den vilde, vejløse Hede: saa kan Du siden synge Salmer med Krigsmændene ved den flammende Ild!

GERD tonløst. Herre, gør det ikke — I vil angre derpaa, naar det er gjort!

KAI tøvende. Og Du da? ...

GERD bøjer Hovedet. Jeg er i min Herres Tjeneste!

Han staar et Øjeblik stirrende paa hende; hans Miner forandres — han lader hendes Haand langsomt glide ud af sin — dækker sine Øjne — vinker, at hun skal forlade ham.
Da han atter ser op møder hans feberglødende Blik en blind, en spedalsk og en Landeveis-Terne, der er kommen fra Baggrunden frem foran Laden.
Den blinde (hvid Hætte paa Hovedet) ledes ved den spedalske (mørk sørgelig Klædning — sort Hætte for Ansigtet) — som klaprer med sit Klappe-Træ; derefter Landeveis-Ternen i laset Flitter-Stads, med Blomster i Haaret.

BLIND. Nu ingen Knebren mere — lille Storkefa'r — nu er vi snart i Herberge — kan jeg skønne. Famler ud mod Ladeporten.

SPEDALSK med utydelig, dyreagtig Mumlen. U ... ø—ø—ææ ... uh! — Port!

BLIND til Pigen. Kom, Karne, — kom min lille Glædes-Fugl ... han siger, her er Port! Hvor der er Port, er der Hus — hvor der er Hus, er der Rum ... snuser ah! dejligt, muggent Høl ... Ler barnagtig og pollsk det er lindt at ha' under Lænderne — hva', lille Lam Synger.

Aldrig bredtes der Bolstre saa blaa,
som dem, vor Uskyld vuggedes paa!

PIGEN puffer leende til ham. Du har et Kærne-Humør, min gamle Blinde-Buk!

SPEDALSK klaprer med sit Træ, idet han peger mod Kai og Gerd. Fu ... i, i, æ, u—oh! Folk!

KAI griber Gerd ved Haanden, da hun medlidende vil nærme sig de tre. Spedalsk! —

GERD. Stakkels ulykkelige! —

PIGEN. Hvem stakler hun? Pas Du dig selv og din Kærest! — den Junker Leerbeutel! Peger paa hans Kappe.

SPEDALSK strækker Haanden bedende frem. Mæ . . . ma, mu . . . uh! Mad!

KAI. Pigen har Ret — Junkerens Børs er tom . . . Kaster sit Pengestykke til hende. Her er den sidste Ahne af en berømmelig Slægt. Skade Billedet er saa slidt!

PIGEN tager op — ler. Slid er slemt — men værre er den bare Bag!

BLIND. Fik Du noget, lille Karne, — ganske omsonst?

PIGEN. Jeg skal tjene den naadige Herre — næste Gang jeg møder ham alene!

KAI til Gerd, peger mod Kroen. Gaa ind! Til Pigen Du er ikke ilde — Du kunde endnu gøre en forsviret Raadmand lykkelig.

PIGEN. Skal jeg give Jer et Raad! Hvis I vil ha' en munter Nat — i godt Selskab — saa gaa herind med os tre og bliv lidt sammen med os.

KAI ler vildt og bittert. Følgerne vil næppe udeblive. I Morgen kan Du ta'e Klappe-Træet fra ham dér — og la'e mig bære det paa lovbefalet Vis!

PIGEN ler. Du er en munter Svend! Tilkaster ham Blomster af sit Haar. Her har Du Roser — rødere end *hans* Øjenrande — Peger paa spedalsk. Og her har Du Øjekast — som *han dér* ikke kan se. Peger paa blind.

GERD som har fjernet sig, tager Blomsterne op og bringer dem til Pigen. Dér har Du dine Blomster igen . . . min Herre er i Feber og Vildelse! . . .

KAI strengt. Gerd!

PIGEN ser paa Gerd — tøvende. Han har da vel ikke Pesten — den, vi løber for, alle tre? . . .

GERD hurtig. Nej, nej . . . hvor kan Du tro? Han er blot mat af Feber — og véd ej, hvad han siger. Faar han Mad og Søvn, da vil han blive karsk.

PIGEN ser prøvende paa Kai, dernæst paa Gerd — rækker hende Pengestykket. Behold Du det! — han er vel værre faren end vi!

KAI til Gerd. Du rører det ikke . . . ind med Dig — ind! Fører Gerd hen til Kroen — peger bydende — hun ser paa ham — bøjer Hovedet — ser endnu en Gang paa ham — han truer — hun gaar ind.

PIGEN ben imod Kai. Du er en Stads-Karl efter mit Sind!

KAI gør en Bevægelse, som vilde han følge efter Gerd — stamper med Foden i Jorden — vender sig kort.

He! Øllebrøds-Barmhjertighed —
før eller siden sælger vi os alle:
dyr er hver Krumme Brød, en Stodder æder,
dyre de Klæder,
som Skrædderen betale maa med Sved
den lange Nat — før han faar klemt sin Kunde
til at betale Kludene, som dækker
vor Benrads Overtræk af Kød og Hud . . .

ha, ha! saadan ser Livet ud!

Til Pigen.

Hvad vil du mig?
Før eller siden sælger vi os alle —
det kender *du* vel til? . . .

PIGEN.

Ih, hvor du ta'er paa Vej . . .

KAI peger paa den blinde, som har sat sig ved den spedalske.

Er *han* din Kærest? . . .

PIGEN. Naa ja, sommetider —
han er den rette Kærest just for mig:
hvad han ej *ser* — ej heller til ham svider!

KAI.

Og *han*, den anden, med sin Skralde? . . .

PIGEN.

Nej, véd I hvad! . . .

KAI ler. Nu — hvorfor ikke *alle*?

PIGEN.

Man holder sig dog proper . . .

KAI. Stakkels Tøs!

PIGEN blotter sin Skulder.

Fordi jeg bær det Mærke, som du ser —
fordi jeg gav mig hen, da jeg led Nød
til en af *dine* — til en Kavalér —
fordi jeg æde skal hver Dag mit Brød,
om Fedtet end er harskt derpaa til Tide:
saa er jeg dog ej Skive, skal du vide,
for hvermands Vittighed!

KAI. Godt Ord igen!

PIGEN.

Let sagt — naar Skarn er kastet . . .

KAI. Paa min Ære,
jeg mente ej saa slemt — min stakkels Tøs.

PIGEN.

Jer' Ære — aa den sidder vel saa løs
som Naglen i jert Vaabenskjold? . . .

KAI ler. Kanske!

PIGEN.

Naar hver Dag man faar høre og faar se
saa meget Smuds, som jeg og mine Lige,
af fattige og rige,
store, smaa:

naa, tror Du da en Landevejens Pige
er ræd for en spedalsk?

KAI. Vist gør jeg ej!
Man lærer mens man lever. Store Gud,
saadan — *saadan* ser altsaa Livet ud!

PIGEN ler.
Aa Stakkel! — han er ung og blød. Raaber til Blind. Kom her,
hør paa den Herre — han er Penge værd!

KAI til Blind.
Du fødtes blind! . . .

BLIND. Aa nej — men jeg blev smittet,
da jeg var Dreng og roded om i Skidtet
ved de spedalskes Hus . . . saa slog jeg Følge
med *ham* — med Storkefa'r — og saa med hende,
min muntre Fugl, min tro Ledsagerinde.
Det gaar ret lystigt — som du *ser:*
Du fik jo Syn, Hr. Kavalér!

KAI.
Man siger: „ved det Syn maa Hjertet bløde!" —
saa blød da, Hjerte — men se til, du rummer
et *Hav* — ved at betragte al den Kummer,
den Angst ved Dag og Nat, den Sorg og Kvide,
den Vane i at savne og at lide,
den dybt-tillærte Evne til at æde
al Skam i sig — det Hang til hver Gemenhed,
den fejge Flugt fra Sindets Høi- og Renhed,
naar blot Signalet „dagligt Brød" er givet —
kort sagt, den Narre-Spas, som nævnes Livet!
Dans, Junker, dans!

PIGEN ler.
Ja, dans! — det kan jeg lide.
Du er vel Godtfolks Barn — om man tør vide?

KAI.
Godtfolk — aa ja!
Min Fa'r gik hen og følte Attraa til
min Mo'r, som følte Attraa til min Fa'r —
den Sag er klar!
En Bonde gør det samme — og en Tyv —
en hellig Præst — og en forsviret Stakkel:
naar Barnet kommer — er det „et Mirakel!"
Men Kalv og Kid og Lam og Loppe-Ungen
gør ogsaa Fordring paa at være Børn . . .
Alle vil leve — leve da Alverden! . . .

PIGEN ler.

Dans, Junker, dans!

Hun tvinger Blind og Spedalsk til at danse rundt med sig, idet hun klaprer med Klappe-Træet.

KAI hidset.

Men føl Dig først til Pungen:
er den ej fyldt med gode Fødsels-Grunde,
Dalerne og Dukaterne de runde —
saa læg dig ned i Grøften og forblød!

PIGEN.

Højbenet blir han — men hvor han er sød!

KAI tager Pigen ved Haanden; hun slipper Blind og Spedalsk, som gaar tilbage og sætter sig udenfor Ladeporten.

Jeg var et Barn — sad paa min Ammes Skød. —

PIGEN.

Hi, hi, din Skælm; det kunde Du vel lide? . . .

KAI.

Jeg greb mod Livets Kilde, suged, drak,
blev karl-før, lærte danse, fægte, ride,
fik Hest med Skaberak
og Tjener ved min Side,
forvænt af Fa'r, forkæl't af Mo'r —
hej, Junkeren i Verden vidt udfo'r,
at føle om hans Klinge kunde bide:
fik Hug af Mænd, gav Stød igen,
havde adeligt Navn,
gjorde liden Gavn —
og nu maa han Stodder-Kaar lide.

PIGEN ler.

Dans, Junker, dans! —

KAI svinger hende rundt, støder hende saa fra sig.

Hvor det ender, kan ingen vide.

PIGEN fjerner sig tilbage, idet hun ser paa sin Arm, som han har knuget haardt.

For Skruestik! . . .

BLIND. Er Herren umanérlig?

Pluk ham, min Snut — Du gør det saa plasérlig!

KAI frem mod Forgrunden.

Et véd jeg! Jeg har faaet kigget
det hele durk- og durk,
véd, hvordan det er flikket
af broged' Klude sammen, dette Væv,
som Nattens Skurk
og Dagens Ræv,

spedalsk og blind og halt og skæv
omhænger Gøgler-Boden med! —

BLIND puffer til spedalsk.

Hi, hi, han tror at kende os! . . .

PIGEN. Hold Mund!
lad ham kun rase ud en liden Stund . . .

Med bestemt Betoning.

han hører *os* til! —

Spedalsk svinger Klappetræet og udstøder en Grynten; Blind ler og kaster sin Hætte i Vejret. Pigen driver dem ind gennem Ladeporten og lukker efter sig — idet hun med en stor Bevægelse vinker ad Kai.

KAI ser derhen imod; Maane-Nyet staar op bag Laden.

Hult er det hele, tomt er alt,
Pjalt søger Pjalt —
og Maanen ser derpaa og siger: Prosit!
Som disse Lemmer før var fagre
og nu er kraftesløse, magre,
saadan er Blomst paa Blomst af Ungdomsfylden
i Ungdomsvaaren visnet. Ej jeg spørger:
hvem der har Skylden?
ej dukker jeg mig, ej jeg sørger —

Ser mod Kroen

lad saa en lille Pige sælge sig
for Brød til hende selv og mig;
med *Skam* slap mangen ærlig over Nøden;
jeg ræddes ej for noget . . .

Ser tilbage mod Laden, som ligger i dyb Skygge.

jeg *vil ha'* dig — i Flitter og i Smuds —

Gør et Spring, løber op mod Laden.

jeg ræddes kun for et . . . Standser.

EN SKYGGE træder frem — foran Ladeporten — hyllet i Slør af Farve som den spedalskes Dragt; — nu staar den — i Maaneskinnet — foran Kai og viser ham sit hvide Kranium.

KAI.

Hvad? — ve mig — Døden!

River sin Kaarde ud af Skeden — vil hugge, — men gribes af Rædsel — vender sig.

Tilbage! bort! . . .

Ser sig om — Skyggen er forsvunden.

Altsaa et Blændværk! . . .

Gaar langsomt, støttende sig til den dragne Klinge, ned imod Kroen — over paa den modsatte Side — sætter sig tungt paa en Bænk.

Blodets Ebbe
kan fostre sligt . . . og dog — og dog: *det er der!*

Klingen falder til Jorden; han støtter Hovedet i Haanden.

Hvi skjalv jeg ikke
i Pestens Dage —
hvi genned ej Krigens Rædsler
mit Blod tilbage?
Var der mon over mig noget
stærkere end min Frygt? . . .
hvad har jeg vel i Verden
ud over Æventyr søgt?

Løfter Hovedet, trodsig.

Dum Snak;
jeg tjener ej nogen,
ej Herskab, ej Tanke,
ej Fører, ej Flok:
at følge min Ungdom, der fører
fra Dumhed til Daad
saa langt som Blodet vil bølge —
det var mig nok!

Min Fa'r — han sloges for Kongen;
længst smulrer vel begge i Jorden;
min Mo'r — hun sloges slet ikke:
nu er hun vel Enke vorden;
hun pryder vel Stole-Stadet
i Kirken ved Klokkens Ding-ding,
og røres af Præsten til Taarer —
og tænker paa ingenting!

Støvet fyger ad Vejen,
Knoppen ved Vaarbrud brister,
Elskeren gaar til sin elskte —
ingen om Grunden spørger:
Menneskestøvet fyger
gennem de tusinde Sekler,
hober sig op til en Bjergvold —
ingen paa Gravhøjen sørger.

Som jeg ej ræddes for Livet,
det Liv, jeg daglig forøder —
hvi skulde min Skælven gælde
Døden, den Dag jeg ham møder?
Men vel var det martrende Tanke
at pines *ene* til Døde . . .

o kunde en Kvindes Øje
mit Blik det bristende møde!

Da lod jeg de magre Hænder
synke i hendes Skød —
da var det godt, om jeg intet
af Dumhed og Lavhed fortrød!
Nej nej: *jeg lod dig ej sælge*
dig selv, for at skaffe Brød . . .

Han springer op.

Hej, Kammerater derinde:
nu leger vi: Liv og Død!

Han fatter fast om Kaarden — gaar over mod Kroen, som vilde han gaa lige ind ad Døren . . . standser — bøjer Knæ — holder Kaarde-Fæstet op foran sig — siger stille men tydeligt:

Gerd! Kysser Kaardens Fæste. Gerd!

Hans Læber bevæger sig — man akkurat hører dem forme Ordene:

. . . *vær brav Karl! Kai!*

Tæppet.

INDENFOR

Det indre af Landevejskroen. Lav Dør til højre og et stort Bord med Bænke, hvor Prangere og vejfarende Folk sidder og drikker.
I Baggrunden Skorstenen, med en stor Ild, og en Skænk, bag hvilken Kro-Konen og Værtshuspigen færdes, begge tykke, plumpe Fruentimmer.
Op imod Skænken læner Gerd sig, endnu tøvende, ubeslutsom.
Til venstre paa Udvæggen to lave Fag Vinduer, med smaa, blyfældte Ruder.
Ned fra Loftet i Midten en stor Lygte med itubrudte Horn-Ruder.
Alt er forfaldet, Vægge og Husgeraad bærer Spor af Vold, Kugler og Tidens Tand.
Mellem Udvæggen til venstre og Skænken et Bord med tre Stole; her sidder Oberst, Fændrik og Kvartérmester, drikkende og spillende Tærninger.

OBERST.
Lystig for Fanden!
Madmo'r, fyld Kanden! . . .
Lene! . . .

FÆNDRIK.
Nej, den anden! . . .

Peger mod Gerd.

KVARTÉRMESTER vender sig mod Skorstenen.
Hvad braser I paa Panden? . . .

KROKONE ved Ilden.
Flæskepandekage —
lyster I at smage? . . .

Værtshuspige bringer et Stykke i en Lerskaal.

FÆNDRIK kniber hende i Kinden.
saa buttet som din Hage —
Kniber hende i Siden.
saa fed som din Flanke —
KVARTÉRMESTER snuser til Skaalen.
De Æg — de har en Tanke ...
VÆRTSHUSPIGE slaar til Fændrik.
Naa, se han kan sig dy! ...
FÆNDRIK peger atter mod Gerd.
Hvad hedder hun — den ny? ...
VÆRTSHUSPIGEN slaar med Nakken.
Vi er *nok* her i Kroen! ...
OBERST tæller Tærningerne op paa Bordet.
Otten — Seksen — Toen ...
VÆRTSHUSPIGE.
— her render saa mange Tøse
fra By og til By:
man maa holde paa sin Værdighed!
KVARTÉRMESTER vil kysse hende.
Det gør Lene — med stor Færdighed.
FÆNDRIK rejser sig, lidt usikker, betragter Gerd.
Hun er næppe af de „løse" —
saa beskeden og saa bly!
kom hid, mit Lam! ...
OBERST slaar i Bordet. Pas Spillet!
KVARTÉRMESTER.
Saa begynder vi paa ny! —
OBERST.
Lystig for Fanden!
Fændrik, skænk af Kanden ...
FÆNDRIK.
Skaal! alle søde Glutter —
Alverdens Gærdesmutter ...
OBERST ler.
Pas paa dem, naar du har dem —
der kommer en Mand og ta'r dem!
Ovre fra Prangerens Bord høres en læreven Stump af en Samtale.
EN PRANGER.
Bardous, dér laa hans Kvinde —
Hjælp var der ej at finde,
saa tog Døden ved hende!
ANDEN PRANGER.
Aa, Sludder vel? ...

FØRSTE. Selv Sludder!
der var et Helveds Mudder,
en Skyden, et Spektakel —
og da Vrøvlet var forbi,
saa laa hun dér, den Stakkel;
men Manden, han gik fri!

OBERST *farer sig med en Trækning til Panden, bider i sit Mundstykke.*
Fordømt! — de stikler paa os!

KVARTÉRMESTER.
Aa disse gamle Sager
kuns lidet en Krigsmand rager: —
Eders Hjertenskær blev skudt —
hele Byen gik kaput —
vi slap bort med mange Flænger —
i et Haar det hele hænger!

OBERST.
Hej, lystig, lystig for Fanden;
Fændrik, skænk op af Kanden . . .
Forsøger at synge.
hvad rager det os,
hvad rager det os,
hvad rager det nogen af os?

KVARTÉRMESTER.
Kaarden i Næven — Lunten til Bøssen —
brænd af!
Snor sit store Skæg og synger med høi Bas.

KRIGSMANDS-VISEN.

Vi Krigsmænd er af Glædens Fag,
vi giver Fjenden en Goddag
og gør ham til vor Skive,
men bliver selv i Live:
— Lev vel!
Og har vi skudt til sidste Maal,
og har vi tømt vor sidste Skaal —
ja saa kan Fanden ta' os.
Hvad rager det mig,
hvad rager det dig,
hvad rager det nogen af os?

OBERST og FÆNDRIK *Omkved.*

KVARTÉRMESTER.
Vi Krigsmænd blir vel ogsaa skudt,
men det er i en munter Glut,

som Stormen selv berammer
paa sig og paa sit Kammer.
— Luk op!
Og har vi uden al Pardon
berendt den stolte Bastion —
ja, saa kan Fanden ta' os.
Hvad rager det mig,
hvad rager det dig,
hvad rager det nogen af os?

OBERST og FÆNDRIK. Omkvæd.

De sætter Bægrene haardt i Bordet, skaaler, drikker.

OBERST faar Øje paa Gerd.
Se det var en Glut! . . . kom hid, du Smaa.
Gerd nærmer sig.
Kan Du synge? . . .
GERD. Ja lidt! —
OBERST. En Dukat for din Vise.
ifald den er god . . . og se, *denne her,*
Kaster sin Børs paa Bordet.
ifald Du vil være min Hjertenskær!
GERD munter, peger paa sin Luth.
Min Hjertenskær — det er denne! —
OBERST. Aa Snak!
KVARTÉRMESTER.
Du skal neje dig kønt — sige Obersten Tak . . .
FÆNDRIK.
Og smile til *mig* . . .
OBERST. . . . og synge din Sang!
Rasler med Børsen.
Jeg sekunderer — med Guldstykkers Klang.
FÆNDRIK.
Er Du Zigeuner? . . .
GERD nikker. Ja nok!
FÆNDRIK. Du er nydelig —
KVARTÉRMESTER drikker.
Hun er Tatertøs — det ser man tydelig.
OBERST.
Kan Du spaa? Gerd ryster smilende paa Hovedet.
Ikke spaa? . . .
KVARTÉRMESTER. Du maa ikke nægte
Hr. Obersten noget . . .

FÆNDRIK. Ifald Du er ægte,
saa se mig i Haanden, og sig . . .
GERD rask. I er Fændrik
og fører de slemmeste Lanseknægte.
OBERST drikker, ler, betragter bende med stikkende Blikke.
Det var letvunden Visdom. Nu Turen til mig!
GERD griber hans Haand.
Disse Linjer løber en vildsom Vej —
og ender for brat . . . Slipper Haanden.
Nej, jeg spaar Eder ikke —
jo — hvis jeg maa stikke den ned paa mit Bryst!
Tager Pungen.
OBERST ler.
Ægte Zigeuner! Drikker. Lad Guldet kun varme
din Hals mellem begge de hvide Arme:
Dæmpet.
des mere Ild — naar de svaler min Lyst!

Deres Øjne mødes — hun rynker sine Bryn — gør derpaa et lille Spring, stiller sig midt paa Gulvet — lægger Luthen i sin Arm — tager nogle Akkorder. Prangerne rejser sig fra deres Bord og kommer nærmere.

GERD spiller, synger — til nogle Dansebevægelser.

ZIGEUNER-VISEN

Glødende, glødende Granadas Klippetinder:
dér hvor I Sagnet finder,
som Vandringsmanden Kildens Sølververæld —
skummende, sydende kløver det Bjergets Bryster,
lokker med hundred Røster:
et Elskovsbarn af Spanjens stolte Dronningfjæld.

Maurerne, Maurerne svam over Havets Vove,
brød gennem Fjældets Skove
og fandt i Granada et Paradis —
frem tren Alhambra i Marmorets Klædning herlig,
dér tog Moriscen kærlig
i Favn hver Bjergets Datterlil paa Houri-Vis.

Danser, I Maurernes Døtre,
synger og slaar Castagnetten,
skjul under Neglen Pletten,
den blaa —
Spanjerindens Blod er ej at lide paa.

Spanjer og Maurer og Jøder og hver en Kristen,
pral kun med hele Listen,
der er paa Jorden blot ét ædelt Folk —
Øjet som Ørnen, og Ferskenens Dun om Kinden,
stolt er Zigeunerinden:
og har som Spanjens Glut i Strømpens Baand sin Dolk.

Danser, I Maurernes Døtre,
synger og slaar Castagnetten,
skjul under Neglen Pletten,
den blaa —
Zigeunerindens Blod er hedt at lide paa.

De tre Krigsmænd giver stejende, med opløftede Bægre, deres Bifald til Kende.

VÆRTINDEN trænger sig frem til Obersten, fortrolig.
Et kønt lille Nusseben, I dér har faaet fat paa —
ved *min* Hjælp, at sige . . .

OBERST. . . . den Du véd at lægge Skat paa!

Hemmelig.

Hold alt beredt til Natten! . . .

FÆNDRIK tager Værtshuspigen paa Skødet. Lad mig kysse dine Ører!

PIGEN vender sig knibsk fra ham, griber Oberstens Bæger.
Du sødeste Oberst for de fri Marodører!

Latter; Prangerne hilser paa Obersten med opløftede Bægre.

Under dette har Gerd nærmet sig Vinduet — Maanelyset falder ind paa hende — det røde Skær fra Skorstensilden belyser Grupperne om Bordet. Gerd drager ubemærket Oberstens Bøsse frem fra sit Bryst, rækker den ud gennem Vinduet — lader den falde — hviskende, inderligt: Herre — o Herre! . . . saa vender hun sig imod

OBERSTEN som støder Bægrene til Side og raaber, kendelig paavirket af Vinen.
Kanderne fyld — og rundt skal det gaa!
En Vise endnu — din *bedste*, Du Smaa!

GERD fjerner sig langsomt fra Vinduet.
Min bedste — min *sidste*! . . .

OBERST rækker Bægeret frem mod hende.
Hvad stirrer Du paa? . . .

Gerd griber sin Luth — som vilde hun spille og synge — men slipper den atter og reciterer.

GERD.
Nu dugges Ruden, fældet ind i Blyet —
saa blegt et Aasyn staar bag Vindvets Ramme:
hvad vil det mig? det er kun Maane-Nyet,
koldt er dets Blik, slk aldrig Livets Flamme —
drik, Oberst, drik!
Jeg skal kredense Skaalen dine Læber,
men se, langs Bægrets Bug sig Bærmen klæber
som størknet Blod,

og smeltet Bly i Stobets Indvold brænder,
jeg dypper deri mine kolde Hænder
og ler ad Vablerne, mit Hjerte fik:
o Gud, den Skaal er god —
drik, Oberst, drik!

Kom, kom, jeg skal Dig Æventyr fortælle
om Dragen, som Prinsessen skulde lyske:
jeg ringler med min Rangles Narrebjælde
og tysser paa Dig, sødeste Utyske —
drik, Oberst, drik!
Din Haand er haaret, men min Hud er fager,
saa fløjelsblødt jeg om din Hage tager
og bider Dig!
da holder vore Læber Stævnemøde,
og mine Tænder kysser Dig til Døde,
ret aldrig før saa vild en Nat Du fik:
se kun paa mig —
drik, Oberst, drik!

I dette Øjeblik træder Kai, med Kappefligen op for Ansigtet, ubemærket ind ad Døren — holder sig bag Prangerne.

GERD fortsætter.

Nu dugges Ruden — véd Du, hvem der aander
med hede Læber hist bag Vindvets Ramme?
det er en Sjæl, som sig i Smerte vaander,
en Mand, hvis Stolthed tænder Sten i Flamme —
Hvisker drik, Oberst, drik!
Det er et Voks, urørt af Lavheds Stempel,
det er min Kirkes Kor, mit Afgudstempel
af Hymner fyldt,
det er et Legem til at to og tvætte —
det er min Herre, som mit Hjerte fik:
den Skaal er fyldt griber Oberstens Dolk
drik, Daggert, drik!

Kai er sprunget frem, griber bagfra Gerds Haand, Dolken falder til Jorden — hun selv segnende.

OBERST er tumlet op fra Bordet; Kande og Bægre væltes; — frem mod Kai. For Djævlen — hvem er I?

KAI idet hans Kappe glider ned. En, som elsker, hvad der er skønt — ikke ræddes for det hæslige — bærer over med det raa — *tugter en Geménhed!*

OBERST langer ud, med en uanstændig Grimace mod Gerd. Hæ! . . . Du skød min Brud! Nu ta'er jeg din . . .

KAI slaar ham i Ansigtet — drager sin Klinge.

OBERST blindet af Slaget og af Raseri. Først Du — saa hun! Trækker, og falder ud mod Kai.

KAI. Du alene! Gennemborer ham.

KVARTÉRMESTER holder Fændrik tilbage. Ærlig Tvekamp — intet at indvende . . . Hilsende Satans til Stød!

KAI bøjer sig over den næsten bevidstløse Gerd — drager hende blidt op til sig — fører hende mod Døren — vender sig — siger til de andre, pegende. Derudenfor ligger en fyldt Børs . . . for *den* kan I bekoste denne Herres Begravelse!

Tæppet hurtigt.

FJERDE HANDLING

BLANDT GØGLERE

I Udkanten af den dybe, mørke Skov — ud paa Aftnen — aaben Plads; i Baggrunden en Række Gøglerboder. En Bjørn danser — Børn, anført af en stærk Mand, gør Smidighedskunster — en Kvinde viser en Slange frem, osv.

To Bajadser gaar paa Stylter og kaster Lykke-Sedler ud blandt Mængden — der følger efter Stylte-gængerne tværs over Pladsen og *udenfor* Scenen.

Saa bliver der Tavshed. Hist og her tændes en Begfakkel eller kulørt Papir-Lampe.

I Forgrunden (til venstre) en Gøglerbod — med fremspringende, raat-sammentømret Forhøjning, hvortil et Par Trin fører op. Under denne Forhøjning — nærmest ind imod Skovens mørke Træer — ligger Kai, Gerd og Gabriel Langfinger omkring et lille Baal. I en Gryde, hængende over Ilden, koger Gerd Kvældsmaden — som deles ud og fortæres af de tre i Tavshed.

Fra den modsatte Side kommer gammel blind Gøgler, der ledes af en lille Pige, som slæber paa hans store Harpe.

Han sætter sig paa et omstyrtet Træ, stemmer Harpen, griber dæmpede Akkorder — reciterer:

HYMNEN

Den store Skov,
den mørke, dybe, store Skov —
fjernt fra de snevre Byer,
hvor Menneskets Behov
gør Pladsen mer' og mere trang,
og standser Luften i sin Gang
og kvæler Sol og Fuglesang,
  mens Næstens Mund sin Aande
  i Næstens Svælg udspyer . . .
den store, frie Skov!

Om Dagen tyst — saa dæmpet tyst,
lig Bølgens svage Brus mod Kyst,
gaar Brisens Sus som Aande-Røst
igennem Løvsals-Kronerne;
og Bladet vender solskins-lyst
sit Ansigt i den lette Vind
og lytter spændt — og suger ind
i hver en Pore Tonerne;
da titter frem bag Granens Rod
og Egens kæmpebrede Fod
en Hare her, en Grævling hist,
at se, om det er ganske vist
at denne Bladets Bøjning
ej nogen Fare bringer —
men som et Lyn paa fire Ben,
fra Gren til Gren,
fra Kvist til Kvist,
saa sorgløst som et Lege-Barn,
ukendt med Frygt for Jæger-Garn,
det røde Egern springer.

Forandrer Rytme og Tone.

Dog Dagen kvælder og Lyset flyr,
og Skyggerne bliver saa lange —
de fjæler sig, alle de vagtsomme Dyr,
ad lønlige Stier og Gange:
og Kilden hulker sig frem af sit Krat
og gyder sig ind i den nære Nat
med Suk og med bønlige Sange —
da skræmmes den Hind paa den lydløse Klov:
den dukker og knejser og dukker igen,
styrter saa bort til sin kronede Ven —
og Skoven er tavs som Døden,
den dybe, den mørke Skov!

Men dette Dyb,
det skræmmer ej de to,
som fjernt fra Menneskenes Bo
og Livets meningsløse Larm og Lyde,
den dybe Fred i Skovens Favn vil nyde:
de vandrer Fod for Fod,
som bar dem Vinger over Granens Rod;
usét af nogen, ser de grant hinanden:
de mørke Øjnes Glans — og Haarets Fald om Panden —

og Læbens røde Blad, som Læben søger —
og dette Smil, som over Kinden spøger,
og som med et blir smertefyldt . . .
en Haand
har Haanden grebet, Armen ængstlig skælver,
Blik suger Blik, mod Brystet Bryst sig hvælver:
da ranker stolt sig Skovens tætte Stammer
og bygger dem et Brudekammer:
da bryder Kilden med sin vante Klage
og maner Vaarens Ungdomsdrøm tilbage,
da Nymfen baded sig i Maanens Skær,
og Vandet løfted paa de lyse Lemmer
og følte deres Blødheds blide Vægt —
da kvidrer glade Fugle fjernt og nær,
og gennem deres rene, klare Stemmer
gaar som en Salighedens store Lov —
Naturen hylder Menneskenes Slægt,
og den blir lys, den dybe mørke Skov!

Den gamle blinde Gøgler har endt sit Digt. Kai og Gerd har begge lyttet opmærksomt efter.

KAI rejser sig — gaar hen til Træet, hvor han har hængt sin Kaarde — spænder Gehænget af — gaar over til den gamle Harpespiller — siger stille til den lille Pige, idet han giver hende Gehænget. Sælg dette i en Bod, naar I kommer til en By — og giv *ham* Pengene. Fjerner sig, vender sig igen — siger til den lille Pige Du er vel ærlig? —

Den gamle Harpespiller nikker — tager den lille Pige ved Haanden — og gaar ud med hende. Kai vender tilbage til Baalet.

GABRIEL spisende. Et Par Sølvspænder fattigere — og en lang Vise rigere. Til Gerd Nu maa *vi to* til det! — Spiser.

KAI kort. Det var ingen Vise, — det var en Hymne.

GABRIEL tager Maden ud af Munden. En Hymne? . . . Naa, ja — sligt skal have sit Navn. Visker sig om Munden og tørrer sig i sit Ærme. Jo finere det lyder, des mer det Godtfolk fryder; men for Resten . . .

KAI afbryder. Snak ikke om Ting, som Du ikke forstaar. Jeg har taget Dig i min Tjeneste igen — men det kan ende brat — og saa er vi færdige for stedse.

GABRIEL. Maa jeg — maa jeg i al Ærbødighed, Herre — gøre opmærksom paa, — at det er en saare vanskelig Tid, hvori vi lever . . .

KAI smiler. Er det Livet i Almindelighed? . . .

GABRIEL. Det er *disse* Tider. — Denne Krig — denne Pest — denne — om jeg maa sige — fuldkomne Mangel paa Sikkerhed, hvori vi lever — den har vendt op og ned paa det hele. Disse Bønder, Husmænd, Markarbejdere — disse Prangere og andet Bragas — de vil mærkelig nok ikke længer krybe langs med Jorden og

sluge Støv. De vil rejse sig — vil de. De rotter sig sammen — gør de. Hvor Retten er ophævet af disse Landeplager — dér laver de deres egen Ret. Den smager lidt af Ildebrand — den lugter af Selvtægt. De konfiskerer Godser — de dyrker Jorden for egen Regning. De føler igen Saalerne i deres Støvler og Jorden under deres Fødder. Naar de kommer til Marked og Landevejs-Løjer — saa vil de høre muntre Viser ... Mængden vil muntre sig og le ad de Herrer, der har siddet paa dens Nakke.

Mængden kommer tilbage. — Løjerne begynder forfra.

GABRIEL springer op. Nu Gerd er det din Tur! Du synger en rask Vise — jeg skriger ud! Træder op paa Forhøjningen.

GABRIEL med Hatten i Haanden — Udraaberstemme. Ærede og højtærede Herskaber!

EN STEMME BLANDT MÆNGDEN. Her er ingen Herskaber — her er frie Mænd og Bønder!

EN ANDEN STEMME. Og Handelsmænd og Prangere!

TREDJE STEMME. Frie Haadelsmænd!

FJERDE STEMME. Ærlige Prangere!

FØRSTE STEMME. Naa, — snak nu Du, Bajads!

GABRIEL bukker ærbødigt. Frie Bønder og Handelsmænd — ærlige Prangere! Her høres en god Vise, sunget af en munter lille Pige, for to Styver — og en udmærket Vise, for fire Styver. Men hvis de ærlige og frie Mænd vil lægge en Sølv-Ort i denne min beskedne Hat, da kvidrer den lille Pige og jeg som Nattergale i Parringstiden!

EN STEMME. Hvad koster Pigen?

GABRIEL. Hun er ubetalelig — ler det skal De snart faa at høre. Og for øvrigt er hun under Protektion af Verdens første Fægtemester og stærke Mand, som herefter skal have den Ære at vise sin Færdighed og Styrke.

EN STEMME. Begynd!

Gerd griber sin Luth, stiger op paa Forhøjningen — spiller og synger.

Jeg drømte mig en Vise,
som ingen drømte før ...

EN STEMME. Hvad er det for en Vise?

GERD. Det er Friervisen — om Fogden og Præsten og den lille Piges Hjertenskær.

EN STEMME. Fogden og Præsten — det er godt. — Lad dem bare faa paa Hylliken!

GERD synger.

FRIER-VISEN

Jeg drømte mig en Vise,
som ingen drømte før:

eg rejste paa mig aarle,
skød Slaaen fra min Dør —
og der stod Fogden udenfor og bad mig om Gehør —
naa, kom ind da!

Han var saa skøn at skue,
saa trind og rød og rund,
hans Øjne hang paa Kinden,
og Næsen paa hans Mund, —
hans Vom, den var et Pottemaal og det var uden Bund —
det var Fogden!

STEMME. *Ham* kender vi!

GERD synger.

Jeg drømte mig en Vise,
som ingen drømte før:
jeg rejste paa mig aarle,
skød Slaaen fra min Dør —
og der stod Præsten udenfor og bad mig om Gehør —
saa kom ind, da!

Og Præsten saa paa Fogden,
og stammed blot: Ih, Ko's,
og Fogden tog til Hatten,
men det var mest paa Trods.
Først tog de til at bande og saa tog de til at slaas —
i mit Kammer.

Jeg bad saa mindeligen,
jeg bad dem om Gehør —
saa sprang jeg ud paa Gulvet
og aabned for min Dør:
der stod den kække Ungersvend, som var min Ven fra før —
aa, kom ind Du!

Han tog ved begge Herrer —
han spurgte ej derom —
den ene ved hans Krave,
den anden i hans Vom,
saa smed han dem for Døren ud, den samme Vej, de kom —
aa, hvor fo'r de!

Den ene fo'r til Himlen,
men det var Rejsen spildt. —
Den anden fo'r derned til,
hvor der er lunt og mildt;
saa blev de dér tilsammen, for der var Hus bestilt
for dem begge!

Under Mængdens Bifald stiger Gerd ned ad Forhøjningen. — Gabriel gaar rundt med Hatten og samler Pengestykker ind.

EN AF MÆNGDEN. Naa Bajads, lad os høre Dig!

Gabriel stiger op paa Forhøjningen — bukker — giver Tegn til Gerd at hun skal akkompagnere ham.

EN AF MÆNGDEN. Hvad blir det for en Vise?

GABRIEL. O, en meget fin Vise — en udstuderet Vise. Slaar sig med Selvfølelse for Brystet. . . . Langfinger-Visen! Synger.

LANGFINGER-VISEN

Aa ja, ja, ja, ja, — aa nej, nej, nej, nej,
jeg lagde mig ind hos en Mester —
han reded mig ud den Langfingerleg,
om at skære de Sko over Læster:
man napper lidt hist, man negler lidt her,
men Sagen er, hvordan en Negl man skær!

Bestikke — nej fy, det høres saa plumpt,
men hvad gør man ej for Dusøren?
det sorte er sort, det dumme er dumt —
men se, Ærlighed skifter Kuløren:
i Dag er den Dyd af en fornemme Slægt,
i Morgen — aa, hæng mig den Tyveknægt!

Den Kaarde blir smurt med Menneskefedt,
at den ikke skal ruste i Balgen,
den fine Hallunk, han hytter sig tidt,
mens den sølle maa dingle i Galgen:
en Styver Du kneb, din sjofle Person;
men tusind Dukater — godt gjort, Baron!

Mængden bøler: Det er godt — lad Baronen faa den — det er godt!

GABRIEL bukker og slutter.

De Visdommens Mænd ved Nat og ved Da'
de gransker og gnider sig Panden,

men hvor fik de Tanker og Indfald fra —
den ene dem stjal fra den anden!
Aa ja, ja, ja, ja — aa nej, nej, nej, nej —
saa lystig mig tykkes den Langfingerleg!

Mængden jubler — Gabriel springer lige ned iblandt dem og gaar rundt med Hatten. Han vender tilbage til Kai — rasende med Pengestykkerne i sin Hat — siger i en kammeratlig Tone til Kai:

GABRIEL. Folk er oppe i Aften — nu maa I slaa det sidste Slag, Herre!

Kai vender ham Ryggen med en Skuldertrækning — tager sin Kaarde — stiger langsomt op paa Forhøjningen — ser roligt ud over Mængden — fæster et Kortblad paa Stammen af det Træ, der hælder sig ud over Forhøjningen — siger med høj Røst.

KAI. Disse Hjerter dér — paa Kortbladet — gennemborer jeg med min Kaardespids i tre paa hinanden følgende Udfald!

Han trækker sin Kaarde — kaster Skeden ned til Gabriel — slaar lynsnart Hjul med Klingen og gennemborer i hastige, præcise Udfald Kortbladet, som han derpaa roligt løsner fra Træet og kaster ned blandt Mængden med de Ord:

KAI. Se selv efter, om Kaardespidsen har truffet udenfor Hjerterne!

EN STOR, STÆRK BONDEKARL. Det kan vel ikke være saa farligt at gøre *det* Kunststykke efter.

KAI støttende sig til Kaarden — smiler. *Farligt* er det ikke — al den Stund Kortbladet ikke stikker igen. Du kan jo komme op og prøve.

EN ANDEN DERNEDE til den lange Bondekarl. Aa Snak — Jochum, *det* gør Du ham ikke efter.

DEN LANGE BONDEKARL. Lad ham vise sine Kræfter, — den Hanswurst — hvis han ellers kan mere end stikke til Straamanden.

De andre ler. Kai gør en Bevægelse, som om han vilde springe ned, men behersker sig og giver Gabriel et Vink. Gabriel slæber med Besvær nogle Vægtlodder op paa Forhøjningen, hvorefter han stiger ned igen med Kai's Kaarde.
Kai griber Vægtlodderne — tumler med dem men ubehændigt, saa at han snubler. Mængden hujer. Kai ser rasende ned paa dem.

DEN LANGE BONDEKARL springer op paa Forhøjningen — griber et Par Vægtlodder — strækker dem ud i stive Arme — siger hoverende. Saadan omgaas man *det* Legetøj!

KAI løfter ham med samt Vægtlodder i Vejret — kaster ham ned iblandt Mængden. Saadan omgaas man en Bondelømmel!

Mængden vil forbitret bestige Forhøjningen — da kommer den gamle Bonde-Anfører frem. Han er høj, bredskuldret — rødt, grassprængt Skæg — et friskt Ar fra Mundvigen til Øret. En bredskygget Hat med lang, knækket Fjeder — rustrødt, bulet Jernkyrads — over Skulderen en frygtelig, jernbeslaaet Knippel.

DEN GAMLE BONDE-ANFØRER med høj, hæs Stemme. Hold inde med Narrestreger. Syd efter brænder Gaardene. Nord efter skal de lyse for os. Af Sted!

Mængden følger ham med vilde Raab.
Gabriel, som er kastet omkuld, rejser sig — samler de spredte Pengestykker sammen — siger ynkeligt.

GABRIEL. Det var ogsaa Jeres Skyld, Herre. Hvorfor farer I saa hastigt frem? . . .

KAI. Du kan fare didhen, hvor Du kom fra. Tag Pengene med Dig. Vi er kvit.

GABRIEL idet han skraber Pengene sammen. Herre, betænk Jer. Naar jeg vejer pro og contra — saa kunde I være bleven en udmærket Gøgler.

KAI opbrusende — behersker sig derpaa — smiler. Af Sted med Dig, — Du udmærkede Gøgler og Lommetyv!

GABRIEL. Herre, mit Galgenhumør forbyder mig at svare behørigt paa en saadan Insini — Insinu . . .

KAI. Gaa — hils Galgen!

Gabriel bukkende ud.
Kai gaar hen til Gerd, som har sat sig i Tavshed ved Baalet. Han sætter sig lidt borte fra hende.

KAI efter en Pause. Nu er vi alene, Gerd, — med den dybe, mørke Skov til Selskab. Bøjer sig frem, stirer ind imod Skoven — spørger langsomt, dvælende paa Ordene: Ser Du en Skygge derinde?

GERD sagte — uden at se derind. Nej, jeg ser ingen . . . jeg ser paa min Herre.

KAI ler pludseligt — siger henkastet. Tiden er ikke kommen — *endnu* ikke . . . Læner sig tilbage — hvilende paa Albuen. Man faar rolig vente — og imidlertid æde sin Skam i sig.

GERD. Eders Skam, Herre? . . .

KAI. Ikke engang til Gøgler duer man! . . .

Den stærke Mand, som fra Baggrunden har betragtet Parret, kommer frem — bøjer sig ned — klapper Kai paa Skulderen og siger:

DEN STÆRKE MAND. Godaften, Landsmand. Fyraften — hva'? . . .

KAI kort. Er vi Landsmænd?

DEN STÆRKE MAND. *Vi* Gøglere er alle Landsmænd.

KAI smiler. *Du* optager mig i Lauget? . . . Da var jeg dog ikke særlig heldig.

DEN STÆRKE MAND. Jeg har ikke længe sét et saadant Vippetag. Du skal blot lære et Par smaa Fif. Resten har din Fa'r og Mo'r sørget for.

KAI hen for sig. De sover nok længst — den lange Søvn — ellers vilde de faa en urolig Nat ved at tænke mig *her*.

DEN STÆRKE MAND. Var de Folk af Faget?

KAI. Deres Fag var det huslige . . . jeg tror ikke, de skændtes mere end andre Familjegøglere.

DEN STÆRKE MAND. Er det din Kone dér? Peger mod Gerd.

KAI. Det er min Skygge.

DEN STÆRKE MAND ler. Du skulde faa den til at kaste Børn — det er nyttigt for Haandteringen.

KAI. Kan jeg tjene Dig med lige saa prisbillige Raad — saa stol paa mig. Vil Du tjene mig til Gengæld — saa lad mig ene.

DEN STÆRKE MAND. Du er en snurrig Fyr — jeg kunde lide at slaa mig sammen med Dig. Saa tog vi Maanen mellem Tænderne . . .

KAI afbryder. Og bed Halen af Kometen . . .

DEN STÆRKE MAND ler. Og lod din Kvinde dér synge Viser derom!

KAI rækker ham Haanden — kort. Farvel Landsmand! Lær dine Børn at holde af Dig, naar Du er bleven gammel og har tabt Tænderne. For det daglige Brød *er* besværligt at tygge — selv om en anden tjener det for En.

Vender sig fra ham. — Den stærke Mand gaar tilbage.
De sidste Lys slukkes hos Gøglerne — Pladsen er øde — Skoven meget mørk.

KAI henter en Straa-Sæk fra Rummet under Forhøjningen, reder sig et Leje under Træet. Tænd Lygten, Gerd . . . og gør som jeg — sov!

GERD hurtig. Her ved Jeres Fødder, Herre! . . .

KAI. Som en liden Hund? Heftig Kan Du ikke hænge i et Træ som en Flaggermus? — Sæt Lygten hid, at jeg ikke i Søvne skal sparke Dig . . . Blidere Jeg vilde nødigt — forstaar Du.

GERD. Jeg krøb gerne ned i Jorden — og blev dér. Men saa længe I trænger til mig, Herre . . .

KAI afbryder. Pest og alle Landsens Plager staa i 'et! River Hø ud af Straasækken og tygger paa det.

GERD. Lad mig læse Velsignelsen! Man skal ikke bande ind i det store Mørke . . . Peger ind mod Skoven.

KAI mumler. Derinde — det er *Hymnen!* Og den sover jeg fra.

GERD lister Luthen til sig, spiller dæmpet. Jeg véd en Sang . . .

KAI afbryder. Jeg véd et Par Øjne — rolige som en Drengs. Jeg véd et lidet Kær i Skoven — sugende som en Kvindes Blik. Strækker sig. Hold Mund, Gerd — jeg sover!

GERD. Saa vaager jeg.

KAI lidt efter. Ræk mig Kruset, Dreng — med den stærke Drik — jeg kan ej sove.

GERD spiller. Jeg véd en liden Sang, Herre . . .

KAI. Hører Du, hvad jeg siger? —

GERD ryster paa Hovedet. Ikke rusende Drikke! . . .

KAI rejser sig halvt. Kruset! —

Gerd henter et Lærkrus, rækker det frem imod Kai — lader det falde, saa Indholdet løber ud.

KAI griber det — snuser til det — ser skarpt paa hende. Ikke en Draabe! . . . Du spiller nok det gode Tilfældes Rolle! Saa ler han pludselig — løfter Kruset højt — og udbryder.

Kunz v. Koblenz sad for Kruset,
skilte Skæggets Bølger ad:
Denne Vin gør ej beruset,
den gør stærk og fri og glad! . . .

Det sang min Fa'r — fra den Tid *han* drog udenvælts . . . og den gamle Herre lod sig den gamle gyldne Rhinskvin smage . . . Kyler Kruset fra sig. Ikke en Slurk Finkel har man at fordrive Erindringen med! Gerd, kom hid! Løfter spøgende Haanden. Du fortjente Mund-Dask, Dreng!

GERD rækker Kinden frem. Slaa — jeg kysser Haanden!

KAI støder hende fra sig. Du *er* jo ingen Dreng! — Sov — sov! Læner sig tilbage — vender sig bort, — lægger Hænderne for Ansigtet — mumler: Brav Karl — brav Karl!

GERD ser en Stund paa ham — spiller og recitterer dæmpet.

Jeg véd mig vel en Sang,
den gør ondt, den gør ondt,
jeg leger paa de Strænge, som er spændt i mit Bryst,
og mit Bryst er saa ungt:
jeg frygter ej for nogen, for Dværg saa lidt som Rise,
jeg frygter for min Herre,
aldrig for mig selv —
min Moder lærte mig den Vise.

Holder inde.

KAI sagte. Syng, Gerd — syng . . .

GERD fortsætter.

Jeg leger paa en Stræng,
mens jeg løser mit Haar,
jeg sidder paa min Sengefjæl, mens Viseren gaar —
det synes mig, at Uret staar stille:
Alt i Verden sover den dybe, dybe Søvn,
kun mit Hjerte vaager, jeg hører, hvor det slaar,
det fanger aldrig Ro eller Lise;
min Herre tog min Fred og er ganget bort dermed,
ganget bort dermed —
min Moder lærte mig den Vise.

KAI sidder oprejst, ser inderligt paa hende. Barn! . . .

GERD fortsætter.

Jeg rækker Dig mit Hjerte
i min bævende Haand . . .

Lader Luthen synke, udstrækker Hænderne imod ham.

KAI kryber hen til hende, tager hendes Hoved ind til sit Bryst. Gerd; tror Du, jeg er slet? . . .

GERD. O Herre, nej . . .

KAI. Gerd; tror Du, jeg kan lyve? . . . sig, Du tror det! . . .

GERD. . . . tro, at I kunde lyve? — Herre, nej!

KAI heftig.

Sig ikke „Herre!" . . .

GERD stille. . . . men jeg véd ej andet.

KAI.

Nu vel — — fordømt — hvor finder jeg vel Ord? —
Kan ikke Tanken — som en Boble dybt
fra Bunden stige op — og kruse Vandet,
at Du kan *se Dig til* paa Overfladen,
hvad for Bevægelse mit Indre rummer?
Kan ikke Aarerne her i min Arm,
der øser Blod af Hjerte-Vældets Kummer
og nynner rislende paa Livets Vise,
mens Død og alt det Djævelskab forstummer —
kan ikke *Blodet* tale? . . .

GERD nikker. Jo det kan!

KAI.

Mit Blod . . . nuvel: jeg er en *Mand*,
til hver grovkornet Livsbedrift i Stand:
og dog — jeg kunde ej en Kvinde krænke,
end ej i Tanken blot. Nej, jeg maa bænke
i Højsals-Sæde, bredt med fagre Hynder,
dækt med Skarlagen, hendes Sjæl og Legem:
og dér, for dette Altar, maa jeg knæle
i Ømhed — som kan hændes „Mænd" vil spotte,
de Mænd, der stændig ønsker kun at blotte
den elsktes Sjæl og Legem som et Offer
for deres Attraa — den, de kalder Elskov! . . .

GERD afbryder.

O tal ej saadan — det er saart at høre . . .

KAI.

Gerd, hør mig! Du vil række mig dit Hjerte . . .
din Haand er bævende, dit Blik end mer':
det er den Stund, hvor Øjet ikke ser,

hvor Viljen paa de bløde Bolstre blunder —
den Stund, hvor Klarhed længst med Sol gik under
og Følelsernes Dæmringsverden vaager,
mens dybt, dybt inde i det dulgte
— som Bækkens Fald fjernt i den mørke Skov —
Kærlighedslængslens hede Kilde koger!

GERD griber hans Haand, lægger den paa sit Hoved.

Herre! . . .

KAI.

Jeg varer Dig — vogt paa Dig selv!
Jeg vil Dig intet — ondt saa lidt som godt:
godt vilde jeg Dig, fald jeg *var* din Herre
og evned skænke Dig en Gaard derhjemme,
hvor Markerne var frodigst, Kornet bedst:
da kom vel snart en Frier for din Dør,
en flink og ærlig Knøs — hvem Du gav Haanden
og Gaard og Hjerte med. *Da* var det Fest
for mig, naar jeg red Godsets Jorder rundt,
at se, hvor I tilsammen sandt og sundt
tog Tag i Livet gennem Aarets Tider
og høsted Styrke, hvor I Kræfter saaed!

Han rejser sig langsomt — ser paa hende.

GERD ryster stille paa Hovedet.

KAI vedbliver:

Den Drøm er svunden. Rejsens Slut er naaet —
bestandig kan det ej gaa ned ad Bakke:
Du kan vel med en Straasæk ta' til Takke,
din „Herre" er vel ej for fin dertil —
men hvad han ikke kan og ikke vil,
det er *bestandig* æde af din Haand
det Brød, Du tjener. *Løs det da*, det Baand,
der bandt Dig til mig — uden jeg har bedt Dig:
syng Dig igennem Verden, som Du kan —
saadan som jeg med Stolthed, Gerd, har sét Dig,
hørt, følt Dig gøre gode Miner
til slettest Spil!
Jeg hugger, hutler, tigger mig igennem
paa egen Haand — jeg, som ej andet evner —
indtil jeg naa'r det Land,
hvor jeg vel sagtens kommer som en fremmed,
men som dog er og bliver for mig *Hjemmet*!

Han rækker hende Haanden — hun ser ikke op.

KAI fortsætter, stærkt bevæget.

Vi skilles . . . men jeg har en Bøn til Dig
før gennem denne mørke Skov jeg drager . . .

Knæler ved hendes Side.

de unge, spinkle Arme her jeg tager —
og lægger om mit Hoved dem — saadanne:
bøj Dig imod din Ven — og kys hans Pande —
giv ham Velsignelsen paa Vejen med,
saa sandt som i dit Hjerte Du den ejer:
læs for mig Aftenbønnen som Du plejer!

GERD bøjer sig ind til ham — stille, inderligt.

Har Du da hørt om Aftnen, naar jeg bad? . . .

tager hans Hoved mellem sine Hænder.

Ind slutter jeg din Sjæl i mine Bønner:
her er Velsignelsen — i mine Kærtegn.

KAI.

Hymnen — o Hymnen, som den Gamle kvad!

Tæppet.

SLUTNINGEN.

UDENFOR HERREGAARDEN DERHJEMME.

Alt er forfaldet. Bygningen overgroet med Vedbend; højt Ukrudt foran Stentrappen. Træernes Løv er gulnet i Høst-Farver — Vinden suser . . . saa bliver det stille.
Kai kommer langsomt ind med *Gerd*, Armen om hendes Liv, støttende hende omhyggeligt.

KAI.

Maalet er naaet . . . hvis *det* er vort Maal —

Ser sig om.

saa ændret! til Gerd Du er træt — her venter Hvilen.

bringer hende til Sæde paa en Vindfælde.

Fældet er Træet — Høstens Storm var Bilen —
den hugger haardt og skaaner ej vort Eje.

munter

Gud véd, om end jeg *ejer* noget her? . . .
se disse Trær:
saa mosbegroet helt op under Løvet,

hvorfra Du kukked ned til mig en Gang . . .
husker Du, Gerd, hvor let Du sprang? . . .
hører Du, Gerd, nu er vi *hjemme!*

Bøjer sig over hende og rusker spøgende ved hendes Skulder.

GERD ser op — vaagnende af sin Udmattelse.

I kaldte, Herre . . . denne bløde Stemme,
der toner som en Bæk med varsom Susen
gennem mit Liv — velsignet ved din Styrke! . . .

KAI ler.

Dér lød et „Du" . . .

GERD.

O, Herre;
I er jo idel Ømhed — som en Kvinde —
og Eders Munterhed har I genvunden:
I er saa rank som noget Træ i Lunden;
I fældes ej — men *jeg* blev svag og mat.

KAI.

Velsignet være mig den rige Nat,
da Skoven gav os sammen ved sit Favntag:
Du rakte mig dit Hjerte paa din Haand —
jeg bærer Dig paa Hænder gennem Livet!

GERD smiler stilfærdig.

Lov ej for meget! . . . Det er mer' end nok,
at jeg den lange Vej var i Jer Tanke . . .

KAI spøgende.

Hvor véd Du *det?* . . .

GERD.

Det røbed Haand og Mund —

KAI.

Saa røber jeg det atter — denne Stund.

Kysser hende.

GERD fjerner ham blidt — ryster paa Hovedet.

Ak, jeg var vever som en Klatre-Ranke,
let som et Egern . . . husker I *dengang?*
Nu er jeg . . . o, se ikke paa mig, Herre;
I vil ej kunne holde af mig mere —
og hvad vil Gaardens Folk herhjemme sige?

KAI munter.

At jeg løb bort med Gaardens lille Pige
og vender med min Viv tilbage
helt stolt og glad . . . tro Du kun paa mit Ord!

GERD.

Jeg tror . . . ser ned for sig.
man vil til Hundepisken tage,
vil Gerd af Gaarde jage,
mens I jert Indtog holder stolt og glad.

Løfter sit Hoved — bestemt

Det maa saa være!

Rejser sig — rækker ham Haanden.

Her vi skilles ad!

Ser fast, kærligt paa ham.

Jeg svor, at være Dig et trofast Følge
ad Vejen — over striden Strøm og Bølge.
Du kløved Bølgen og *Du* stævned Strømmen —
jeg ledte kun din Ganger lindt ved Tømmen,
jeg var Dig Brise, hver Gang Solen brandt —
og har jeg kunnet sprede lidt iblandt
dit Mismod ved min Sang og mine Krumspring:
o Herre, hvad var det mod hvad Du daglig
gav mig af rigt og stort? . . .

KAI afbryder.

Du overdriver —
som alle Kvinder gør . . .

GERD.

. . . *den* Gave bliver
hos Pantet, som jeg paa vor Lykke bærer!

KAI.

Just *derfor* er din Plads her ved min Side!

GERD smiler.

Ej *derfor!* Lægger Haanden paa sit Bryst.
Jeg er stolt, kan Du vel vide,
som den, der fik en sjælden Lod betroet —
men blive *her*, medlidende begloet —
kan hændes tugtet af min gamle Fa'r,
som ikke blidt paa Æres-Spørgsmaal tar —
nej, Herre, denne Lod jeg ej begærer!
For *Dig* Hjemkomstens glade Time slaar —
mig følger Livets Lykke, hvor jeg gaar!

KAI.

Du fabler, Gerd; hvad skal der blive af Dig? . . .

GERD frisk.

Saa lidet mig din Ængstelse besværer: —
Intet kan vare ved! Nu er det Høst —
hvert gulnet Blad det sidste Sol-Kys faar,

saa stunder Vintren, Fryd og Favntag ender.
Lykkelig den, i hvem det end er Vaar,
og som ej Frygt for Død og Mørke kender.
I mig er tændt et Lys — *Du* har det tændt,
og intet skal mig fra min Kærte skille:
ung, som jeg er, jeg svinger Luthen,
jeg kan jo synge, jeg kan spille,
danse ad Vejen hen — og samle Smaamønt,
og købe Mad derfor til mig og Glutten!

KAI.

Aa, Du er . . . Lægger munter Armen om hendes Liv.
ikke smuk — nej meget bedre:
frisk som et Kildespring, der ler i Solen —
frisk fra din Taa ud til din lille Finger,
frisk, som den lille Gerd,
hvis Øje lyser og hvis Latter klinger,
mens Anklerne saa rapt som Trommestikker
slaar Livets Stormmarsch under Stumpekjolen.

(drager hende med sig op ad Trappen, idet han med Foden gør Plads i Ukrudtet.)

Herind — med mig — din Plads har Du erobret!

GERD vil rive sig løs.

Slip mig! . . . jeg be'er saa bønligt . . .

KAI ler.

Ingen Bønner!

raaber

Hej, Fa'r og Mo'r — nu kommer Junkren hjem!

Drager sin Kaarde, hugger løs paa den tætte Vedbend, der strækker sig over Porten — dunker med Kaardefæstet paa Porten.

Hej, Fa'r! jeg bringer Sværdet — Slægtens Hæder —:
om jeg har gjort det Ære „alle Steder",
det véd jeg ej . . .

GERD.

Ak, Herre, lad mig gaa! —

KAI fortsætter, idet han stedse holder hende fast.

men at man ej *omsonst* fik det at smage,
derpaa mit Ord . . . og her er det tilbage!

GERD i Uro.

Lukket og stænget . . . her er ingen hjemme!

KAI

Hvad? hører ej engang min *Mo'r* min Stemme?

Raaber

Hej, lille Mo'r her bringer jeg Dig hende,
Du selv har ønsket mig — den bedste Kvinde:

og da hun ej *derude* var at finde,
saa tog jeg hende med herhjemme fra.

GERD ser sig uroligt om.

Herre, mon det er Døden, som her huser? —

KAI opmærksom — ser sig om — dernæst med Frejdighed paa Gerd.

Hvad Gerd? ser Du en Skygge da, som snuser
om mellem disse gamle, møre Træ'r? . . .

Med hævet Stemme.

Nuvel da, jeg er her —
tag mig, ifald Du vil — og fald Du kan —
jeg er *din* Mand,
naar og hvorledes, Du behager, —
men hvis Du med utidig Frygt mig plager
saa slaar jeg op — som livsglad Hest for Kærre:
her er jeg hjemme, — og *her* er jeg Herre!

Dundrer paa Porten

Luk op, da! —

GERD.

Herre, brug den store Klokke.

Hun rusker i Vedbenden, saa Gaardens store Klokke kommer til Syne under det lille, forfaldne Tag.

KAI munter.

Ah, Murmeldyrene — mon *de* har Ører!

Drager i Klokken og ringer stærkt.

GERD vil fjerne sig.

Farvel!

KAI.

Du bliver . . .

GERD.

Ak, der kommer de . . .

Fra Baggrunden kommer Gerds Fa'r og Godsets Bønder og Arbejdere, der ruller et Par Vinfade frem foran sig — deres Holdning er præget af selvsikker Bevidsthed og Trods — i paafaldende Modsætning til deres Optræden, dengang Junker Kai forlod Gaarden.

GERDS FA'R standser.

Hvem drister sig at ringe Gaardens Klokke,
den gamle Klokke fra den gamle Tid?

KAI træder frem — bøjer sig — undersøger Vinfadet og siger.

Hvem drister sig at rulle Gaardens Rhinskvin,
min Fa'rs den gamle Rhinskvin, ud? . . .

Tæt ind paa Gerds Fa'r.

Gør *Du*?

GERDS FA'R.

Ja! Her er ingen Greve og Grevinde —
de gik al Kødets Gang — og denne Vin,

der muligt er os Bønder lidt for „fin" —
skal ikke kruse Ho'det og Forstanden
paa Godsets rette Ejer, Arbejdsmanden,
som dyrker Jorden ved sin Sved og Kraft,
den Jord, som Herren kun til Laans har haft.

KAI rolig og munter.
Laan eller Lehn — jeg disputerer ikke —
men før Du spilder Druens ædle Drikke,
saa sig mig . . .

GERDS FA'R afbryder.
Er I Junker Kai?

KAI.
Ja nok!

GERDS FA'R peger.
Saa er *det* vel min Tøs, som I har lokket?

KAI.
Det er *min* Gerd — og Jeres . . .

GERDS FA'R til de andre.
Slaa ham ned!

KAI smiler.
Saa hastig! Du faar høre først Besked.

GERDS FA'R.
Er I den Junker Kai, som løb fra Gaarden —
ja eller nej?

KAI tager sin Hat af — lader Haanden glide gennem sit Haar — ser sig omkring i Kredsen og siger.
Jeg er den Kai, som her blev født og baaren —
en Junker, nu! som slige Børn er flest, —
godmodig, ikke altfor meget boglærd —
Hang til at spille lidt — og drikke mere —
lade den Gamles Dalere rullere —
se sig i Verden om — i Sus og Dus —
med Kammerater — og paa Jomfruhus —
narre sin Skræder — prygle sin Lakaj —
søge sig Klammeri paa alfar Vej —
maale sin Kaarde med en Standsperson —
taale til Tide baade ondt og godt,
kun ej at blive kaldt Poltron —
kort sagt: Hang til at gi' den unge Greve:
en saadan har jo *ogsaa* Ret at leve.

GERDS FA'R truende.
Det tror Du?

Sparker til Vinfadet, saa at det ruller til Side. Paa et Vink af ham løfter de nærmest staaende Spader og Hakker.

KAI fortsætter smilende.

Lyst og Ret til *selv* at styre
det Gods, som Gaardens frie Arbejdsfolk
under hans Fravær har for ham *bestyret.*

GERDS FA'R til Folkene.

Slaa ham ihjel — før *vores* Sved
faar lagt ham Fedtet om hans Greve-Nyrer:
han bliver aldrig Leder eller Styrer
for Godsets fri og frelse Arbejdsfolk;
kom Kammerater — kort Besked —
slaa ham ihjel!

GERD støder Faderen tilbage, da han og de andre trænger ind paa Kai

Bort, Fa'r — Andreas — Tyge — Hans . . .
I raser —

Klynger sig til Kai.

O Herre, sig det er Jer Spøg . . .

GERDS FA'R forbitret.

Han *spaser!*
Slaa ham ihjel . . .

FLERE AF FOLKENE.

Slaa dem ihjel tilsammen —

GERDS FA'R til Gerd, idet han hæver sin Hakke.

Jord over Dig! saa kan den skjule Skammen.

GERD modig.

I raser —
men om I rev mig her i Laser:
ham skal I aldrig krumme noget Haar!

River en Spade fra en af Folkene og stiller sig til Dækning foran Kai.

O Herre, sig dem — sig dem, hvad *jeg* véd,
men hvad de ej forstaar . . .

Til den gamle.

Du skulde ane blot hans Mandighed,
hans Mod, hans rene Sjæl . . .

KAI afbryder hende — stiller sig frejdig frem foran Folkene — raaber med høj, myndig Røst.

Vaabnene ned!

Hakker og Spader sænkes — han griber efter de nærmestes Hænder og siger frisk, naturlig.

Frem med de brune Næver — her er min!
se paa den — den er ikke jomfru-fin —
den dufter ej af Desmer, men af Muld,
som Jeres egen.
Jeg har blot løjet Jer en Skæppe fuld —

Bevægelse blandt Folkene — han fortsætter smilende.

hvis Stammens Træ er frønnet, bør det dejse,

men har det Marv, saa skal man hædre det —
nu skal I høre Sandsagn fra min Rejse:
Den Karl, som *aldrig* skjalv for Døden,
vil heller ej som Mand staa fast i Nøden —
den Mand, som aldrig var paa *Nippet* til
at kaste Kraft og Sundhed bort — han vil
kun daarligt kunne føre Mænd til Arbejd,
Menneskets Gang er en bestandig Falden —
og en bestandig Rejsen sig igen.
Saalunde drog jeg hen
for alle Vinde, did, hvor Vinden blæste.
Meget jeg saa — mindre jeg læste,
det faldt mig svært ved Pult at sidde stille
og granske Prent og bruge Brille —
at kende *Mennesker* var det, jeg vilde:
nu kan jeg det Register paa min Finger —
jeg kan mig selv — og denne Bog jeg bringer,
lidt krammet og lidt krøllet til mit Hjem:
værs'god og læs den — den er ligefrem.

Peger paa Gerd.

Men her er én, hvis Indhold maa ta's med:
i *hende* kan I blade om I lyster,
hun var mig trofast Ven og kærlig Søster, —
gik Lykken med, gik den imod,
i Pest, i Blod,
i Herberg og i Gøglerbod:
hvor selv jeg faldt, *hun* oprejst stod,
hun, som er Skud af Jeres Rod,
Marv af Jert Ved, — som varer gennem Tider!

Trykker Gerds Haand — og den gamles, slipper dem — og fortsætter, stigende i Kraft og Friskhed.

Den høje Hest jeg ikke mere rider,
jeg gaar til Fods — med Jer — saa langt, I vil:
fra denne Dag et Fælles-Værk begynder —
her bryder jeg min *Faders Sværd* isønder,

Knækker sit Sværd over Knæet.

jeg bar det stolt, det hjalp mig ikke stort. —

Kaster Stykkerne fra sig.

I har Begyndelsen paa Værket gjort:
først brød I ned — nu skal der bygges op.
Her har I mig — med Sjæl og Krop,
ræk mig Jert Vaaben — denne Spade!

Tager Spaden af Gerds Haand; den gamle slutter Gerd i sine Arme.

KAI peger op over Portalen.

Et Adelsskjold staar paa den gamle Rede —
mit Vaabenfelt er Mark og Skov og Hede,
derover flyver Fuglene, de glade.
Gud signe dem og deres Sange smaa —
nu vil vi sammen til vort Dagværk gaa,
før Høsten gulner Træets sidste Blade!

Folkene omringer ham og trykker hans og Gerds Hænder.

GERDS FA'R skubber Kabudsen fra Panden, klør sig i Nakken.

I har en Art og Maade, maa jeg sige,
at ta' en gammel Rytter paa.

GERD.

Ja, Fa'r
Du selv har lært mig baade Hug og Finter.

KAI slaar Gerds Fa'r paa Skuldren.

Nu, Gamle, er der intet vel til Hinder,
at vi kan drikke Gaardens ædle Drue
uden at tage Skade paa Forstanden —

Peger paa Vinfadet, som lægges op paa Stenbænken udenfor Porten.

Bring Stob og Bægre hid, fyld dem til Randen!

Man sprænger Døren — Gerd løber ind og henter Kander og Bægre — Fadet slaas op — alle har Vin.

GERD rækker Kai et Stob.

Her er den gamle Greves Stob — o, Herre,

Peger paa Folkene.

Drik dem nu til — og gør dem *glade*:
de kender „slide" — og de kender „hade" —
men Kammeratskabs lyse Frejdighed,
og Tillids muntre Tone — lær dem den,
saa sandt den klinger af Jert gyldne Hjerte!

KAI griber Stobet med et stort Smil.

Saa sandt jeg er en ægte Jordens Søn,
avlet i Fryd og født i Smerte,
det skal jeg lære dem — som Forgangsmand.
Og gæster Smalhans nogensind' vor Stue,
og blir jeg nødt at drikke Vand —
mit Mod skal lyse som den gyldne Drue . . .
nu, Kammerater, hør, hvad Fa'r han sang!

Træder frem i Kredsen, reciterer og synger.

RHINSKVIN.

Kunz von Koblenz sad for Kruset,
skilte Skæggets Bølger ad:
denne Vin gør ej beruset,
den gør stærk og fri og glad!
Vi har nok af Himmeriger,
nok af Sfærers Harmoni —
nej, fra *Jordens* Indvold stiger
stolt og bred *den* Melodi:

Paa min Pukkel Solen bager,
saa jeg runder mig med Lyst —
Kornet gulnes paa min Ager,
Skove grønnes paa mit Bryst;
lige ømt mit Blod omfatter
Diamant og Guld og Skarn —
men min kongelige Datter,
Druen, er mit Hjertebarn.

Paa sin Rankes lette Vidje
følger hun sit Moder-Kald —
og saa svulmer hendes Midje,
og saa brister hendes Skal!
Og de Børn hun Solen føder
gaar fra Haand til Haand med Lyst —
og i hendes Indvold gløder
samme Ild, som i mit Bryst.

Kunz von Koblenz endte Talen,
og sit Krus om Bordet bød,
og han sang ned gennem Dalen,
der, hvor Rhinens Guldstrøm flød:
paa mit Dagværk giv mig Hvile,
i min Hvile gør mig glad;
jeg kan dø — hæver Kruset og ser paa Gerd:
men lad mig smile,
naar vi to skal skilles ad!

KORS OG KAARDE

TO SKUESPIL

(FORAARET 1898)

MOD HØST

Jeg sidder her paa Bænken;
der drysser Blad paa Blad:
af denne megen Tænken
derpaa — blir ingen glad.

Nej nej, man blir bedrøvet,
selv om man nødigt vil:
dog, hvad der skal i Støvet,
det hører Støvet til.

Jeg nynner ud i Høsten —
det kan jeg dog endnu:
i Digt jeg søger Trøsten,
hvor Livet brød itu.

Jeg ser med Sindsro Slægten —
forsumpe mer og mer:
jeg synger om Landsknægten —
skønt aldrig en jeg ser.

Og falde ser jeg trøstig
til Jord hvert gulnet Blad:
min Sang er lige lystig
— kanske jeg *selv* blir glad.

Efteraaret 97.

H. D.

MELLEM TROSFÆLLER

PERSONERNE

GEORG VORBRAND, KAPITAIN-MAJOR VED DE DANSKE MUSKETERER
CHRISTIAN MACCABÆUS, HANS FÆNDRIK
STADSHAUPTMANDEN I BÜZOW
CHRISTOFFER V. ZÜLOW, MECKLENBORGSK RYTTERLIEUTENANT
ELSBETH V. ZÜLOW, HANS KUSINE, KLOSTERFRØKEN
RAADHUSSKRIVER
APOTEKER
BARBER
BRYGGER
BAGER
SLAGTER
RAADHUSKÆLDERMESTER
BAGERENS KONE
FRØKEN V. ZÜLOWS PIGE
FLERE BORGERE
SLAGTER-, BAGER- OG BRYGGERKNÆGTE
FØRSTE MUSKETÉR
ANDEN MUSKETÉR
EN GEFREJTER

HANDLINGEN FOREGAAR I DEN LILLE BY BÜZOW I MECKLENBORG-SCHWERIN — UNDER TREDIVEAARSKRIGEN

FØRSTE AKT

Pladsen udenfor Raadhuset i den lille By *Büzow*, med det adelige Frøkenkloster Rühne (til højre). Foran Nedgangen til Raadhuskælderen en nylig udsprungen Hyldebusk — her er et Stenbord med Bænke og Træstole. Omkring Bordet sidder og staar: *Stadshauptmanden, Raadhusskriver, Apoteker, Barber, Bygger, Bager, Slagter* og flere *Borgere* samt *Raadhuskældermestren*.
Endvidere Rytterilieutenant *Christoffer v. Zülow* og hans Kusine Klosterfrøknen *Elsbeth v. Zülow* med hendes *Pige*.
Det er ud paa Eftermiddagen. *Stadshauptmanden* har foran sig paa Bordet liggende udbredt et stort Brev med vedhængende Segl . . . . . man kigger deri alle sammen og taler ivrigt i Munden paa hverandre.

STADSHAUPTMAND slaar heftigt med Haanden i Bordet. Rolig ... endnu en Gang: rolig og fattet maa vi være!

APOTEKER trækker. Fattig — ja det blir vi, saa sandt Herren hjælpe os, hver en Mand i denne By. — Til Raadhusskriver. Hvor stor er Indkvarteringen?

RAADHUSSKRIVER læser i Papiret. Omkring 200 Musketerer — førte af Kapitajn-Major Georg Vorbrand i Hs. dansk-norske Majestæt Kong Christian den fjerdes tro Tjeneste.

BAGER slaar Hænderne sammen. To Hundred Musketerer! — de æder os hver Krumme Brød ud af Munden .....

SLAGTER. To Hundred *danske* Musketerer! Der er ikke større Slughalse i Verden end de Danske ... vi kommer til at slagte hvert Kreatur i Byen — og Hunde og Katte med!

BRYGGER. Jeg kender den danske Tørst. Vi har ikke Øl nok at hælde i de Fyldebøtter! —

RAADHUSKÆLDERMESTER. De nøjes ikke med Øl. De vil tømme hvert Fad Rhinskvin i Raadhuskælderen .....

STADSHAUPTMAND med et Sæt. Det Himlen forbyde! — Til Raadhuskældermester. Du skaffer straks det bedste Fad til Side .... bring det hjem i min Gaard ... gem det under Møddingen ....

BARBER tiltig Fyr. Nej fy, Hr. Stadshauptmand .... saa maa Dansken heller drikke det!

LIEUTENANT v. ZÜLOW træder til. Hvad om vi *selv* drak det gode Fad — nu her paa Stedet! Til Elsbeth v. Zülow. Kan hændes min kære Kusine vil staa os bi — med de andre Damer i Klostret?

ELSBETH v. ZÜLOW ler. Min kære Fætter anslaar vor Tørst i Klostret næsten lige med de danske Musketerers.

LIEUTENANT v. ZÜLOW føier til sin lille Moustache. Jeg er Rytter og anslaar ikke Fodfolket synderligen højt. Som Rytter er jeg galant mod det smukke Køn — og ansér Klosterfrøkner fuldt kapable at drikke Glas om Glas med en Officer! Bukker.

ELSBETH v. ZÜLOW ser ham smilende i Ansigtet — derpaa med et Suk. Ak, var jeg saavist bleven et Mandfolk, som min Hu hellere staar til at følge Trommen end træde Fliserne i en Klostergang.

BARBER. Mon Fliserne i et adeligt Frøkenkloster ikke er ganske linde at træde — imod Takten til Felt-Marschen?

LIEUTENANT v. ZÜLOW. Hvad snakker han — Barber! Pas han sin Sæbe-Skaal *og* hold sin Mund!

BARBER. Jeg beder ymyg om Tilgivelse! Hr. Lieutenanten er dog saa glad, hver Gang jeg opdager *ét* nyt lille Haar i Moustachen .... av, av!

LIEUTENANT v. ZÜLOW slaar ham. Køter!

STADSHAUPTMAND. Rolig .... jeg siger eftertrykkelig: rolig — og fattet maa vi være — i disse strenge Tider.

LIEUTENANT v. ZÜLOW slaar i Bordpladen og krammer Papiret i sin Haand. Jeg tager denne danske Kapitajn-Major paa min Samvittighed ..... lad to og to af Byens Borgere ta'e hver sin Musketer — saa jager vi det fremmede Pak udenfor Porten og drukner dem i Gadekæret!

STADSHAUPTMAND. For Himlens Skyld — det er jo vore *Trosfæller*! — og det er kongelig dansk-norske Majestæts egenhændige Skrivelse. Griber Papiret.

APOTEKER. Læs — læs højt! Med Haand bag om Øret.

STADSHAUPTMAND. Altsaa! Løber Skrivelsen mumlende igennem; læser dernæst højt. .... „thi agte *Vi* at lægge nogle Mosqveterer, hværvede udi Hertugdømmerne og Nordtyskland til Kamp imod den katholske Liga — i Kvartér hos *Vore* kære Trosfæller, Borgerne i den Stad Büzow udi Mecklenburg. Samme Mosqveterer, der ere at anse og agte som bekvemme og skikkelige danske Krigskarle, ville *Vi* stille under Anførsel af vor kære, tro og tapre Officier, Hrr. Kapitajn-Major Georg v. Vorbrand; og vil *Vore* Troppers Spisning samt øvrige Underhold rigtigen blive betalt og Mandstugten *strengt* overholdt.

Befalende Eder Gud

Vor synderlige Gunst tilforn.

Christian. Rex."

APOTEKER. Jamen — naar alt *rigtigen* bliver betalt ....

BARBER. Ja, og Mandstugten *strengt* overholdt ....

APOTEKER. — saa har vi jo i Grunden intet at *dolere* over!

STADSHAUPTMAND klør sig under sin bredskyggede Hat. Nej det er sandt nok — men ....

SLAGTER. Kanske man endogsaa kunde *tjene* noget ved disse Krigskarle —

STADSHAUPTMAND. Det er en Mulighed — men ....

BAGER. Lad dem blot æde bravt ....

BRYGGER. Og drikke tappert .... Gud velsigne hans danske Majestæt! Stadshauptmand rejser sig; de blotter alle Hovedet.

Trommehvirvel i det fjerne.

BARBER. Det er *dem*! .... Ser om Hjørnet.

LIEUTENANT v. ZÜLOW byder Elsbeth v. Zülow Armen. Tillad mig kære Kusine, at gelejde Eder ind ....

ELSBETH v. ZÜLOW. Tak! Det kunde ellers have sin Morskab at *se* disse fremmede Krigsfolk ....

LIEUTENANT v. ZÜLOW tager hendes Arm og fører hende over mod Porten til Klosterbygningen. Nej, det er vist ikke tjenligt for Damer ....

ELSBETH v. ZÜLOW. Ak hvad, jeg er ikke bange af mig ....

LIEUTENANT v. ZÜLOW. Maa jeg paa Eders Vegne ....

STADSHAUPTMAND. Vil Lieutenanten ikke hellere blive her — og tage imod de fremmede?

LIEUTENANT v. ZÜLOW vender sig i Porten, spottende. Det er jo vore Trosfæller! Fører Elsbeth ind med sig.

BARBER raaber efter ham. Vil Lieutenanten ikke tage den danske Kapitajn-Major paa sin Samvittighed? . . . .

Elsbetha Pige ler og løber ind. Trommehvirvler nærmere.

STADSHAUPTMAND. Stille! Vi maa være rolige og fattede . . . Drager et dybt Suk og siger, idet Kapitajn-Majoren og Musketererne viser sig i Baggrunden. — fattede paa det *værste*!

Kapitajn-Major Georg Vorbrand kommer frem med Musketererne og Fændrik. Major Georg Vorbrand er en Mand omkring de fyrre — sværlemmet — rødmusset — kraftigt Hoved — et stort Ar fra Mandvigen mod Øret.

VORBRAND. Holdt! — Geværerne ved Foden! . . . . . ret Jer, Karle! — træd af! Til Fændrik. Sørg for, at Mandskabet kommer i Kvartér! . . . . Gaar frem. *Ah, mine Herrer*! Hilser paa Stadshauptmand og Borgerne, som staar oprejst med blottede Hoveder. Hej, Fændrik! Vender og gaar tilbage. Streng Mandstugt, passelig Opførsel! Fændrik gaar med Musketerer.

STADSHAUPTMAND. Hr. Kapitajn-Major! . . .

VORBRAND kommer frem igen, gaar lige hen til Bordet — trækker sin ene Handske af — smider den paa Bordet — rækker Haanden til Stadshauptmand. Har jeg den Ære at hilse paa? . . . .

STADSHAUPTMAND bukker. Jeg er Stadshauptmand i Büzow! . . .

VORBRAND. Glæder mig — glæder mig . . . Ser sig omkring. De Herrer i Raadet vel! . . . . Glæder mig! Slænger sin anden Handske — tager imod den tilbudte Stol. Mit Komme er indvarslet — jeg ser Skrivelsen ligge her. Ler. Krigsmand: Øjnene med sig over alt! — Ingen Vin paa Bordet? . . . . skal vi sidde tørmundet? — umuligt! Lang Marsch — fortræffelig Tørst . . . . . god Raadhuskælder i Büzow — hæ? — gæstfri Borgere? Ler, idet Kældermestren paa Stadshauptmands Vink sætter Kande og Bæger frem. Ja, Indkvartering hører til Krigens Byrder — Hilsende med Haanden. men man kan lette disse Byrder . . . . Fændrik kommer tilbage. Ikke sandt, Fændrik? Vi vil *lette* disse gode Folk? . . . . Fændrik: ung, vejrbidt med et alvorligt, stillestaaende Ansigt, hvorover der nu og da farer en Trækning af noget vildt.

FÆNDRIK. For alt overflødigt!

VORBRAND ler — med en stor Haandbevægelse. Hvad er det, Skriften siger om alt det overflødige? . . .

FÆNDRIK. Overflødige er de fleste Ting, som Menneskene med Slid og Slæb samler til Huse . . . .

VORBRAND ler. For Eksempel? . . . .

FÆNDRIK uforstyrrelig alvorlig. Stadsklæder — fint Linned — Pretiosa — rede Penge . . . .

VORBRAND stadig med et bredt Smil i Øinene — spørgende. — rede Penge?

FÆNDRIK. For saa vidt samme ikke tjener til at indkøbe det daglige Livs nødtørftige Behov —

VORBRAND ler. Hvad er det nødtørftige Behov?

FÆNDRIK. Øl og Brændevin.

VORBRAND. Men Øl og Brændevin kan jo ogsaa faas paa *Borg?* .... Ser sig om i Kredsen. Ej sandt, I gode Mænd? —

STADSHAUPTMAND. Kapitajn-Majoren behager at skæmte ....

VORBRAND. Ih Gud forlade mig — det er en alvorlig Tale. Til Fændrik. Er Mandskabet kommen i Kvarter?

FÆNDRIK. Nogle mere, andre mindre ....

VORBRAND. Nogle *mindre?* Slaar i Bordet. Guds hellige Sved og Blod — som vi rettroende Katoliker siger ....

FÆNDRIK afbryder. Hr. Kapitajn-Major! ....

VORBRAND retter sig — leende. Snak ..... vi er jo Protestanter — Trosfæller .... Trykker de nærmestes Hænder. Jeg glemte ganske! .... Det var hin Tid, jeg fægtede for Tilly .... Ler. Tiden gaar fort i Krigen: — i Dag denne Fane — i Morgen en anden. Hvem der har Ret — ja det véd Fanden! Ha ha. Et Rim, Fændrik .... skriv op! Til Stadshauptmand. Min Fændrik er den mærkeligste Fyr i Kristenheden. Han samler paa Sprikworter, Visestumper, Hus-Mærker, gammel Kællingesladder, Børneramser og fulde Mænds Tale.

STADSHAUPTMAND. Med gunstig Forlov: I har vel alt faaet Jer Middags-Vin, Hr. Kapitajn-Major? —

VORBRAND ler. Ha ha. Ikke saa ilde — af en Stadshauptmand i den gode By Büzow!

Skriv det op, Fændrik! Lægger Fingeren paa Panden. Hvad det var, jeg vilde sige .... Sidder søgende og drikker i lange Drag af Kruset.

APOTEKER halvhøjt — ængstelig — til Stadshauptmand. Skulde vi ikke forsøge at stemme Hr. Krigsøversten lidt ....

STADSHAUPTMAND afbryder. Hys!

BARBER med Sideblik til Apoteker. Vi skulde maaske bede vore Kvindfolk *straks* udlevere deres Pretiosa ....

FÆNDRIK som hører det — med et stramt Smil. Det kommer — det kommer alt sammen! Blot rolig vente. Jo længere Kvindfolket holder paa deres Pretiosa — jo mere attraaværdigt bliver det! Med det samme stramme Smil — haanligere og skærende. Det er i Krigen som i Freden: Mandfolkene er ens — Menneskene *ens* hele Verden over — men Mandfolkene har *Ret.*

De slaas allenfals aabenlyst for deres Galimatias .... slaar ihjel, røver, plyndrer .... medens Kvinderne lyver, intrigerer, bedrager i det gedulgte — og sommetider *saa* længe, at deres Pretiosa taber sin Markedspris.

BARBER. Hr. Officeren er Fruentimmerhader? — det er noget for Apotekeren dér!

FÆNDRIK rækker Apoteker Haanden — tørt. Trosfæller!

VORBRAND farer op af sine Tanker med en kort, hovedrystende Latter. Jeg har tænkt paa .... Til Fændrik. Tag Papir, Fændrik! og skriv.

FÆNDRIK tager Papir fra Bordet og laver sig til at skrive. Til Majorens Tjeneste!

VORBRAND. Nogle smaa Rekvisitions-Sedler ville vi lave ...

STADSHAUPTMAND. Men Hr. Major ....

VORBRAND. Jeg véd, hvad I vil sige. Gør blot ingen Ophævelser. Alt skal nøje blive protokolleret — og siden efter rigtigen betalt.

STADSHAUPTMAND resigneret. Jeg har Eders Ord, Hr. Kapitajn-Major!

VORBRAND slaar ham paa Skulderen. Guds Blod, Mand: min *Forskrivning* skal I faa! Til Borgerne. Stil Eder kun tilfreds, I gode Mænd! Til Fændrik. Skriv saa! Dikterer.

Item som foreliggende fra Kapitajn-Major Georg v. Vorbrand følgende Spise- og Foderreglement for samtlige tjenstgørende Officerer .... Til Fændrik. Har I det?

FÆNDRIK. — tjenstgørende Officerer. Til Tjeneste, Hr. Major!

VORBRAND .... daglig *pro persona*; 16 Pund Brød — 16 Pund Kød — 1 Pd. Smør — 24 Kander Øl ....

BRYGGER udbrydende. Fire og tyve Kander Øl for *én* Person? ...

VORBRAND maaler ham — trækker paa Brynene. *Daglig* — ja! Til Fændrik. Skriv saa *28!*

FÆNDRIK tørt. „Otte og tyve Kander Øl daglig for hver Officer" .... jeg har det!

BARBER halvhøjt. Ih din tørstige Skælm! De andre tysser paa ham.

VORBRAND. Dernæst 42 Pd. Havre — 42 Pd. Hø — og 2 Bundter Halm.

BARBER. Med gunstig Forlov, strenge Hr. Kapitajn-Major; jeg troede Musketerer var Fodfolk?

VORBRAND venlig. Hvad er *han?* ....

BARBER skyndsomst. Barber — til Tjeneste. *Item* Feltskær — item *Chirurgus* og Saarlæge for de værste Stød og Vunder, 'fald de mandhaftige Officerer skulde have Brug for ....

VORBRAND uden Vrede. Hold Mund ... vi plastererer selv paa vore Vunder. Leende hen for sig. Jeg havde faaet dette arge Hug her over den venstre Kind viser paa det S-formede Ar fra Mundvigen op over Øret. .... det var under Tilly — han sendte mig sin egen Feltskær — en sakramentalsk Hallunk; — der gik Edder i Saaret — jeg lugtede som en Gammel-Ost ... Smaaleende. fy for den lede Pestilens!

BARBER. Men I fik dog Eders Førlighed ....!

VORBRAND ler højt. Det var mere end den Barber gjorde ..... for jeg fugtlede ham saadan igennem med min Stok, at han hostede og harkede Blod — hvor han siden gik og stod. Ha, ha — nok et Rim, Fændrik! skriv op!

STADSHAUPTMAND. Jeg maa gøre denne Borgers Spørgsmaal til mit eget, Hr. Major: er Musketererne ikke Fodfolk — og kunne de som saadanne æde 42 Pd. Havre daglig — foruden Hø og Halm?

VORBRAND. Ha, ha, ha ha. Ler vældigt og slaar i Bordet, hæver sit Krus. Jeg drikker Jer til, Stadshauptmand! I er en vittig Hund — som æder det Foder, man sætter for Jer.

Kun kender I ikke det Reglement for os Officerer ved Fodknægtene at vi *kunne* forlange at være beredne.

Naar vi nu sparer vore brave Værter for den ikke ubillige Fordring at skaffe os Heste — saa ville vi selv fortære Havren og Høet — idet vi overlader Eder det igen mod fuld Torvepris! Sætter Kruset haardt i Bordet, medens Blinket i hans Øjne pludselig bliver hvast. Forstaar I *dansk*, Kammerat? Ud fra Klosterbygningens Port kommer Lieutenant v. Zülow. Han lader Porten staa paa Klem, bliver et Øjeblik selv staaende, ser udfordrende over mod Majoren og Fændrik — fortsætter langsomt ned imod Gyden i Baggrunden.

VORBRAND. Fændrik!

FÆNDRIK rejser sig. Hr. Major!

VORBRAND. Jeg synes der gik en Vipstjært forbi — uden at give os militærisk Hilsen. —

FÆNDRIK springer ud fra Bordet, gør nogle hastige Skridt efter Lieutenanten. He — Officier!

LIEUTENANT v. ZÜLOW vender sig — svarer studst. He — Officer?...

FÆNDRIK. I glemte vist at hilse?...

LIEUTENANT v. ZÜLOW. Jeg hilser hvem jeg vil — men ikke paa fremmede. Vil fortsætte sin Gang.

FÆNDRIK gaar i Vejen for ham. Histovre sidder Kapitajn-Major v. Vorbrand — ved kgl. Majestæts Musketerer. Og jeg er hans Fændrik — Knejsende. Christian Maccabæus, *dansk* Adelsmand — til Tjeneste!

LIEUTENANT v. ZÜLOW. Ich bin ein rechtschaffener Kerl und ein Soldat — Lieutenant v. Zülow ved min Herre Hertugen af Mecklenburgs Dragoner! Lægger Haanden paa sin Kaarde.

FÆNDRIK ligesaa. Du bist kein Soldat, sondern salva honora ein Hundsvot!

LIEUTENANT v. ZÜLOW støder til ham. Plads eller gaa ad ....

FÆNDRIK trækker sin Kaarde. Hatten af! eller gaa ad hede ....

LIEUTENANT v. ZÜLOW. Hjælp! Gevalt!.... Giver ham et stærkt Puf for Brystet — springer tilbage — ind gennem Porten, som han laaser efter sig.

VORBRAND har rejst sig. Ej! for tusind Djævle!.... Over mod Porten, som han hamrer paa med sin kødfulde Haand. Luk op!

STADSHAUPTMAND. Det er et Fredens Sted — vort adelige Frøkenkloster Rühne!

VORBRAND trækker sin Kaarde, hamrer med Fæstet paa Porten. Luk op! — eller jeg render hele Klostret ned.

STADSHAUPTMAND. Men Hr. Major! . . . .

VORBRAND tordnende — til Stadshauptmand og Borgerne, som er i heftig Bevægelse. Rolig! — paa Plads, hver og en! . . . . . Til Fændrik, pegende mod de tilgitrede Vinduer i nederste Stokværk. Se om Du kan komme ind gennem Vinduet! . . .

STADSHAUPTMAND. Hr. Kapitajn-Major, jeg besværger Jer — i Hertugens Navn — i hele Stiftets Navn . . . .

VORBRAND. Hold Kæften i! . . . . .

FÆNDRIK ved Vinduet. Dér staar han inde — den Blegnæb! . . . . . Stikker med sin Kaarde ind gennem Vindvet.

VORBRAND. Ah! Støder i en lille Fløjte, som hænger om hans Hals. Musketerer! — —

Fire Musketerer kommer løbende med deres Luntebøsser i Armen.

VORBRAND. Kolberne i Vejret — slaa Porten ind!

Porten sprænges — Vorbrand ind med Fændrik og Musketerer.

SLAGTER. Hu! Opløftet knyttet Haand. Havde jeg blot min svære Kød-Kniv her! . . . .

BARBER. Ja — og dine fire lange Svende . . . . . I kom dog til kort alle sammen!

BRYGGER. Jeg vil kalde paa mine Brygger-Knægte!

BAGER. . . . . Jeg vil — jeg vil kalde paa min Kone!

BARBER ler. *Hende* er han mest bange for!

APOTEKER. De vil endevende hele Klostret . . . . alle de adelige Damer —

BARBER. — med det uplettede Rygte!

RAADHUSSKRIVER. Vi vil indgaa med Klage til Stiftets Øvrighed . . . . .

BARBER. — det skal fedt hjælpe! Larm og Raab — derpaa Skrig af en Kvinde fra Klosterbygningen.

STADSHAUPTMAND. Rolig . . . rolig og fattede maa vi være . . . ser til Porten fattede paa det værste!

Ud af den sprængte Port kommer Musketererne med Lieutenant v. Zülow — hvis Uniform er iturevet og hvis Hænder er bundne paa Rygген. Fændrik gaar ved Siden af — med Lieutenantens Kaarde.

Dernæst Major Vorbrand med Frøken Elsbeth v. Zülow og hendes Pige. Frøknen vil rive sig løs fra Majorens faste Haand — Pigen vil hjælpe hende.

VORBRAND fjerner Pigen sagtmodig. Saa saa — mit lille Lam! Jeg gør hendes Herskab intet ondt . . . . .

PIGEN skriger. Han tager Frøknen voldeligen , ...

VORBRAND utaalmodig. Sniksnak! . . . . .

Pigen løber over til Stadshauptmand — som gaar frem og spærrer Musketererne Vejen.

VORBRAND tordner. Rolig! Alle staar stille.

ELSBETH v. ZÜLOW. Men for Himlens Skyld, Hr. Krigsmand — skal da min Fætter undlives, fordi han har søgt at forsvare vor Person?

VORBRAND med et brodt Smil — idet han bukkende tager Hatten af for Frøknen og samtidig peger paa Lieutenanten, der bleg og skælvende gør en meget ynkelig Figur. Min Frøken — han har søgt at salvere *sin egen Person* . . . nu skal han sættes et Døgn i Kachotten — saa kan han siden ride, hvorhen han lyster! Til Fændrik. Marsch! —

Fændrik og Musketerer ud gennem Gyden med Lieutenant.

ELSBETH staar et Øjeblik — ser fra Vorbrand efter den bortdragende lille Rytterofficer . . . . . kommer uvilkaarligt til at le. Ha ha ha — *dér* gik min Helt!

VORBRAND. Ha ha ha ha. Tager hendes Arm — fører hende over mod Bordet. I faar sandelig søge Jer andre Helte til at oplive Jer' Kloster-Ensomhed! Byder hende Plads ved sin Stol. Sid ned — og lad mig drikke et Bæger af den gode Vin med en saa smuk Dame — efter denne lille Forskrækkelse! Til Stadshauptmand og de andre. Sid kun ned igen — og lad som ingenting! Da de nøier, med Eftertryk. *Naa!* . . . .

ELSBETH nølende — med et koket Sidebliik. Jeg véd dog ikke . . . . . at sidde til Bords med fjendtlige Krigsfolk? —

VORBRAND ler — griber hendes Haand, trykker galant et Kys derpaa. Trosfæller, min Naadige — *Trosfæller!*

STADSHAUPTMAND forestillende. Den danske Kapitajn-Major v. Vorbrand — den velbyrdige Frøken v. Zülow — første Stiftsdame i . . . . .

VORBRAND. O. s. v. — spring Titulatserne over! Bøjer sig med sit Bæger for Elsbeth. Jeg havde ikke tænkt mig de schwerinske Nonner saa unge — og saa angeneme i Omgang!

ELSBETH skjuler sig halvt bag sin Haand — ler. *Nonner?* . . . . . Vi har da ikke aflagt noget Kyskhedsløfte —

PIGEN. Gud, Frøken! . . . .

VORBRAND. Stille, mit Lam! Kysser Pigen, som skriger.

ELSBETH til Pigen. Kan Du dy' Dig . . . . hvad skriger Du op for? . . .

VORBRAND ler — og kysser Elsbeth. Nej — ikke sandt!

APOTEKER. Nu har jeg sét *det* med! . . . . Bevægelse blandt Borgerne.

VORBRAND. Tøv kun et lille Korn . . . . I skal faa meget mere at se! Støder i sin Fløjte.

ELSBETH mellem Forskrækkelse og Latter. Hr. Major, I vil da ikke arrestere os alle til Hobe? —

VORBRAND. Jeg vil selv lægge mig udi Amors Lænker hos Eder! . . . . En Gefrejter kommer.

GEFREJTER. Strenge Hr. Major! . . .

VORBRAND. Er Arrestanten ført i passende Officers-Hækte? . . . .

GEFREJTER. Hr. Major! vi har sat Fangen ind i Bryggerens Stald.....

BRYGGER. Hvad — en hertugelig Rytterlieutenant i *min* Stald?...

VORBRAND ler. Dér kan han jo æde *min* Havre — naar den kommer Til Gefrejter. Lad min Fændrik komme hid — og lad ham tage de to Menige med, som spiller Diskant- og Basfiol! Skrub sig!....

GEFREJTER. Jovel, Hr. Major! Ud.

STADSHAUPTMAND. Skal vi have Musik her paa aaben Gade?....

VORBRAND stryger sit Skæg. Ja ved Pavens Tarme! Musik og Dans og Lystighed — til Oplivelse for denne gode Bys Borgere — og til Ære for denne skønne Dames spillende Øjne..... hendes *Velfærd!* Rejser sig med løftet Bæger — de andre ligeledes. *Ex!* hele Maalet ud til Bunden! Drikker med Elsbeth — besér derefter sit Bæger og udbryder. Saa sandt hjælpe mig Apostlen Pontius Pilatus — et udmærket Stob — vejer det i Haanden fuldt-lødigt! Lader det forsvinde i sin store Lomme. *Det* gemmer jeg til Amindelse om dette skønne Møde!

ELSBETH ler. O, I er *altfor genereux*, Hr. Major!

KÆLDERMESTER ynkelig — til Stadshauptmand. Dér gik Raadets dyreste Pokal!

STADSHAUPTMAND halvhøjt — arrig — til Kældermester, medens Vorbrand kurtiserer Elsbeth. Dit Fæ — et *andet* Krus frem!.....

Kældermester sætter et Tinkrus frem for Vorbrand og fylder det.

VORBRAND uden at tage Øjnene fra Elsbeth, langer ud efter Kruset, faar det fyldt og fører det til Munden. Jeg drikker med min lystige Nonne saa længe jeg orker — hvilket vil sige: indtil det ganske Borgerskab ligger her under Bordet..... hvad Satan! *Tin!* .... Kaster Bægret i Hovedet paa Kældermestren. Kongelig danske Majestæts Krigsfolk drikker af *Sølv*!

FÆNDRIK kommer, hans alvorlige Ansigt oplives — han griber bagfra Stadshauptmandens Bæger, tømmer det i ét Drag — stikker det i Lommen og raaber: Vivat!

STADSHAUPTMAND i Fortvivlelse — til Kældermester. Sæt alle Raadets gode Pokaler frem — paa *een Gang!*

VORBRAND slaar ham paa Skuldren, saa han synker halvt ned af Stolen. I er, ved alle Sakramenterne, en Stads-Karl — en Haupt-Kerl og en By-Dreng ..... og dér kommer Musikken! To Soldater kommer med Gige og Bas.

ELSBETH klapper i Hænderne. En guddommelig Dag — nu skal vi faa rørt Fødderne!

VORBRAND omfavner hende — synger.

„Pigens Pusselanker de skal faa rørt sig, til Sang og Spil“ ....

Afbryder.

Men en Fløjte mangler vi!

ELSBETH tager overgiven hans Fløjte frem, som han bærer i en Sølvkæde om Halsen, og støder i den. Her!....

VORBRAND knipser hende over Fingrene. Nej, min Dukke! det er ikke *Legetøj* . . .

Aftenrøden er imidlertid faldet paa. Fra Gyden i Baggrunden rykker — paa Fløjte-Signalet — en Deling Musketerer frem. Vorbrand rejser sig, tager sin sølvknappede Stok i Haanden, stiller sig ved den ene Side af Delingen — Fændrik ved den anden.

VORBRAND kommanderer. Læg an! . . . .

Musketererne lægger Luntebøsserne an — Stadshauptmand og alle Borgerne kryber skyndsomst under Bordet — Elsbeth støtter sig angst til en Stoleryg — hendes Pige hviner og styrter frem mod Majoren.

PIGEN paa Knæ. Naade, Hr. Krigsmand! spar min Frøkens Liv . . .

VORBRAND med en frygtelig Grimace — blinkende til Fændrik. Ingen Pardon! — Krigsmagten er bleven haanet . . . .

PIGEN peger mod Elsbeth. Saa tag *hendes* Liv — men skaan mit eget!

VORBRAND med en vældig Latter. Ha ha ha til Musketerer. Ret Jer, Karle — omkring! — marsch!

Musketerer ud. Stadshauptmand og Borgere op igen paa deres Pladser. Vorbrand leende hen til Bordet, slaar med sin Stok i Bordpladen, griber sit Krus og drikker med dem alle.

VORBRAND. Paa Jeres Sundhed, I tapre Mænd udi Büzow! . . . . Byder Elsbeth Haanden. Efter *den* Fløjte danses *saaledes!*

ELSBETH ser beundrende paa ham — peger mod Barber. O, *han* dér blæser en fredelig Stok-Fløjte!

VORBRAND. Ret saa! Klapper i Hænderne. Musik — Menuet! . . . .

Barber tager sin Fløjte frem, stiller sig mellem de to Soldater — de gør Musik — Vorbrand figurerer med Elsbeth, Fændrik med hendes Pige. Raadet og Borgerne ser til.

MENUET

(„Le célèbre Menuet d'Exaudet").

ELSBETH synger under Dansen.

Let paa Taa:
først paa skraa,
dernæst *lige* —
Omvej er forsvoret,
lige løs paa Bordet,
dér har Kruset Ordet . . . .

Snapper Bægret — byder Vorbrand.

Herre, Cavalér!

VORBRAND.

Ikkun Ord?
nej jeg tror,
bag om Ordet
ligger dulgt og stille
Meningen, Du Lille,
at Du *selv* er Vin!

HUN.

Søg at gætte kun min Mening —

HAN.

Gætte, ja i sød Forening:

BEGGE.

Druens Mund
sviger kun,
hvor der nøles —
derfor hastig sammen
vil vi svælge Flammen,
til den *køles!*

ELSBETH.

Tag min Mund,
tag mig kun
Helt og ganske —
med Pistol i Bæltet
vil jeg vogte Teltet:
tag mig med! .....

VORBRAND ler.

nuvel, det
la'r sig høre, ja!
Paa min Tro,
Du kan jo
faa Bestalling
som vor egen ganske
nybagt friske danske
Marketenderske!

Skumringen er nu faldet stærkt. De to Par figurerer hen til Bordet. Her slipper Vorbrand Elsbeth, som overgiven tager sin Pige om Halsen og kysser hende heftig. Pigen ser surt til Fændrik, som har figureret stift og højtideligt.

VORBRAND lader Krusene fylde paany, hæver sit Bæger. Paa vore Klosterdamers Velfærd! ....

STADSHAUPTMAND. Hr. Major! Vi orker ikke mere ....

VORBRAND. Hvad? Der Deufel! Slaar med Stokken i Bordet. En — to — tre: *Ex!* Tvinger dem alle til at drikke ud. Fruentimmernes Skaal drikkes *tvende* Gange — paa det, at de kan fornemme, hvad vi Karlfolk duer til.

Altsaa: *Ex!* ..... endnu en Gang!

BAGER sejlende. Saa sandt hjælpe mig Dr. Martin Luther og den hellige Skrift .... Jeg siger .....

VORBRAND. Spring lige i det, Mand! Dr. Martin gik aldrig Krogveje for en ærlig Rus —

FÆNDRIK. Skriften ikke heller! —

VORBRAND slaar ud med Haanden. Ingen Disputatser! *Hvad* siger den Mand dér? . . . .

BARBER peger paa Bager, der staar vaklende og stirrer med et forundret Grin ned i sit Krus, medens Stadshauptmand støtter sig til ham og Bryggeren. Bageren er en from Mand — som frygter Gud og sin ægteviede Hustru. Leende. Han er bange for, at han ikke skal kunne finde den *lige* Vej hjem — til Mester Erik!

BAGER slaar ud efter Barber — træffer sine egne Ben — giver sig til at le. He, he — Hr. Krigs-Øverste — — det er immer saadan, naar vi har siddet i Raadet — og drukket den gamle Rhinskvin: de Fandens Ben vil ikke gaa!

VORBRAND ler. *Gaa?* . . . . de skal *danse!* Til Barber og de to Soldater. Musik — Engelsk-Dans! Vorbrand tvinger dem til, Par om Par, at tage hinanden om Halsen og Skuldrene; de danser rundt — svingende — til Engelsk-Dansens Toner Han slaar dem leende med sin Stok over Ryggen — raabende. Hej, kan I danse Engelsk-Dans! hej, kan I danse! . . . . .

Vorbrand selv hvirvler Elsbeth rundt — Tempoet bliver stærkere og stærkere. Da han er lige udenfor Klosterbygningens Port, løfter han Elsbeth højt i Vejret.

ELSBETH siddende paa hans Arm — triumferende *Ex!* . . . Omfavner og kysser ham.

VORBRAND. Klosterøllet vil vi smage! . . . . Løber med hende ind gennem Porten.

PIGEN opdager det — slipper Fændrik, som hun danser med, og siger, pegende mod Porten. Som Frøknen er — saa følger hende Pigen!

Dansen ophører.

FÆNDRIK tørt. Som Herren gør — gør *ikke altid* Svenden!

PIGEN kaster med Nakken. Fanden være *Jeres* Svend, I Stokfisk! . . . . idet hun vil løbe ind. Nu kan I selv se til, hvor *I* faar Nattekvarter! — ind.

FÆNDRIK raaber efter hende — med sit stramme Smil. Jeg skal sende *Dig* mine Musketerer at vælge iblandt!

PIGEN stikker Hovedet ud igen. Jeg *har* valgt . . . . . Dæmpet. Kom dog — pegende mod Raadet og Borgerne, som ganske svimlende holder sig til Hovederne de har jo alle Rus!

FÆNDRIK. Men *jeg* endnu ikke! — din Laptaske!

Vender sig fra hende — Pigen fornærmet ind. Fændrik gaar over til Stadshauptmand, som støttet til de nærmeste laver sig til at gaa — idet Kældermester bringer en tændt Lygte.

FÆNDRIK slaar Stadshauptmand paa Skuldren Naa, min gode Mand — I er ikke vant til at drikke med danske *Officiers* og *Cavalerer!*

STADSHAUPTMAND omtaaget — og med Bevær. Gud bedre, Hr. — Hr. Fændrik . . . . vi er ellers vant at gøre vor Pligt i Raadet — men . . . . . ser sig om og griber Brygger og Slagter i Armene mine kære Venner — vi maa være fattede — fattede paa det værste . . . . Vender sig og kaster op.

FÆNDRIK smiler — og peger op mod Gavlvinduet i Klosterbygningen. Se dér!

Gavlvinduet bliver oplyst. Man ser Vorbrand — han har trukket Kjolerten af sig, — i sin venstre Arm holder han Elsbeth, i højre Haand et mægtigt Krus, — Elsbeth smækker leende Vinduet op.

VORBRAND raaber, svingende med Kruset. Vivat *Christianus Qvartus* — til glorværdigt Eksempel. Tømmer Kruset — kaster det ned i Gaarden — Vinduet lukkes — Lyset slukkes.

FÆNDRIK svinger sin Hat. Vivat! . . . Gaar hen til Bordet. *Endnu* et Krus, mine Herrer! . . . . Standser Barber, Apoteker og Raadhusskriver, som vil gaa. Nu vil *jeg* ha' Rus! — Tager Lygten fra Kældermester og sætter den paa Bordet.

STADSHAUPTMAND sejlende — til de andre — idet de støttende hverandre bevæger sig ned igennem Gyden. Hjem — og til Sengs, mine kæ — kære Venner i *Christo!* . . . .

SLAGTER knytter Haanden op mod Gavlvinduet. U-ha! . . . . De gaar.

FÆNDRIK tvinger de tre til at sætte sig hos ham ved Bordet. Uha — det maa han nok sige . . . . . Tømmer hastig Bægret et Par Gange — sætter det fra sig — ler. At leve i saadan en Ravnekrog . . . . . Büzow! . . . . . Ikke sandt, I tror at Vorherre *særlig* har sit Øje over Jer — hver Gang en Madam skal gøre Barsel — eller en liden Pige faar Tandværk? . . . . . .

BARBER vil anslaa den gemytlige Tone. Hvad Tandværk ellers angaar, da . . . . .

FÆNDRIK afbryder. Hold Mund!

APOTEKER højtidelig. Vi staar *alle* i den gode Skabers Haand. Selv naar en uskyldig Orm fødes i vor lille By . . . . .

FÆNDRIK afbryder. Da gi'r I den Orme-Frø — ikke sandt? — og Kinderpulver — og andet Dyvelsdræk — for at holde Livet i den . . . . . ler. Og saaledes hjælper *I* Forsynet med at formere Verden? Tager pludselig Apotekerens Haand. Vi var jo nylig *Trosfæller* — ikke sandt: Fruentimmerhadere? . . .

APOTEKER. Ganske vist — men dog med en liden Reservation . . . . .

FÆNDRIK. Aa, Reservationer! . . . . . nikker naturligvis . . . . Fatter om Bægret med begge Hænder — drikker langsomt — sætter fra sig — siger pludselig. Det blege Ansigt — paa *det* vil vi drikke! . . . . Skænker, siger med en egen Betoning. Drik mig til, I Herrer! Rejser sig — tager sin Hat af — drikker højtideligt — sætter sig igen. Denne Vin har Duft af Gærderoser — Gærderosen har Duft af et fint Minde — Mindet gør mig søvnløs . . . . . Vender sig mod dem. Jeg søger Selskab!

RAADHUSSKRIVER. Vi føler os meget beæret . . . . .

FÆNDRIK vinker venligt afværgende — begynder stilfærdigt sin Fortælling — Blikket ud i Luften eller ned paa Lysskæret fra Lygten over Bordfladen . . . . . lidt efter lidt stigende i Voldsomhed. Der havde staaet et Slag — en større Dræbning var det — dernede sydpaa . . . . . og jeg var med. — Dér laa jeg! Mørket faldt paa — jeg tænkte min sidste Stund var kommen — og jeg vilde saa gerne leve — *dengang*. Saa fandt det blege Ansigt mig. Blandt Lig og kvæstede Mænd fandt hun mig — førte mig hjem til sit —

vaagede hos mig — plejede mig .... indtil jeg blev karsk. Og jeg elskede hende. —

Aa, disse Øjne, der var saa sjæls-lyse ved Dagen — og blev saa mørke som et Hjerteblod, naar Natten hvælvede sig over os ..... Løfter Haanden. I smaa blege Stjerner deroppe i det mørke ingenting — I kender til Menneskenes Kærlighed .... og I skjuler Jer bag Skyernes Flor — og sørger over Lykkens knappe Leve-Kaar! Lægger Hænderne over Øjnene.

BARBER. Tillad mig, Hr. Fændrik ....

FÆNDRIK farer op. Til! — Slaar Haanden i Bordet. Tag dit ragede Fjæs fra mine Øjne — eller jeg spytter i din Sæbeskaal!

BARBER gør sig saa lille som mulig. Jeg beder ydmygeligen om Pardon! ....

FÆNDRIK ser paa ham — trækker paa Skuldrene — drikker langsomt — fortsætter, henvendende sig til Apoteker, der laver et dybsindigt-medfølende Ansigt. Saa skiltes vi .....

APOTEKER. Ak ja; saadan gaar det .....

FÆNDRIK heftig. Visvas — hvad kender *I* til det? ..... Fortsætter — stille. Hun bød mig Hus — Hjem — Fredens Vilkaar — *Menneske-Lykke!* Stærkere. Men jeg er Landevejen — Uroen — Stormen: de løbende-løbende Vande .... jeg er *Krigen* tilføjer dens Brunst — dens Galenskab! Efter et lille Ophold. Og hun vædede denne Haand ..... Løfter den aa Gud, denne besudlede Haand — med sine Taarer! Og jeg drog bort.

Jeg begriber ikke, at jeg *kunde.*

Vender sig halvt bort — tegner med sin Finger i den spildte Vin paa Bordet, dér hvor Lygteskæret falder. Apoteker gør ligesaa, og vil til at tale — men tier, paa et Vink af Fændrik.

FÆNDRIK. Siden *da* .... forstaar I .... har jeg denne Tandpine —

BARBER. Tandpine? —

FÆNDRIK nikker. Ja — i *Sjælen!* ..... Fortsætter. Sjælen kan ikke trækkes ud ..... vi kan blot forsøge at dulme Smerten! Fylder Bægret af Kanden.

RAADHUSSKRIVER smiler. Ja lad os dulme — Skænker og nikker rundt.

FÆNDRIK maaler dem med et Blik. Hvad griner I af, I tre Kartoffelskrællinger? —

Jer Fa'r var en Hare — Jer Mo'r en Fisk ..... paa et skælvende Leje blev I til .... og I ser paa mig og tænker: Krigskarlen drikker sig fuld!

Men jeg — dansk Adelsmand — siger Jer: om alle Byens Brønde var fyldt med Vin — og jeg drak dem ud — aldrig kunde jeg dulme Svien.

Det blege Ansigt er der altid — foran mig — ved Lejrbaalet —

under de lange Marscher, hvor Støv og Sved staar om En som kvælende Damp . . . . .

Først mellem rygende Grushobe — i Massakren — i Bestialiteten forsvinder det sørgmodige Ansigt. Rejser sig Ho! Krigen — *Krigen dulmer!* Gaar frem og tilbage. Menneskene ækler mig . . . . hvad er de bedre værd, end at ødelægges? Vender sig imod dem. Hvad er *I* værd? Ikke engang en Ed . . . . . Drager Kaarden, lader Fingren løbe langs Klingen — stiller sig foran Barber. Se her — denne Ragekniv, Du! Svinger Klingen — Barber lader sig falde under Bordet. Stiller sig foran Apotheker. Se paa denne Plastersmører, Du! — den gør dit hele latinske Skuffedarium overflødigt! Svinger Klingen — Apotheker kryber under Bordet. Stiller sig foran Raadhusskriver. Ser Du denne Gaasefjer . . . . den prenter de værste Nederdrægtigheder ind i Historiens Bog — og gør dem alle til Hæders-Bedrifter og Heltegerninger! Ha, ha ha! Svinger Klingen. Raadhusskriver lader sig dumpe ned til de to andre.

RAADHUSSKRIVER under Bordet. Naade, Hr. Krigs-Øverste — Naade, Hr. Generalissimus . . . . . jeg har en svagelig Kone, som venter sig . . . . og tre uforsørgede Børn . . . . . .

FÆNDRIK. Mir ganz Wurst! Ha, ha, ha! Vender sig pludselig — løber hen til Hjørnet — raaber. Hej, Musketerer — *Fakler!* I skal lyse min Rus i Seng! . . . . . To Musketerer kommer styrtende frem med tændte Fakler.

FÆNDRIK træder imellem dem — med højtsvungen Kaarde — giver sig til at løbe — Musketererne bag efter ham — idet han raaber. *Hug ind!* . . . .

De tre kryber frem igen — og paa alle fire, forsigtigt, hen til Hjørnet — hvor Barber rejser sig og spejder ned gennem Gyden . . . . . .

Langt borte høres Fændrik raabe: Hug ind — hug ind! . . . . .

Barber og de andre to kryber hurtigt som Kakkelakker tilbage under Bordet.

Tæppet.

ANDEN AKT

OTTE DAGE SENERE

Samme Sted. Ved Daggry. To Musketerer staar Vagt udenfor Porten til Klosterbygningen.

FØRSTE MUSKETÉR skifter Luntebøssen i Armen, puster og banker sig i de vaine Hænder. Du — Jørgen Holstein — giv mig af din Tobak . . . . . .

ANDEN MUSKETÉR. Bist Du toll — Jost Feltmeden — at *ryge* under Gevær . . . . .

FØRSTE. Sludder — Jørgen — jeg gør som Hollænderen lærte os: jeg *æder* Tobakken — det gi'r Varme i Tarmene!

ANDEN krammer en Tobakspung ud af sin Lomme; der falder allehaande Genstande paa Jorden — bukker sig og samler op. Deufel und noch mal! dér ligger Ost — og Pølse — og Ho'devands-Æg i Rendestenen!

FØRSTE griner. Baade Pølse og Æg..... Du lever helsens godt, Kammerat! Tager Tobak — tygger — spytter. Ah, det river i Ens Kallun.... saadan forbandet Morgenkulde paa denne Aarsenstid..... Kigger ned ad Gyden. Og ikke kommer den klatøjede Tøs med det varme Øl — som hun lovede!

ANDEN blinker til ham. *Hvor* laa Du sidste Nat, Kammerat? —

FØRSTE. *Det* skulde Du ha' Lyst at vide — for at ta'e Tøsebarnet fra mig? Ler. Men jeg siger Dig, Jørgen: vi ligger godt, hvor vi ligger tilsammen — tilføjende i hendes Madmor's eget Senge-Tøj!

ANDEN ler. Was, Bruder Lüderlich?.....

FØRSTE. Jeg sa'e til mine Værtsfolk: Danske Musketerer sover ikke paa Halm — som umælende! Og da de ikke vilde høre Ræson — saa smed jeg den sakramentalske Kælling ud af Sengen — og Manden bagefter..... endda han skreg, at han havde Gigten — det Asen! Rækker ham Tobak.

ANDEN tygger Tobak — filosofisk. Har Du ellers bjærget Dig godt i dit Kvartér? —

FØRSTE. Jeg klager ikke — det er et middelgodt Kvartér. I Gaar gjorde jeg Ugen op med min Vært. Han flyede mig dette Papir.... Tager frem. Kan Du læse, Jørgen Holstein?

ANDEN afværgende. Unsinn!.....

FØRSTE ler. Kanske om lidt — naar Sol staar op? Gemmer Papiret. Men huske kan jeg, hvad *han* læste — den Æsel:

4 Alen Lærred til en Skjorte — en Flæskeside og en liden Skinke — for 2 Gylden og 16 Skilling i Øl — 2 Par Sko, hver 3 Gylden — mere Øl, Brændevin og Mumme for $2^1/_2$ Gylden — endvidere i rede Penge 4 Gylden — som den Køter paastod, at jeg med Voldsmagt havde rekvireret en Aften..... „als ich einem Weibe gute Nach geben wollte". Ler. Hvor kan noget kristeligt Menneske *skrive* sligt forbandet Paafund: — fire Gylden til et Kvindfolk, naar vi kan ha'e den hele By omsonst?

ANDEN filosofisk. Er det *alt?*.....

FØRSTE. Du har Ret.,.. Lapperier! Vi faar anstrenge os lidt — naar vi skal følge i Majorens Fodspor.....

ANDEN. Hys! Ser op til Vinduet.

FØRSTE lidt dæmpet. Har *Du* bjærget Dig i dit Kvarter?....

ANDEN. Jeg gaar i vor Fændriks Fodspor..... jeg lægger mig efter Kander, Stob, Ho'devandsæg, Ringe..... Pillerier, som man kan føre med sig..... Raaler i sin Lomme. Min Værtinde er en forlibt gammel Jomfru..... Blinker hun *overlader* mig alt....

FØRSTE ler. Imod en lille Villighed? . . . .

ANDEN. Jawol! — jeg *lover* alt . . . . men har altid Vagttjeneste ude . . . .

FØRSTE. Deuffelsker!

ANDEN hurtig. Fændrikken! . . . .

De retter sig. Fændrik kommer fra Gyden. Han gaar langsomt — seende i Vejret op over Husenes Tage — hvor en lille gylden Sky begynder at lyse i det blege Graa.

FÆNDRIK standser foran Musketererne. I kan træde indenfor Porten — og staa Eders Vagt dér!

FØRSTE MUSKETÉR. Jamen, Majoren har givet Ordrer . . . . .

FÆNDRIK barsk. Snak! Eders *Fændrik* giver anden Ordre . . . . . Mere beskæftet. Der er Bevægelse blandt Borgerne — de kommer kanske hid — og kunde *irriteres* ved at se Jer! Med et stramt Smil op til Gavlvinduet. Majoren har ønsket *Fred* — saa længe han ligger her til Borgerleje! Marsch! Jeg tager det paa *mig*!

Musketerer skuldrer Lantebøsserne og gaar indenfor Porten.

FÆNDRIK gør et Par Skridt — standser — ser atter op mod den graa Morgenhimmel, der lidt efter lidt rødmer. Hvor Morgengryet gør Ens Sjæl bedrøvet! Nærmere over mod Bordet — tager sin bredskyggede Hat af — krammer den foran Brystet — aander dybt, medens han lader Hattens krusede Fjer — halvt i Tanker — kærtegnende strejfe sin Kind — og hvor man *mindes* . . . . . hen til Bordet — lægger Hatten — bliver staaende . . . *bort* med alle Minder! Sætter sig — tung og stille — ser mod Hyldebusken.

De er der dog — de stryger fugtigbløde
med Gryets Aande over mine Kinder,
imens den første, lille Fugl sig rører
med spæde Smaapip hist i Løvet!
En Spurve-Sladder kun — men i *den* Kvidren
slaar Længslen mod vor Elskovs første Møde
— med Ekko fra den lykke-baarne Nat —
Kærtegnene de gode — rene — søde . . . . .

Lader Hovedet synke ned paa Armen

ak, Savnet kvidrer i den spæde Strube —
og *siden* blev hvert Gry saa freds-forladt
og Livet denne store Morder-Grube!

Drager en lille Medaillon frem fra sit Bryst, stiller den mod sin Hatteskygge — knæler ned foran Bordet — kysser Billedet paa Medaillonen inderligt.

Tag her min Morgen-Andagt — Du hvis Rids
er flygtigt — som dit Billed er bestandigt!
Kanhænds en fremmed, rovgrisk Marodør
en Dag skal gribe denne Talisman
med smudsig Haand — da er jeg selv for stedse
fra Ran og Vold og Livets Smuds befriet —
mens *Du* i stille Taalmod venter Stunden,

den store Stund, som samler os for evigt!

Rejser sig langsomt — sætter sig — stedse med det lille Billed i Haanden.

En hollandsk Maler-Dreng, en stakkels Skildrer,
hvem Livet havde ublidt leget med,
han tegned Dig — og skænked mig min Skat:
da rødmed Du — og dine Øjne lyste
saa mildt som Sol ved Dagens klare Gry....
o der var Snese Piger i din By,
som vilde skildres af den Maler-Dreng —
men Sygen kasted ham paa Sotteseng,
Du trykked til hans Øjne — mens Du lagde
din Haand i min og blidt-vemodigt sagde:
han har det godt nu! — — — —

Rejser sig — gemmer Billedet.

Ja — *han* har det godt!

Gaar hastig frem og tilbage — standser — ser ned gennem Gyden — lægger Armene over Kors.

Se Skorstensrøgen — den er alt begyndt
at lege doven op mod Himlens Sky,
den tankefulde Sky! Snart gaar hver Borger
i vanlig Slentren til sin vanlig' Dont —
og Ungerne vil lege hele Dagen —
og Konerne vil sladre omkring Arnen:
Dagens og Fredens Budskab er forkyndt!

Smiler haardt.

Kanske *før* Aften ligger alt i Gruset —
skæggede Karle roder om i Huset,
kvæler hvert Angstraab under Vold og Eder,
mens efter Livets *værste Smuds* de leder:
Guld — Guld! Heftig.
Hvorfor skal de vel ogsaa leve,
de Borgere, med deres Børn og Kvinder —
hvorfor vel yngle — gaa til Arbejd — drikke? — — — —
nej! dødt og slaget skal det hele ligge,
indtil — kanhænds — et bedre Liv oprinder,
der giver større Maal og større Minder! —

Efter et lille Ophold.

Ja! Krigshaandværket er en *Last*,
den værste, som blev døbt med Hædrens Navne:
men, allenfals, den tænder *Livets* Bavne,
at varme valen Vom og Nyre ved,
at klække Djævle ud, som kan fordrive
den Erkedjævel: Livs-Ensformigheden!

Knytter Haanden vildt op mod Gavlvinduet.

Og *han* deroppe, som nu ønsker Freden
— ha ha, paa Skrømt — han er en Ødelægger,
en allerkærest' saftig Nøddeknækker,
som ikke slipper Kærnen før han dør.....
Dig følger jeg — *tung* er jeg — mens Du øver
dit Haandværk med et grandiost Humør!

Solen er nu staaet op; dens Skær falder gennem den snævre Gyde. Ned igennem denne kommer: Stadshauptmand, Raadhusskriver, Raadhusmældermester, Apotekar, Barber, Brygger, Bager, Slagter og flere Borgere.

Stadshauptmand har en svær Spændebibel under Armen; han hilser stift, da han passerer Fændrik.

FÆNDRIK tager sin Hat af med overdreven Høflighed. Jeg byder Jer Godmorgen, Borgere i Büzow! Gaar ned igennem Gyden.

STADSHAUPTMAND ben til Bordet — fulgt af Raadet og Borgerne — lægger Bibelen — blotter sit Hoved — siger højtideligt. Ogsaa *jeg* byder Jer Godmorgen, Borgere i Büzow! De samler sig omkring ham — han aabner Bogen.

Saa ville vi *paa Maa og Faa* slaa op i den hellige Skrift — og se, hvad *den* har at kundgøre os i denne svære Tid.

Thi Trøst og gode Raad er os sandelig til Behov — at vi ikke skal forkomme ved denne Landeplage. Læser.

„Ingen Gilding, hvadenten han er bleven det ved Knusning eller ved Snit, maa komme i Herrens Forsamling“ ....

APOTEKER med Haanden bag Øret. Hvad er det, der staar skrevet?...

STADSHAUPTMAND lidt forlegen. Det er et af disse dunkle Steder — som kan falde lidt vanskeligt at udlægge .... Aabner Bogen igen. Vi ville forsøge endnu en Gang. Læser.

„Den første Krønikernes Bog, 19, 4. Da tog Hanon Davids Tjenere og lod dem rage og skar Halvdelen af deres Klæder indtil Skrævet, og lod dem fare“.

BARBER. Mon *det* Sted bliver mindre dunkelt at udlægge end det første?....

STADSHAUPTMAND bragt ud af Fatning. Han har altid saa meget at indvende ..... Slaar paa Bogen. Ethvert Sted i den hellige Skrift maa indgive os Ærbødighed og Tillid!...

BARBER. Alle gode Gange tre!

BRYGGER. Er det *derfor* vi er kommen saa aarle herhid — at føre Disputatser paa aabent Torv?

STADSHAUPTMAND heftig. Kan *jeg* for, at denne formaledidede Gefrejter og hans 6 Soldater har drevet os ud af vor gode Raadhussal — for at de selv kan ligge dér og dovne med deres Drik og Kvindfolk .... seende op mod Gavlvinduet — følgende denne Herres og Mesters Eksempel?

BARBER. Hys — hys!

STADSHAUPTMAND slaar ud med Haanden. Er Maalet ikke fuldt?...

BARBER. De 28 Potter om Dagen — jo!

STADSHAUPTMAND. Ordet er taget fra Barbéren!

BRYGGER, BAGER, SLAGTER. Ja — ja!

APOTEKER. Jeg mener ogsaa, at der bør *gøres* noget — noget ret alvorligt .....

STADSHAUPTMAND til Kældermester. Send Bud hjem efter min Hat — min store Hat — med den svære Fjer-Plumage! Kældermester løber. Vi vil vise vore Plageaander, at vi ikke bærer vort Embed forgæves ....

APOTEKER slaar i Bordet. Vi vil indgaa med Klage til Stift og Domkapitel ....

RAADHUSSKRIVER. Stift og Domkapitel er *godt!*

STADSHAUPTMAND. Ja — men Klagen maa *støttes* — af enig og fast Optræden .... Kældermester bringer en bredskygget Hat med en meget stor Fjer-Busk. Stadshauptmand sætter den paa Hovedet — ser sig om i Kredsen — man tilnikker ham Bifald. I gode Mænd, har I gjort som jeg sagde?

BRYGGER. Mine Knægte kommer hid!

BAGER OG SLAGTER. Vore ligedan!

STADSHAUPTMAND. Godt! — har I jeres Klagepunkter formulerede? Alle tager lange Papirstrimler frem og præsenterer dem.

STADSHAUPTMAND. Lad os høre. Bager, begynd! ....

BAGER. Min Kone skriver her, at .....

BARBER. Hans Kone! ....

STADSHAUPTMAND. Ti stille!

BAGER læser op. „Herren se i Naade til vor ulykkelige By — Herren tage ikke sit Aasyn fra vort lidet Bageri — men give os tilbage med Renter, hvad vor Sved og suren Møje haver .....

STADSHAUPTMAND utaalmodig. For langt — for langt .....

BAGER. Nej *forlange* vil vi ej — men anraabe ville vi ydmygeligen om Retfærdighed, hvor det gælder Brødet — det daglige Brød, som vi med sur Sved ....

BARBER kan ikke holde sig. Pokker æde *det* Brød! ....

STADSHAUPTMAND slaar sig oven i Hatten. Hold Mund — i Pokkers Skind og Ben! Til Bager. Hvor mange Pund Brød har man frataget Jer, Mester Diricks?

BAGER lader Papiret synke. Ak — det er ikke aleneste Brød og Mel, de Kanibalier har frataget os — men det er min Kones ..... jeg tør ikke sige det!

STADSHAUPTMAND bestemt. Her *maa* siges alt!

RAADHUSSKRIVER til Bager. I kan jo hviske mig det i Øret, Nabo! Man rykker sammen om ham.

BAGER grædefærdig. Nu sidstleden Nat — da alt spiseligt var udtaget af Ovnen — alle Hylder og Pander tømt for Bagværk — da fratog en halvberuset Soldat min fromme Kone hendes .....

BARBER. Hm!

BAGER. — hendes Underskørt, Hoser og Nattrøje — hvilken sidste alene hun har vurderet til 4 Gylden og 6 Skilling — eftersom den har tilhørt hendes salig . . .

STADSHAUPTMAND slaar i Bordet. Der bliver ingen Ende paa det Røveri! — I gode Mænd, lad jeres Knægte komme hid!

BRYGGER og SLAGTER. De er der alt!

Brygger og Slagter-Knægte, samt Bagerens Svende kommer, anført af Bagerens Kone.

BAGER. Dér er min Kone! Herren se i Naade til os . . .

STADSHAUPTMAND. Hm!

Bagerens Kone — et højt, knoglet, tungerapt Kvindemenneske — stiller Knægtene og Svendene i en Halvkreds uden om Bordet — gaar saa lige løs paa *Stadshauptmand*.

BAGER-KONE. Hvad tøver I efter? Har I ikke Mod og Mandshjerte til at binde an med den Plage-Aand og Voldsmand — saa har *jeg!*

STADSHAUPTMAND. Ikke forivre sig, Madam Diricks! . . .

BAGER-KONE. Forivre mig hist og forivre mig her . . . slaar den ene Haand i den anden. — jeg vil Pinedød vise Jer Vejen, vil jeg!

STADSHAUPTMAND knejsende. Hører I ikke, hvad jeg siger? I vil komme os i endnu større Ulykke . . .

BAGER-KONE afbryder. Jeg hører og jeg *ser* . . . Slaar ud imod *Stadshauptmands* store Hat. *den* Hat skal saavist ikke kyse Livet af nogen Krigskarl!

STADSHAUPTMAND til *Bager*. Befal han sin Kone at tæmme hendes Tunge!

BAGER ynkelig. Katharine! . . .

BAGER-KONE. Du er den rette, Du! Hid med Klagerne! —

Hun gaar løs paa *Bager* og de andre, snapper dem Papirslisterne ud af Hænderne og marscherer, stolt knejsende, lige imod Porten til Klosterbygningen.

VORBRANDS STEMME indenfor Porten. Hvad for Snak? Min Fændriks Ordre . . . Fort! udenfor med Jer! De to *Musketerer* træder udenfor og stiller sig hver paa sin Side af Porten med skuldret Luntebøsse. *Vorbrand* træder, veltilfreds smilende, hilsende ud imellem dem. *Bager-Kone* viger et Øjeblik tilbage.

VORBRAND med Hilsen. Ej ej, I Herrer! saa tidligt ude af Fjerene? . . .

STADSHAUPTMAND bukkende. Hr. Kapitajn-Major! Rømmer sig.

VORBRAND stedse venligt smilende. Har I noget paa Hjerte . . . Ser med en let Undren paa den store Forsamling. . . . . saa kom frem med det!

BAGER-KONE trænger Stadshauptmand til Side. Ja — *vi* har noget paa Hjerte, Hr. Krigsmand! — justement jo! . . . *her* er alle Byens Klager viser Papirsstrimlerne 'fald Hr. Krigsmanden kan læse Skrift! Aa, den ulykkelige, elendige, jammerfulde By, som i Bund og Grund blir ramponeret og ødelagt ved denne forbandede Krig!

VORBRAND betragter hende — smiler *Krig?* Vi er jo Fredens Folk, Mo'rlille! . . .

BAGER-KONE. Jeg skal love for det! Læser op — meget tungerap „Den 13de samme Maaned har jeg, Skomager-Frimester Johan Preen, maattet give den danske Fændrik 16 Gylden og 2 Par Sko, købte for 3 Gylden pr. Par i Wismar, fordi Fændrikken stundom rejste bort og ikke holdt saa stærkt Gæsteri som de andre, da han kun havde Fureren med sin Dreng hos sig, men intet Kvindfolk" . . . .

VORBRAND ler. Det bliver en Sag for min gode Fændrik at klare! . . . . Fændrik kommer tilbage gennem Gyden. Dér har I ham selv! han ser, efter Sædvane, ikke meget morgenfornøjet ud.

BAGER rykker sin Kone bagfra i Skørtet. Katharine — lille Katharine — Du styrter os alle i Ulykke!

BAGER-KONE vred. Hold sin Mund! . . .

VORBRAND til Fændrik. Her er denne Madam Katharine — med en svær Klage over Jer! Lader alvorlig. Hvad svarer I?

FÆNDRIK smiler.

Quando conveniunt Catharina, Margretha, Sybilla,
Sermones faciunt et ab hoc et ab hac et ab illa.

VORBRAND er. Dér hører I, Mo'rlille — tilmed paa Latin! Min Fændrik er ikke at spøge med . . . pak I hellere Jere Klager ind til Hobe — og gør Ild derpaa under Davre-Gryden!

BAGER-KONE arrig. Nej, *nu* har jeg Munden fuld — og hvad enten I er Major eller Fændrik, saa skal I have Ramsen til Ende! Læser, inden Vorbrand kan faa stoppet hende. „Den 15de *hujus* maatte jeg, Brygger Jochum Staffel, give Soldaten Jürgen Holstein $3^1/_2$ Gylden, desuden tog samme Soldat med Magt for 2 Gylden 16 Skilling i Øl."

VORBRAND vender sig, idet han skjuler sin Latter, til Anden Musketér. Der Deufel, Jürgen Holstein! hvad er det jeg hører . . . .

BAGER-KONE afbryder. Det er ikke *alt*! Den Skarns-Karl gjorde oven i Købet over Øllet følgende vanartige Salme-Vers. Læser

„Som Hoppen kaster Kalven og Koen kaster Føllet,
saa ville vi nu vise Jer, hvor David købte Øllet."

VORBRAND bryder ud i Latter. Din Himmelhund! gør Du Vers over Godtfolks Øl? . . . det har vel min ugudelige Fændrik lært Dig. Hvad? — naa, svar, Jürgen Holstein!

ANDEN MUSKETÉR skuldrer sin Bøsse. Strenge Hr. Major — jeg véd intet af, hvad dette Kvindemenneske dèr fabler og fører til Protokols. Min Kammerat og jeg fører os som retskafne Soldater i Majorens og Kgl. Majestæts Tjeneste — idet vi hellere ville sulte og tørste, end tage os selv til Rette af fromme Folks Æde og Drikke!

BAGER-KONE ude af sig selv. O, I Hallunker! I Slemmere og Svælgere og Ædere og Drankere! . . . I gør en from og retskaffen Kones Ord til Løgn — og kristelige Borgeres Opskrift til Fabel knuser alle Papire-Lapperne paa Jorden og tramper paa dem. Men hellere vil jeg selv træde vore retfærdige Klager under Fode, end se dem forvrængede i Jeres skinhellige, skidne Mund!

Gid den Krig, som Kejser og Konger og Fyrster har skaffet os paa Halsen — gid den *først* maa sluge *Jer*, førend den sluger os arme Folk . . . . og gid I fare *didhen*, at jamre og skrige i Helvedes Hede — dér hvor Lazarus og hele hans fattige Hus aldrig i Evighed skal komme! Amen! og Tvi! — jeg spytter paa Jer! . . . . Stor Bevægelse blandt Borgere og Knægtene. Bager kryber jamrende under Bordet.

VORBRAND med rynkede Bryn. Potz Sakrament! — Musketerer! . . . . De to Musketerer træder frem.

VORBRAND fortsætter til Bager-Kone. Vi er Krigsmænd — og altid galante mod det svagere Køn. Men optræder Kønnet *saa* mandfolkeagtigt — da gør vi kort Proces.

Fændrik! I gav nylig en forhastet Ordre . . . nu kan I føre dette Kvindemenneske ind i det mørke Rum — at hun dér kan svale sig Døgnet over! De to Musketerer griber Bager-Kone ved Armene og fører hende, trods hendes Skrig og Modstand, med Fændrik i Spidsen ind gennem Porten.

BAGER-KONE river sig løs i Porten og raaber — fægtende med Armene, ud imod Stadshauptmand, Borgere, Knægte og Svende. Aa, I Mandfolk! lader I *dette* sidde paa Jer? . . .

FÆNDRIK. Marsch! . . . Bager-Kone føres ind.

VORBRAND frem imod Forsamlingen. Han er ganske i Ligevægt — stryger smilende sit Skæg — men Arret viser sig — og hans Stemme har en særegen Klang. Naa, I gode Mænd — det var *den* Stoss! Nu har vi vel nok af Klager? . . .

STADSHAUPTMAND retter paa sin Hat — strammer sig op. Strenge Hr. Major — saa lidet angenemt det er for os . . .

VORBRAND henkastet. Javist — javist! Gaar hen til Stolen, slænger sig i den. Lad os sætte os — og lad os faa noget drikkeligt paa Bordet . . . . saa ville vi i al Sindsro tale om Tingene.

STADSHAUPTMAND bliver staaende. Hr. Major! Saa lidet passende denne gode Opførsel var — saa maa dog vi *Mænd* — og Borgere i Büzow — indstændigen rette en Opfordring til Eder . . . Ser sig omkring og med et Blik paa Knægtene og Svendene, der rykker tættere sammen . . . en Opfordring, som vi *kraftigen* ville støtte — *støtte* ved alle forhaandenværende *Kræfter* i denne saa haardt medtagne By . . . Der *maa* en Forandring! —

ALLE BORGERE undtagen Bager, der endnu ligger under Bordet. Ja — ja!

VORBRAND rejser sig med et Ryk. Was? . . . Gaar rem imod dem — Arret viser sig bredt og smilende. Det er jo et helt Opbud — af alle „forhaandenvæ-

rende Kræfter!" — Lad os da se paa disse Kræfter! . . . Han passere Borgerne — uden at skænke dem nogen Opmærksomhed — gaar hen til den første Brygger-Knægt, en lille, undersætsig Fyr, prikker ham paa Bryst og Skulder — nikker — gaar videre i Rækken — standser ved en Slagter-Svend, en høj, sværlemmet Karl, strækker Haanden frem og siger: Naa — kan Du række Pote?

SLAGTER-SVEND rækker ham tvs sin Haand.

VORBRAND klemmer hans store Næve i sin. Slagter-Svend krummer sig modstræbende — til sidst helt i Knæ — idet han gryntende fremstammer et: A—o—u—av! Det var godt, min Dreng! Du kan blive en køn Musketér — i Kgl. Majestæts Tjeneste — naar Du faar lært at rette Dig. Slipper ham — og siger til hele Rækken. Og nu skal jeg give Jer et Raad . . . Gaa hjem — til jert Maske-Kar, til Kød-Blok og Dejg-Trug . . . *her* er intet for Jer at hole — uden hvad som ondt er for Jer Pukkel!

Saadan skal I gaa! Stiller dem i Orden efter Højden — og kommanderer Omkring! — marsch! . . . De gaar ud. Hvad Pokker — ligger der en under Bordet? Haler *Bager* frem.

BAGER paa Knæ. Naade, Hr. Krigsøverste! . . .

VORBRAND ler. Jeg gør ham jo intet . . .

STADSHAUTMAND betuttet — mæglende. Det er hin Kones Mand! . . .

VORBRAND ler. Da vil jeg vise ham den Naade — at beholde hans Kone endnu fire og tyve Timer.

BAGER kysser hans Haand. O jeg takker — jeg takker med Glædestaarer . . .

VORBRAND. Skrub sig! *Bager* løber. Og *nu* ville vi — ved alle de 11,000 Jomfruer i Køln — have os et Bæger Rhinsk . . . at hilse Dagen Godmorgen med!

STADSHAUPTMAND med en Grimace. Umuligt, Hr. Major! Det sidste Fad er tømt . . .

VORBRAND sætter sig — slaar i Bordet. Umuligt? ler. Jeg kender ikke det Ord. — *Rhinsk Vin paa Bordet*! siger jeg . . . Lad os nu se, hvem der faar Ret.

STADSHAUPTMAND til *Kældermester*. Tag af *mit* Fad! . . . med en mørk Mine det, som var henlagt til de syge og sorrigfulde i vor stakkels By.

VORBRAND. Ikke saa bedrøvelig, Stadshauptmand! De syge taaler ikke den svære Vin — men kun vi, som slider Vorherres Dag karske og muntre. — Sæt Jer dog!

STADSHAUPTMAND stønnende. Hr. Major v. Vorbrand — I *maa* en Gang laane vore Besværinger et villigt Øre — eller *vi* maa indgaa til Stiftets Øvrighed . . . Blotter Hovedet. til *Domherrerne* med vore Klager.

VORBRAND læner sig tilbage i Stolen — strækker sig veltilfreds — siger bredt-smilende. Jeg har haft en dejlig Søvn — og en udmærket Stolgang; ich sch(eisse) auf die Domherren!

STADSHAUPTMAND sætter Hatten haardt paa Hovedet — vender sig med en undertrykt Mumlen.

APOTEKER OG DE NÆRMESTE. Gud fri og bevare os! . . .

BARBER skjuler et Smil. De *stakkels* Domherrer! *Kældermester* bringer Vin.

STADSHAUPTMAND sætter sig ved Bordet lige overfor *Vorbrand* — skyder den store Spændebibel frem over Bordpladen — stadig seende paa Majoren — og rejser Bogen paa Højkant, saa at det forgyldte Kors paa Bindet ses skinnende — siger dernæst med højtideligt, brudt Mæle. Hr. Major — betragt dette Tegn her — og lad i det mindste *det* tale til Eders Hjerte — saaledes som det taler til enhver Kristen — han være sig troende af Navn eller af Gavn!

APOTEKER OG DE NÆRMESTE. Ja ja, Hr. Major! . . .

STADSHAUPTMAND styrket ved deres Tilslutning. Betragt os kun som det, vi er: simple Borgere i vor liden By . . . men betænk tillige, at *denne* Bog — som jo ogsaa er *Eders* hellige Skrift — at den maner de store og strenge i Verden til Mildhed og Skaansel mod de smaa og svage!

RAADHUSSKRIVER. Stadshauptmand taler os lige ud af vore Hjerter . . .

APOTEKER OG DE NÆRMESTE. Betænk det, Hr. Major! . . .

VORBRAND har draget Bogen hen til sig — letter lidt ved den — blotter sit Hoved og siger. Jeg har den allerstørste Respekt for denne Bog — det er en meget *stærk* Bog . . . Vejer den i Haanden — lægger den fra sig igen — bedækker sit Hoved og siger — med uforstyrrelig Ro. Vi forstaar bare slet ikke hverandre! Skænker sig Vin af Kanden.

STADSHAUPTMAND indtrængende. Ak, Hr. Kaptajn-Major v. Vorbrand, naar I blot *vilde* . . . Rækker sin Haand frem for at trykke *Vorbrand*.

VORBRAND misforstaar hans Bevægelse — skænker et andet Bæger fuldt for *Stadshauptmand*. Skaal, Kammerat! jeg lider Eder godt, ved min syndige Sjæl . . . Da *Stadshauptmand* vægrer sig ved at drikke. Hvad, I vil ikke? . . . . Læner sig tilbage i Stolen — løfter sit Bæger — siger med sit brede Smil. Læg dog engang Mærke til denne Vin! I har drukket den saa mange Gange — men hvad har I tænkt derved?

Af denne Kande flyder den ædle Drue skummende i mit Bæger.

Nu rummes i dette Bæger alt, hvad der giver Livet Glans og Glæde: Drikker. . . . Lys — Luft — Solskin — den stærke, væbnede Arm — ingen Tanke paa Dagen i Morgen — fremad, Kammerater; kryds Klingerne — kys Kvinderne — klem Kræmmerne for deres Dukater! Guld — ha, ha — *Guldet* er det, som vi alle slaas for — og Luften, Lyset, Solen, Frihed til at røre sig . . . Det gør Kejseren og Kongen og den simpleste Landsknægt og den sjofleste Landstryger . . . det gør Georg v. Vorbrand selv! Drikker. Men hvis I siger, at det er *Troen,* hvorfor der strides . . . saa svarer jeg, at I er nogle Narre! Løfter Bægret.

Her — i dette snevre Hylster — rummes det hele! Her rummes Georg v. Vorbrand selv — alt, hvad der duer i ham . . . drikker *nu* lever han . . . drikker nu drak han *ud* . . . slænger den sidste Rest paa Jorden . . . og *dér* ligger han — med den sidste Slat — dér hvor vi alle kom fra og alle hører hjemme. Amen! —

BARBER blotter Hovedet. Det var den skønneste Ligtale . . .

VORBRAND ler. Hold Mund! — Har han Fløjten hos sig? . . .

BARBER bukker. Altid, Eders Højvelbaarenhed! . . .

VORBRAND. Saa blæs hele Verden den lystigste Marsch . . . . Vender sig og peger mod Porten, hvor Elsbeth v. Zülow netop træder ud. thi *dér* kommer en af de 11,000 Jomfruer — saa frisk som Solen oven paa en glad Nat!

ELSBETH med et Spring hen til ham — paa hans Skød — Armene om hans Hals. Min Allersomkæreste! . . .

STADSHAUPTMAND. Forargelse! . . . Fjerner Bogen fra *Vorbrand* — lægger sin store Hat over den.

APOTEKER til *Elsbeth*. Skammer I Eder ikke, Frøken? — En højadelig Jomfru, der saa ganske glemmer sin Stand og sine Vilkaar! . . .

ELSBETH stadig kærtegnende *Vorbrand* — vender sig mod *Stadshauptmand* og *Apoteker*. I er jo mine Værger . . . hvorfor gav I mig ikke i Tide de Vilkaar, som passer sig bedst for en ung Kvinde? . . .

VORBRAND ler af fuld Hals. Hvilke Vilkaar? Lad os høre! . . .

ELSBETH gemmer leende sit Hoved ved *Vorbrands* Bryst.

STADSHAUPTMAND rejser sig. Sagtmodighed — stille Hengivelse i Forsynets Vilje . . .

VORBRAND. Og Frøknens Gods og Arv under Klostrets Forvaltning . . . og *I* er dets Forvaltere!

STADSHAUPTMAND til de andre. Vort Hverv er her til Ende . . . . I gode Mænd, vi gaar nu enhver til sit!

VORBRAND slaar i Bordet. Nej, Saltedød — ikke førend I har faaet Musik og Sang med! Støder i sin Fløjte; — de to Musketerer sammen med Fændrik kommer ilsomt ud fra Klosterbygningen. Diskant- og Basfiol — hurtigt! *Musketerer* løber efter Instrumenter og kommer tilbage med dem. Barber! — Fløjten frem! . .

STADSHAUPTMAND løfter Hænderne i Vejret. Ak, ak — at begynde Dagen paa denne Vis! . . .

VORBRAND ler. Netop! Betragt min Fændrik! Ser han ikke ud, som om Sorgen traadte ham i Hælene? . . . trænger ikke *han* til en Opstrammer? . . . trænger I ikke *alle* haardeligen til at feje Støvet af jer Hals og Hu? . . . Sæt Jer dog! — Lang til Kruset saa længe I orker! Ingen Mand véd, om han ser Solen næste Morgen — og Krigsmanden véd det mindre end nogen anden . . . hej, Musik! Jeg vil synge.

ELSBETH kysser ham. Du er dejlig — Du! *Hvad* hedder din Vise? . . .

VORBRAND lægger sin Arm om hendes Liv — løfter Krusen — ler. Den hedder:

Major Vorbrands Vise
eller
„Ad Helvede til".
synger — *Chanson Normande.*

Vi tramper hen ad Vejen i de tunge Støvler,
Staalet udi Næven og i Tasken Bly,
hvem Pokker gider høre paa det Pak, som vrøvler —
fremad! Kammerater, til vi naa'r en By:
hele Molevitten skal ned i Grøften til Sang og Spil,
hej, kom ud for Porten hvo som vil —
Gud døde mig, I gaar dog ad Helvede til!

Vi vader og vi svømmer over Fæstningsgraven,
op med Hellebarderne og Porten ned!
hver Borger under Vaaben faar et Spark i Maven,
Konerne og Pigerne, se *de* faar Fred:
Pigens Pusselanker de skal faa rørt sig til Sang og Spil,
stæng saa kun jer Dør saa galt I vil —
om Natten gaar hver Laas dog ad Helvede til!

I Ho'det har vi Øjne og en dejlig Næse,
vi er vant at lugte os i Verden frem,
hvor Vinen findes, det kan vi paa Skiltet læse —
Pengene maa *snuses* op af deres Gem:
Kræmmerne, dem la'er vi paa Klingen smage til
Sang og Spil,
skær saa Ansigt li'saa galt I vil —
Dukater! eller ogsaa ad Helvede til!

Og har vi saa sagt Tak for alt, som blev bevist af
Borgerne og Raadet udi Byens Navn,
og har vi taget Fadet med, som vi har spist af,
har vi taget alle Pigerne i Favn:
saa igen i Støvlerne ud ad Vejen til Sang og Spil,
naa, en Kugle kan jo fare vild —
ha, ha, ja saa gaar *vi* jo ad Helvede til!

ELSBETH omfavner ham henrykt — synger. — min egen allerdejligste *Helvedes*brand! Trompetsignal i Baggrunden.

VORBRAND slipper hende — hurtigt. Hvad er *det?* ... Med et Vink til *Fændrik.*

FÆNDRIK gaar lisomt ned ad Gyden — møder dér en støvet, stakkandet Trompeter — modtager af denne n Melding — kommer tilbage til *Vorbrand*, fører Haanden til Hatten — siger kort og knap Melding fra Oberst v. der Lippe — Ilmarsch sydpaa! ...

VORBRAND springer op. Aha! Støder tre Gange stærkt i sin Fløjte. Alle Mand — Opbrud — Afmarsch!

FÆNDRIK idet hans A...., ysner. Ah! nu faar vi andet at ta' vare — end passe paa galne Kvindfolk! lisomt bort med de to *Musketerer* — ned igennem Gyden, hvor Husdørene smækkes op og *Soldaterne* styrter ud af deres Kvarterer.

ELSBETH hænger sig ved *Vorbrands* Arm. Min Elskede — hvorhen? ...

VORBRAND venlig — men bestemt. Slip mig! ...

ELSBETH klemmer hans Arm — ser ham ind i Ansigtet. *Hvorhen?* ...

VORBRAND. Du hørte jo — Ilmarsch — sydpaa — sammen med Oberst v. der Lippes Korps ... Drager Vejret dybt — et stort, bredt Smil over hans Ansigt — løfter sin Hat. *i Krig!* —

ELSBETH. Jeg med! Springer hen til Bordet — snapper *Stadshauptmands* store Hat — sætter den paa sit Hoved — kiltrer sin Kjole op — stiller sig ved *Vorbrands* Side.

VORBRAND ler. Hvad? ...

ELSBETH leende — men bestemt. Marketenderske!

STADSHAUPTMAND forsøger forgæves at tage sin Hat. Hun er aldeles galen ... vender sig til *Vorbrand.* Hr. Major, befal dog Frøknen at blive her! ...

VORBRAND ler — lægger sin Haand over *Elsbeths Bryst.* *Her* har jeg ingen Kommando!

ELSBETH med et Udbrud. Jo — jo — min Herre og min Elskede: I kommanderer mit Hjerte — og mit Hjerte følger Jer — paa Marschen og i Slaget — i Sejer og Undergang!

VORBRAND river sit Skærf af — knytter det over *Elsbeths* Bryst — slaar ud med Haanden. Farvel, I gode Mænd i Büzows By — nu tager jeg det bedste Stob med — hvoraf jeg drak saa liflig Drik! Baggrunden fyldes helt med *Musketerer.* De er under fuld Oppakning — og enhver har sit „Bytte" med. — En har en Høne under Armen — en fører en Gris i en Line — en har en Skinke hængende over Ryggen — et stort Knippe Løg — et Par Støvler — osv. osv.

STADSHAUPTMAND løfter Armene ved dette Syn. Herren se i Naade til os! ....

DE NÆRMESTE ligeledes. De fører hele Byen med sig! ...

VORBRAND ler. Et kært Ophold .... enhver *sin* Amindelse! Trækker sin Kaarde — stiller sig med *Elsbeth* paa den ene Fløj — *Fændrik* paa den anden — kommanderer Ret Jer, Karle .... Trommehvirvler Omkring! — Marsch! Hele Styrken marscherer ud.

Stadshauptmand, Raadet og *Borgerne* bliver staaende i stum Nedslaaethed.

De den sidste Mand er forsvunden, den sidste Trommehvirvel hendøet, løfter *Stadshauptmand* sit Hoved — slaar sig med Knythaand for Panden — griber de nærmeste ved Armen og trækker dem med hen til Bordet.

STADSHAUPTMAND. Vi vil klage — vi vil klage . . .

ALLE. Ja ja . . .

STADSHAUPTMAND. Vi vil straks affatte Klagen — og afsende den til Stift og Domkapitel . . .

RAADHUSSKRIVER. Vi sender den lige til Hs. danske Majestæt . . .

STADSHAUPTMAND. Ja — ja . . . Slaar i Bordet og *haarde* skal vore Besværinger blive . . .

BRYGGER slaar i Bordet. Javel — vi skal dog vise, at vi er *Mænd* her i Büzow By . . .

SLAGTER slaar i Bordet. Skriv, Skriver . . .

BARBER — med Næb og Kløer! Vi skal *tromme* for Ørerne af den danske Majestæt . . . Trommehvirvler fra Baggrunden — kommer nærmere.

STADSHAUPTMAND ser op. Hvad nu? . . .

BARBER. Gud fri os . . . Legen forfra igen! Vil krybe under Bordet. *Vorbrand* ind fra Baggrunden med en Deling *Musketerer*.

VORBRAND frem — ser sig om med et Smil — siger hilsende. Allerede ved Arbejdet? . . . De stirrer paa ham. Der var en lille Ting, jeg kom til at tænke paa . . . for at bevare det gode Forhold os imellem . . . peger med sin Kaardespids paa Papiret foran *Stadshauptmand*. Skriv mig en Erklæring om, at I har været tilfreds med os! . . . da *Stadshauptmand* nøler en liden behagelig *Souvenir*, forstaar I? . . . Naa, *skriv!* — *Stadshauptmand* bøjer resigneret Hovedet — hviskes et Øjeblik med *Raadhusskriver* — tager Papir — skriver.

VORBRAND. Giv hid! holder Papiret langt ud fra sig — læser. „Jeg underskrevne Stadshauptmand udi Büzow, bevidner herved, at den strenge, faste og mandhaftige Kapitajn-Major Georg v. Vorbrand, i den Tid han har ligget her med sine Soldater, i alle Maader har forholdt sig saaledes, at vi ikke kunne føre nogen Klage over ham." (Underskrift) — — — — Det skrev I *godt*, Stadshauptmand! lægger Dokumentet ind paa sit Bryst — slaar ud med Haanden. Vor synderlige Gunst tilforn! — Marsch! . . .

Ud med Musketerer. Alle sidder maallose — stirrende paa hverandre. Saa høres fra Klosterbygningen Larm. En Dør brydes op . . . *Bager-Kone* viser sig i Porten.

BAGER-KONE fægtende ud med knyttede Hænder mod de bortdragende: Gid Pesten sluge og fortære Jer! . . .

STADSHAUPTMAND kaster sig grædende til *Raadhusskrivers* Bryst. Dér gik vore „Trosfæller" . . . hvad skal vi da sige, naar *Fjenden* kommer?

BAGER hviskende — hen for sig — med et Blik paa sin Kone. Bare de var bleven! . . .

Tæppet falder.

NAAR KLOSTERMUREN BRYDES

Opført 1. Gang paa Dagmarteatret den 1. November 1899.

PERSONERNE

ABBEDISSEN
PRIORINDEN
SØSTER ERMEGAARD
— REGITZE
SØSTRENE
KRIGSMANDEN
JUNKER NILS HØG
— SØREN SULSTED
— KLAVS BRASK
— SVEND PIP
— MORTEN POP
FLERE UNGE JUNKERE
JÆGERE, HEGNSMÆND OG SKYTTER I NILS HØGS FØLGE

HANDLINGEN FOREGAAR I ET SJÆLLANDSK NONNE-KLOSTER, JUST SOM REFORMATIONEN INDFØRES

DEN INDRE KLOSTERHAVE

Til venstre en lavere Mur med en lille aflaaset Dør. I kort Afstand fra Døren et Lysthus (blomstrende Buske) med et Stenbord, hvorpaa Bøger og en Lut. Træbænke og Stole ved Bordet og udenfor.

I Mellemgrunden en højere Mur — med en spidsbuet Portaabning, lukket forneden af et lavt Gitter — der fører til Klostergaarden. Over Muren ses Taget, med et lille Klokkespir, af Klosterkirken. Gennem Gitteret ses Kor-Rundingen af Kirken og en Fløj af Klosterbygningen.

Til højre Trægrupper og et (naivt) Maria-Billed.

Det er hen paa Eftermiddagen — I den svulmende Vaartid, nær Forsommeren. Mure, Tagsæg, Gitter, Tag, Bygninger, Træer — alt bærer Mærke af Ælde og Forsømthed. I Modsætning hertil det friske Grønne, de blomstrende Buske, den stærktfarvede Himmel.

I Lysthuset (til venstre) Søster *Ermegaard* læsende — men tydeligt nok mere beskæftiget med sine Tanker end med Bogen.

I Portaabningen, bag Gitteret, ses Hovedet af en Mand — et solbrændt, skrammet, endnu ungdommeligt Krigeransigt, mørke, levende, næsten frække Øjne — et forsorent Mundskæg. —

Fra højre Side (frem under Trægrupperne) kommer *Søstrene* i Procession, ført af *Abbedissen* (i Spidsen) med *Priorinden* (ved Siden).
De bevæger sig syngende, afmaalt, frem langs Muren i Mellemgrunden. Da de er udenfor Gitteret, gør *Abbedissen* en Bevægelse, — med Øjnene hæftede paa Krigeransigtet — mens retter sig hurtig. med Hænderne foldede over Brystet. *Søstrene* bevæger sig frem — videre langs den lavere Mur — forbi Lysthuset (hvor *Ermegaard* vender Ryggen til dem) tværs over Græsplænen i Forgrunden — og ud til højre Side igen. De synger:

SØSTRENE.

O vi, som Frelsens Kalk har tømt,
og ej om Livets Tant har drømt:
vort Liv blev levet ej paa Skrømt,
det bader sig i Naade.
Du, som i Løndom alting ser,
Du véd, hvordan vi os beter,
Du véd, hvad os og mange fler'
bedst tjene kan til Baade.

PRIORINDEN.

Ora — pro — nobis!

ABBEDISSEN.

Saa stiger fra vor Barm saa ren
det Ønske som fra Fugl paa Gren
i Frygt for Verdens Farer:
bevar mig, Himmel, kysk og god,
betryg mig ved din Overflod
af Værn mod Djævlens Snarer!

Hun ser lønligt tilbage mod Gitteret.

PRIORINDEN inderligt.

Ora — ora — pro nobis!

SØSTRENE ligegyldigt.

Bed — o bed for os alle:
Du, hvis Hjælp — Du, hvis Magt,
Du, hvis Skjold — Du, hvis Vagt
omsonst vi aldrig paakalde!

De gaar ud. Abbedissen lader dem defilere forbi sig.

ABBEDISSEN kaster — da Søstrene og Priorinden er gaaet — et eftertrykkeligt Sideblik ud mod Krigsmanden bag Gitteret. Han besvarer det — og forsvinder.

ABBEDISSEN over mod Ermegaard.

Din Pønitens' er endt — Du kan lukke din Bog —
Nadvertid er inde — og Gryden snart i Kog.

Gaar.

ERMEGAARD hugger Haanden ned i Bogen.

Tak! — den, som byder! Gaa Du bare til din Grød.
Inden Kvæld ta'er jeg Reisauss . . . saa bandte jeg, Pinedød!

Søster Regitze (ganske ung) kommer fra Klostergaarden, aabner hastig Gitteret, iler frem mod Lysthuset.

REGITZE.
Ermegaard — Ermegaard .....
ERMEGAARD. Hvad er der, mit Lam?
REGITZE.
Har Du ikke ... Standser.
ERMEGAARD. hvilket? ...
REGITZE. sét .... tøvende.
ERMEGAARD løfter en Bog i Vejret.
aa, din Bønnebog? ....
REGITZE — nej *ham!*
ERMEGAARD haanlig.
Her render saa meget Karlfolk ....
REGITZE. Jo *Du* er den rette:
hvis jeg sladred, saa lod *hun* i „Prisonen" Dig sætte.
ERMEGAARD.
Godt Ord igen!
REGITZE fortrydelig. Du kan vinde, det véd Du,
ja vinde om en Finger mig — og vende og dreje ....
Kaster sig pludselig om hendes Hals.
Jeg elsker Dig saa grusomt .....
SØSTRENE kommer farende, under stor Støj, nogle gennem Gitteret, andre fra højre Side.
Vi vil lege — vi vil lege!
De tager Regitze ved Haanden, danner en stor Kreds, Ermegaard inde i Kredsen.
ERMEGAARD synger.
Den Jomfru sidder bag Klostrets Mur —
SØSTRENE.
Ring, rang,
falder i Sang,
falder i de rødeste Roser.
ERMEGAARD.
Den Ridder han ganger derude paa Lur —
Omkvæd.
Saa ville vi bryde den Klostermur —
Omkvæd.
Men Klostrets Mur er en diger en —
Omkvæd.
Saa ville vi bryde den første Sten —
Omkvæd.
Ermegaard og Regitze brydes — de falder om paa Grønsværet — stor Latter og Støj — Abbedissen og Priorinden ind.
ABBEDISSEN med løftet Haand.
Men er I da drukne? — Jeg slaar Jer i Flæng.
Enhver paa sit Kammer — at rede sin Seng!

ERMEGAARD trodsig.
Vi er Adelsfolks Børn — vi taaler ej Hug.
ABBEDISSEN myndig.
Jeg skal adle hendes Øren — om hun mæler et Muk.
Fort — paa jert Kammer! . . . .
Ja, knur — om I vover:
Portnersken skal finde Jer med Riset, før I sover.
Gaar resolut ind paa dem, tager et Par Stykker ved Armen, driver dem ud.
Og havde I, smaa Kyllinger, den adeligste Bag:
den skal spytte røde Grise — som en selvgiven Sag!
Søstrene drives alle ud. Ermegaard tager Regitze ved Haanden og gaar hovedknejsende forbi Abbedissen og ud.
PRIORINDEN ser efter dem, hovedrystende, med foldede Hænder.
Tvi for de Tider, som er kommen over Landet!
Herregud, den Ungdom . . . . .
ABBEDISSEN ler. aa hvad — ikke andet!
Folen slaar bagud — saa vanker der Stryg;
om et Aar, eller to, er den kæphøje myg.
PRIORINDEN.
Ak, Søster, *ydre* Midler — de gaar ej ind i Sjælen:
man lutres ej ved Svøben — men vel ved Bøn og Knælen.
ABBEDISSEN overlegen men stedse oprømt.
I har endnu for meget af Papisteriet inde.
PRIORINDEN bestemt men stedse blid.
Det holder *jeg* mig til — som en gudhengiven Kvinde.
ABBEDISSEN.
Nej Doktor Morten Luther, han kender til Tingen;
og saa Hs. Naade Kongen — foruden dem slet ingen.
PRIORINDEN stigende i Bestemthed; det strenge, endnu smukke, men blege Ansigts Træk oplives.
Hs. Naade i al Ære! — men hvad ham anbelanger,
den plumpe tyske Doktor — han gør kun Ondet værre.
Vor Fader udi Rom var, kan hænd's, *for* meget Herre —
og nu skal denne Doktor være Verdens Sjælefanger!
Hvorledes? — ved at bryde dem ned, de gamle Skranker,
og sætte *selv* paa Vagt sig for Menighedens Tanker.
Til Nonne og til Munk — som til Pigen og til Drengen —
han raaber højt, at Himlen velsigner Ægtesengen!
Den Vej til Saligheden er let nok, kan jeg tro:
men hvordan Kødets Drifter skal atter fange Ro,
hvordan de unge Sjæle, som hastelig opildnes,
i Ydmyghed skal bøjes, saa Blodets Feber mildnes,
det, Søster, er et Spørgsmaal; og hvor er Svaret? . . . .

ABBEDISSEN Kære!
man tør ej *overdreven* i nogen Fordring være:
vor Adel her til Lands vil ej splitte Arv og Eje;
hvor *flere* Døtre findes, maa nogle gaa i Kloster,
man véd jo dog, hvad Bryllup, Udstyr og Medgift koster,
og hvorfor skal *hver* Jomfru partout ha' sig en Mand? . . .
Tilføjer, afgørende.
for Livets mange Hensyn maa Hjertet selv sig neje.
PRIORINDEN.
Men det er *Troen*, Søster, hvorpaa det kommer an!
ABBEDISSEN utaalmodig, idet hun fjerner sig.
Det er *Jordegodset*, Søster, hvorpaa det kommer an!
Ud til højre.
ERMEGAARD kommer tilbage fra Klostergaarden, titter ind i Lysthuset.
PRIORINDEN betragter hende.
Du søger? . . . .
ERMEGAARD. Aa — min Bønnebog. Her er den! —
Vil fjerne sig igen.
PRIORINDEN. Bi — en Kende!
Du bruger den vel flittig? . . .
ERMEGAARD. Ja — a . . . .
PRIORINDEN. Tag heller *denne!*

Rækker hende sin egen Bønnebog — og tager Ermegaards. Et Brev falder ud deraf; Ermegaard bliver rød — bøjer sig og vil tage Brevet op; men Priorinden kommer hende i Forkøbet — griber Brevet — betragter den unge Pige forskende . . . . . giver hende langsomt Brevet tilbage.

PRIORINDEN.
Jeg *vil ej se* . . . . men gem det, at ingen *anden* ser det!
ERMEGAARD staar med nedslagne Øjne — stammende.
Det er et ligegyldigt . . . . . nej nej —
Gemmer Brevet, griber hendes Haand, kysser den.
hvor I er god!
PRIORINDEN.
God? — kald mig *svag*, min Datter! —
Drager hende til sig, kysser hendes Hoved.
men skrift nu ærlig for mig:
Du tænker paa at flygte? —
ERMEGAARD nikker. Ja!
PRIORINDEN ryster paa Hovedet. Ak, det unge Blod!
Naar? . . . .
ERMEGAARD.
Nu i Kvæld . . . . .
PRIORINDEN prøvende.
Alene? . . . . .

ERMEGAARD trækker paa det.

Nej — sammen med Junker Nils.

PRIORINDEN smiler mod sin Vilje.

Der er saa mange Nils'er! .... Nils Strange? —

ERMEGAARD. Nej, Nils Høg!

PRIORINDEN.

De Høg'er vel til Lindegaard? .... nej der er lutter Piger —
men, bi — der var et Drengebarn ..... den Knægt er dog *for* grøn.

ERMEGAARD.

Hr. Holger Høg til Taarnborg — hans eneste Søn!

PRIORINDEN ser lige ud for sig — fraværende — nikker.

Hr. Holgers Søn! Sagte. O, Ermegaard, min gode lille Pige —
nævn dette Navn igen! afbryder nej, *selv* vil jeg det sige:
Hr. Holger Høg til Taarnborg!

Tager stilfærdig sin egen Bønnebog tilbage fra Ermegaard — slaar op — læser paa den indvendige Side af Bindet.

„Mit Hjerte! denne Bog fra din eneste Ven!"

Betragter Skriften, lader Bogen synke — betragter atter Bindet — siger vemodig-bitter.

Det var de gyldne Somre — Livsmodets lyse Fest:
en Bønnebog — en Indskrift — det er, hvad der er Rest!

ERMEGAARD inderligt, idet hun klynger sig til hende.

Sig, elsked I Hr. Holger? ....

PRIORINDEN stødse fraværende.

Om jeg har elsket ham?
Hvad véd jeg — hvad er elske? ....

ERMEGAARD. Men I var lykkelig?

O, sig det! ....

PRIORINDEN.

Hvad er Lykke? Tre Dage varer den —

ERMEGAARD.

Nej, nej —

PRIORINDEN.

Tre fulde Uger — tre Aar ... men ej et Liv!

Bitter.

Dér sidder den ædle Herre — med Gods og Gaard — og Viv —
og med en Søn at elske, at tugte op fra liden,
at drikke og at jage med .... saalunde rinder Tiden!

ERMEGAARD bestemt.

Det er ej *den* Hr. Holger, I kender ....

PRIORINDEN. O, forvist!

Han har sig næppe ændret — skønt der er langt fra *sidst*.

ERMEGAARD.

Hr. Holger Høg til Taarnborg er sjældent paa sin Gaard,

han ligger paa Fjorden og sejler, naar Kulingen er haard;
han jager — men alene, og drikker han, er det i Løn:
han smiler til uselig Bonde, men ej til sin eneste Søn.

PRIORINDEN lader ligegyldig.

Naa ja, saa er vel hans Vane — han er et uroligt Blod....

ERMEGAARD.

Der er jo for Tiden ej Orlog, som kunde mætte hans Mod;
han fælder de Trær i Skoven, han hugger dem haardt ved Rod,
ham hjælper den uselig Bonde, mod *ham* er Hr. Holger god; —
han ser til den syge Kvinde i lavest Indsidder-Stue,
men nødigst ganger han hjem til — og aldrig ser han sin Frue.

PRIORINDEN har lyttet opmærksomt.

Saa er hans Skik at færdes?.....

Efter et lille Ophold, med et Udbrud.

O, Jesus, hvor var han mig kær! —

Stigende.

Han skar mit Navnetræk ofte i Skovens mægtigste Trær,
han søgte mig aarle og silde, saa mægtigt var hans Begær;
mild var han altid imod mig — og varsom i varmeste Lyst:
hans Haand var blød som en Kvindes, naar den drog sig over mit Bryst.

Som Vaarvinden toned hans Stemme vidt over den friske Mark,
han skar med sin skarpeste Daggert mit Navn i den haardeste Bark.
Jeg grov ham af mine Tanker ud — han sidder saa fast i min Hu:
han skar mig saa dybt i mit Hjerte — det bløder, det bløder endnu!

Holder Haanden for Øjnene.

ERMEGAARD omfavner hende og klapper hende blidt.

PRIORINDEN atter behersket — indtrængende.

Mit Barn, jeg beder Dig vogte din Sjæl for det hede Begær!

Fortsættende.

Der lægges saa talende Jægergarn imellem de tavse Trær —
fly dem og sky dem i Tide, før Jægeren kommer Dig nær:
faar den først Indpas i Hjertet, den farlige, farlige Lyst —
Guds Moder kan næppe læge igen med Hænder dit saarede Bryst!

ERMEGAARD river sig løs — heftig.

Nej — ej ved uvirksom Klagen bag Klostrets stængende Mur...
heller ved sundt at færdes i den frie, frelse Natur!
Og skulde jeg Ulykken friste en Gang ved en elsket Ven —
da hjælper jeg lidende Mennesker, og fanger vel Fred igen!

PRIORINDEN.

Forvildede!.....

ERMEGAARD. Prøve det, vil jeg —

PRIORINDEN.
Vær ydmyg — og læs i Skriften! ...
ERMEGAARD.
Jeg følger Vaarvindens Kalden — Bladets og Blomsternes Viften:
som Fugl imod Fugl jeg drages — er da Naturen ej *god*?
jeg *tror* paa Kærligheds Lykke — dertil har jeg Ungdommens Mod!
PRIORINDEN griber heftigt ved Armen.
Ungdom! O kunde jeg vinde den Vaar, der kastedes hen —
stolt skred jeg igennem Verden, kold imod Fjende og Ven —
ej skulde mit Slæb de bære, ej kysse det Støv bag min Hæl:
for Jesus vilde jeg knæle, betro ham min pletfri Sjæl!
Ej skulde de kildre mit Øre med Viser og Strængeleg —
Guds-Moder kun skulde mig høre, naar Hjertet i Vaande skreg!

Da havde jeg ingen Taarer ved Minder om svunden Lyst —
da grov ej Erindringens Negle et Navn i mit hvide Bryst —
hver fattig og falden Kvinde jeg kaldte min Søster god —
behøved ej først at ave med Svøben mit eget Blod!

Kaster sig paa Knæ foran Maria-Billedet, river sin Rosenkrans op — kysser den — og beder med bøjet Hoved.

ERMEGAARD ser paa hende — halvt angst — vil løbe — men bliver staaende — siger:
Jeg ræddes fast for min Ungdom — dog bringer vel Tiden Raad ...
Med et Udbrud.
et *Menneske* vil jeg være — bort fra Bønner og Graad!

Vil ile ud igennem Baggrunden — men møder den overgivne Sværm, som kommer ind ad Porten — løber tværs over Haven ud til højre.

Junkerne: Svend Pip, Morten Pop, Klavs Brask og den tykke Søren Sulsted med samt den fremmede Krigsmand og endnu en fire-fem andre unge Herremandssønner fra Omegnen kommer leende og tumlende ind gennem Gitterporten; de har Bægre og Kander med sig.

SVEND PIP. Efter hende — efter hende .... Kispus! hallo! ....
Vil løbe efter Ermegaard.
MORTEN POP. Saa sagte — først *jeg*! .... Spænder Ben for ham; de falder begge og brydes liggende.
SØREN SULSTED. Op med Jer, I Blomsten af Danmarks Adel!
Hælder sin Kandes Indhold ud over dem. Nu skal jeg faa Jer til at gro! .....
KLAVS BRASK. Bukkespring — Bukkespring! Staa for mig, Søren Sulefad! ..... Springer Buk over den tykke Junker Søren; raaber triumferende. Vivat! jeg kom over det Kødbjerg! ...
SØREN. Nu *Du* for mig! ..... saa skal jeg knække Raden i Dig som en Hare paa et Fad .....
KLAVS slaar den fremmede Krigsmand leende paa Skuldren. „Raden" er til *Jer*, Junker Fanden-i-Vold! Lad os kende, hvortil I duer! .....
KRIGSMAND snor sit Skæg. Lad os faa Fruentimmerne hid — da

skal I snart kende det! Opdager Priorinden, som stedse ligger knælende, bøjet over sin Rosenkrans; hen tager Hatten af med overdrevent Galanteri. *Excuse Madame!* Vil I flette mig ind i Jeres Bønner? . . . . . .

PRIORINDEN rejser sig, ser ham stift i Øjnene — dernæst paa den knælende Sværm, som omringer hende — siger med hævet Hoved. Nu brydes alle Love — men jeg ræddes ikke!

JUNKER SØREN ler. Nej, min Godeste: det er blot Pip og Pop, som brydes . . . . og de er alt færdige.

PRIORINDEN. Klostret er helligt endnu; . . . . .

SØREN. Oho! spørg mit Søskendebarn, Abbedissen . . . . . Vi er kommen hid i Dag, for at sige hende, at Kongelig Majestæt har resolveret . . . .

JUNKER KLAVS. „Resolveret" er godt . . . . . Vivat, Søren Sulefad! Nu holder det kødelige Liv sit Indtog i Klostret . . . . .

ALLE JUNKERNE med opløftede Bægre. Vivat Friheden! —

PRIORINDEN. Til Mændenes Letfærdighed siger jeg disse Ord: Plads — for en *aldrende* Kvinde!

Skrider, med hævet Hoved, gennem Kredsen tilbage mod Baggrunden og ud igennem Gitterporten.

SØREN. Luften er renset! Vifter med sin Kande. Puh! her staar endnu Emmen efter hende af Røgelse og Bønner . . . .

KLAVS ler. Parfumerier og Avemarier . . . .

KRIGSMAND ser efter hende. Hun har *endnu* et Par Øjne . . . . .

SØREN. Klavs, min Dreng! dine Vittigheder falder En for Brystet . . . . . Hoster. Ho, ho — skaf Vin!

KLAVS. Lad os tage Plads — i dette hellige Hækkebur her! Søren opløfter sin Røst og synger en from Vise . . . . . da kommer alle Søstrene hid — og vi faar, hvad vi begærer!

SØREN. Lad os prøve! Sætter sig op paa Bordet i Lysthuset, spiller paa sin Kande som paa en Luth — synger:

Jeg haver i Hjertet en Længselens Kvide,
o Damon, min elskede Ven! . . . . . .

KLAVS afbryder. Den er *for* from! . . . . .

KRIGSMAND. *Mere courage!* . . . . .

SØREN nynner.

Lalala — lala — lalala — lala . . . .

Den? . . . .

KLAVS. Ja *den!*

KRIGSMAND. Hvilken?

KLAVS. *The blue devils!*

KRIGSMAND. Ja *den* vil vist ligge for Abbedissen! . .

SØREN. Kender I hende? —

KRIGSMAND. Endnu ikke *rigtig* — men det kan komme!

SØREN. Hvor den Djævel dog har Øjnene med sig over alt! . . .
KLAVS. Syng, Søren — vi tørster!
SØREN. Pas paa Omkvædet! Synger.

SØREN SULEFADS VISE

Naar du gaar og hiver og plaget bliver af Bugvrid eller af Gæld,
og naar Blodet dovner og Foden hovner og Livet ganger paa Hæld:
saa tag fat, Mand!
vær rask, Mand!
fyld Bæger og Kande det bedste Du kan;
smør din Røst og stem din Luth,
tag paa Skød din friske Glut —
Fanden hytter nok den, som han vil,
naar bare Du la'r staa til!
ALLE JUNKERNE synger Omkvædet.
saa tag fat, Mand! osv.
SØREN.
Men naar Pigebarnet, som tidt i Garnet saa listig fanged Dig ind,
naar hun kimser a' Dig og vimser fra Dig og skifter Tanker og Sind:
saa tag fat, Mand!
vær rask, Mand!
fyld Bæger og Kande det bedste Du kan;
smør din Røst og stem din Luth,
tag dig fluks en anden Glut —
Fanden hytter nok den, som han vil,
naar bare Du la'r staa til!
JUNKERNE Omkvædet.
SØREN.
Ja før Gigten nager og Gælden plager og Ormen gnaver din Tand,
imens Livet har Dig, før Fanden ta'r Dig, saa gør din Pligt som en Mand:
vær kun rask, Mand!
tag fat, Mand!
fyld Bæger og Kande det bedste Du kan;
smør din Røst og stem din Luth,
kys og klap din friske Glut —
Fanden hytter nok den, som han vil,
naar bare Du la'r staa til!

ALLE synger Omkvædet, idet de hamrer med Kander og Bægre paa Bord og Bænke i Lysthuset.

Abbedissen hastig ind fra Gitterporten. Hun gaar lige løs paa Junker Søren, bag hvis brede Skikkelse den fremmede Krigsmand skjuler sig.

ABBEDISSEN opbragt. Hvad i Verden er det for Stimere og Slemmere, der bryder Klostrets hellige Fred ....

JUNKER SØREN. Oho! mit kære Søskendebarn .....

Han gaar lidt til Side, saa at Krigsmanden kommer til at staa lige overfor Abbedissen.

ABBEDISSEN med et uvilkaarligt Udbrud. Ah! ....

KRIGSMANDEN lægger Haanden paa Brystet, gør en dyb Bøjning. Min Naadige! .....

SØREN betragter dem begge. Oho! Herskaberne er kan hændes alt forestillede for hinanden! ...

ABBEDISSEN søger at skjule sin Forlegenhed under Latter. Nej — men denne Herre synes at komme langvejs fra .... kan hændes han lyster at kende et sjællandsk adeligt Kloster?

SØREN ler. Rimeligt nok — indvendigt som udvendigt! Slaar Krigsmanden paa Skuldren. Denne tapre Herre har kriget i Flanderland og Spanjeland — hvoraf hans lange Kaarde bærer Mærker. Han paastaar, at han har berendt baade Kastellet og Nonneklostre ..... hvoraf Mærkerne sidder i hans Hjerte!

Han er kommen hid, at søge Lægedom for sine Vunder! ... og han har funden gode Venner blandt denne Egns glade Ungdom!

Klavs! ræk ham dit Bæger! ..... og I, mit kære Søskendebarn, tag her mit Bæger ..... og drik saa tilsammen paa et langt og lykkeligt — eller et kort og inderligt Bekendtskab! Vivant!

ABBEDISSEN skaaler leende med Krigsmanden — drikker — og spytter. Ptøj! — det var en slem sur Vin — den — at drikke Bekendtskab i!

KRIGSMANDEN sender hende et stært Blik. Ræk mig Eders Bæger, min Frue — da vil Drikken smage som den sødeste Most!

ABBEDISSEN ler. Min Gud, han kalder mig Frue! ..... Med nedslagne Øjne. Jeg er da ellers Frøken — som *Nonne!*

KRIGSMANDEN. Pardon!

SØREN ler. *Som Nonne!* ..... Du, Klavs! skal vi bede om Tilladelse til at hilse paa alle Søstrene?

KRIGSMANDEN til Abbedissen. Jeg er overtydet om, at alle Søstrenes Dyder er samlet i *Eders* Person, min høje Frøken! Kysser hendes Haand.

ABBEDISSEN vender sig halvt bort. Aa, han er guddommelig! .....

SØREN ler højt. Da faar Fanden annamme mig mit Søskendebarn nogle Byrder at bære — *alle* de smaa Søstres Dyder!

KLAVS til sine Kammerater. Skal vi hjælpe Abbedissen at *bære?* .....

JUNKERNE. Ja — ja! De ler og skaaler.

ABBEDISSEN klapper i Hænderne Regitze! ..... Stærkere. Regitze! ...

SØREN kysser hendes ene Haand, Krigsmanden den anden. Det var et Raab, som kunde høres helt ud i den grønne Skov! Peger mod Laagen til venstre.

Regitze kommer løbende fra Baggrunden — standser, da hun ser de mange Mandfolk — kommer nærmere paa Abbedissens leende Vink.

ABBEDISSEN. Min lille Pige — sig til Søstrene, at de gerne kan komme en liden Stund herud i Haven, for at hilse paa Egnens hæderlige og velbyrdige unge Mænd . . . . . og fyld saa en Kande med vor bedste Vin — fra Kælderen under Kapellet!

Regitze sender Junker Klavs et hastigt Blik — og løber tilbage.

SØREN maaler Abbedissen. *En* Kande Vin — til saa mange „hæderlige og velbyrdige unge Mænd"? . . . .

ABBEDISSEN ler. Vi tager det ikke saa bogstaveligt — som vi siger det til!

KRIGSMAND trykker hendes Haand, med halv Stemme. Aa, I er mageløs! . . .

ABBEDISSEN slaar det hen med en Latter, da Søren bemærker det. Men, min Gud, I vil da ikke for Alvor gøre Kur — min Ridder — med nedslagne Øjne til en stakkels Nonne?

SØREN ler. Ej hvad: Kgl. Majestæt har resolveret, at fra i Dag . . .

ABBEDISSEN ser op. *Hvad* har kgl. Majestæt resolveret? . . . .

SØREN. . . . . at fra *i Dag* maa ingen smaa Nonner findes!

KRIGSMAND lægger — da de andre ser mod Baggrunden — sin Haand om Livet paa Abbedissen. . . . . men nok de store!

JUNKERNE PIP OG POP. Vivant — dér har vi de smaa!

Regitze med Ermegaard og alle Søstrene kommer fra Gitterporten — bærende fyldte Kander og blanke Bægre.

KLAVS gaar Regitze i Møde og hilser paa hende, idet han leende tæller. En, to, tre, fire, fem, *seks* Kander Klostervin! . . . . . Naa, Søren, hvad siger Du?

SØREN. Vivat Friheden — vivat Gæstfriheden — vivat alle Friheders fri Abbedisse!

Han tømmer det Bæger, som Ermegaard rækker ham — de andre Junkere ligeledes hver sit Bæger, som rækkes dem af Søstrene. Stemningen begynder kendeligt at stige — kun Ermegaard er tilbageholdende men dog ligefrem og venlig.

ABBEDISSEN med paatagen Værdighed. Silentium, I Herrer!

Hvad kgl. Majestæt har resolveret i Klosteranliggender — det har *vi* allenfals endnu ej faaet Brev og Segl paa — i vor stille Afkrog! — Som Forstanderinde for dette fromme Asyl — og som Vejlederske for disse unge Sjæle — maa jeg sige til vore Gæster: værer hjertens velkomne i Tugt og Ærbarhed — omend i Glæde og munter Omgængelighed!

SØREN bragt lidt ud af Fatning. Men mit Søskendebarn? . . . . .

ABBEDISSEN ser paa ham — ler — tømmer sit Bæger . . . . . lægger pludselig sin Arm om Krigsmandens Hals og giver ham et Kys.

SØREN skraaler op. Haløj, vivat! . . . .

ABBEDISSEN standser hans og de andres larmende Udbrud. Det var *Søsterkysset!*

KRIGSMANDEN. Aha! . . . . . Han og Abbedissen drikker sammen.

KLAVS omfavner den lille Regitze. Her har Du *Broder*kysset! . . . .

SØREN tørrer Vinen af sit Mundskæg og vil kysse Ermegaard. Og Du *mit!* . . . . .

ERMEGAARD snor sig fra ham og giver ham et godt Munddask med sin Haand. Se sig vel for — Tyksak — hvem han taler med!

ABBEDISSEN. Men Ermegaard! . . . .

ERMEGAARD munter men dog bestemt. Ja! *skal* her være Frihed — saa maa vi vel ogsaa frit vælge *den*, vi byder Munden!

ABBEDISSEN. Fluks, paa dit Kammer!

KRIGSMAND lægger sig leende imellem. Min Dyrebare, den Smaa har Ret . . . . . Frihed til at vælge!

ABBEDISSEN svinger overgivent sit Bæger, som hun tømmer. Leve *Friheden* da! Sætter sig paa Krigsmandens Skød. Klosterlovene er suspenderede — for én glad Time!

ALLE JUNKERNE. Vivat!

KRIGSMANDEN med sit Blik dybt i Abbedissens straalende Øjne. Kun for én Time? . . . . .

ABBEDISSEN ser paa ham — drager hans Hoved tæt til sin Mund — og hvisker.

KRIGSMAND slaar ud med Haanden. Saa ville vi drikke al den gode Vin, som findes i Klostret! . . . .

SØSTRENE undtagen Ermegaard — hver paa Skødet hos sin Kavalér. Det er umuligt! Leende.

KRIGSMAND. Umuligt! . . . . .

ABBEDISSEN ler. Da maatte I ligge til Borgeleje her — Maaned og Aar!

SØREN med løftet Bæger. Hør hende!

KLAVS. Syng, Sulefad!

SØREN tømmer Bægret. Mit Mæle er blevet for tykt — af denne fortræffelige Vin . . . . . Synger med Besvær.

Vær nu rask, Mand,
tag fat, Mand,
fyld Bæger og Kande det bedste Du kan;
Hikker.
Smør din Røst og stem din Luth,
kys og klap din friske Glut . . . . .

Vil vende sig om paa Stolen, hvor han sidder, efter Ermegaard — som leende trækker sig bort fra ham. Han faar da Overbalance og vælter blidelig ned paa Jorden.

ERMEGAARD. Bums — dér laa Kød- og Vinbjerget! . . . .

KLAVS ler højt og synger.

Fanden hytter nok den, som han vil,
naar bare Du la'r staa til!

ALLE synger Omkvædet.

ABBEDISSEN leende til Søstrene. Nu, Smaapiger — se at faa samlet ham op! Han trykker mig Rabatten saa flad, at der aldrig gror Græs mere!

SØSTRENE hjælper leende Søren til Sæde igen.

SØREN. Tak — Tak! I Herrens signede smaa Afkom! Aldrig troede jeg, at det var saa velsignet at komme i Paradiset — støttet og baaret af Englene smaa!

ABBEDISSEN rækker — med paatagen Alvor og dyb Stemme — Haanden frem imod Søren og gør Tegn. *Pax vobiscum!*

KLAVS. Syng! —

ABBEDISSEN tager den Luth, som staar i Lysthuset — rækker den til Ermegaard. Syng Du, min lille Ermegaard!

ERMEGAARD bestemt. Nej — ikke *her!*

ABBEDISSEN heftig. Altid er Du uvillig — men bi! . . . . . .

SØSTRENE leende imod hende. *Pax vobiscum!*

ABBEDISSEN ler. Nuvel da, Regitze, ræk mig Luthen! . . . . Vender sig til Krigsmanden. I kender vel, Hr. Ridder — fra Eders Irrfarter i Spanjeland og Vælskland — den fromme Vise nynner, idet hun spiller.

O dica mi cosa faciamone,
padre santo Capucini . . .?

KRIGSMAND nikker smilende og synger.

Andiamo nella stanza,
cara, cara sorella mia!

REGITZE. Paa Dansk! — lad os faa den paa vort eget Maal! . . . . . Leende til Klavs. Saa forstaar vi den kan hænd's lidt bedre!

Abbedissen synger — enten alene eller skiftende med Krigsmanden.

ABBEDISSENS VISE

— O sig mig, hvad skal jeg dog gribe til,
fromme Fader Capuciner:
det stemmer mig saa for mit Aandedræt
og det plager mig og det piner? . . . . . .
— :|: Kom, følg mig til mit Kammer,
lad os se, hvorfra Ondet stammer! :|: —

— O vidste I Raad for min svare Nød,
ja jeg gav Jer alt, hvad I vilde:
tidt er det som Hjertet i Bølger slog,
og med et staar det ganske stille! . . . .
— :|: Søg intet mig at skjule:
kan Du blotte din Hals en Smule? :|: —

— Ak fromme Hr. Pater, I er saa god
og den klogeste Mand tilvisse:
I løser og binder for Sjælens Nød —
kan I løse mit Livstykkes Lidse? . . . . .

— :|: Jeg føler Barmen sig runde:
er det dér, hvor Du har dit Onde? :|: —

— Ak fromme Hr. Pater, jeg tror det nok,
men i Feber Blodet mig brænder:
I har et saa faderlig venligt Blik —
og saa dejlige kolde Hænder! . . . . .
— :|: Min Datter, jeg tror, Du svimer:
stat op! til Ave det kimer. :|: —

— O lad det kun kime saa galt det vil,
fromme Fader Capuciner:
men hvis Du ej løser mig af min Nød,
er det *Dig*, som dit Skriftebarn piner! . . . .

— Nej *det* vilde være syndigt,
naar mit Skriftebarn er saa yndigt:
lad derfor kime til Ave —
jeg kysser Dig . . . . *pax vobiscum!*

Medens de andre ler og larmer, rejser hun sig, slænger Luthen paa Bordet, klapper i Hænderne og raaber.

Kvældsmad — Kvældsmad! Hvem følger efter? . . . . .

Hun løber ud igennem Gitterporten — Krigsmanden efter hende. Alle Junkerne ud efter Søstrene i vild Tagfat.

Junker Søren er salig smilende gledet ned paa Jorden igen, hvor han bliver liggende udenfor Lysthuset, halvt overskygget af dets Løv.

Ermegaard har villet løbe ud sammen med Regitze og Klava — men betænker sig — vender nu tilbage — gaar op og ned foran Lysthuset.

ERMEGAARD. Nej det er og bliver *for* galt her! . . . . .

Stamper i Jorden — snapper Luthen fra Bordet — beser den — lægger den atter.

Jeg gider ikke røre den — efter *hende!*

Giver sig til at le.

Og hvad kommer det alt sammen *mig* ved?

Danser lidt frem og tilbage.

Er jeg ikke snart fri? . . . . . *hvem* kan holde paa et ungt Kvindfolk — naar der først er vokset hende Vinger ud af Skotvingen?

Og hvad kunde alle disse galne Mennesker skade mig — selv om jeg blev her?

Hvad siger Nils — *min* Nils: „naar man er befalden med Amors Syge — saa er man karsk i sin Sjæl — lige meget hvilke Kisselinker og Dromedarer man færdes iblandt!"

Det siger min friske Svend — derude fra den grønne Skov — iblandt Skytter og Hegnsmænd og Landstrygere leende af fuld Hals — og

Gud maa vide *det* Rips-Raps, min adelige Brudgom tumler sig imellem .....

Ler yderligere, da hun opdager den sovende Junker Søren.

Hej Du dér! .... Du lillebitte Orm — har Du gnasket Dig saa fuld i Druerne — at Du ikke kan tumle og svire og doble derinde med de andre?

Prrrrr .... vil Du vaagne! — Bi lidt! jeg skal dække Dig til med Vaarens Blomster — saa Du ikke kan finde Dig selv — naar Du igen slaar dine allerkæreste Glugger op og spørger Vorherre: hvor langt er der til det næste Pottemaal?

Hun river løsnede Blade og Blomster af Buskene og dækker ham til.

Sov vel, Søren Sulsted! Du ser *saa* elskelig forskellig ud fra den Junker, *jeg* kan lide .... at jeg nu kan synge glade Viser lige til han kommer og henter mig paa sin Trav-Travhest!

Tager Luthen fra Bordet — sætter sig — synger.

ERMEGAARDS VISE

Vaarens Dag er lys og lang —
ligesaa er Vaarens Sang:
lad os synge den før Dagen kortes af!
O, som Fuglen i sit Bur
kan en Fange bag sin Mur
kvidre Tak for, hvad Rigdom Livet gav.

Frem bag gyldenbræmmet Sky
titter Maanens klare Ny,
sætter Sølvermærker paa hvert mosset Træ;
o, Du Svend i Rosenlund,
kys din Piges friske Mund,
nyd din Lykke før Maanen gaar i Næ.

Lad dem gøre hvad de vil,
de kan nagle Døren til —
gennem Vindvets Gitter strømmer Solens Ild;
løsne Bolt og smelte Slaa —
det kan Solen falde paa:
og saa løber af Bur den Nonnelil!

Da Ermegaard har sunget sin Vise, ser man Hovedet af Junker Nils Høg oven over Laagen i Muren til venstre. Ermegaard titter derop — lader som hun ikke ser ham — klimprer videre.

JUNKER NILS.
Jeg kommer til Dig, jeg bæres mod Dig, jeg springer ned .....
ERMEGAARD rejser sig. Nej det gør Du ej!

NILS springer ned — i Favnen har han Markblomster.
Jeg lægger Vaaren her for din Fod Dig —
jeg tog dens Blomster langs Sti og Vej.
Knælende.
Jeg er som Fuglen — jeg kløver Luften —
jeg sætter over hver Bom og Mur:
tag mod min Gave — og kend paa Duften
— den kommer ude fra Guds fri Natur!
ERMEGAARD tager en af Blomsterne, en langstænglet Akkeleje, slaar ham let over Kinden dermed.
At knække Halsen, er *det* en Gave? . . . .
NILS rejser sig, leende.
min Hals — Du ser, den er i Behold!
ERMEGAARD.
Men man vil sætte Dig i Prisonen — saadan Du bryder herind med Vold.
NILS.
Jeg ler ad Lænker . . . .
ERMEGAARD. Du praler, gør Du . . . . .
NILS omfavner hende. — saa slut mig i dem, Du lede Trold!
De staar et Øjeblik i stum Omfavnelse.
ERMEGAARD.
Ak, Nils, Du skrev — at Du kom mod Midnat . . . . . .
NILS.
Hvor kan jeg vente? Kan *Du* det mon?
ERMEGAARD.
Nu vil man se os. Dog lige meget: mit *Hjerte følge!* det kan jeg kun!
NILS ømt og friskt.
Mig skal Du følge — jeg er dit Hjerte —
dertil din Haand — og den Haand er fast:
jeg holder af Dig — jeg holder ved Dig —
om saa alt andet i Alverden brast!
ERMEGAARD i hans Arm — ser ham ind i Øjnene.
O, Nils, hvad sagde hun, Priorinden . . . . . .
NILS.
Hvad nu? Den blege — med Bønnebog . . .
ERMEGAARD.
Hvis hun er bleg — er det Sorgers Farve. Hun er paa *Hjertet* kun altfor klog.
Hun ser — som ud gennem sjunkne Verdner,
hvis Skygger sløred den skønne Kind;

hun saa' mig ængstes — jeg skjalv i Sjælen:
hun kender Mændenes lette Sind!

NILS bestemt, med et Drag af Alvor — men dog frejdig.
Hvor let — det véd ikke Priorinden!
Hun kender *én* — og hans Sind er tungt.
Man kunde sige: hvor let er Kvinden —
mens hendes Liv end er grønt og ungt;
hun stiller Fordringer — store — større,
kan hænd's, end Manden, hvis Lyst er vakt:
men næppe véd nogen Verdens Vismand,
hvem af de to mest har Offer bragt!
Er Elskov dyb, koster Elskov Smerte —
det gælder Kvinde, det gælder Mand:
det altfor skælvende varme Hjerte —
blir brændt til Kul ved sin egen Brand;
da krymper Sjælen sig under Taarer —
med Bitterhed paa den skjulte Bund:
men hvo der *saares* og hvo der *saarer* —
véd selv ej Kirkefædres Gyldenmund!

ERMEGAARD inderligt.
Min Ven — min Ven — jeg betror mig til Dig:
helt fattig har jeg en gylden Skat —
min Tro og Tillid; den faar Du eje —
behold den hos Dig ved Dag og Nat!

NILS.
Jeg tager Skænken, jeg tager Gaven,
det kosteligste af din lille Haand —
ej længer skal Du i Klosterhaven
gaa om i Bedesøstres Ledebaand:
lad Verden *ude* kun huse Rænker,
lad Ulven le bag Dydens Lamme-Uld;
histude *handles*: hvad her man *tænker,*
kan vistnok maale Skælmen Skæppen fuld!

ERMEGAARD smiler.
Aa, hvad her *tænkes?* . . . nej jeg er lydig
mod Klosterløftets strenge Brev og Segl:
men at man *lever* just saadan dydig . . . . . .

NILS ler.
hvo *det* betvivler, tror vist næppe fejl!

Larm og Leverauh fra Baggrunden.
Det er vel Ave? . . . .

ERMEGAARD.
Og *hvilket* Ave! . . . . .

NILS. De synger jo det hele Litani:

Kækt og stærkt.

men jeg vil plante fra Klostrets Have
min skønne Foraarsblomst ud i det fri!
En Jordlod har jeg — et Hus jeg bygger —
blandt Skytter og blandt Hegnsmænd vil vi bo:
hvor Solen lyser og Skoven skygger,
dér skal min Ermegaard i Frihed gro!

REGITZE meget animeret, frem i Gitterporten. Ermegaard! — nej, Søster! ..... Abbedissen siger, at Du skal ikke gøre Dig bedre end vi andre ..... ler, da hun ser Nils og Ermegaard sammen — aa, om Forladelse!

ERMEGAARD slipper hans Arm. *Hvad* siger Du? .....

REGITZE stadig leende. *Jeg* — ingenting ..... men Abbedissen lader Dig sige, at det er tilstrækkeligt, naar Priorinden holder sig for fornem for *vort* simple Selskab .... nejer, har ondt ved at holde Ligevægten, ler og siger maa jeg ønske Parret til Lykke!

JUNKER NILS. I skulde skamme Jer lidt, Jomfru Regitze ....

ERMEGAARD holder ham tilbage, da han vil gaa frem — træder selv hen for Regitze. Du er vel ingen Sladdertaske? ..... for Resten lige meget: griber Nils's Arm her er min Trolovede!

REGITZE. Det er nemt sagt! .... Ler, klapper i Hænderne. Jeg har *to!* Morten Pop og Klavs Brask ind fra Gitterporten — begge omfavner Regitze.

REGITZE. Kan I være manérlige? ..... Maa jeg forestille: mine to Hjertens udkaarede — thi da det faldt mig svært at vælge, har jeg taget dem begge tilsammen!

KLAVS. Haløj, Nils — hvor Fanden kommer Du her?

NILS kort. Det skal jeg vise Dig — naar jeg kaster Dig ud den samme Vej, jeg kom ind!

ERMEGAARD til Regitze. Gaa nu ind i Fred — at her ikke skal komme Fortrædelighed af dette Møde!

MORTEN POP ganske drukken. Vel mødt, Nils Høg — Du er vel Mand endnu for at tage en af dine Lige i Haanden?

NILS. I Kraven, Dreng! .... og *saadan!* Griber ham i Brystet og kaster ham fra sig.

ERMEGAARD. Nils! jeg beder Dig — for *min* Skyld .....

NILS. For *din* Skyld gik jeg fra min fædrene Gaard — da Væggene begyndte at klemme mig .... for *din* Skyld lever jeg paa min Jordlod i Skoven som *fri* Jæger mellem fri Kammerater ..... gaar løs paa Klavs og for min egen Skyld gi'r jeg dette storskrydende Svire-Kompagni Fanden med Fedt paa!

KLAVS løber tilbage og raaber. Hej, Gevalt — han overfalder os — han stormer Klostret .....

NILS ler højt. Den Storm — det var kun et lidet Vindstød ....

ERMEGAARD *bønlig.* Nils — Du bringer os i Ulykke — saa haardt Du farer frem .....

NILS *ler og omslynger hende.* I Lykke! — siger jeg Dig. Nu vil vi søge den friske Luft udenfor — thi her er den sandelig plumret og tæt!

Vil føre hende til Laagen til venstre. Ind fra Gitterporten kommer Abbedissen med Krigsmanden, alle Junkerne og alle Søstrene.

ABBEDISSEN *da hun ser de to sammen ved Laagen.* Aa, det er den dydsirede Jomfru — som kimser ad *os!* *Frem.* Slip den Mand! .... og fluks paa dit Kammer! ..... nu skal Du i „Prisonen" paa Salt og Brød!

NILS *ler.* Nej Saltedød, om hun skal! Nu bandte Nils Høg og jeg selv.

ABBEDISSEN *til Krigsmanden.* Skil dem ad, Hr. Ridder! ....

NILS *trækker sin Kaarde, drager med venstre Haand Ermegaard tæt ind til sig.* Denne Knude er bunden stramt — prøv at løse den!

KRIGSMANDEN *trækker Kaarden.* Den kan skæres over!

Junker Nils slipper Ermegaard — slaar Kaarden ud af Haanden paa Krigsmanden — driver ham og Junkerne tilbage. Søstrene hviner.

ABBEDISSEN *skriger højt op.* En Stimand — En Røver! — han bryder Klostrets Fred — han krænker Lovene! ....

Samler Krigsmandens Kaarde op, tilskynder ham og Junkerne til at forny Angrebet paa Junker Nils.

NILS *højt.* Klostrets Love har *I* krænket ..... nu skal I faa „Røverne" herind!

Støder i en lille Fløjte, som hænger i en Kæde om hans Hals; løber til Laagen, som han sprænger med et Fodspark.

STEMMER *udenfor.* Nils Høg — haløj!

NILS *idet han afparerer Udfaldene imod sig.* Haløj, Kammerater — skaf mig Luft — i denne hellige Rede!

Jægere, Hegnsmænd etc., nogle ind gennem den sprængte Laage — nogle springer over Muren. I en Haandevending er Krigsmand og Abbedisse, alle Junkerne og Søstrene drevne ud gennem Gitterporten.

ERMEGAARD *løber hen til Nils, omfavner ham heftigt.* Min kække Nils — vi maa bort — hurtigt! ....

NILS *ler højt.* Ja sandelig — det er paa Tide! .... *Vender sig til sine Folk.* Tak, Kammerater! Det var Børneleg .... *Svinger Ermegaard rundt foran dem.*

Ring, rang,
falder i Sang,
falder i de rødeste Roser!

FOLKENE *kaster Huer og Hatte i Vejret.* Vor Junkers Brud hun leve! ...

NILS. Af Sted med Jer! Har I Hestene rede? ..... Skynd Jer — ud!

FOLKENE *ud.*

NILS staar et Øjeblik — holdende Ermegaards Hoved op mod sit Bryst — stryger med Haanden stilfærdigt over hendes Skulder — fører hendes Fingre smt og ærbødigt til sin Mund.

Den Klostermur er brudt — som min Blomst nu brydes skal:
giv' Gud, jeg aldrig ruses af min Lykke!
Jeg vogter Dig i Skovens den sommerlyse Hal,
som mit eneste, mit dyrebare Smykke!

ERMEGAARD.

Bag Murene, som fredes, gror Narretant og Kiv,
da er det Ret de Gærder at bryde:
før *nu* kun ud til Frihed min Ære og mit Liv —
jeg har kun *det,* ej andet, at byde!

PRIORINDEN er traadt frem fra Trægrupperne ved Maria-Billedet; gaar over imod de to — udstrækker Armene — siger indtrængende.

Min Datter!

ERMEGAARD hen til hende, griber hendes Hænder.

Din Velsignelse! . . . .

PRIORINDEN. Bed ikke *mig* om den:
jeg er, som Du, den skrøbelige svage —
men mister Du i Livet — dit alt — din bedste Ven:

Peger op imod Jomfru Maria.

husk, *dér* er Fred og Lægedom tilbage!

Ermegaard kysser hende. Priorinden omfavner hende heftigt og søger at drage hende bort fra Junker Nils — idet hun stedse peger paa Maria-Billedet.
Ermegaard river sig løs — iler over mod Laagen, hvor Nils Høg staar utaalmodig ventende.

PRIORINDEN.

Bliv! . . . .

NILS idet Ermegaard betænker sig.

Kom! . . . .

ERMEGAARD til Priorinden. Jeg kan ej . . . . I hans Arme. Jeg *vil* ej! . . .

PRIORINDEN. *Engang* vil Du komme . . . . vi kommer *alle!*

ERMEGAARD. O Nils, hører Du, hvad hun siger? . . . .

NILS stærkt, idet han peger udefter. Jeg siger: *Livet* venter os . . . vi lyder dets *Bud* — idet vi søger dets *Lykke!*

JUNKER SØREN vaagnende, ryster Løvet af sig, rejser sig halvt — rækker ud efter Kanden, som ligger ved hans Side; smiler huldsalig — uforstaaende ad det hele — og synger:

Vær kun rask, Mand!
hold fast, Mand!
fyld Bæger og Kande det bedste Du kan . . .

Synker igen smilende ned.

PRIORINDEN vender sig hastig fra ham — og knæler for Maria-Billedet — medens Nils Høg og Ermegaard paa Tærskien af Laagen udstrækker Armene hilsende ned imod hende — inderligt. *Ora — ora — pro nobis!*

INDHOLD AF ELLEVTE BIND

	Side
VØLUND SMED. Melodrama	5
RENÆSSANCE. Melodrama	121
KITZWALDE. En lille munter Ridderroman	177
MELODRAMER. Præludium	259
Middelalderlig	261
Snefrid	274
Amor triumfans	295
Dansen paa Koldinghus	314
Til Hyrdefløjtens Toner	339
BRAV-KARL. Et Skuespil	365
KORS OG KAARDE. To Skuespil.	
Mellem Trosfæller	435
Naar Klostermuren brydes	465

UNIV OF MICH.
MAR 16 1909

HOLGER·DRACHMANN

POETISKE SKRIFTER

FOLKE-UDGAVE

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG

65. HEFTE
PRIS 50 ØRE

3851

SUBSKRIPTIONSINDBYDELSE

paa det store berømte Illustrationsværk

BREHM: DYRENES LIV

I. PATTEDYR · II. FUGLE
III. KRYBDYR OG FISKE
IV. INSEKTER OG LAVERE DYR

Oversat og bearbejdet af

MAGISTER J. O. BØVING-PETERSEN

25 HEFTER à 30 ØRE

Garanti mod Overskridelse af Prisen.

Denne Udgave, som er rigt illustreret, bl. a. med en Mængde nye Billeder, udsendes i *25 Hefter à 30 Øre,* altsaa til en samlet Pris af kun 7 Kr. 50 Øre, hvorimod tidligere Udgaver af „Brehm" kostede 49 Kr.

Brehms Værk er ikke en tør Haandbog med Opramsning af Navne og Artsmærker, men en Række livlige Skildringer og Anekdoter om Dyrenes Liv i den frie Natur og i Menneskets Selskab.

Sjældent er det underholdende og det belærende saa lykkelig forenede som i Brehms Værk, der har vundet Millioner af Læsere i alle Verdens Lande.

En saadan Bog bør ikke savnes i noget Hjem, hverken i By eller paa Land, særlig hvor der er Børn. Ingen Bog vil blive disse kærere og intet Underholdningsmiddel af sikrere Virkning. Barnet vil atter og atter forlange at se „Dyrene". Det vil bede om at faa læst højt om den morsomme Abe, den kloge Elefant og den listige Ræv. Og naar Barnet omsider selv har lært at læse, vil Brehms Værk blive dets kæreste Læsning i de lange Vinteraftener.

Dette Værk for saa billig Pris bør kunne findes i Tusinder af Hjem.

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG
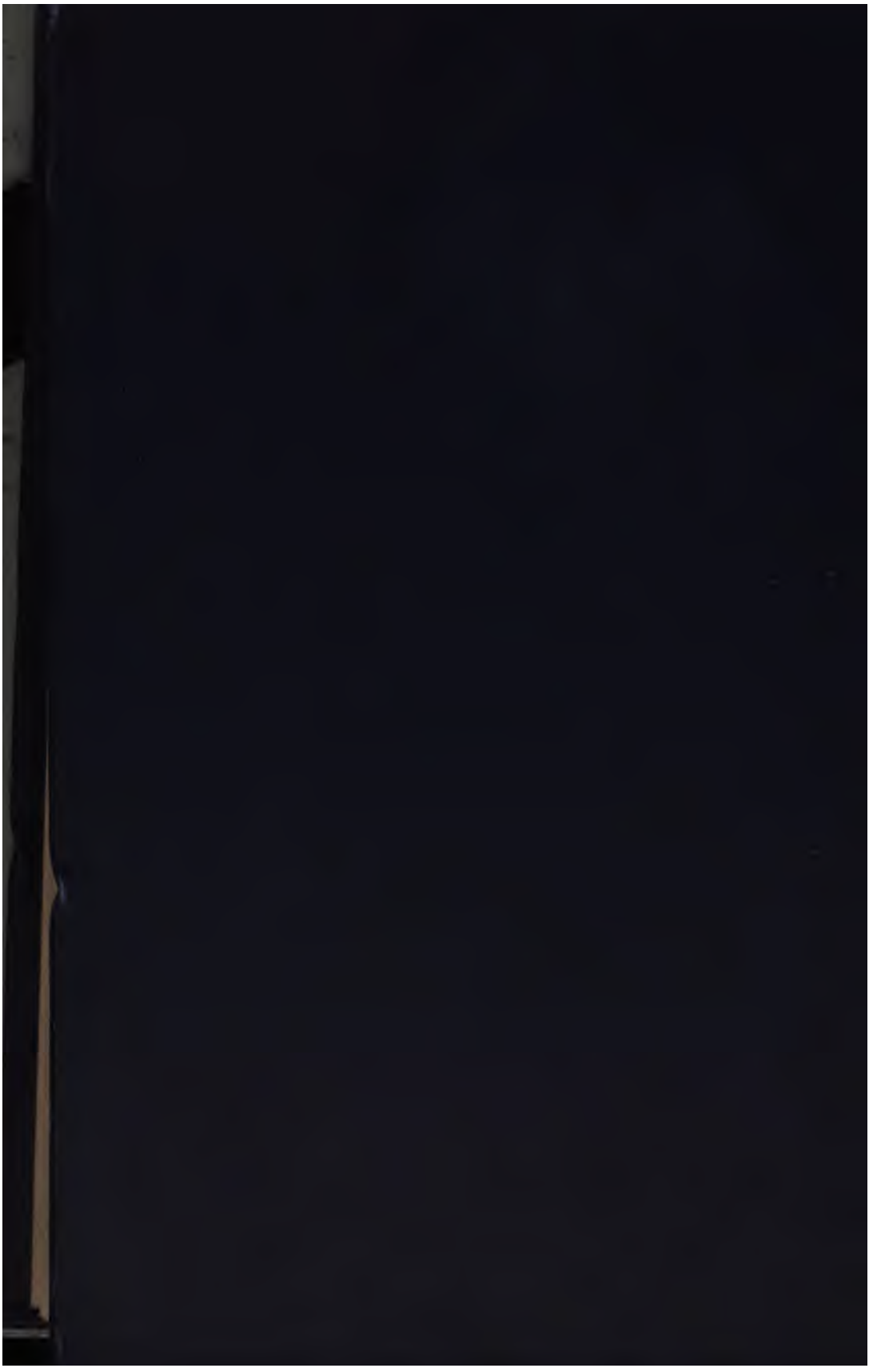
Forlagstrykkeriet, Klareboderne 3, København K.